Ιωάννης Καποδίστριας

η πορεία του στον χρόνο

Ιωάννης Καποδίστριας
η πορεία του στον χρόνο

Ιωάννης Καποδίστριας
η πορεία του στον χρόνο

Κατάλογος της Έκθεσης

Νοέμβριος 2016

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Την ευθύνη οργάνωσης της έκθεσης ανέλαβε η Διεύθυνση της Βιβλιοθήκης της Βουλής, υπό τη γενική εποπτεία της Διευθύντριας Έλλης Δρούλια

Επιστημονικός Σύμβουλος: Χρήστος Λούκος, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας Νεότερων Χρόνων Πανεπιστημίου Κρήτης

Συνεργασία σε ελληνορωσικά θέματα: Άντα Διάλλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ιστορίας στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών

Επιμέλεια-Οργάνωση: Άντζελα Καραπάνου

Κείμενα ενοτήτων: Χρήστος Λούκος και Μαρία Βλασσοπούλου: "Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια"

Έρευνα υλικού-Υπομνηματισμός: Έλενα Αντωναράκου, Μαρία Βλασσοπούλου, Άντζελα Καραπάνου, Μάρια Κούλη, Θοδωρής Κουτσογιάννης

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Γιάννης Μετζικώφ

Συντήρηση τεκμηρίων: Τμήμα Συντήρησης και Διαχείρισης Υλικού:
Χαρτώα τεκμήρια: Μαρία Σακελλαρίου, Στέλλα Δασκαλοπούλου, Χαρά Ζαχιώτη, Αυγή Καλαφάτη, Αριέττα Ρεβίθη, Γκέλη Σαμαρτζή, Ιωάννα Σασιάκου
Αντικείμενα και κορνιζοποιΐα ζωγραφικών έργων: Λίλη Ζιούβα

Φωτογράφιση, ψηφιοποίηση και ψηφιακή επεξεργασία υλικού:
Γιώργος Ζανιάς, Φρόσω Κανελλίδου, Ειρήνη Μανουσάκη, Βαγγέλης Νικολάου

Ψηφιακές εφαρμογές: Βιργινία Σδράκα

Γραμματειακή υποστήριξη: Μαρία Δεκουλάκου

Συνεργασία: Ξένια Βεργίνη, Λένα Κορομηλά, Χρήστος Παπαθανασίου, Δημήτρης Πατρίκιος

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Γενική ευθύνη: Έλλη Δρούλια

Εκδοτική επιμέλεια: Χρήστος Λούκος και Άντζελα Καραπάνου

Σχεδιαστική επιμέλεια-σελιδοποίηση: Δημήτρης Ζαζάς

Σύνθεση εξωφύλλου: Ειρήνη Μανουσάκη

Επεξεργασία ψηφιακών εικόνων: Γιώργος Ζανιάς, Ειρήνη Μανουσάκη

Φωτογράφιση εκθεσιακού χώρου: Φρόσω Κανελλίδου

Εκτύπωση: Διεύθυνση Εκδόσεων και Εκτυπώσεων της Βουλής των Ελλήνων

© 2017 Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων

Κατάλογοι ΒΒ 1 (2017)

ISBN: 978-960-560-141-6

Το υλικό που παρουσιάζεται στην έκθεση, σε πρωτότυπη ή ψηφιακή μορφή, προέρχεται από τους ακόλουθους φορείς και ιδιώτες τους οποίους ευχαριστούμε θερμά:

Φορείς

Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία & ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας
Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Παράρτημα Ναυπλίου
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο
Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας & Ιερά Μονή Πλατυτέρας, Κέρκυρα
Μουσείο Καποδίστρια - Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών, Κέρκυρα
Μουσείο Μπενάκη
Musée du Louvre, Παρίσι
Πολεμικό Μουσείο Αθηνών
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή
Università degli Studi di Padova, Πάδοβα
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τμήμα Χαρτογραφικής Τεκμηρίωσης
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης - Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου

Ιδιώτες

Λιλή Αλιβιζάτου
Σπύρος Π. Γαούτσης
Δικαία Δεσποτάκη
Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη
Μαρίνα Κοντζιάλη
Παρασκευή Κούκκου
Δημήτρης Κρέτσης
Γιάννης Μετζικώφ
Γιάννης Παπαχρήστου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Νίκου Βούτση 13
Χαιρετισμός του Προέδρου της Επιτροπής Βιβλιοθήκης της Βουλής Γιώργου Πάντζα στα εγκαίνια της έκθεσης 15
Μικρό Χρονικό για την έκθεση της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης της Βουλής Έλλης Δρούλια 17

Χρονολόγιο 21

Εισαγωγή 25
Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα | 1776-1809 27
Στη Ρωσία | 1809-1815 43
Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας | 1815-1822 65
Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1822-1827 89
Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1828-1831 105
Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια 243

2
4
5
1

Η Βουλή των Ελλήνων συστηματικά οργανώνει εκθέσεις που παρουσιάζονται στους χώρους της με διάφορα κριτήρια και αφορμές. Αποσκοπεί να τιμήσει προσωπικότητες που άφησαν τη σφραγίδα τους στο πέρασμα της ιστορίας μας. Θέλει να θυμίσει γεγονότα και περιόδους που καθόρισαν βαθιά τους ανθρώπους. Θέλει να αναφερθεί σε σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν έντονα την κοινωνία με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την αλληλεγγύη. Επιθυμεί να αναδείξει τα ενοποιητικά συστατικά στοιχεία των κοινωνιών μέσα από έργα τέχνης.

Η έκθεση «Ιωάννης Καποδίστριας: η πορεία του στον χρόνο» αναφέρεται στην πρώτη κατηγορία. Είναι αφιερωμένη στον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας που κλήθηκε να βάλει τα θεμέλια του σύγχρονου ελληνικού κράτους μετά από αιώνες υποδούλωσης και μακρόχρονου αγώνα για ελευθερία. Η φυσιογνωμία του Ιωάννη Καποδίστρια τοποθετείται στην τρικυμισμένη εποχή του, όπου μετά τους ναπολεόντειους πολέμους αναδύεται μια ανασχηματισμένη Ευρώπη. Η αφήγηση ακολουθεί τη διαδρομή της ενδιαφέρουσας ζωής του από τη γέννησή του έως τη δολοφονία του στο Ναύπλιο, αλλά φτάνει και έως τις μέρες μας για να αποτυπώσει τη σημερινή πρόσληψη του Καποδίστρια που παραμένει πάντα επίκαιρος, ακριβώς γιατί είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την απαρχή της δημιουργίας της Ελλάδας.

Η έκθεση είναι πλούσια σε τεκμήρια όλων των ειδών που προέρχονται από φορείς και ιδρύματα, μουσεία και ιδιώτες. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι με την ευκαιρία της έκθεσης άνοιξε ένας δίαυλος επικοινωνίας με τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται για πρώτη φορά 18 σημαντικά και άγνωστα έγγραφα που αναφέρονται στη σταδιοδρομία του Καποδίστρια στη Ρωσία. Μεγάλος αριθμός τεκμηρίων ανήκουν στη Βιβλιοθήκη της Βουλής που διαθέτει, όπως καλείται να πράξει, την πλουσιότερη συλλογή αρχειακού κοινοβουλευτικού υλικού που αποτελείται από τα Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας, τα Πρακτικά των Συζητήσεων στη Βουλή και τη Γερουσία, Εισηγητικές Εκθέσεις, και όλα τα Πρακτικά των Αναθεωρητικών Βουλών, τα Ελληνικά Συντάγματα, Πρωτόκολλα Ορκωμοσίας, το Αρχείο της Βουλής, τα Πρακτικά των Επιτροπών και σύντομα θα επεξεργαστεί και τα Πρακτικά των Εξεταστικών Επιτροπών. Παράλληλα, οι συλλογές της περιλαμβάνουν περίπου 800.000 τόμους βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών από τον 18ο αιώνα, όπου συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων αρχέτυπα, παλαίτυπα, σπάνιες προβιομηχανικές εκδόσεις, χειρόγραφοι κώδικες, χάρτες και χαρακτικά, ιδιαίτερα αρχεία, Συλλογή Έργων Τέχνης. Οι εκθέσεις ως δράσεις εξωστρέφειας, αποτελούν για τη Βιβλιοθήκη της Βουλής όχι μόνον ευκαιρία ανάδειξης του πλούσιου περιεχομένου της, ευκαιρία εμπλουτισμού των συλλογών της και δικτύωσης με συγγενικούς φορείς αλλά και γνήσιου «μοιράσματος» με τους επισκέπτες από όλα τα μήκη και πλάτη της γης.

Ο Κατάλογος, με πρωτότυπα κείμενα και επιλεγμένα αντικείμενα, αποτυπώνει την έκθεση με ακρίβεια συνδυασμένη με εκδοτική αρτιότητα ώστε να αφήσει παντοτινό ίχνος και να αποτελέσει συμβολή στη μελέτη και ιστοριογραφία για τον Ιωάννη Καποδίστρια.

Νίκος Βούτσης
Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων

Έχουν περάσει σχεδόν δύο αιώνες από την Επανάσταση του 1821, όταν το ελληνικό έθνος εξεγέρθηκε ενάντια στην κυριαρχία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, με ζητούμενο την ίδρυση ενός ανεξάρτητου αλλά και ευνομούμενου, κατά τα σύγχρονα πρότυπα, ελληνικού κράτους.

Εμβληματικές προσωπικότητες, όπως ο Ιωάννης Καποδίστριας και ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο σε αυτή την ιστορική εξέλιξη αλλά και στην εξέλιξη της ίδιας της Ευρώπης. Συνέβαλαν τα μέγιστα μέσα από τη δράση τους και την πορεία τους στην έκβαση της Επανάστασης και στη μετέπειτα ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Είναι αυτοί που μαζί με τον Ιωάννη Βαρβάκη (αυτός ήδη από τα Ορλωφικά) συνέδεσαν τον ελληνισμό με τον ρωσικό κόσμο.

Από τότε και στη νεώτερη ιστορία, Ελλάδα και Ρωσία, συνδέονται με ισχυρούς, ιστορικούς, φιλικούς και διπλωματικούς δεσμούς. Είναι στρατηγικοί εταίροι που αναδεικνύουν επί δεκαετίες τώρα τη σύγχρονη και δυναμική εικόνα των δύο χωρών στους τομείς του πολιτισμού, της τέχνης, της έρευνας, της επιστήμης, του τουρισμού, καθώς και του εμπορίου τουλάχιστον μέχρι και πριν μερικά χρόνια.

Το Αφιερωματικό Έτος 2016 στις σχέσεις της Ελλάδας με την Ρωσία, αποτελεί ευκαιρία για την επισήμανση της σπουδαιότητας αυτών των μακρών και στενών διμερών μας σχέσεων. Καθορίζεται ως χρήσιμο εργαλείο για την περαιτέρω ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας και καλλιεργεί την ουσιαστική αλληλεπίδραση σε μια σειρά από τομείς και πεδία προνομιακά στην ιστορία, τον πολιτισμό και το ήθος των δυο λαών.

Στο πλαίσιο αυτό, εγκαινιάζουμε σήμερα την έκθεση που είναι αφιερωμένη στη ζωή, το έργο και την πορεία του Ιωάννη Καποδίστρια. Μια έκθεση που αναδεικνύει την προσωπικότητα ενός χαρισματικού ηγέτη, μέσα από τα πλούσια ιστορικά τεκμήρια και τις συλλογές που κατέχει η Βιβλιοθήκη της Βουλής. Αναδεικνύει τις μεγάλες διπλωματικές ικανότητές του μέσα από 18 ρωσικά έγραφα που έρχονται στο φως από το Αρχείο Παλαιών Εγγράφων του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών.

Κυρίως όμως, η έκθεση αυτή, κατά τη γνώμη μου, έχει μεγάλη αξία ακριβώς επειδή θέτει ιστορικά ερωτήματα που αποτελούν αντικείμενο ερευνητικού ενδιαφέροντος και ανάλυσης. Αποτελεί πύλη νέων στοιχείων και πληροφοριών. Παρουσιάζει την πρόσληψη του έργου του και της πορείας του στο χρόνο, και κατά πόσο αυτό έχει επηρεάσει τον σύγχρονο κόσμο στα πεδία της διπλωματίας, της πολιτικής, του πολιτισμού και ούτω κάθε εξής.

Όλα αυτά είναι τόσο σημαντικά και αξίζουν συγχαρητήρια στο επιστημονικό προσωπικό και τους ανθρώπους της Βιβλιοθήκης της Βουλής, που δουλεύουν αρκετούς μήνες για την έκθεση αυτή. Ένα επιπλέον λιθαράκι, μια ακόμα δράση, στο μεγάλο και μοναδικό έργο της Βιβλιοθήκης, ειδικά όταν αυτό επιτελείται σε καιρούς που το πολιτιστικό στοιχείο συρρικνώνεται στη συνείδηση και την καθημερινότητα των πολιτών, λόγω της οικονομικής συγκυρίας που σήμερα επικρατεί στη χώρα μας.

Γιώργος Πάντζας
Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης

ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

Μια έκθεση αφιερωμένη στην συνολική παρουσίαση της ζωής και του έργου και την ουσιαστική αποτίμηση του Ιωάννη Καποδίστρια, του ανθρώπου που σηματοδότησε την απαρχή της κρατικής οντότητας της νεώτερης Ελλάδας, πραγματοποιείται στην Αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» στο κτήριο της Βουλής των Ελλήνων.

Πρόκειται για έκθεση υψηλών προδιαγραφών, ποσοτικά και ποιοτικά, σε καιρούς στενεμένους. Ξεπερνά τα 570 τεκμήρια που παρουσιάζονται είτε σε φυσική μορφή είτε, χάρη στις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, σε ψηφιακή μορφή υψηλής ανάλυσης και επεξεργασίας. Σε σημείο που φορές ο επισκέπτης δεν είναι σε θέση με την πρώτη ματιά να διακρίνει την διαφορά μεταξύ πρωτότυπου και αντιγράφου. Η έρευνα ξεκινά πάντα από τις συλλογές που ήδη διαθέτει η Βιβλιοθήκη της Βουλής. Η συστηματική αναδίφηση στις βιβλιακές, αρχειακές, εικονογραφικές και σε όλες τις επιμέρους συλλογές της ΒΒ αποτελεί διαδικασία βαθύτερης γνωριμίας με τα πλούσια αποθέματα που αγγίζουν τον αριθμό των 850.000. Παράλληλα, με τα «γνωστά» χαρακτηρισμένα «σπάνια και πολύτιμα τεκμήρια» που έχουν ιδιαίτερη σημασία και καλλιτεχνική αξία, η εξερεύνηση συχνά οδηγεί σε απρόσμενα ευχάριστες συναντήσεις είτε μέσω του ηλεκτρονικού πλέον καταλόγου είτε αμεσότερα, στα ράφια και τους φακέλους. Οι εκθέσεις αποτελούν ιδανική ευκαιρία αυτοκαθορισμού: ποιες είναι οι δυνάμεις αλλά και οι αδυναμίες, τα κενά, οι ελλείψεις της Βιβλιοθήκης, ποιες ευκαιρίες και προοπτικές ανοίγονται και στον αντίποδα ποιες δυσκολίες μπορεί να κάμψουν την προσπάθεια. Εντοπίστηκαν και αξιοποιήθηκαν μονογραφίες, μελέτες, εκδόσεις, έγγραφα, μονόφυλλα, εικονογραφικό υλικό και πρωτογενείς πηγές. Δικτυακοί τόποι και βάσεις δεδομένων απέδωσαν καρπούς. Ενεργοποιήθηκε το συλλογικό και πολυσυλλεκτικό δίκτυο συνεργειών φορέων, ιδρυμάτων, μουσείων και ιδιωτών που ανταποκρίθηκαν με περισσή προθυμία. Άνοιξε ένας δίαυλος επικοινωνίας με τα Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών όπου απόκειται πλήθος εγγράφων που παρουσιάζουν κρίσιμο ενδιαφέρον για την ελληνική ιστοριογραφία και λείπουν από την μελέτη της ιστορίας. Διατηρούμε μεγάλες προσδοκίες για την συνέχιση της επικοινωνίας αυτής.

Ο υπότιτλος της έκθεσης «η πορεία του στον χρόνο» αναφέρεται στον τρόπο προσέγγισης του θέματος. Η αφήγηση ξεδιπλώνεται ακολουθώντας την χρονολογική αλληλουχία των γεγονότων. Ένα ευρύ πλαίσιο δίνεται με το «Χρονολόγιο» που προτάσσεται, όπου σύντομα και επιγραμματικά σημειώνονται οι καθοριστικοί σταθμοί στην ζωή του Ιωάννη Καποδίστρια και τα παράλληλα πολεμικά, πολιτικά και διπλωματικά συμβάντα. Η έκθεση ακολουθεί το ίδιο σκεπτικό αναλυτικότερα και λεπτομερέστερα. Μαζί με τα ακριβή βιογραφικά στοιχεία παρουσιάζεται η ιστορική συγχρονία των καιρών του Καποδίστρια που αδιαμφισβήτητα επηρέασαν την διαμόρφωση και καθόρισαν τις επιλογές του πρωταγωνιστή της αφιερωματικής έκθεσης. Πολιτικές προσωπικότητες, άνθρωποι που γνώρισε, συνεργάστηκε, συμφώνησε ή και ήρθε αντιμέτωπος με αυτούς πλαισιώνουν την διαδρομή του. Πόλεις στις οποίες έζησε και τόποι όπου ταξίδεψε, εικονογραφημένοι, με λόγια και

περιγραφές, υποστηρίζουν παραστατικά την εκθεσιακή διήγηση. Αναπλάθεται η αίσθηση της εποχής, αναζητούνται οι νοοτροπίες, η ατμόσφαιρα, το γενικότερο κλίμα στο πέρασμα από τον 18ο στον 19ο αιώνα. Ξεδιπλώνονται οι ανταγωνισμοί των Δυνάμεων και η διαμόρφωση της Ευρώπης μετά τους μακροχρόνιους ναπολεόντειους πολέμους.

Τα κείμενα υπογράφει ο Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Χρήστος Λούκος, επιστημονικός σύμβουλος της έκθεσης και του συνοδευτικού καταλόγου, σταθερός μελετητής του Ιωάννη Καποδίστρια. Προτάσσεται το εισαγωγικό κείμενό του στο οποίο τίθενται τα ερωτήματα, διατυπώνεται η αρχή της αμφισβήτησης των στερεοτυπικών προσεγγίσεων και αντιλήψεων.

«Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα, 1776-1809» είναι ο τίτλος της πρώτης ενότητας που περιλαμβάνει πληροφορίες για την οικογένειά του και την μόρφωση που έλαβε στην γενέτειρά του την Κέρκυρα και στο Πανεπιστήμιο της Πάδοβας. Καταγράφεται η πρώτη επαφή με διοικητικές ευθύνες ως αυτοκρατορικός επίτροπος στην Κεφαλονιά και ως Γραμματέας της Επτανήσου Πολιτείας με ενεργή συμμετοχή στις συντακτικές συνελεύσεις για το σύνταγμα. Την ανέλιξή του στην Ρωσία τα χρόνια 1809 με 1815 παρακολουθεί η δεύτερη ενότητα. Περιγράφεται η δύσκολη αφετηρία με θυσίες, στερήσεις και την καλλιέργεια νέων κοινωνικών σχέσεων σε μια χώρα μακρινή και ξένη. Οι απαρχές της σταδιοδρομίας του έχουν αφετηρία το 1811 και της ανόδου του το 1813 οπότε του ανατίθεται εμπιστευτική αποστολή στην Ελβετία, στη συνέχεια μετέχει στην ρωσική αντιπροσωπεία στο συνέδριο της Βιέννης. Έχοντας απορρίψει επίμονες και δελεαστικές προτάσεις γάμου, λήγει και η προοπτική γάμου του με την Ρωξάνδρα Στούρζα, την μοναδική γυναίκα που τον συγκίνησε και με την οποία αλληλογραφούσε έως το τέλος της ζωής του. Παράλληλα το 1815, παίρνει την πρωτοβουλία να δημιουργήσει την Φιλόμουσο Εταιρεία της Βιέννης με στόχο την υποστήριξη νέων Ελλήνων ώστε να μορφωθούν. Η τρίτη ενότητα τιτλοφορείται «Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, 1815-1822». Αφηγείται την ζωή του στην Ρωσία, αναπτύσσει τις βασικές του θέσεις ως προς την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας, αναφέρεται στο ταξίδι του στα Επτάνησα το 1819, ανιχνεύει τις πρώτες αναταράξεις στις σχέσεις του με τον τσάρο και προσπαθεί να διαλευκάνει την σχέση του Καποδίστρια με την Φιλική Εταιρεία. Στην ίδια ενότητα αποτυπώνεται ο αντίκτυπος του κινήματος του Υψηλάντη και η στάση των Ρώσων αξιωματούχων, η προσπάθεια του Καποδίστρια να ωθήσει τον τσάρο σε πόλεμο με την Πύλη ως συνέπεια του απαγχονισμού του πατριάρχη και των σφαγών χριστιανών στην Κωνσταντινούπολη. Κλείνει με την ρήξη και απομάκρυνση του Καποδίστρια από την ρωσική υπηρεσία. Ακολουθεί η ενότητα «Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος, 1822-1827», όπου ο Καποδίστριας εγκατεστημένος στην Γενεύη παρακολουθεί τις εξελίξεις του ελληνικού Αγώνα και τις λύσεις που επεξεργάζονται οι Δυνάμεις. Μετά την εκλογή του ως Κυβερνήτη από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, υποβάλλει και γίνεται δεκτή η παραίτησή του από τον τσάρο, επισκέπτεται το Λονδίνο και το Παρίσι πριν έρθει στην Ελλάδα.

«Κυβερνήτης της Ελλάδος, 1828-1831», ενότητα όπου για το κυβερνητικό έργο δεν ακολουθείται χρονολογική αφήγηση αλλά θεματική προσέγγιση: διοίκηση, μέτρα για την ανακούφιση των χηρών, των ορφανών και των προσφύγων, δημόσια εκπαίδευση, οικονομία, γεωργία, καταγραφή, ενοικίαση και διανομή των εθνικών γαιών, λιμάνια και τελωνεία, Τύπος, δικαιοσύνη, οργάνωση του στρατού και του στόλου. Στην πυκνή αυτή ενότητα, η αφήγηση επανέρχεται χρονολογικά, αναλύεται η πολιτική και οι σχέσεις του Κυβερνήτη με την Αγγλία, την Γαλλία και την Ρωσία, οι πρώτες δυσαρέσκειες, οι αντιδράσεις των

Μαυρομιχαλαίων, των Κουντουριωτών και του Θεόκλητου Φαρμακίδη, η υπερίσχυση του Καποδίστρια στην Δ΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους. Παρουσιάζονται οι συνέπειες της συνθήκης της Αδριανούπολης, η ανακήρυξη της Ελλάδας ως ανεξάρτητου κράτους, η εκλογή και παραίτηση του πρίγκιπα Λεοπόλδου. Η σημασία της Ιουλιανής Επανάστασης που αλλάζει το κλίμα και επιτρέπει τη δυναμική έκφραση του ευρωπαϊκού φιλελευθερισμού, ο Αδαμάντιος Κοραής που αποδοκιμάζει με τα γραπτά του τον Καποδίστρια και η αντιπολίτευση που αποφασίζει να δράσει εντονότερα αποτελούν μια κρίσιμη υποενότητα, και έπονται υποενότητες με τις εξεγέρσεις στην Μάνη και την Ύδρα, την αποτυχία κάποιας συνεννόησης, την εντατικοποίηση των μέτρων καταστολής από την πλευρά του Καποδίστρια, το αποκορύφωμα της κρίσης, την κατάληψη και λεηλασία της Καλαμάτας από τους Μανιάτες και τις ύστατες προσπάθειες ομογνωμίας. Η αφήγηση φτάνει στο τραγικό και δραματικό γεγονός της δολοφονίας στο Ναύπλιο στις 27 Σεπτεμβρίου 1831. Όμως δεν ολοκληρώνεται σε αυτό το σημείο. Προχωρά παραπέρα για να φτάσει έως το σήμερα. Συνεχίζεται με την πρόσληψή του στην συλλογική συνείδηση και την έκφρασή της σε κρατικό, κοινωνικό και καλλιτεχνικό πεδίο στην τελευταία ενότητα «Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια» που ανέλαβε η δρ Μαρία Βλασσοπούλου. Στην ενότητα περιλαμβάνεται και μια ψηφιακή παρουσίαση φτιαγμένη από την Βιργινία Σδράκα, που περιλαμβάνει φωτογραφίες μνημείων, αγαλμάτων, πινακίδων δρόμων που φέρουν το όνομά του σε χώρες της Ευρώπης, των σπιτιών με την ένδειξη ότι εκεί έζησε ο Καποδίστριας, η οποία προσδίδει στην έκθεση κίνηση, χρώμα και την αίσθηση των χώρων και της εκτίμησης που έχαιρε και ακόμα χαίρει.

Η σύνταξη του *Καταλόγου* ήταν μια δίδυμη διαδρομή σαν εκείνη της οργάνωσης της έκθεσης. Τον καλλιτεχνικό σχεδιασμό της έκθεσης είχε ο Γιάννης Μετζικώφ, και τον εκδοτικό σχεδιασμό του *Καταλόγου της έκθεσης* είχε ο Δημήτρης Ζαζάς. Κατά την διάρκεια της εκδοτικής επεξεργασίας λύθηκαν ζητήματα παρουσίασης, συμπληρώθηκαν πληροφορίες, επαναδιατυπώθηκαν σκέψεις ενώ ανέκυψαν άλλα θέματα που αντιμετωπίστηκαν με νέες έρευνες και διάλογο. Η αρίθμηση των τεκμηρίων είναι διαφορετική από αυτήν της έκθεσης στην προσπάθεια να ενοποιηθούν μέσα στις θεματικές ενότητες συνολικά. Και σε αυτήν την διαδικασία εργάστηκε με αφοσίωση και επιμονή η ιστορικός Άντζελα Καραπάνου. Με αισθήματα ικανοποίησης, χαράς και, γιατί όχι, υπερηφάνειας παραδίδουμε τον *Κατάλογο* που συνοδεύει, επεξηγεί και αφηγείται την πορεία του Κυβερνήτη με την ελπίδα να είναι χρήσιμος και να αποτελέσει βάση και συγχρόνως εφαλτήριο διαλόγου και περαιτέρω μελέτης.

Κλείνοντας, θερμές ευχαριστίες απευθύνονται σε όλους τους φορείς και ιδιώτες-συλλέκτες που διέθεσαν υλικό τους σε φυσική και σε ψηφιακή μορφή. Πολλές ευχαριστίες στους πολυάριθμους συντελεστές της έκθεσης και του *Καταλόγου* (που είμαι σίγουρη ότι όλες και όλοι νιώθουν τα ειλικρινή μου αισθήματα) από όπου και με όποιον τρόπο συνεισέφεραν, γνώσεις, εργασία, πολλή εργασία, προσήλωση, συντονισμό, καλή διάθεση και συνεργατικότητα.

Έλλη Δρούλια
Ιστορικός, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης της Βουλής

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1776
- Γεννιέται στην Κέρκυρα ο Ιωάννης Καποδίστριας, το έκτο από τα εννέα παιδιά του Αντωνο-Μαρία Καποδίστρια και της Αδαμαντίνης Γονέμη

1787
- Ψηφίζεται το Αμερικανικό Σύνταγμα

1789
- Ξεσπά η Γαλλική Επανάσταση

1792
- Τελειώνει ο ρωσο-τουρκικός πόλεμος (1787-1792)
- Ο Ιω. Καποδίστριας παρά λίγο να χάσει τη ζωή του σε ατύχημα με άλογο

1795-1797
- Σπουδάζει Ιατρική στην Πάδοβα της Ιταλίας

1797
- Καταλύεται η Βενετική Δημοκρατία από τους Γάλλους· τα γαλλικά στρατεύματα του Ναπολέοντα καταλαμβάνουν την Κέρκυρα· οι δημοκρατικοί Γάλλοι καταργούν τα προνόμια των ευγενών
- Ο Ρήγας Βελεστινλής τυπώνει στη Βιέννη τον *Θούριο* και τη *Χάρτα*

1798
- Συλλαμβάνεται από τους Γάλλους και τίθεται σε κατ' οίκον περιορισμό ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας, εξαιτίας της αντίδρασης της οικογένειάς του στη γαλλική κυριαρχία
- Ο Αδαμάντιος Κοραής εκδίδει την *Αδελφική Διδασκαλία* στο Παρίσι, ως απάντηση στην *Πατρική Διδασκαλία* του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (1798)
- Θανατώνεται ο Ρήγας Βελεστινλής στο Βελιγράδι

1799
- Ξεσπούν οι Ναπολεόντειοι Πόλεμοι (1799-1815)
- Συγκροτείται ρωσο-οθωμανική συμμαχία εναντίον του Ναπολέοντα
- Ο Ιω. Καποδίστριας διευθύνει το στρατιωτικό νοσοκομείο της Κέρκυρας
- Ο Ρώσος ναύαρχος Ουσακώφ καταλαμβάνει τα Ιόνια Νησιά· αποκαθίστανται τα προνόμια των ευγενών

1800
- Ιδρύεται η Επτάνησος Πολιτεία (1800-1807)

1801
- Ο Αλέξανδρος Α΄ γίνεται τσάρος της Ρωσίας (1801-1825)

1802
- Ο Γ. Μοτσενίγος ασκεί την εξουσία στα Επτάνησα ως πληρεξούσιος του Ρώσου αυτοκράτορα

1803
- Ο Ιω. Καποδίστριας διορίζεται Γραμματέας της Επτανήσου Πολιτείας· συμμετέχει στον σχεδιασμό του νέου Συντάγματος

1804
- Ο Αλέξανδρος Α΄ απονέμει στον Ιω. Καποδίστρια τον βαθμό του κολεγιακού συμβούλου
- Οι Σέρβοι εξεγείρονται κατά της οθωμανικής κυριαρχίας

1806
- Η κυβέρνηση Μοτσενίγου αναθεωρεί επί το αυταρχικότερον τα προηγούμενα συντάγματα της Επτανήσου Πολιτείας

1807
- Ο Ιω. Καποδίστριας, μαζί με τον μητροπολίτη

Ιγνάτιο, στέλλεται ως έκτακτος επίτροπος στη Λευκάδα που απειλείται από τον Αλή πασά· συναντιέται εκεί με Έλληνες οπλαρχηγούς
- Τα Ιόνια Νησιά, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Τίλσιτ, περιέρχονται στην αυτοκρατορική Γαλλία (1807-1814)

1809
- Ο Ιω. Καποδίστριας φτάνει στην Πετρούπολη, μετά από πρόσκληση του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας και εντάσσεται στο διπλωματικό σώμα
- Γνωρίζει τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

1811
- Αποστέλλεται στη ρωσική πρεσβεία της Βιέννης ως υπεράριθμος ακόλουθος
- Συντάσσει για τις ρωσικές διπλωματικές υπηρεσίες το υπόμνημα *Memoire sur l'état actuel des Grecs (Υπόμνημα για την παρούσα κατάσταση των Ελλήνων)*

1812
- Ο Ναπολέων εισβάλλει στη Ρωσία
- Ο Καποδίστριας τοποθετείται επικεφαλής του διπλωματικού γραφείου του αρχιστρατήγου της ρωσικής στρατιάς του Δούναβη στο Βουκουρέστι
- Τερματίζεται ο ρωσο-τουρκικός πόλεμος με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου

1813
- Ο Ναπολέων ηττάται στη Λειψία στην επονομαζόμενη «Μάχη των Εθνών»
- Ο Ιω. Καποδίστριας, ως ειδικός απεσταλμένος του αυτοκράτορα της Ρωσίας, πρωταγωνιστεί στις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στην ενότητα, ουδετερότητα και ομοσπονδιακή διακυβέρνηση της Ελβετίας (Νοέμβριος 1813 - Σεπτέμβριος 1814)
- Απολαμβάνοντας την υποστήριξη του τσάρου Αλέξανδρου Α΄, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο Συνέδριο της Βιέννης (Οκτώβριος 1814 - Ιούνιος 1815)

1814
- Ιδρύει στη Βιέννη, σε συνεργασία με τον Άνθιμο Γαζή, τη Φιλόμουσο Εταιρεία
- Ιδρύεται η Φιλική Εταιρεία στην Οδησσό

1815
- Το Συνέδριο της Βιέννης προσδιορίζει τα νέα όρια των ευρωπαϊκών κρατών
- Δημιουργείται η Ιερά Συμμαχία
- Ο Ιω. Καποδίστριας υπογράφει εξ ονόματος της Ρωσίας τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων, σύμφωνα με την οποία τα Ιόνια Νησιά ανακηρύσσονται αυτόνομο κράτος υπό την προστασία της Αγγλίας
- Διορίζεται υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας (τέλη 1815)· μαζί με τον άλλο υπουργό Εξωτερικών, Κ.Ρ. Νέσσελροντ, θα διευθύνει επί έξι έτη τη ρωσική διπλωματία
- Λήγει οριστικά η προοπτική ενός γάμου του με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

1816
- Πληροφορείται από τον Νικόλαο Γαλάτη τα επαναστατικά σχέδια της Φιλικής Εταιρείας

1818
- Γίνεται μέλος της Ακαδημίας των Επιστημών της Πετρούπολης

1819
- Η Πάργα παραδίδεται από τους Άγγλους στον Αλή πασά
- Ο Ιω. Καποδίστριας μεταβαίνει στην Κέρκυρα για να διαπιστώσει ο ίδιος την καταπιεστική πολιτική των Άγγλων· συντάσσει εκεί και την «εγκύκλιο» επιστολή του προς τους Έλληνες στην οποία σημειώνει ότι θεωρεί πρόωρη κάθε επαναστατική δραστηριότητα

1819-1821
- Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος συνδέεται με τον μητροπολίτη Ιγνάτιο στην Πίζα και γνωρίζει τους φιλελεύθερους Άγγλους ρομαντικούς, μεταξύ των οποίων και τον ποιητή Π. Σέλλεϋ (P. Shelley) και τη σύζυγό του Μαίρη

1820
- Ο Ιω. Καποδίστριας αρνείται να αναλάβει την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας που του προτείνει ο απεσταλμένος της Εμμανουήλ Ξάνθος
- Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης αποδέχεται την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας
- Ο Αλή πασάς επαναστατεί εναντίον της Πύλης
- Επαναστατικά κινήματα ξεσπούν στην Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Νάπολη και το Τορίνο

1821
- Στο Συνέδριο του Λάυμπαχ η Ιερά Συμμαχία καταδικάζει κάθε αλλαγή που προέρχεται από επαναστατικά κινήματα· ο Ιω. Καποδίστριας συμμετέχει ως μέλος της ρωσικής αντιπροσωπείας

- Ξεσπά η Ελληνική Επανάσταση στη Μολδοβλαχία τον Φεβρουάριο και στην Πελοπόννησο τον Μάρτιο
- Με αφορμή τον απαγχονισμό του πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ τον Απρίλιο και τη σφαγή χριστιανών που ακολουθεί στην Κωνσταντινούπολη, ο Ιω. Καποδίστριας προσπαθεί ανεπιτυχώς να πείσει τον τσάρο να αντιπαρατεθεί δυναμικά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία
- Η Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου κηρύσσει την ανεξαρτησία του ελληνικού έθνους και ψηφίζει το πρώτο Σύνταγμα (1.1.1822)

1822

- Ο Αλέξανδρος Α΄, εμμένοντας στη δική του άποψη για την Ελληνική Επανάσταση, δέχεται όχι την παραίτηση, αλλά την προσωρινή απομάκρυνση του Καποδίστρια από τη ρωσική υπηρεσία
- Ήττα του Δράμαλη και καταστροφή της Χίου

1822-1827

- Ο Ιω. Καποδίστριας εγκαθίσταται στη Γενεύη από όπου παρακολουθεί τα γεγονότα στην Ελλάδα· συμμετέχει ενεργά στο φιλελληνικό κίνημα και συντονίζει την προσπάθεια περίθαλψης ορφανών και προσφύγων

1824

- Ξεσπά εμφύλιος πόλεμος στην επαναστατημένη Ελλάδα
- Καταστροφή των Ψαρών
- Θάνατος του Άγγλου ποιητή λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι

1825

- Τα στρατεύματα του Ιμπραήμ αποβιβάζονται στην Πελοπόννησο
- Νέος αυτοκράτορας της Ρωσίας ο Νικόλαος Α΄
- Αποτυγχάνει η εξέγερση των Δεκεμβριστών στη Ρωσία, που ήταν επηρεασμένη από τα φιλελεύθερα επαναστατικά κινήματα των ετών 1820-1821

1826

- Ο Ιω. Καποδίστριας συντάσσει το υπόμνημα *Aperçu de ma carrière publique depuis 1798 jusqu' à 1822*, το οποίο υποβάλλει στον τσάρο· πρόκειται για τη γνωστή *Αυτοβιογραφία* του
- Έξοδος του Μεσολογγίου

1827

- Θάνατος του Γεωργίου Καραϊσκάκη· καταστροφή του ελληνικού στρατού και παράδοση της Ακρόπολης των Αθηνών στους Τούρκους
- Ο Ιω. Καποδίστριας εκλέγεται (2 Απριλίου) Κυβερνήτης της Ελλάδος από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση
- Υπογράφεται τον Ιούλιο η Συνθήκη του Λονδίνου που προέβλεπε τη δημιουργία αυτόνομου ελληνικού κράτους
- Ήττα του τουρκο-αιγυπτιακού στόλου από τις ενωμένες δυνάμεις Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου (Οκτώβριος)

1828

- Ο Ιω. Καποδίστριας αποβιβάζεται (8 Ιανουαρίου) στην Αίγινα, όπου τυγχάνει θερμής υποδοχής· η Βουλή δέχεται την προσωρινή διάλυσή της· συστήνεται το Πανελλήνιο
- Λαμβάνει σειρά μέτρων για τη συγκρότηση του κράτους, την εξασφάλιση της τάξης, την περίθαλψη χηρών, ορφανών και προσφύγων και την εξεύρεση πόρων για την οργάνωση του στρατού· αγωνίζεται για τη διεθνή αναγνώριση διευρυμένων συνόρων
- Ξεσπά νέος ρωσο-τουρκικός πόλεμος τον Απρίλιο
- Άφιξη στην Πελοπόννησο του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος υπό τον Μαιζών· ο Ιμπραήμ εξαναγκάζεται να αποχωρήσει για την Αίγυπτο
- Η Ρωσία και η Γαλλία, σε αντίθεση με την Αγγλία, υποστηρίζουν οικονομικά και διπλωματικά τις κυβερνητικές προσπάθειες του Καποδίστρια

1829

- Η Δ΄ Εθνοσυνέλευση αποδέχεται τις προτάσεις του Κυβερνήτη σε όλα τα θέματα· η αντίδραση της αντιπολίτευσης εξουδετερώνεται (11 Ιουλίου-6 Αυγούστου)
- Ο φοίνικας καθιερώνεται ως εθνική νομισματική μονάδα
- Ιδρύεται η Γερουσία στη θέση του Πανελληνίου, που καταργείται
- Υπογράφεται η Συνθήκη της Αδριανούπολης (2/14 Σεπτεμβρίου)· ο σουλτάνος, μετά τη νίκη των Ρώσων, αναγκάζεται να δεχθεί τις αποφάσεις των Δυνάμεων για τη δημιουργία αυτόνομου ελληνικού κράτους
- Ιδρύεται στην Αίγινα το Ορφανοτροφείο και το Κεντρικό Σχολείο

- Στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Στερεά Ελλάδα (απελευθέρωση Μεσολογγίου, μάχη της Πέτρας) με τις οποίες ο Καποδίστριας επιδιώκει να κατοχυρώσει διευρυμένα σύνορα για το ελληνικό κράτος

1830

- Με το πρωτόκολλο της 22 Ιανουαρίου/6 Φεβρουαρίου, που υπογράφεται στη Διάσκεψη του Λονδίνου, αναγνωρίζεται από τις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις ανεξάρτητο ελληνικό κράτος και εκλέγεται ως ηγεμόνας του ο πρίγκιπας Λεοπόλδος του Saxe-Comburg
- Παραίτηση του Λεοπόλδου· οι αντικυβερνητικοί κατηγορούν ως υπεύθυνο τον Καποδίστρια
- Ιουλιανή Επανάσταση στη Γαλλία και κύμα επαναστατικών κινημάτων σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης
- Ο Αδαμάντιος Κοραής συντάσσει το πρώτο φυλλάδιό του κατά του Καποδίστρια
- Εντείνεται η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη
- Ματαιώνονται οι ελπίδες του Καποδίστρια να εξασφαλίσει δάνειο 60.000.000 φράγκων, υπό την εγγύηση των Δυνάμεων, το οποίο θα του επέτρεπε να εφαρμόσει το σχεδιασμένο οικονομικό πρόγραμμά του

1831

- Η αντιπολίτευση περνά σε επαναστατική δράση με την εξέγερση στη Μάνη και την έκδοση της εφημερίδας *Ο Απόλλων* στην Ύδρα
- Ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης συλλαμβάνεται και φυλακίζεται
- Οικονομικό αδιέξοδο της Κυβέρνησης· έκδοση χαρτονομίσματος
- Αποτυχία συνδιαλλαγής του Κυβερνήτη με την αντιπολίτευση· οι Υδραίοι υποκινούν αναφορές υπέρ του συντάγματος
- Οι Υδραίοι καταλαμβάνουν κυβερνητικά πλοία στον ναύσταθμο του Πόρου· ο Α. Μιαούλης ανατινάζει την 1η Αυγούστου τα πλοία «Ύδρα» και «Ελλάς»
- Αυξάνονται οι διώξεις των αντιφρονούντων· συγκαλείται Εθνοσυνέλευση στο Άργος
- Ο Ιω. Καποδίστριας δολοφονείται στο Ναύπλιο (27 Σεπτεμβρίου 1831) από τον Κωνσταντίνο και τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη
- Συγκροτείται τριμελής Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος: Αυγουστίνος Καποδίστριας (πρόεδρος), Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ιωάννης Κωλέττης

1832

- Η Ε΄ Εθνοσυνέλευση εκλέγει (15 Μαρτίου) τον Αυγουστίνο Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος
- Παραίτηση (τέλη Μαρτίου) του Αυγουστίνου Καποδίστρια, ο οποίος επιστρέφει στην Κέρκυρα με τη σορό του αδελφού του Ιωάννη
- Οι Μεγάλες Δυνάμεις εκλέγουν τον Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδος (συνθήκη του Λονδίνου 25 Απριλίου/7 Μαΐου 1832)

Το Χρονολόγιο άντλησε στοιχεία από την ψηφιακή παρουσίαση της εποχής του Ιω. Καποδίστρια στον ιστότοπο «Ψηφιακό Αρχείο Ι. Καποδίστρια» http:// kapodistrias.digital archive.gr

Ο Καποδίστριας παραμένει τα τελευταία χρόνια επίκαιρος. Η επικαιρότητα αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η ελληνική κοινωνία, στις αρχές του 21ου αιώνα, επιμένει να αναζητεί στο παρελθόν τα αίτια των αδιεξόδων της, στρέφει προς τα πίσω το βλέμμα της για να ορίσει το παρόν της ή, ακόμη, για να σχεδιάσει το μέλλον της.

Ο Καποδίστριας, με την ποικίλη δράση του, φαίνεται ότι προσφέρεται, περισσότερο από κάθε άλλη προσωπικότητα της νεότερης ελληνικής ιστορίας, για τέτοιες αναδρομές που στηρίζουν εύκολες ερμηνείες.

Είναι, κατ' αρχήν, η λαμπρή ευρωπαϊκή του σταδιοδρομία που τον έφερε στο πλευρό ή αντιμέτωπο με ηγεμόνες και κορυφαίους διπλωμάτες και πολιτικούς, η στάση του κατά την προετοιμασία και έναρξη της Επανάστασης, οι στενές σχέσεις του με μια μεγάλη Δύναμη, ο μοναχικός και μελαγχολικός χαρακτήρας του, η θρησκευτικότητά του, η συγκεντρωτική του διακυβέρνηση και οι αντιδράσεις που προκάλεσε, η εμμονή του στην ορθότητα των δικών του επιλογών σε μια κρίσιμη για τη χώρα περίοδο και τα επιχειρήματα που επικαλέστηκε, η γενικότερη ιδεολογία του, η φροντίδα του για τον «απλό λαό», η οποία συχνά απλουστεύεται με την αναφορά στην καλλιέργεια της πατάτας που αυτός θέλησε να επιβάλει για τη διατροφή του πληθυσμού, η εκπαιδευτική του πολιτική, η σύγκρουσή του με τους προκρίτους και καπεταναίους, οι αντιστάσεις του στις πιέσεις των Άγγλων και Γάλλων, τα αστυνομικά μέτρα που έλαβε για να περιορίσει τους αντιπάλους του, οι πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις των αντιπολιτευομένων, ανάμεσα στους οποίους και κορυφαίες μορφές (Μαυροκορδάτος, Κοραής, Μιαούλης κ.ά.), το πνεύμα αυτοθυσίας και προσφοράς που τον χαρακτήριζε, η τραγική δολοφονία του, ο εμφύλιος πόλεμος που επακολούθησε, η επιβολή από τις προστάτιδες Δυνάμεις ξένου ηγεμόνα.

Οι μεγάλες διπλωματικές και πολιτικές ικανότητες του Καποδίστρια, τα προσωπικά του χαρίσματα, η ανιδιοτέλειά του, η μεγάλη του προσφορά στην απελευθερωμένη χώρα δεν χρειάζονται ωραιοποίηση για να φανούν. Αναδεικνύονται μόνα τους από τα ιστορικά τεκμήρια και τις μαρτυρίες. Αυτή η ωραιοποίηση, αγιοποίηση μερικές φορές, που δικαιώνει όλες του τις κυβερνητικές επιλογές και παρασιωπά ή απλώς καταδικάζει οποιαδήποτε αντίθετη γνώμη ή πράξη, δεν βελτιώνει αλλά βλάπτει την ιστορική του εικόνα.

Αντίθετα, κάθε ατεκμηρίωτη και μονομερής κριτική μόνο των αυταρχικών ή άλλων επιλογών του χωρίς την κατανόηση των συνθηκών που επικρατούσαν όταν ο Καποδίστριας ασκούσε την εξουσία, είναι ανιστόρητη.

Θα πρέπει να μεταφερθούμε στο κλίμα της εποχής και να δούμε όχι μόνο την αγωνία και τη θλίψη του Κυβερνήτη που συνειδητοποιούσε οδυνηρά ότι οι προθέσεις του για μια χώρα πραγματικά ελεύθερη και ευημερούσα παρεξηγούνταν, εμποδίζονταν ή ακυρώνονταν από ποικίλους αντιπάλους, αλλά να αντιληφθούμε και τη διάψευση των ελπίδων, τους φόβους και την αγωνία όσων τον αντιπολιτεύτηκαν, που τελικά δεν ήσαν λίγοι παραπλανημένοι ή καθοδηγημένοι, αλλά είχαν κι αυτοί το δικό τους όραμα για μια χώρα ελεύθερη και ευημερούσα, και επί πλέον είχαν πολεμήσει γι' αυτήν.

Χρήστος Λούκος
Ιστορικός, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα | 1776-1809

Το οικογενειακό πλαίσιο και οι σπουδές

Ο Ιωάννης Καποδίστριας γεννήθηκε στην Κέρκυρα στις 10 Φεβρουαρίου 1776. Πατέρας του ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας και μητέρα του η Αδαμαντίνη Γονέμη. Ήταν το έκτο από τα εννέα παιδιά της οικογένειας (τέσσερα κορίτσια και πέντε αγόρια). Και οι δύο γονείς ανήκαν στην τοπική αριστοκρατία, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στο κοινωνικό και διοικητικό πλαίσιο που είχε επιβάλει στα Επτάνησα η κυρίαρχη βενετική εξουσία. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας, με μόρφωση, νομική παιδεία και ηγετική παρουσία μεταξύ των αρχοντικών οικογενειών, επηρέασε άμεσα τον γιο του, ο οποίος έδειξε απέναντί του μεγάλη υπακοή και σεβασμό: τα όσα περιέχουν οι πολλές επιστολές που του έστειλε αργότερα από την Ευρώπη, όταν βρισκόταν στη ρωσική υπηρεσία, δείχνουν τη στενή σχέση γιου-πατέρα.

Ο νεαρός Ιωάννης θα μάθει τα βασικά γράμματα στο οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως κοντά σε δυτικούς κληρικούς δασκάλους, αφού μόνο τα καθολικά μοναστήρια παρείχαν τη δυνατότητα μόρφωσης ενός γόνου ευγενών στα λατινικά, ιταλικά, γαλλικά κλπ. Τα γραπτά ελληνικά που έμαθε ήταν περιορισμένα, γι' αυτό αργότερα, στη Ρωσία, θα επιχειρήσει να τα βελτιώσει αλλά μέχρι τέλους θα συντάσσει τα επίσημα και ιδιωτικά του έγγραφα στα ιταλικά και γαλλικά. Στη γενικότερη διαμόρφωσή του ιδιαίτερη βαρύτητα είχε η έντονη θρησκευτικότητα του στενού και ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος, στο οποίο ανήκαν ιερείς, μοναχοί και μοναχές, ενώ εμόναζαν και δύο από τις τέσσερις αδελφές του. Δεν θα παραλείπει σ' όλη του τη σταδιοδρομία να τονίζει τη βαθιά του πίστη στην ανατολική ορθόδοξη εκκλησία, την εμπιστοσύνη του στον πνευματικό και εκπαιδευτικό της ρόλο, την απόλυτη πεποίθησή του ότι η θεία πρόνοια καθορίζει τα ανθρώπινα.

Όπως και πολλοί άλλοι γόνοι αριστοκρατικών οικογενειών, πήγε στο πανεπιστήμιο της Πάδοβας για ανώτερες σπουδές. Το φθινόπωρο του 1794 βρισκόταν στη Βενετία για να τελειοποιήσει τα λατινικά του. Δεν υπάρχουν πληροφορίες πώς περνούσε τον ελεύθερο χρόνο του στην πόλη των δόγηδων, η οποία, παρά την παρακμή της, παρέμενε ωραία, κοσμοπολίτικη και προκλητική· ούτε γνωρίζουμε για τη φοιτητική του ζωή που άρχισε το φθινόπωρο του 1795 με την εγγραφή του στο πανεπιστήμιο, στον κλάδο των artisti, όπου προείχαν τα μαθήματα ιατρικής και φιλοσοφίας. Αφοσιώθηκε στις σπουδές του και σε λιγότερο από δύο χρόνια (Ιούνιος 1797), πήρε το δίπλωμά του, το dottorato. Αμέσως έφυγε για την Κέρκυρα. Δεν έμεινε να συμμετάσχει, όπως για παράδειγμα ο φίλος του Μάριος Πιέρης, στη μεγάλη αλλαγή που ένα μήνα πριν προοιώνιζε η παράδοση της Βενετίας στα στρατεύματα του Βοναπάρτη. Κατά την παραμονή του στην Ιταλία γνωρίστηκε και με τον ποιητή Ούγκο Φόσκολο (Ugo Foscolo).

Οι πρώτες πολιτικές εμπειρίες του Ιω. Καποδίστρια στην Επτάνησο Πολιτεία

Με τη συνθήκη του Καμποφόρμιο (Οκτώβριος 1797) τα Επτάνησα πέρασαν στην κυριαρχία των δημοκρατικών Γάλλων. Οι Γάλλοι κατήργησαν κι εδώ τα προνόμια των ευγενών, οι οποίοι ένιωσαν απροστάτευτοι από τον «όχλο» και φοβήθηκαν για την περιουσία τους, ακόμα και για τη ζωή τους. Μέσα σε ένα ξέσπασμα ενθουσιασμού κάηκε το libro d'oro και οι τίτλοι ιδιοκτησίας, και φυτεύτηκε το δένδρο της ελευθερίας. Οι ευγενείς άρχισαν να υπονομεύουν τη γαλλική παρουσία και να αναζητούν την προστασία των αντιπάλων της Γαλλίας. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό από τους Γάλλους, αλλά διέφυγε με την οικογένειά του εκτός της πόλης.

Μεταξύ Οκτωβρίου 1798 και Μαρτίου 1799 ο ενωμένος ρωσοτουρκικός στόλος, με επικεφαλής τον ναύαρχο Θεόδωρο Ουσακώφ (F.F.

Ushakov) και τον Αβδούλ Καντίρ βέη, κατέλαβε τα Επτάνησα. Οι Ρωσοτούρκοι επανέφεραν τους ευγενείς στην ηγετική τους θέση. Στο μεγάλο συμβούλιο των ευγενών που σχηματίστηκε μετείχαν τρία από τα τέσσερα αγόρια του Αντωνο-Μαρία Καποδίστρια (ο Ιωάννης, ο Βιάρος και ο Αυγουστίνος), ενώ ο ίδιος μετείχε, στην Κωνσταντινούπολη, στις διαπραγματεύσεις που κατέληξαν στη δημιουργία του κράτους των «Επτά Ηνωμένων Νήσων» με τη συνθήκη της 21ης Μαρτίου 1800 μεταξύ Ρωσίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ο Ιωάννης αποστέλλεται ως αυτοκρατορικός επίτροπος στην Κεφαλονιά για να επιβάλει εκεί το σύνταγμα του νεοϊδρυθέντος κράτους. Ο κόμης Γεώργιος Μοτσενίγος, πληρεξούσιος της Ρωσίας στα Επτάνησα, εκτίμησε τον ζήλο και τις ικανότητες του νεαρού Καποδίστρια, και θα τον διορίσει Γραμματέα του Κράτους. Από τη θέση αυτή απέκτησε πολύτιμες εμπειρίες, ιδιαίτερα στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Σημαντική ήταν η συμβολή του στην καθιέρωση φορολογικού συστήματος, στην προσπάθεια για τη δημιουργία επτανησιακού στρατού, και κυρίως στην οργάνωση της εκπαίδευσης από τη θέση του εφόρου της Παιδείας με συνεργάτες τον Χριστόφορο Περραιβό και τον παπα-Ανδρέα Ιδρωμένο. Συμμετείχε, επίσης, ενεργά στις απανωτές συντακτικές συνελεύσεις για τη διαμόρφωση του οριστικού συντάγματος του Επτανησιακού κράτους. Ψηφίστηκαν τελικά πέντε συντάγματα, αριστοκρατικά και τιμοκρατικά, με έντονη τάση για περιορισμό της λαϊκής κυριαρχίας. Θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί ότι ήταν η πρώτη φορά που, με την ανοχή μάλιστα της Ρωσίας, παραχωρούνταν μια μορφή συντάγματος σε περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης. Με διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ απονεμήθηκε στον Ιω. Καποδίστρια το αξίωμα του κολεγιακού συμβούλου.

Τελευταίο σημαντικό ρόλο στην Επτάνησο Πολιτεία διαδραμάτισε ο Καποδίστριας στη Λευκάδα, όπου εστάλη τον Ιούνιο του 1807 για την υπεράσπιση του νησιού από τον Αλή πασά. Παρά το γεγονός ότι δεν είχε στρατιωτική πείρα, έδειξε σημαντικές οργανωτικές ικανότητες. Στον Καποδίστρια η εμπειρία της Λευκάδας έδωσε την ευκαιρία, κατά τη συνάντηση στο Μαγεμένο, να γνωρίσει από κοντά τους Σουλιώτες και άλλους οπλαρχηγούς που πολεμούσαν τους Τούρκους, να εμβαθύνει στην ψυχολογία τους, να αντιληφθεί τους ορίζοντες των προσδοκιών τους, να εξακριβώσει από πρώτο χέρι ποια ήταν η κατάσταση στα υπό οθωμανική εξουσία εδάφη. Η αποστολή στη Λευκάδα έληξε όταν έφθασε η είδηση ότι υπογράφηκε η συνθήκη του Τίλσιτ (Ιούλιος 1807), ένας όρος της οποίας προέβλεπε την παραχώρηση των Επτανήσων στη Γαλλία.

1. Νεανικό πορτραίτο του Ιωάννη Καποδίστρια, π. 1795-1805
   Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.
   Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας – Μητροπολιτικό Μέγαρο

2. Άποψη της Κέρκυρας, τέλη 17ου αιώνα
   Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Olfert Dapper, *Naukeurige, beschryving van Morea, eertijts Peloponnesus: en de eilanden, gelegen onder de kusten van Morea, en binnen en buiten de golf van Venetien: waer onder de voornaemste Korfu, Cefalonia, Sant Maura, Zanten, en andere in grooten getale ...*, Άμστερνταμ 1688
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Χάρτης που περιλαμβάνει την περιοχή των Επτανήσων, τέλη 18ου αιώνα
   Από: André Grasset de Saint-Sauveur, *Voyage historique, littéraire, et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitiennes du Levant*, Παρίσι 1800
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Η Αδαμαντίνη το γένος Γονέμη, μητέρα του Ιω. Καποδίστρια
   Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.
   Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

5. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας (1741-1819), πατέρας του Ιω. Καποδίστρια
   Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.
   Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

1

3

2

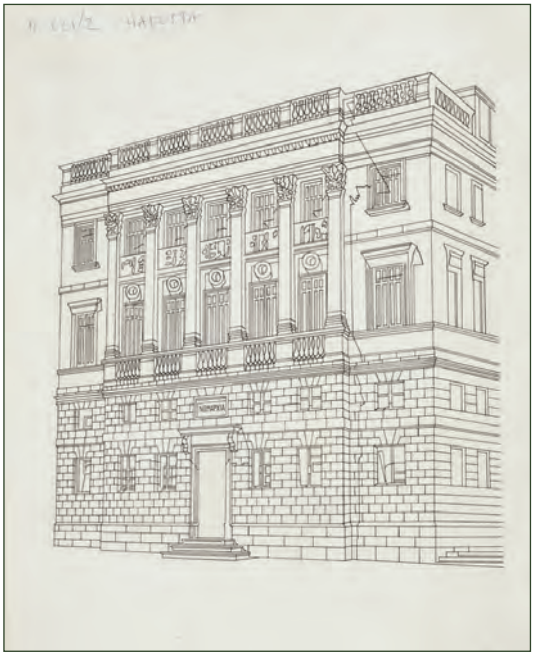

4

5

6

9

6. Το Μέγαρο Καποδίστρια στην Κέρκυρα
Λεπτομέρεια από μακέτα τραπεζογραμματίου 500 δραχμών που κυκλοφόρησε το 1983
Τράπεζα της Ελλάδος – Νομισματική Συλλογή

7. Κάτοικοι της Κέρκυρας, τέλη 18ου αιώνα
Λιθογραφία από: André Grasset de Saint-Sauveur, *Voyage historique, littéraire, et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitiennes du Levant*, Παρίσι 1800
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7

8

10

12

8. Η Strada Reale στην πόλη της Κέρκυρας
Λιθογραφία, Λονδίνο & Παρίσι 1842
Συλλογή Γιάννη Μετζικώφ

9. Αναθηματική εικόνα που αναφέρεται στη διάσωση του νεαρού Ιω. Καποδίστρια κατά την πτώση του από άλογο
Αυγοτέμπερα σε ξύλο
Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας – Ιερά Μονή Πλατυτέρας

10. Άποψη της Πάδοβας
Λιθογραφία *από: Guida di Padova e della sua provincia*, Πάδοβα 1842
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13

11

14

11. Το Πανεπιστήμιο της Πάδοβας, όπου ο Ιω. Καποδίστριας σπούδασε Ιατρική
Λιθογραφία από: *Guida di Padova e della sua provincia*, Πάδοβα 1842
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Η πόλη της Βενετίας, όπου διέμεινε για ένα διάστημα ο Ιω. Καποδίστριας κατά τη διάρκεια των σπουδών του
Λιθογραφία από: J.J.N. Huot, *Géographie Universelle ou déscription de toutes les parties du monde*, τ. 9, Παρίσι χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Ο Ούγκο Φόσκολο (1778-1827) με τον οποίο συνδέθηκε ο Ιω. Καποδίστριας κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Ιταλία
Λιθογραφία από: Ειρηναίος Κ. Ασώπιος, *Αττικόν ημερολόγιον... του έτους 1889*, Αθήνα 1888
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Ολόσωμη απεικόνιση του Ιω. Καποδίστρια σε τοιχογραφία στην «Αίθουσα των 40» του Πανεπιστημίου της Πάδοβας, η οποία περιλαμβάνει επιφανείς αποφοίτους του
Università degli Studi di Padova

16

17

15. Κώστας Καιροφύλας, *Τα νεανικά χρόνια του Καποδίστρια: φιλάνθρωπος ιατρός*, Αθήνα 1936
Βιβλιοθήκη της Βουλής

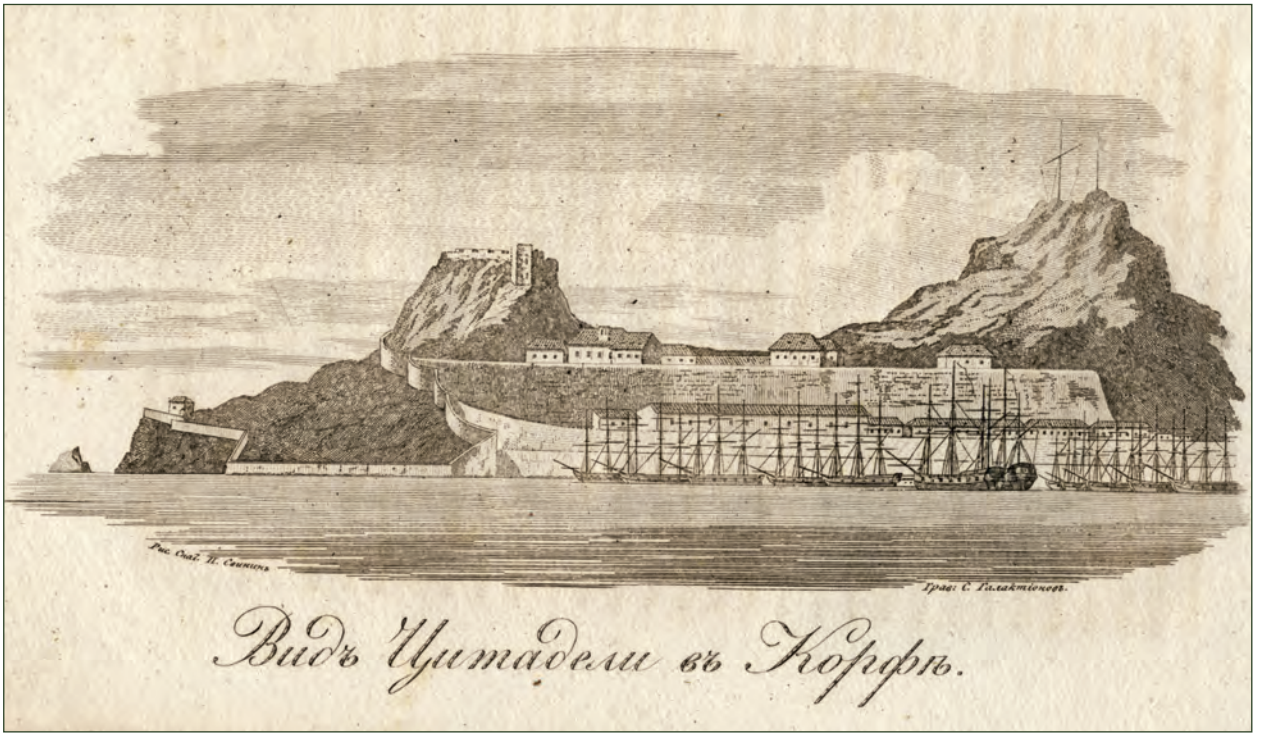
16. Ενυπόγραφο διάταγμα του αρχιστρατήγου Ναπολέοντα Βοναπάρτη την περίοδο της γαλλικής κατοχής των Επτανήσων, Μιλάνο 1797
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

17. Ο Ρώσος ναύαρχος Θεόδωρος Ουσακώφ (1743-1817), αρχηγός του ρωσοτουρκικού στόλου που κατέλαβε τα Επτάνησα
Λιθογραφία από: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. Α΄: *Η οθωμανική κυριαρχία, 1770-1821. Πολιτική πραγματικότητα, οικονομική και κοινωνική οργάνωση*, Αθήνα 2003
Βιβλιοθήκη της Βουλής

18. Το φρούριο της Κέρκυρας την περίοδο της ρωσικής κατοχής των Επτανήσων (1800-1807)· διακρίνονται πλοία του ρωσικού στόλου
Λιθογραφία: Galaktionov, 1800
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

19. Το Σύνταγμα της Επτανήσου Πολιτείας, 1800
Le tre Constitutioni (1800, 1803, 1817), Κέρκυρα 1849
Βιβλιοθήκη της Βουλής

18

COSTITUZIONE

DELL' ANNO 1800.

CONVENZIONE

TRA S. M. L'IMPERATORE DI TUTTE LE RUSSIE,
E S. M. L'IMPERATORE OTTOMANO.

IN NOME DI DIO ONNIPOSSENTE.

I Paesi originariamente soggetti alla Repubblica di Venezia dopo essere passati sotto il Dominio de' Francesi essendo stati coll' ajuto del Sovrano Arbitro della Vittoria, liberati da quel giogo odioso, dalle Squadre combinate della Russia e della Sublime Porta, secondate dal voto unanime e dai sforzi degl' Isolani, Sua Maesta' l'Imperatore di tutte le Russie, e Sua Maesta' l'Imperatore Ottomano, essendosi convenuti di osservare i principj dell'equita, della moderazione e del disinteresse; principj, la cui esecuzione è stata di più solennemente, ed esplicitamente stipulata nel Trattato di alleanza difensiva, e la dignità delle due Corti esigendo ch'esse adempiano una promessa fatta pubblicamente dall'una e dall'altra, è stato risolto di stabilire in questi Paesi un Governo tale che non accada niente di contrario alla tranquillità e sicurezza dei Stati della Sublime Porta in ragione di vicinato, e che conforme agli antichi usi, costumi, e Religione del Paese, sia nell'istesso tempo aggradevole agli abitanti, liberati dal giogo di una potenza che non cessa d'impiegare le manovre pubbliche e segrete per riuscire nel suo disegno perverso di distruggere e rovesciare le leggi e i principj di ogni Religione, e della Società umana: in conseguenza la Corte Imperiale della Russia, e la Sublime Porta,

19

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ.

Εἰ Κερκύρᾳ τῇ κδ'. Νοεμβρίου τοῦ ͵αωγ'.

Εν ΤΡΙΕΣΤΙΩ 1804.

20

21

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ (1)

ΤΗΣ

ΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΜΕΤΑ' ΤΗΣ
ΠΡΟΣΔΙΩΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΟΝΣΟΛΟΥΣ, ΥΠΟΚΟΝΣΟΛΟΥΣ,
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΥΣ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ.

Τὰ πάντα εὐηρμοσμένα εἰς φράσιν, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἁπλῆν, ἢ προσηρμοσμένην εἰς τὰς θαλασσινάς.

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ 1805. αωε.
Εν τῇ τοῦ Γενικ Τυπογραφίᾳ.

22

45

IMPERO FRANCESE

In Nome di S. M. l' IMPERATORE de' Francesi, Re d'Italia, e Protettore della Confederazione del Reno.

Il Senato delle Isole Jonie

Corfù, li 18 settembre 1811.

Letto il Regolamento Ecclesiastico proposto dalla Camera dell'Interno, dietro aver consultato Monsignore Arcivescovo ed il Magistrato a' Luoghi Pii.

Conosciuta l'utilità delle proposte disposte discipline e l'urgenza che sieno attivate affine di regolare l' Amministrazione dei Tempj, e di ammigliorare il loro culto.

Decreta.

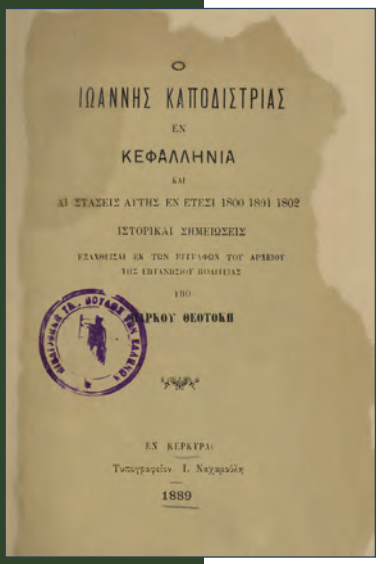
Art. 1. Il Regolamento Ecclesiastico in articoli 114 è approvato.

Art. 2. Sarà tradotto in greco, stampato, ed eseguito.

Art. 3. Il Presidente dell'Interno è incaricato delle misure necessarie di esecuzione.

Co. Serdina vice Presidente
M. Carazia *E. Stefanizzi* Senatori
Flambariari *Cav. Melicrity*

Approuvé par le Commissaire Impérial,
M. LESSEPS.

Ο
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΕΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
ΚΑΙ
ΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΑΥΤΗΣ ΕΝ ΕΤΕΣΙ 1800 1801 1802
ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΕΞΑΧΘΕΙΣΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
ΥΠΟ
ΜΑΡΚΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ
ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ
Τυπογραφείον Ι. Καγιαλή
1889

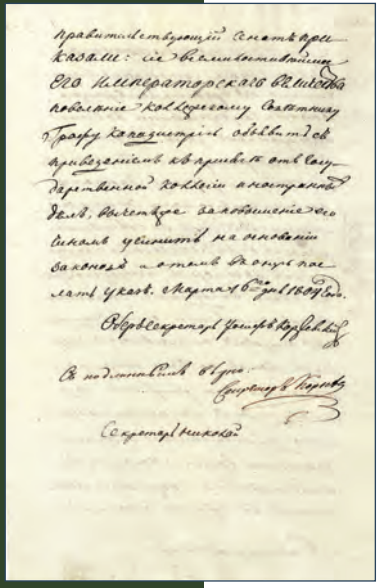
24

23

IL PRINCIPE E PRESIDE DEL SENATO DELLA REPUBBLICA SETTINSULARE

25

26

20. *Κατάστασις της Επτανήσου Πολιτείας. Εν Κερκύρα τη κδ΄ Νοεμβρίου του ,αωγ΄*, Τεργέστη 1804
Βιβλιοθήκη της Βουλής

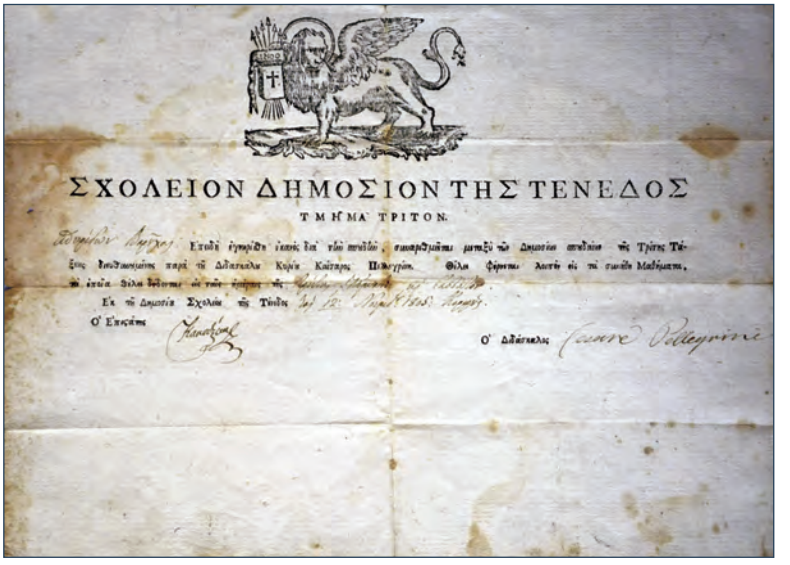
21. *Κανονισμός και Διόρθωσις της Ναυτιλίας της Ιωνικής Πολιτείας μετά της προσδιωρισμένης δαπάνης των Δικαιωμάτων διά τους Κονσώλους, Υποκονσώλους, και Ενεργούς της Αυτής Πολιτείας. Τα πάντα εξηγηθέντα εις φράσιν, όσον το δυνατόν, εύληπτον και προσηρμωσμένην εις τους θαλασσινούς*, Κέρκυρα 1805
Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. *Regolamento delle Chiese e Clero Greco delle Isole Jonie / Διαταγή των Εκκλησιών και Κλήρου των Γραικών των Ιονικών Νήσων*, Κέρκυρα 1811· έκδοση που κυκλοφόρησε μετά την παραχώρηση των Επτανήσων στη Γαλλία το 1807
Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Άποψη της Κεφαλονιάς
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 2, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Μάρκος Θεοτόκης, *Ο Ιωάννης Καποδίστριας εν Κεφαλληνία και αι στάσεις αυτής εν έτεσι 1800, 1801, 1802: ιστορικαί σημειώσεις εξαχθείσαι εκ των εγγράφων του αρχείου της Επτανησίου Πολιτείας*, Κέρκυρα 1889
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Δίπλωμα διορισμού του Αναστασίου Μαρίνου ως υπολοχαγού· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας, Κέρκυρα 1.7.1801
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΗΣ ΤΕΝΕΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Εἰσὶ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ παρὸν ... μαθήματα.

Ἐκ τοῦ Δημοσίου Σχολείου τῆς Τήνου ...

Ο Επιστάτης

Ο Διδάσκαλος

27

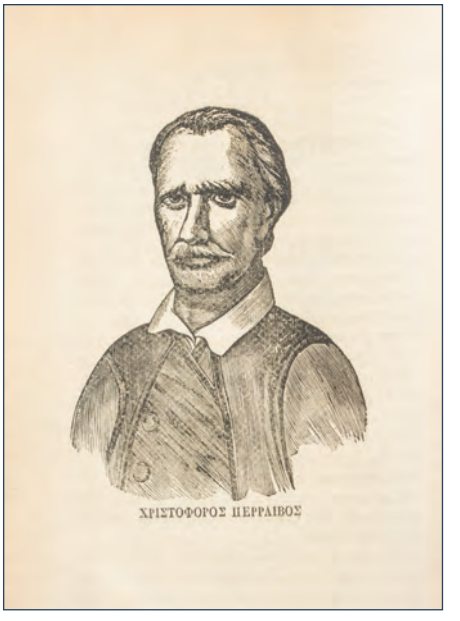
Antonio Conte Comuto Principe della Repubblica delle Sette Isole e Presidente del Senato

28

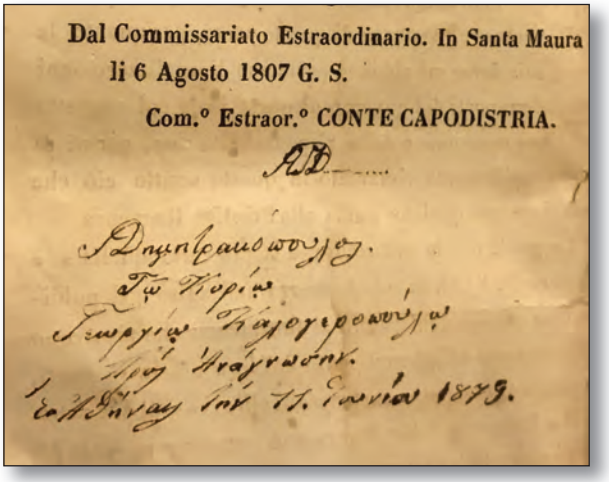
26. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο απονέμεται στον κόμη Ιω. Καποδίστρια το αξίωμα του κολεγιακού συμβούλου, 3/15.3.1804
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

27. Αποδεικτικό φοίτησης του Κερκυραίου Σπυρίδωνα Βαρούχα στη Δημόσια Σχολή Τενέδου· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας ως επιστάτης (έφορος) της Σχολής, Κέρκυρα 12.11.1805
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

28. Περγαμηνή που αναφέρεται στο φέουδο Τρον· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας ως Γραμματέας του Κράτους της Επτανήσου Πολιτείας, 23.10.1804
Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας

29

Dal Commissariato Estraordinario. In Santa Maura
li 6 Agosto 1807 G. S.
Com.° Estraor.° CONTE CAPODISTRIA.

31

32

29. Χριστόφορος Περραιβός (1773-1863)
Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Ε΄, Αθήνα 1872
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Τοπίο στη Λευκάδα
Υδατογραφία: Joseph Cartwright (1789-1829)
Μουσείο Μπενάκη

31. Έκθεση του Ιω. Καποδίστρια, ειδικού απεσταλμένου στη Λευκάδα, προς τη Γερουσία της Επτανήσου Πολιτείας, Αγία Μαύρα 6.8.1807
Δημοσιευμένη στο: Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, *Η κυρά Φροσύνη, ποίημα εις τέσσαρα άσματα διηρημένον*, Κέρκυρα 1859
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Αλή πασάς (1744-1822)
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal leaders and personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution from the commencement of the struggle*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Σπυρίδων Βλαντής, *Δράσις του Ιωάννου Καποδιστρίου εν Λευκάδι (1807)*, Αθήνα 1911
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30

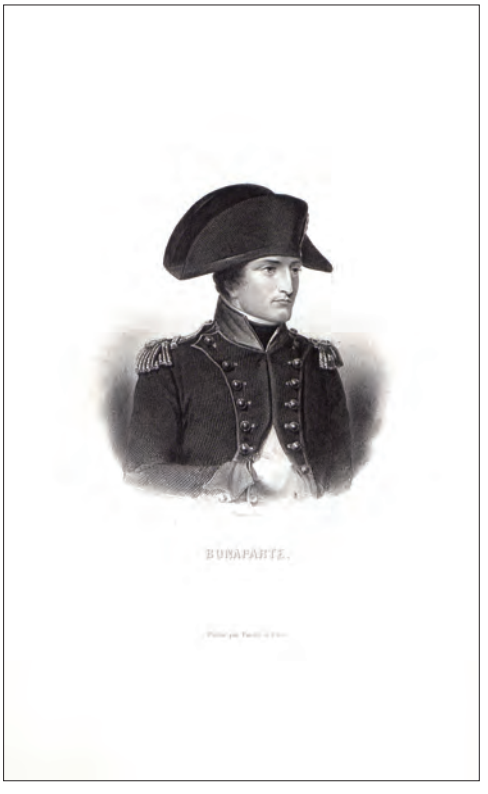
34

33

36

34. Σκίτσο του Θανάση Μπακογιώργου που αποτυπώνει τη συνάντηση του Ιω. Καποδίστρια με τους αρματολούς το 1807
Από: Δημοσθένης Α. Κουνιάκης, *Ο Καποδίστριας και η συγκέντρωση των κλεφτοαρματολών στο Μαγεμένο στη Λευκάδα το 1807*, Αθήνα 1973
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ο ίδιος ο Καποδίστριας σε έκθεσή του (20.7.1807) προς τη Γερουσία της Ιονίου Πολιτείας αναφέρει:
Ο σεβασμιώτατος Ιγνάτιος, αν και φιλάσθενος, πήγε στην εξοχική τοποθεσία που ονομάζεται Μαγεμένο, και κάτω από τα δέντρα των κήπων της περιοχής στρατοπέδευσε ανάμεσα στους οπαδούς του, που ξεπερνούν τους τετρακόσιους. Η ημέρα ήταν πολύ όμορφη. Καθισμένοι κάτω από την πυκνή σκιά μιας πολύφυλλης καρυδιάς, ο σεβασμιώτατος Ιγνάτιος, ο στρατηγός Παπαδόπουλος και εγώ, ήμαστε περιστοιχισμένοι από Έλληνες καπετάνιους, όπως ο φρόνιμος και γενναίος Μπότσαρης, ο υπερήφανος Κατσαντώνης, και αρκετοί άλλοι που τα ονόματά τους, διόλου κοινά, δεν είναι εύκολο να συγκρατήσει κανείς. Γύρω από τον πρώτο αυτό κύκλο, ήταν καθισμένοι, επίσης κυκλικά, οι υπόλοιποι. Περάσαμε το πρωί ακούγοντας τους πιο εύγλωττους να διηγούνται τις επιχειρήσεις τους. Ύστερα ακολούθησε γεύμα, που είχε όλα τα χαρακτηριστικά από τα πρωικά συμπόσια που περιγράφει ο Όμηρος, με φινάλε τη μουσική, το τραγούδι και το χορό... Μπορεί κανείς να ελπίζει ότι, σε μεγαλύτερα γεγονότα, θα είναι δυνατό να αξιοποιηθεί ο γνήσιος ηρωισμός αυτών των ανθρώπων που είναι μοναδικοί σε ψυχική δύναμη, σε ικανότητα να υποφέρουν κάθε είδους στερήσεις και σε επιμονή στην προσπάθεια που θα αναλάβουν...
Γρηγόριος Δαφνής, *Ιωάννης Α. Καποδίστριας. Η γένεση του ελληνικού κράτους*, Αθήνα [1976], σ. 206

35. *Ανέκδοτα έγγραφα του κόμητος Ιωάννου Καποδιστρίου, αναφερόμενα εις τους αρματολούς*
Δημοσιευμένα στο: Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, *Μνημόσυνα. Άσματα*, Κέρκυρα 1857
Βιβλιοθήκη της Βουλής

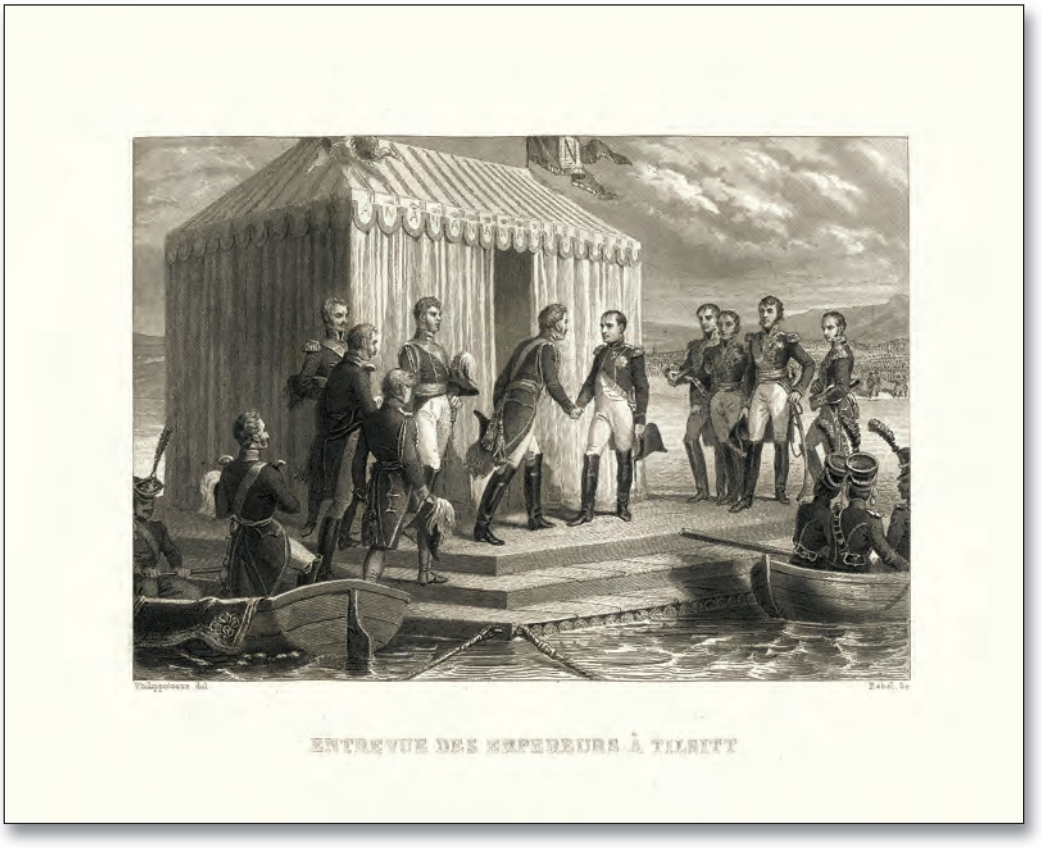
36. Ναπολέων Βοναπάρτης (1769-1821)
Λιθογραφία από: M.A. Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'histoire de la Révolution Française*, τ. 20, Παρίσι 1860
Βιβλιοθήκη της Βουλής

37. Η μάχη του Αούστερλιτς (1805), όπου σημειώθηκε η πιο λαμπρή νίκη του Ναπολέοντα εναντίον των Ρώσων και των Αυστριακών
Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862
Βιβλιοθήκη της Βουλής

37

39

38. Χάρτης που αποτυπώνει τις εκστρατείες του Ναπολέοντα
Από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon,* Παρίσι 1862
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Συνάντηση των αυτοκρατόρων Ναπολέοντα και Αλεξάνδρου Α΄ στο Τίλσιτ (Tilsit), όπου υπέγραψαν την ομώνυμη συνθήκη (1807)
Λιθογραφία από: M.A. Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'Histoire de la Révolution Française*, τ. 18, Παρίσι 1860
Βιβλιοθήκη της Βουλής

40. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια, π. 1815
Χαρακτικό από: Μ.Θ. Λάσκαρις (εισαγωγή-μετάφραση), *Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια*, Αθήνα 1940
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Στη Ρωσία | 1809-1815

Η δύσκολη αφετηρία

Η αφοσίωση στη ρωσική πολιτική γρήγορα ανταμείφθηκε. Ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας κόμης Ν. Ρουμιάντσεφ (N.P. Rumiantsev) κάλεσε, με εντολή του τσάρου, τον Ιωάννη Καποδίστρια στην Πετρούπολη. Ο Καποδίστριας έφθασε στη ρωσική πρωτεύουσα τον Ιανουάριο του 1809 μέσω Βενετίας και Βιέννης. Αν και προβιβάστηκε στο βαθμό του κρατικού συμβούλου με ετήσιο μισθό 3.000 χάρτινα ρούβλια και τοποθετήθηκε στο υπουργείο των Εξωτερικών, για δύο περίπου χρόνια δεν του ανατέθηκε καμία συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Τα πρώτα δύσκολα χρόνια της προσαρμογής φαίνονται κυρίως στην αλληλογραφία με τον πατέρα του (47 επιστολές σε 32 μήνες): θυσίες στα πενιχρά οικονομικά του για να εξασφαλίσει μια αξιοπρεπή εικόνα διαβίωσης που να ταιριάζει με τη θέση του (κατοικία, άμαξα, υπηρέτης, ενδυμασία). Απορρίπτει επανειλημμένες προτάσεις να παντρευτεί μια πλούσια Ρωσίδα. Συναναστρέφεται με τον μητροπολίτη Ιγνάτιο (ο οποίος το 1811 θα γίνει μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας) και τον Δημήτριο Μόστρα. Στενές ήταν οι επισκέψεις του στην οικογένεια Στούρτζα που ήταν εγκατεστημένη στην Πετρούπολη από το 1792. Ο Αλέξανδρος Στούρτζας υπηρέτησε αργότερα υπό τον Καποδίστρια και μία από τις κόρες, η Ρωξάνδρα, ήταν η μόνη γυναίκα που συγκίνησε τον Ιωάννη. Στο διάστημα της διπλωματικής απραξίας, διάβαζε βιβλία, που τα δανειζόταν από προσωπικές βιβλιοθήκες ή από τη βιβλιοθήκη του Ερμιτάζ, και μάλλον τότε ξεκίνησε η συγκρότηση της πλούσιας βιβλιοθήκης του.

Οι απαρχές της ανόδου

Έχοντας αρνηθεί προτάσεις να τοποθετηθεί σε μακρινές διπλωματικές αποστολές όπως στη Βραζιλία, δέχθηκε με ευχαρίστηση τη θέση του υπεράριθμου ακολούθου της πρεσβείας της Ρωσίας στη Βιέννη. Από τον Οκτώβριο του 1811, και για οκτώ περίπου μήνες, βρέθηκε στη μεγάλη αυτή πρωτεύουσα, όπου συναναστράφηκε με εκπροσώπους της ανθούσας ελληνικής παροικίας, πρωτίστως εμπόρους, καθώς και με τον Άνθιμο Γαζή. Από την παραμονή του στη Βιέννη χρονολογείται και η σταθερή και αδιάλειπτη παρακολούθησή του, με προσωπική εντολή του Κ.Λ. Μέττερνιχ (C.L. Metternich), από την αυστριακή αστυνομία.

Ένα υπόμνημα του Καποδίστρια για την πολιτική κατάσταση στη Βαλκανική χερσόνησο ικανοποίησε τον τσάρο και φαίνεται ότι υπήρξε η αιτία του διορισμού του ως διευθυντή του διπλωματικού γραφείου της ρωσικής στρατιάς του Δούναβη. Έφτασε στην έδρα της στρατιάς στο Βουκουρέστι στις αρχές Ιουνίου 1812, λίγο πριν την εισβολή του Ναπολέοντα στη Ρωσία. Σε όλη την περίοδο της γαλλικής εισβολής ο Καποδίστριας παρέμεινε στη θέση αυτή. Με την υποχώρηση των Γάλλων, η στρατιά του Δούναβη ακολούθησε τις υπόλοιπες ρωσικές δυνάμεις που εισέβαλαν στην Κεντρική Ευρώπη, καταδιώκοντας τον Ναπολέοντα. Ο αρχηγός της στρατιάς στρατηγός Barclay de Tolly διορίστηκε αρχιστράτηγος των ρωσικών και πρωσικών δυνάμεων· το διπλωματικό του γραφείο απέκτησε έτσι μεγάλη σημασία και ο Καποδίστριας ανταποκρίθηκε επιτυχώς στα αυξημένα του καθήκοντα.

Η αποστολή στην Ελβετία

Στις παραμονές της αποφασιστικής μάχης της Λειψίας (Οκτώβριος 1813), ο Ρώσος αυτοκράτορας ξεχώρισε τον Καποδίστρια, ο οποίος περιέγραψε παραστατικά στην «Αυτοβιογραφία» του την αποφασιστική για το μέλλον του συνάντηση. Μετά την ήττα των Γάλλων ο αυτοκράτορας του ανέθεσε μια εμπιστευτική αποστολή: να αποσπάσει τους Ελβετούς από τη γαλλική επιρροή, να τους κρατήσει ενωμένους και να τους πείσει

να διατηρήσουν την ουδετερότητά τους, όταν ο συμμαχικός στρατός θα εισέβαλε στη Γαλλία. Ο Καποδίστριας, ακόμα και παρακούοντας τις αρχικές εντολές του τσάρου, μπόρεσε τότε να ξεσκεπάσει το διπλό παιχνίδι των Αυστριακών και να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις ενότητας των Ελβετών, διατήρησης της ουδετερότητάς τους και ένταξής τους στο πλαίσιο του τελικού διακανονισμού των νικητών. Χρειάστηκαν πολύμηνες διαπραγματεύσεις (από τον Νοέμβριο του 1813 έως τον Σεπτέμβριο του 1814), διαρκείς μετακινήσεις, υπομνήματα, διπλωματικοί ελιγμοί. Οι Ελβετοί δεν λησμόνησαν τη συμβολή του στην κατοχύρωση της ανεξαρτησίας τους: μεταξύ των άλλων του απονεμήθηκε ο τίτλος του πολίτη της Λωζάννης και της Γενεύης. Με αφορμή τις συναντήσεις που είχε με τον Αλέξανδρο Α΄ για τις ελβετικές υποθέσεις, ο Καποδίστριας του έθεσε το θέμα των Επτανήσων και υπογράμμισε ότι η επάνοδος στο καθεστώς του 1800, της «ανεξάρτητης δημοκρατίας», θα ήταν μια συγκεκριμένη απόδειξη ότι η Ρωσία δεν εγκαταλείπει τους ομόδοξους Έλληνες.

Λήγει η προοπτική ενός γάμου του Καποδίστρια με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

Την περίοδο αυτή φαίνεται ότι έληξε οριστικά η προοπτική γάμου με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα, κυρία επί των τιμών της αυτοκράτειρας Ελισάβετ. Μια προσεκτική ανάγνωση των όσων η Ρωξάνδρα αναφέρει στα απομνημονεύματά της ίσως επιτρέπουν την υπόθεση ότι η διστακτικότητα του Ιωάννη να επισημοποιήσει ό,τι με επιστολές του είχε υπαινιχθεί, δημιούργησε συναισθηματικές αναστολές και ανυποχώρητους εγωισμούς. Δεν γνωρίζουμε από τη σκοπιά του Καποδίστρια ποιες ήταν οι αιτίες που η σχέση αυτή δεν είχε ευτυχή κατάληξη. Πέρα από τους προσωπικούς λόγους που φαίνεται ότι τον έκαναν, μετά τα πρώτα γενναία «ερωτικά» ανοίγματα, να αναδιπλωθεί, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε ότι φοβήθηκε τις δεσμεύσεις ενός γάμου τη στιγμή που άρχισαν να ανοίγονται, με την εύνοια του αυτοκράτορα, οι προοπτικές μιας λαμπρής σταδιοδρομίας. Αυτός ο «ανεκπλήρωτος έρωτας» μεταλλάχθηκε σε μια σταθερή φιλία και έγνοια. Λίγο μετά, η Ρωξάνδρα παντρεύτηκε, με προτροπή της αυτοκράτειρας, τον κόμητα Edling. Ο γάμος υπήρξε ατυχής. Ο Καποδίστριας απέρριψε νέες επίμονες προτάσεις γάμου και έγραψε στον πατέρα του τη βούλησή του να παραμείνει ανύπαντρος.

Το συνέδριο της Βιέννης

Στο συνέδριο της Βιέννης (Οκτώβριος 1814 - Ιούνιος 1815), όπου θα καθορίζονταν οι τύχες της μεταναπολέοντειας Ευρώπης, ο Καποδίστριας μετείχε στη ρωσική αντιπροσωπεία. Ο Αλέξανδρος Α΄ τον διόρισε επίσημο εκπρόσωπο της Ρωσίας στις συνεδριάσεις των ηγεμόνων και στηριζόταν περισσότερο στις δικές του εισηγήσεις παρά σε αυτές των έμπειρων και ηλικιακά ώριμων συνεργατών του. Πού όμως οφειλόταν η προτίμηση του Αλέξανδρου Α΄ για τον Καποδίστρια; Ο Αλέξανδρος Α΄ και ο Καποδίστριας ήταν περίπου συνομήλικοι και σε σύγκριση με άλλους συνεργάτες του αυτοκράτορα ο Καποδίστριας τολμούσε να υποβάλλει προτάσεις που ενδεχομένως θα δυσαρεστούσαν προσωπικότητες με επιρροή όπως ο Μέττερνιχ. Ο Καποδίστριας επίσης υπέθαλπε και ενθάρρυνε, περισσότερο ίσως από άλλους, μια άλλη πλευρά της προσωπικότητας του αυτοκράτορα ο οποίος κολακευόταν να πιστεύει ότι την υπηρετούσε. Ο Αλέξανδρος Α΄ βρισκόταν ακόμη στη λεγόμενη «φιλελεύθερη» περίοδο της εξουσίας του, λίγα χρόνια πριν ο φόβος των επαναστάσεων και η θρησκευτική μυστικοπάθεια τον οδηγήσουν στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Σε μια συγκεχυμένη ιδεοληψία, ο αυτοκράτορας της Ρωσίας φάνηκε να μην απορρίπτει εισηγήσεις ότι για την επιτυχία των υψηλών στόχων του δεν έφθανε η στρατιωτική συντριβή του αντιπάλου αλλά και η ανάγκη να ικανοποιηθούν, με την πρωτοβουλία των ηγεμόνων, από τα πάνω, τα δίκαια αιτήματα των μεσαίων κυρίως στρωμάτων για μια ελεγχόμενη συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση.

Μετά την τελική ήττα των γαλλικών στρατευμάτων στο Βατερλώ (Waterloo) τον Ιούνιο του 1815, ο Αλέξανδρος Α΄, έχοντας μαζί του και τον Καποδίστρια, έσπευσε στο Παρίσι, όπου οι σύμμαχοι έθεσαν τον Λουδοβίκο ΙΗ΄ στον γαλλικό

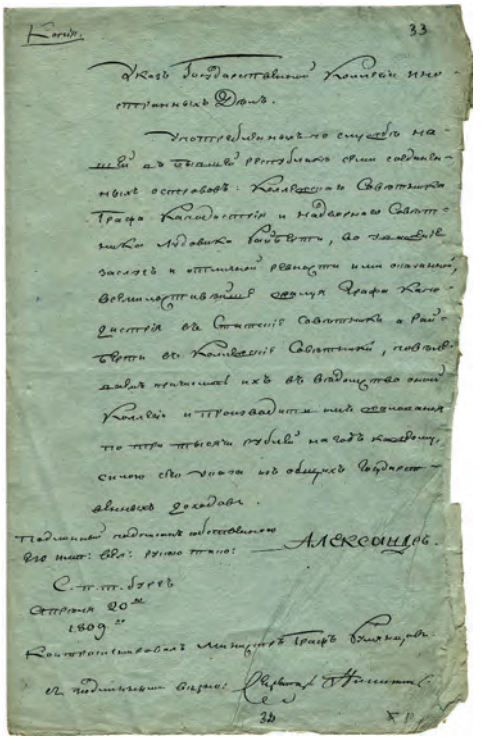
θρόνο. Στο Παρίσι υπεγράφησαν και οι τελικές συνθήκες. Σημαντική ήταν η συμβολή του Καποδίστρια ώστε η συνθήκη ειρήνης με τη Γαλλία (20 Νοεμβρίου 1815) να μην είναι καταστροφική γι' αυτήν, όπως ήθελαν οι Πρώσοι, και στο να μην ανατραπεί η υποχρέωση του Γάλλου βασιλιά να κυβερνήσει με βάση συνταγματικό χάρτη. Ενώ βρισκόταν στο Παρίσι, ο Αλέξανδρος Α΄ συνέταξε ιδιοχείρως τη συνθήκη που ονομάστηκε Ιερά Συμμαχία (Σεπτέμβριος 1815).

Σε μία από τις άλλες συνθήκες που υπέγραψαν οι νικητές, αναγνωρίστηκε η Αγγλία ως προστάτιδα δύναμη των Επτανήσων. Η λύση αυτή θεωρήθηκε από τον Καποδίστρια ως η καλύτερη δυνατή, δεδομένου ότι η εναλλακτική αυστριακή κατοχή θα ήταν καταστροφική. Τα Επτάνησα θα ήταν ανεξάρτητο κράτος, με δική του σημαία, υπό την αποκλειστική προστασία της Αγγλίας, η οποία δεσμεύτηκε να παραχωρήσει σύνταγμα. Πριν αναχωρήσει από το Παρίσι ο Αλέξανδρος Α΄ διόρισε τον Καποδίστρια υπουργό επί των Εξωτερικών, ανταμείβοντας τις πολλές υπηρεσίες του.

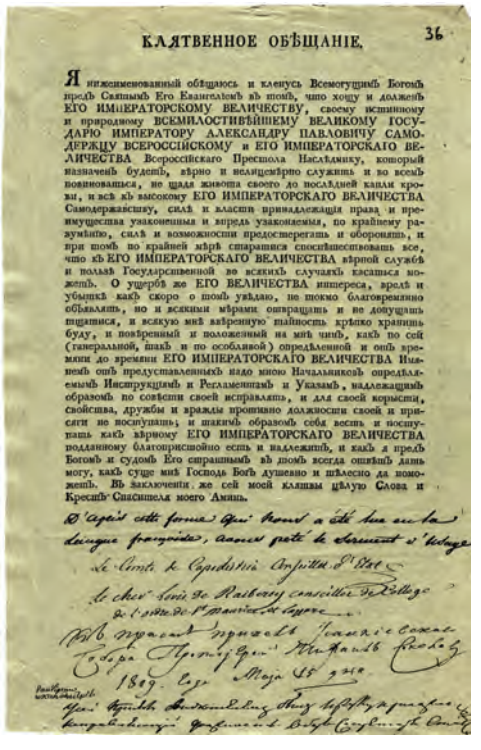
Φιλόμουσος Εταιρεία της Βιέννης

Το 1815 ιδρύεται από τον Καποδίστρια, σε συνεργασία με τον Άνθιμο Γαζή και άλλους Έλληνες, η Φιλόμουσος Εταιρεία της Βιέννης σε αντιδιαστολή προς τη Φιλόμουσο Εταιρεία που είχε ιδρυθεί στην Αθήνα από αγγλικούς παράγοντες το 1813. Εξασφαλίζεται γενναία οικονομική υποστήριξη από τον τσάρο, άλλα μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας και υψηλούς Ρώσους αξιωματούχους. Διακηρυγμένος στόχος: η αποστολή νέων Ελλήνων για σπουδές σε επιλεγμένα σχολεία του εξωτερικού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξε ο Καποδίστριας για το πρότυπο σχολείο του Ελβετού Philipp Fellenberg, όπου συνδυάζονταν η παροχή βασικών γνώσεων με την εκμάθηση πρακτικών τεχνών.

1

КЛЯТВЕННОЕ ОБѢЩАНІЕ. 36

Я нижеименованный обѣщаюсь и кленусь Всемогущимъ Богомъ предъ Святымъ Его Евангеліемъ въ томъ, что хощу и долженъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ, своему истинному и природному ВСЕМИЛОСТИВѢЙШЕМУ ВЕЛИКОМУ ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ АЛЕКСАНДРУ ПАВЛОВИЧУ САМОДЕРЖЦУ ВСЕРОССІЙСКОМУ и ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Всероссійскаго Престола Наслѣднику, который назначенъ будетъ, вѣрно и нелицемѣрно служить и во всемъ повиноваться, не щадя живота своего до послѣдней капли крови, и всѣ къ высокому ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Самодержавству, силѣ и власти принадлежащія права и преимущества узаконенныя и впредь узаконяемыя, по крайнему разумѣнію, силѣ и возможности предостерегать и оборонять, и при томъ во крайней мѣрѣ спрашася споспѣшествовать все, что къ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣрной службѣ и пользѣ Государственной во всякихъ случаяхъ касаться можетъ. О ущербѣ же ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА интереса, вредѣ и убытцѣ какъ скоро о томъ увѣдаю, не токмо благовременно объявлять, но и всякими мѣрами отвращать и не допущать тщатися, и всякую мнѣ вѣренную тайность крѣпко хранить буду, и повѣренный и положенный на мнѣ чинъ, какъ по сей (генеральной, шакъ и по особливой) опредѣленной и онъ времяни до времяни ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Извѣстій ошъ предуставленныхъ надо мною Начальниковъ опредѣляемыхъ Инструкціямъ и Регламентамъ и Указамъ, надлежащимъ образомъ по совѣсти своей исправлять, и для своей корысти, свойства, дружбы и вражды противно должности своей и присяги не поступать; и шакимъ образомъ себя вести и поступать какъ вѣрному ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА подданному благопристойно есть и надлежитъ, и какъ я предъ Богомъ и судомъ Его спрашнымъ въ томъ всегда ошвѣтъ дать могу, какъ суще мнѣ Господь Богъ душевно и шѣлесно да поможетъ. Въ заключеніи же сей моей клятвы цѣлую Слова и Кресшъ Спасителя моего Аминь.

D'après cette formule qui devait être lue en la langue française, comme parle le serment s'adresse

Le Comte de Capodistria Conseiller d'Etat

Le chev. Louis de Rabbany conseiller de Collège

1809. Сдѣ Мая 15 дня

2

ALEXANDRE Ier

4

1. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο ο Ιω. Καποδίστριας διορίζεται Κρατικός Σύμβουλος, 20.4.1809
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

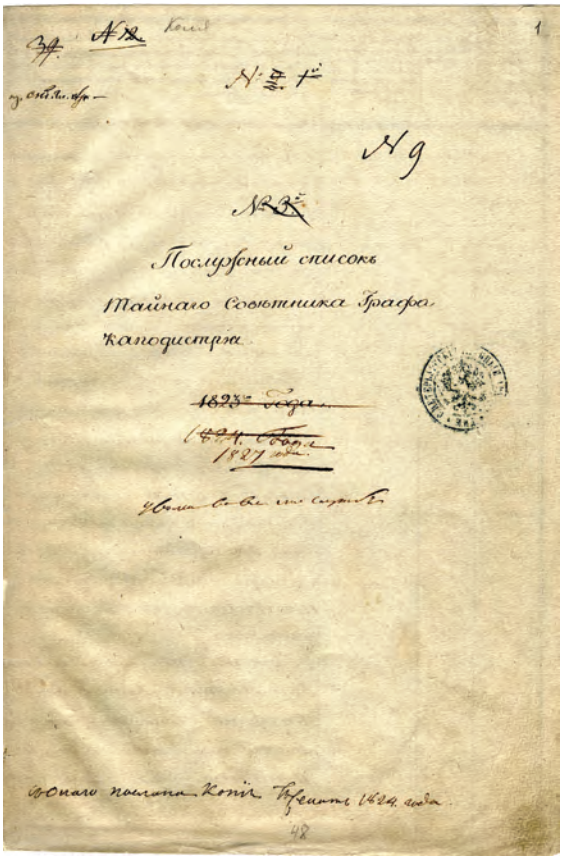
2. Όρκος του κόμη Ιω. Καποδίστρια, 1809
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

3. Υπηρεσιακός φάκελος του Ιω. Καποδίστρια με καταγραφές από 1802 έως 1827 στον οποίο αποτυπώνεται η εξέλιξή του στη ρωσική αυτοκρατορία, 1827
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

4. Ο τσάρος Αλέξανδρος Α΄ (1777-1825)
Λιθογραφία από: Alphonse de Lamartine, *Histoire de la Restauration*, τ. 1, Παρίσι 1853
Βιβλιοθήκη της Βουλής

5. Άποψη της Πετρούπολης
Λιθογραφία από: Th. Lavallée (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 4, Παρίσι χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ο Καποδίστριας σε επιστολή προς τον πατέρα του (5/17. 2.1809) περιγράφει τη ζωή του στην Πετρούπολη λίγο μετά την άφιξή του:
Εργάζομαι κατά την ημέραν έως τας τρεις. Ακολούθως εξέρχομαι δια το γεύμα. Την εσπέραν είς τινα συναναστροφήν ή εις το Γαλλικόν θέατρον. Αι γνωριμίαι μου δεν είναι εκτεταμέναι... Πιστεύω όμως ότι είναι εκλεκταί και εκείναι, αίτινες

3

5

αρμόζουν εις εμέ. Εγνώρισα ένα αξιοσέβαστον και σοφώτατον κύριον. Αυτός είναι ο Σύμβουλος Επικρατείας Κραφτ, παιδαγωγός των Μεγάλων Δουκισσών και των Μεγάλων Δουκών της Αυτοκρατορικής οικογενείας. Μέλος της Ακαδημίας και πρύτανις όλων των σοφών και πεπαιδευμένων της Αγίας Πετρουπόλεως. Αυτός ο κύριος ευαρεστείται να μοι παρέχη την εύνοιάν του. Μοι προμηθεύει βιβλία. Και συνομιλεί μετ' εμού ευχαρίστως επί τινας ώρας κατά τας ημέρας της σχόλης του... Εξ απόψεως φιλολογικής τούτο υπήρξε και είναι το πλέον πολύτιμον απόκτημα, το οποίον θα ηδυνάμην να εύρω... Τα πάντα εδώ είναι υπερμέτρως δαπανηρά... Λαμβάνω τα μέτρα μου ίνα μη περιπέσω εις υπερβολικόν έλλειμμα... Το ψύχος δεν είναι βασανιστικόν. Όμως άνευ θερμάστρας εν τη οικία και άνευ γουναρικού εκ δέρματος άρκτου, και ζεστών υποδημάτων εις την άμαξα, εγώ δεν δύναμαι να ζήσω ούτε λεπτόν...
Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ΄, Κέρκυρα 1980, σσ. 16-17

6. Το Ερμιτάζ στην Πετρούπολη
Λιθογραφία από: James Edward Alexander, *Travels to the Seat of War in the East through Russia and the Crimea in 1829*, τ. Α΄, Λονδίνο 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Κατάλογος των βιβλίων και των προσωπικών αντικειμένων του Ιω. Καποδίστρια
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

8. Επιστολές του Ιω. Καποδίστρια προς τον πατέρα του
Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ΄, Κέρκυρα 1980
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Ο μητροπολίτης Άρτας, μετέπειτα Ουγγροβλαχίας, Ιγνάτιος (1765-1828)
Σκίτσο: Alfred d'Orsay. Από: Κλεόμβροτος-Ιάκωβος μητροπολίτης Μυτιλήνης (επιμ.), *Ιγνάτιος ο Λέσβιος Μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας: ο στυλοβάτης της Εθνικής Ανεξαρτησίας 1765-1828*, Αθήνα 1965
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6

11

13

Inventaire des effets et livres appartenans à S. E. Monsieur le Comte Jean de Capodistrias resident plusieurs Caisses, qui étoient confiées à la garde de Guillaume Boulin son domestique savoir.

1° Envoi — fait par Mons. Debelle.

N.os — C. C. Caisse. N.o 1 livres

1 à 7 Daru, Histoire de Venise, Paris 1819. . . 7
8. 12. Paqueville, Voyage en Grèce, et 1820. et 1821. . . 5
13. 16. Frank, Encyclop. universelle, Leips. . . 4
17. 18. Alix, Précis de l'histoire Ottomane, Paris 1822. . . 2
19. 21. Oeuvres inédites de Mde. Staël id 1820. . . 3
22. 24. Essai sur l'histoire de la nouvelle Russie, Paris 1820. . . 3
25. 26. Recueil de Pièces sur le Captif de St. Hélène, Paris 1821. . . 2
27. — Yaubert, Voyage en Armenie et Perse. . . 1
28. 29. Masclet, les Soirées de St. Petersbourg. . . 2
30. 31. Fabre d'Olivet, de l'état social de l'homme 1822. . . 2
32. — Dix. Annuaire historique universelle pour 1820. et 1821. . . 1
33. — Fievée, histoire de la Session de 1820. . . 1
34. — Jouffroy, Considérations sur les Grecs et Turcs . . . 1
35. — Mignet, de la Féodalité des institutions de St. Louis 1822. . . 1
36. — Dumesnil, Histoire de Philippe 2e . . . 1
37. — Origine, progrès, et limites de la puissance des Turcs . 1824. . . 1
38. — Marbeau, Vie de Blanche Mre de St. Louis, Paris 1820. . . 1
39. — Vie d'Horace Nelson, traduite de l'Anglois . . . 1
40. — Coup d'oeil sur l'esprit du Siècle . 1821. . . 1
41. — L'Egypte sous Mehemed-Ali . 1823. . . 1
42. — Parantes, des Communes et de l'Aristocratie . 1821. . . 1
43. 44. Ancillon, Essais philosophiques . Genève 1818. . . 2
45. — Souvenirs prophétiques par Mr. le Normand Paris 1814. . . 1

7

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

ΤΟΜΟΣ Γ'

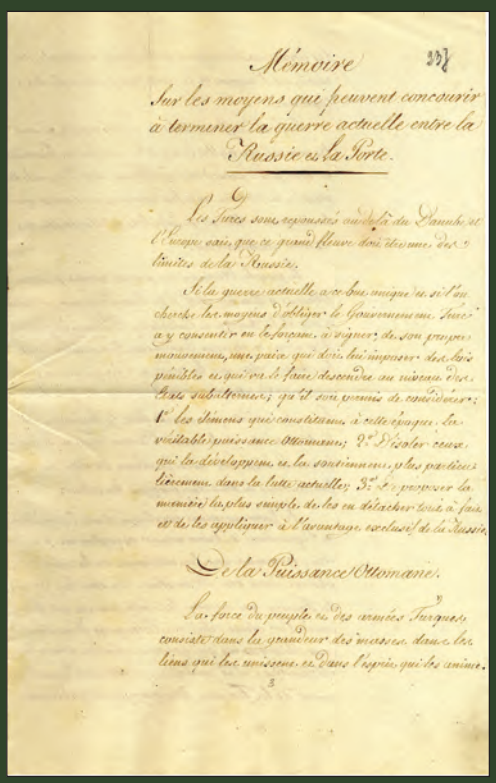
ΚΕΡΚΥΡΑ 1980

8

9

10

Mémoire

Sur les moyens qui peuvent concourir à terminer la guerre actuelle entre la Russie et la Porte.

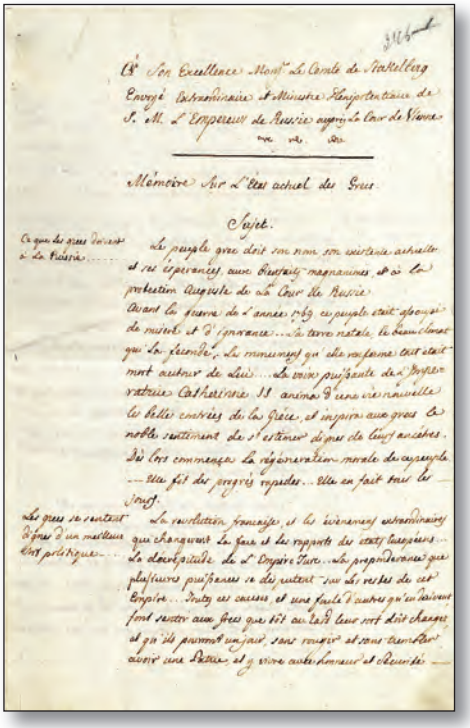
Les Turcs sont repoussés au delà du Danube, et l'Europe sait que ce grand fleuve doit être une des limites de la Russie.

Si la guerre actuelle a eu pour unique but d'obtenir ces moyens d'obliger le Gouvernement Turc à y consentir ou de forcer à signer de son propre mouvement une paix qui doit lui imposer des sacrifices et qui va le faire descendre au niveau des Etats subalternes; qu'il est convenable de considérer 1° les élémens qui constituent à cette époque la véritable puissance Ottomane; 2° d'éclairer ceux qui la développent et la soutiennent, et les parties faibles dans la lutte actuelle; 3° de prévoir la manière la plus simple de les en détacher tout à fait et de les appliquer à l'avantage exclusif de la Russie.

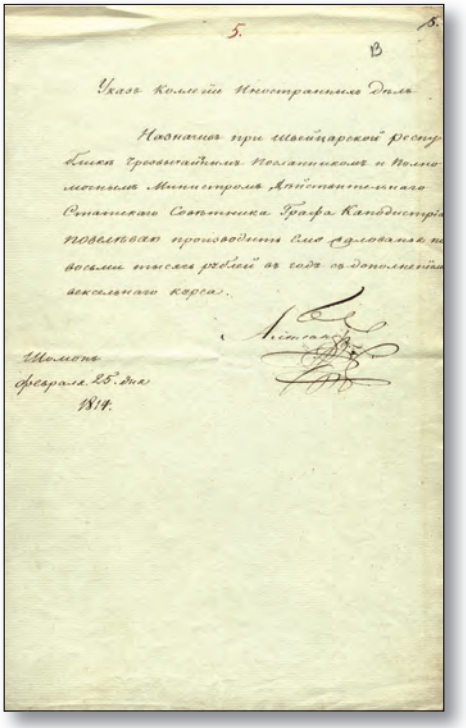
De la Puissance Ottomane.

La force du peuple et des armées Turques consiste dans la grandeur des ressorts dans les liens qui les unissent et dans l'esprit qui les anime.

3

12

17

10. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια «Περί των μέτρων που είναι δυνατόν να συμβάλουν στη λήξη του παρόντος πολέμου μεταξύ της Ρωσίας και της Πύλης», [αρχές 1810]
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

11. Άποψη της Βιέννης
Λιθογραφία από: E. Cortambert (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 8, Παρίσι χ.χ
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια για την παρούσα κατάσταση των Ελλήνων, [Βιέννη τέλη 1811]
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

16

13. Γενική άποψη του Βουκουρεστίου κατά τον 18ο αιώνα
Υδατογραφία από: Ι.Κ. Χασιώτης, Ό. Κατσιαρδή-Hering, Ευρ. Αμπατζή, κ.ά. (επιμ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά, 15ος-21ος αιώνας*, Αθήνα 2006
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Στιγμιότυπο από τη μάχη της Μόσχας (1812) κατά την εισβολή του Ναπολέοντα στη Ρωσία
Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. Η μάχη της Λειψίας (1813) όπου ο Ναπολέοντας υπέστη συντριπτική ήττα
Υδατογραφία από: Jean Mistier (επιμ.), *Napoléon et l'empire 1769, 1815, 1821*, τ. 2, [Παρίσι] 1968
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14

15

18

19

16. Ο Ιω. Καποδίστριας την περίοδο που υπηρετούσε στο ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών
Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.
Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

Σε επιστολή προς τον πατέρα του από τη Βιέννη (17/29.10.1814) ο Καποδίστριας σημειώνει:
Διέπραξα εν Ελβετία, διά να παράσχω υμίν απόδειξίν τινα υιικής υπακοής, μίαν μεγάλην θυσίαν χρόνου. Παρεχώρησα τέσσαρα μεγάλα χρονικά διαστήματα εις ένα Φλαμανδόν ζωγράφον. Έκαμεν ούτος το πορτραίτον μου, εις μεγάλας διαστάσεις, εις ελαιογραφίαν. Είναι μία εικών, καλώς επεξειργασμένη, ήτις δύναται να τύχη της προσοχής και ως έργον τέχνης. Θα αποσταλή τούτο εις την Κέρκυραν. Ελπίζω δε ότι θα φθάση κατά την 17ην Ιανουαρίου, ημέραν της εορτής του Αγίου Αντωνίου, ήτις είναι η εορτή υμών. Θα επεθύμουν να λάβω μέρος εις την εορτήν διά της εικόνος μου... Όπως θα λάβω μέρος διά της καρδίας, οπουδήποτε και αν ευρίσκωμαι...
Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ΄, Κέρκυρα 1980, σ. 267

17. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο διορίζεται ο Ιω. Καποδίστριας έκτακτος πληρεξούσιος υπουργός της Ρωσίας στην Ελβετία, Μόσχα 25.2.1814
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

18. Άποψη της Ζυρίχης
Λιθογραφία από: J. Gourdault, *La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons, ouvrage illustrée de 750 gravures sur bois ...*, τ. 2, Παρίσι 1879-1880
Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Χάρτης με τα καντόνια της Ελβετίας
Raoul Rochette, *Histoire de la révolution helvétique, de 1797 à 1803,* Παρίσι 1823
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. Οι θυρεοί των καντονίων της Ελβετίας στην προμετωπίδα βιβλίου
F. Flocon, A. Vouga et A. Daguet, *La Suisse illustrée*, τ. 1, Bale, χ.χ
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια
Σκίτσο με μολύβι: Orest Kiprenski, 1819. Από: Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας-Ρωξάνδρα Στούρτζα: μια ανεκπλήρωτη αγάπη. Ιστορική βιογραφία*, Αθήνα 1996
Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. Ο Αλέξανδρος Στούρτζας (1791-1854), στενός φίλος και συνεργάτης του Ιω. Καποδίστρια
Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie, 1834-1849,* Παρίσι 1907
Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Ρωξάνδρα Στούρτζα (1786-1844)
Λιθογραφία από: Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας - Ρωξάνδρα Στούρτζα: μια ανεκπλήρωτη αγάπη. Ιστορική βιογραφία,* Αθήνα 1996
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. «Ερωτική» επιστολή του Ιω. Καποδίστρια προς τη Ρωξάνδρα Στούρτζα, Πετρούπολη 20.7.1811
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

LA SUISSE ILLUSTRÉE.
Das Schweizerland in Bild und Wort.

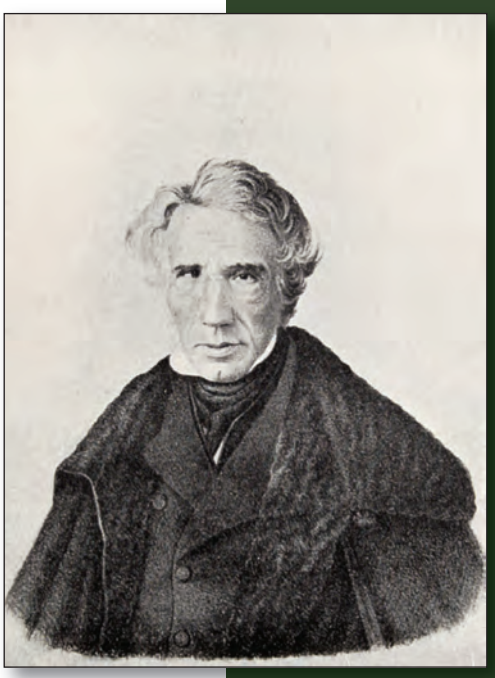
20

21

1819
Roma.

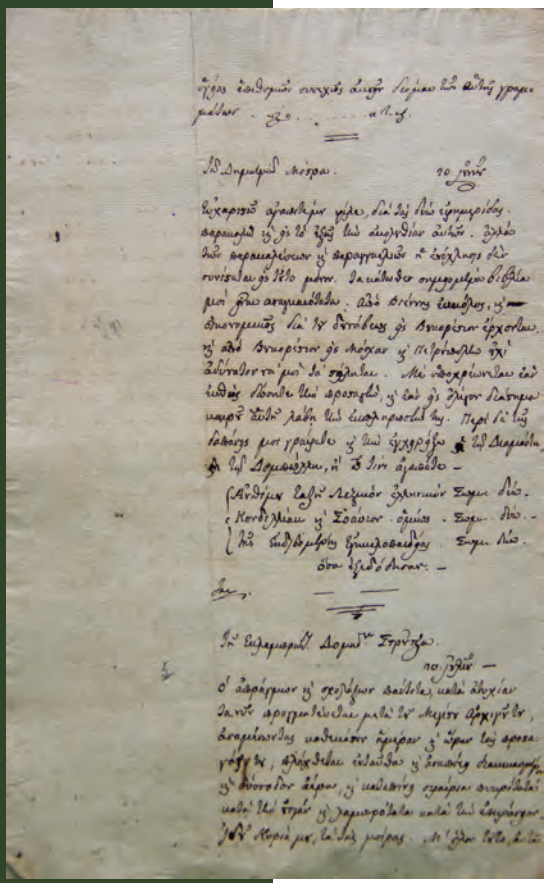
23

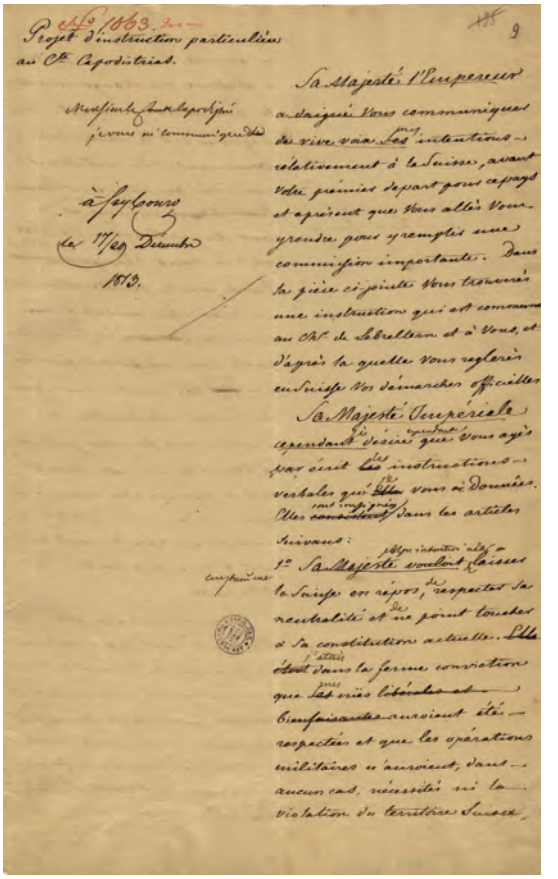

22

24

25

Projet d'instruction particulière au Cte Capodistrias.

Monsieur le Comte Capodistrias

j'ai vous ci communiquer ci-jointe

à Fontainebleau

le 17/29 Décembre

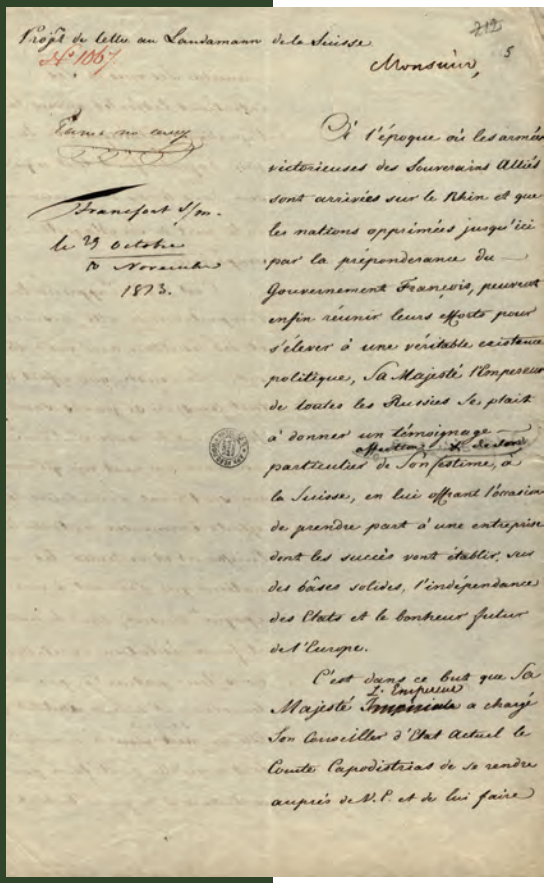
1813.

Sa Majesté l'Empereur a daigné Vous communiquer de vive voix Ses intentions relativement à la Suisse, avant Votre premier départ pour ce pays et aprésent que Vous allés Vous rendre pour y remplir une commission importante. Dans la pièce ci-jointe Vous trouverés une instruction qui est commune au Cte de Stadion et à Vous, et d'après la quelle Vous reglerés en Suisse Vos démarches officielles.

Sa Majesté Impériale cependant désire que Vous ayés vous aussi une instruction verbale qui Elle Vous a donnée. Elle considère dans les articles suivans:

1° Sa Majesté veut laisser la Suisse en repos, respecter sa neutralité et ne point toucher à sa constitution actuelle. Elle croit dans la ferme conviction que ses vues libérales et bienfaisantes auroient été respectées et que les opérations militaires n'auroient, dans aucun cas, nécessité ni la violation du territoire Suisse.

26

Projet de Lettre au Landamann de la Suisse

N° 1867

Monsieur,

Dans ma lettre

Francfort s/m.

le 29 Octobre

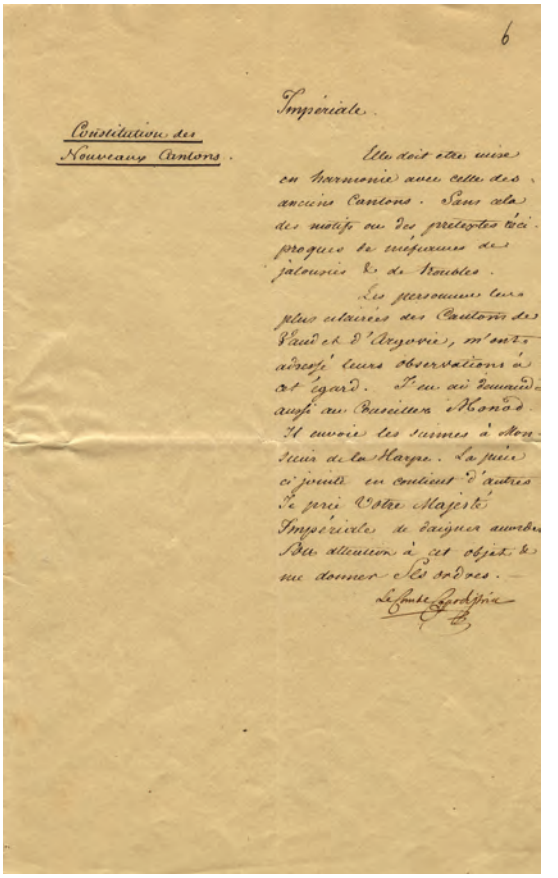
8 Novembre

1813.

L'époque où les armées victorieuses des Souverains Alliés sont arrivées sur le Rhin et que les nations opprimées jusqu'ici par la prépondérance du Gouvernement Français, peuvent enfin réunir leurs efforts pour s'élever à une véritable existence politique, Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies Se plaît à donner un témoignage effectif de Son estime particulière de Son système, à la Suisse, en lui offrant l'occasion de prendre part à une entreprise dont les succès vont établir sur des bases solides, l'indépendance des Etats et le bonheur futur de l'Europe.

C'est dans ce but que Sa Majesté Impériale a chargé Son Conseiller d'Etat actuel le Comte Capodistrias de se rendre auprès de V.E. et de lui faire

27

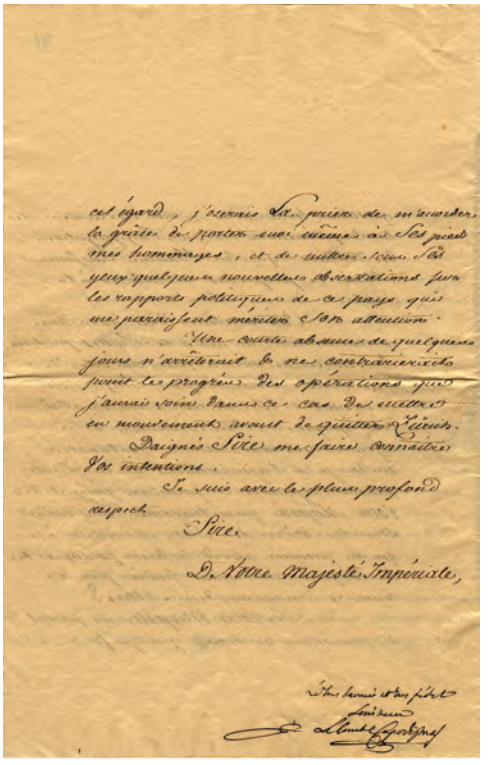
Impériale.

Constitution des Nouveaux Cantons.

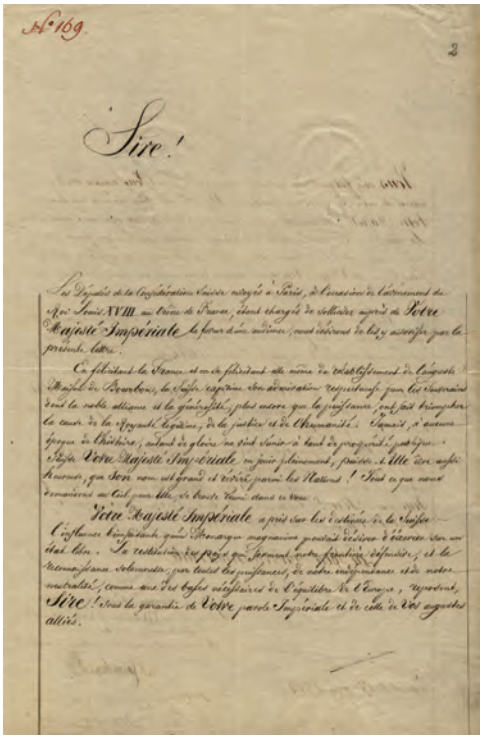
Elle doit être mise en harmonie avec celle des anciens Cantons. Sans cela des motifs ou des prétextes ici progues de mésintelligence de jalousies et de troubles.

Les personnes les plus notables des Cantons de Vaud et d'Argovie, m'ont adressé leurs observations à cet égard. J'en ai communiqué aussi au Baron de Monod. Il envoie les mêmes à Monsieur de la Harpe. La pièce ci-jointe en contient d'autres. Je prie Votre Majesté Impériale de daigner accorder Son attention à cet objet et me donner Ses ordres.

Le Comte Capodistrias

28

29

25. Οδηγίες του αυτοκράτορα Αλεξάνδρου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια για το πώς θα διαπραγματευθεί τις υποθέσεις της Ελβετικής Ομοσπονδίας: να σεβαστεί την ουδετερότητα της χώρας, να μην σφετεριστεί το Σύνταγμα και τέλος να υπερασπιστεί τα συμφέροντα των νέων καντονίων, Freibourg 17/29.12.1813
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

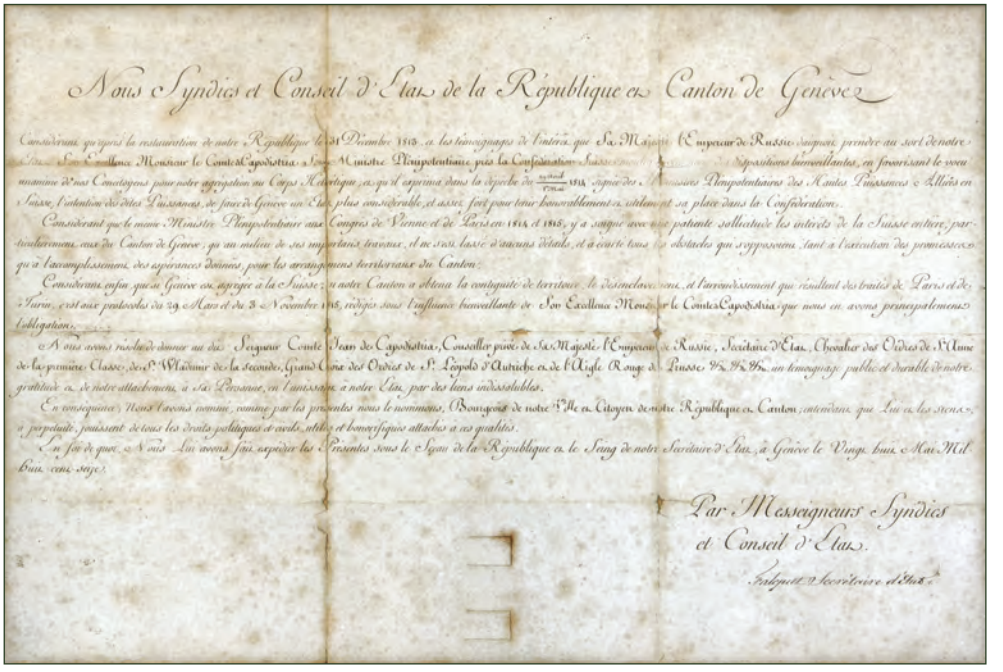
26. Σχέδιο επιστολής του υφυπουργού Κ.Ρ. Νέσσελροντ (K.R. Nesselrode) στον H. Reinhard (πρόεδρο της Ελβετικής Δίαιτας) σχετικά με την αποστολή στην Ελβετία του Ιω. Καποδίστρια ως απεσταλμένου του Ρώσου αυτοκράτορα, Φραγκφούρτη 29.10./10.11.1813
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

27. Έκθεση του Ρώσου απεσταλμένου στην Ελβετία Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία διατυπώνονται προτάσεις που θα επιτρέψουν να ρυθμιστούν οι υποθέσεις της Ελβετίας σύμφωνα με τα συμφέροντα της Ρωσίας και θα ματαιώσουν τα σχέδια της Αγγλίας και της Αυστρίας, Ζυρίχη 22.1./3.2.1814
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

28. Έκθεση του απεσταλμένου της Ρωσίας στην Ελβετία Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία αναλύεται πώς οι σύμμαχοι αναγκάστηκαν να δεχθούν τις αρχές του Ρώσου αυτοκράτορα σχετικά με την αποκατάσταση της Ελβετίας ως μέλους των ανεξάρτητων και ελεύθερων εθνών, και προτείνονται τα μέτρα που απαιτούνται για να διασφαλιστούν οριστικά αυτές οι εξελίξεις· ζητά, επίσης, να του επιτραπεί να εκθέσει προφορικά τις απόψεις του, Ζυρίχη 23.4./5.5.1814
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

29. Επιστολή του προέδρου της Ελβετικής Δίαιτας και δημάρχου του καντονίου της Ζυρίχης H. Reinhard προς τον Αλέξανδρο Α΄ με την οποία εκφράζεται η ευγνωμοσύνη των Ελβετών για τις προσπάθειές του, ώστε η πολιτεία τους να καταστεί ουδέτερη και ανεξάρτητη· υπογραμμίζεται ο σημαντικός ρόλος του Ιω. Καποδίστρια, Ζυρίχη 17.5.1814
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

30. Δίπλωμα με το οποίο ανακηρύσσεται ο Ιω. Καποδίστριας πολίτης της Γενεύης, Γενεύη 28.5.1816
Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

Nous Syndics et Conseil d'Etat de la République et Canton de Genève

30

31

31. Η Ρωξάνδρα Στούρτζα-Edling σε ώριμη ηλικία
Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie, 1834-1849*, Παρίσι 1907
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Ρωξάνδρα Στούρτζα, *Mémoires de la comtesse Edling*, Μόσχα 1888
Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

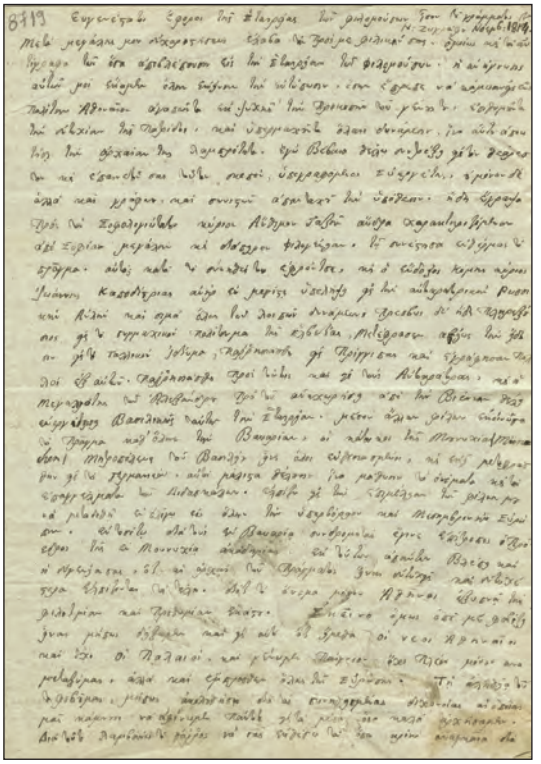

32

33. Επιστολή του Νικ. Ζωγράφου προς τους εφόρους της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών στην οποία αναφέρει την πρόθεση του ίδιου και άλλων πεπαιδευμένων του εξωτερικού να συνδράμουν τους σκοπούς της, Τεργέστη 5.11.1814
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

34. Γενικός Λογαριασμός του πρώτου έτους της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών, Αθήνα 6.10.1814
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

35. Άνθιμος Γαζής (1764-1828)
Λιθογραφία από: Benjamin Martin, *Γραμματική των Φιλοσοφικών Επιστημών ή Σύντομος Ανάλυσις της Πειραματικής Νεωτέρας Φιλοσοφίας κατ' ερωταπόκρισιν*, (μτφρ.-επιμ. Άνθιμου Γαζή), Βιέννη 1799
Βιβλιοθήκη της Βουλής

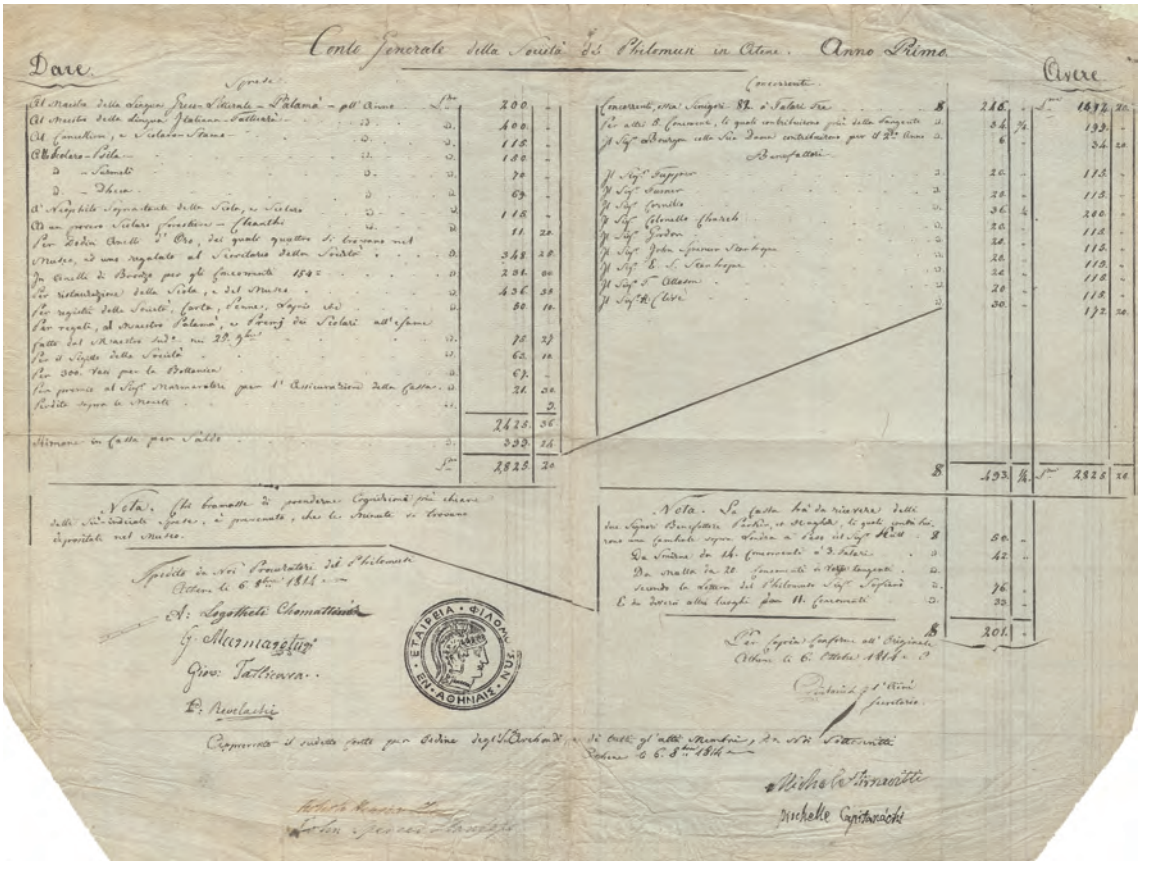

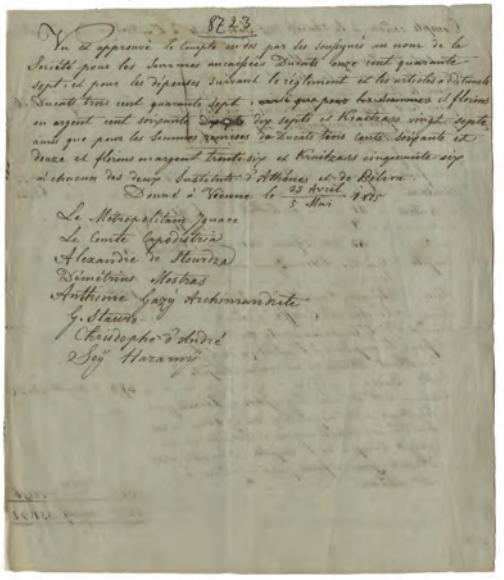
33

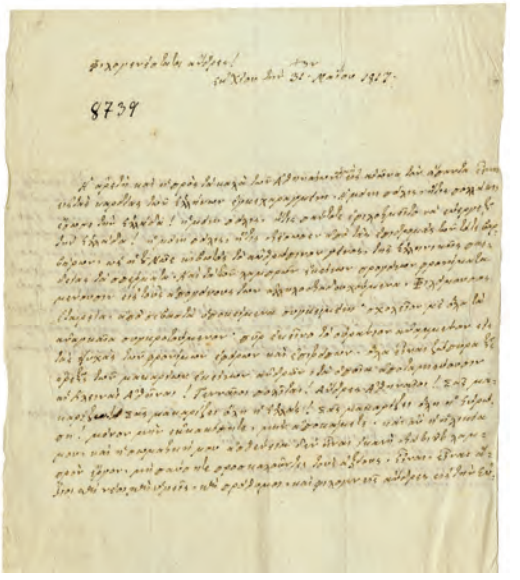
35

34

Conto Generale della Società Fil. Philomusa in Atene. Anno Primo
Dare
Avere

36

37

36. Πράξη αποδοχής των εξόδων της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών για το έτος 1815. Μεταξύ άλλων υπογράφουν ο Ιω. Καποδίστριας, ο Αλέξανδρος Στούρτζας και ο Δημήτριος Μόστρας, Βιέννη 23.4./5.5.1815
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

37. Ο Κωνσταντίνος Βαρδαλάχος επαινεί το έργο της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών και θέτει τον εαυτό του στη διάθεσή της. Παράλληλα στέλνει τα αντίτυπα της *Ρητορικής* του για τη βιβλιοθήκη της Εταιρείας, Χίος 31.5.1817
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

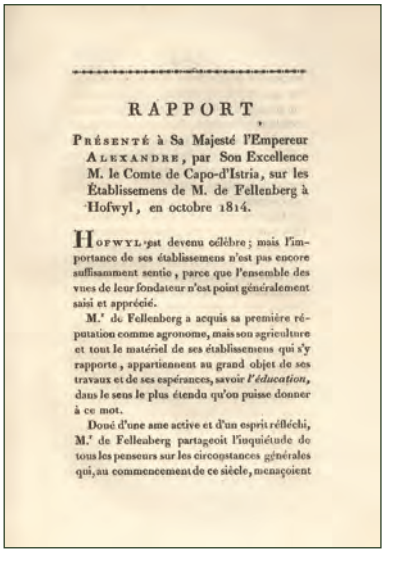
DIVERS DOCUMENTS
CONCERNANT
LA RÉPUBLIQUE SEPTINSULAIRE
PREMIER ÉTAT OU NOYAU DE L'INDÉPENDANCE GRECQUE,
Présentés aux Ministres Plénipotentiaires des Hautes Puissances Alliées, réunis au Congrès de Vienne,
PAR
DÉMÉTRIUS FILS DE PIERRE COMTE VALSAMACHI
L'AN 1815.

N.o 1. Lettre adressée aux principaux Ministres des Hautes Puissances Alliées.
N.o 2. Note sur la République des Sept-Iles, présentée aux Ministres Plénipotentiaires des Hautes Puissances Alliées.
N.o 3. Réponses de LL. Excellences les Ministres Plénipotentiaires des Hautes Puissances à Mr. de Valsamachi.
N.o 4. Lettre adressée de Vienne au Sénat Ionien avec les documents relatifs par Démétrius P. Comte Valsamachi.
N.o 5. Lettre écrite de Paris par le célèbre Coray à M.r de Valsamachi sur le sujet des Iles Ioniennes.
N.o 6. Fondation de deux Societés à Vienne.

38

38. Κατάλογος συνδρομητών της Φιλομούσου Εταιρείας της Βιέννης
Δημοσιευμένος στο: Δημήτριος Π. Βαλσαμάκης, *Divers documents concernant la République Septinsulaire, premier état ou noyau de l'indépendance grecque*, [1865]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Έκθεση του Ιω. Καποδίστρια προς τον τσάρο σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα του Fellenberg στο Hofwyl, Οκτώβριος 1814
Βιβλιοθήκη της Βουλής

RAPPORT,
PRÉSENTÉ à Sa Majesté l'Empereur ALEXANDRE, par Son Excellence M. le Comte de Capo-d'Istria, sur les Établissemens de M. de Fellenberg à Hofwyl, en octobre 1814.

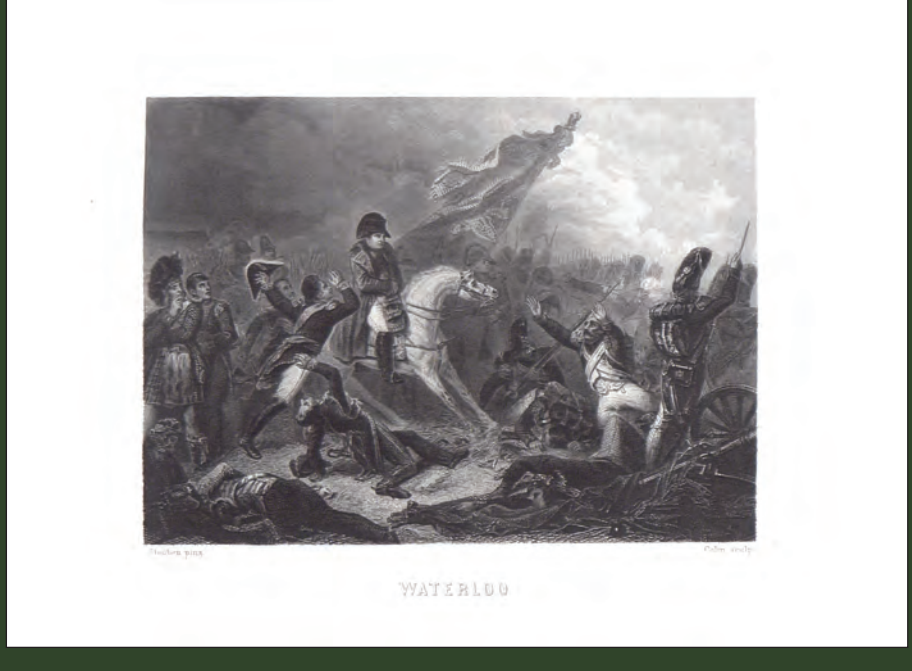
HOFWYL est devenu célèbre; mais l'importance de ses établissemens n'est pas encore suffisamment sentie, parce que l'ensemble des vues de leur fondateur n'est point généralement saisi et apprécié.
M.r de Fellenberg a acquis sa première réputation comme agronome, mais son agriculture et tout le matériel de ses établissemens qui s'y rapporte, appartiennent au grand objet de ses travaux et de ses espérances, savoir *l'éducation*, dans le sens le plus étendu qu'on puisse donner à ce mot.
Doué d'une ame active et d'un esprit réfléchi, M.r de Fellenberg partageoit l'inquiétude de tous les penseurs sur les circonstances générales qui, au commencement de ce siècle, menaçoient

39

40. Άποψη του Παρισιού κατά τον 19ο αι.
Λιθογραφία από: J.J.N. Huot (επιμ.), *Malte-Brun Géographie Universelle, description de toutes les parties du monde*, τ. 2, Παρίσι χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

40

41

42

43

41. Η μάχη του Βατερλώ, 1815
Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862
Βιβλιοθήκη της Βουλής

42. Ο Κλέμενς φον Μέττερνιχ, υπουργός Εξωτερικών της Αυστρίας (1773-1859)
Λιθογραφία από: Harold Nicolson, *Le Congrès de Vienne: histoire d'une coalition, 1812-1822,* Παρίσι 1947
Βιβλιοθήκη της Βουλής

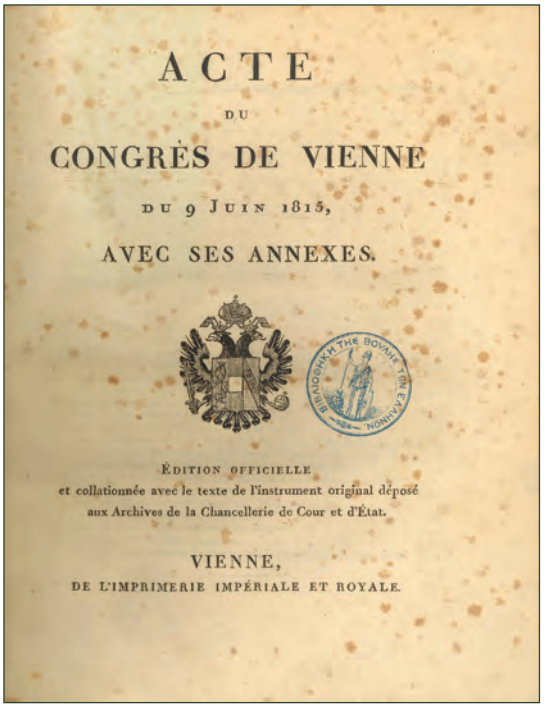
43. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Κ.Ρ. Νέσσελροντ (1780-1862)
Λιθογραφία από: Harold Nicolson, *Le Congrès de Vienne: histoire d'une coalition, 1812-1822*, Παρίσι 1947
Βιβλιοθήκη της Βουλής

44. Στιγμιότυπο από το Συνέδριο της Βιέννης
Λιθογραφία από: A.L.C. le comte de la Garde Chambonas, *Fêtes et souvenirs du Congrès de Vienne; tableaux des salons, scènes anecdotiques et portraits, 1814-1815*, Παρίσι 1843
Βιβλιοθήκη της Βουλής

45. Επίσημη έκδοση των αποφάσεων του Συνεδρίου της Βιέννης, Βιέννη [1815]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

44

ACTE

DU

CONGRÈS DE VIENNE

DU 9 JUIN 1815,

AVEC SES ANNEXES.

BIBLIOTHEK THE BOUVE TON CANADA

ÉDITION OFFICIELLE
et collationnée avec le texte de l'instrument original déposé
aux Archives de la Chancellerie de Cour et d'État.

VIENNE,
DE L'IMPRIMERIE IMPÉRIALE ET ROYALE.

45

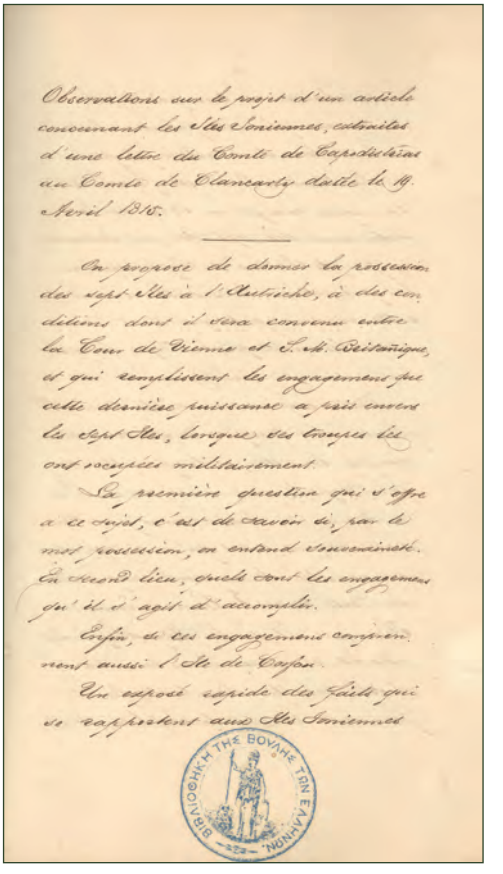
Mr de METTERNICH

46

46. Ο υπουργός Εξωτερικών της Αυστρίας Κλέμενς φον Μέττερνιχ
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'independance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

47. Παρατηρήσεις του Καποδίστρια σχετικά με τα νησιά του Ιονίου, 19.4.1815
Βιβλιοθήκη της Βουλής

48. Σκίτσο που αποτυπώνει τη νέα τάξη που διαμορφώθηκε στην Ευρώπη μετά το Συνέδριο της Βιέννης (1814-1815)
Χρωμολιθογραφία από: Ιωάννης Πασπαλιάρης, *Ο Ιωάννης πίσω από τον Καποδίστρια*, Αθήνα 2014
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Observations sur le projet d'un article concernant les Sts Soniennes, extraites d'une lettre du Comte de Capodistrias au Comte de Clancarty datée le 19. Avril 1815.

On propose de donner la possession des sept Iles à l'Autriche, à des conditions dont il sera convenu entre la Cour de Vienne et S. M. Britannique, et qui remplissent les engagemens que cette dernière puissance a pris envers les sept Iles, lorsque ses troupes les ont occupées militairement.

La première question qui s'offre à ce sujet, c'est de savoir si, par la mot possession, on entend souveraineté. En second lieu, quels sont les engagemens qu'il s'agit d'accomplir.

Enfin, si ces engagemens comprennent aussi l'Ile de Corfou.

Un exposé rapide des faits qui se rapportent aux Iles Soniennes

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

47

48

Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας | 1815-1822

Η ζωή του στη Ρωσία

Η αλληλογραφία με τον πατέρα του αποτελεί την κύρια μαρτυρία για τις συνθήκες διαβίωσης του Καποδίστρια ως υπουργού των Εξωτερικών. Διέθετε πλέον οικονομική δυνατότητα αφού ο αυτοκράτορας του παραχώρησε περιουσιακά στοιχεία που του απέφεραν ικανοποιητικό εισόδημα. Μπορεί τώρα να στείλει στον πατέρα του μια άμαξα, βιβλία, σοκολάτα. Παρίσταται, παρά την επιθυμία του πολλές φορές, σε δεξιώσεις και άλλες συναθροίσεις της ρωσικής ανώτερης τάξης. Κατά την παραμονή του στη Ρωσία ο Καποδίστριας απέκτησε τη φήμη έξυπνου, φωτισμένου και ανιδιοτελούς ανθρώπου, προστάτη των επιστημών και των τεχνών. Συνδέθηκε με πολιτικούς και λογίους της εποχής, όπως οι σπουδαίοι ποιητές Αλ. Πούσκιν (Al. Pushkin) και Β. Ζουκόφσκι (V. Zhukovsky), ο ιστορικός Ν. Καραμζίν (N. Karamzin) και άλλοι, που συσπειρώνονταν γύρω από τον φιλολογικό όμιλο *Αρζαμάς*, επίτιμο μέλος του οποίου ήταν και ο ίδιος. Φαίνεται ότι αναγνωριζόταν από τα μέλη του συλλόγου ως πολιτικός οδηγός στις αναζητήσεις τους για πολιτικές μεταρρυθμίσεις στο εσωτερικό και για την ευρωπαϊκή τροχιά της χώρας.

Οι βασικές θέσεις του ως προς την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας

Από τις αρχές του 1816 ο Καποδίστριας βρισκόταν στην Πετρούπολη. Στο υπουργείο των Εξωτερικών μοιράζεται με τον Νέσσελροντ τις πολλές υποθέσεις αυτού του υπουργείου. Κύριοι στόχοι της πολιτικής που εισηγήθηκε προκύπτουν από τα υπομνήματά του:

α) Η προφύλαξη της Ευρώπης από τον κίνδυνο των επαναστάσεων με την παραχώρηση από τους ηγεμόνες ενός συνταγματικού χάρτη, ώστε να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των μετριοπαθών εκπροσώπων της μεσαίας τάξης. Στο πνεύμα αυτό υποστήριζε την παραχώρηση ορισμένων πολιτικών εξουσιών στην Πολωνική Δίαιτα, ενώ θεωρούσε αναγκαίο να ισχύσει ένα λογικό σύστημα διακυβέρνησης στην Ισπανία, με το οποίο θα περιορίζονταν τα υπερβολικά προνόμια του κλήρου και των ευγενών. Προσπάθησε να αποτρέψει τη χειραγώγηση από τον Μέττερνιχ των ηγεμόνων των ανεξάρτητων γερμανικών κρατών ως προς την αντιμετώπιση των εσωτερικών προβλημάτων τους. Η Πορτογαλία κλήθηκε να καταργήσει το δουλεμπόριο, για το οποίο και ο ίδιος είχε συντάξει σχετικό υπόμνημα.

Τα «φιλελεύθερα» αυτά ανοίγματα του Καποδίστρια είχαν ωστόσο τα όριά τους. Για παράδειγμα, ενώ αντιδρούσε, για λόγους εξωτερικής πολιτικής της Ρωσίας, στην προσπάθεια του Μέττερνιχ να εξαναγκάσει, το 1819, τους ηγεμόνες της Γερμανίας σε συλλογικά αυταρχικά μέτρα προς αντιμετώπιση των φιλελεύθερων τάσεων ιδιαίτερα στα πανεπιστήμια, ο έμπιστος συνεργάτης και φίλος του Αλέξανδρος Στούρτζας είχε λίγο πριν κυκλοφορήσει ένα φυλλάδιο για την κατάσταση στη Γερμανία (*Sur l'état de l'Allemagne*), όπου καταδίκαζε τις φοιτητικές οργανώσεις και υποδείκνυε ξένη επέμβαση για να ξεριζωθεί το επαναστατικό πνεύμα που επικρατούσε στα γερμανικά πανεπιστήμια. Το φυλλάδιο είχε συνταχθεί με τη σύμφωνη γνώμη, αν όχι την υπόδειξη, του Καποδίστρια, και το είχε εγκρίνει ο αυτοκράτορας.

β) Στο πλαίσιο να διατηρηθεί μια ισορροπία δυνάμεων στην Ευρώπη, υπερασπίστηκε με σθένος την επιθυμία της Ρωσίας να ξαναπάρει η Γαλλία την πρέπουσα θέση της στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Μεταξύ των άλλων, στο συνέδριο του Άαχεν (Aachen, Οκτώβριος-Νοέμβριος 1818) ο Καποδίστριας συνέβαλε ώστε να μη θεωρηθεί η Γαλλία, όπως ήθελε ο Μέττερνιχ, δευτερεύουσα δύναμη αλλά να παρευρεθεί ως ισότιμη με τις άλλες τέσσερις μεγάλες δυνάμεις.

γ) Προσπάθησε να πείσει τον αυτοκράτορα ότι χρειαζόταν μια άλλη πολιτική απέναντι στην

Πύλη για να προστατευθούν οι χριστιανοί της Βαλκανικής από τις βιαιότητες των Τούρκων. Ο Καποδίστριας επιχείρησε να δείξει ότι η συνθήκη του Βουκουρεστίου δεν προστάτευε αποτελεσματικά τους Μολδοβλάχους και τους Σέρβους και ότι έπρεπε η Ρωσία να επιβάλει μια άλλη συνθήκη. Ο τσάρος επέμενε να τηρηθεί η συνθήκη του Βουκουρεστίου (1812), οπότε ο Καποδίστριας αναγκάστηκε να εκφράσει τις ειρηνικές διαθέσεις του Αλέξανδρου Α΄ απέναντι στην Πύλη αλλά συγχρόνως υπενθύμισε την προβλεπόμενη από αυτή τη συνθήκη υποχρέωσή της να εξασφαλίζει την προστασία των χριστιανών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Στα Επτάνησα το 1819

Ο Καποδίστριας κατέκρινε σφοδρά την αυταρχική πολιτική που ο αρμοστής Τόμας Μαίτλαντ (Th. Maitland) εφάρμοσε στα Επτάνησα κατά παράβαση της συνθήκης με την οποία προσαρτήθηκαν στη Μ. Βρετανία και επιχείρησε με ποικίλους τρόπους να κάνει σεβαστούς τους όρους της συνθήκης. Στα τέλη του 1818, ύστερα από το συνέδριο του Άαχεν, ο Αλέξανδρος Α΄ έδωσε άδεια στον Καποδίστρια να μεταβεί στην Κέρκυρα. Ως φανερή αιτία προβλήθηκε η επιθυμία του να δει τους γονείς του πριν πεθάνουν. Όταν έφθασε στη γενέτειρα είδε, ψηλαφητά πλέον, πώς εφαρμοζόταν η τυραννική πολιτική του Μαίτλαντ, ο οποίος αντιμετώπιζε τους Επτανησίους ως αποίκους. Είδε επίσης τους Παργινούς, 3.000 περίπου, απελπισμένους και εξοργισμένους να καταφεύγουν πρόσφυγες στα Επτάνησα μετά την παράδοση της πόλης τους στον Αλή πασά από τον Άγγλο αρμοστή.

Στην Κέρκυρα ο Καποδίστριας είδε και τους οπλαρχηγούς Κίτσο και Μάρκο Μπότσαρη, τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και άλλους. Το κλίμα ήταν φορτισμένο. Όλοι περίμεναν να ακούσουν κάτι παρήγορο και ελπιδοφόρο από τον υπουργό του τσάρου. Αυτός έμεινε πιστός στις οδηγίες του τελευταίου που συνέπιπταν και με τις δικές του εκτιμήσεις και πεποιθήσεις. Και με λόγια και με ένα υπόμνημα, τη γνωστή εγκύκλιο επιστολή του, προσπάθησε να πείσει ότι «ο Αυτοκράτωρ της Ρωσίας ουδόλως ήτο διατεθειμένος να προκαλέση πόλεμον κατά των Τούρκων ή να περιπλέξη τας σχέσεις του μετά της Αγγλίας», και τους καλούσε «να οπλισθούν με υπομονήν και καρτερίαν προσπαθούντες εν τω μεταξύ να αναθρέψουν καλώς και εθνικώς τα τέκνα των, επαφιέμενοι δε, ως προς τα λοιπά, εις τον χρόνον και την θείαν Πρόνοιαν».

Από την Κέρκυρα ο Καποδίστριας μετέβη στην Αγγλία για να πείσει τον Ουέλλιγκτων (A. duke of Wellington) και τους άλλους ιθύνοντες ότι ήταν αναγκαία, βάσει των συνθηκών, η αντικατάσταση του αρμοστή και η αλλαγή του πολιτεύματος που είχε επιβάλει. Οι Άγγλοι κυβερνώντες, μολονότι παραδέχονταν την τραχύτητα και αυταρχικότητα του Μαίτλαντ και την περιφρόνησή του για τους Επτανησίους, τον κάλυψαν και δεν έκρυψαν ότι τους ενόχλησε η επέμβαση μιας άλλης δύναμης στις δικές τους κτήσεις. Ο Ούγκο Φόσκολο, παλαιός γνώριμος του Καποδίστρια, και άλλοι Επτανήσιοι στην Αγγλία, μέσω Άγγλων βουλευτών, κοινοποίησαν τις καταχρήσεις του Μαίτλαντ στη Βουλή των Κοινοτήτων. Δύο προτάσεις μομφής απορρίφθηκαν από την πλειοψηφία.

Τα πρώτα σύννεφα στις σχέσεις του με τον αυτοκράτορα

Με την πολύμηνη απουσία του για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των Επτανησίων, ο Καποδίστριας στερήθηκε την άμεση επαφή με τον τσάρο και άφησε ελεύθερο το πεδίο για να ασκηθούν αντίθετες πολιτικές επιρροές. Ο Νέσσελροντ και άλλοι έπεισαν τον Αλέξανδρο Α΄ ότι ήταν προτιμότερη μια πολιτική προσκείμενη σ' αυτή του Μέττερνιχ, όπου κυρίαρχο στοιχείο ήταν η καταπολέμηση των πάσης μορφής φιλελεύθερων τάσεων. Διάφορα γεγονότα ενίσχυσαν την πολιτική στροφή και επέτρεψαν στον Μέττερνιχ να τρομοκρατήσει τους ηγεμόνες: η δολοφονία (Μάρτιος 1819) του αντιφιλελεύθερου A. Kotzebue από έναν Γερμανό φοιτητή, η δολοφονία στη Γαλλία στις αρχές 1820 του δούκα του Berry, οι στρατιωτικές εξεγέρσεις στην Ισπανία το 1820 για την επαναφορά του καταργηθέντος συντάγματος του Cádiz του 1812 και η εξέγερση την ίδια χρονιά των καρμπονάρων στην Ιταλία.

Στη συνάντηση των ηγεμόνων (Οκτώβριος-Νοέμβριος 1820) στο Τροππάου (Troppau) έντονη ήταν η διαμάχη Καποδίστρια-Μέττερνιχ στο αν θα έπρεπε να επέμβει η Ιερά Συμμαχία υπέρ των ηγεμόνων που κινδύνευαν από εξεγέρσεις. Ο Αλέξανδρος Α΄ δίσταζε να συμφωνήσει σε μια βίαιη επέμβαση των Αυστριακών στην Ιταλία. Η κριτική ωστόσο που άσκησε η Πολωνική Δίαιτα κατά της ρωσικής διοίκησης και κυρίως η πληροφορία, που έφθασε τον Νοέμβριο του 1820, ότι στασίασε και ρωσικό σύνταγμα, έφερε τον τσάρο στα πρόθυρα νευρικής κρίσης. Το επεισόδιο δεν ήταν σοβαρό, αλλά αποδόθηκε κι αυτό στις ενέργειες του επαναστατικού διευθυντηρίου του Παρισιού. Έτσι, στις αρχές του 1821, και ενώ το συνέδριο των ηγεμόνων είχε μεταφερθεί στο Λάυμπαχ (Laybach), ο Αλέξανδρος Α΄ δεν αντέδρασε ως προς την επέμβαση στην Ιταλία των αυστριακών στρατευμάτων. Ο Μέττερνιχ δεν έκρυβε τον ενθουσιασμό του για την επιτυχία του. Ενώ επικρατούσε δυσμενές κλίμα για κάθε αμφισβήτηση της απόλυτης βούλησης των ηγεμόνων, έφθασαν στο Λάυμπαχ οι ειδήσεις για το κίνημα του Υψηλάντη.

Ο Καποδίστριας και η Φιλική Εταιρεία

Ο Καποδίστριας είχε αντιδράσει αρνητικά όταν για πρώτη φορά, το 1816, πληροφορήθηκε από τον Ν. Γαλάτη τα σχέδια των Φιλικών. Την ίδια στάση φαίνεται ότι τηρεί και όταν βολιδοσκοπείται (αρχές 1820) από τον Εμμ. Ξάνθο για να αναλάβει την αρχηγία της Εταιρείας. Σύμφωνα με την «Αυτοβιογραφία» του, κάλεσε τον Αλέξανδρο Υψηλάντη να προφυλαχθεί από τους ραδιούργους που εμφανίζονταν ως αντιπρόσωποι του ελληνικού γένους. Διαφορετική εικόνα δίνει ο ίδιος ο Αλέξανδρος Υψηλάντης: λίγες ημέρες πριν το θάνατό του, στις αρχές του 1828, έστειλε υπόμνημα στον τσάρο Νικόλαο Α΄ στο οποίο, μεταξύ των άλλων, ρητώς έγραφε ότι έδρασε έχοντας τη συγκατάθεση και ενθάρρυνση του υπουργού των Εξωτερικών της Ρωσίας.

Όσες αρχειακές μαρτυρίες έχουν έως τώρα εντοπιστεί, κυρίως σε ρωσικά αρχεία, βρίσκονται πλησιέστερα στον ισχυρισμό του Καποδίστρια για τη μη ανάμειξή του στα σχέδια της Φιλικής Εταιρείας. Η όλη του συγκρότηση, εξάλλου, και η υπηρεσιακή του ευσυνειδησία δύσκολα επιτρέπουν τον ισχυρισμό ότι ενεργούσε σε δύο επίπεδα. Εντούτοις, μια άλλη ανάγνωση των πηγών που επιχειρήθηκε τελευταία από έγκριτους ιστορικούς προτείνει την άποψη ότι ο Καποδίστριας δεν είχε αντιδράσει όταν πληροφορήθηκε το αρχικό σχέδιο των Φιλικών να αρχίσουν την επανάσταση από την Πελοπόννησο. Δεν γνώριζε όμως, και θα ήταν αντίθετος στο εσπευσμένο τελικό σχέδιο να έχει ως αφετηρία της τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

Η καταδίκη του κινήματος του Υψηλάντη

Η είδηση του κινήματος του Υψηλάντη φαίνεται ότι κτύπησε σαν κεραυνός τον Καποδίστρια. Ο ίδιος κλήθηκε να συντάξει την απάντηση (26 Μαρτίου 1821) του Ρώσου αυτοκράτορα στην επιστολή του Υψηλάντη, με την οποία αποκηρυσσόταν το κίνημά του και ο ίδιος διαγραφόταν από τις τάξεις του ρωσικού στρατού. Συγχρόνως, έδωσε εντολή στον πρεσβευτή της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη να ενημερώσει σχετικά την Πύλη και να της γνωστοποιήσει την άδεια του Αλέξανδρου Α΄ να αποστείλει στρατεύματα στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες για την καταστολή της εξέγερσης. Τα σκληρά μέτρα κατά των επαναστατών μπορεί να μην έπεισαν τον σουλτάνο για τις αγαθές προθέσεις της Ρωσίας, ικανοποίησαν όμως τους συνέδρους, στη συνάντηση των ηγεμόνων στο Τροππάου, που έσπευσαν να συγχαρούν τον Καποδίστρια.

Η στάση Ρώσων αξιωματούχων απέναντι στο κίνημα του Υψηλάντη

Το κίνημα του Υψηλάντη δεν είχε αφήσει αδιάφορους πολλούς Ρώσους αξιωματούχους που βρέθηκαν κοντά στα γεγονότα. Ας αναφερθεί μόνο πόσο παρέβλεψαν σκόπιμα και διευκόλυναν τις «ύποπτες» κινήσεις του Υψηλάντη και των συνεργατών του οι ρωσικές αρχές που βρίσκονταν στην περιοχή. Τόσο ο στρατηγός Inzov, γενικός διοικητής της Βεσσαραβίας και τέκτονας, όσο και ο φιλελεύθερος και λίγα χρόνια αρ-

γότερα Δεκεμβριστής κόμης Μιχαήλ Ορλώφ (M. Orloff) θα πρέπει να γνώριζαν πολλά. Το ίδιο και ο διοικητής της Οδησσού κόμης Langeron. Η εμπλοκή των Ρώσων σε μια εξέγερση των χριστιανών κατά της Πύλης δεν ήταν μόνο στις προσδοκίες των Φιλικών. Ο αυτοκράτορας αποφάσισε διαφορετικά και ο Καποδίστριας γνώριζε καλά ότι δεν θα ήταν άλλη η απόφασή του υπό το βάρος της τότε ευρωπαϊκής συγκυρίας.

Ο Καποδίστριας προσπαθεί να ωθήσει τη Ρωσία σε πόλεμο με την Πύλη

Μια αλλαγή της ρωσικής πολιτικής μόνο από κάτι έκτακτο θα μπορούσε να προκύψει. Αυτό το πρόσφερε ο ίδιος ο σουλτάνος με το να διατάξει τον απαγχονισμό του πατριάρχη και να μην εμποδίσει τις σφαγές αθώων. Ο Αλέξανδρος Α΄ δεν μπορούσε να μην αντιδράσει στην παραβίαση των σχετικών με τους χριστιανούς υποχρεώσεων της Πύλης απέναντι στη Ρωσία. Ενέκρινε τις οδηγίες που συνέταξε ο Καποδίστριας, βάσει των οποίων ο Ρώσος πρεσβευτής Αλ. Στρόγκανωφ (Al. Stroganov), υπό μορφή τελεσιγράφου, θα απαιτούσε από τον σουλτάνο να σεβαστεί όσα προέβλεπαν οι συνθήκες για την προστασία των χριστιανών. Η Πύλη απέρριψε τις ρωσικές προτάσεις, δεν απέσυρε τα τουρκικά στρατεύματα από τη Μολδοβλαχία, συμπεριφέρθηκε εχθρικά προς τη ρωσική πρεσβεία, προσέβαλε τη ρωσική σημαία, παρενόχλησε το ρωσικό εμπόριο. Τέλη Ιουλίου 1821 ο Ρώσος πρεσβευτής εγκατέλειψε, σύμφωνα με τις οδηγίες του, την Κωνσταντινούπολη. Ο πόλεμος φαινόταν επικείμενος. Προς αυτή την κατεύθυνση πίεζε ο Καποδίστριας. Στη συνάντησή του με τον τσάρο τον Αύγουστο του 1821 προσπάθησε να τον πείσει γιατί η καταφυγή στα όπλα ήταν η μόνη συμφέρουσα επιλογή για τη Ρωσία. Πρότεινε εκδίωξη των εισβαλόντων Τούρκων από τις παραδουνάβιες επαρχίες, κατάληψη των επαρχιών αυτών από τον ρωσικό στρατό και παράλληλη δράση του ρωσικού στόλου στον Εύξεινο.

Ο αυτοκράτορας δεν εγκρίνει τις προτάσεις του Καποδίστρια στο ελληνικό ζήτημα - Ρήξη και απομάκρυνση από τη ρωσική υπηρεσία

Ο Αλέξανδρος Α΄ όμως ζήτησε να εξασφαλιστεί προηγουμένως η συνεννόηση των συμμάχων. Ο Καποδίστριας συνέχισε να διαφωνεί ότι θα ήταν λάθος να εγκαταλείψει η Ρωσία στην Αυστρία και στην Αγγλία τα συμφέροντά της στην Ανατολή. Αυτή τη φορά ο αυτοκράτορας δεν έκρυψε την έντονη δυσαρέσκειά του προς τον υπουργό του γιατί επέμενε σε θέσεις που ήταν διαφορετικές από τις δικές του.

Σε ιδιαίτερη συνάντηση με τον Αλέξανδρο Α΄, το καλοκαίρι του 1822, ο Καποδίστριας εξέθεσε το δίλημμα που τον βασάνιζε μετά τη στροφή της ρωσικής πολιτικής προς τις αυστριακές θέσεις για το ελληνικό ζήτημα: «ή να παραβιάσω τα αισθήματά μου και πάντα τα καθήκοντα τα επιβαλλόμενα υπό της πατρίδος εις ην ουδέποτε έπαυσα να ανήκω, ή να αθετήσω τα καθήκοντα της προς τον Αυτοκράτορα υπηρεσίας μου». Ο Αλέξανδρος Α΄ τόνισε ότι πλέον οι απόψεις τους διέφεραν και ήταν ανάγκη να αποχωριστούν, αλλά δεν δέχθηκε την παραίτηση του Καποδίστρια: θα παρέμενε στη ρωσική υπηρεσία. Ο Μέττερνιχ μπορούσε τώρα να θριαμβολογεί. Είναι χαρακτηριστικό τί έγραψε στον αυτοκράτορα της Αυστρίας Φραγκίσκο Α΄: «Η σημερινή ρωσική κυβέρνηση κατέστρεψε διά μιας το μεγάλο έργο του Πέτρου του μεγάλου και των διαδόχων του».

Υποδείξεις του Καποδίστρια στους επαναστατημένους Έλληνες

Οι επίμονες προσπάθειες του Καποδίστρια για ρωσική ένοπλη αντιμετώπιση των προβλημάτων που είχαν ανακύψει με την εξέγερση των Ελλήνων, είχε συνοδευτεί από νωρίς, ενώ ακόμη βρισκόταν στη ρωσική υπηρεσία, με υποδείξεις στους επαναστάτες να διαφυλάξουν τις περιοχές που απελευθέρωσαν, να οργανώσουν ολιγομελή κεντρική διοίκηση και να αποφύγουν ξένες απομιμήσεις που θα διευκόλυναν τους ποικίλους εχθρούς να τους θέσουν στην ίδια μοίρα με τους άλλους επαναστάτες: «να συστήσωμεν μιαν ισχυράν και καλήν κυβέρνησιν· να εμφανίσωμεν εις τον πολιτικόν κόσμον τον τόπον μας με την εθνικήν του στολήν, και χωρίς να δανεισθώμεν κανέν σχήμα των νεωτέρων, αλλ' ούτε την γλώσσαν των». Οι υποδείξεις έφθασαν στην επαναστατημένη Ελλάδα μέσω του μητροπολίτη Ιγνατίου· ανάλογες διαβιβάστηκαν μέσω του Βιάρου Καποδίστρια.

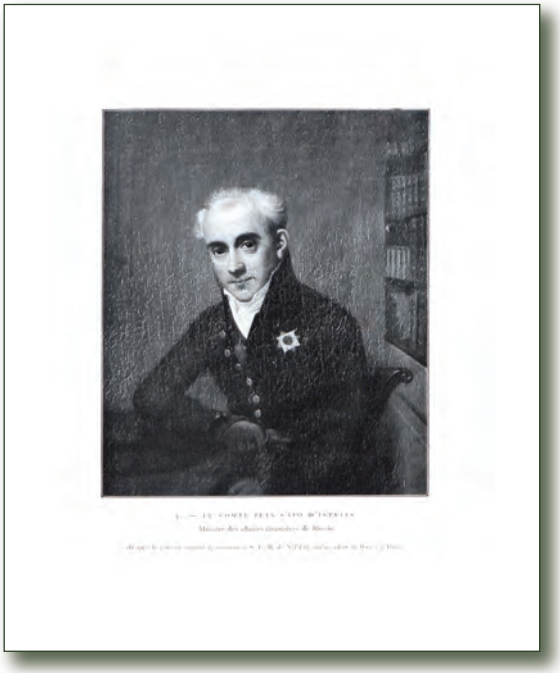
2

3

1. Ο Ιωάννης Καποδίστριας, υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας
   Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie, 1834-1849*, Παρίσι 1907
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

2. *Το χειμερινό ανάκτορο στην Πετρούπολη*
   Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

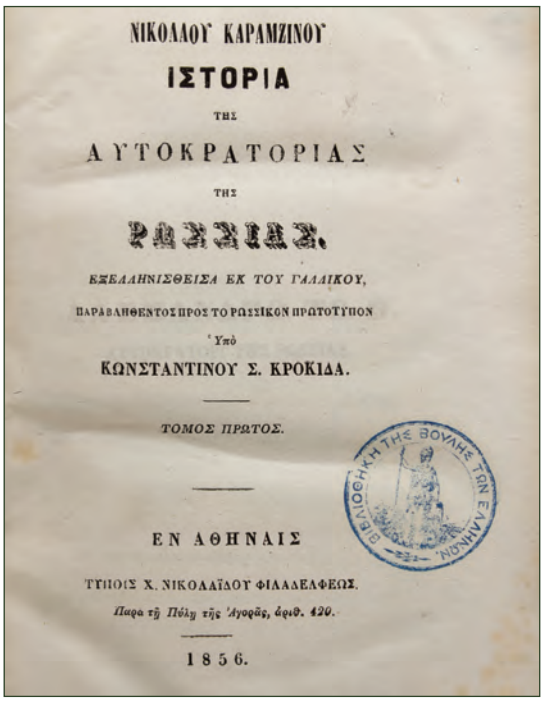

1

4

5

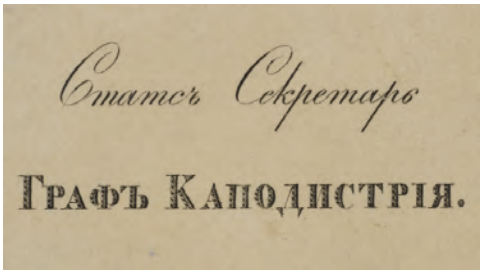

6

3. Άποψη της Μόσχας
Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Αλέξανδρος Πούσκιν (1799-1837)
Λιθογραφία από: Αλέξανδρος Στεφανίδης (επιμ.), «*Υψηλάντης*»: *1907-2007 – Ιστορικό Λεύκωμα*, έκδ. Στοά «Υψηλάντης» αρ. 41, [Αθήνα 2007]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7

5. Νικόλαος Καραμζίνος, *Ιστορία της Αυτοκρατορίας της Ρωσσίας*, τ. 1, Αθήνα 1856
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια με τη στολή και τα παράσημα του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας
Ελαιογραφία που αποδίδεται στον Γεράσιμο Πιτζαμάνο, π. 1819
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

8

7. Επισκεπτήριο του Ιω. Καποδίστρια ως υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

8. Παράσημο του Ιω. Καποδίστρια
Μουσείο Μπενάκη

9. Χάρτης της Ευρώπης
Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 1, Παρίσι 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9

10. Χάρτης της Γαλλίας
Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 2, Παρίσι 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Ο Λουδοβίκος ΙΗ΄ (1755-1824), βασιλιάς της Γαλλίας (1814-1824) μετά την πτώση του Ναπολέοντα
Λιθογραφία από: Adolphe Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'Histoire de la Révolution Française*, τ. 18, Παρίσι 1860
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11

12. Διακοσμητικό μνημειακό βάζο με την προσωπογραφία του Eugène de Beauharnais, στρατηγού του Ναπολέοντα και αντιβασιλέα της Ιταλίας, σύμφωνα με το πρωτότυπο έργο που φιλοτέχνησε ο Joseph Karl Stieler· προσφέρθηκε στον Ιω. Καποδίστρια, ως δείγμα εκτίμησης, από τον ίδιο τον Eugène de Beauharnais
Μουσείο Μπενάκη

13. Χάρτης της Γερμανικής Συνομοσπονδίας που δημιουργήθηκε μετά το Συνέδριο της Βιέννης
Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 1, Παρίσι 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12

14. Άποψη του Βερολίνου
Λιθογραφία από: Philippe Le Bas, *États de la Confédération germanique, pour faire suite à l'histoire générale de l'Allemagne*, Παρίσι 1842
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. [Αλέξανδρος Στούρτζας], *Mémoire sur l'état actuel de l'Allemagne*, Παρίσι 1818
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Η Βαρσοβία τον 19ο αιώνα
Λιθογραφία από: Th. Lavallée (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 4, Παρίσι χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Τιμητικό δίπλωμα που απονεμήθηκε στον Ιω. Καποδίστρια από το Πανεπιστήμιο της Κρακοβίας
Περγαμηνή, 1817
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

18. Άποψη της Κέρκυρας
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία: J. Fielding, Λονδίνο 1782
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

MÉMOIRE
SUR
L'ÉTAT ACTUEL
DE
L'ALLEMAGNE.
PAR M. DE S.....,
CONSEILLER D'ÉTAT DE S. M. I. DE TOUTES LES RUSSIES.
PARIS:
NOVEMBRE — 1818.

15

13

14

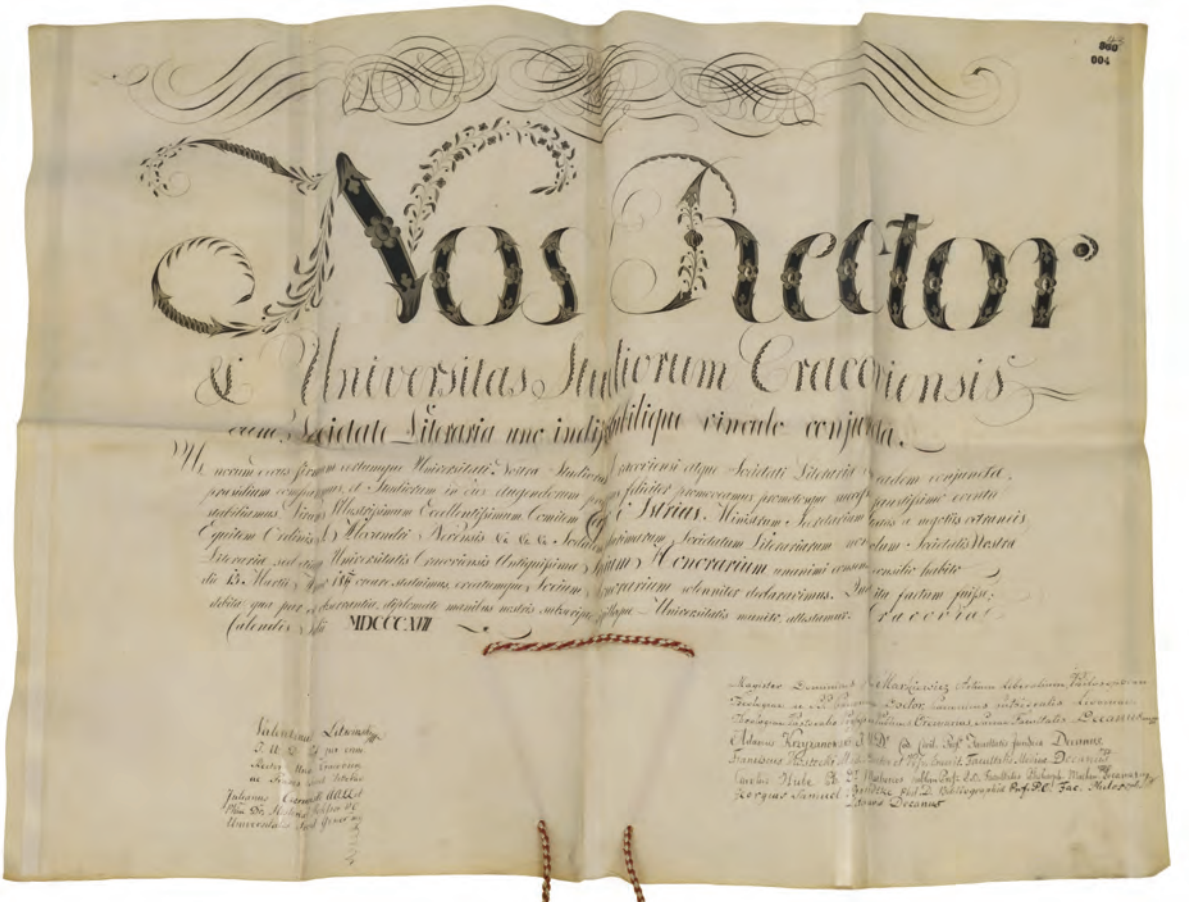

Le Pont Royal, à Berlin.

El Puente Real, en Berlin

16

17

18

20

22

19. Το Αγγλικό Κοινοβούλιο
Λιθογραφία από: Paul Villars, *L'Angleterre, l'Écosse et l'Irlande*, Παρίσι [18--]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. «Οι εξόριστοι της Πάργας»
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: D. & G. Morandurro, *La Grèce. Les exilés de Parga*, Κάιρο χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

21. Προσωπογραφία του στρατηγού Τ. Μαίτλαντ (1760-1824), πρώτου ύπατου αρμοστή των Ιονίων Νήσων (1815-1823)
Τέμπερα και λάδι σε χαρτόνι, Γεράσιμος Πιτζαμάνος, π. 1818
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

22. Άποψη της Κέρκυρας
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία, W.L. Leitch & al., *The Shores and Islands of the Mediterranean*, Λονδίνο [1841]
Συλλογή Γιάννη Μετζικώφ

23. Το Σύνταγμα του «Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων», Κέρκυρα 1817
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Συλλογή προκηρύξεων που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια της θητείας του ύπατου αρμοστή Τ. Μαίτλαντ, Κέρκυρα 1818
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Φύλλο της επίσημης ιταλόγλωσσης εφημερίδας των Επτανήσων *Gazetta degli Stati Uniti delle Isole Ionie,* όπου αναγγέλλεται η άφιξη του Ιω. Καποδίστρια μετά από πολυετή απουσία, 1/13.3.1819
Βιβλιοθήκη της Βουλής

26. Μάρκος Μπότσαρης (1790-1823)
Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Η΄, Αθήνα 1876
Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. «Παρατηρήσεις σχετικά με τους τρόπους βελτίωσης της τύχης των Ελλήνων»· πρόκειται για τη λεγόμενη «εγκύκλιο» επιστολή του Καποδίστρια προς τους Έλληνες, Κέρκυρα 6/18.4.1819
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

21

COSTITUZIONE
DEGLI STATI UNITI DELLE ISOLE JONIE
UNANIMEMENTE ADOTTATA E SANZIONATA
DALL'ASSEMBLEA LEGISLATIVA
NEL GIORNO 2 MAGGIO 1817, COLLA RATIFICAZIONE 26 AGOSTO SUCCESSIVO
DI SUA ALTEZZA REALE
IL PRINCIPE REGGENTE,
AGENTE IN NOME E DA PARTE
DI SUA MAESTA'
IL SOVRANO PROTETTORE DEGLI STATI MEDESIMI
GIORGIO III
RE DEL REGNO UNITO DELLA GRANDE BRETTAGNA
E DELL'IRLANDA, E DELL'ANNOVER
&c., &c., &c.
INSIEME A VARJ ALTRI DOCUMENTI ED ATTI UFFIZIALI RELATIVI
DI CUI VENNE ORDINATA
DALL'ASSEMBLEA LEGISLATIVA
LA PUBBLICAZIONE NELLA SUA SEDUTA DEL 6 DICEMBRE 1817.
PUBBLICATA CON AUTORIZZAZIONE
NELLA STAMPERIA DEL GOVERNO.
CORFU.
1817.

23

Num.° 63.

GAZZETTA
DEGLI STATI UNITI DELLE ISOLE JONIE.

Corfu', Sabbato 1.mo/13 Marzo 1819.

Tutti gli Atti Pubblici inseriti in questa Gazzetta, e firmati dalle Autorità competenti saranno considerati Uffiziali, e si presterà quindi ai medesimi la dovuta obbedienza.

Per Ordine del SENATO,
ROBERT G. ORDERNE,
Segretario del Senato pel Dipartimento Generale.

CORFU', 13 *Marzo* 1819.
IN SENATO.

RISOLUZIONE dell' 8 Febbrejo 1819.

Sopra oggetti di Agricoltura, e d'Industria.

E risoluto quanto segue:

Art. 1.° Viene proibito il pascolo delle Capre, nelle pianure e luoghi coltivati, come pure nelle pubbliche selve, e sotto gli olivi, dovendo questo pascolo essere ristretto nei soli luoghi inculti delle montagne.

2.° I Mojdi non potranno tenersi in nessuno dei luoghi divietati col precedente articolo; ma ogni abitante in campagna potrà averne, legati in cortile o chiusi in luogo particolare ad esso opportunente, coll'obbligo, se per qualche imprevista azzarda portassero danno alla altrui proprietà, di compensare il danno in ragion doppia della stima, la metà per il danneggiato, e l'altra da essere versata in Cassa Municipale.

3.° Le gregge Pecorine sono per sempre bandite dai luoghi avvignati, nonche dalle terre seminate, dall'epoca che s'incomincia a travagliare la terra, fino a quella del raccolto fatto. Oltre di che sono pure bandite dalle possessioni d'olivi, in ogni anno, dal primo Ottobre fino a tutto Giugno per Corfù, e da Ottobre a tutto Gennajo per Cefalonia, e Zante.

4.° Il diritto di avere greggi proprie o altrui, nei beni propri o locati, non accordato soltanto a coloro i quali giustificassero di possedere una estesa di terre proprie o locate, sufficiente, e preventivamente ad offrire un'ampio e competente pascolo a tali greggi, senza minimo verisimile pericolo di recar danno alle proprie o altrui proprietà; il perche, il Regente del Isola rispettiva potrà accordare, sotto sua responsabilità, tanto accordando che negando, o confermare (se fosse stato prima giustamente accordato) il preteso del detto diritto di pascolo come sopra, senza le ogni sospetta condizioni e le disposizioni dell'articolo 6.°

5.° Gli animali grossi da razza dovranno essere tenuti nei soli luoghi accordati pel pascolo delle Capre, e quelli da lavoro d'ogni sorta potranno tenersi in ogni luogo, non avvignato, o seminato, o piantato, ma sempre però buoni e condizionatamente legati.

6.° In tutti i casi di danno (nessuno escluso) cagionati da animali nei beni stabili o loro prodotti, si procederà a tenore degli articoli 64, 65, 67, e 68 della Procedura vigente.

7.° Quando fossero colti dei Mojdi in atto di danneggiare, e non rimesse di pegnorli, potranno essere necessitati coll'obbligo per altro a cui li succedesse di farli trasmettere alle disposizioni del competente Tribunale, affinche siano vendute e depositato il prezzo, dovendo potesi essere giudicato, nelle forme volute dalla Procedura, il compenso a cui avesse diritto il danneggiato, giusta l'articolo 2.°

8.° Sempre che il risarcito della vendita non bastasse a soddisfare il danno, il danneggiatore pagherà del proprio.

9.° Quando risultasse che fossero stati pegnorati degli Animali o uccisi dei Mojdi, senza un legale motivo, e coll'oggetto di portare al proprietario un'indebito pregiudizio, il Tribunale obbligherà alla refusura di ogni danno la parte o la pubblica persona che ne fosse colpevole, assoggettandola inoltre a pena uffiziosa, giusta le Leggi relative a tali delitti.

10.° Il pastore di una gregge, quando essa abbia cagionato danno, risponderà verso il proprietario della gregge medesima delle indennità, a cui questi fosse stato condannato dal Tribunale, e sarà inoltre soggetto a pena uffiziosa come sopra.

11.° Se venisse provato, che le pubbliche persone si fossero rifiutate dal pignorare animali colti in atto di danno, dovranno subire la pena che le Leggi infliggono ad ogni pubblico funzionario disubbidiente.

12.° Siccome il Fuoco non può esercitare sui di lui beni quell'attiva sopra veglianza a cui possono applicarsi particolari, così, in tutti i casi di danno sui beni pubblici non locati, o nelle pubbliche selve, quando l'autore del danno restasse ignoto, saranno responsabili e tenuti al relativo compenso gli abitanti del Villaggio, nel cui Territorio fosse seguito il danno.

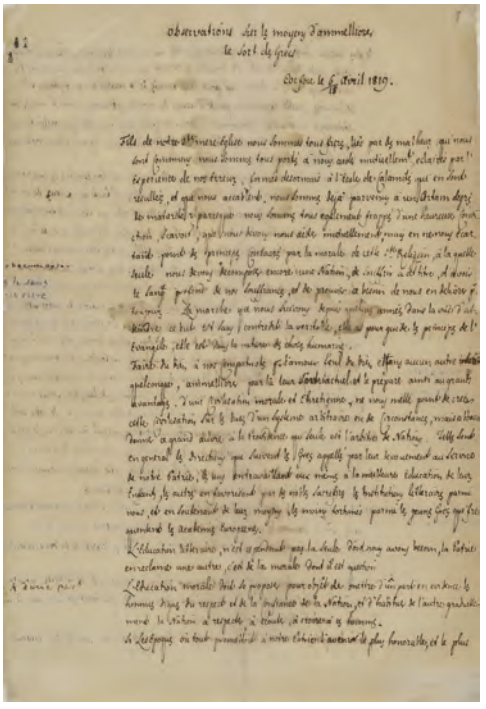
13.° E proibito di appiccar fuoco nelle pubbliche selve, come pure è vietato di recidere alberi o rami in esse, sotto pena ad ogni trasgressore di essere tradotto al Tri-

25

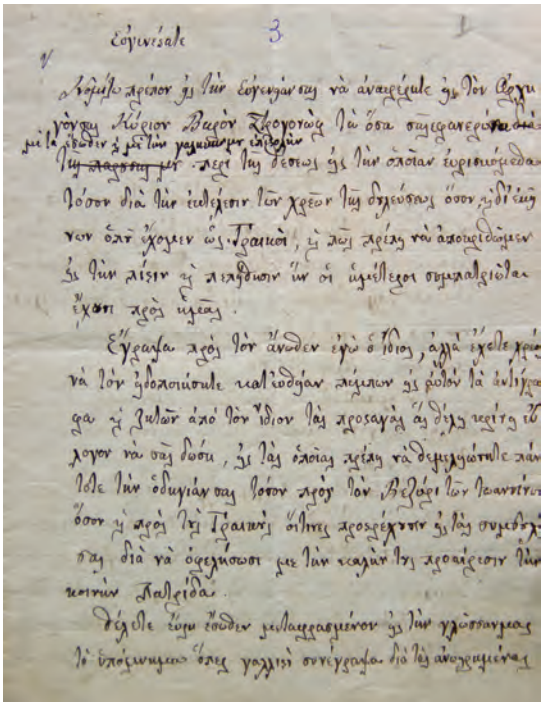
RACCOLTA
DI TUTTE LE PROCLAMAZIONI
PUBBLICATE
DURANTE IL GOVERNO
DI
SUA ECCELLENZA L'ONOREVOLISSIMO
SIR THOMAS MAITLAND
LORD ALTO COMMISSIONARIO
DEL SOVRANO PROTETTORE
DEGLI STATI UNITI
DELLE ISOLE JONIE
&c. &c. &c.
ESTRATTE
DAL PASSATO FOGLIO UFFIZIALE
LA GAZZETTA JONIA.

CORFU'
NELLA STAMPERIA DEL GOVERNO.
1818.

24

27

28

26

28. Ο Καποδίστριας διαβιβάζει στον Ιωάννη Βλασσόπουλο, γενικό πρόξενο της Ρωσίας στην Πάτρα, την «εγκύκλιο» επιστολή του και τον καλεί να την προωθήσει στον Στρόγκανωφ, πρεσβευτή της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη, και σε άλλους. Συγχρόνως του περιγράφει τη δραματική θέση στην οποία βρίσκονται οι Παργινοί και τα όσα υφίστανται οι Επτανήσιοι από τη βρετανική διοίκηση, [Κέρκυρα 6/18.4. 1819]
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

29. Ορκωμοσία των αντιπροσώπων στο Cádiz το 1810, πριν τη Συνέλευση που κατέληξε στην ψήφιση του Συντάγματος του 1812
Ελαιογραφία: José Casado del Alisal, 1863
Congress of Deputies, Ισπανία

30. Ο στρατηγός Rafael del Riego (1784-1823), πρωταγωνιστής της επανάστασης στην Ισπανία το 1820 για την επαναφορά του Συντάγματος του Cádiz του 1812
Λιθογραφία από: Gonzalo Parente, *Apuntes biograficos del general Rafael del Riego: que fue presidente de las cortes y muerto por defender la constitucion*, [Μαδρίτη 2013]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

29

30

31

MÉMOIRES
HISTORIQUES
SUR
LA RÉVOLUTION
D'ESPAGNE;

PAR L'AUTEUR DU CONGRÈS DE VIENNE, etc., etc.

(M. DE PRADT, archevêque de Malines.)

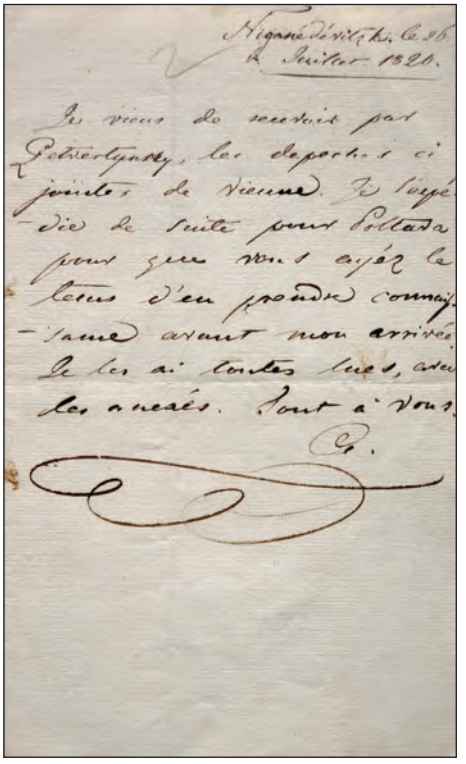

A PARIS,

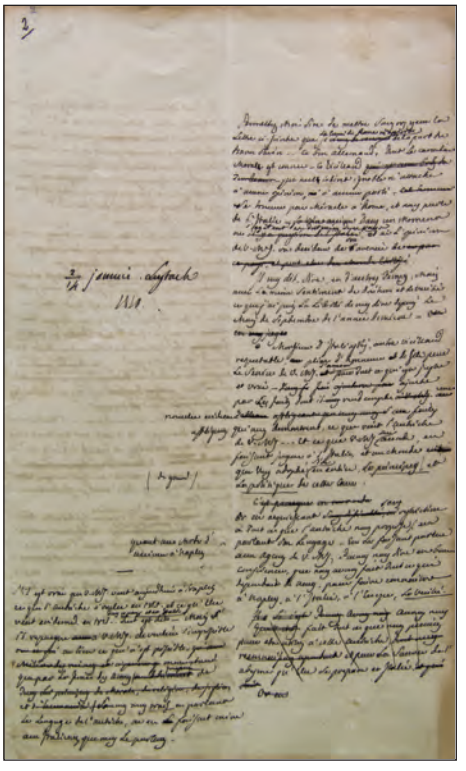
Chez ROSA, Libraire, au Cabinet littéraire, grande Cour du Palais-Royal, et rue Montesquieu, n°. 7;
Et chez Mme. Ve. PERRONNEAU, Imprimeur-Libraire, quai des Augustins, n°. 39.

1816.

34

35

31. M. de Pradt, *Mémoires historiques sur la révolution d'Espagne*, Παρίσι 1816
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Συνέλευση Καρμπονάρων
Λιθογραφία από: [αγνώστου], *Memoirs of the Secret Societies of the South Italy, particularly the Carbonari*, Λονδίνο 1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Σώμα Καρμπονάρων
Λιθογραφία από: [αγνώστου], *Memoirs of the Secret Societies of the South Italy, particularly the Carbonari*, Λονδίνο 1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος Α΄ στέλνει στον Καποδίστρια έγγραφα, που έφθασαν από τη Βιέννη, για να μελετήσει το περιεχόμενό τους πριν τον συναντήσει, Niganédévitzki 26.7.1820
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

35. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον αυτοκράτορα Αλέξανδρο Α΄ με την οποία προσπαθεί να τον πείσει ότι δεν πρέπει να αφεθεί η Αυστρία να ρυθμίσει μόνη τις τύχες της Ιταλίας και να καταπνίξει με τα στρατεύματά της την επανάσταση στη Νάπολη, Λάυμπαχ 2/14.1.1821
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

36. Παράταξη αγημάτων κατά το Συνέδριο του Λάυμπαχ, 1821
Υδατογραφία: Leander Russ, 1845
Μουσείο Albertina, Βιέννη

37. Σχέδιο επιστολής του Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ με την οποία τον ευχαριστεί για την παραχώρηση κτηματικής περιουσίας που θα του αποφέρει εισόδημα 8.000 ρουβλίων, Λάυμπαχ 31.4./12.5.1821
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

38. Άποψη της Οδησσού
Χαλκογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν Λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 1, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Νικόλαος Σκουφάς (1779-1818)
Λιθογραφία από: Κώστας Αυγητίδης, *Οι Έλληνες της Οδησσού και η Επανάσταση του 1821: Αφιέρωμα στα 200 χρόνια από την ίδρυση της Οδησσού (1794-1994)*, Γιάννινα 1994
Βιβλιοθήκη της Βουλής

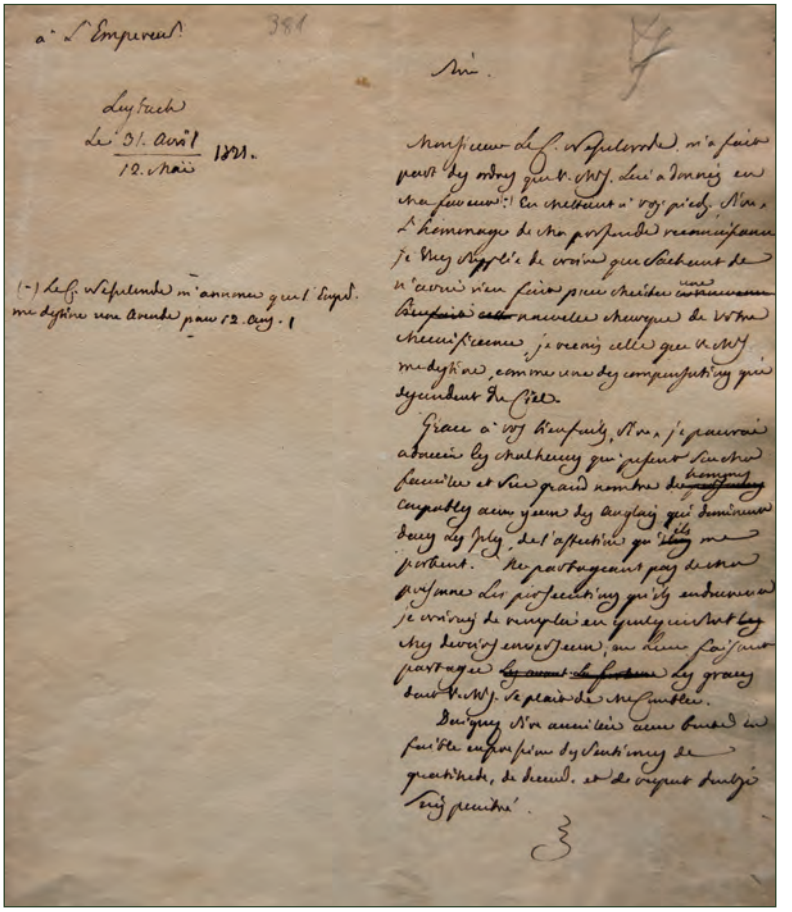
33

36

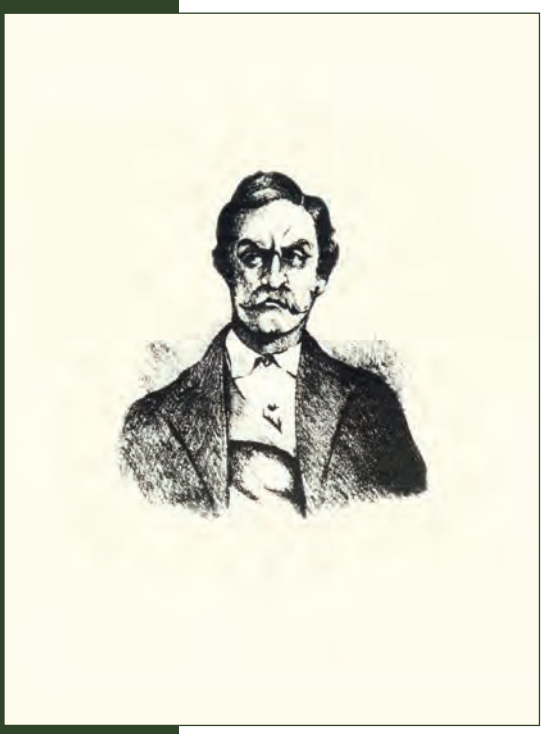

38

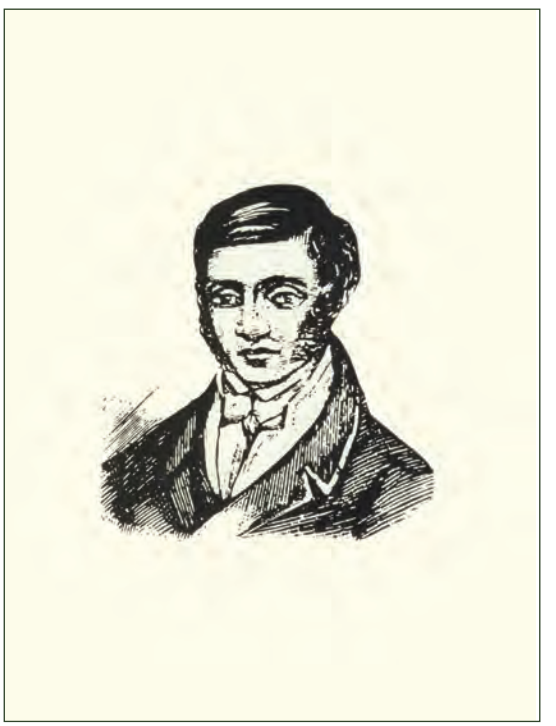

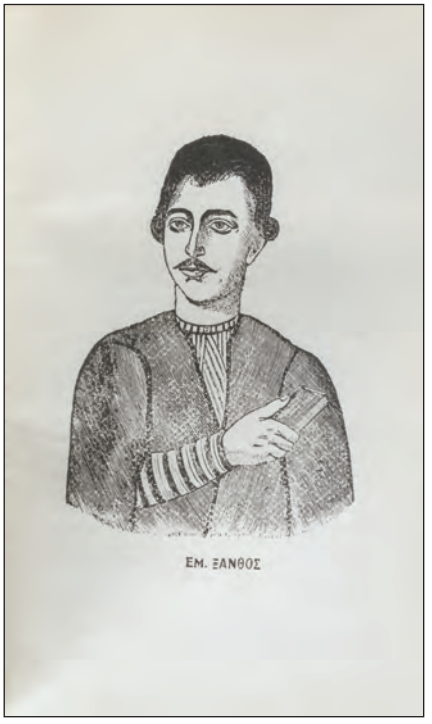
37

39

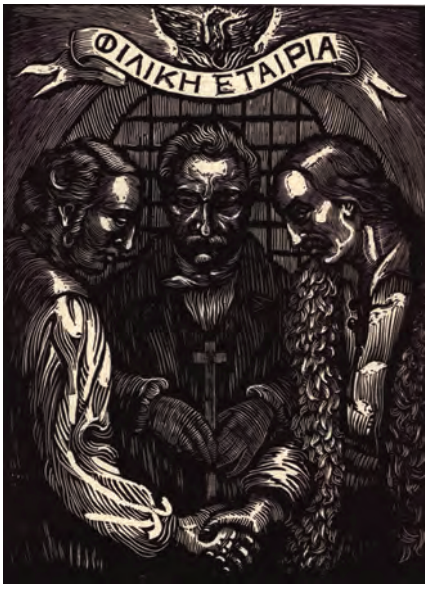

40

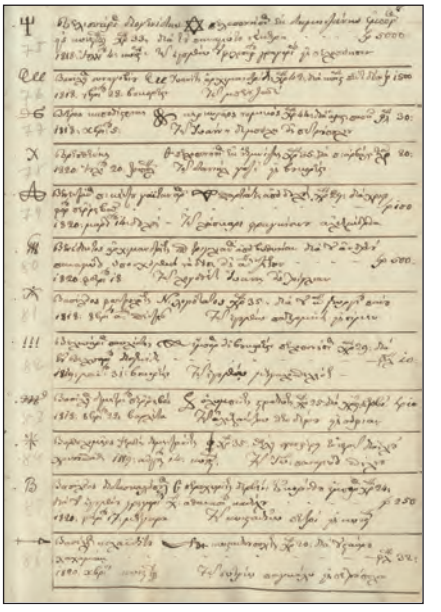
41

42

43

45

40. Αθανάσιος Τσακάλωφ (1790-1852)
Ξυλογραφία από: Παναγιώτης Μιχαηλάρης, «Οι Φιλικοί», *Οι ιδρυτές της νεότερης Ελλάδας*, ΤΑ ΝΕΑ/Ιστορική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2009
Βιβλιοθήκη της Βουλής

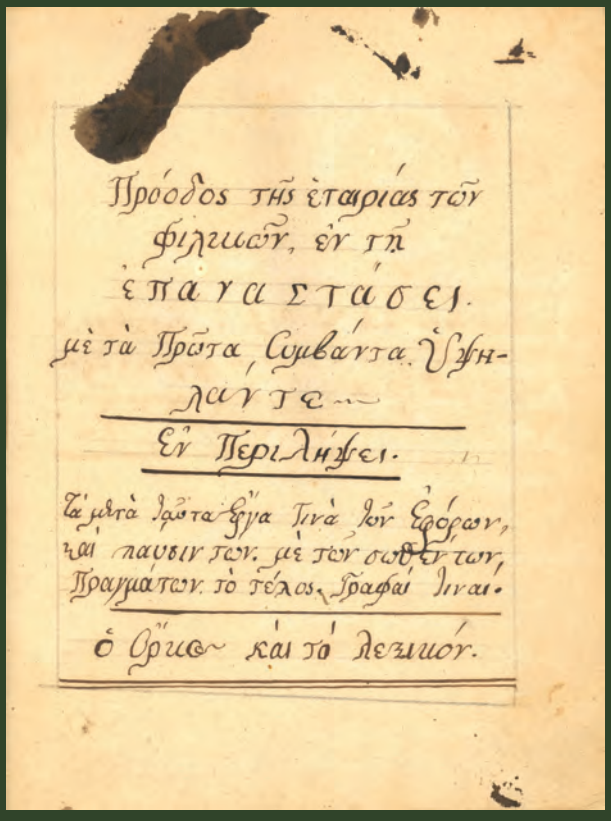
41. Εμμανουήλ Ξάνθος (1772-1852)
Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι Παράλληλοι των επί της αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Ε΄, Αθήνα 1872
Βιβλιοθήκη της Βουλής

42. Οι πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας
Ξυλογραφία: Β. Φαληρέας, χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

43. Εφοδιαστικό του Φιλικού Αναγνώστη Κοπανίτσα
Βιβλιοθήκη της Βουλής

44. Το κρυπτογραφικό λεξικό της Φιλικής Εταιρείας
Εμμανουήλ Ξάνθος, *Απομνημονεύματα περί της Φιλικής Εταιρείας*, Αθήνα 1845
Βιβλιοθήκη της Βουλής

45. Κατάλογος Φιλικών, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο Βιάρος Καποδίστριας, αδελφός του Ιω. Καποδίστρια
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

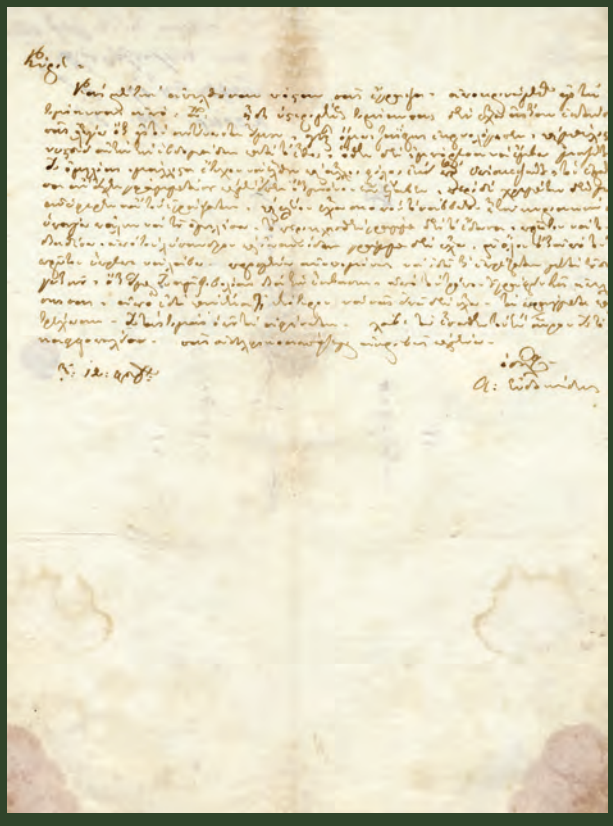
Πρόοδος τῆς ἑταιρίας τῶν
φιλλικῶν, ἐν τῇ
ἐπαναστάσει.
μὲ τὰ Πρῶτα Συμβάντα Ὑφη-
λαντε.

Ἐν Περιλήψει.

Τὰ μετὰ ἀρότα ξύγα τινὰ ἦν ἐφόρων,
καὶ παυσιν των. με τὸν σωθέντων,
πραγμάτων. τὸ τέλος. γράφαι ἴναι.

Ὁ ὅρκος καὶ τὸ λεγιόν.

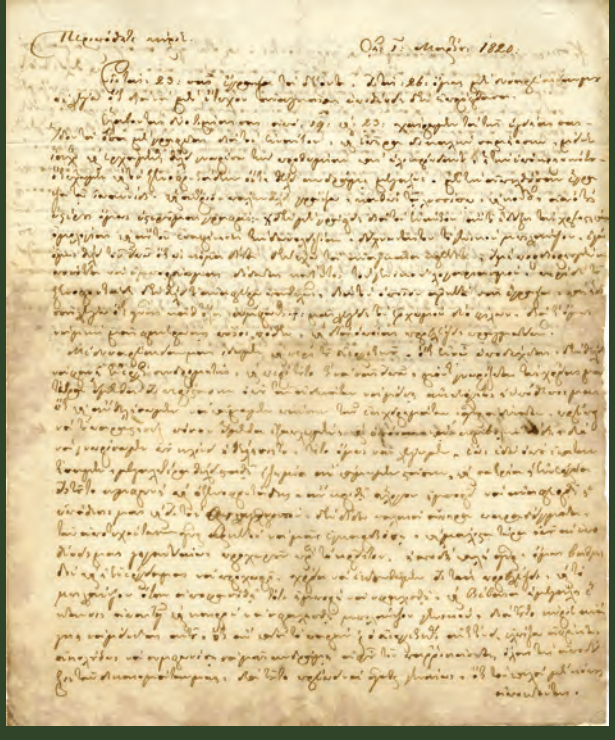
46

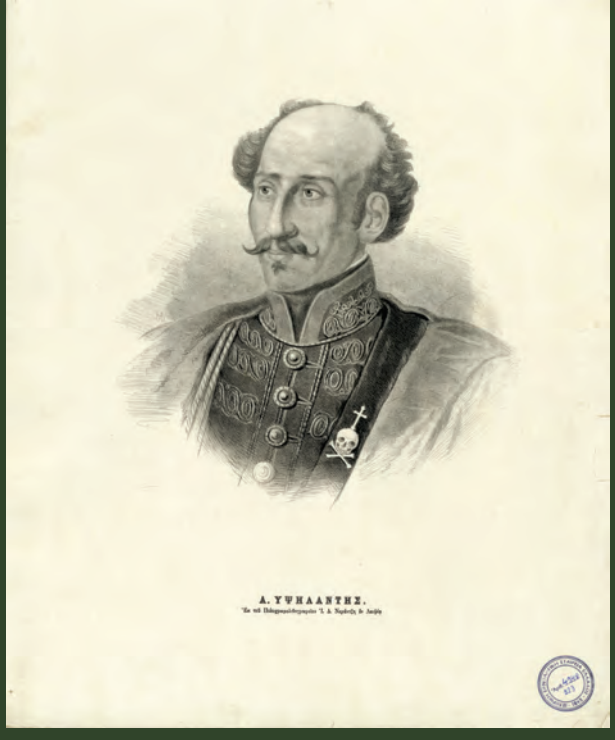

48

49

50

Α. ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ.

46. Χειρόγραφα απομνημονεύματα του Αθανασίου Ξόδηλου για τη Φιλική Εταιρεία
Βιβλιοθήκη της Βουλής

47. Χειρόγραφο του Γεωργίου Λασσάνη για τη Φιλική Εταιρεία
Βιβλιοθήκη της Βουλής

48. Επιστολή του Αντωνίου Κομιζόπουλου προς τον Εμμ. Ξάνθο στην οποία ζητά να ενημερωθεί για την αναμενόμενη συνάντησή του με τον «ευεργετικό» (Ιωάννη Καποδίστρια), Μόσχα 12.2.1820
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

49. Επιστολή του Αντ. Κομιζόπουλου προς τον Εμμ. Ξάνθο στην οποία εκφράζει την ανησυχία του για τη στάση του Καποδίστρια σχετικά με την ανάληψη της αρχηγίας της Φιλικής Εταιρείας, Μόσχα 5.3.1820
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

50. Αλέξανδρος Υψηλάντης (1792-1828)
Λιθογραφία: Ι.Δ. Νεράντζης, Λειψία, χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

51. Η Προκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη *Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος*, Γενικό Στρατόπεδο Ιασίου 24.2.1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ.

Αλέξανδρος Υψηλάντης.

51

54

52

55

56

57

52. «Ο Υψηλάντης αναδέχεται την αρχιστρατηγίαν τού υπέρ ελευθερίας αγώνος»
Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων ...*, Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής

53. «400 Ιερολοχίται πρόδρομοι του ιερού αγώνος πίπτουσι περί το Δραγατσάνι»
Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων ...*, Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής

54. Ρώσοι στρατιωτικοί
Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854
Βιβλιοθήκη της Βουλής

55. «Ο Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης Γρηγόριος αποκρεμάται»
Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων ...*, Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής

56. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία εκφράζει την οδύνη του για την παραμέλησή του από τον Νέσσελροντ, 31.12.1821
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

57. Ο Αλέξανδρος Α΄ απαντά στον Καποδίστρια ότι οι εκτιμήσεις του σχετικά με την παραμέλησή του δεν είναι ορθές, [Ιανουάριος 1822]
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1822-1827

Παρακολουθώντας από τη Γενεύη την πορεία της Επανάστασης

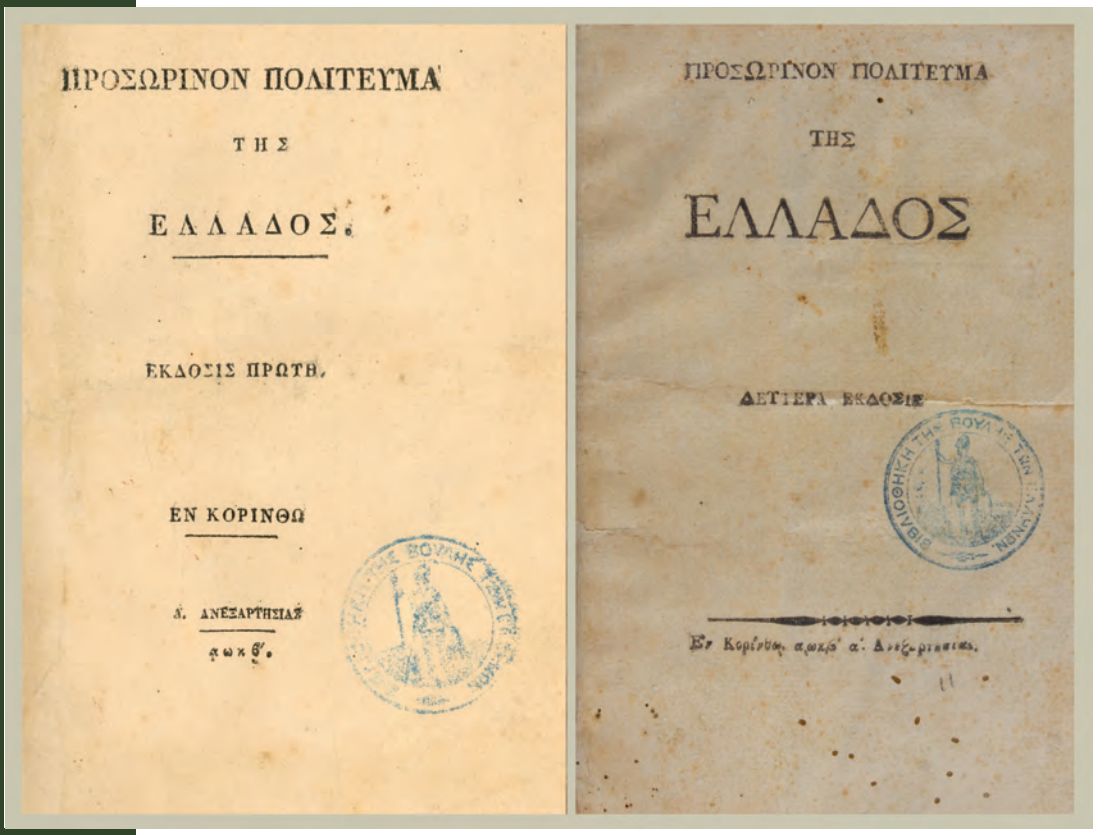
Ο Καποδίστριας τελικά εγκαταστάθηκε στη Γενεύη όπου παρέμεινε, με μικρές μετακινήσεις, ως το 1827. Πληροφορείται συνεχώς για τις εξελίξεις της Επανάστασης. Συνεχίζει, στο πλαίσιο της Φιλομούσου Εταιρείας, τις οικονομικές ενισχύσεις νέων Ελλήνων που σπούδαζαν στην Ευρώπη. Συμμετέχει και πολλές φορές κατευθύνει φιλελληνικές δραστηριότητες για να υποστηριχθούν ορφανά και άλλα θύματα του πολέμου, και για να ενισχυθεί, με τη συλλογή βοηθημάτων, η άμυνα του Μεσολογγίου. Είδε με μεγάλη ανησυχία την πράξη υποταγής στη Μεγάλη Βρετανία (1825), στην οποία πολλοί αρχηγοί των επαναστατών οδηγήθηκαν ύστερα από τις επιτυχίες του Ιμπραήμ. Την αποκάλεσε «συνωμοσία» και φοβήθηκε μήπως η επαναστατημένη Ελλάδα μετατρεπόταν σε βρετανικό προτεκτοράτο.

Ο συνεχιζόμενος αγώνας των Ελλήνων ωθεί ευρωπαϊκές δυνάμεις σε αναζήτηση μιας λύσης του ελληνικού ζητήματος

Η ηρωική αντίσταση των επαναστατών και ο ογκούμενος φιλελληνισμός οδηγούν τις μεγάλες Δυνάμεις σε άλλη αντιμετώπιση της Ελληνικής Επανάστασης. Στο νέο πλαίσιο που θα διαμορφωθεί μετά την απόφασή τους να επέμβουν για λύση του ελληνικού ζητήματος (πρωτόκολλο της Πετρούπολης τον Απρίλιο του 1826, το οποίο θα μετεξελιχθεί στη συνθήκη του Λονδίνου της 6ης Ιουλίου 1827), ο Καποδίστριας θα αντιμετωπιστεί διαφορετικά από τον Νικόλαο Α΄, τον νέο Ρώσο αυτοκράτορα μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου Α΄ και την αποτυχία του φιλελεύθερου κινήματος των Δεκεμβριστών. Στον Νικόλαο Α΄ ο Καποδίστριας απέστειλε το υπόμνημα για το πώς υπηρέτησε τη Ρωσία υπό τον Αλέξανδρο Α΄, τη γνωστή «Αυτοβιογραφία» του.

Εκλογή του Ιω. Καποδίστρια από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας ως Κυβερνήτη της Ελλάδος - Παραίτησή του από τη ρωσική υπηρεσία

Τελικά ο Καποδίστριας κλήθηκε στην Πετρούπολη όπου έφθασε στα τέλη Μαΐου 1827. Εκεί πληροφορήθηκε την εκλογή του ως Κυβερνήτη της Ελληνικής Πολιτείας από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Ύστερα από πολύωρες ακροάσεις με τον Νικόλαο Α΄ εξασφάλισε το διάταγμα με το οποίο γινόταν δεκτή η παραίτησή του από τη ρωσική υπηρεσία και συγχρόνως την αυτοκρατορική υπόσχεση ότι η Ρωσία θα τον βοηθούσε στο δύσκολο έργο που επρόκειτο να αναλάβει. Δεν φαίνεται βάσιμη η άποψη ότι κατά τις επαφές του Καποδίστρια στην Πετρούπολη καταρτίστηκε σχέδιο για την υποταγή της Ελλάδας στη Ρωσία. Στο Λονδίνο, όπου έφθασε στις αρχές Αυγούστου 1827, η υποδοχή ήταν διαφορετική: ο πρόσφατος θάνατος του Γεωργίου Κάννιγκ (G. Canning) στέρησε ίσως τον Καποδίστρια από τη μόνη δυνατότητα να βρουν οι προτάσεις του ανταπόκριση. Παρά τις επίμονες προσπάθειές του, δεν μπόρεσε να καθησυχάσει τη Βρετανική Κυβέρνηση και τους αγγλικούς πολιτικούς παράγοντες ότι δεν ήταν όργανο του τσάρου. Η απογοήτευσή του από την ψυχρή στάση του Λονδίνου μετριάστηκε κάπως από τη φιλικότερη ατμόσφαιρα και κατανόηση που βρήκε στο Παρίσι. Συνεχείς είναι οι εκκλήσεις του στους Έλληνες που ήταν στο εξωτερικό να συνδράμουν, κυρίως για να βοηθηθούν τα ορφανά του πολέμου. Αποφασισμένος να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο που είχε αναλάβει, αναχώρησε για την Ελλάδα, όπου η καταστροφή του τουρκο-αιγυπτιακού στόλου στο Ναυαρίνο (Οκτώβριος 1827) είχε δώσει νέα τροπή στην Ελληνική Επανάσταση.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ.
ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ.
ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ
Δ. ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ
ΑΩΚΒ'.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
Εν Κορίνθω, αωκβ' α. Δεκεμβριου.

1

2

1. *Προσωρινόν πολίτευμα της Ελλάδος*, εκδ. α΄, Κόρινθος 1822· έκδ. β΄, Κόρινθος 1822
Βιβλιοθήκη της Βουλής

2. «Ο Κολοκοτρώνης εν Λέρνη συναγείρει τους νικητάς του Δράμαλη»
Λιθογραφία: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων ...*, Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Άποψη της Γενεύης
Λιθογραφία από: J. Gourdault, *La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons*, Παρίσι 1838
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αυγουστίνο Καποδίστρια στην οποία περιγράφει πώς θα γιορτάσει στη Γενεύη, σχετικά μοναχικά, την ημέρα του Πάσχα, [Γενεύη] 26.3./7.4.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

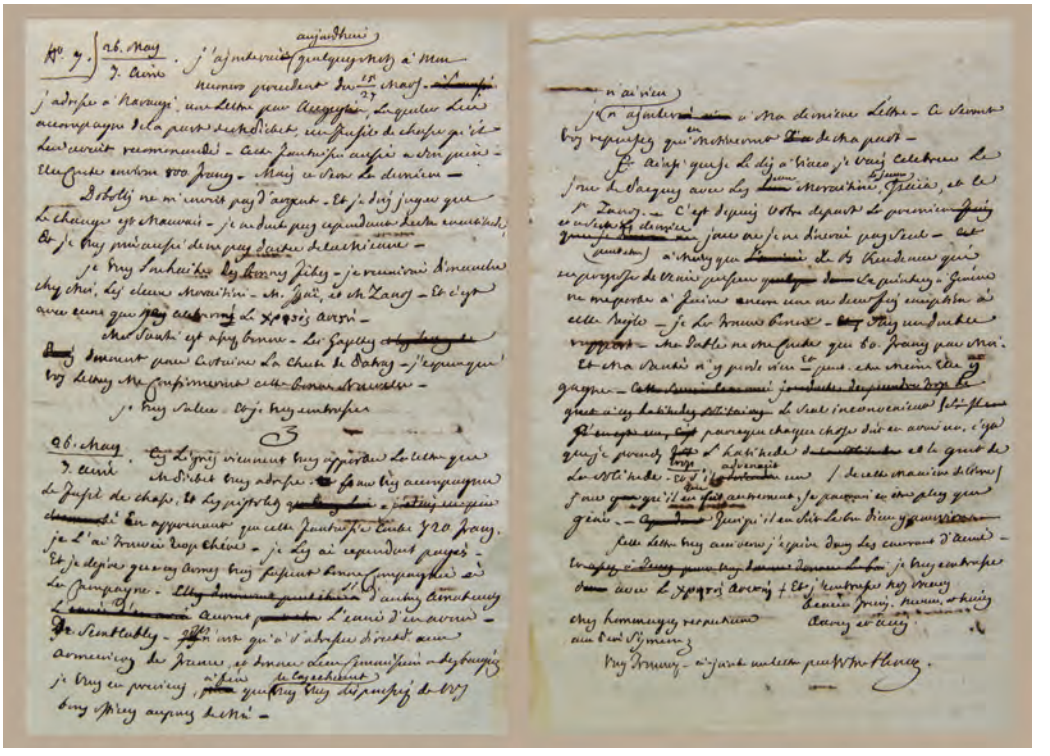
5. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλ. Στούρτζα στην οποία εκθέτει τις απόψεις του για τις προοπτικές στο ελληνικό ζήτημα, ιδιαίτερα μετά την απόβαση των Αιγυπτίων στον Μοριά, Γενεύη 4/16.12.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

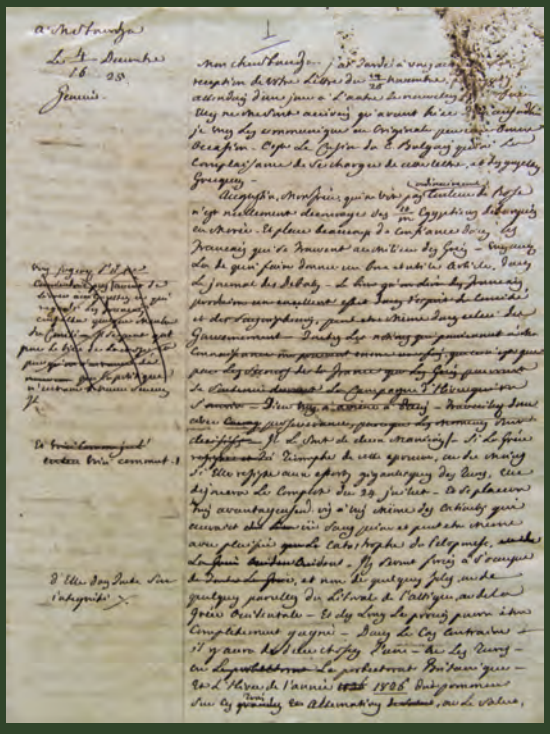

GENÈVE : VUE PRISE DU QUAI DU MONT-BLANC.

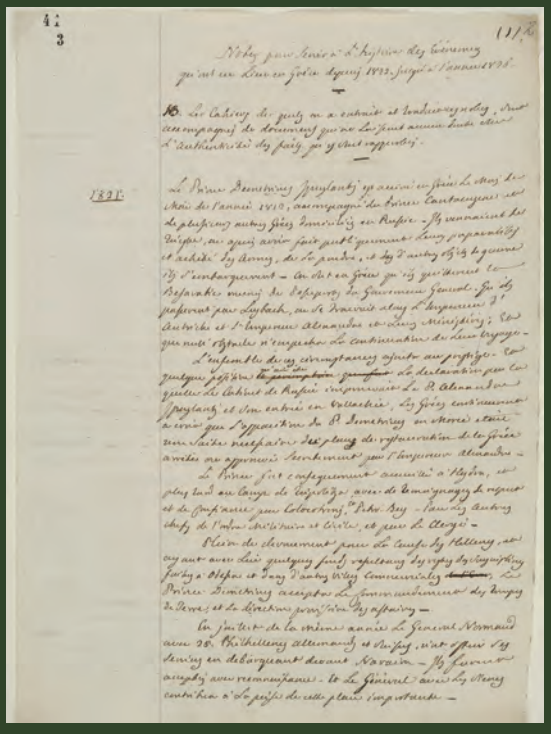
3

4

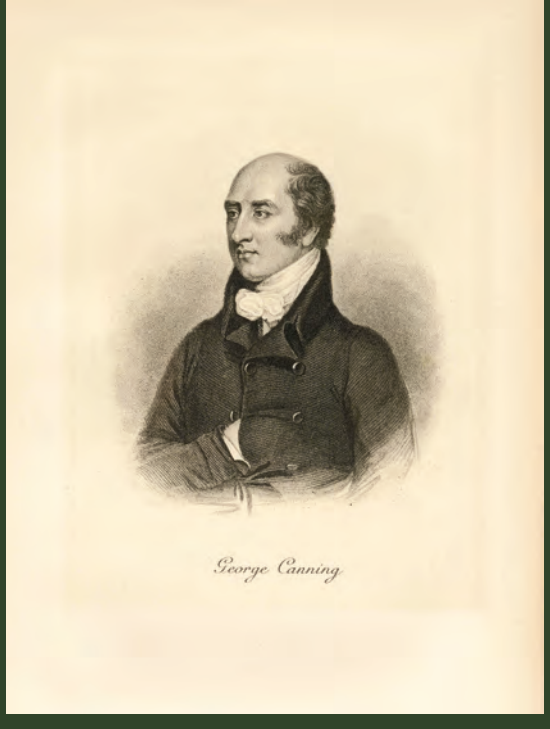
5

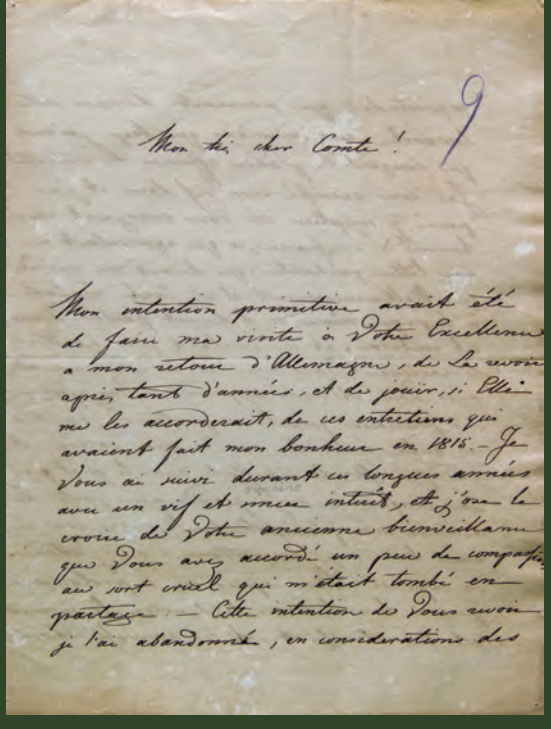

6

7

8

6. «Notes pour servir à l'Histoire des événements qui ont eu lieu en Grèce depuis 1822 jusqu'à l'année 1826»
Ιδιόγραφο του Ιω. Καποδίστρια το οποίο πιθανότατα εντάσσεται στην απόπειρά του να συγγράψει, όσο ήταν στη Γενεύη, μια ιστορία της νεότερης Ελλάδας, χ.χ.
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

7. Ο Γεώργιος Κάννιγκ (1770-1827), υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας και αργότερα, για μικρό χρονικό διάστημα, πρωθυπουργός
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Ο πρίγκιπας Λεοπόλδος στέλνει στον Καποδίστρια ειδικό απεσταλμένο του για να πληροφορηθεί τις απόψεις του σε σημαντικά θέματα, Παρίσι 19.1.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

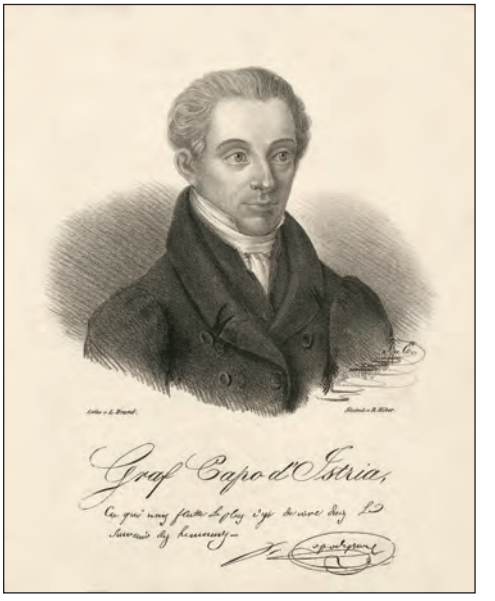
9. Προσωπογραφία «εκ του φυσικού» του Ιω. Καποδίστρια η οποία είχε ευρεία διάδοση· αναγράφεται στα γαλλικά η ιδιόχειρη φράση του: «Αυτό που με κολακεύει περισσότερο είναι να ζήσω στη μνήμη των ανθρώπων»
Λιθογραφία: Gr. F. von E., π. 1818
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

10. Κατάλογος μελών του Φιλελληνικού Κομιτάτου του Παρισιού
Δημοσιευμένος στο: *Documents relatifs à l'état présent de la Grèce: publiés d'après les communications du Comité philhellénique de Paris …*, τ. 1, Παρίσι 1826-1829,
Βιβλιοθήκη της Βουλής

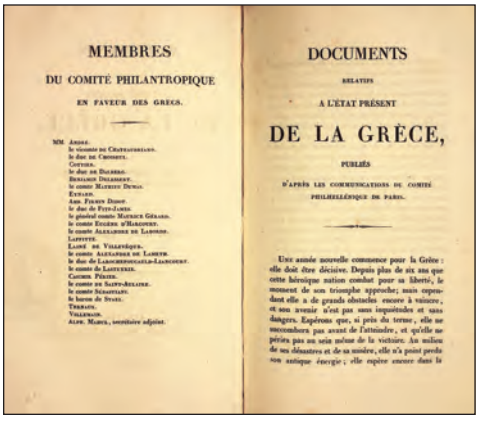
11. Ο Ι.-Γ. Εϋνάρδος (J.-G. Eynard, 1775-1863), Ελβετός τραπεζίτης, φίλος και υποστηρικτής του Καποδίστρια
Λιθογραφία από: Michelle Bouvier-Bron, *Jean-Gabriel Eynard (1775-1863) et le philhellénisme genevois*, Γενεύη 1963
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Δίσκος με ελληνική παράσταση εμπνευσμένη από το φιλελληνικό κίνημα
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

13. Φιλελληνικές εκδόσεις
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9

10

11

12

15

14. Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων, *Ποίημα ελεγείον εις τον αοίδημον αυτοκράτορα πασών των Ρωσσιών Αλέξανδρον πρώτον*, Πετρούπολη 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. Νικόλαος Α΄, τσάρος της Ρωσίας (1796-1855)
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Σκηνή από την εξέγερση των Δεκεμβριστών στη Ρωσία (14.12.1825)
Υδατογραφία από: *Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια*, τ. 13, Μόσχα 1952
Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ με την οποία ζητά άδεια να μεταβεί στη γενέτειρά του Κέρκυρα για να συμμεριστεί με τους συμπατριώτες του τα όσα υποφέρουν από τη βρετανική διοίκηση, Γενεύη 1/13.11.1823
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

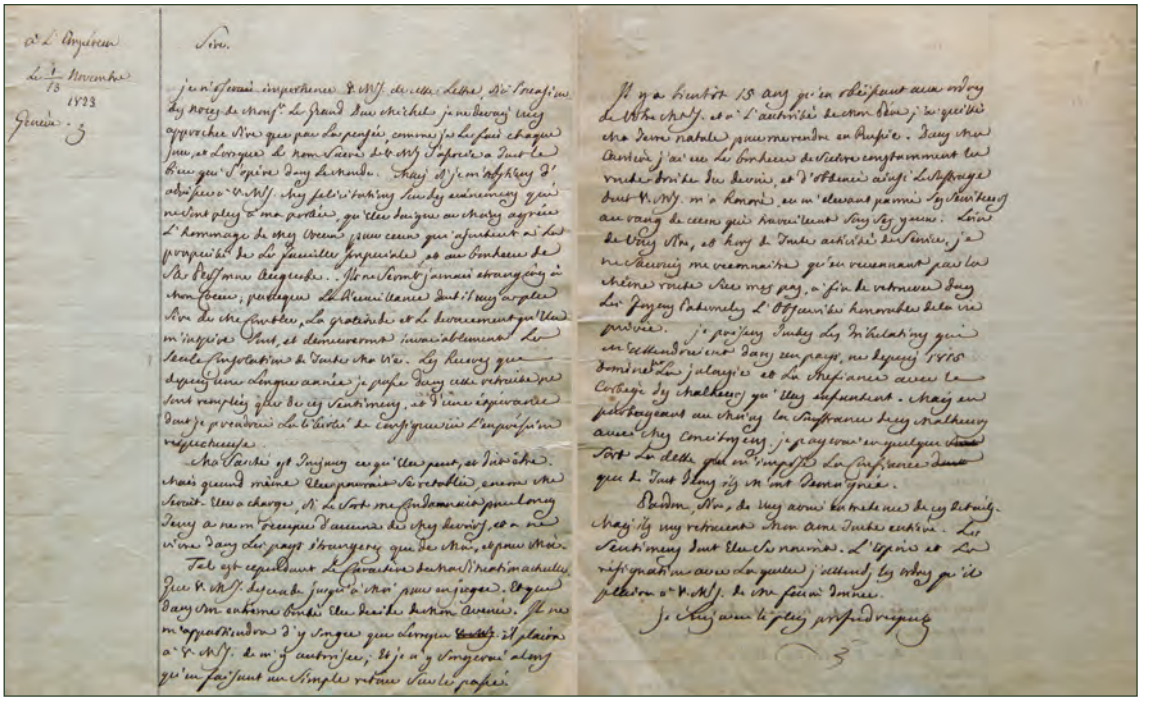
18. Απαντητική επιστολή του Αλέξανδρου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία του δηλώνει ότι δεν θέλει να τον εμποδίσει να μεταβεί στην Κέρκυρα, Πετρούπολη 19.2.1824
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

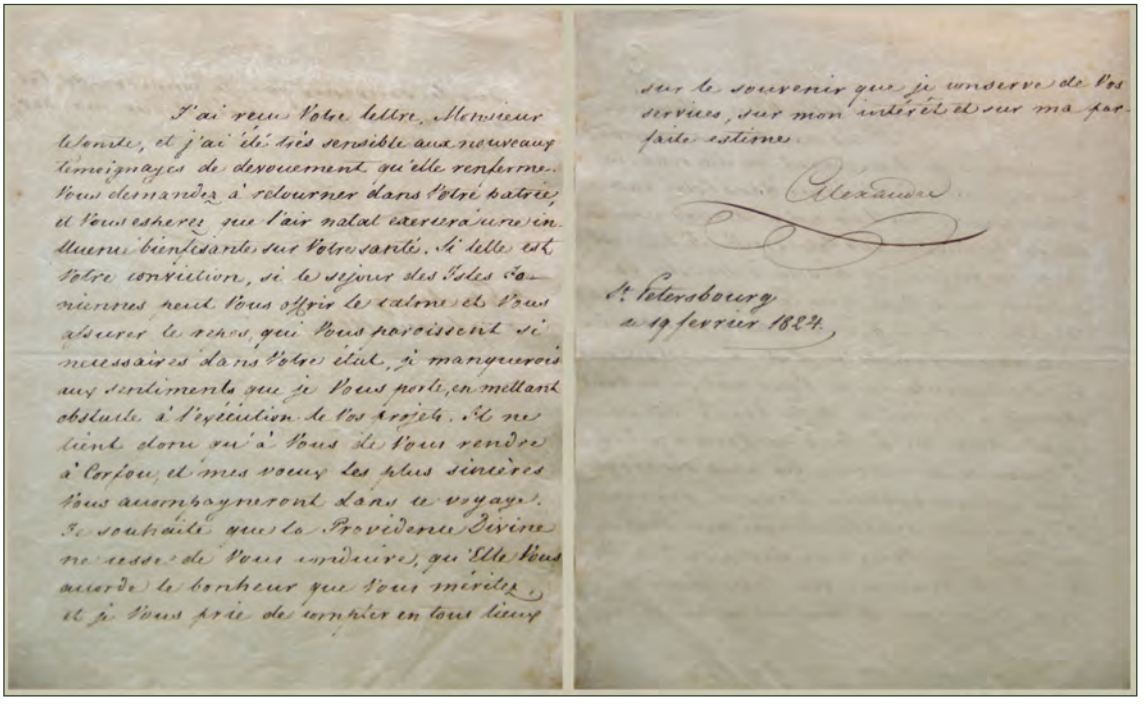
«Восстание на Сенатской площади в Петербурге 14 декабря 1825 года».
Акварель художника К. И. Кольмана (30-е гг. 19 в.).
Государственный Исторический музей. Москва.

К ст. Декабристы.

16

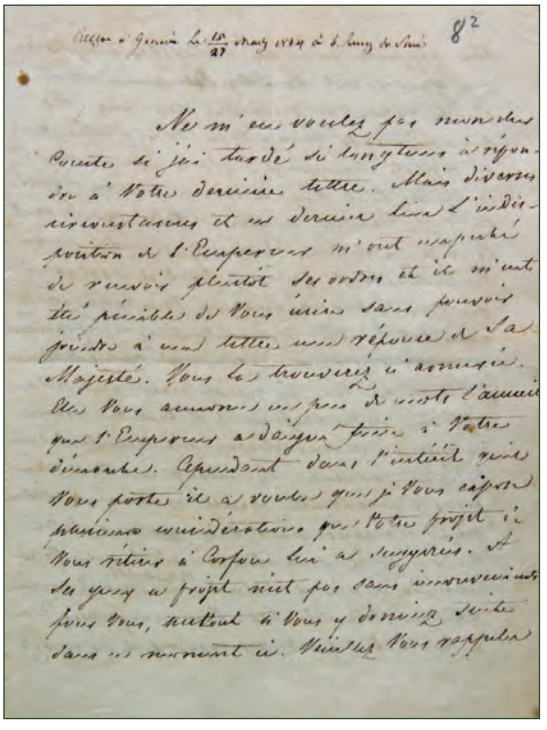

17

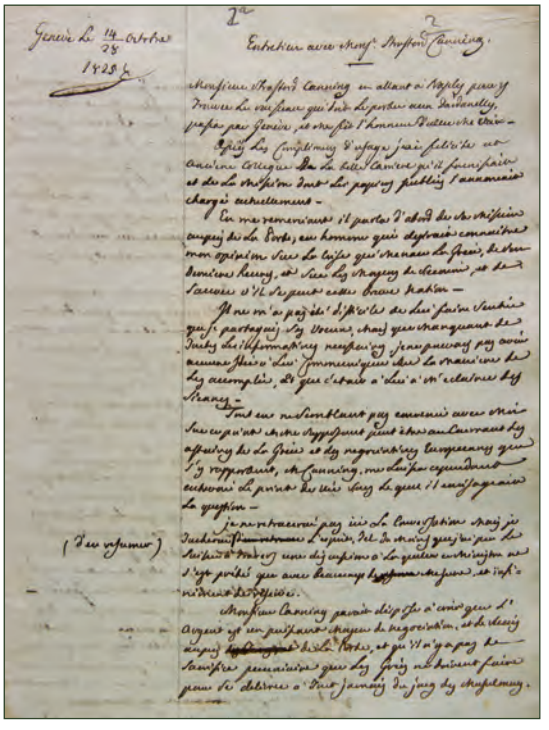

18

19

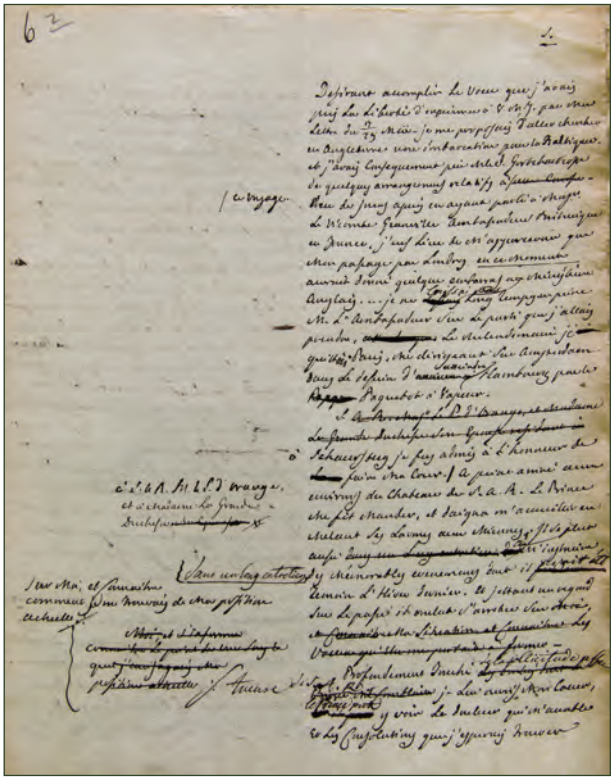

20

19. Επιστολή του Κ.Ρ. Νέσσελροντ προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία του εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δεν θα ήταν κατάλληλη στιγμή να μεταβεί στην Κέρκυρα, 20.2./3.3.1824
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

20. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια στον Κ.Ρ. Νέσσελροντ μετά τη συνάντησή του με τον νέο πρεσβευτή της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη Stratford Canning. Μεταξύ άλλων αναφέρει ότι του τόνισε τη δυσαρέσκειά

21

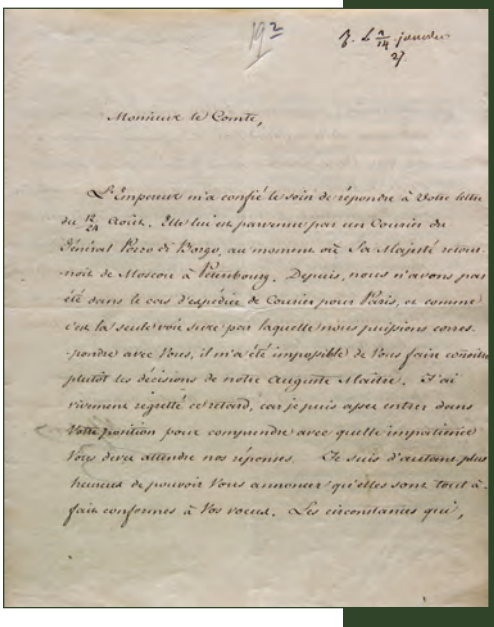
22

του για την αγγλική αποικιακή πολιτική στα Επτάνησα. Διατυπώνει επίσης τη γνώμη ότι για τους περισσότερους Άγγλους η Ελλάδα θα αποτελούσε μια επιπλέον χώρα για να την εκμεταλλευτούν όπως τις Ινδίες και τις πλούσιες χώρες της Αμερικής, Γενεύη 14/26.10.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

21. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Νικόλαο Α΄ με την οποία ζητά να παραιτηθεί από τη ρωσική υπηρεσία και αποστέλλει υπόμνημα όπου περιγράφει το πώς υπηρέτησε τον Αλέξανδρο Α΄ από το 1803 έως το 1822 (πρόκειται για τη γνωστή «Αυτοβιογραφία» του), Γενεύη [2/14.8.1826]
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

22. Μ.Θ. Λάσκαρις (εισαγωγή-μετάφραση), *Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια*, Αθήνα 1940
Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Επιστολή του Κ.Ρ. Νέσσελροντ προς τον Καποδίστρια με την οποία του γνωστοποιεί την απόφαση του αυτοκράτορα να τον δεχθεί στη Ρωσία την άνοιξη του 1827 και να ακούσει τα αιτήματά του, Πετρούπολη 23.11./5.12.1826
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

23

24

26

Traduction.

Extrait des registres des Décret N°

L'Assemblée Nationale,

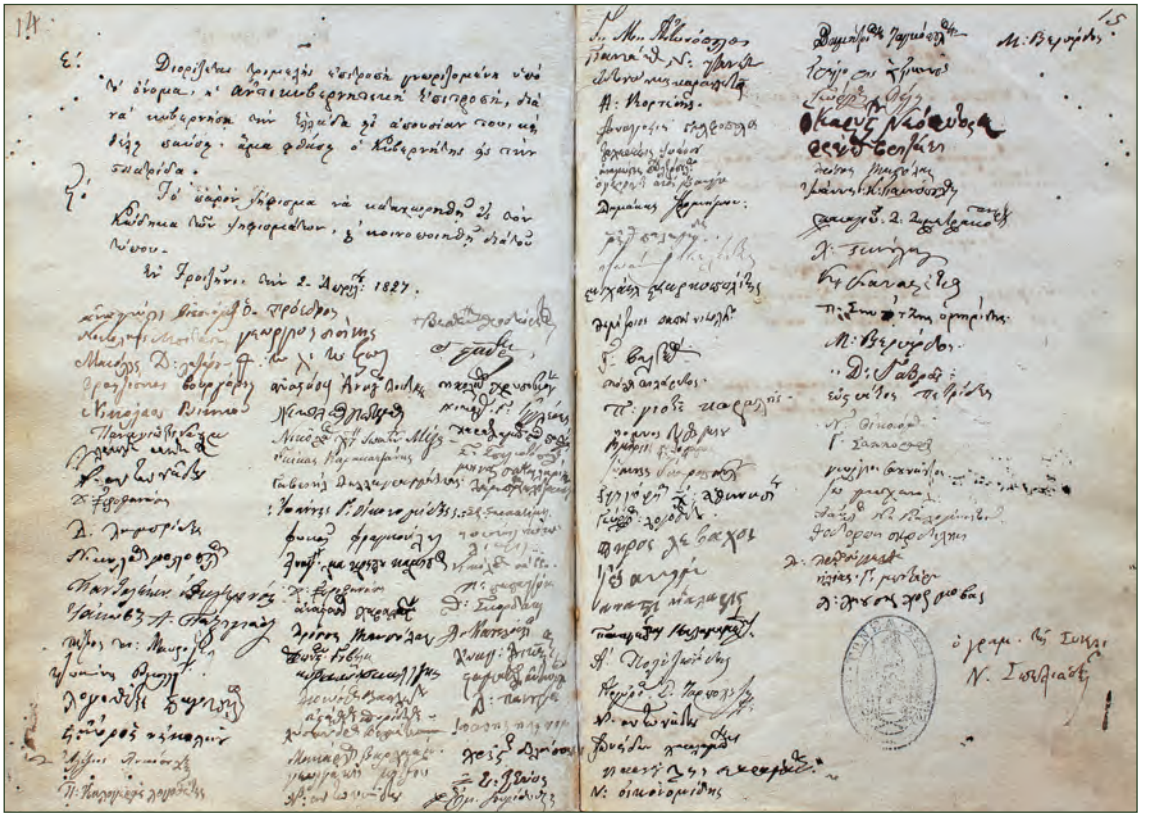
Considérant que la haute science de régir les Etats, d'en assurer la prospérité et d'en diriger les politiques extérieure et intérieure exige une grande expérience et beaucoup de lumières, que la barbarie Ottomane n'a jamais permis aux Grecs d'acquérir,

Considérant qu'il est urgent de placer à la tête du Gouvernement Hellénique un Grec, homme d'Etat, qui unissant la pratique aux théories, puisse conduire la nation vers le but qu'elle doit se proposer dans ses relations sociales et politiques,

Décrète.

1.° Le Comte Jean Capodistrias est élu par le Congrès au nom de toute la Nation Grecque, Gouverneur de la Grèce avec tous

25

27

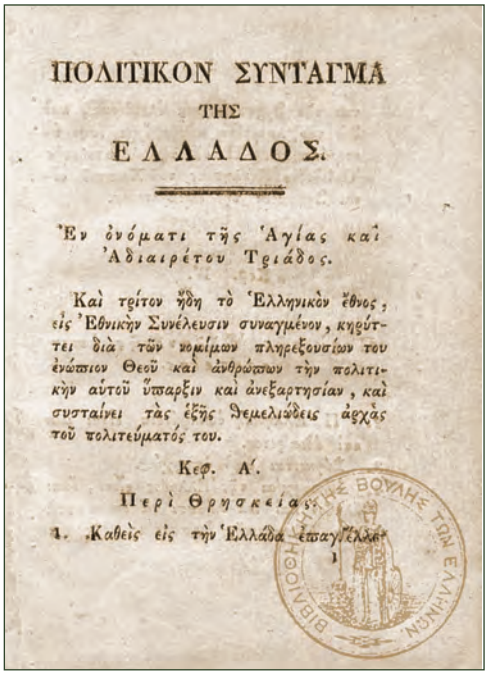
24. Άποψη της Τροιζήνας
Λιθογραφία από: Fr. Pouqueville, *Grèce*, Παρίσι 1869
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Αντίγραφο του ψηφίσματος με το οποίο η Γ΄ Εθνοσυνέλευση επέλεξε τον Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος, 2.4.1827
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

26. Πρακτικά της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας (19 Μαρτίου - 5 Μαΐου 1827)
Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. Υπογραφές των πληρεξουσίων στο ψήφισμα της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης με το οποίο αποφασίστηκε η εκλογή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος, Τροιζήνα 2.4.1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

28. *Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος. Συνταχθέν, ανακριθέν, και επικυρωθέν κατά την Γ΄ Εθνικήν Συνέλευσιν, εν Τροιζήνι 1827 κατά μήνα Μάιον*, Εκ της Τυπογραφίας της Κυβερνήσεως, [1827]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος.

Καὶ τρίτον ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν συναγμένον, κηρύττει διὰ τῶν νομίμων πληρεξουσίων του ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν, καὶ συσταίνει τὰς ἑξῆς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματός του.

Κεφ. Α΄.

Περὶ Θρησκείας.

1. Καθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλε-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

28

29

30

LE MONITEUR UNIVERSEL.

N° 175. VENDREDI, 22 Juin 1827.

PARTIE OFFICIELLE.

ORDONNANCE DU ROI.

CHARLES, par la grâce de Dieu, Roi de France et de Navarre, ...

PARTIE NON OFFICIELLE.

EXTÉRIEUR.

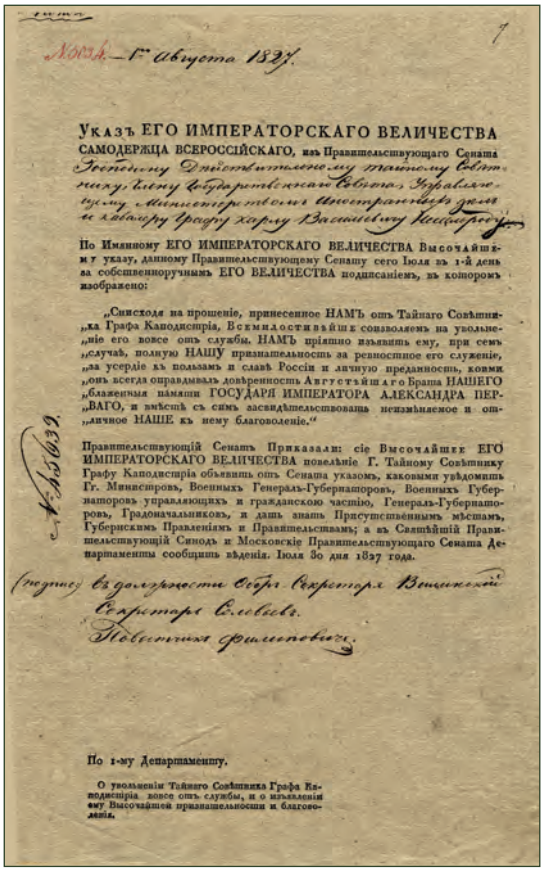
TURQUIE.

Constantinople, le 26 mai.

INTÉRIEUR.

Paris, le 21 juin.

31

№ 6034. — 1er Августа 1827.

Указъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССІЙСКАГО, изъ Правительствующаго Сената Тайному Действительному тайному Совѣтнику, Главному Директору Канцеляріи Министерства Иностранныхъ Дѣлъ и кавалеру Графу Іоанну Антоніеву Каподистріи.

По Именному ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Высочайшему указу, данному Правительствующему Сенату сего Іюля въ 1-й день за собственноручнымъ ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА подписаніемъ, въ которомъ изображено:

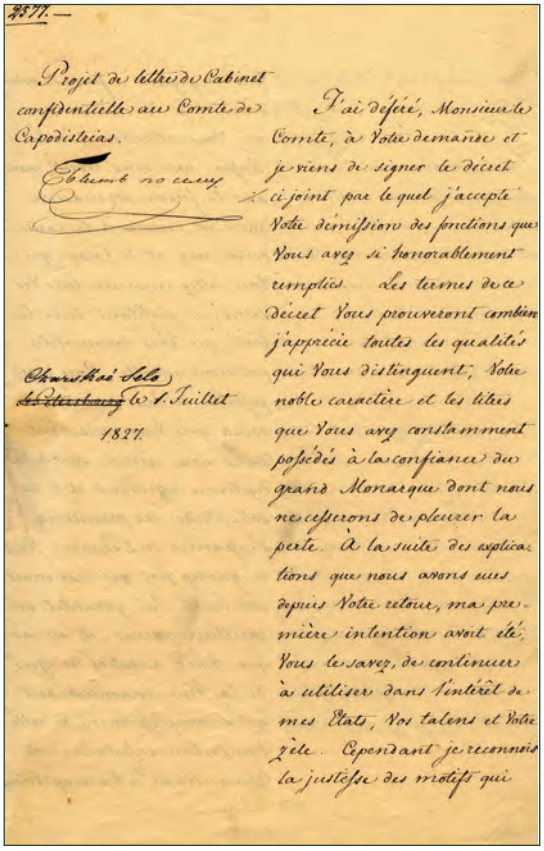
„Снисходя на прошеніе, принесенное НАМЪ отъ Тайнаго Совѣтника „и Графа Каподистріи, Всемилостивѣйше соизволяемъ на увольне„ніе его вовсе отъ службы, НАМЪ щрямо изъявить ему, при семъ „случаѣ, полную НАШУ признательность за ревностное его служеніе, „за усердіе къ пользамъ и славѣ Россіи и личную преданность, кои„ми „онъ всегда оправдывалъ довѣренность Августѣйшаго Брата НАШЕГО „блаженныя памяти ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА ПЕР„ВАГО, и вмѣстѣ съ симъ засвидѣтельствованіе неизмѣняемое и от„личное НАШЕ къ нему благоволеніе.“

Правительствующій Сенатъ Приказали: сіе Высочайшее ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА новелѣніе Г. Тайному Совѣтнику Графу Каподистріи объявить отъ Сената указомъ, каковыми увѣдомить Гг. Министровъ, Военныхъ Генералъ-Губернаторовъ, Военныхъ Губернаторовъ управляющихъ и гражданскою частію, Генералъ-Губернаторовъ, Градоначальниковъ, и дать знать Присутственнымъ мѣстамъ, Губернскимъ Правленіямъ и Правительствамъ; а въ Святѣйшій Правительствующій Синодъ и Московскіе Правительствующаго Сената Департаменты сообщить вѣденія. Іюля 30 дня 1827 года.

(подпись) въ должности Обер Секретаря Вишняковъ
Секретарь Соловьевъ.
Павелъ Фроловъ.

По 1-му Департаменту.

О увольненіи Тайнаго Совѣтника Графа Каподистріи вовсе отъ службы, и о изъявленіи ему Высочайшей признательности и благоволенія.

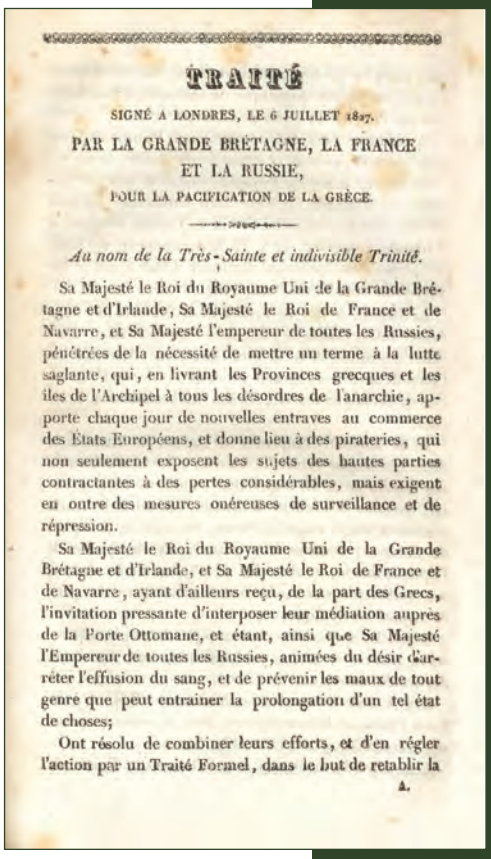
Projet de lettre du Cabinet confidentielle au Comte de Capodistrias.

Eb beamb no ceuy

Chorishoi Selo
~~St Petersbourg~~ le 4 Juillet
1827.

J'ai déféré, Monsieur le Comte, à Votre demande et je viens de signer le décret ci joint par le quel j'accepte Votre démission des fonctions que Vous avez si honorablement remplies. Les termes de ce décret Vous prouveront combien j'apprécie toutes les qualités qui Vous distinguent; Votre noble caractère et les titres que Vous avez constamment possédés à la confiance du grand Monarque dont nous ne cesserons de pleurer la perte. A la suite des explications que nous avons eues depuis Votre retour, ma première intention avoit été, Vous le savez, de continuer à utiliser dans l'intérêt de mes Etats, Vos talens et Votre zèle. Cependant je reconnois la justesse des motifs qui

32

TRAITÉ

SIGNÉ A LONDRES, LE 6 JUILLET 1827.

PAR LA GRANDE BRÉTAGNE, LA FRANCE ET LA RUSSIE,

POUR LA PACIFICATION DE LA GRÈCE.

Au nom de la Très-Sainte et indivisible Trinité.

Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande Bretagne et d'Irlande, Sa Majesté le Roi de France et de Navarre, et Sa Majesté l'empereur de toutes les Russies, pénétrées de la nécessité de mettre un terme à la lutte sanglante, qui, en livrant les Provinces grecques et les îles de l'Archipel à tous les désordres de l'anarchie, apporte chaque jour de nouvelles entraves au commerce des Etats Européens, et donne lieu à des pirateries, qui non seulement exposent les sujets des hautes parties contractantes à des pertes considérables, mais exigent en outre des mesures onéreuses de surveillance et de répression.

Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande Bretagne et d'Irlande, et Sa Majesté le Roi de France et de Navarre, ayant d'ailleurs reçu, de la part des Grecs, l'invitation pressante d'interposer leur médiation auprès de la Porte Ottomane, et étant, ainsi que Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, animées du désir d'arrêter l'effusion du sang, et de prévenir les maux de tout genre que peut entrainer la prolongation d'un tel état de choses;

Ont résolu de combiner leurs efforts, et d'en régler l'action par un Traité Formel, dans le but de retablir la

A.

33

29. Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης και ο Ιωάννης Μιλαΐτης οι οποίοι μαζί με τον Γιαννούλη Νάκο αποτέλεσαν την τριμελή Αντικυβερνητική Επιτροπή που εξελέγη από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση για την προσωρινή διοίκηση της Ελλάδας μέχρι την άφιξη του Ιω. Καποδίστρια
Λιθογραφίες από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Δημοσίευση στον γαλλικό Τύπο της εκλογής του Καποδίστρια από την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. *Le Moniteur Universel,* Παρίσι 22.6.1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

31. Διάταγμα του Νικολάου Α΄ με το οποίο απολύεται ο Ιω. Καποδίστριας από τη ρωσική υπηρεσία ύστερα από δική του παράκληση· εκφράζεται στο πρόσωπό του η αυτοκρατορική εκτίμηση και εύνοια [1/13.7. 1827]
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

90
11
Positions des bâtimens alliés et de la flotte turco-égyptienne dans le port de Navarin.
PLAN
DU PORT DE NAVARIN,
FLOTTE ALLIÉE
Bâtimens Anglais.
Bâtimens Français.
Bâtimens Russes.
FLOTTE TURCO EGYPTIENNE
avant le combat.
Après le combat.
PORT
enfrée du port.
LAGUNES.
ILE DE SPHACTERIE.
SAPIENCE.
MER
DE
I. Vaisseaux de ligne.
C. Corvettes.
F. Frégates.
B. Briggs.

34

Garnie del
H. Boullemier sc
COMBAT DE NAVARIN

35

32. Σχέδιο εμπιστευτικής επιστολής του αυτοκράτορα Νικολάου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια στην οποία εξηγεί γιατί τελικά δέχθηκε να τον αποδεσμεύσει από τη ρωσική υπηρεσία και τονίζει ότι ο Καποδίστριας θα προσφέρει μια ακόμη μεγάλη υπηρεσία αν επιτύχει να εφαρμόσει τις αποφάσεις των Δυνάμεων για την τύχη της Ελλάδας, Tsarskoye Selo 1.7.1827
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

33. Η Συνθήκη του Λονδίνου που υπογράφηκε μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας στις 6 Ιουλίου 1827
Δημοσιευμένη στο: *Recueil des traités, actes et pièces concernans la fondation de la Royauté en Grèce…* , Ναύπλιο 1833
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Σχέδιο της διάταξης του συμμαχικού στόλου και του στόλου των τουρκοαιγυπτιακών δυνάμεων στον κόλπο του Ναυαρίνου
Χαλκογραφία
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

35. Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (20.10.1827)
Χαλκογραφία από: *Histoire de la Révolution Française, depuis1789 jusqu'en 1845*, Παρίσι 1845-1846
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1828-1831

Τα πρώτα κυβερνητικά μέτρα θέτουν τις βάσεις ενός οργανωμένου κράτους - Σταδιακή εδραίωση του νέου καθεστώτος

Όλες οι πηγές συμφωνούν ότι η κατάσταση της χώρας που ερχόταν να διευθύνει ο Καποδίστριας ήταν απελπιστική. Δεν εκπλήσσει, επομένως, το γεγονός ότι όλοι σχεδόν οι Έλληνες τον υποδέχτηκαν με τις μεγαλύτερες προσδοκίες. Ο Καποδίστριας όφειλε να πολιτευτεί σύμφωνα με το δημοκρατικό σύνταγμα που είχε ψηφίσει η Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, αυτή που τον εξέλεξε, στις 2 Απριλίου 1827, Κυβερνήτη της Ελλάδος. Αυτός απέφυγε, αν και θα μπορούσε, να εγκαθιδρύσει απροκάλυπτα ένα δικτατορικό καθεστώς. Ωστόσο, εξανάγκασε τη Βουλή, πριν διαλυθεί, να εγκρίνει, παραβιάζοντας το σύνταγμα της Τροιζήνας, προσωρινό σύστημα διακυβέρνησης που άφηνε σ' αυτόν τον ουσιαστικό έλεγχο της κρατικής μηχανής. Στον όρκο που έδωσε κατά την ανάληψη των καθηκόντων του τόνισε ότι θα κυβερνήσει σύμφωνα με τις αποφάσεις των προηγούμενων εθνοσυνελεύσεων· υποσχέθηκε ότι θα συγκαλέσει νέα συνέλευση τον Απρίλιο του 1828. Στο Πανελλήνιο, το γνωμοδοτικό σώμα που ίδρυσε, διόρισε τους κορυφαίους πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες του Αγώνα.

Στην αρχή, έως ότου σταθεροποιηθεί, συμπεριφέρθηκε αμερόληπτα απέναντι σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Ζητώντας τη συνδρομή του καθενός, μέσα σε λίγους μήνες επιτέλεσε αξιοθαύμαστο έργο: κατέστειλε την πειρατεία· οργάνωσε τους ατάκτους σε χιλιαρχίες και επιδίωξε την ανάκτηση των εδαφών που κατείχαν οι Τούρκοι στη Στερεά Ελλάδα· αναδιάρθρωσε τη διοίκηση, την οικονομική και άλλες υπηρεσίες· έθεσε νέες βάσεις στην εκπαίδευση και στην απονομή της δικαιοσύνης· φρόντισε για την περίθαλψη των φτωχών, ιδιαίτερα των ορφανών κ.ά. Παράλληλα, με συνεχή διαβήματα στους ναυάρχους και τις κυβερνήσεις των Δυνάμεων, ζήτησε αποτελεσματικά μέτρα κατά του Ιμπραήμ και οικονομική ενίσχυση για την αντιμετώπιση των τεράστιων προβλημάτων που είχαν ανακύψει. Σημαντικοί πολιτικοί και στρατιωτικοί παράγοντες που αργότερα θα τον αντιπολιτευτούν (Αλ. Μαυροκορδάτος, Σπ. Τρικούπης, Α. Μιαούλης και πολλοί άλλοι) τον βοήθησαν στην αποτελεσματική εφαρμογή των πρώτων κυβερνητικών μέτρων.

Τον Απρίλιο δεν συγκάλεσε εθνοσυνέλευση όπως είχε υποσχεθεί. Χρησιμοποίησε την αναβολή της για να αναζητήσει τα ερείσματα εκείνα που θα σταθεροποιούσαν το καθεστώς του και θα του επέτρεπαν να εφαρμόσει απερίσπαστος τα μέτρα που θεωρούσε απαραίτητα για την ανασυγκρότηση της χώρας. Προσπάθησε, με τον διορισμό εκτάκτων επιτρόπων και προσωρινών διοικητών, να αποσπάσει τους πολλούς από την κηδεμονία των προκρίτων και οπλαρχηγών και να περιορίσει, έτσι, την πολιτική τους δύναμη στις επαρχίες, καθώς και τις διασπαστικές φυγόκεντρες τάσεις τους. Με τον νέο διοργανισμό του στρατού επιχείρησε να μετατρέψει σε εθνικό στρατό τα σώματα των ατάκτων, που ως τότε κατευθύνονταν και πληρώνονταν από τους οπλαρχηγούς. Αυστηρό έλεγχο επέβαλε στα δημόσια οικονομικά, ώστε να παταχθούν οι καταχρήσεις των οικονομικά ισχυρών και να αυξηθούν οι κυβερνητικοί πόροι.

Παράλληλα, εργάστηκε για την αποδυνάμωση των διαφόρων πολιτικών φατριών. Χρησιμοποιώντας τον κρατικό μηχανισμό, τον οποίο σταδιακά επάνδρωσε με ανθρώπους αφοσιωμένους στο πρόσωπό του –κατά προτίμηση με ετερόχθονες σπουδαγμένους στην Ευρώπη– προσπάθησε να εδραιώσει την πεποίθηση ότι μόνο στην Κυβέρνηση και όχι στις πολιτικές ομάδες θα μπορούσαν να στηριχθούν για την προώθηση των συμφερόντων τους. Τα μέτρα αυτά φανέρωναν τους πολιτικούς στόχους του Κυβερνήτη: τη δημιουργία ενωμένου, συγκεντρωτικού κράτους που θα απέβλεπε κυρίως στην εξυπηρέτηση των πολλών.

Πολιτική ιδεολογία του Καποδίστρια. Η άποψή του για το πολίτευμα που ταίριαζε στους Έλληνες

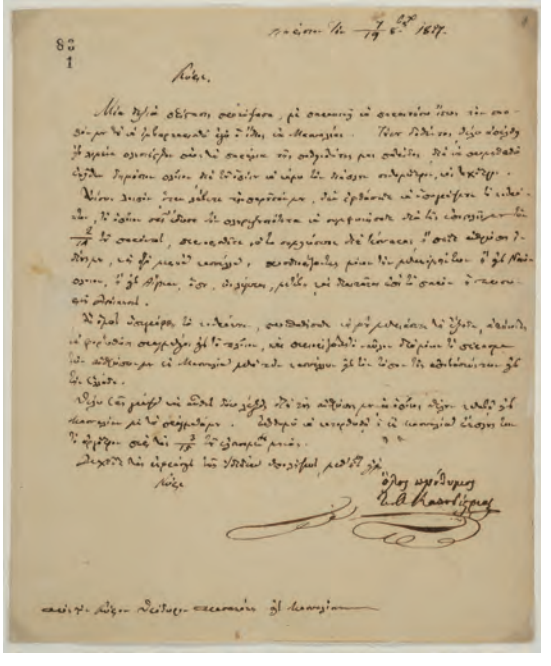
Κατά τον Καποδίστρια η Ελλάδα του 1828 δεν ήταν ώριμη για συνταγματικό πολίτευμα. Προείχε η πλήρης απελευθέρωση της χώρας, η διεθνής αναγνώρισή της και ο καθορισμός ασφαλών συνόρων, η ηθική και πνευματική βελτίωση του πληθυσμού, και η διανομή των γαιών στους ακτήμονες, για να απαλλαγούν από τις κοινωνικο-οικονομικές ανάγκες που επέβαλλαν την εξάρτησή τους από ισχυρούς προστάτες. Όταν οι όροι αυτοί θα πραγματοποιούνταν –κυρίως η διεθνής αναγνώριση της Ελλάδας και ο σχηματισμός ισχυρής τάξης μικρών καλλιεργητών– ο κρατικός πατερναλισμός θα μπορούσε να συνδυαστεί με μια μορφή συνταγματικότητας (επαρχιακά συμβούλια στην αρχή, εθνική αντιπροσωπεία αργότερα). Διέκρινε επομένως το μελλοντικό πολίτευμα, που ποτέ δεν αρνήθηκε ότι θα είχε χαρακτήρα συνταγματικό, από το προσωρινό καθεστώς που εγκαθίδρυσε με την άφιξή του. Πίστευε, μάλιστα, ότι το τελευταίο επιβαλλόταν να είναι συγκεντρωτικό, για να προστατέψει τον λαό από τις αυθαιρεσίες των ηγετικών ομάδων και να εξασφαλίσει, με την έλλειψη εσωτερικών διαμαχών, τη συνεχή υποστήριξη των Δυνάμεων κατά τη μεταβατική περίοδο.

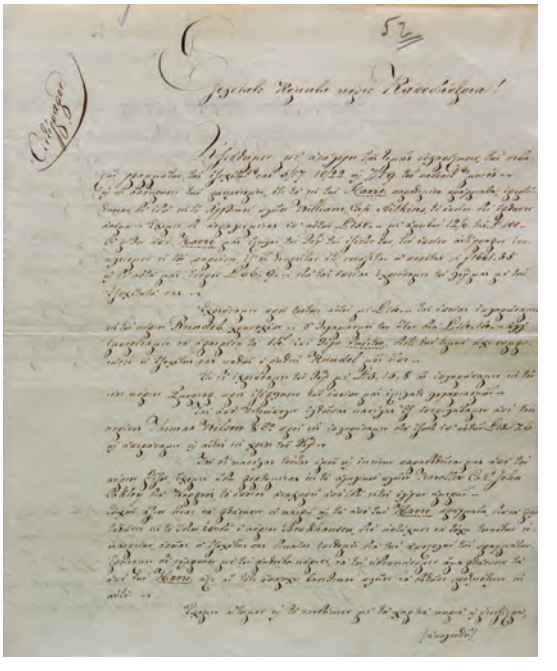
1. Επιστολή του Ιω. Καποδίστρια προς τον Θεόδωρο Πρασακάκη στη Μασσαλία με την οποία τον καλεί να φροντίσει για το ταξίδι «ανθρώπων» του, που θα μεταφέρουν και «πράγματά» του, με προορισμό την Αίγινα ή το Ναύπλιο, Παρίσι 7/19.10.1827
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

2. Επιστολή των αδελφών Ράλλη προς τον Ιω. Καποδίστρια σχετικά με τη μεταφορά «πραγμάτων» του (κιβώτια, κασέλες κλπ.) στην Ελλάδα, Λονδίνο 21.10./ 2.11.1827
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

3. Το λιμάνι της Αγκώνας από όπου αναχώρησε ο Καποδίστριας με προορισμό την Ελλάδα
Λιθογραφία από: Paul de Musset, *Voyage pittoresque en Italie*, Παρίσι 1855
Βιβλιοθήκη της Βουλής

1

2

3

4

6

7

4. Η άφιξη του Ιωάννη Καποδίστρια στο Ναύπλιο
Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.
Μουσείο Μπενάκη

5. Περιγραφή της άφιξης του Καποδίστρια στην Αίγινα και της κατάστασης που επικρατούσε στην πόλη, όπως καταγράφεται στα Απομνημονεύματα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, *Διήγησις συμβάντων της ελληνικής φυλής από τα 1770 έως τα 1836*, Αθήνα 1846
Βιβλιοθήκη της Βουλής

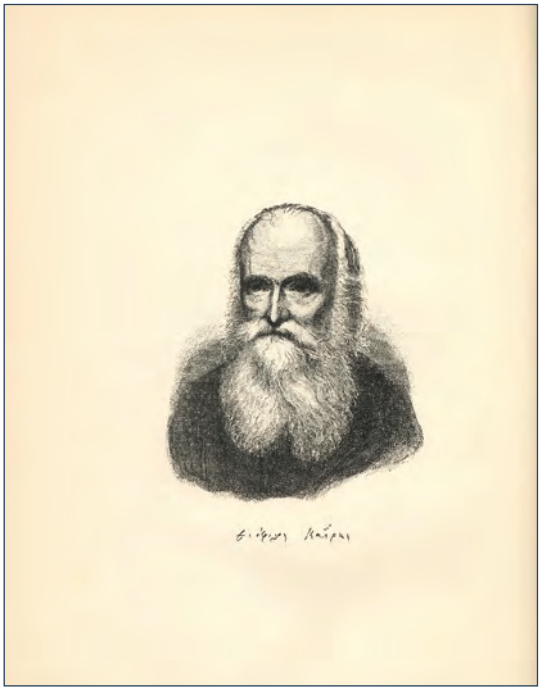
6. Το Μπούρτζι στο Ναύπλιο
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Άποψη της Αίγινας
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

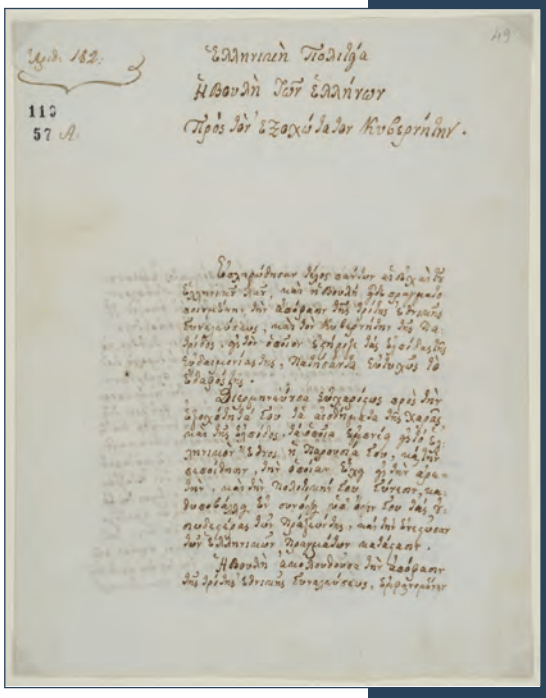
8. Θεόφιλος Καΐρης (1784-1853)
Λιθογραφία από: Δημήτριος Π. Πασχάλης, *Θεόφιλος Καΐρης*, Αθήνα 1928
Ιδιωτική Συλλογή

9. Ο λόγος του Θ. Καΐρη κατά την υποδοχή του Κυβερνήτη στην Αίγινα, Αίγινα 12.1.1828
Γενική Εφημερίς, αρ. 7, 28.1.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Έγγραφο της Βουλής των Ελλήνων προς τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια με το οποίο τον ενημερώνει για τα πεπραγμένα της, Αίγινα, 17.1.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

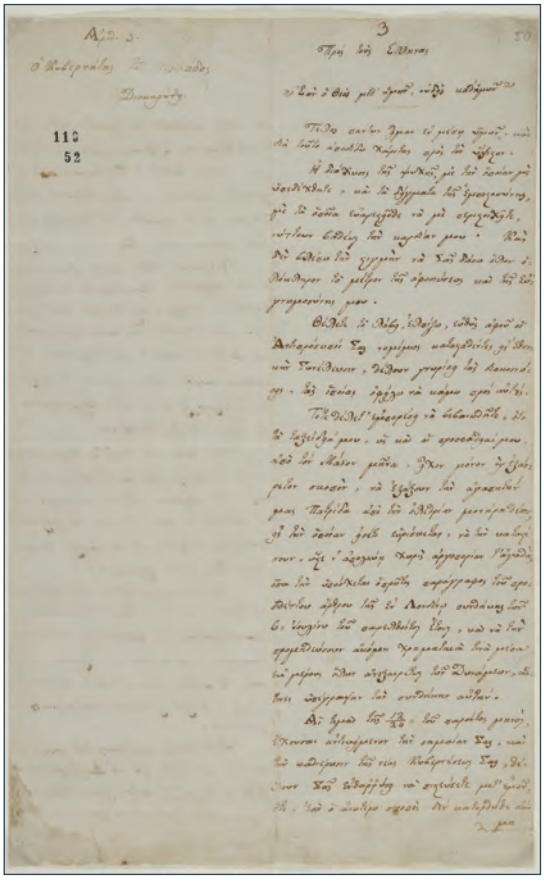

8

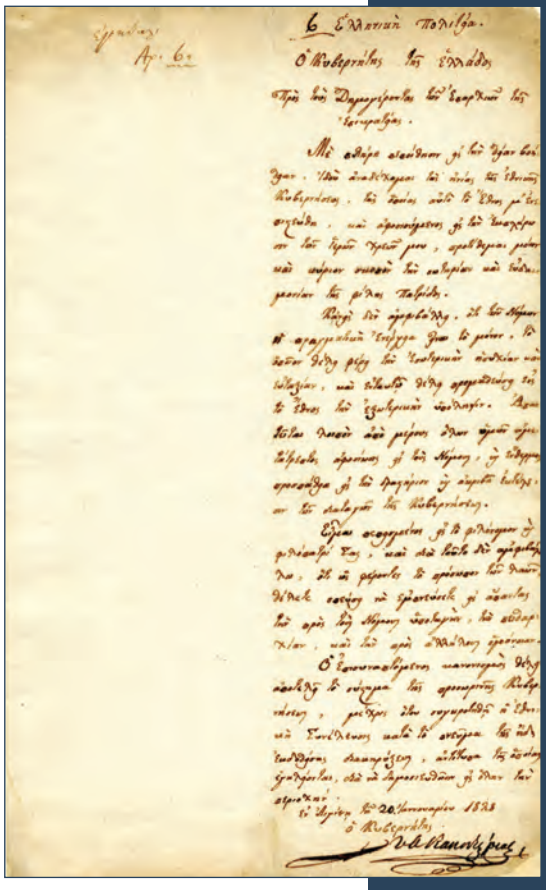

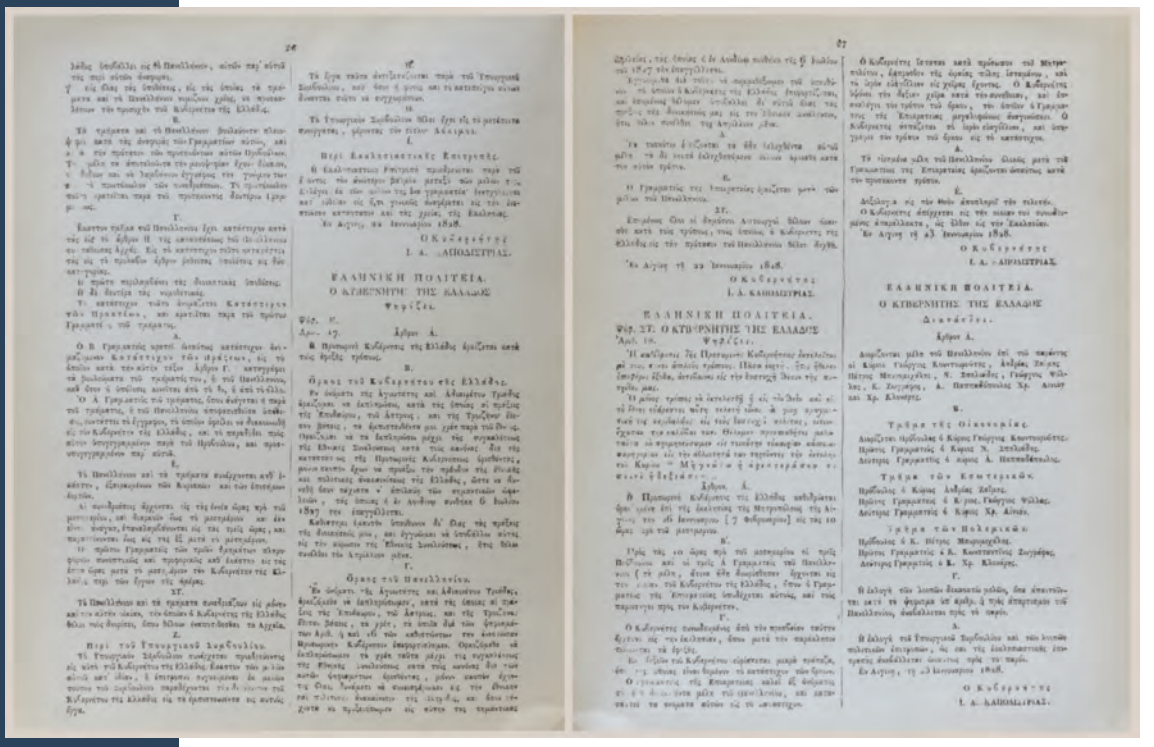
10

12

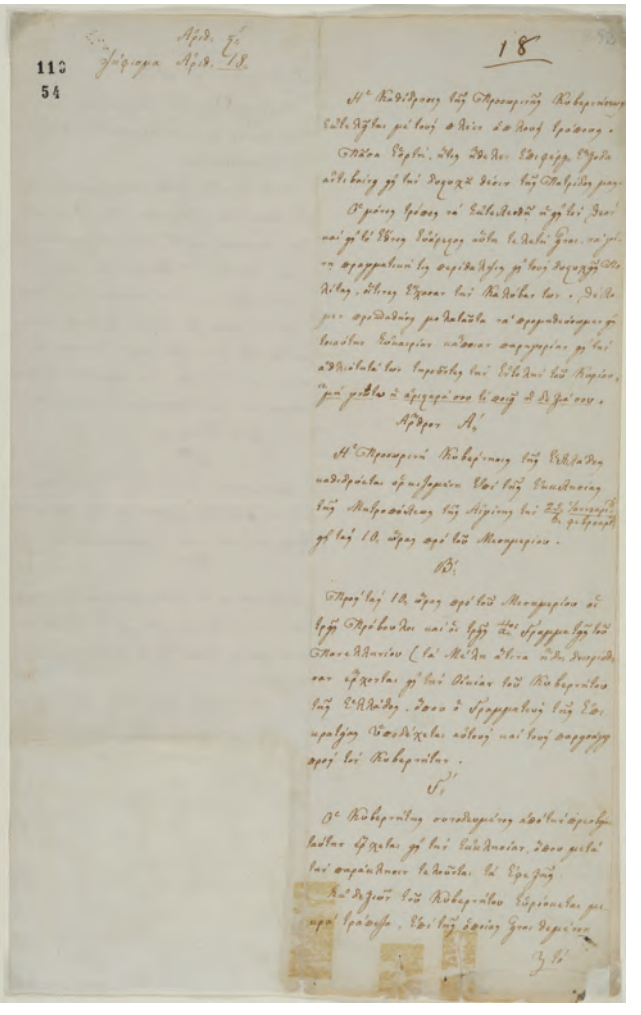

13

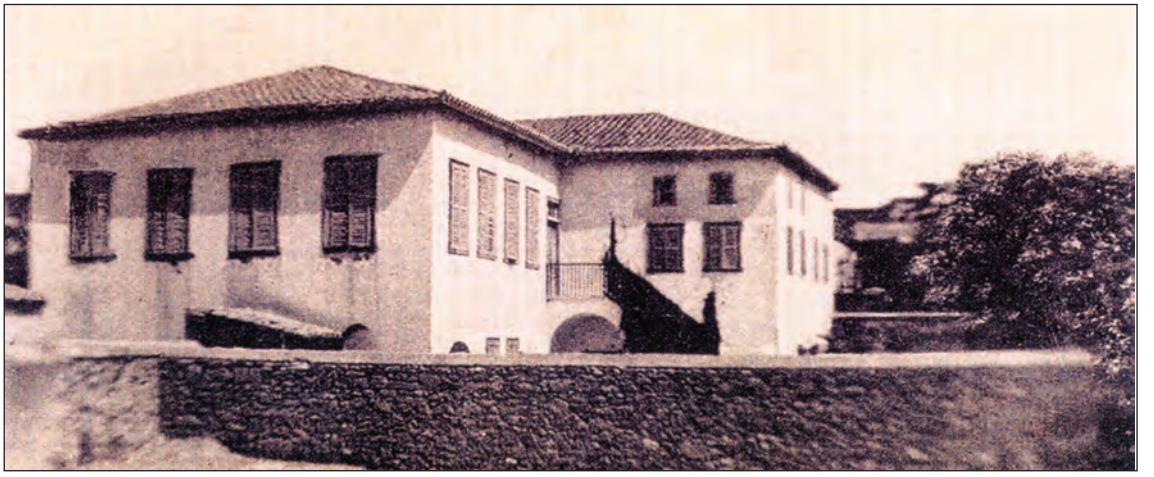

14

15

16

17

18

11. Διακήρυξη του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια προς τη Βουλή, Αίγινα 17.1.1828
Γενική Εφημερίς, αρ. 6, 25.1.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Διακήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιω. Καποδίστρια προς τους Έλληνες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, Αίγινα 20.1.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

13. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Δημογέροντες των επαρχιών σχετικά με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας, Αίγινα 20.1.1828
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

14. Ο όρκος του Κυβερνήτη· ο όρκος του Πανελληνίου και ο διορισμός των μελών του, Αίγινα 22.1.1828
Γενική Εφημερίς, αρ. 6, 25.1.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

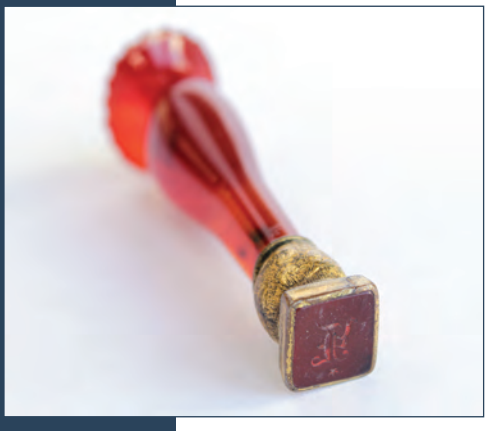
15. Ψήφισμα σχετικά με τη διαδικασία ορκωμοσίας της Κυβέρνησης, Αίγινα 23.1.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

16. Το Κυβερνείο στην Αίγινα
Φωτογραφία των αρχών του 20ού αιώνα από: Βασ. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. 3, Αθήνα 2003
Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Χαλκογραφία αγνώστου, χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

19

20

21

18. Σπυρίδων Τρικούπης (1788-1873), Γραμματέας της Επικρατείας (1828-1829)
Φωτογραφία σε κορνίζα
Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Το παλιό λιμάνι της Αίγινας
Λιθογραφία από: Christopher Wordsworth, *Greece pictorial, descriptive & historical*, Λονδίνο 1882
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

20. Σφραγίδα με τα αρχικά του Ιω. Καποδίστρια
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Σφραγίδα με ξύλινη λαβή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Διοίκηση

Οι επαναστατικές κυβερνήσεις είχαν νομοθετήσει ή αποφασίσει για τη διοίκηση, την εκπαίδευση, την υγεία, την οικονομία καθώς και για τους άλλους τομείς του δημόσιου βίου. Αν και οι νόμοι αυτοί ή οι αποφάσεις σε αρκετές περιπτώσεις δεν εφαρμόστηκαν εξαιτίας των έκτακτων συνθηκών και άλλων λόγων, οι απόψεις που περιέχονται στα σχετικά κείμενα δείχνουν τον βαθμό που οι νέες ιδέες είχαν διαποτίσει τις συνειδήσεις των συντακτών τους. Με την άφιξη του Κυβερνήτη σχεδόν όλα σχεδιάστηκαν από την αρχή με συγκεκριμένους στόχους.

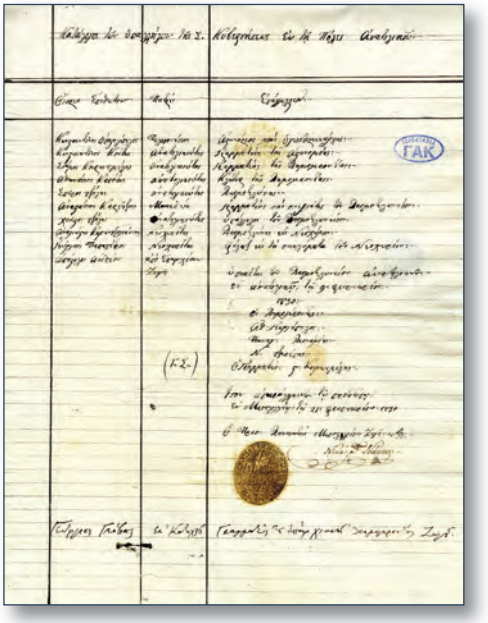
Η χώρα διαιρέθηκε σε τμήματα και επαρχίες και για τη διοίκησή τους στάλθηκαν έκτακτοι επίτροποι και διοικητές. Οι οδηγίες που δόθηκαν σ' αυτούς φανερώνουν τη φροντίδα για την καταγραφή των αναγκών και των προβλημάτων κάθε περιοχής ώστε να τεθούν κάποιες προτεραιότητες στην αντιμετώπισή τους. Αναδιοργανώθηκαν οι διάφορες γραμματείες (υπουργεία) και επιβλήθηκε αυστηρός έλεγχος στις δαπάνες τους. Διατηρήθηκαν οι δημογεροντίες αλλά σταδιακά τέθηκαν υπό κυβερνητικό έλεγχο και κλήθηκαν να συνδράμουν στην εξεύρεση επιτόπιων πόρων για τη συντήρηση σχολείων και άλλων κοινωφελών δραστηριοτήτων. Συστάθηκε ταχυδρομείο, διορίστηκαν αστυνόμοι στις πόλεις. Γενικά, όλες οι κρατικές υπηρεσίες κλήθηκαν να λειτουργούν με συγκεκριμένους όρους και υποχρεώσεις, ανάμεσα σε αυτές ήταν και η επιμελής αρχειοθέτηση των εγγράφων τους. Επιδιώχθηκε, ιδιαίτερα με τον σταδιακό διορισμό έμπιστων ατόμων, να πειστούν οι κάτοικοι ότι μόνο στους εκπροσώπους της Κυβέρνησης θα έπρεπε να απευθυνθούν για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.

Μέτρα για την ανακούφιση των χηρών, των ορφανών, των προσφύγων

Ο Καποδίστριας έθεσε ως βασικό στόχο της πολιτικής του την περίθαλψή τους ώστε σταδιακά να εξέλθουν από την άθλια κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει λόγω των συνεπειών του μακροχρόνιου πολέμου. Η μέριμνά του, ιδιαίτερα για τα παιδιά, ήταν συνεχής και αναζητούσε συνεχώς ελληνικούς και ξένους πόρους για την αντιμετώπιση των στοιχειωδών τουλάχιστον αναγκών τους. Με την ίδρυση του Ορφανοτροφείου της Αίγινας πρόσφερε θαλπωρή και μόρφωση σε πολλές εκατοντάδες απροστάτευτα παιδιά. Για τους πρόσφυγες (Κρητικούς, Σουλιώτες και άλλους) αναζήτησε επιπλέον χώρους για τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Συνεχής ήταν και η έκκλησή του προς τους εκπροσώπους των Δυνάμεων να βοηθήσουν στην απελευθέρωση ή την εξαγορά αιχμαλώτων.

Δημόσια εκπαίδευση

Έμφαση δόθηκε στη στοιχειώδη εκπαίδευση με τη δημιουργία πολλών αλληλοδιδακτικών σχολείων σε όλες τις περιοχές της ελευθερωμένης χώρας. Σε αυτά ενσωματώθηκαν και πολλά από τα άπορα και ορφανά παιδιά. Τα πρότυπα ή τυπικά σχολεία κάλυπταν την αμέσως επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα. Κέντρο των πρώτων εκπαιδευτικών προσπαθειών αποτέλεσε το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, όπου εκτός από τις παρεχόμενες γνώσεις, οι τρόφιμοι μάθαιναν σε εργαστήρια διάφορα επαγγέλματα. Στις αρχές του 1831, λειτουργούσαν σε όλη τη χώρα περισσότερα από 100 κυβερνητικά αλληλοδιδακτικά και «ελληνικά» σχολεία με 9.000 περίπου μαθητές. Άλλοι 5.000 μαθητές διδάσκονταν από ιδιώτες δασκάλους. Για τη μόρφωση των κοριτσιών οι προσπάθειες ήταν πολύ περιορισμένες. Στο Κεντρικό Σχολείο στην Αίγινα εκπαιδεύονταν οι μελλοντικοί δάσκαλοι και οι κρατικοί υπάλληλοι. Η εφορεία των εκπαιδευτικών καταστημάτων ανατέθηκε στον Ανδρέα Μουστοξύδη. Επιφανείς δάσκαλοι και λόγιοι πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους: Γ. Γεννάδιος, Γ. Κωνσταντάς, Ν. Χρυσόγελος, Ι. Κοκκώνης, Ι. Βενθύλος, Ν. Νικητόπλος και άλλοι. Κατ' επιμονή του Καποδίστρια επιχειρήθηκε στενή σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος με την ορθόδοξη διδασκαλία και τους εκπροσώπους της. Σαφής ήταν η διαφοροποίηση του προγράμματος αυτού από τους εκπαιδευτικούς στόχους του Αδαμάντιου Κοραή και των οπαδών του. Το 1830-1831 υπήρξαν αντιδράσεις στην κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική, οι οποίες στην πράξη εκφράστηκαν από κάποιους διδάσκοντες και λίγους μαθητές του Κεντρικού Σχολείου, και θεωρητικά από παράγοντες της αντιπολίτευσης.

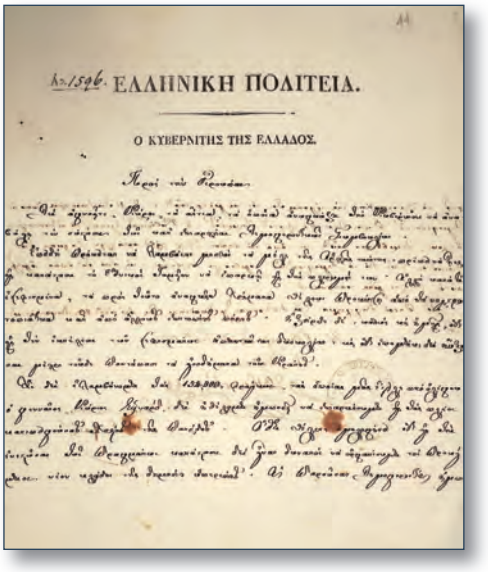
1

1. Κατάλογος κυβερνητικών υπαλλήλων στην πόλη του Ανατολικού, 9.2.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

2. Διάγγελμα του Κυβερνήτη προς τη Γερουσία όπου δηλώνεται η αδυναμία διορισμού Δημογεροντικών Συμβουλίων λόγω ελλείψεως οικονομικών πόρων, Ναύπλιο 3.6.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Ο Κυβερνήτης ενημερώνει τη Γερουσία για τον διορισμό νέων δημογερόντων στα νησιά Σύρο, Πάρο, Αντίπαρο και Άνδρο, Ναύπλιο 24.9.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Ψήφισμα για τον οργανισμό των ταχυδρομείων, Αίγινα 7.5.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

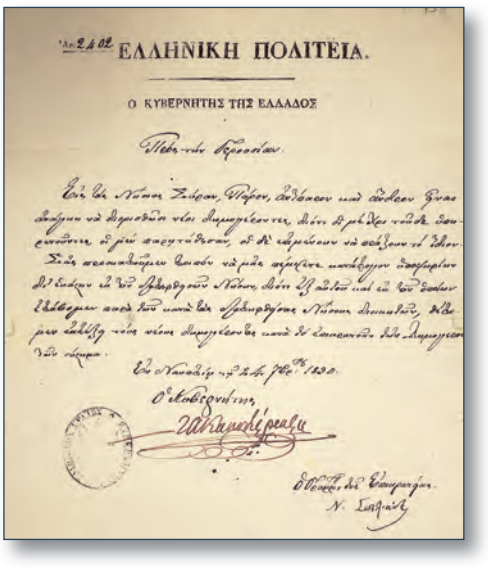
2

5. «Διάταξις περί του καιρού και τρόπου της αναχωρήσεως των Ταχυδρόμων και Πεζοδρόμων, παραλαβής και διανομής γραμμάτων», Πόρος 24.9.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

6. «Παραμυθία»
Ελαιογραφία: Θεόδωρος Π. Βρυζάκης, 1856
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

7. Κατάλογος χηρών και ορφανών της επαρχίας Ευρίπου, Αίγινα 22.7.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Επιστολή δύο χηρών από το Ανατολικό προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία ζητούν οικονομική βοήθεια για να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, Αίγινα 10.5.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

3

9. Εικόνα του Ναυπλίου και των κατοίκων του
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Δρόμος και κατοικίες, πιθανόν στην Αίγινα
Σχέδιο με μολύβι του H.C. Hansen από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Χριστιανός Χάνσεν. Επιστολές και σχέδια από την Ελλάδα*, Αθήνα [1993]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6

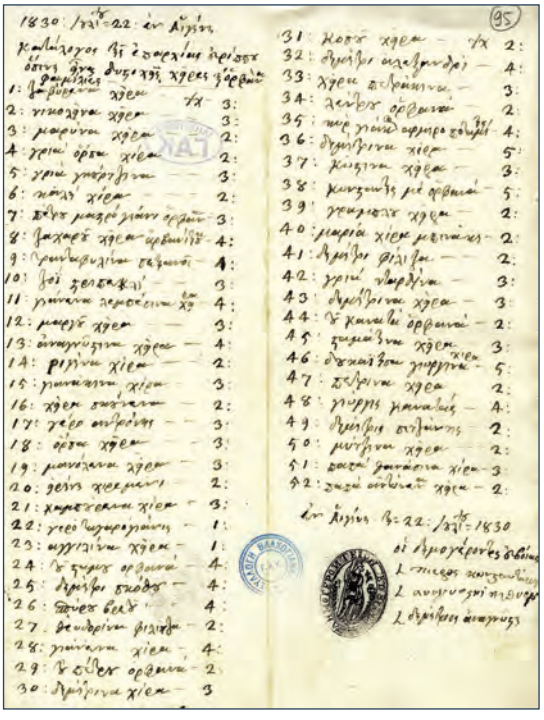
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διάταξις περί του καιρού και τρόπου της ανακομιδής των Τακτοδρόμων και Πεζοδρόμων, παραλαβής και διανομής γραμμάτων.

Ο Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
Ο Γραμ. της Επικρατείας

5

1830 / 22 εν Αίγίνη

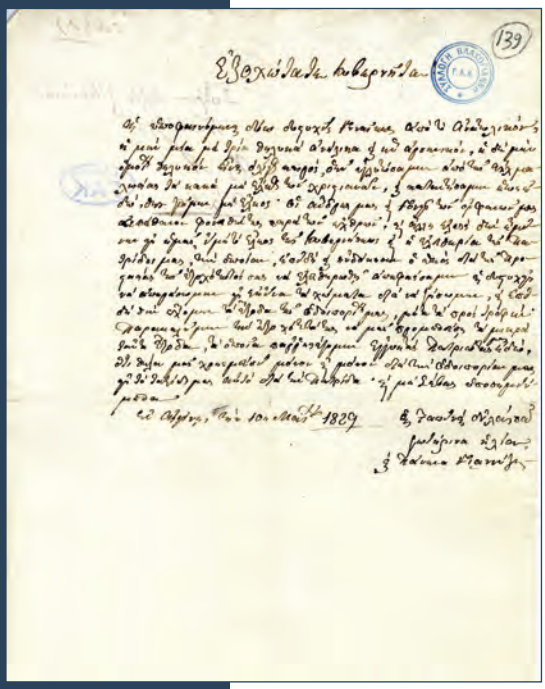
(95)

31: Κοσκ χρεα — τχ 2:
32: δημόβι αχαλκωτοι — 4:
33: χρεα αδρόπινα — 3:
34: λευκόν αρβανιτ — 2:
35: μικρ γιουδ αρμπ ζώμπι — 4:
36: δημόβινα χίεμ — 5:
37: κιζίτικα χρεα — 3:
38: κανζούλης με αρβανιτ — 5:
39: γκιωσεκ χρεα — 2:
40: μικρά χίεμ μεταξύ — 2:
41: δημόβι βλάχα — 2:
42: χρυσ νταρδίνα — 3:
43: δημόβινα χρεα — 3:
44: δ κανελλί αρβανιτ — 2:
45: ζωμπόνα χρεα — 3:
46: σκαλβώτα γκρεκα χίεμ — 5:
47: σκόρπινα χρεα — 2:
48: γκυρτς μαναλές — 4:
49: δημόβια σκλάβικης — 2:
50: μυτζήνα χρεα — 2:
51: ζακχ γκιαούρα χίεμ — 3:
52: ζακχ σκόβινα χρεα — 2:

εν Αίγίνη 22 / 1830

οι δημογέροντες δήθεν
1 μέρος κανζουλ
1 αυγουστικ πιθυρ
1 δημόβιος ανακρούς

7

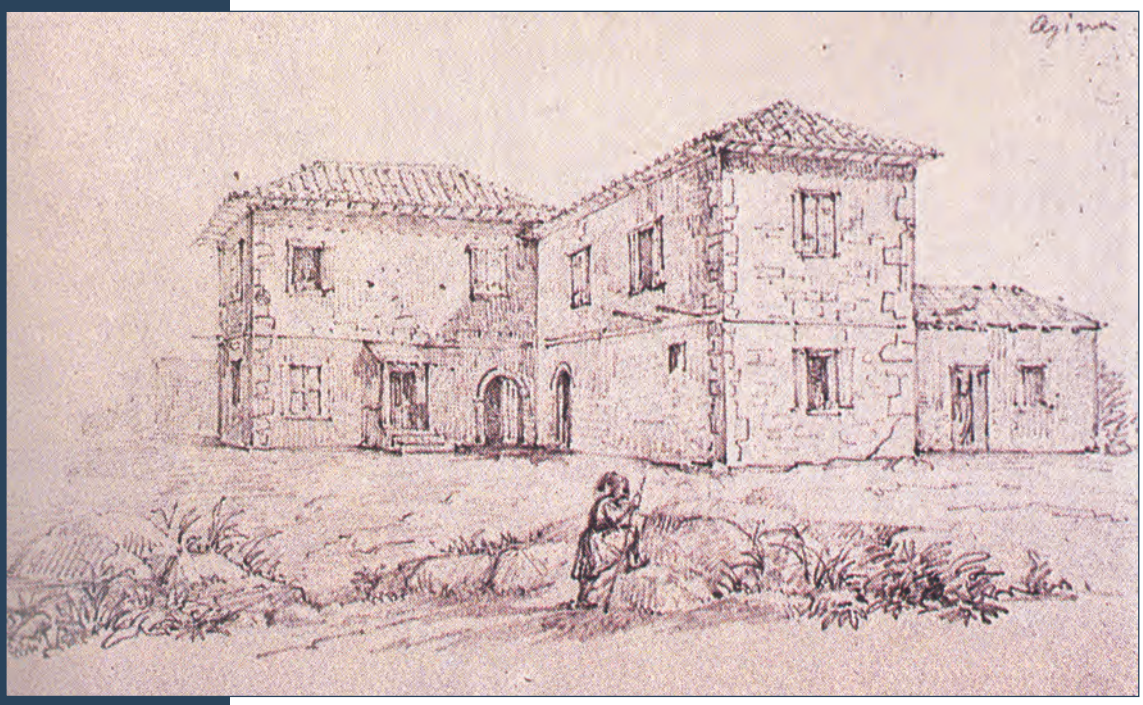

8

9

11

12

13

11. Αρχοντικό στην Αίγινα
Σχέδιο με μολύβι του H.C. Hansen από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Χριστιανός Χάνσεν. Επιστολές και σχέδια από την Ελλάδα*, Αθήνα [1993]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Το φρούριο Παλαμήδι στο Ναύπλιο
Ατσαλογραφία από: G.N. Wright, *The Rhine, Italy, and Greece. In a Series of Drawings from Nature…*, τ. II, Λονδίνο & Παρίσι, π. 1842
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

13. Ναύπλιο
Ατσαλογραφία από: W. Linton, *The Scenery of Greece and its Islands…*, Λονδίνο 1856
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

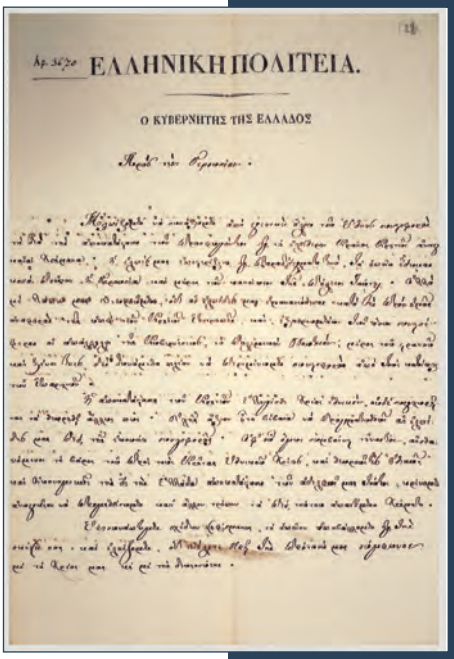
14. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας σχετικά με τους μεταναστεύσαντες στην Ελλάδα Κρήτες, Ναύπλιο 9.3.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. Ο Κυβερνήτης Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία την επιβολή φόρου για την αποκατάσταση των Κρητών προσφύγων στην Ελλάδα, Ναύπλιο 17.5.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Ψήφισμα για την επίλυση με διαιτησία των εμπορικών χρεών τα οποία οι Ψαριανοί συνήψαν πριν το 1821, χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

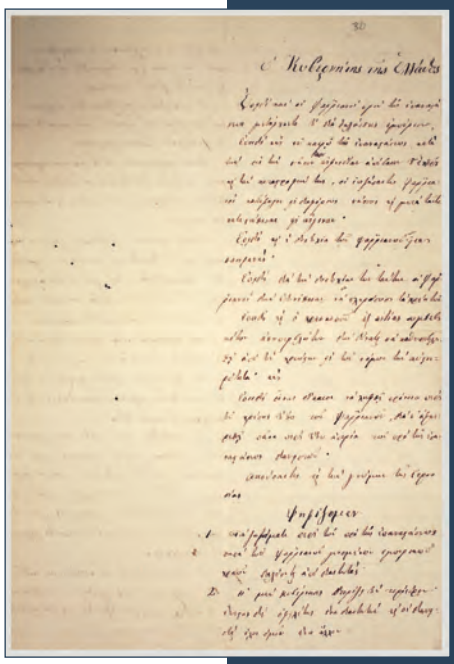
17. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Ελαιογραφία σε μουσαμά αγνώστου, χ.χ.
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

18. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους δασκάλους των αλληλοδιδακτικών σχολείων, Αίγινα 25.4.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

15

16

17

19. Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας
Σκίτσο: Γ. Διομήδης από: Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, «Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας», *Μέντωρ* 26 (1993)
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. Ιωάννης Π. Κοκκώνης (1796-1864)
Λιθογραφία από: *Περίληψις της γενομένης αναφοράς εις την επί της προπαιδείας επιτροπήν περί του Εγχειριδίου του διά τ' Αλληλοδιδακτικά Σχολεία της Γαλλίας*, Αίγινα 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Ανδρέας Μουστοξύδης (1785-1860)
Λιθογραφία από: Μαρίνος Π. Βρετός, *Εθνικόν Ημερολόγιον διά το έτος 1862*, Παρίσι 1861
Βιβλιοθήκη της Βουλής

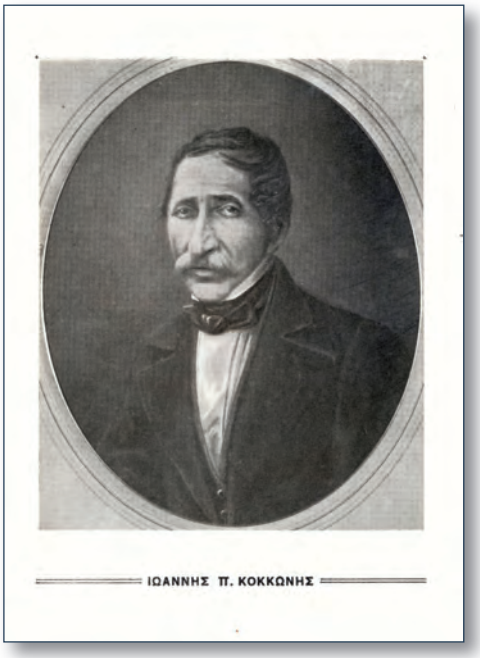

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλληλοδιδακτικῶν Σχολείων.

18

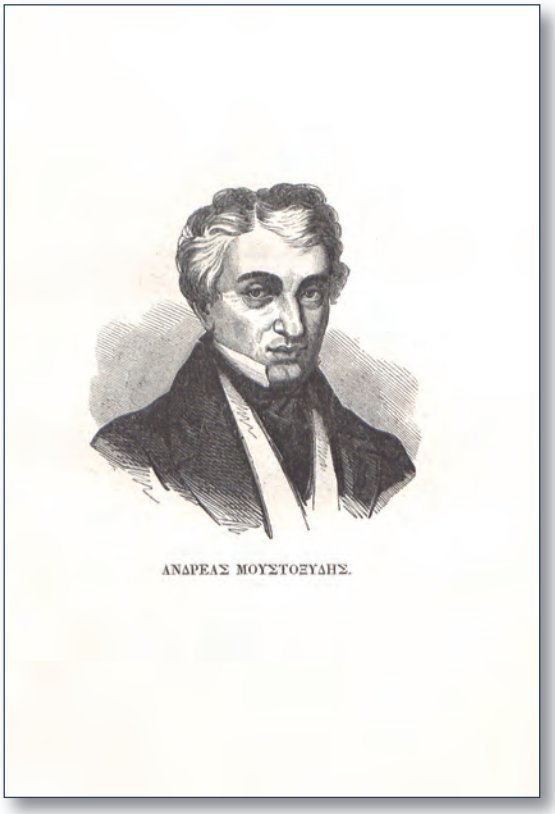
ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΟΚΚΩΝΗΣ

20

19

21

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.

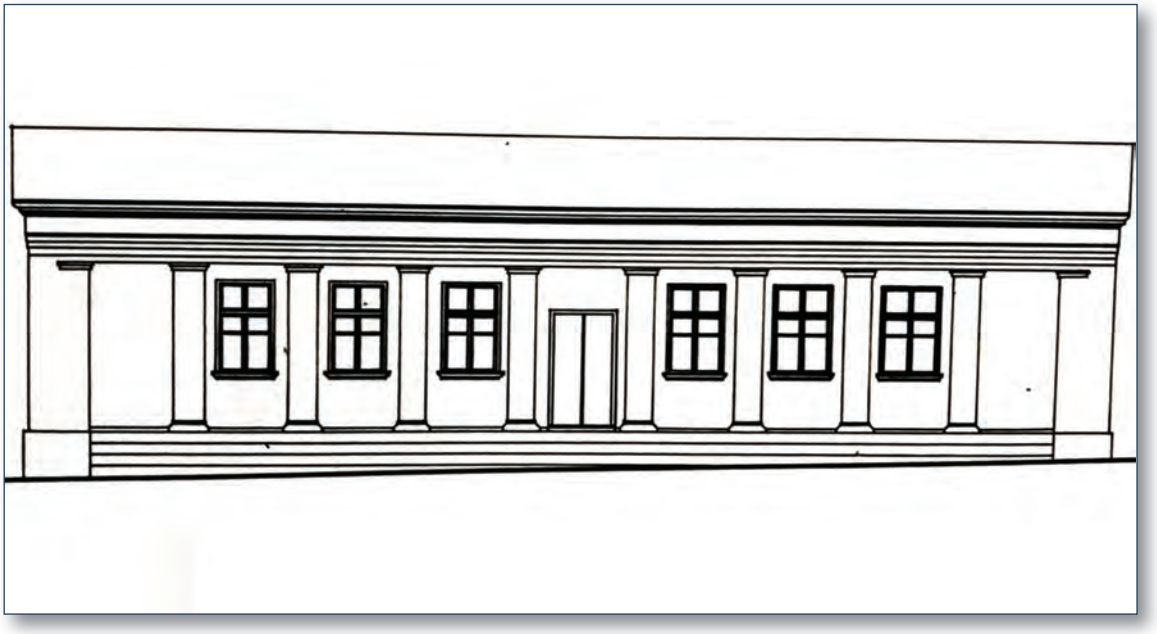
22

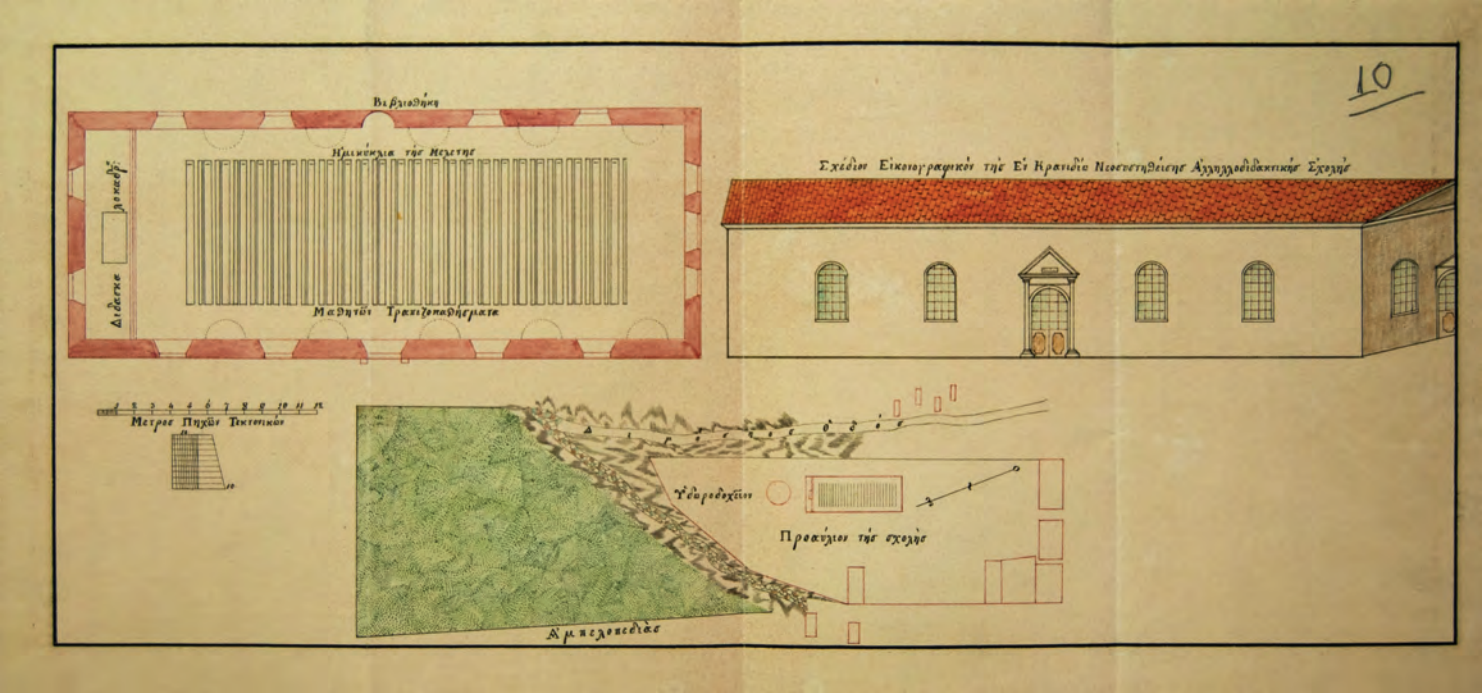

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ

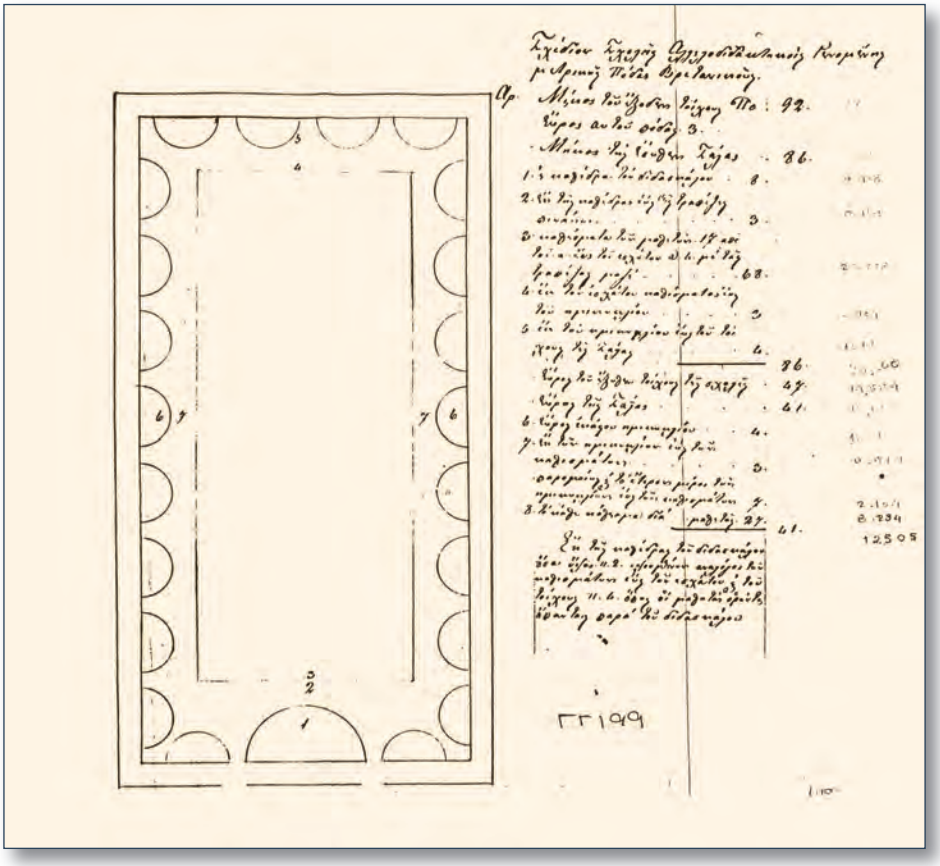
(Ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐν τῇ Κοινότητι Ἀπολλωνίας τῆς ***Σίφνου*** *ἀνηρτημένης εἰκόνος)*

23

24

25

22. Νικόλαος Α. Χρυσόγελος (1780-1857)
Λιθογραφία από: Ιάκωβος Δραγάτσης, *Ο Νικόλαος Χρυσόγελος: ο Σίφνιος μέγας διδάσκαλος του Γένους*, Αθήνα 1932
Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Το Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας
Σχέδιο με πενάκι
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

26

27

24. Σχέδιο του αλληλοδιδακτικού σχολείου Κρανιδίου
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

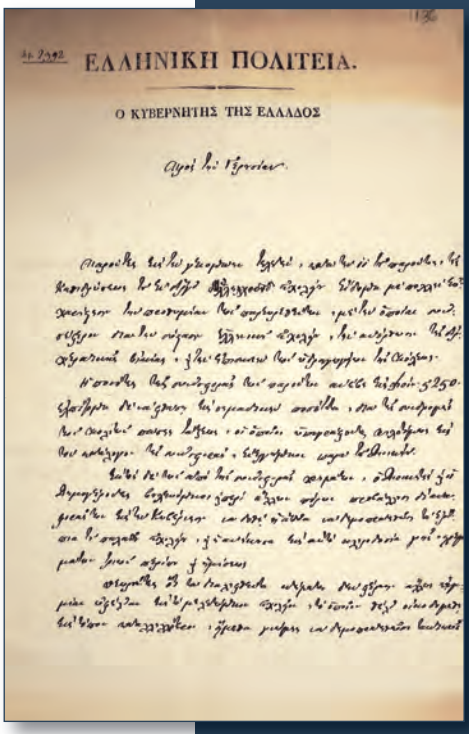
25. Σχέδιο-υπόδειγμα για την κατασκευή αλληλοδιδακτικού σχολείου
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

26. Το αλληλοδιδακτικό σχολείο της Κορίνθου χτισμένο μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Κορίνθου
Φωτογραφία, 1902
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

27. Μετάλλια-βραβεία Φιλομαθείας. Το μετάλλιο κόπηκε το 1830 για τη βράβευση των σπουδαστών του Αλληλοδιδακτικού Σχολείου Ναυπλίου και αργότερα για τους αποφοίτους του Ορφανοτροφείου της Αίγινας και των υπόλοιπων σχολείων
Μουσείο Μπενάκη, Τράπεζα της Ελλάδος - Νομισματική Συλλογή

28

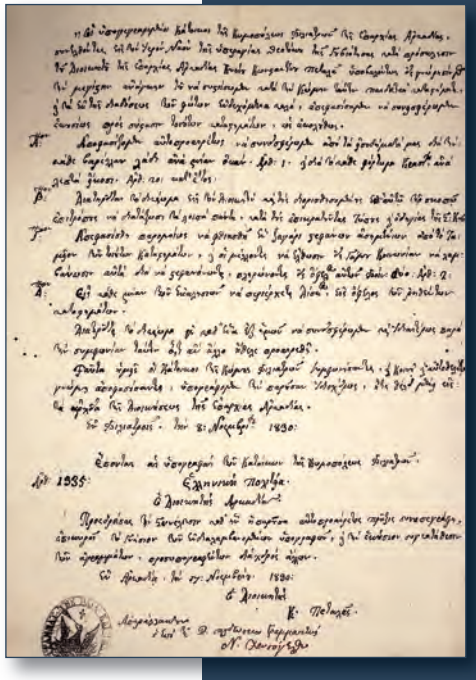
29

28. Επιστολή του διευθυντή του Κεντρικού Αλληλοδιδακτικού Σχολείου Ν. Νικητόπλου προς τον έκτακτο επίτροπο Δυτικών Σποράδων Βιάρο Καποδίστρια σχετικά με το ωράριο των μαθητών, Αίγινα 8.4.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

29. Ο Κυβερνήτης ζητά τη συγκατάθεση της Γερουσίας για τη συγκέντρωση πόρων που θα δοθούν στο Αλληλοδιδακτικό Σχολείο Άργους, Ναύπλιο 16.6.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Οι κάτοικοι των Φιλιατρών δεσμεύονται να καλύψουν με χρήματα και αγαθά τα έξοδα λειτουργίας «παιδευτικών καταστημάτων» στην κωμόπολή τους, 8.11.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

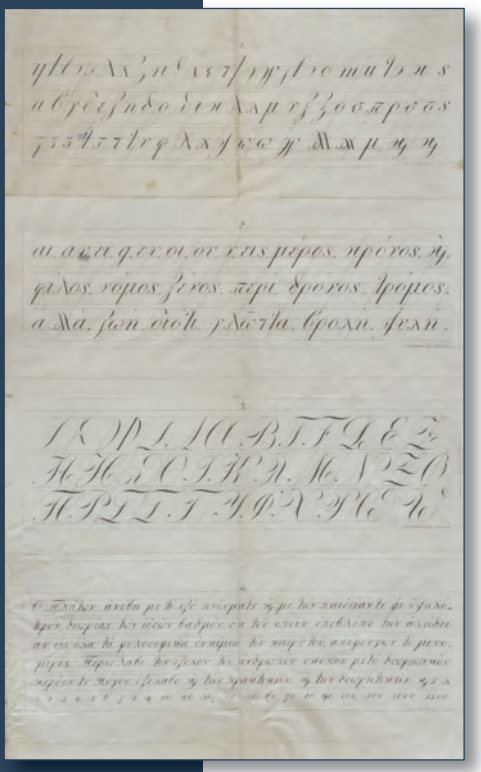
30

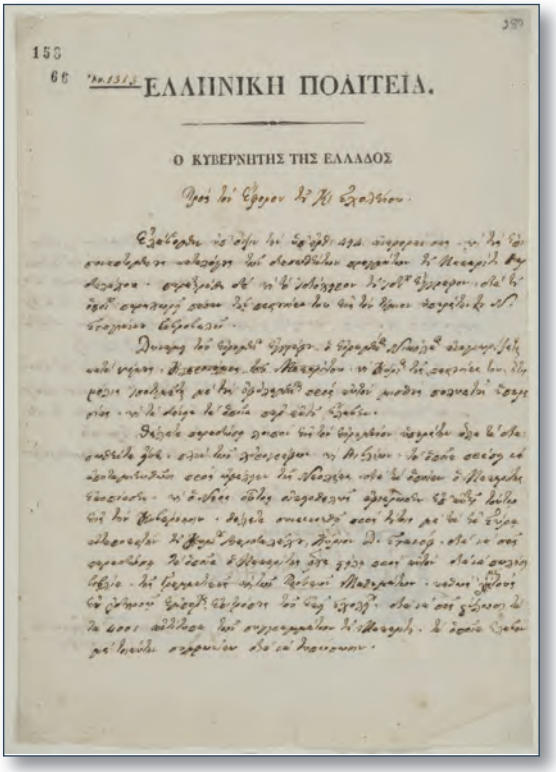
31. Σχέδιο ψηφίσματος στο οποίο περιγράφονται τα πλεονεκτήματα για τους άνδρες και την κοινωνία γενικά από τη λελογισμένη εκπαίδευση των γυναικών και συνιστάται η σύσταση σε κάθε οργανωμένο οικισμό αλληλοδιδακτικών σχολείων αρρένων και θηλέων, καθώς και η ενθάρρυνση των γονιών να στέλνουν σ' αυτά τα παιδιά και των δύο φύλων, χ.χ.
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

32. Εκδόσεις που χρησιμοποιούνταν στα σχολεία της καποδιστριακής περιόδου
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Υπόδειγμα καλλιγραφίας· συμπεριλαμβάνεται στο: Ιωάννης Κοκκώνης, *Εγχειρίδιον διά τ' αλληλοδιδακτικά σχολεία ή οδηγός της αλληλοδιδακτικής μεθόδου*, Αίγινα 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33

35

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, Κ.Τ.Δ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ

34

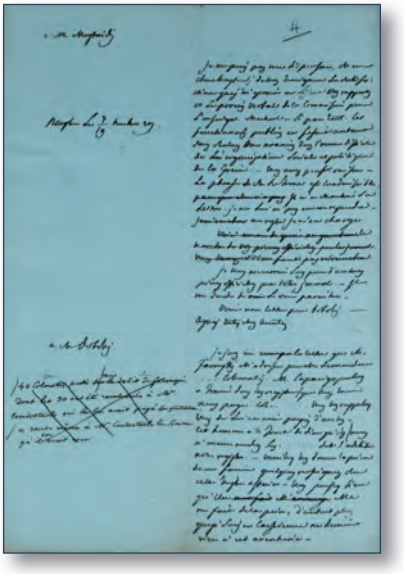

37

ΕΛΕΓΧΟΣ

36

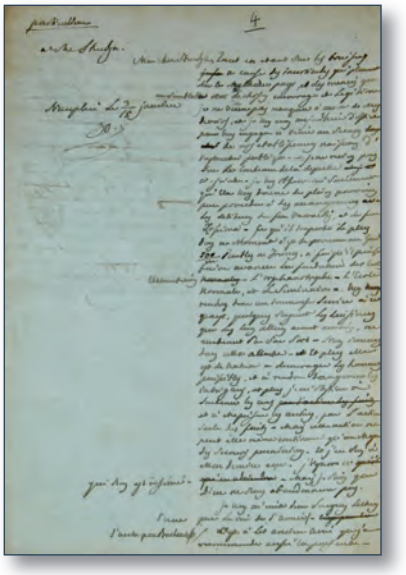
38

34. Βεβαίωση εγγραφής μαθητή στο Κεντρικό Σχολείο, Αίγινα 1.3.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

35. Καλείται ο έφορος του Κεντρικού Σχολείου να φροντίσει για τα διασωθέντα «πράγματα» (βιβλία κυρίως) του θανόντος Κ. Βαρδαλάχου σύμφωνα με τη διαθήκη του, Ναύπλιο 21.9.1830
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

36. Έλεγχος της «μηνιαίας καταστάσεως» του αλληλοδιδακτικού σχολείου Σπετσών· καταγράφονται αριθμητικά στοιχεία σχετικά με την παρουσία των μαθητών και τη συμμετοχή τους στα διάφορα μαθήματα, 1.1.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

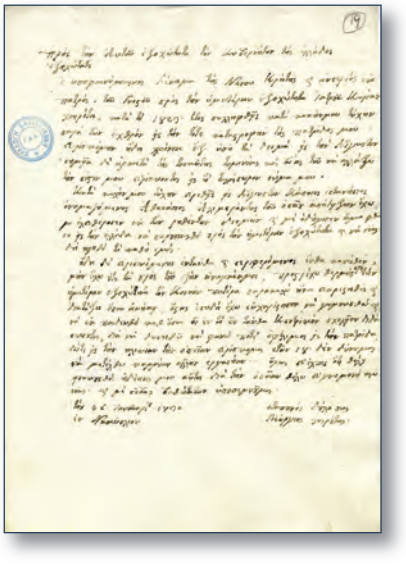
37. Σφραγίδα του Ιω. Καποδίστρια με τον αναγεννώμενο φοίνικα στο κέντρο
Μουσείο Μπενάκη

39

38. Σχέδιο επιστολής με την οποία ο Ιω. Καποδίστριας εκφράζει στον Α. Μουστοξύδη την ικανοποίηση που ένιωσε διαβάζοντας τις εκθέσεις και τα πρακτικά της επιτροπής για την αλληλοδιδακτική διδασκαλία και τονίζει ότι, αν όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί έκαναν κάτι παρόμοιο, θα είχε προχωρήσει πολύ το δύσκολο έργο της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης της Ελλάδας, Ναύπλιο 7/19.11.1829
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

39. Σχέδιο επιστολής του Καποδίστρια προς τον Αλ. Στούρτζα με την οποία, εκτός των άλλων, τον καλεί επίσημα να έλθει να βοηθήσει τα δημιουργούμενα στην Ελλάδα ιδρύματα της δημόσιας εκπαίδευσης, Ναύπλιο 3/15.1.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

40

40. Επιστολή του Κρητικού Γ. Χαιρέτη προς τον Ιω. Καποδίστρια στην οποία αναφέρει ότι υπήρξε αιχμάλωτος στην Αίγυπτο για έξι χρόνια και ζητά να εγγραφεί στο Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο, Ναύπλιο 6.1.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

Οικονομία

Επιβλήθηκε, μέσω της Οικονομικής Επιτροπής, ορθολογισμός και αυστηρή οικονομία στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος. Καταπολεμήθηκαν οι ποικίλες καταχρήσεις. Με κυβερνητικό έλεγχο στις ενοικιάσεις των προσόδων, νέους φόρους και συγκεκριμένο δασμολόγιο αυξήθηκαν οι εθνικοί πόροι και περιορίστηκαν κατά το δυνατόν οι παντός είδους αυθαιρεσίες. Ιδρύθηκε η Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα και κόπηκε, στο ιδρυθέν Νομισματοκοπείο, νέο νόμισμα, ο φοίνικας. Αγωνιώδεις ήταν οι προσπάθειες της Κυβέρνησης να συμπληρωθούν τα κενά στους προϋπολογισμούς. Τα βοηθήματα της Ρωσίας και της Γαλλίας συντέλεσαν στην κάλυψη εν μέρει του ελλείμματος. Οι πολεμικές δαπάνες απαιτούσαν το 70% περίπου των εξόδων και η αναγκαιότητά τους για την απελευθέρωση εδαφών της Στερεάς Ελλάδας δεν επέτρεψε να ενισχυθούν βασικοί τομείς της οικονομίας, όπως η γεωργία. Μάταιη τελικά απέβη η προσδοκία ενός μεγάλου δανείου υπό την εγγύηση των Δυνάμεων, το οποίο θα έδινε τη δυνατότητα στον Καποδίστρια να εφαρμόσει μια ουσιαστική οικονομική πολιτική για την ανόρθωση της χώρας. Η χρηματική στενότητα στις αρχές του 1831 ανάγκασε τον Κυβερνήτη να διατάξει την παράλληλη κυκλοφορία χαρτονομίσματος.

Γεωργία

Η ηρεμία που επικράτησε στη χώρα ήταν το σημαντικότερο που προσέφερε στους γεωργούς η καποδιστριακή διακυβέρνηση: έσπερναν και θέριζαν με ασφάλεια. Άλλες κρατικές ανάγκες ώθησαν τον Καποδίστρια να αναβάλει μέτρα για την ενίσχυσή τους. Οι γεωργοί, ωστόσο, στο κυβερνητικό όραμά του αποτελούσαν, με το μοίρασμα των εθνικών γαιών, βασικούς παράγοντες για την οικονομική ανόρθωση της χώρας και την κοινωνική της σταθερότητα. Ιδρύθηκε Γεωργική Σχολή στην Τίρυνθα και καταβλήθηκε προσπάθεια να διαδοθεί η καλλιέργεια της πατάτας. Υπήρξε πρόνοια και για τα δάση.

Καταγραφή, ενοικίαση και διανομή των εθνικών γαιών

Επιδιώχθηκε με τον διορισμό ειδικών επιτροπών η συστηματική καταγραφή των δημόσιων και ιδιόκτητων κτημάτων ώστε και η φορολογία επί της παραγωγής να μην είναι αυθαίρετη και η Κυβέρνηση να διαθέτει τις αναγκαίες πληροφορίες πριν επιδιώξει τη διανομή της εθνικής γης. Επιχειρήθηκε ο σχεδιασμός της διανομής αλλά ο Καποδίστριας την ανέβαλλε έως ότου με το μεγάλο δάνειο που ανέμενε, αλλά ποτέ δεν έλαβε, να επιχειρηθεί προς όφελος κυρίως των μικρών καλλιεργητών. Έντονος ήταν ο προβληματισμός για το πώς θα αντιμετωπιζόταν το σημαντικό θέμα των οθωμανικών κτημάτων.

Λιμάνια - Τελωνεία

Ρυθμίστηκαν οι σχετικές με το εμπόριο και τη ναυτιλία υποχρεώσεις. Οργανώθηκε η τελωνειακή και υγειονομική υπηρεσία και οι αρμόδιοι υπάλληλοι έλαβαν αναλυτικές οδηγίες. Κάθε πλοίαρχος εφοδιαζόταν με ειδικό δίπλωμα στο οποίο καταγράφονταν τα μεταφερόμενα αγαθά εισαγωγής και εξαγωγής. Βασική ήταν η μέριμνα για τη συστηματική πάταξη του λαθρεμπορίου και την τακτική είσπραξη των τελών στα λιμάνια της χώρας, ιδιαίτερα στην Ερμούπολη που συγκέντρωνε τότε τη μεγαλύτερη εμπορική κίνηση.

Πώς σκόπευε ο Καποδίστριας να χρησιμοποιήσει το δάνειο των 60.000.000 φράγκων

Αν εγκρινόταν το δάνειο των 60.000.000 φράγκων, η Κυβέρνηση θα ερχόταν σε συμβιβασμό με τους κατόχους των ομολογιών του δανείου της ανεξαρτησίας για την προοδευτική απόσβεσή του και συγχρόνως θα ρύθμιζε κατά τέτοιο τρόπο τη χρησιμοποίηση του νέου δανείου ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη καταβολή τοκοχρεωλυσίου για την εξόφλησή του. Με τα κεφάλαια που θα περίσσευαν, σκόπευε, πέρα από τις τρέχουσες κρατικές ανάγκες, να δώσει δάνεια στους ακτήμονες για να αξιοποιήσουν (με αγορά εργαλείων, σπόρων, ζώων, στήσιμο νοικοκυριού) τη γη που θα αναδιανεμόταν, να βοηθήσει τους εμπόρους και ναυτικούς, να διοργανώσει τον στρατό και τον στόλο, να ικανοποιήσει τις αιτήσεις για αποζημιώσεις, να αυξήσει την παραγωγικότητα της χώρας, κ.ά.

Το δάνειο, με δύο λόγια, θα του επέτρεπε να θέσει σε εφαρμογή το από καιρό σχεδιασμένο

πρόγραμμά του: να λυτρωθεί η χώρα από το βάρος του εξωτερικού χρέους που, συν τοις άλλοις, επέτρεπε ποικίλες επεμβάσεις του αγγλικού παράγοντα στις ελληνικές υποθέσεις και παράλληλα να διανείμει με κατάλληλο τρόπο τις εθνικές γαίες στους ακτήμονες και έτσι, όπως ήλπιζε, να τους καταστήσει οικονομικά και επομένως πολιτικά ανεξάρτητους από τους προκρίτους και τους οπλαρχηγούς. Οι μη εξαρτημένοι πλέον από τους παλαιούς προστάτες τους καλλιεργητές, θα αποτελούσαν και τη σταθερή κοινωνική βάση του δικού του καθεστώτος και αυτού που γενικά θεωρούσε καταλληλότερου για τη χώρα: μια ισχυρή κεντρική εξουσία, που σταδιακά και λελογισμένα θα παραχωρούσε κάποια πολιτικά δικαιώματα. Συγχρόνως, η φορολόγηση της καλλιεργούμενης γης θα εξασφάλιζε, όπως έγραψε, μια φορά για πάντα, τα έξοδα του κράτους, για να μη χρειάζεται να ζητιανεύει κάθε στιγμή.

1. Έντυπο, προς συμπλήρωση, πιστοποίησης Υγειονομείου για τους επιβαίνοντες και το φορτίο εμπορικού πλοίου υπό ελληνική σημαία, 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

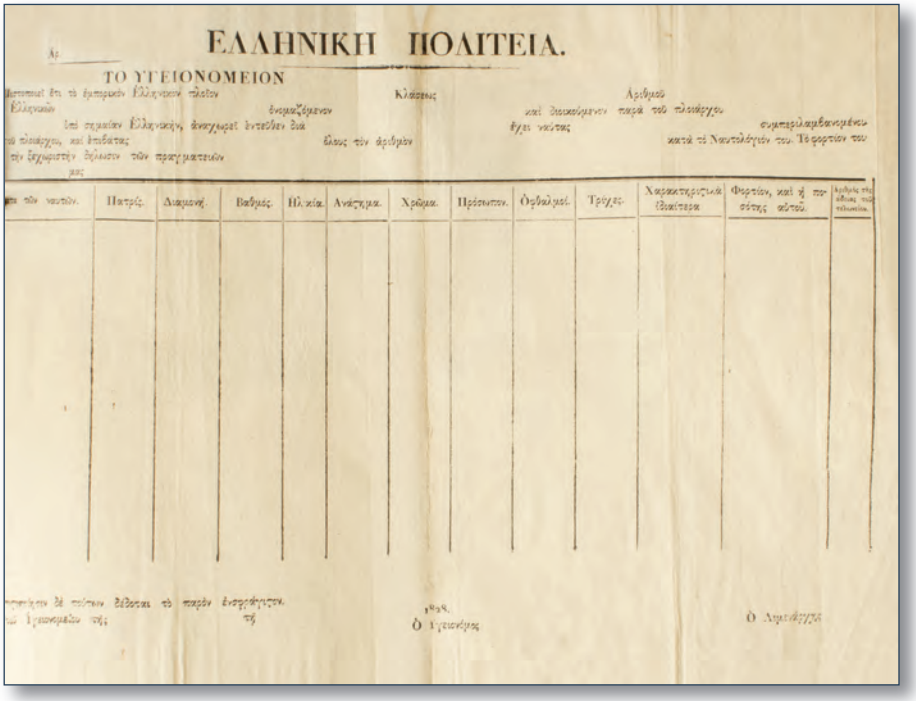
2. Πιστοποιητικό της Δημογεροντίας Ερμουπόλεως που δόθηκε σε έμπορο για να ταξιδέψει εκτός της ελληνικής επικράτειας, Ερμούπολη 4.7.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

3. Άδεια διακίνησης εμπόρου, Ναύπλιο 22.4./4.5.1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Δίπλωμα της Ελληνικής Κυβερνήσεως για το εμπορικό πλοίο «Άγιος Νικόλαος», Αίγινα 7.8.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

5. Ψήφισμα σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς, Ναύπλιο 25.3.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. «Χρέη και οδηγίαι των Τελωνών της Επικρατείας», Ναύπλιο 25.4.1830
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Αρ.

ΤΟ ΥΓΕΙΟΝΟΜΕΙΟΝ

Κλάσεως

Αριθμού

Πατρίς.	Διαμονή.	Βαθμός.	Ηλικία.	Ανάστημα.	Χρώμα.	Πρόσωπον.	Όφθαλμοί.	Τρίχες.	Χαρακτηριστικά ίδιαίτερα	Φορτίον, καὶ ἡ ποσότης αὐτοῦ.

1828.

Ὁ Ὑγειονόμος

Ὁ Λιμενάρχης

1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Η ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Δηλοποιεί

Ὅτι ὁ Κύριος [illegible] — ἐτῶν [illegible] τὸ ἐπάγγελμα [illegible] καὶ ἀποικος τῆς πόλεως ταύτης [illegible] εἶναι Ἕλλην, χαίρων καὶ ἀπολαμβάνων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ὅλα τὰ πολιτικὰ τῶν Ἑλλήνων δικαιώματα.

Θέλων δὲ ἤδη νὰ ἀπέλθῃ δι' ὑποθέσεις του ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἐρωτᾶται μὲ τὸ παρὸν ὅπως ἀναγνωρίζωμεν ὡς τοιοῦτος, ὅτου ἀνήκει, ἀπολαμβάνῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖται εἰς τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα του.

Ἐν Ἑρμουπόλει τῇ [illegible] 1831. τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ τριακοστῷ πρώτῳ ἔτει

Οἱ Δημογέροντες

Ὁ Γραμματεύς

2

EN ONOMATI
THΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

AU NOM
DU
GOUVERNEMENT GREC.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

Προσκαλοῦμεν ὅλους τοὺς Ἀξιωματικοὺς τῆς Ἑλλάδος, πολίτευσιν καὶ στρατιωτικούς, καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς τῶν φίλων Δυνάμεων, νὰ ἀφήσωσιν ἐλευθέραν τὴν δίοδον εἰς τὸν [illegible] ἀπαρχήσαντα εἰς [illegible].

Εἰς πίστωσιν τούτου ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀφορμιγισθὲν μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Γραμματείας ταύτης.

Ἐν [illegible] τὴν 22 [illegible] 183.

Ὁ Ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ Γραμματεύς

Τὸ παρὸν ἰσχύει διὰ τὸν [illegible] ἀπὸ τὴν 22 Ἰανουαρίου 1832.

Bon pour Un an à compter du 22 Janvier 1832.

SIGNALEMENT.

Requérons tous les Officiers civils et militaires de la Grèce, de prêter aux porteurs du présent Ordre, [illegible] de leur prêter toute aide et protection en cas de besoin.

En foi de quoi nous avons signé le présent, et y avons fait apposer le sceau de ce Secrétariat.

Donné à [illegible] le 22 [illegible] 183.

Le Secrétaire pour les Affaires étrangères et la Marine marchande,

(Signé)

Bon pour Un an à compter du 22 Avril 1832.

3

Ἀριθμὸς [illegible]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Κατεγράφη ἐν τῷ Κατα[illegible] τῶν Διπλωμάτων ὑπ' ἀρ. 1610.

Κλάσις Δευτέρα Β

Ἀριθμὸς τοῦ πλοίου 5

Ἐπειδὴ ἀποδείχθη ἀπὸ τὰ παρουσιασθέντα εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας ἔγγραφα τῆς Οἰκοτητείας γεγραμμένων καθ' ὅλην τὴν παρὰ τοῦ νέου ἀποστομωμένου ναῦλον, ὅτι τὸ πλοῖον [illegible] ἀνήκει εἰς τὸν [illegible] πλοῖον τῶν Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἐνεγράφη ὁ [illegible] ἀριθμὸν [illegible] ἀριθμὸν ὑπὸ τὸν σημαίαν [illegible] ἀριθμὸν, καὶ χωρητικὸν τόνων Ἑλληνικῶν [illegible] ἐστὶ [illegible] ἀφ' [illegible] καὶ εἶναι Οἰκοκτησία Ἑλληνική· ἡ δὲ πλοίαρχος τοῦ ῥηθέντος πλοίου [illegible] εἶναι Ἕλλην, κατοικῶν εἰς [illegible] ἐκ [illegible]

Λέγεται κατὰ συνέπειαν τοῦ 6 ἄρθρου τοῦ ὑπ' Ἀρ. 190 Β. Ψηφίσματος τὸ παρὸν Δίπλωμα τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ὑφέλῃ εἰς τὸ ῥηθὲν πλοῖον ἡ Ἑλληνικὴ τὰ ἐμπορικὰ σημαῖα, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀσφαλίζεται ἡ πλοῖς αὐτοῦ.

Λαμβάνονται ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπόχρεοι εἰς ὅλα καὶ βοηθοῦ, καὶ παρακαλοῦνται ὅλοι οἱ τῶν φίλων Δυνάμεων, ὡς μόνον νὰ μὴ συγχωρήσωσι νὰ προξενηθῇ ἡ παραμικρὰ βλάβη, ἡ ἐνόχλησις εἰς τὸ ῥηθὲν πλοῖον, εἰς τὸ πλήρωμα, καὶ τοὺς ἐπιβάτας αὐτοῦ, ἡ ὁποία-δήποτε ζημία εἰς τὸ φορτίον αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ δίνωσιν εἰς αὐτὸ χρείας συχνὰς τὴν δυνατὴν ἀντίληψιν καὶ ὑποστήριξιν, τὴν ὁποίαν ἀπαραλλάκτως καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποσχεται εἰς τὰ ὑπὸ τὴν σκέπην των σημαῖαν τῶν φίλων Δυνάμεων πλοῖα.

Εἰς πίστωσιν καὶ κύρωσιν τῶν ἀνωτέρω ὑπογράφεται τὸ παρὸν Ὑβὶς χαρτὶ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, προσυπογράφεται ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, καὶ σφραγίζεται μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐδόθη ἐν Ἄργει τὴν [illegible] 1833

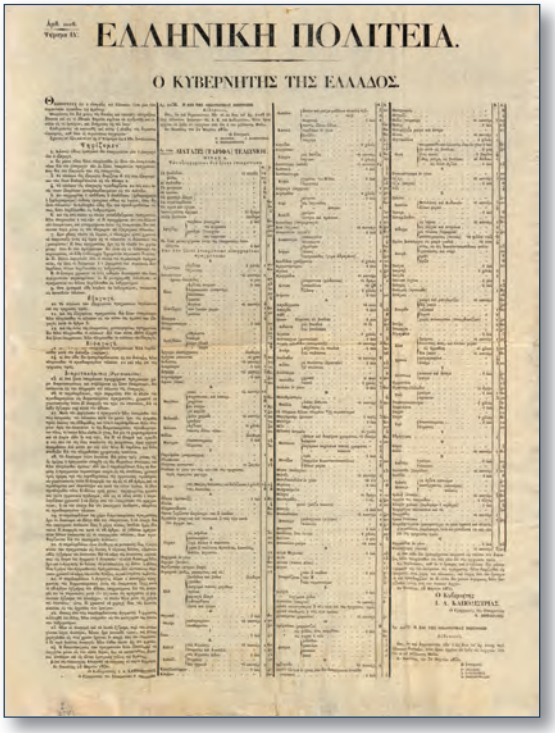
Ὁ Κυβερνήτης

Φέρει δὲ ὑπερόπτιον τοῦ ὀνόματος —

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

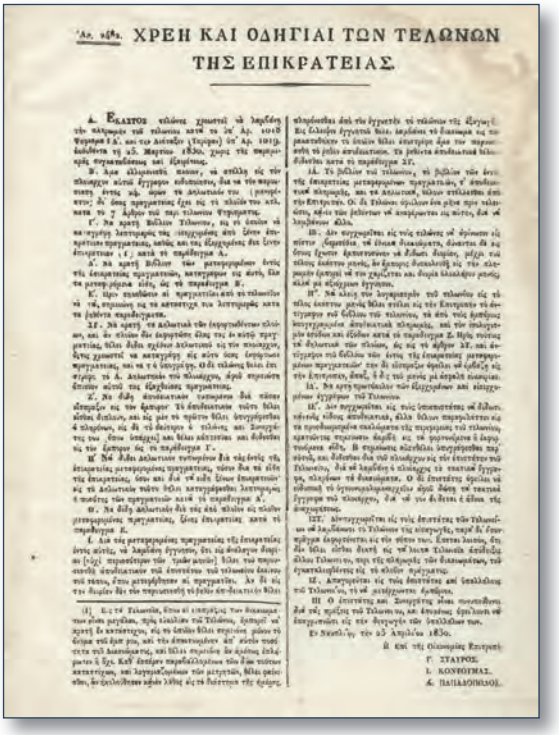
Ἰσχύει τὸ παρὸν διὰ μιᾶς Ἡμέρας ἀπὸ τὴν 18 Μαΐου 1829 ἡμέραν ἐκείνην.

4

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

5

ΧΡΕΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ.

6

7. «Διάταξις (Ταρίφα) Τελωνίου»
Βιβλιοθήκη της Βουλής

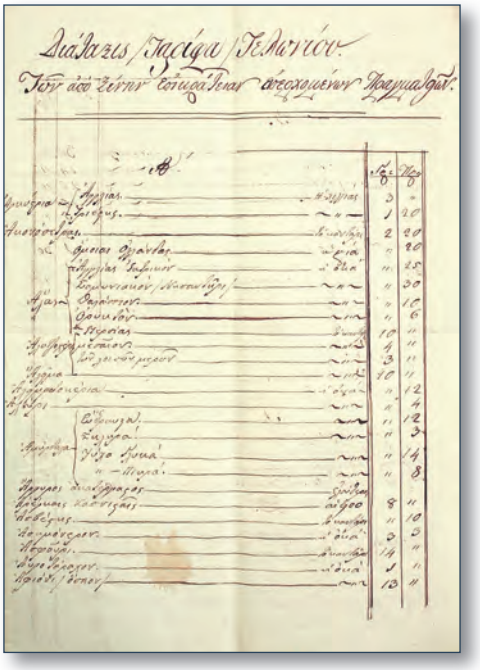
8. Το Τελωνείο του Ναυπλίου
Σχέδιο με μολύβι του W. Schaeffer από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1997: Αφιέρωμα στον W. Schaeffer*, [Αθήνα] 1996
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

9. «Πίναξ ισολογισμών των εσόδων και εξόδων των Τελωνείων της Επικρατείας», Ναύπλιο 5.1.1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής

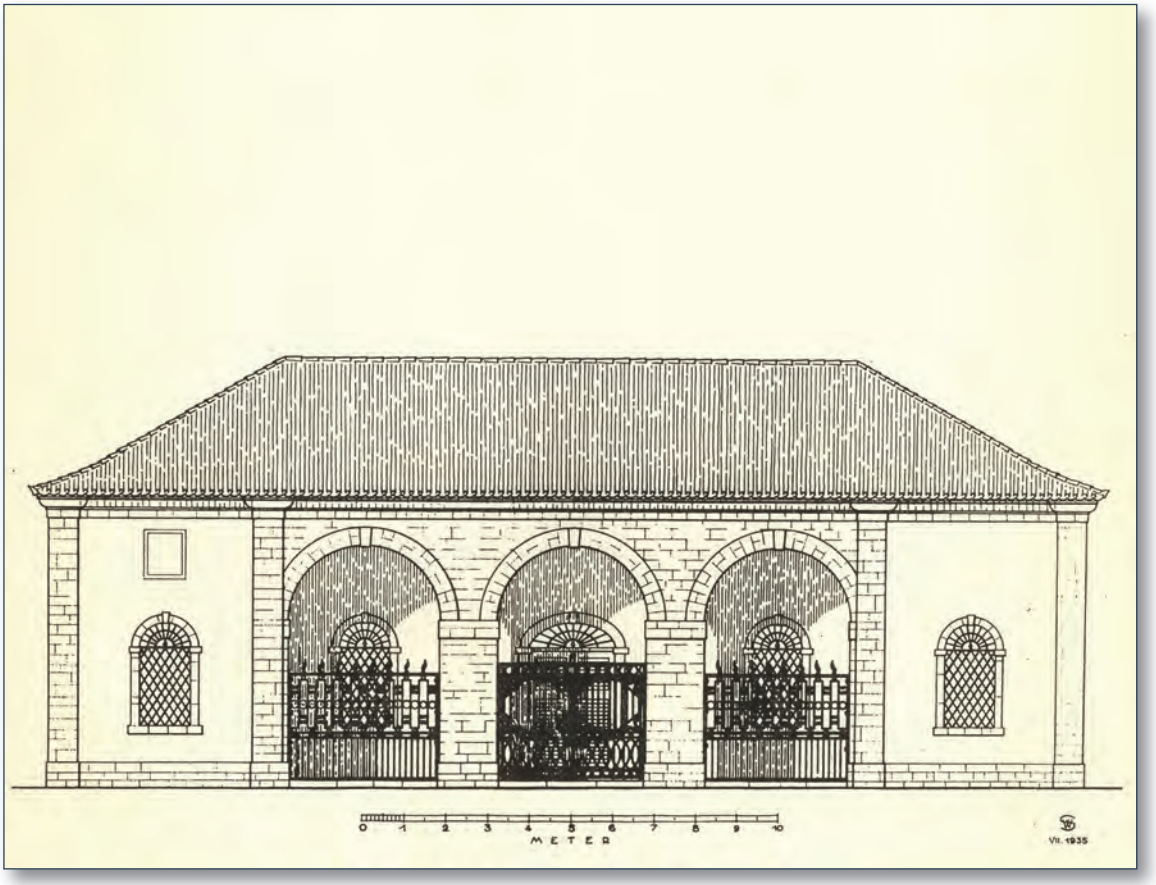
10. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Χρωμολιθογραφία, *Νέος Αριστοφάνης* 27.2.1894
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Το Ναύπλιο
Επιχρωματισμένη λιθογραφία από: O.M. von Stackelberg, *La Grèce, Vues pittoresques et topographiques*, Παρίσι 1834· δημοσιευμένο στο: Αφροδίτη Κούρια, *Το Ναύπλιο των περιηγητών*, Αθήνα 2007
Βιβλιοθήκη της Βουλής

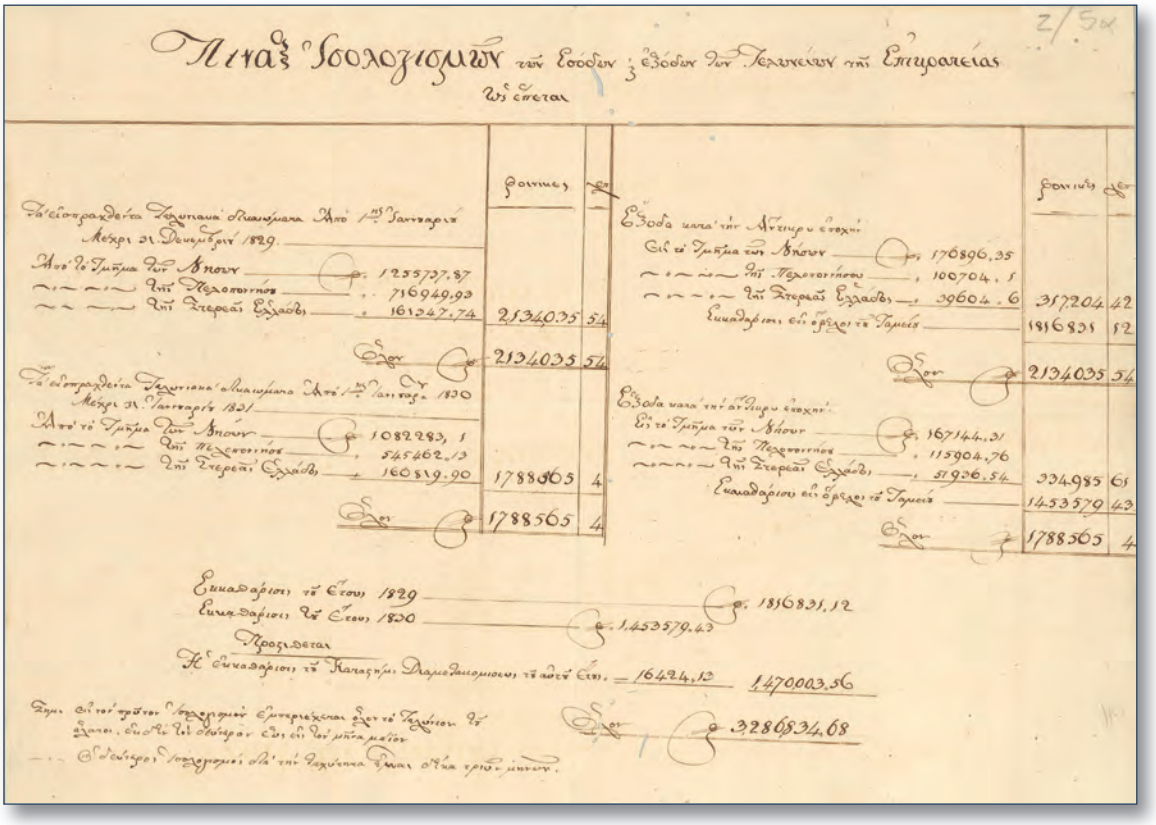
12. «Ερμηνεία πώς φυτεύονται τα γεώμηλα», Αίγινα 5.1.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Διάταξις Ταρίφα Τελωνίου.

7

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
METER
VII. 1935

8

Πίναξ Συσολογισμών των Εσόδων και Εξόδων των Τελωνείων της Επικρατείας
Ως έπεται
Εσόδια κατά την Αντίκην εποχήν
Εξοδα κατά την αυτήν εποχήν
Εκκαθάρισις τού Έτους 1829
Εκκαθάρισις τού Έτους 1830
Προσδιορισμός τών Καταχρήσεων τού αυτού Έτους
Σύνολον

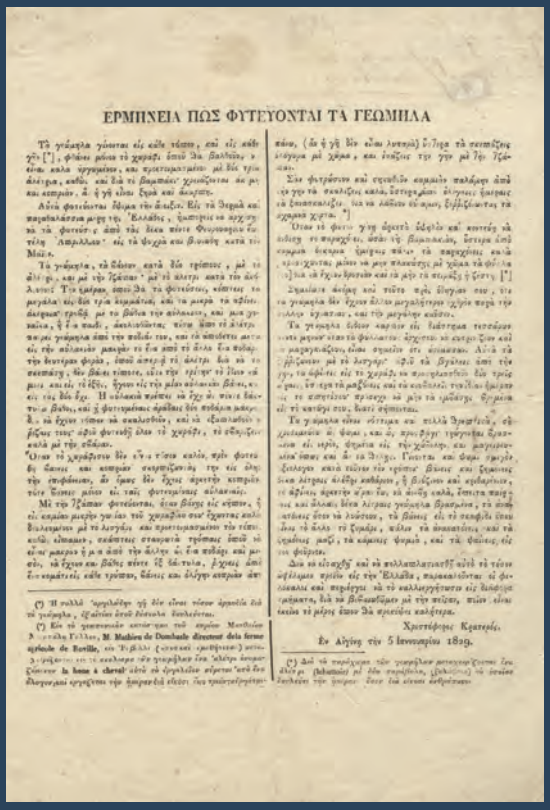
9

Νο 381.
ΝΕΟΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ.
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

10

11

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΩΣ ΦΥΤΕΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΓΕΩΜΗΛΑ

Τὰ γεώμηλα γίνονται εἰς κάθε τόπον, καὶ εἰς κάθε χῶν [*], φύονται μόνα τὰ χωράφι ἀπού ἂν βαλθοῦν· ἀ- εἶναι καλὰ ὀργωμένον, καὶ πρεπουμένον· μὲ δύο τρία ἀλέτρα, καθώ- καὶ ἂν τὰ βαμπάκι χρειάζονται ἀκ μι- καὶ ποτιμόν· ἂ ἡ γῆ εἶναι ξερὰ καὶ ἀκάρπη.

Δύνει φυτεύονται δύω τὸν ἀκριβ. Εἰς τὰ Θερμὰ καὶ παραλιάσσια μέρη τῆ· Ἑλλάδος, ἐμπορεῖ νὰ ἀρχ τὰ τὰ φυτεύ- ἀπὸ τὰς δέκα πέντε Φευγουαρίου ἑ- τέλη Μαρτίου· εἰς τὰ ψυχρὰ καὶ βουνὰ κατὰ τὸ Μάϊ.

Τὰ γεώμηλα, τὰ ὁποῖα κατὰ δύο τρίποδα, μὲ τὸ ἀλέτρι, καὶ μὲ τὸν ζεύκτον· μὲ τὸ ἀλέτρι κατὰ τὸν αὐ- λιόν. Τὰ ἐμέρα, ὁποῦ ἔβα τὰ φυτεύσου, κάμνουν τὸ μεγάλα εἰς δύο τρία ἀκμαῖα, καὶ τὰ μικρὰ τὰ ἀφίνε- ἀκάρπα· τρυβῆ μὲ τὸ βόδι τὸν αὐλακιόν, καὶ μὲ τὸν χα- κάλον, ἢ ἐ- σκαλί- ἀσκαλιόσκαπτε· κάτω ἀπὸ τὸ ἀλέτρι· πα μὲ γεώμηλα ἀπὸ τὸν σκάλο του, καὶ τὰ κατέβετο μετα- εἰς τὸν αὐλακιόν μακρὰν τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο ἕνα σκάλ- τὸν ἐντέρων φυτὸ, ἐπού ἀπερμὴ τὸ ἄλετρι δὺο τὸ τὸ σκεπάσῃ· ὅν βάλει τίποτε, εἶτε τὴν τρίτην τὸ ἴδιο τὸ μιὰ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. ἤγουν εἰς τὸ μέσο αὐλακιὸν βάνει, κ- εἰς τὸ δεύ ἄχ. Ἡ αὐλακιὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ- πάνω βά- τ- ἀ βάνει, καὶ ἡ φυτεμένα σράδιαι δὲν σκάφουν μακρὺ· ἢ- νὰ ἔχουν τίποτε νὰ σκαλοσθοῦν, καὶ νὰ ἐξαναπάσῃ τ βῆμ τοὺς· ἀφὸ φυτευθῇ ὅλα τὸ χωράφι, τὸ σβαρίζει· καλὰ μὲ τὸν σβάρο.

Ὅταν τὸ χωράφιον δὲν εἶ- τίποτε καλὸν, πρὶν φυτεύ- ἢ βάνῃς καὶ κοπριὰ σκαπτοζώνῃς τὴ γῆ εἰς τὴν τὸν ἐπιφάνειαν, ἂν ἔχῃς ἀρκετὸν κοπριὰ· τότε βάνεις μέσα εἰς τοὺς φυτευμένους αὐλακιούς.

Μὲ τὸν ζεύκτον φυτεύονται, ὅταν βάνῃς εἰς κάπον, ἢ εἰς κομμὸ μικρὸν γιὰ ἀπὸ τοῦ χωραλίου σου· ἔχοντας καλὸ βιολομένου μὲ τὸ λοστάρι· καὶ πρωτομαχαιρώνει τὸν τέσ- κοῦ· εἶπαμεν, ἐκάστους σταφυτὰ τρόπους ἐσοῦ τὸ εἰ- σε μακρὸ ἢ μ- ἀπὸ τὸν ἄλλον ἀ- ἕνα σπάγκ· καὶ μετὰ· τὰ ἔχουν κα- βάζῃ σπόρε τῆ δε- τοῦτα, χρυσὸ ἀπὸ ἐ- κομμάτια· κάθε τρόπου, ἄβαιος καὶ ἀλίγῃ κοπριὰ ἀν-

(*) Η πολλὰ ὀρεινότερ- γῆ δὲν εἶναι τόσον ἁρμόδια διὰ τὸ γεώμηλα, ἐξαίτιου ἐσοῦ δύσκολα διαλύονται.

(*) Εἶν τὸ γουνοκόμι κατὰ τὸν κύριον Matthieu Dombasle Γάλλου, **M. Mathieu de Dombasle directeur dela ferme agricole de Roville**, εἰς τὸ βιβλίο (annales agricoles) μετὰ ὑπόμνημα τοῦ τὸ καλλιεργεῖ τὸν ἀλέτρο ἀνοιχτὸν ζυγώνον **la hone à chevil**· αὐτὸ τὸ ὀργαλεῖον κόρτα· κατὰ δὲν διαγνωμαι ὀργανεῖται τὴν ἡμερινὴ εἰδοσι· ἴσω πρωτοεφεύρεσι· κάνω, (ἂν ἡ γῆ δὲν εἶναι λυτερὴ) δ- ἴσια τὰ τσαπίζῃς σκάφια μὲ χάμα, καὶ ἐνάζεις τὴν γῆν μὲ ἴσι· ζεύκαν.

Σὲν φυτρώσου καὶ σγαλιὸν ἀμμιὸν παλάμη ἀπὸ τὸ γῆ τὸ σκαλίζει καλὰ, δστερα μὲ ὀλίγους ἴσαρους τὰ ξαπασκαλίζ- ἴσα νὰ λάβου οἱ ρίζαι, βγάζουσαι τὰ σχαμὰ χαῖτα. [*]

Ὅταν τὸ φυτὸ γίνῃ ὀρκετὸ ὑψηλὸ καὶ κοντὰ νὰ ἀνθίσῃ τὸ σαρχίζ- ἀπὸ τὴ βλαστικὴν, δστερα ἀπὸ ὀλίγον ὁλόκαμα ἴσαρους πάνω τὰ παρχίζεις καὶ σκαλοχαῖτα μίαν ἢ μιὰ πλακώνῃς μὲ χῶμα τὰ φύτ- ὀλίγα τὰ ἔχῃς δρεπὸν καὶ τὰ μὴ τὰ πειράξῃς ἡ ζεύκ.

Σημείωσε ἀκόμη καὶ τοῦτο πρὸς ὄφελός σου, ὅτι τὰ γεώμηλα δὲν ἔχουν ἄλλον μεγαλύτερον ἐχθρὸν παρὰ τὴν ὀλίγον ἐχματιά, καὶ τὸν μεγάλον καύσον.

Τὰ γεώμηλα δίδουν καρπὸν εἰς διάστημα τετρακόσιων μερῶν ἀπὸ τὸ φυτεμένο· ἔχουσι τὸ καιρὸ ζῶν καὶ μαραμένα, ἕνα σπυρὶν στὸ κάπακο. Λιπὰ τὰ βρίζουσι μὲ τὸ λιτγρὸ· ἀφὸ τὰ βγάλεις ἀπὸ τὴν γῆ, τὰ ὀφίτ- εἰς τὸ χωρὶς, τὰ ξηραίνουσιν δὺο τρεῖς ἡμ- ἴσ- ἐχα τὰ μαζώσεις καὶ τὰ κατόπιν τὰ βάνῃς εἰς τὸ κατώγι σου, διατ ὀφίνουσι.

Τὰ γεώμηλα εἶναι τόσον πολλὰ ὠφελιμώτατα, εἰς μερικοὺς ἀ- φαγι, καὶ ἀ- πρωβγῆ τηγανισμ- βραστὰ εἰ- ὀφίλι, ὀφαγιὰ εἰς τὸν χρόνον, καὶ μαγειρευμένα ἴσως καὶ ἀ- τὰ ζύμῃς. Γίνεται καὶ ὄφιμ- ψωμὶ ζυλεγον καὶ τόσον τὸ τρόπον βύσεις καὶ ζυμώσεις ἴσια λίγους ἄλλῃ καθόρου, ἢ βάζουσι καὶ κριθαρίσι, τὸ κβρίνῃ ὀρκετὸν κ' μὲ τὸν, τὰ σιτάρι καλὰ, ἔσπειτα ποιοῦ- ἴσ καὶ ἄλλοι, δένα λίγους γεώμηλα βραστὰ, τὰ σπά- ατάνεις ὅσο τὸ λυώσου, τὰ βάνεις εἰς τὸ σανιδάκι ἴσου ἴσι τὸ ἄλλο τὸ ζυμάρι, κάθε τὰ σπασατόπι· καὶ τὰ ὑγιαίνεις μαζί, τὰ κάμνεις φυμὰ, καὶ τὰ φύσεις εἰς τὸν φούρνον.

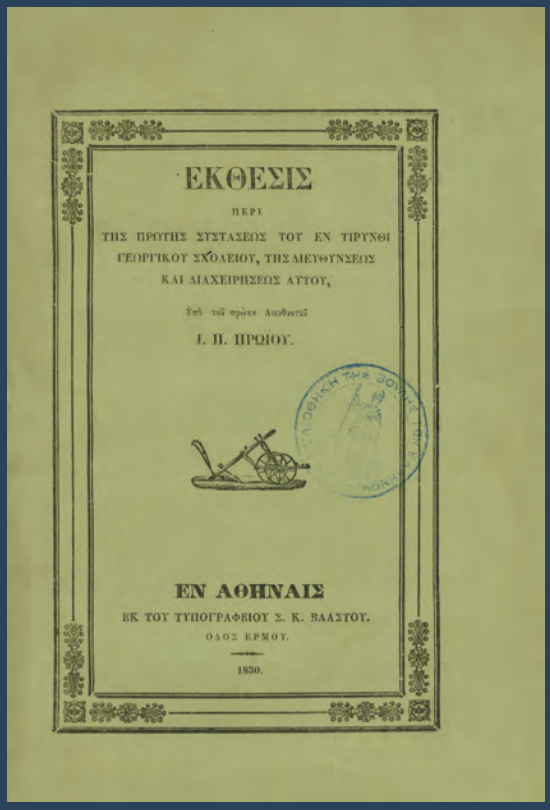
Δύο τὸ αἴτιον ἡ καὶ τὸ καλλιεπιστεῖ αὐτὸ τὸ τόσον ὠφέλιμον φυτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλοῦσι οἱ φιλόκαλοι καὶ σπουδάγοι τὸ τὸ καλλιεργήσουν εἰς δοκίμια μόνα, διὰ νὰ βεβαιωθοῦμεν μὲ τὴν πεῖραν, πῶς εἶναι εὐκολο τὸ μέρος ἴσου διὰ φρεσιὸν καλήτερα.

Χριστόφορος Κρατερός.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 5 Ἰανουαρίου 1829.

(*) Διὰ τὰ παρόμοια τὸν γεωργὸν μετακομίζουσι ἴσου ἄλλου (δηλαδὴ ἀφ' ὅδο σπαρθοῦν, ξεκαθαρίσ) τὸ ἐσοῦσι ἐκείνου τὸν χρόνου ἔσου ἴσα εἶναι ἀκόμη ἀσπαρτα.

12

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΙΡΥΝΘΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ,

Ὑπὸ τοῦ πρώτου Διευθυντοῦ

Ι. Π. ΠΡΩΙΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

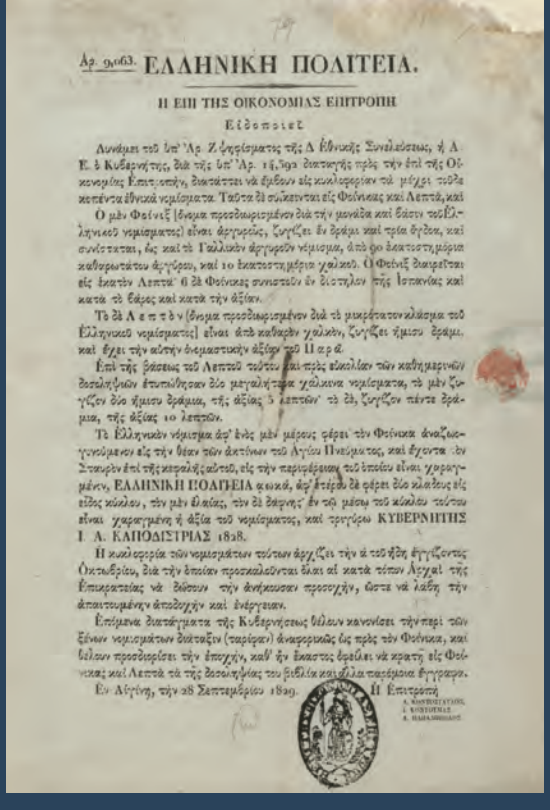
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ.

1830.

13

14

15

Ἀρ. 9063. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Εἰδοποιεῖ

Δυνάμει τοῦ ὑπ' Ἀρ. Ζ ψηφίσματος τῆς Δ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἡ Α Ε. ὁ Κυβερνήτης, διὰ τῆς ὑπ' Ἀρ. 1ξ,ϑηα διατυπώσεως πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴν, διατάττει νὰ ἐρθοῦν εἰς κυκλοφορίαν τὸ μέχρι τοῦδε κοπέντα ἐθνικὰ νομίσματα. Ταῦτα δὲ συγκεντροῦνται εἰς Φοίνικας καὶ Λεπτὰ, καὶ

Ὁ μὲν Φοῖνιξ [ὄνομα προσδιορισμένον διὰ τὴν μονάδα καὶ ὅλον τοῦ Ἑλληνικοῦ νομίσματος] εἶναι ἀργυροῦς, ζυγίζει ὃν δράμι καὶ τρία ὄβολα, καὶ συνίστηται, ὡς καὶ τὰ Γαλλικὰ ἀργυρᾶ νόμισμα, ἀπὸ ὃν δεκατετραμόρια καθαροῦ ἀργύρου, καὶ 10 δεκατετραμόρια χαλκοῦ. Ὁ Φοῖνιξ διαιρεῖται εἰς ἑκατὸν Λεπτά· ὃ δὲ Φοίνικας συνιστεῖται ἐν διπλῷ τῆς Ἱσπανίας καὶ κατὰ τὸ βάρος καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν.

Τὸ δὲ Λ ε π τ ὸ ν [ὄνομα προσδιορισμένον διὰ τὸ μικρότατον κλάσμα τοῦ Ἑλληνικοῦ νομίσματος] εἶναι ἀπὸ καθαρὸν χαλκὸν, ζυγίζει ἥμισυ δράμι, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ὑπεμαστικὴν ἀξίαν τῷ Παρά.

Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Λεπτοῦ τούτου καὶ πρὸς εὐκολίαν τῶν καθημερινῶν δοσοληψιῶν ἐτυπώθησαν δύο μεγαλήτερα χάλκινα νομίσματα, τὸ μὲν ζυγίζει δύο ἥμισυ δράμια, τῆς ἀξίας 5 λεπτῶν· τὸ δὲ, ζυγίζει πέντε δράμια, τῆς ἀξίας 10 λεπτῶν.

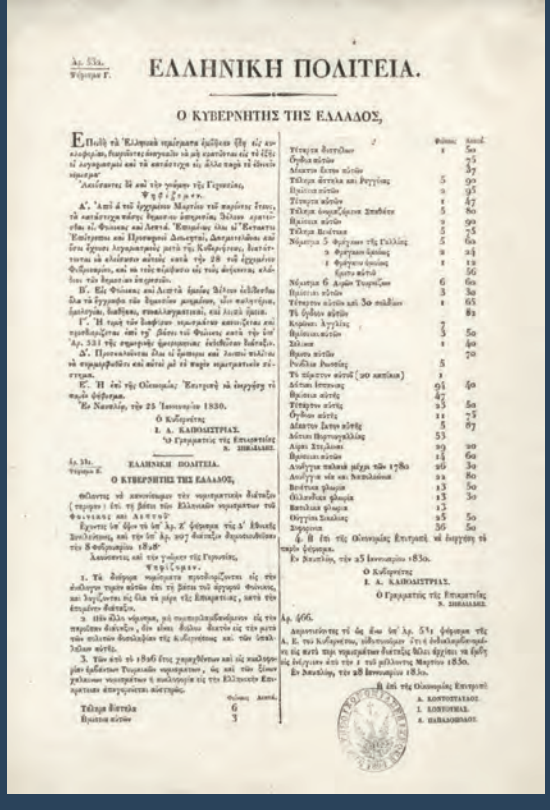
Τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους φέρει τὸν Φοίνικα ἀναλωγονούμενον εἰς τὴν θέαν τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐγκύπτα τὸν Σταυρὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἑλκυστὸ, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου εἶναι γραμμένον, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ἀσκιά, ἀφ' ἑτέρου δὲ φέρει δύο κλάδους εἰς εἶδος κύκλου, τὸν μὲν ἐλαΐας, τὸν δὲ δάφνης· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κλάδου τούτου εἶναι γραμμένη ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος, καὶ τριγύρω ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ 1828.

Ἡ κυκλοφορία τῶν νομισμάτων τούτων ἀρχίζει τὴν ἀ τοῦ ἑξῆς ἑξηγίζοντος Ὀκτωβρίου, διὰ τὴν ὁποίαν προσκαλοῦνται ὅλοι οἱ κατὰ τόπον Λιχγαὶ τῆς Ἐπικρατείας νὰ δώσουν τὴν ἀνήκουσαν προσοχὴν, ὥστε νὰ λάβῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἀποδοχὴν καὶ ἐνέργειαν.

Ἐπίμενα διατάγματα τῆς Κυβερνήσεως ὁρίζουν καὶ τὴν περὶ τῶν ξένων νομισμάτων διάταξιν (ταρίφαν) ἀναφερόμενα εἰς πρὸς τὸν Φοίνικα, καὶ ὁρίζουν προσδιορίσει τὴν ἀποχήν, καθ' ἣν ἕκαστος ἐρθοῦσι νὰ κρατῇ εἰς Φοίνικας καὶ Λεπτὰ τὰ τῆς δεοσιλογήσεις του βιβλία καὶ ἄλλα παρόμοια ἔγγραφα.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1829.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ἀρ. 534. Τόμος Γ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Ἐπειδὴ τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα ἐβγῆκαν ἤδη εἰς κυκλοφορίαν, διορίζομεν διὰ μὲ ἐφαρμόσουν εἰς τὰ ἑξῆς τὸ λογαριασμοὺ καὶ τὰ ἀπόδειξεις εἰς ὅλα ποὺ τὰ εἶναι νόμισμα·

Διατάσσομεν λοιπὸν τὰ ἑξῆς·

Ψηφίσματα.

Α'. Ἀπὸ ἀ τοῦ ἐρχομένου Μαρτίου τοῦ παρόντος ἔτους, τὰ ἀπόδειχτα πάσης δημοσίου ἐσόμενα, δίνουν χρεωστοῦσι εἰς Φοίνικας καὶ Λεπτά. Ἐπομένως ὅλοι οἱ Κεντάρχαι Ἐπαρχιῶν καὶ Προεστῶν Δημοτικῶν, Δημογερόντων καὶ ἄλλοι ἔσου ἔχουσι λογαριασμοὺς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐκτὸς τούτων νὰ ἐλαίσουν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν 28 τοῦ ἐρχομένου Φεβρουαρίου, καὶ νὰ τοὺς πλήρωσι εἰς τοὺς ὁποίους κλείδου τὸν δημοσίου ἐσοῦτοῦ.

Β'. Εἰς Φοίνικας καὶ Λεπτὰ ἐμείνῃ ἄλλου ἐλλείποῦσι ἀλλὰ τὰ ἔγγραφα τῶν δημοσίων μισθῶν, ἀλλο κατηγόρια, ἐμπόρων, βαθέρων, συναλλαγματικοὶ, καὶ λοιπὰ ὁμοῖα.

Γ'. Ἡ τιμὴ τῶν διαφόρων νομισμάτων ἀπὸ τρυπεζοῦσαι ἀπὸ τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τὴ· βάσει τοῦ Φοίνικος κατὰ τὸν τὸν Ἀρ. 531 τῆς σημερινῆς ἐφημερίσεως ἐκδεδόσεων διάταξι.

Δ'. Προσκαλοῦνται ὅλοι οἱ ἔμποροι καὶ λοιποὶ πολῖται νὰ συμμορφωθοῦν καὶ αὐτοὶ μὲ τὸ παρὸν διατακτικὸν ἐντολήν.

Ε'. Ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ νὰ ἐφεργῇ τὸ παλὸ ὑφήγημα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 25 Ἰανουαρίου 1830.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Χ. ΣΗΚΕΛΙΑΝΟΣ.

Ἀρ. 534. Τόμος Γ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Θέλοντες νὰ ἀποτιμήσωμεν τὸν ὑφιστάμενον διάταξιν (ταρίφαν) ἐπὶ τῆ βάσει τῶν Ἑλληνικῶν νομισμάτων τοῦ Φοίνικος καὶ Λεπτοῦ·

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' Ἀρ. Χ' ψήφισμα τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ τὸν ὑπ' Ἀρ. 907 διάταξιν ἡμετέρου ἐκδοθεῖσαν τὴν 8 Φεβρουαρίου 1828·

Διατάσσομεν καὶ τὰ γνώστε τὴν Γερουσίαν.

Ψηφίσματα.

1. Τὰ ἀνάγκα νομίσματα πραιδιορίζονται εἰς τὴν ἀναλογίαν τιμὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ἀργυροῦ Φοίνικος, καὶ ζυγίζονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὴν ἀπομένην διάταξιν.

2. Ἐπὶ ὅλα νόμισμα, μὴ συμπεριλαμβανόμενον εἰς τὸν παρόντα διάταξιν, ἢν εἶναι ἄγλωσσ ἀκατὸν εἰς τὸν μετὰ τῶν σπλοτῶν διατάξεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐπαλλήλων αὐτῆς.

3. Τὸν ἀπὸ τὸ 1826 ἔτος χαραχθέντων καὶ εἰς κυκλοφορίαν ἐρθέντων Τουρκικῶν νομισμάτων, ὡς καὶ τῶν ξένων χαλκίνων νομισμάτων ἡ κυκλοφορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς.

	Φάσσα	Λεπτὰ
Τέταρτα δύτσιλον	1	50
Ὄγδοα πίσσι		75
Δέκατον ἕκτον πίσσι		37
Τέλεια ἑπτάκα καὶ Ρεγγίνι	5	00
Ἡμίσεα πίσσι	2	50
Τέταρτα πίσσι	1	25
Τέλεια ἐκκαιδέκατα Σπαδίκι	5	80
Ἡμίσεα πίσσι	2	90
Τέλεια Δεκάτικα	5	75
Νόμισμα 5 ψηφίσματ τῆς Γαλλίας	5	60
2 ψηφίσματ ἡμίσεις	2	25
1 ψήφισμ ἡμίσεις	1	12
ἕκατο πίσσι		56
Νόμισμα 6 λεπτ Τουρκίσσ	6	60
Ἡμίσεα πίσσι	3	30
Τέταρτα πίσσι καὶ 30 σπάλλοι	1	65
Τὰ ὄγδοα πίσσι		82
Κόμμι λιγγλίς	7	
Ἡμίσεα πίσσι	3	50
Σάλικα	1	40
Ἡμισυ πίσσι		70
Ῥιζάκια δυτσίς	5	
Τὸ τέρτσον αὐτοῦ (30 κατίκια)	1	
Δέκατα ἑπτάκα	95	40
Ἡμίσεα πίσσι	47	
Τέταρτον πίσσι	23	50
Ὄγδοα πίσσι	11	75
Δέκατον δεκατο πίσσι	5	87
Δέκατα Βερτογγαλλίας	53	
Λίρα Σπελάνα	29	00
Ἡμίσεα πίσσι	14	60
Δουβλόνα παλαιὰ μέχρι τῶν 1780	96	30
Δουβλόνα νέα καὶ δικαιόλοπα	92	80
Βενέτικα φλωρία	13	50
Ὀλλανδικὰ φλωρία	13	30
Βενετικὰ φλωρία	13	
Θαρσία Σπανίας	25	50
Δοβλόνια	36	50

4. Ἢ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ νὰ ἐκφέρῃ τὸ παρὸν ψήφισμα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 25 Ἰανουαρίου 1830.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Χ. ΣΗΚΕΛΙΑΝΟΣ.

Ἀρ. 966.

Διορισθέντες τὸ ὡς ἄνω ὑπ' Ἀρ. 534 ψήφισμα τῆς Α. Ε. τοῦ Κυβερνήτου, ἐκδοθὲν ὑπ' ἐνδεκαμελοῦσι τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος διάταξιν, ἢν εἶναι ἄγλωσσ ἀκατὸν εἰς τὸν μετὰ τῶν σπλοτῶν διατάξεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐπαλλήλων αὐτῆς.

3. Τὸν ἀπὸ τὸ 1826 ἔτος χαραχθέντων καὶ εἰς κυκλοφορίαν ἐρθέντων Τουρκικῶν νομισμάτων, ὡς καὶ τῶν ξένων χαλκίνων νομισμάτων ἡ κυκλοφορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 28 Ἰανουαρίου 1830.

Ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ

Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ.

Ι. ΚΟΛΙΤΣΗΣ.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ.

13. Ι.Π. Πρωίου, *Έκθεσις περί της πρώτης συστάσεως του εν Τίρυνθι Γεωργικού Σχολείου, της διευθύνσεως και διαχειρήσεως αυτού*, Αθήνα 1850
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Εγκύκλιος της Επιτροπής Οικονομίας σχετικά με την κυκλοφορία του φοίνικα ως εθνικής νομισματικής μονάδας, Αίγινα 28.9.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

15. Ψήφισμα «Περί νομισμάτων», Ναύπλιο 25.1.1830
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

16. Σιδερένιες σφραγίδες οπίσθιας όψης αργυρού φοίνικα και εμπρόσθιας όψης χάλκινου μονόλεπτου, έτους 1828, από το Νομισματοκοπείο της Αίγινας
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο

16

17. Νομίσματα της καποδιστριακής περιόδου
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο, Τράπεζα της Ελλάδος - Νομισματική Συλλογή, Ιδιωτική Συλλογή

18. Επιστολή εργατών του Νομισματοκοπείου με την οποία ζητούν να τους καταβληθούν τα δεδουλευμένα τους· περιγράφεται ο τρόπος δουλειάς τους, Αίγινα 3.7.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

19. Ο Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία προτάσεις του «περί της κυκλοφορίας των νομισμάτων», Ναύπλιο 30.8.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

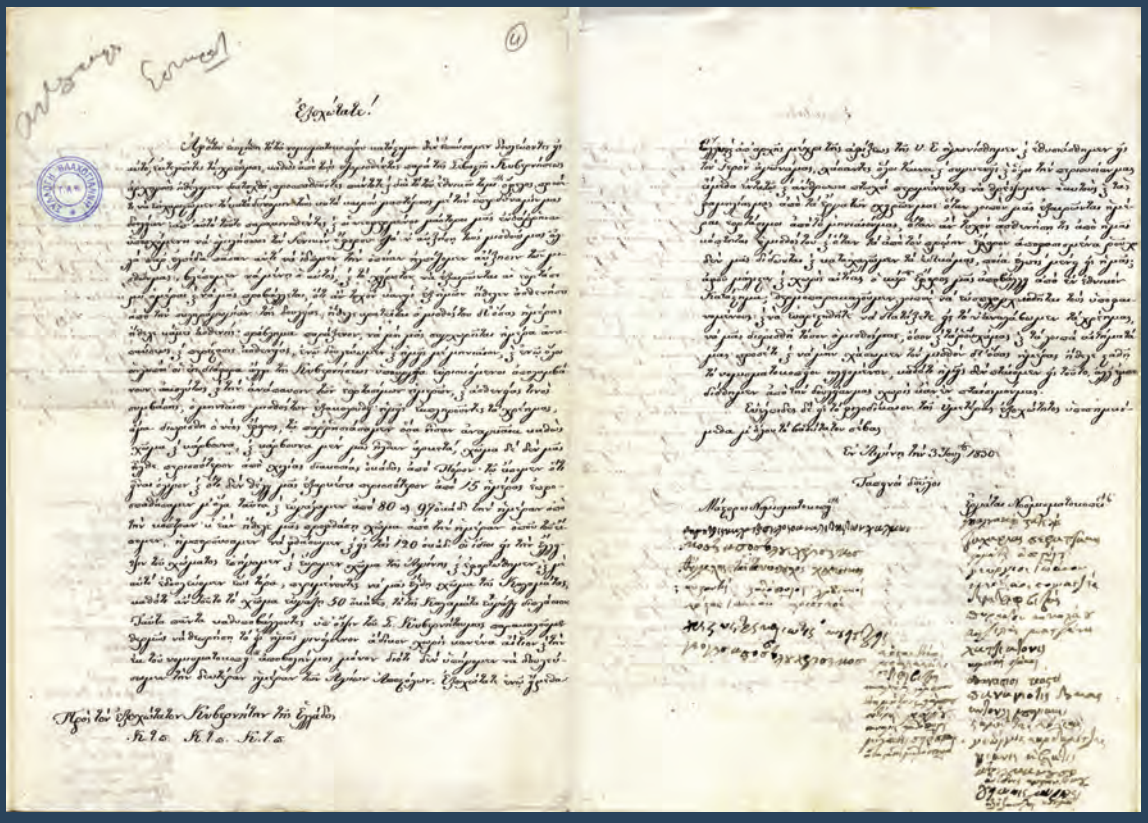
20. Διαβιβαστικό και αναφορά των κατοίκων του Άργους με την οποία παραπονούνται για την πώληση ξένων οίνων στην πόλη τους, Άργος 26.8.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Κοινοποίηση στον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια υπομνήματος Γάλλου εμπόρου μεταξωτών υφασμάτων, ο οποίος ζητά άδεια να δραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα· μαζί αποστέλλεται και δειγματολόγιο υφασμάτων, Μεθώνη 14.12.1828
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

22. Ο Ιω. Καποδίστριας καλεί τη Γερουσία να ορίσει δύο γραμματείς προκειμένου να βοηθήσουν στην οργάνωση των αρχείων της «επί της Οικονομίας Επιτροπής», Ναύπλιο 16.5.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

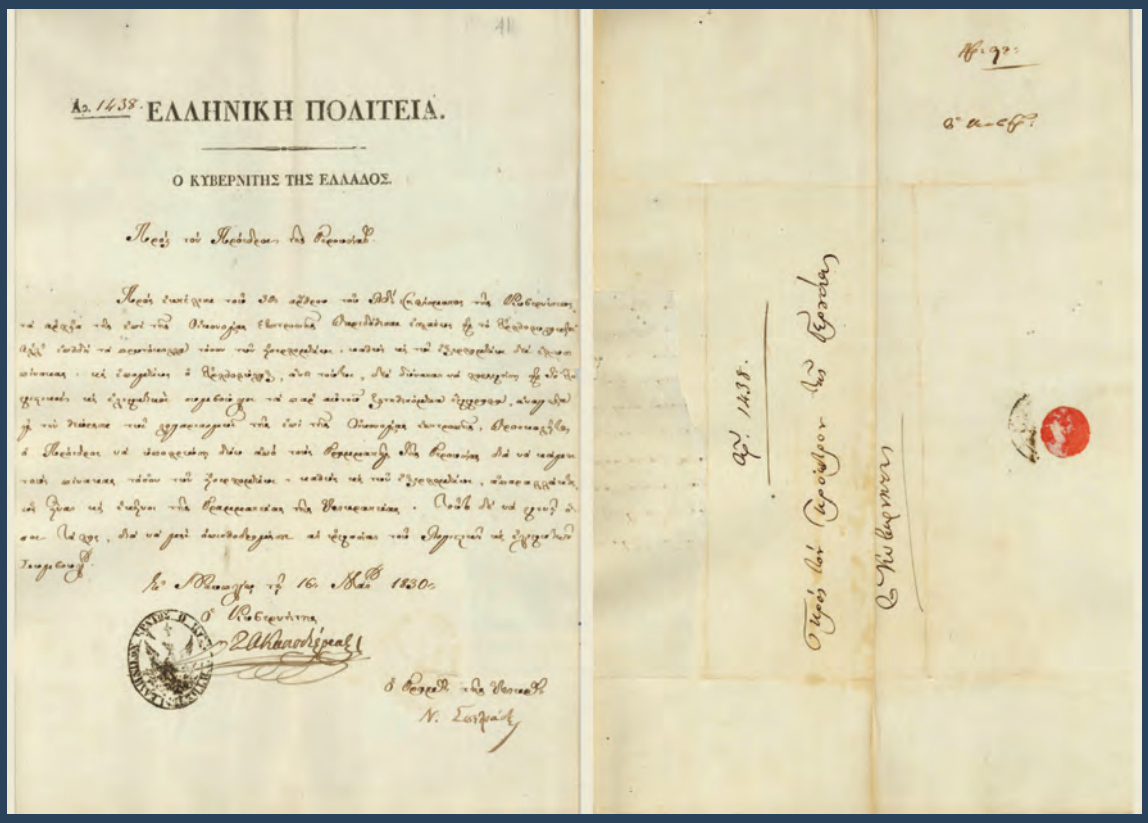
17

18

21

Αρ. 1438. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Προς τον Πρόεδραν της Βουλης.

Ναύπλιον τη 16η Μαΐου 1830.

Ο Κυβερνήτης

Ο Γραμματεύς της Βουλης

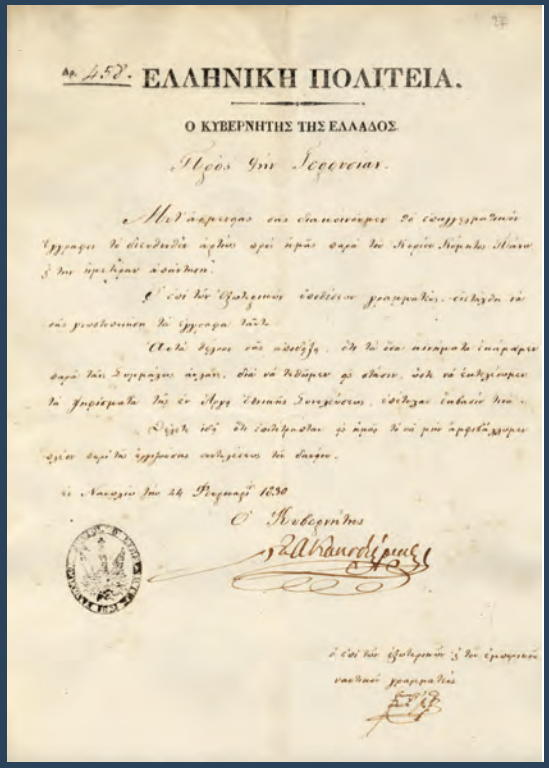
Αρ. 1438.

Προς τον Κυβερνήτην της Ελλάδος

Ο Γραμματεύς της Βουλης

22

23

Αρ. 452. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

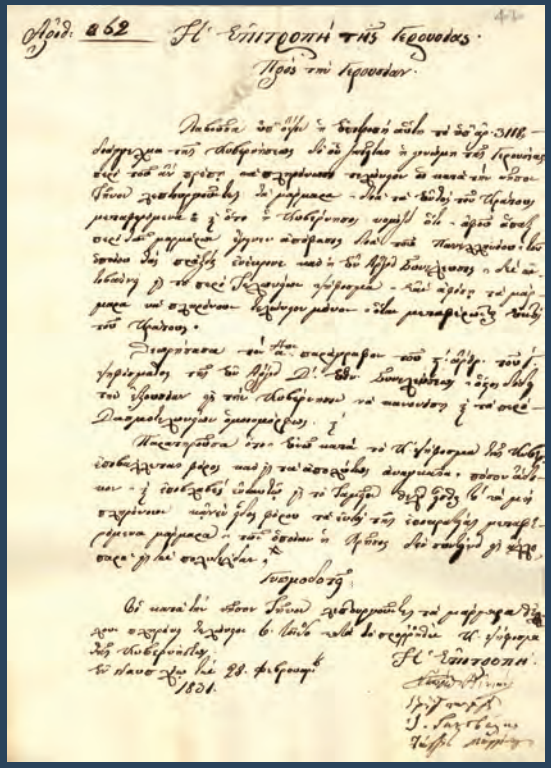
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Προς την Γερουσίαν.

Ο Κυβερνήτης

Ο Επί των εξωτερικών και Γραμματεύς

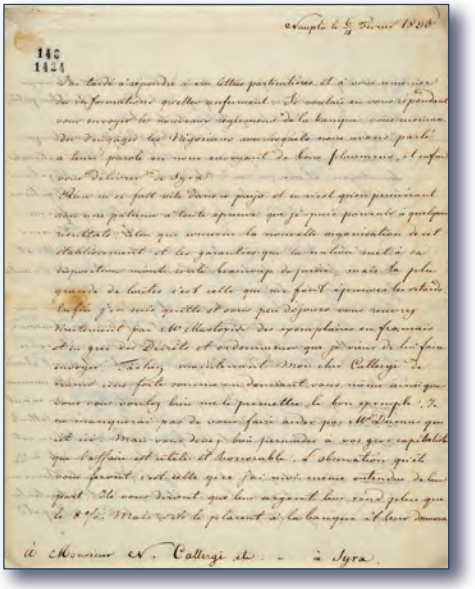
24

Αριθ. 862 Η Επιτροπή της Γερουσίας.

Προς την Γερουσίαν.

Η Επιτροπή

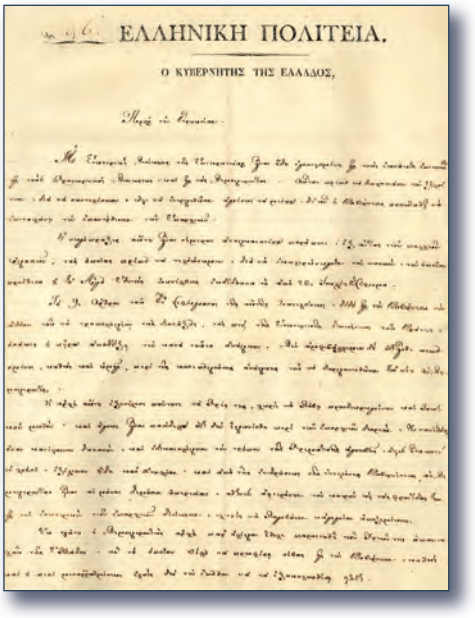

25

23. Ο Ιω. Καποδίστριας γνωστοποιεί στη Γερουσία έγγραφο του Ρώσου αντιπρέσβη Πάνιν (V.N. Panin) στο οποίο διαφαίνεται επιτυχής έκβαση του «εθνικού δανείου», Ναύπλιο 24.2.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας σχετικά με την επιβολή φόρου στα εξαγόμενα από την Τήνο μάρμαρα, Ναύπλιο 28.2.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Ο Ιω. Καποδίστριας αναφέρεται σε ευνοϊκές για τους μετόχους τροποποιήσεις στη λειτουργία της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας και καλεί τον έκτακτο επίτροπο Ν. Καλλέργη να φροντίσει ώστε να επενδυθούν σ' αυτήν κεφάλαια από τους εμπόρους της Σύρας, Ναύπλιο 6/18.2.1830
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

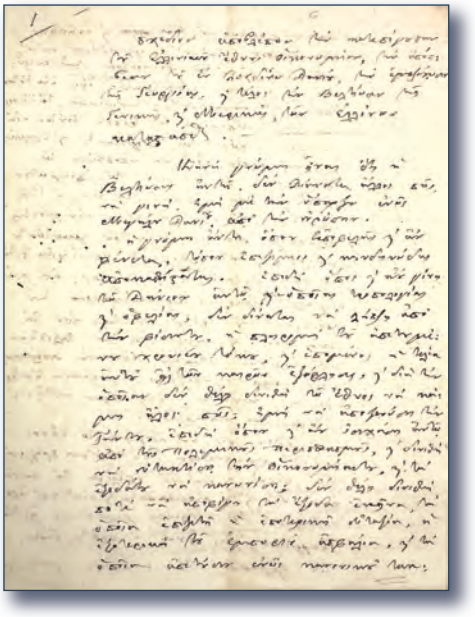
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

26

26. Ο Ιω. Καποδίστριας απευθύνεται στη Γερουσία τονίζοντας την ανάγκη εύρεσης επιτοπίων πόρων, Ναύπλιο 18.10.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. Υπόμνημα του Ν. Πονηρόπουλου στο οποίο, μεταξύ άλλων, προτείνονται μέτρα για την απόσβεση του αγγλικού δανείου, την «εμψύχωση» της γεωργίας και τη βελτίωση της κατάστασης των Ελλήνων, Ναύπλιο 30.12.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

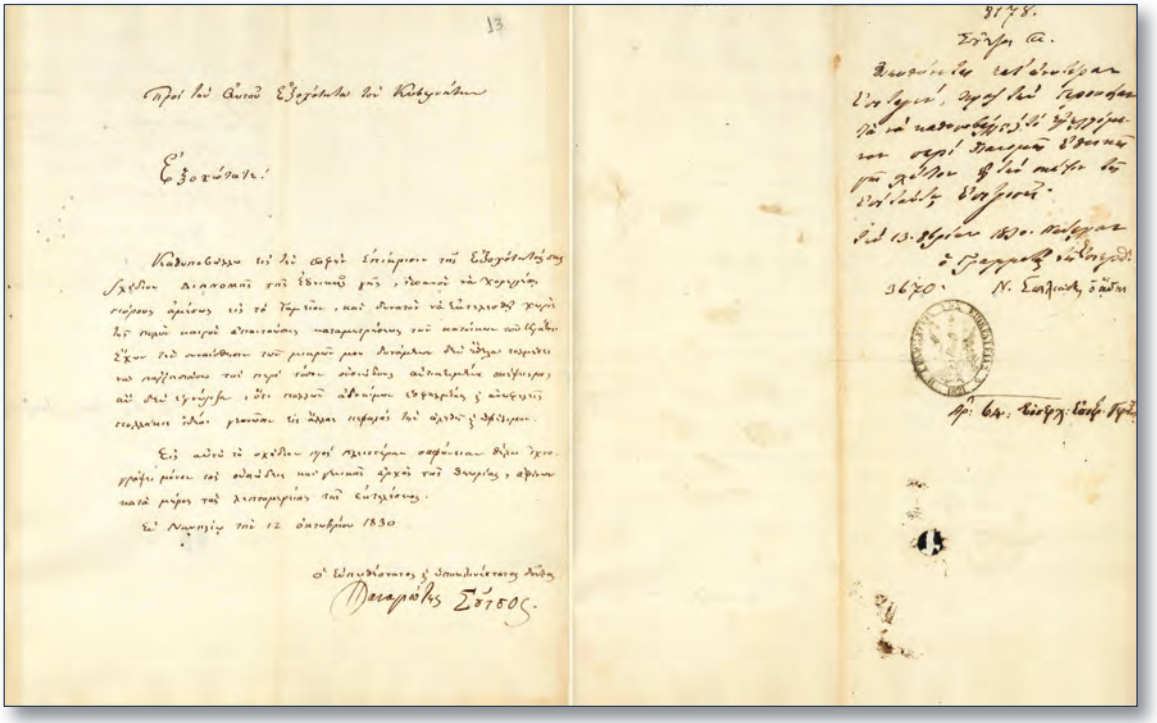
27

28. Υποβολή σχεδίου του Παναγιώτη Σούτσου περί διανομής της εθνικής γης, Ναύπλιο 12.10.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

29. Σχέδιο της Επιτροπής διανομής της εθνικής γης, Ναύπλιο 19.11.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

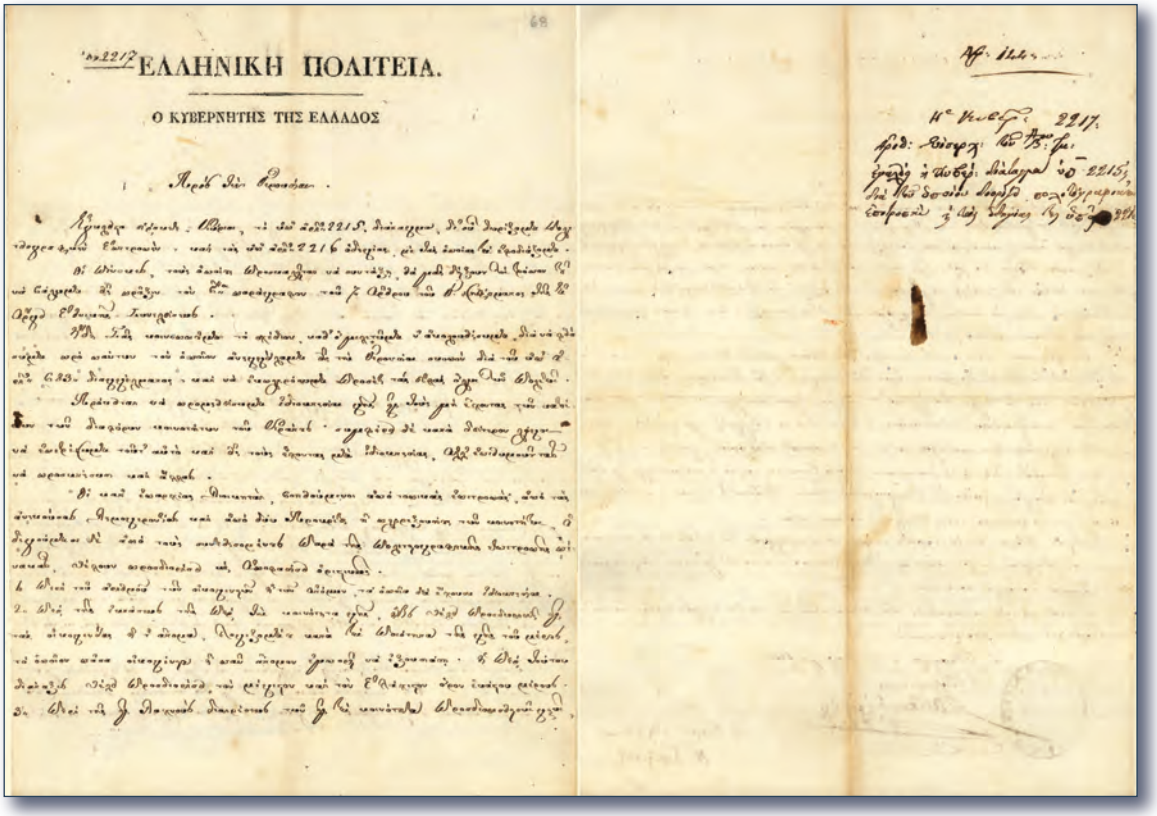
30. Ο Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία τον διορισμό Πολιτειογραφικής Επιτροπής και καταθέτει τις σκέψεις του για ψήφισμα περί διανομής εθνικών κτημάτων, Ναύπλιο 25.8.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

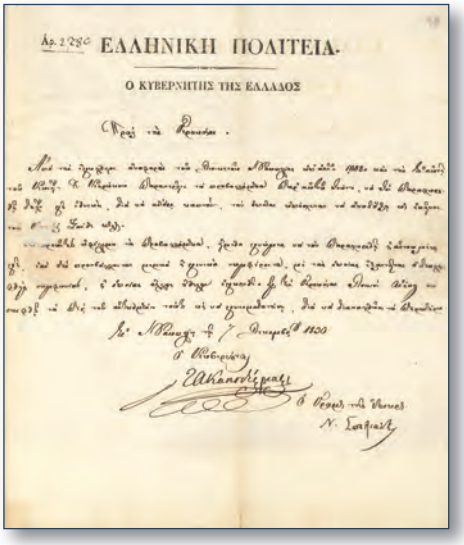
31. Ο Ιω. Καποδίστριας απευθύνει στη Γερουσία αίτημα παραχώρησης εθνικής γης για την καλλιέργεια καπνού, Ναύπλιο 7.12.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

28

30

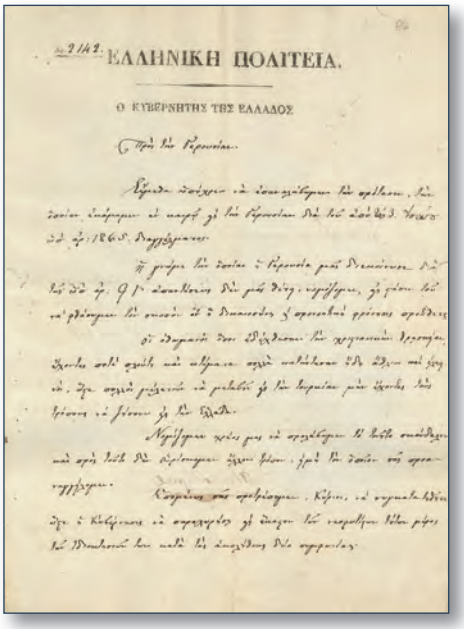

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

31

32. Ο Ιω. Καποδίστριας ζητά από τη Γερουσία να επιστρέψει στους Οθωμανούς, οι οποίοι «εδέχθησαν» τη χριστιανική θρησκεία, μέρος των ιδιοκτησιών τους, Ναύπλιο 15.8.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

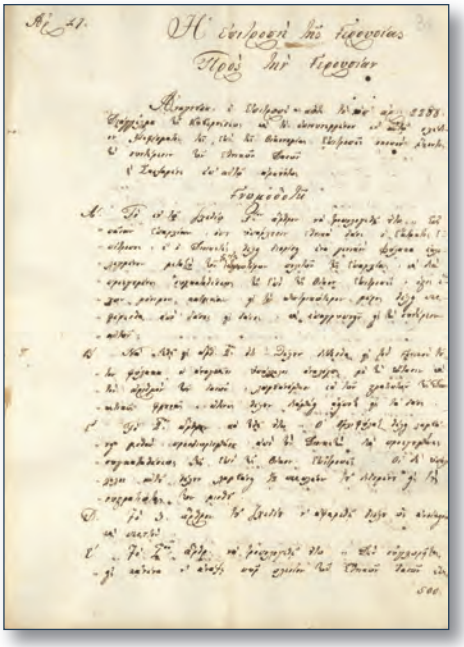
32

33. Χρεωστική ομολογία, που υπογράφει ο ίδιος ο Καποδίστριας, σύμφωνα με την οποία η Ελληνική Πολιτεία οφείλει στον Λουκά Γεροστάθη από τη Λειβαδιά 1.000 φοίνικες και για την αποπληρωμή τους θα λάβει ισότιμης αξίας εθνική γη στη Στερεά Ελλάδα κατά την πρώτη διανομή της, Ναύπλιο 19.3.1830
Πολεμικό Μουσείο

34. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας επί του σχεδίου ψηφίσματος περί των δασών, Ναύπλιο 29.11.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

35. Σχέδιο ψηφίσματος για την προστασία των εθνικών δασών, Μάιος 1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

36. «Ξετίμωσις της λαδιάς των 1829»
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Η ἐνέργεια τῆς Γερουσίας

Πρὸς τὴν Κυβέρνησιν

34

36

ΞΕΤΙΜΩΣΙΣ ΤΗΣ ΛΑΔΙΑΣ ΤΩΝ 1829.

Μανταρο (Μπουλετί

Αριθ. 213 (Αριθ. 33

Εμπαρούνος.

Υποστατικόν

Σύμπρος

Ρίζαις 23. διὰ Μοδια

Αρ. 5.

Διά φ. 1000.

2152

Ἑλληνική Πολιτεία

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀρ. 150 διάταγμά μας ὁρίζουται πρὸς τὸν Λουκᾶν Γερογάδην

Λοχαγὸν _____ Φουσιλιὲς Λόγιον _____

τὶ τῶν ὁποίων, δυναμεν τοῦ παρόντος ἔχει χάρι εἰς ἰδιοκτησίαν κατὰ τὸ ἄρθρον τρί-

τον τοῦ πεμπτου ψηφίσματος τῆς τεταρτης ἐθνικῆς συνελεύσεως, αὐτὸς ἢ οἱ ὑπηρεύσαντες

του, εἰς πρώτην διανομὴν τῆς ἐθνικῆς, ἰσότιμον χῶρ κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

Ἐν Ναυπλίῳ στὶς 19 Μαρτίου 1830.

Ὁ Κυβερνήτης

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατ. καὶ Ναυτ. Γραμματεὺς

Ανοικοδόμηση πόλεων - πολεοδομικοί σχεδιασμοί

Ιδιαίτερη φροντίδα καταβλήθηκε για την ανοικοδόμηση κατεστραμμένων και ερειπωμένων πόλεων (Ναυπλίου, Κορίνθου, Πάτρας, Τρίπολης κλπ.), καθώς και για τον πολεοδομικό ανασχηματισμό τους. Χρησιμοποιήθηκε η πείρα Ελλήνων και ξένων αρχιτεκτόνων και μηχανικών, ιδιαίτερα του Σταμάτη Βούλγαρη και του Θεόδωρου Βαλλιάνου. Τα σωζόμενα σχέδια πόλεων της περιόδου και η σχετική αλληλογραφία δείχνουν την έκταση της προσπάθειας και το νεωτερικό πνεύμα που τα διέκρινε.

Υγεία

Πάρθηκαν αυστηρά μέτρα για να αντιμετωπιστεί η πανώλη και γενικά για να προστατευτούν οι ελληνικές περιοχές από τις επιδημικές αρρώστιες που ήταν ενδημικές στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Κτίστηκαν υγειονομεία και επισκευάστηκε το νοσοκομείο του Ναυπλίου. Με ειδικές οδηγίες επιφορτίστηκαν οι διοικητές να φροντίσουν για τη διαφύλαξη και τη βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Εκκλησιαστική πολιτική

Ο Καποδίστριας, με βαθιά πίστη στην ανατολική ορθόδοξη εκκλησία, θεώρησε απαραίτητη τη συμμετοχή της στην πνευματική και εκπαιδευτική αναγέννηση της Ελλάδας. Ορίστηκαν οι εκκλησιαστικές περιφέρειες της χώρας, επισκευάστηκαν ναοί, καταγράφηκαν τα μοναστήρια καθώς και η περιουσία τους. Από αυτήν θα καλυπτόταν και μέρος των εξόδων για τις εκπαιδευτικές ανάγκες της περιοχής. Αυστηρός έλεγχος ασκήθηκε στη συμπεριφορά των εκπροσώπων της εκκλησίας. Καταβλήθηκε προσπάθεια να αποκατασταθούν οι σχέσεις με το πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίες είχαν διακοπεί λόγω της Επανάστασης. Ιδρύθηκε στον Πόρο Εκκλησιαστική Σχολή.

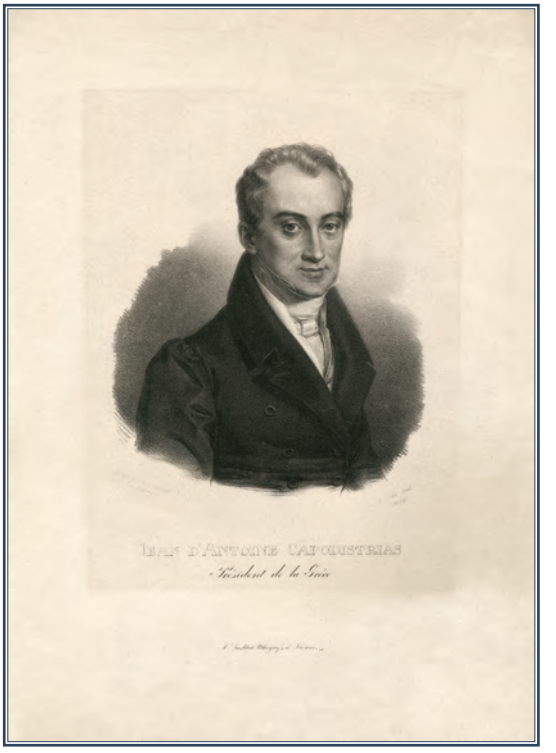

1. «Jean d'Antoine Capodistrias, Président de la Grèce»
   Λιθογραφία βασισμένη σε σχέδιο «εκ του φυσικού» του Louis Letronne, Βιέννη 1829
   Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

2. Αντίγραφο του πολεοδομικού σχεδίου του Ναυπλίου του 1830, το οποίο έγινε με διαταγή του Καποδίστρια από τον Θεόδωρο Βαλλιάνο
   Σχέδιο με μελάνι, μολύβι και ξυλομπογιά
   Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής - Μουσείο Μπενάκη

3. Το προάστιο Πρόνοια του Ναυπλίου· η Πρόνοια ήταν ο πρώτος οργανωμένος προσφυγικός συνοικισμός που δημιούργησε ο Καποδίστριας, για να στεγάσει κυρίως Κρήτες και άλλους πρόσφυγες
   Τοπογραφικό σχέδιο των Γερμανών υπαξιωματικών του Μηχανικού J. Hotter, F. Freund, B. Kutter, 1834
   Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

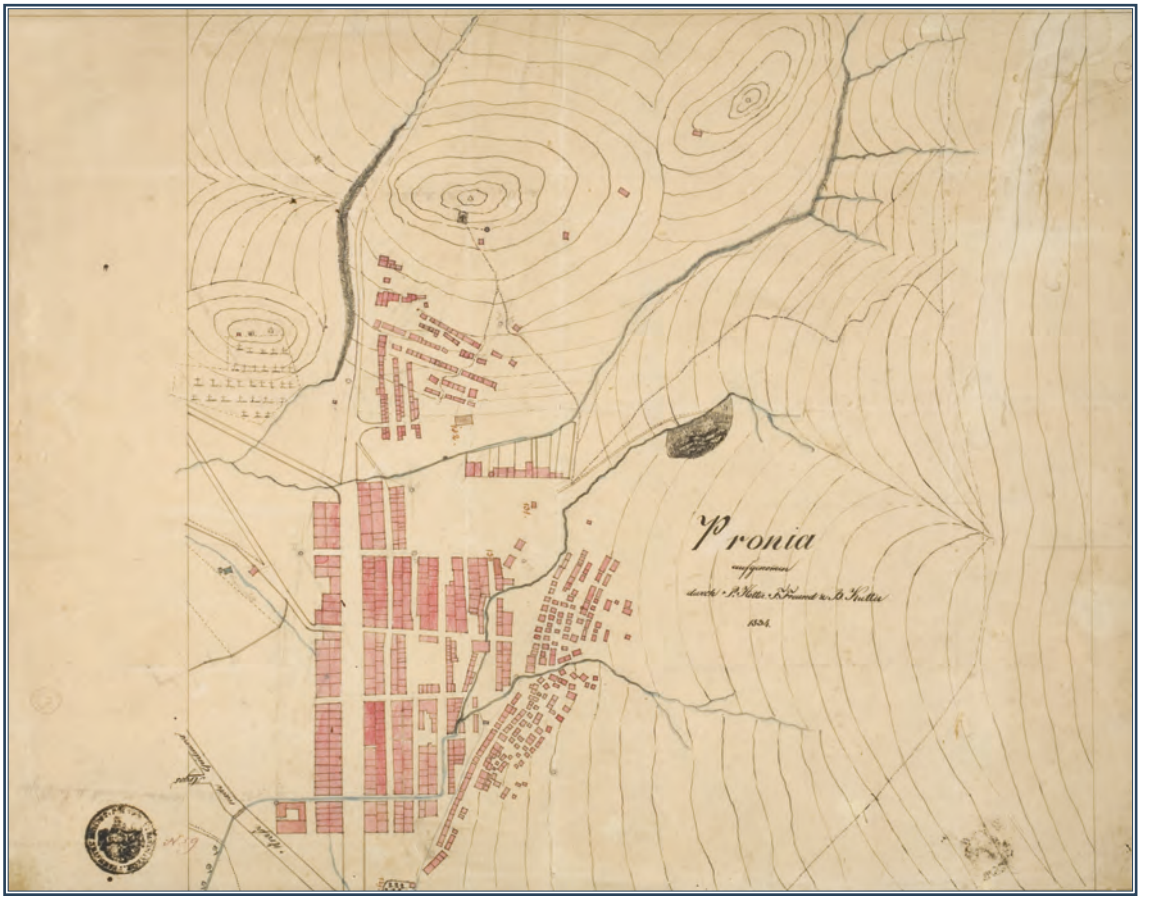
4. Ο Ιω. Καποδίστριας δεν συμφωνεί με την πρόταση της Γερουσίας να επιβληθεί φόρος στις γαίες του «προαστείου» Πρόνοια, στις οποίες ανεγέρθησαν ή θα ανεγερθούν οικοδομές, Ναύπλιο 19.2.1831
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

1

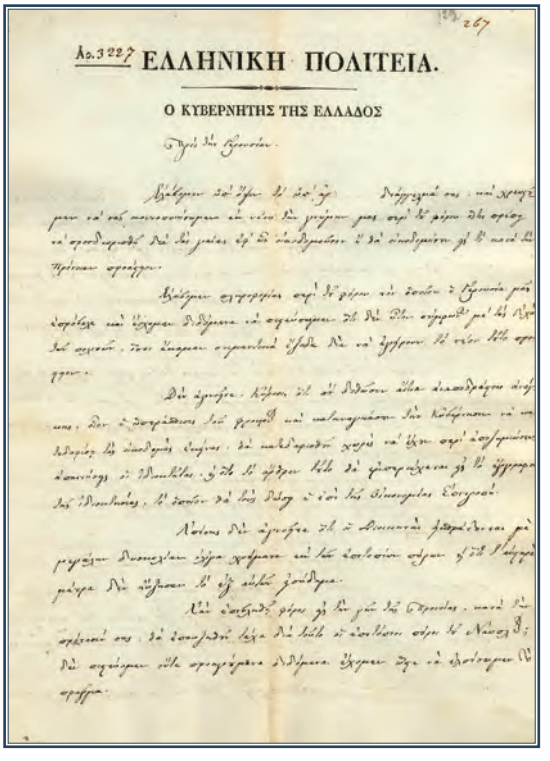
2

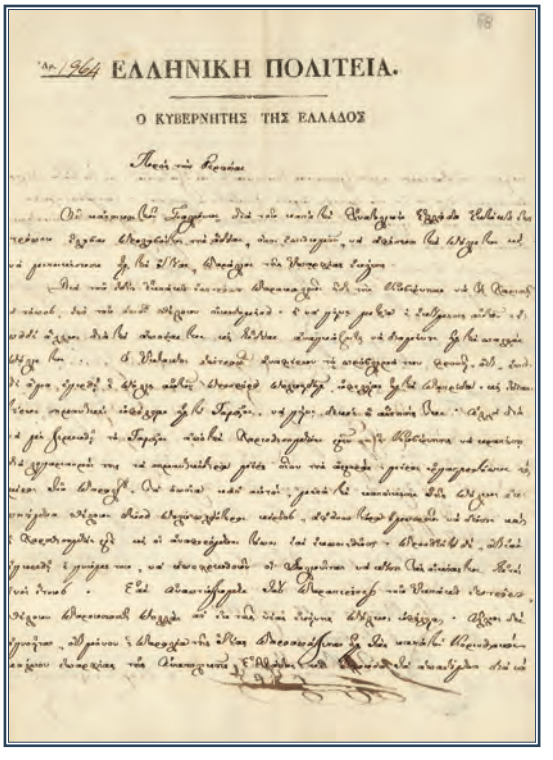

Pronia

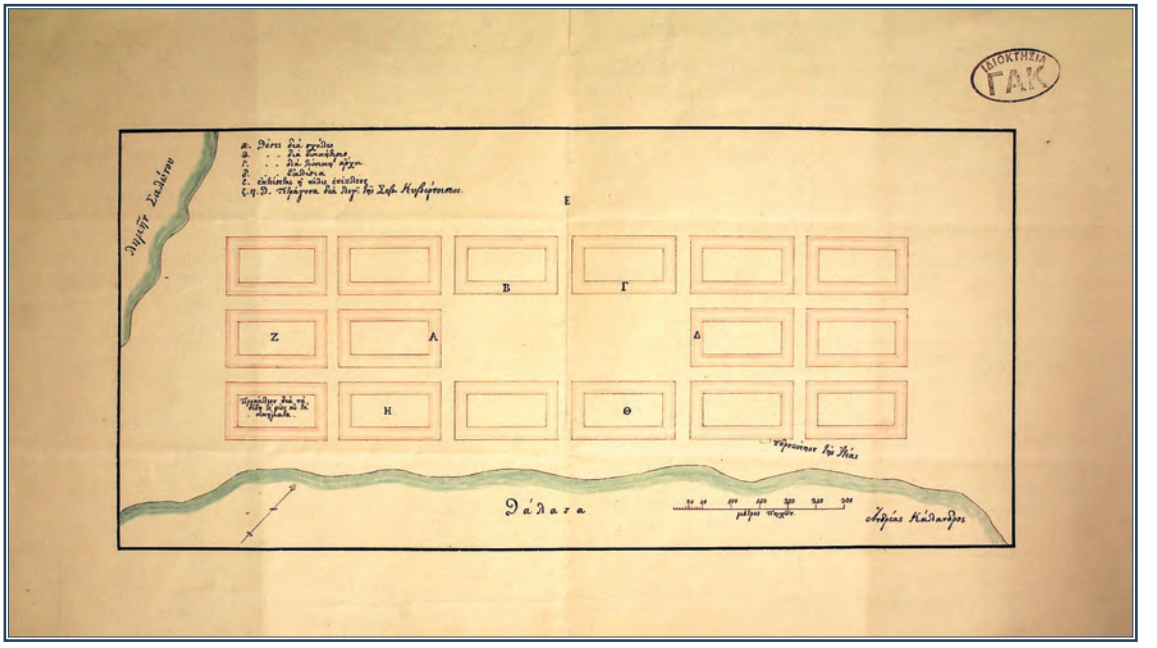
3

4

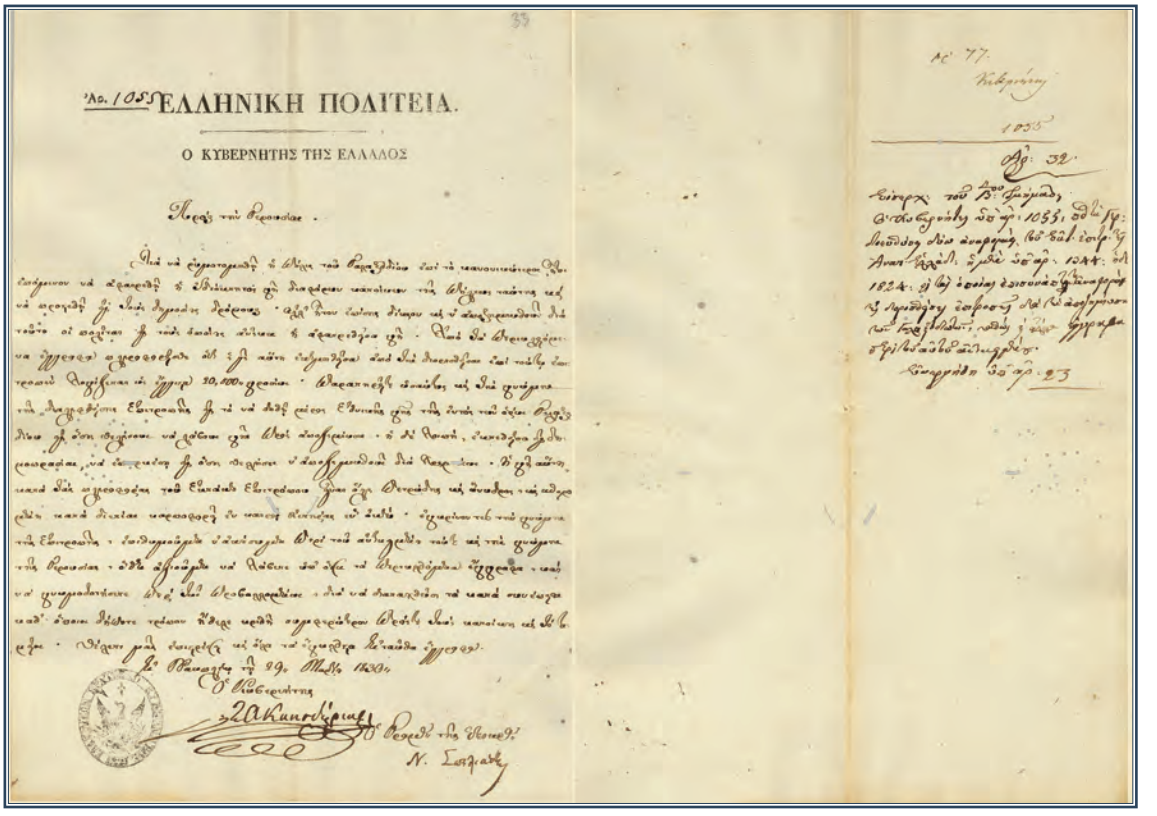

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

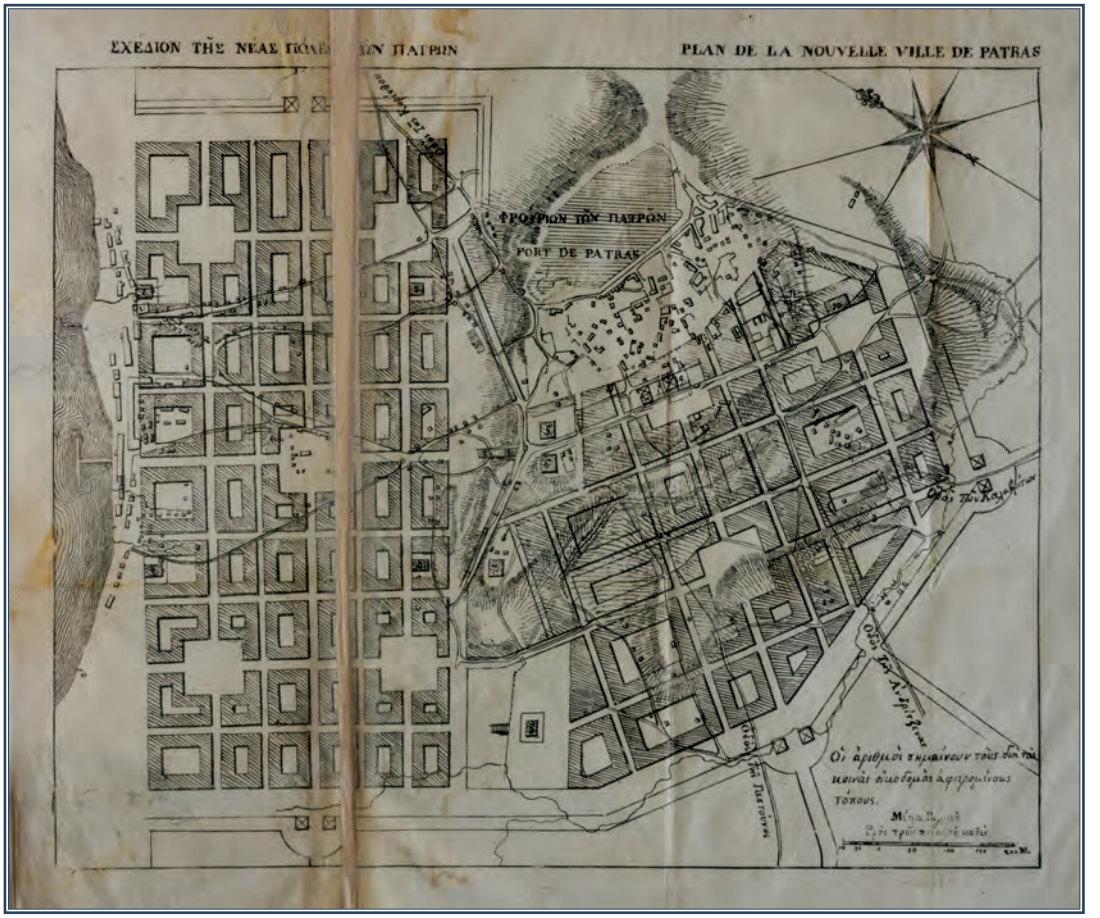
6

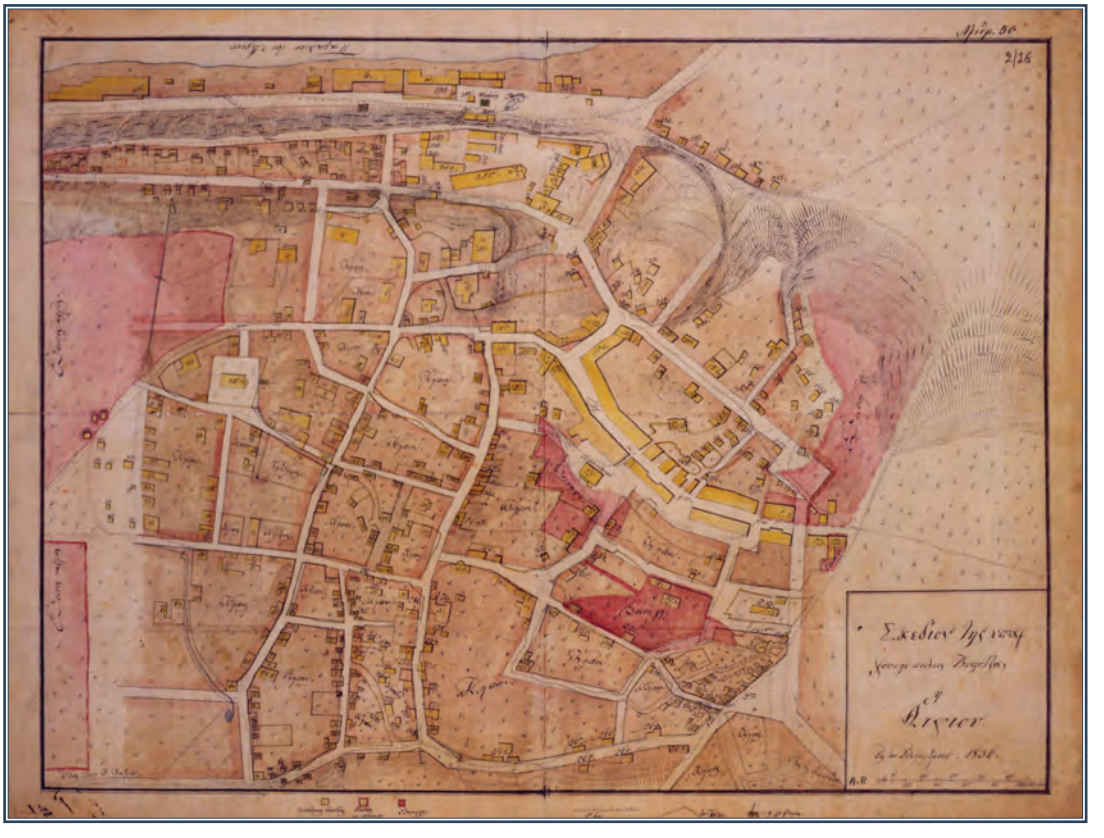
7

5. Ο Ιω. Καποδίστριας ζητά από τη Γερουσία να γνωμοδοτήσει υπό ποίους όρους θα γίνει δεκτή η αίτηση κατοίκων των Σαλώνων να τους παρασχεθεί εθνική γη στην Ιτέα για την οικοδόμηση νέας πόλης, 18.7.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Πολεοδομικό σχέδιο της Ιτέας· υπογράφει ο Ανδρέας Κάλανδρος
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

ΣΧΕΔΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΟΛΕ ΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
PLAN DE LA NOUVELLE VILLE DE PATRAS
ΛΙΜΗΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
PORT DE PATRAS
Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουν τοὺς διὰ τῶν
κοινῶν διευθυμὲς ἀριθμουμένους
τόπους.

8

2/26
Σχεδίον ἤτοι νέον
Χαρτογραφία Πατρέων
Rixter

10

Plan de l'ancienne
ARGOS
et Projet d'Alignement pour la nouvelle Ville
Dressé par ordre
de Son Excellence le Comte CAPODISTRIAS
Président de la Grèce
par
R. Le Bourgeois
Mars 1831
Explication
Echelle de 1 a 2000 Metres

9

11

12

NAPOLI DI ROMANIA, THE ANCIENT NAUPLIA.

13

14

7. Ο Ιω. Καποδίστριας ζητά από τη Γερουσία να γνωμοδοτήσει με ποιο τρόπο θα αποζημιωθούν κάτοικοι του Γαλαξειδίου λόγω ρυμοτομήσεως της πόλης τους, Ναύπλιο 29.3.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Πολεοδομικό σχέδιο της νέας Πάτρας που συντάχθηκε από τον μηχανικό Σταμάτη Βούλγαρη
Σταμάτης Βούλγαρης, *Souvenirs de Stamati Bulgari, chef de bataillon au corps royal d'état major, en retraite*, Παρίσι 1835
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Αντίγραφο του πολεοδομικού σχεδίου που εκπόνησε για την ανάπτυξη της πόλης του Άργους ο Γερμανός αξιωματικός του Μηχανικού Rudolf von Borroczün τον Μάρτιο του 1831· φέρει την ενυπόγραφη έγκριση του Ιω. Καποδίστρια, Ναύπλιο 21.7.1831
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τμήμα Χαρτογραφικής Τεκμηρίωσης

10. Πολεοδομικό σχέδιο της πόλης του Αιγίου (Βοστίτσας), Δεκέμβριος 1836
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τμήμα Χαρτογραφικής Τεκμηρίωσης

11. Ο ενετικός Πύργος Μάρκελλου στην Αίγινα που χρησιμοποιήθηκε την καποδιστριακή περίοδο ως κυβερνητικό κτήριο
Σχέδιο με πενάκι του Αιγινίτη Βαγγέλη Αθανασίου από: *Η Αιγιναία*. Αφιέρωμα: *Ο Καποδίστριας και η Αίγινα*, Αίγινα 2001
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

12. Η Μητρόπολη της Αίγινας
Σχέδιο με πενάκι του Αιγινίτη Βαγγέλη Αθανασίου από: *Η Αιγιναία*. Αφιέρωμα: *Ο Καποδίστριας και η Αίγινα*, Αίγινα 2001
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

13. Το Παλαμήδι στο Ναύπλιο
Ξυλογραφία από: *Le Magasin Pittoresque*, Παρίσι χ.χ.
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

14. Μερική άποψη του Ναυπλίου
Ατσαλογραφία από: Abel Blouet, *Expédition scientifique de Morée, ordonnée par le Gouvernement Français. Architecture, sculptures, inscriptions et vues du Péloponèse, des Cyclades et de l'Attique, mesurées, dessinées, recueillies et publiées*, τ. 2, Παρίσι 1833
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. «Έλληνες μουσικοί στο Ναύπλιο»
Σχέδιο με μολύβι του K.W. Heideck, 1831 από: Αφροδίτη Κούρια, *Το Ναύπλιο των περιηγητών*, Αθήνα 2007
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Κατάστιχο καταγραφής οικογενειών που κατοικούν σε οικίσκους και καλύβες στην πόλη του Ναυπλίου [1825]
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

17. Επιστολή της οθωμανής χήρας Σαλιχέ χανούμ, κατοίκου Ναυπλίου, με την οποία ζητά ή να της επιστραφεί η ιδιόκτητη οικία της ή να της δοθεί άλλη για να μην πληρώνει ενοίκιο· επικαλείται τη φιλευσπλαχνία του Κυβερνήτη και τα ανεξίθρησκα αισθήματά του, Ναύπλιο 17.7.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

18. Κτήριο της καποδιστριακής περιόδου
Σχέδιο με μολύβι του W. Schaeffer από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1997: Αφιέρωμα στον W. Schaeffer*, [Αθήνα] 1996
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

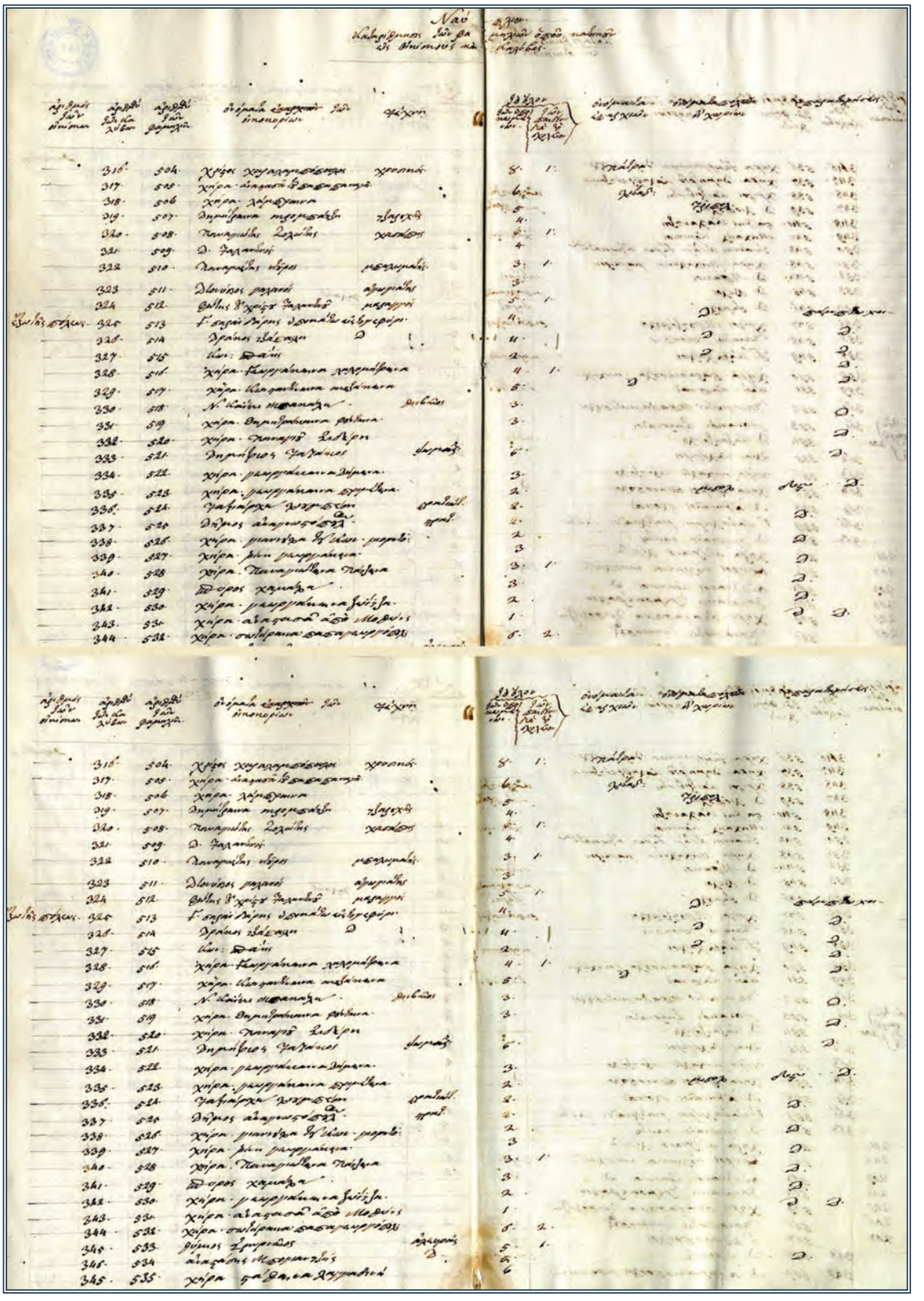
19. Κτήρια της καποδιστριακής περιόδου στην πλατεία Σπηλιάδου στο Ναύπλιο
Σχέδιο με μολύβι του W. Schaeffer από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1997: Αφιέρωμα στον W. Schaeffer*, [Αθήνα] 1996
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

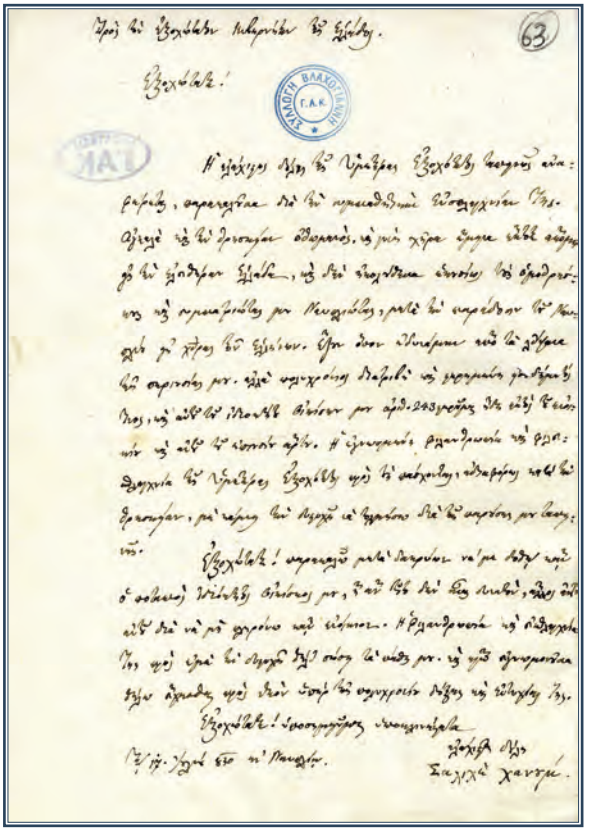
20. Το «παλατάκι» του Ιω. Καποδίστρια στο Ναύπλιο
Σχέδιο με μολύβι του W. Schaeffer από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1997: Αφιέρωμα στον W. Schaeffer*, [Αθήνα] 1996
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

21. Κτήριο της καποδιστριακής περιόδου, το γνωστό ως «οικία Άρμανσμπεργκ»
Φωτογραφία από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1993: Φωτογραφίες Ν. Τομπάζη*, [Αθήνα] 1991
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

15

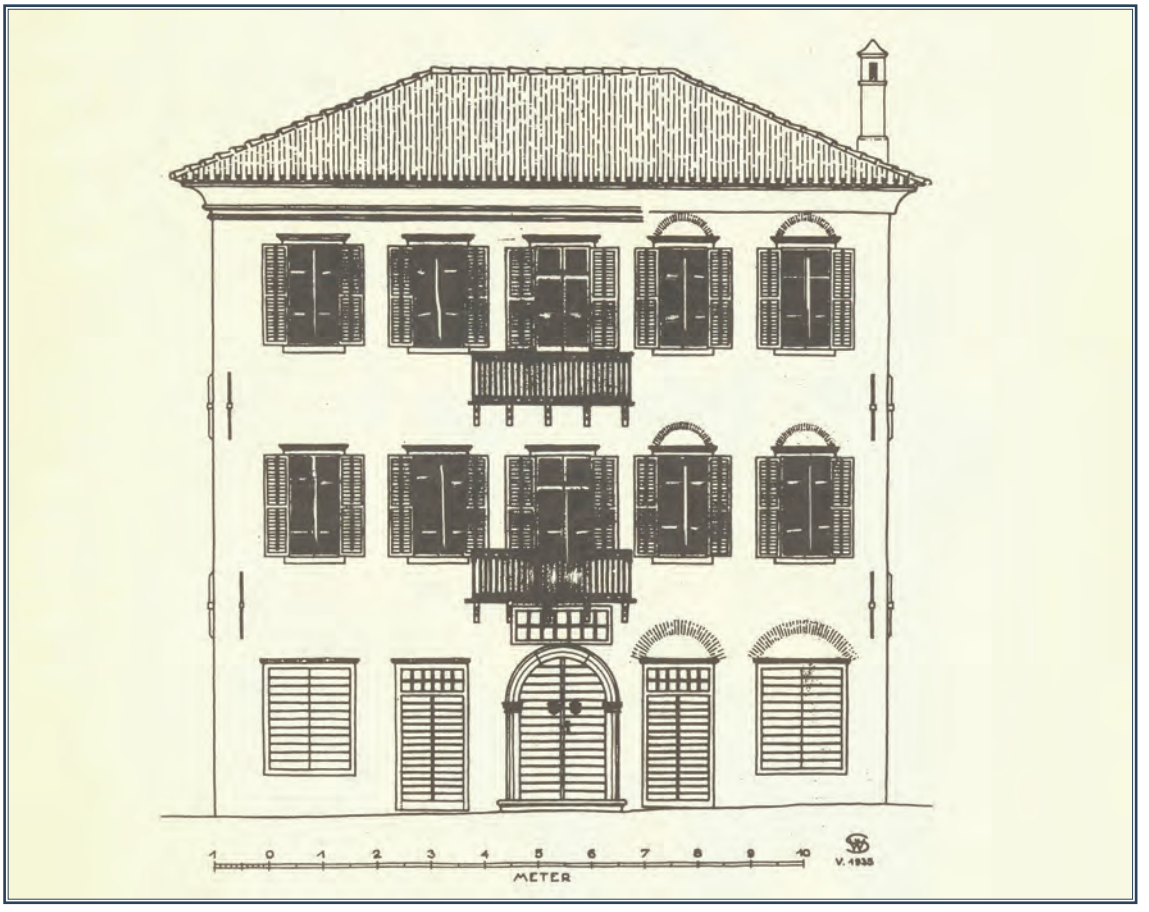

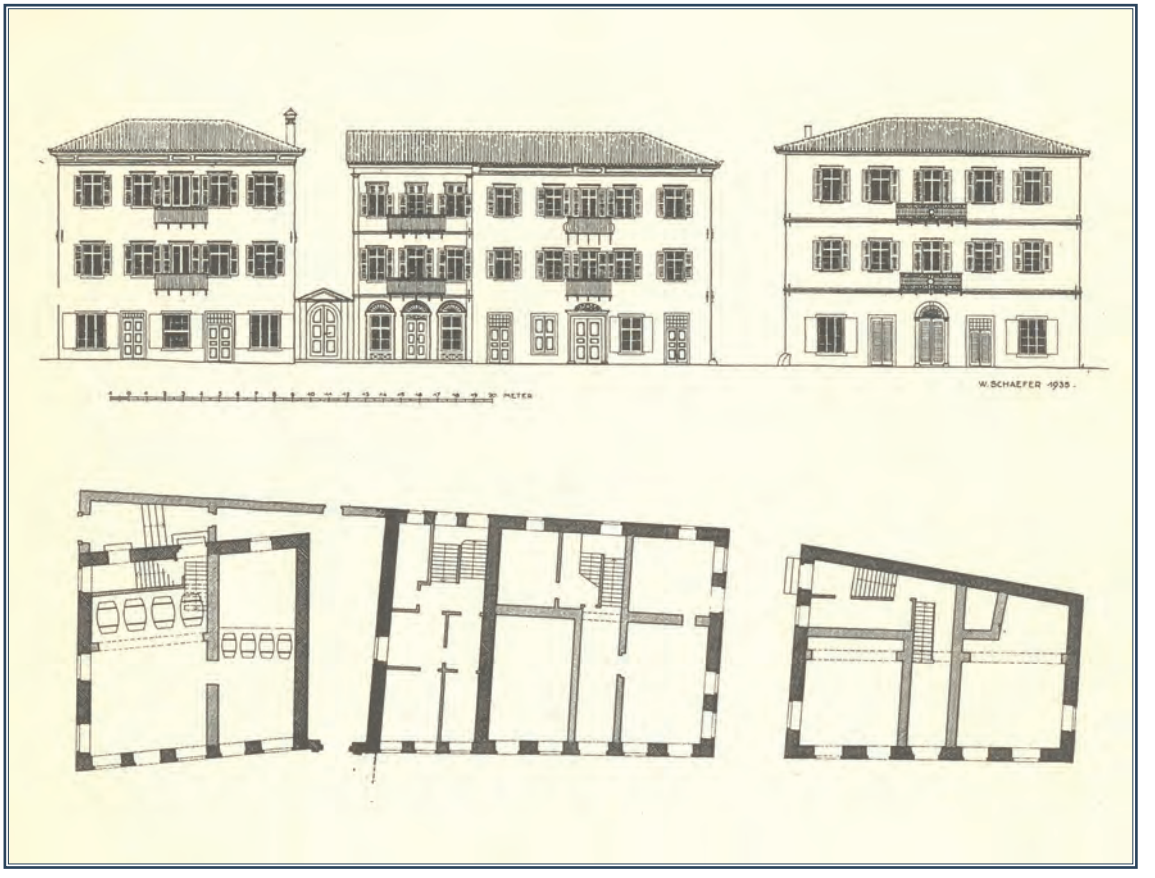

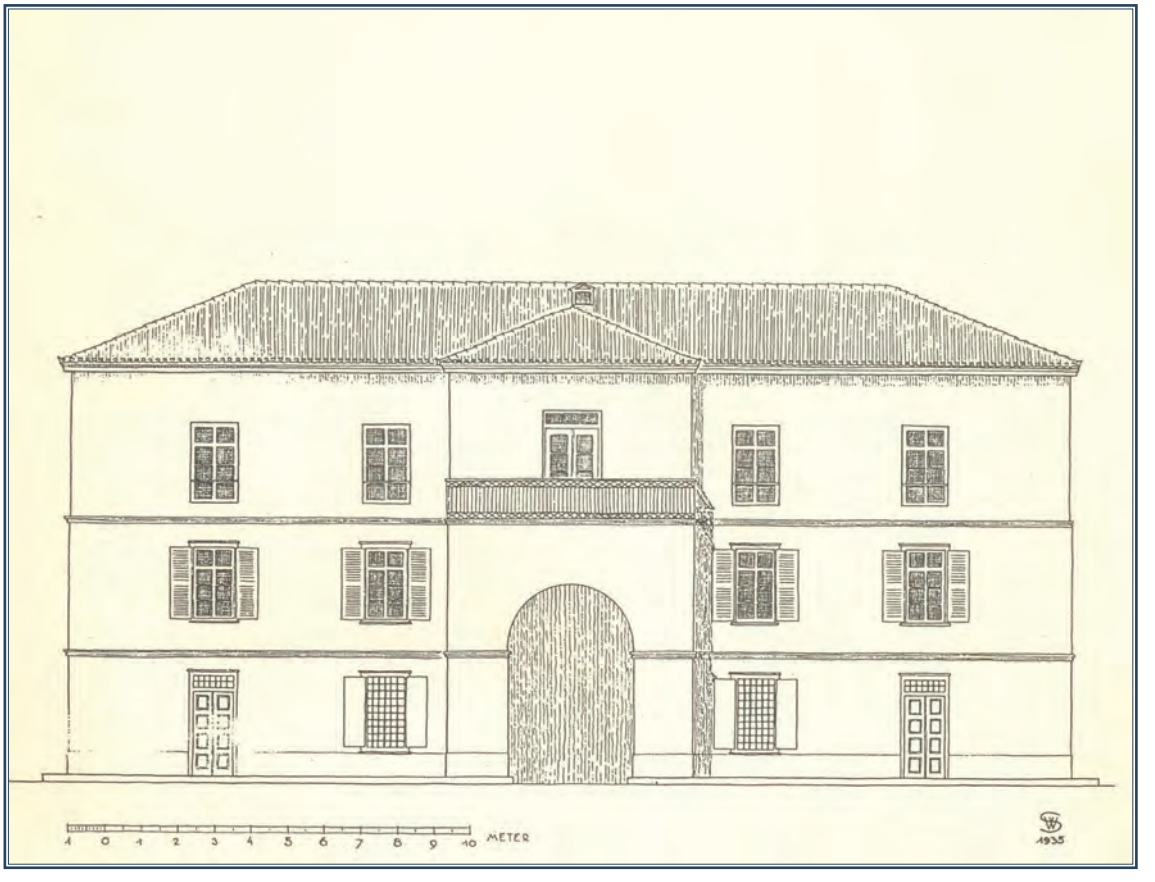
17

18

19

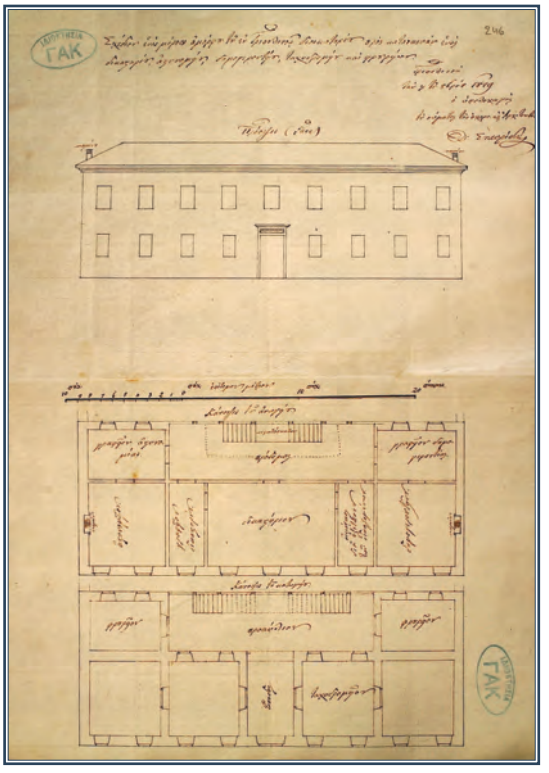

20

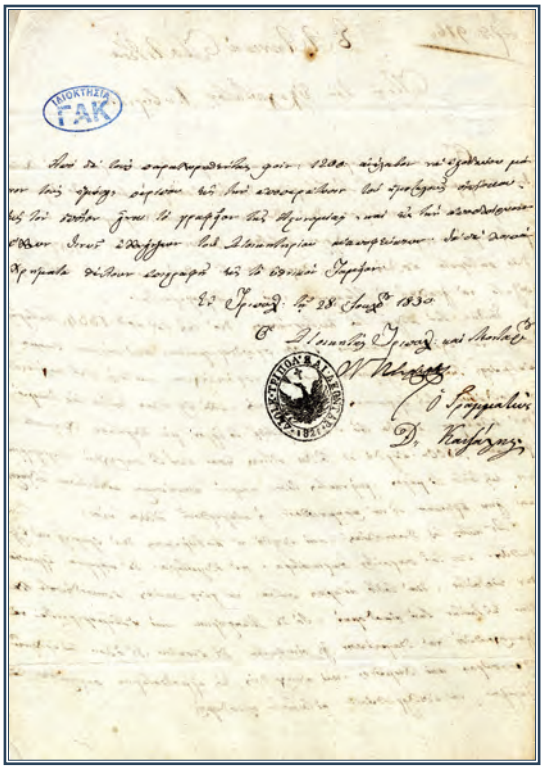

21

22

23

25

26

22. Σχέδιο του υπολοχαγού Δ. Σταυρίδη για την ανακατασκευή του υπάρχοντος Διοικητηρίου (εξωτερική όψη και κάτοψη) ώστε να στεγάσει διάφορες διοικητικές υπηρεσίες, Τρίπολη 7.10.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

23. Επιστολή του Διοικητή Τριπόλεως και Λεονταρίου προς τον Κυβερνήτη στην οποία εξηγεί γιατί δεν μπορεί, μόνο με το ποσό που διατέθηκε, να εφαρμοστεί το σχέδιο του οχυρωματοποιού Δ. Σταυρίδη για την ανακατασκευή του Διοικητηρίου, Τρίπολη 28.7.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

24. Σχέδιο κατασκευής Διοικητηρίου, Πάτρα 8.8.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

25. Μετάλλιο του χαράκτη Konrad Lange που εικονίζει τον Ιω. Καποδίστρια· ανήκει σε σειρά 12 μεταλλίων που φιλοτεχνήθηκαν το 1836 με την ευκαιρία των γάμων του Όθωνα και της Αμαλίας
Τράπεζα της Ελλάδος-Νομισματική Συλλογή

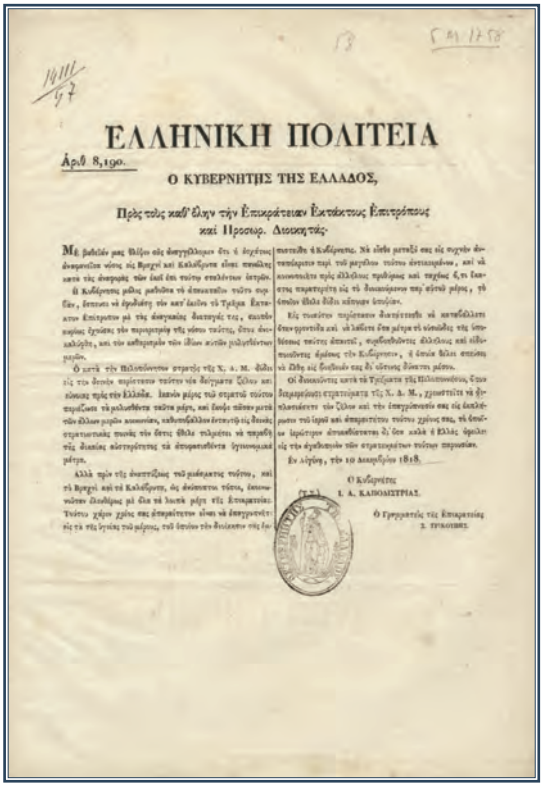
26. Γραφείο που φέρεται ότι χρησιμοποιούσε ο Ιω. Καποδίστριας κατά τη διάρκεια της άσκησης των εξουσιών του στο Ναύπλιο
Μουσείο Μπενάκη

27. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Εκτάκτους Επιτρόπους και Προσωρινούς Διοικητές σχετικά με την αντιμετώπιση της πανώλης, Αίγινα 10.12.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

28. «Κατάλογος των υπαλλήλων των υγειονομολιμεναρχείων της Επικρατείας» [1830]
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

29. Έκθεση του εκτάκτου γενικού εφόρου των λιμένων της Επικρατείας Αντωνίου Τζούνη «περί μετοικίσεως» των λεπρών σε ερημικά νησιά, 6.9.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Δίγλωσση ανακοίνωση του Π. Στεφανίτζη Λευκαδίου, ιατρού και χειρούργου στο Α΄ Εθνικό Νοσοκομείο Ναυπλίου, για παροχή δωρεάν ιατρικής βοήθειας σε απόρους, Ναύπλιο 2.6.1832
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἀριθ. 8,190.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Πρὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρ. Διοικητάς·

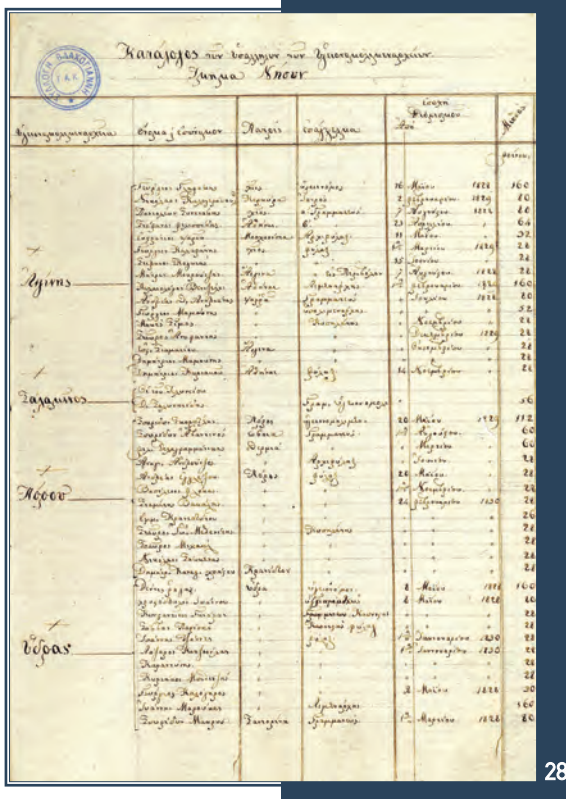
Μὲ βαθεῖαν μας λύπην εἴδομεν ὅτι ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπεσκέφθη πάλιν τὸ ἔθνος μας διὰ τῆς ἐπιστάσης ἐφέτος ἐπιδημίας τῆς χολέρας. Ἡ Κεφαλονιὰ μόνη ἐμαστίσθη τὸν παρελθόντα Ἰούλιον μὲ τόσον σφοδρὸν τρόπον, ὥστε ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐθανατώθησαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῶν ἀνθρώπων της. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δὲν ἐγλύτωσε τὴν ἐπιδημίαν ταύτην· ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐμαστίζετο ἀπὸ αὐτὴν ἡ Πελοπόννησος, ἐπὶ δύο ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς καὶ ἡ Εὔβοια, καὶ ἐπὶ ἕνα μόνον μῆνα ἡ Ἀκαρνανία καὶ ἡ Αἰτωλία. Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἐπεσκέφθη ἡ χολέρα τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν Αἰτωλίαν μὲ ὀλιγωτέραν σφοδρότητα, ἀλλὰ τὴν Εὔβοιαν καὶ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μὲ τόσην σφοδρότητα, ὥστε ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐθανατώθησαν ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων των. Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἐπεσκέφθη ἡ χολέρα τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν Αἰτωλίαν μὲ ὀλιγωτέραν σφοδρότητα, ἀλλὰ τὴν Εὔβοιαν καὶ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μὲ τόσην σφοδρότητα, ὥστε ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐθανατώθησαν ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων των.

Ἐν λιμένι, τὴν 10 Δεκεμβρίου 1828.

Ο Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ο Γραμματεὺς τῆς Επικρατείας
Σ. ΤΥΠΑΛΔΟΣ.

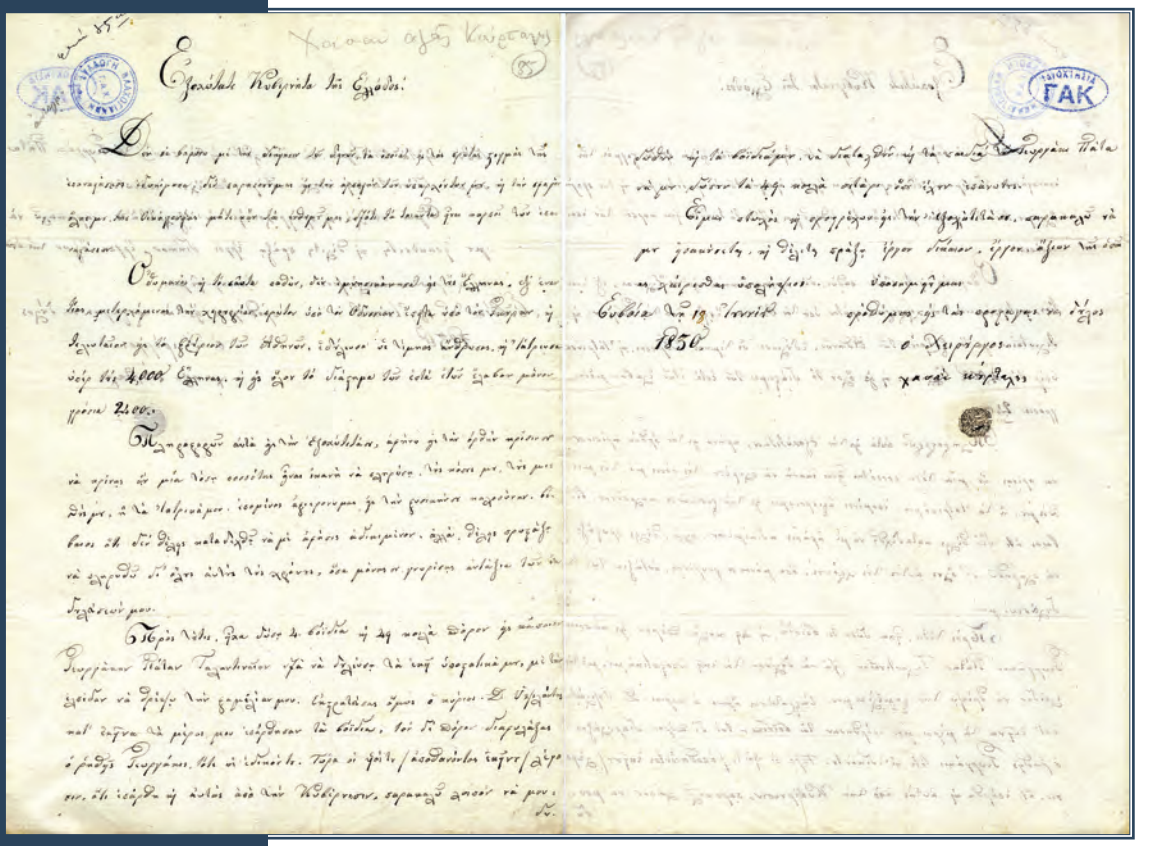
27

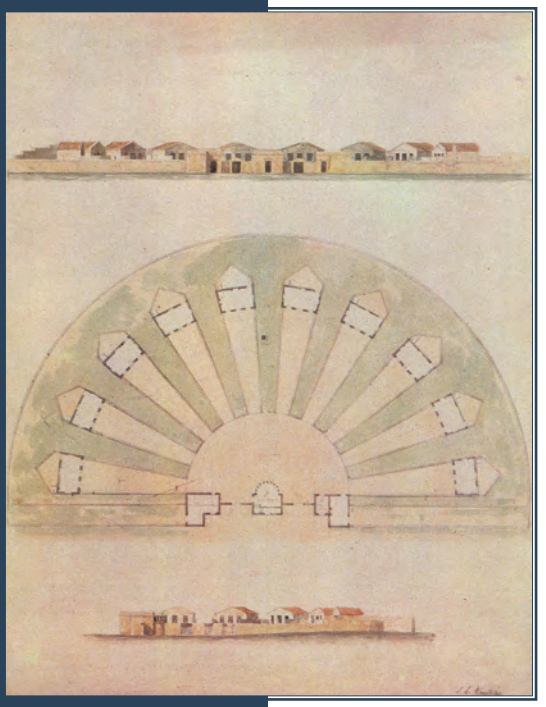
Καταλογος των υποχρεων των Ημετερων μεταναστων

Ζητω Knox

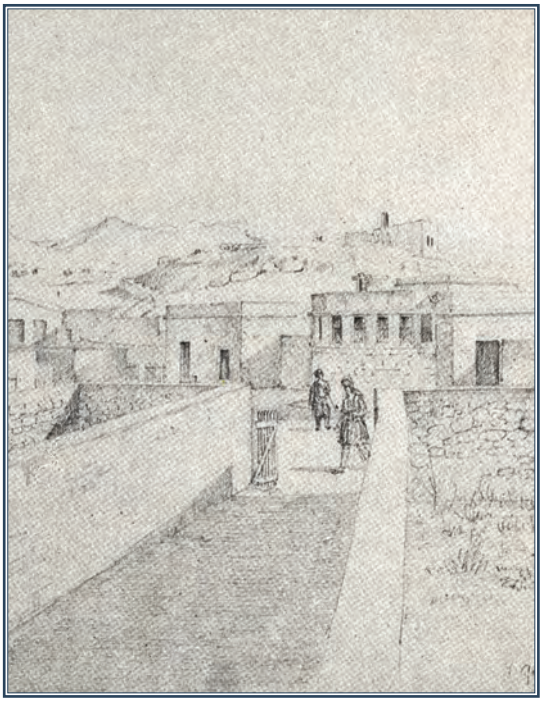
Ημετερων μεταναστων	Ονομα και Επωνυμον	Ποσον	Εποχη	Ημερομηνια Δανειου	Αριθμος
					Φραγκοι.
	Γεωργιος Κορομηλας	Χιος	Ερμουπολις	16 Μαιου 1828	160
	Νικολαος Βλαχογιαννης	Ιδρα	»	2 Σεπτεμβριου 1829	20
	Δημητριος Σουτσιανος	»	» Σταματιαδες	7 Δεκεμβριου 1828	40
	Γεωργιος Φραγκουλης	Υδρα	»	23 Ιανουαριου »	64
	Γεωργιος Νικολη	Ανδρος	»	11 Μαιου »	32
	Δημητριος Βλαχογιαννης	Ιδρα	»	15 Μαρτιου 1829	24
	Γεωργιος Ζαχαρης	»	»	25 Ιουνιου »	24
Αγγινα	Νικολαος Μανουσελης	Αγγινα	» Ερμουπολις	7 Αυγουστου 1828	24
	Κωνσταντινος Δεπολλας	Υδρα	Πρατσιολας	22 Δεκεμβριου »	160
	Νικολαος Ν. Μπουκουβαλας	Ψαρα	Ερμουπολις	» Ιουλιου 1828	20
	Δημητριος Μαρκαινης	»	Μαρσιλιαναικα	» » »	32
	Αναστ. Τζουρας	»	Ερμουπολις	» Δεκεμβριου »	24
	Γεωργιος Δεβενιωτης	»	»	» Δεκεμβριου 1829	24
	Ν. Παναγιωτου	Υδρα	»	» Δεκεμβριου »	24
	Εμμανουηλ Μαρκαινης	»	»	» » »	24
	Εμμανουηλ Μαρκαινης	Ιδρα	Ερμουπολις	14 Νοεμβριου »	24
	Ν. Τζουλιανος				
Ζαγαμπας	Ν. Δημητριαδης		Ερμ. Τζιτζιναρης	»	16
	Εμμανουηλ Γιαννουζης	Αδρα	Ερμουπολις	20 Μαιου 1828	112
	Γεωργιος Σταυρινος	Σπετσαι	Γρηγορακαικα	10 Αυγουστου »	60
	Δημ. Βλαχογιαννης	Σπετσαι	»	» Μαρτιου »	60
	Ηλιας Κυβερνητης	»	Ερμουπολις	» Ιανουαριου »	24
	Νικολαος Γρηγορης	Αδρα	Ερμουπολις	26 Μαιου »	24
	Εμμανουηλ Δεπολλας	»	»	» Νοεμβριου »	24
Κρουσ	Γεωργιος Δεπολλας	»	»	24 Δεκεμβριου 1830	24
	Γεωργιος Δεπολλας	»	»	» » »

31

32

33

34

35

31. Επιστολή προς τον Κυβερνήτη του Χασάν αγά Κούρταλη, Τούρκου χειρούργου, ο οποίος προσέφερε πολλές υπηρεσίες στους Έλληνες στη διάρκεια του πολέμου· ζητά ζώα και σπόρους, σε αντικατάσταση αρπαγέντων, για τις ανάγκες του κτήματός του, Εύβοια 18.6.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

32. Κάτοψη και όψη του λοιμοκαθαρτηρίου της Αίγινας που χτίστηκε πάνω στα ερείπια αρχαίου θεάτρου του νησιού
Υδατογραφία του L.A. Winstrup από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Αθήνα 1818-1853: έργα Δανών καλλιτεχνών,* Αθήνα 1985
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Η καραντίνα της Αίγινας, Αίγινα 1849
Σχέδιο με μολύβι του L.A. Winstrup από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Αθήνα 1818-1853: έργα Δανών καλλιτεχνών,* Αθήνα 1985
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Το «Εθνικόν Στρατιωτικόν Νοσοκομείον Ναυπλίας» στην Ακροναυπλία που άρχισε να λειτουργεί το 1828 με απόφαση του K. W. Heideck, Στρατιωτικού Διοικητή του Ναυπλίου
Φωτογραφίες από: Σέμνη Καρούζου, *Το Ναύπλιο,* Αθήνα 1979
Βιβλιοθήκη της Βουλής

35. Αίτημα των ηγουμένων των μονών του Αγ. Όρους προς τον Ιω. Καποδίστρια για παροχή οικονομικής βοήθειας, 24.9.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

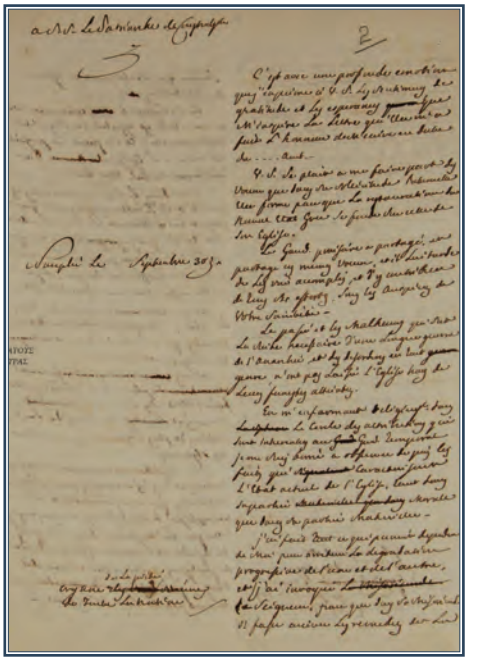

36

36. Κατάστιχο καταγραφής από την Εκκλησιαστική Επιτροπή της κινητής και ακίνητης περιουσίας των μοναστηριών της Πελοποννήσου, 1.2.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

37. Ο Αλ. Στούρτζας γνωστοποιεί στον Ιω. Καποδίστρια ότι του έγραψε από το Παρίσι ιδέες πρακτικές και ουσιώδεις για τις μελλοντικές σχέσεις της Ελλάδας με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Οδησσός 28.10./9.11.1827
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

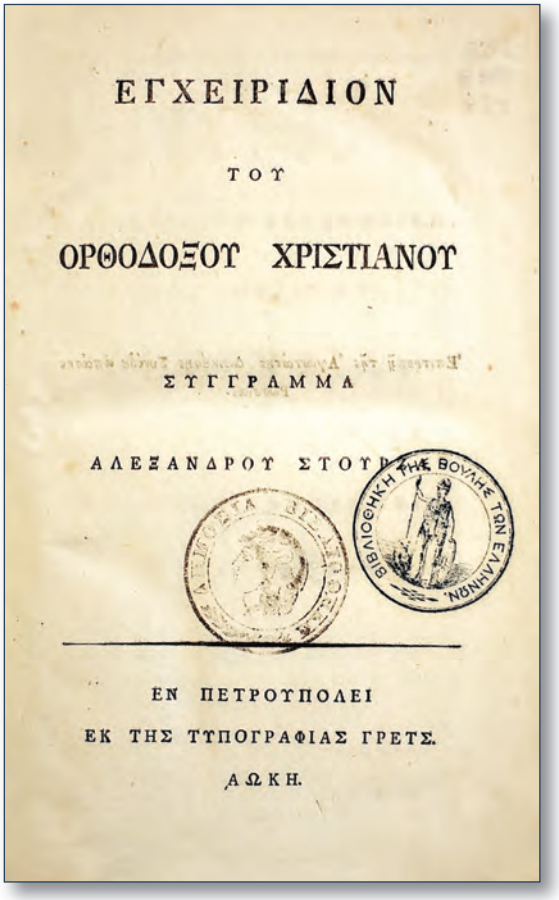
38

38. Σε απάντηση επιστολής του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Κωνστάντιου Α΄, ο Ιω. Καποδίστριας συμμερίζεται τις απόψεις του για την αποκατάσταση της εκκλησίας στο νέο ελληνικό κράτος και προτείνει να αναζητηθούν από κοινού τρόποι για να θεραπευτούν τα εκκλησιαστικά και ηθικά προβλήματα σ' αυτό, Ναύπλιο [24].9.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

39. Αλέξανδρος Στούρτζας, *Εγχειρίδιον του ορθοδόξου χριστιανού*, Πετρούπολη 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

40. Επιστολή του Ιω. Καποδίστρια στον Αλ. Στούρτζα στην οποία σημειώνει, μεταξύ άλλων, ότι έλαβε τα δύο αντίτυπα της «Κατηχήσεώς» του και ότι το βιβλίο αυτό θα ωφελήσει πολύ, Ναύπλιο 28.5.1829
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΤΟΥ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΤΟΥΡ

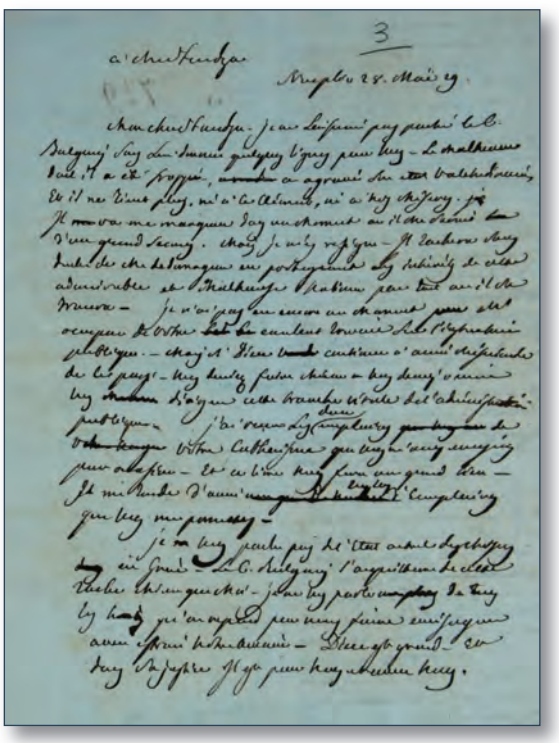
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΡΕΤΣ.

ΑΩΚΗ.

39

40

Ο Τύπος

Ο Καποδίστριας με την αγορά από τον φημισμένο γαλλικό οίκο του Παρισιού Firmin Didot Frères εκτυπωτικών μηχανημάτων και λοιπού τυπογραφικού υλικού ενίσχυσε ικανοποιητικά το κυβερνητικό τυπογραφείο στην Αίγινα, στο οποίο εκδόθηκε η επίσημη εφημερίδα όχι μόνο στα ελληνικά αλλά και στα γαλλικά (*Γενική Εφημερίς*/*Courrier de la Grèce*), ενώ συγχρόνως αυξήθηκαν οι δυνατότητές του για την πραγματοποίηση και άλλων εκδόσεων, κυρίως εκπαιδευτικών. Τον Κυβερνήτη απασχολούσε ιδιαίτερα η εικόνα που θα σχημάτιζαν οι ξένοι και ιδιαίτερα οι τρεις προστάτιδες Δυνάμεις για τη χώρα και τον ίδιο. Με το επιχείρημα ότι αν η εικόνα αυτή ήταν αρνητική, θα βλάπτονταν τα συμφέροντα της χώρας, συστηματικά επιδίωξε να ελέγξει ό,τι τυπωνόταν στο υπό σχηματισμό νέο κράτος. Φρόντισε να παύσουν ή να τεθούν υπό κυβερνητική προστασία οι εφημερίδες που κυκλοφορούσαν κατά την άφιξή του και τα αντίστοιχα τυπογραφεία τους, και εμπόδισε ή κατέστειλε κάθε απόπειρα να εκδοθεί μη ελεγχόμενη εφημερίδα. Το 1831, στην ένταση της σύγκρουσης με την αντιπολίτευση, περιόρισε την ελευθεροτυπία.

Δικαιοσύνη

Ιδρύθηκαν δικαστήρια πρώτου και δεύτερου βαθμού (πρωτόκλητα, ανέκκλητο) και γενικά επιδιώχθηκε οι διαφορές των πολιτών και τα κάθε μορφής αδικήματα να επιλύονται βάσει των νόμων και από δικαστές. Οργανώθηκαν οι φυλακές. Ο Κυβερνήτης και οι συνεργάτες του απέβλεπαν στην εισαγωγή ενός δικαίου που θα ήταν σύμφωνο με τα τότε ευρωπαϊκά πρότυπα, χωρίς όμως να παραγνωρίζεται και η νομική παράδοση η βασισμένη στο βυζαντινό και εθιμικό δίκαιο. Οι νόμοι που ψηφίστηκαν για τους συνηγόρους, κυρίως για τους μνήμονες (τους μετέπειτα συμβολαιογράφους) και τις διαθήκες αποτέλεσαν βασικά νομικά κείμενα για όλον τον 19ο αιώνα. Στην περίοδο που η αντιπολίτευση έγινε απειλητική, έγιναν αλλαγές στην Ποινική και Πολιτική Δικονομία με σκοπό την υπαγωγή της δικαιοσύνης στον κυβερνητικό έλεγχο. Στενός συνεργάτης του Καποδίστρια στον τομέα αυτόν ήταν ο Κερκυραίος νομομαθής Ιωάννης Γενατάς. Από τους άλλους νομομαθείς αυτής της περιόδου διακρίνεται για τις φιλελεύθερες ιδέες του ο Χριστόδουλος Κλονάρης, ο οποίος τελικά συντάχθηκε με τους αντιπολιτευομένους.

Οργάνωση του στρατού και του στόλου

Ο στρατός οργανώθηκε σε χιλιαρχίες, αργότερα σε τάγματα, με σκοπό να αποσπαστούν οι ένοπλοι από την κηδεμονία των οπλαρχηγών, να περιοριστούν οι καταχρήσεις που βάραιναν το δημόσιο ταμείο αλλά και τους μη ένοπλους πολίτες. Στο Ταξιαρχικό, περισσότερο τιμητικό σώμα, εντάχθηκαν οι γηραιότεροι των στρατιωτικών αρχηγών. Τη διεύθυνση των Πελοποννησιακών στρατευμάτων ανέλαβε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Ο στόλος με επικεφαλής τον Ανδρέα Μιαούλη εξάλειψε την πειρατεία στο Αιγαίο. Στον Πόρο εγκαταστάθηκε ο ναύσταθμος. Ελαχιστοποιήθηκαν τα κρούσματα λιποταξίας. Παρά τα εμπόδια του αγγλικού παράγοντα, επιχειρήθηκε η απελευθέρωση των κατεχόμενων από τους Τούρκους εδαφών ώστε να περιληφθούν στα σύνορα του νέου κράτους. Εκδιώχθηκαν οι Τούρκοι από την Ανατολική Στερεά Ελλάδα, παραδόθηκε το Μεσολόγγι και άλλα φρούρια στις ελληνικές δυνάμεις.

Παραμερίστηκαν σταδιακά από την αρχηγία του στρατού ο Ρ. Τσωρτς (R. Church) και ο Δημήτριος Υψηλάντης και ο έλεγχός του ανατέθηκε στον Αυγουστίνο Καποδίστρια. Με μεγάλη προσπάθεια και αγωνία εξασφαλίστηκε η τακτική πληρωμή των στρατιωτών για να αποφευχθούν ταραχές. Χρησιμοποιήθηκαν για την οργάνωση τακτικού στρατού ξένοι αξιωματικοί, κυρίως Γάλλοι, αλλά, παρά τις αντίθετες απόψεις του Κ. Φαβιέρου (C. Fabvier), και το σώμα αυτό τέθηκε υπό κυβερνητικό έλεγχο. Ο Καποδίστριας, με επιτυχημένους ελιγμούς, εξασφάλισε την υλική και ηθική υποστήριξη του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο, τουλάχιστον όσο αρχηγός του ήταν ο στρατάρχης Ν. Μαιζών (N. Maison) και ο διάδοχός του στρατη-

γός A. Schneider. Μεταξύ των στενών εδώ συνεργατών του Καποδίστρια ήταν ο Βαυαρός συνταγματάρχης Κ. Χάιντεκ (K.W. Heideck) και ο αντισυνταγματάρχης Ν. Ράικο (N. Rayko), ο μόνος επώνυμος Ρώσος φιλέλληνας που πρόσφερε επί τόπου τις υπηρεσίες του. Για την εκπαίδευση των νέων αξιωματικών (ευελπίδων), ιδρύθηκε το Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο στο Ναύπλιο.

1. Το πρώτο τυπογραφείο στην Αίγινα
Φωτογραφία
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

2. Εκδόσεις της Εθνικής Τυπογραφίας στην Αίγινα
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Ανακοίνωση έκδοσης «Συλλογής μαθημάτων» από τον «πατριώτη» Τ.Κ. και πρόσκληση συνδρομητών· θα τυπωθεί στο Ναύπλιο από τη «συντροφική τυπογραφία» Κ. Τόμπρα, Ναύπλιο 27.9.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

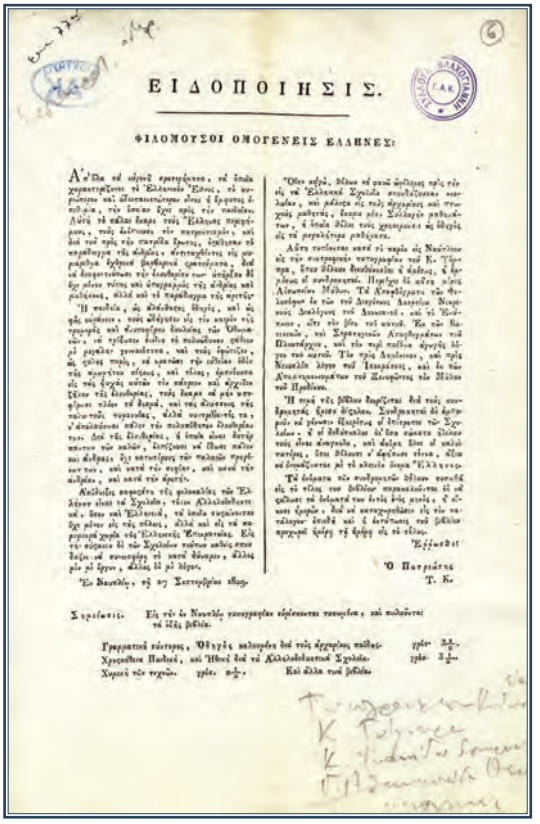
4. Ο αρχιμανδρίτης Διονύσιος Πύρρος γνωστοποιεί την εγκατάσταση χαρτοποιητικής μηχανής στο Άργος και καλεί τους κατοίκους να παραδώσουν έναντι αμοιβής ή να ανταλλάξουν με χαρτί κουρέλια («παλαιόπανα»), αναγκαία ως πρώτη ύλη για την κατασκευή του χαρτιού, Άργος 15.6.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

1

2

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΕΛΛΗΝΕΣ!

Α'φ'ὅτα τό αἰσχιστ προτρέχουσι, τό ἔπαθε χαρακτήζουσι τό Ἑλληνικό Ἔθνος, τό κυριότερον καὶ ἀδιαπεκτητόν ἄνευ τ ἔμφυτος ἐ τύ αἰσι, τὸν ἐσκλ ἔρε πρὸς τὸν ναυάρχον. Λοιπὸ τὸ πᾶσι ἔκαμε τοὺς Ἕλληνας παρρησιαστὰς, καὶ δὲν τοὺς πρὸς τὸν ναυάρχον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐπαρχίαν τῆς ἀθήνας, ἀντιπροέδρους τῆς μεγάλης ἐχθρικῆς ἐπαναστάσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκινδύνευσεν ἡ ἐλευθερία των ὑπόμονον. Ἠ ἴδ ἄμεσ τότος καὶ ἐπιφορὰς τῆς πόρας καὶ ραλύσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ παράδειγμα τῆς κρατίας·

Ἠ πυθία, ἡ ἀλάθεστ θεσπὶς, καὶ ὁ ἀξ ὑμᾶς ἀπέστειλε εἰς τὸν κυρὸν τῆς τριμερὲς καὶ ἐγκατοφόρου δουλείας τὸν Ὀθωμανὸν, τὸν τρέμοντα διότι τὸ παλαιόπουλον σκέπει μὲ μαγάλον γονατάτευσιν, καὶ τοὺς ἐφιτεῖλεν, ὡς ἐχθρὸς πορὶς, νὰ κρατήσει τὸν ὁπλίσει ἐδὲ τὸν πλοιτικὸν πόρος, καὶ τέλος, ἐρκόλουσα εἰς τοὺς ἐγκρίς αὐτὸν τὸν πόρον καὶ ἀγχόλιν ζῶντ τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς ἔκαμε νὰ μὴν ὑποφέρουν πλέον τὸ δοῦλ, καὶ τοὺς ἔλυσεν ἀπὸ τὰ πολιτικὰ δεσμὰ τῶν· ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀνάγκ πάντων τῶν καλῶν, ἐστέρεσεν τὸ ἔθνος πλέον καὶ ἀλήθειαν· δὲ κατεστέρησεν τὸν πολιτικὸν πνεῦμον των, καὶ κατὰ τὸν σοφὸν, καὶ κατὰ τὸν ἀνδρεῖον, καὶ κατὰ τὸν ἀγαθόν.

Καθένας καφρόνα τὰς φιλοκαλίας τῶν Ἑλλήνων εἶναι τὸ Σχολεῖ, τέκνα Ἀλλοδαπέντικά, δὲν καὶ Ἑλληνικά, τὰ ὁποῖα συφλίνουσι ἔχ μόνον εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ καμπαγνὰ χωρία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας. Εἰς τὸν σύρμον τὸ Χριστὸν τοιοῦτον καθὼς ἐσεῖς ἐδεῖτε τὸ συναγώγι τὸ κατὰ δόκησιν, ἄλλως μὲν τὸ ἔργον, ἄλλως δὲ μὲ λόγον.

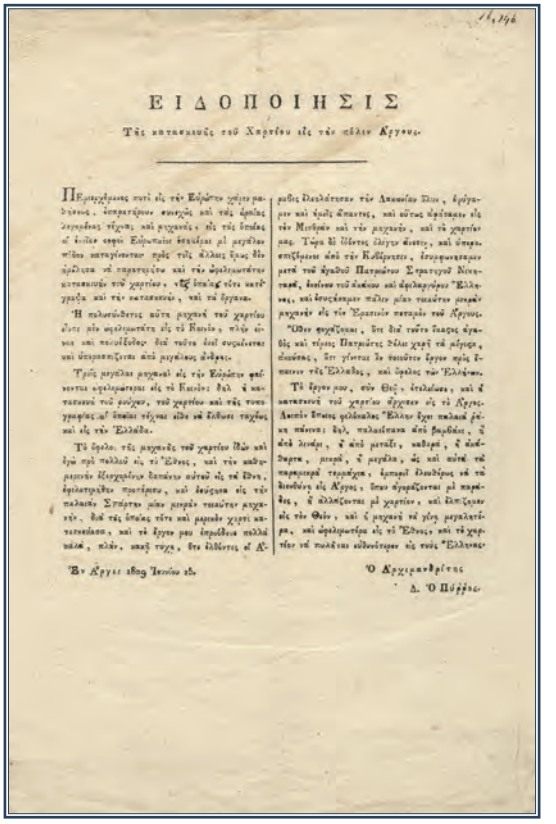
Ἐν Ναυπλίᾳ, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1829.

Ὁ Πατριάρχ
Τ. Κ.

Σημείωσις. Εἰς τὸν τὸ Ναυπλίᾳ τυπογραφεῖον ἐφυλάττοντο τυπωμένοι, καὶ πωλοῦνται τὰ ἑξῆς βιβλία.

Γραμματικὴ κάτοπτρος, Ὀθήνᾳ πολυφύλλου διὰ τοὺς ἀρχαίους παλαιοὺς	γρόσ. 3½
Χρυσοῦνθου Πυθικοῦ, καὶ Ἥβικὸ διὰ τὸ Ἀλλοδαπικὸν Σχολεῖο.	γρόσ. 3½
Χυμικὸ τοῦ τυχόν. γρόσ. 2½.	Καὶ ἄλλα τινὰ βιβλία.

3

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Τῆς κατασκευῆς τοῦ Χαρτίου εἰς τὴν πόλιν Κρανιᾶς.

Πεπιστεύομεν πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπ χρείαν παρόμοιος ἐπιφανίου συνεχῶς καὶ τοὺς ἁρπίς ἐπιχειρήσεις τέχνας, καὶ μαγαζεῖ, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἐπίδεν ἐσφρ Εὐρωπαῖοι ἐσκόλεσε μὲ μεγάλον κόπον καταγίνονται πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔργοις ὅλο πρόκειται νὰ παρατηρήσουν καὶ τὴν ἀφελεστάτην κατασκευὴν τοῦ χαρτίου, τὴν ὁποίαν τότε κατέγραψε καὶ τὴν κατασκευὴν, καὶ τὰ ἔργανα.

Ἡ πολυτέλειες κόπτ μεγάλ τοῦ χαρτίου εἶναι πὸν ἀφελεστάτης εἰς τὴ Εὐρώπ, πλὴν εἶναι καὶ πολυέξοδον διὰ τοῦτο δὲν συφαίνουσι καὶ ὠτερισπεύτου ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώπ.

Τρεῖς μεγάλοι μαγαζεῖ εἰς τὴν Εὐρώπ φαίνονται ἀφελεστάτοι εἰς τὴ Εὐρώπ διὰ τ κατασκευὴ τοῦ σούρμ, τοῦ χαρτίου καὶ τῆς τυπογραφίας· αἱ ὁποῖαι τέχναι εἶδε νὰ ἔλθουν τάχιστ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ ἔργαλ. τῆς μεγάλης τοῦ χαρτίου Πῶς καὶ ἐγὼ πρὸ πολλοῦ εἶς τὸ Ἔθνος, καὶ τὸν κακομοιρίδ Ἐλευθερίου Κατσάρ αὐτοῦ εἰς τὸ Ἔθν, ἐφιστεύσαμεν τοιοῦτον, καὶ δούλευσι εἰς τὴν παλαιὰν Σπάρτ μέσα μικρὰ τεκμήτ μηχανὴ. διὰ τῆς ὁποίας τότε καὶ μαγικὸ χαρτὶ κατασκεύασεν, καὶ τὸ ἔχου μου ἐπιδείκνε πολλὰ πολὺ, πλὴν, ἀκαῆ τυχε, ὅτε ἐλθόντες οἱ Ἀραβοὶ ἐπολέμησαν τὴν Ἀκρόπολ Πλὴν, ἐκαῆ τυχε, ὅτε ἐλθόντες οἱ Ἀ-

Ἐν Ἄργει 1829 Ἰουλίου 28.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης
Δ. Ὁ Πόρρος.

4

5

NUMÉRO V. IIe ANNÉE.

COURRIER D'ORIENT,

Journal politique, commercial et littéraire,

PARAISSANT UNE FOIS PAR SEMAINE À DES JOURS INDÉTERMINÉS.

Les lettres et paquets destinés pour le Bureau doivent être adressés francs de port à Patras.
L'abonnement pour la Grèce est de 20 fr. pour 3 mois, 40 fr. pour 6 mois, et de 80 fr. pour un an.
Pour les États limitrophes, pour tous les pays étrangers à la Grèce et les bâtiments de station dans la Méditerranée il est de 25 fr. pour 3 mois, et de 50 fr. pour un an.

Patras, lundi 12 janvier 1829.

AVIS.

En France et dans les pays où naît de la France, les personnes qui voudront s'abonner au COURRIER D'ORIENT sont priées de s'adresser à Paris à M. CASSIN, rue Fontaine n°. 19 ou à M. LAURENT, éditeur à Toulon, agent du journal. Elles doivent aussi avoir de porte de temps considérable, et recevoir de Toulon les numéros les plus récents du Courrier, ou bien la collection complète si elle le désirent.

(Voyez à la fin du Journal les différentes adresses où l'on peut souscrire ailleurs.)

INTÉRIEUR.

PATRAS.

ORDRE DU JOUR.

Le maréchal-de-camp commandant la troisième brigade annonce avec un vif sentiment de plaisir que grâce aux soins généreux de M. le général Higonet et à l'active coopération de ses braves subalternes, le pays peut être considéré comme entièrement et pour toujours délivré de ses pires ennemis, l'un de ses plus dangereux ulcères, existe encore dans les heureux gens, et souvent sans cesse d'un répandre de sources le Brave par l'impossibilité de détruire les nécessités suspects.

Le Maréchal-de-camp fait à ce sujet un appel à tous les sentiments généreux; et il engage MM. les officiers des deux brigades et de la marine royale à faire disposer chez lui le cœur loup et les effets dont ils pourront disposer, pour qu'il en fasse l'envoi dans les trois ambulances établies de la montagne. Là, ils seront distribués aux malheureux renfermés dans les hôpitaux, dans leurs vêtements devant brûler, ne qui est le complément des mesures les plus efficaces.

Ainsi, les militaires français, si chers des vœux de leur Roi, auront mérité une solide récompense et trouvé un plus chaleureux intérêt.

Le maréchal-de-camp commandant la troisième brigade,

SCHNEIDER.

Patras, le 31 décembre 1828.

N°. 55. L'ABEILLE GRECQUE.

FEUILLE PERIODIQUE HEBDOMADAIRE.

Samedi 30. Avril. 1828. Lundi

Dieu et la Liberté.

GOUVERNEMENT GREC.
Le Président de la Grèce.
INSTRUCTIONS GÉNÉRALES.

N°. 1769
POUR LES COMMISSAIRES EXTRAORDINAIRES DU GOUVERNEMENT DANS LES DIFFÉRENS DÉPARTEMENTS DE LA GRÈCE.

La sollicitude bienveillante des Souverains alliés, et les vœux unanimes du monde civilisé et chrétien, appelaient la Grèce à sortir de ses ruines, et à faire conséquemment disparaître de son sol l'triste les traces encore sanglantes de la guerre, de la discorde, et de leurs funestes conséquences.

Pour répondre à ces appels, autant que pour satisfaire au besoin pressant qu'éprouve le peuple de jouir des garanties d'une administration régulière et légale, le Gouvernement par son décret sub N 10. vient d'instituer une nouvelle circonscription administrative dans tout l'État.

Maintenant, à l'effet de procurer au peuple une heure plutôt la jouissance de ces garanties, il a nommé des Commissaires Extraordinaires dans les différens départemens; et il les munit des présentes instructions générales, d'après lesquelles il est de son intention qu'ils règlent leur conduite dans l'exercice de leurs fonctions.

Article 1er.

Leur premier devoir est de reconnaître en personne la situation où se trouvent les habitans du Département qu'leur est confié. Ils procéderont en conséquence au dénombrement des susdits habitans, en les classant dans les catégories suivantes:

A. Propriétaires.
B. Agriculteurs.
C. Bergers.
D. Ouvriers.
E. Marins.
F. Marchands.

Ils inscriront en outre les réfugiés, que les malheurs de la Patrie peuvent avoir amenés dans le Département, ainsi que tout autre ordre d'habitans.

Ils accompagneront ces listes d'observations relatives à la fortune ou à l'indigence, aux moyens ou aux besoins de chacune de ces classes. Selon l'urgence des circonstances ils adresseront au Gouvernement un rapport dans cette partie, avant même qu'ils soient au terme de tous les travaux qui la concernent.

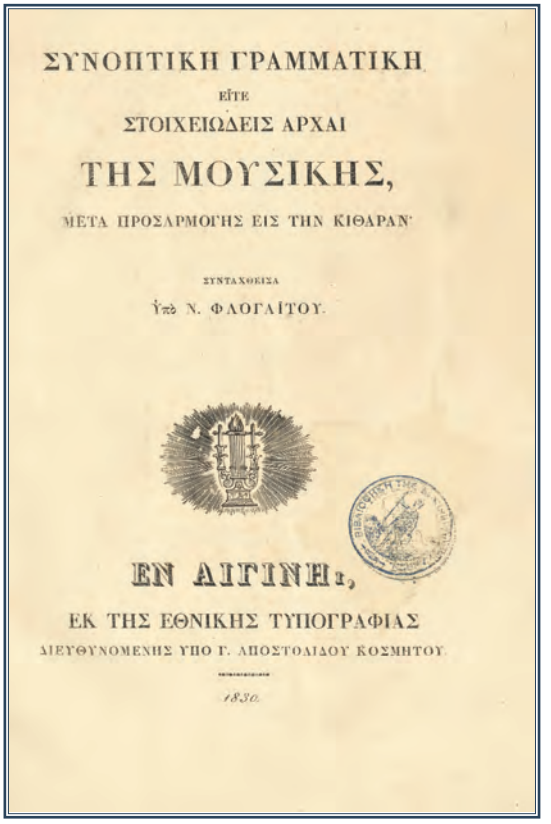
Ayant sous les yeux les lois existantes quant à l'élection et au nombre des Représentans de la Nation au Congrès National, les Commissaires Extraordinaires feront, après avoir inspecté les provinces de leur Département, un rapport à ce sujet, conformément aux ordres que chacun d'eux recevra spécialement.

Art. 2.

Leur rapport général au sujet du dénombrement n'embrasse que le présent. Dès qu'ils pourront s'occuper de l'avenir, ils s'appliqueront à connaître si dans les différentes paroisses du Département il existe des livres, où soient inscrits les baptêmes, et les décès. Dans le cas où il n'en existe pas, ils demanderont les ordres du Gouvernement, afin de recevoir des instructions spéciales sur cette matière importante.

Art. 3.

En arrivant dans chaque province du Département, les Commissaires Extraordinaires doivent prendre connaissance des vœux du peuple, et mettre ainsi le Gouvernement en état d'y faire droit. L'organe par lequel le peuple énonce ses vœux, ce sont les Démogérontes, et il est des lors d'un haut intérêt que ces magistrats, au lieu d'être imposés à la masse par le plus fort, soient légalement choisis par la confiance des citoyens. L'ordonnance ci-jointe détermine d'après la loi le nombre des Démogérontes dans les provinces, villes, bourgs, et villages, règle la forme de leur élection, et définit les fonctions que ces magistrats ont à remplir.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΕΙΤΕ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΑΙ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ,
ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΙΘΑΡΑΝ
ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ
Ὑπὸ Ν. ΦΛΟΓΑΙΤΟΥ.
ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,
ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ.
1830.

6

7

5. Οι γαλλόφωνες εφημερίδες *L'Abeille Grecque* και *Courrier d'Orient* που εκδίδονταν στην Αίγινα και την Πάτρα αντίστοιχα, 1828, 1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Ν. Φλογαΐτης, *Συνοπτική Γραμματική είτε Στοιχειώδεις Αρχαί της Μουσικής, μετά προσαρμογής εις την κιθάραν*, Αίγινα 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

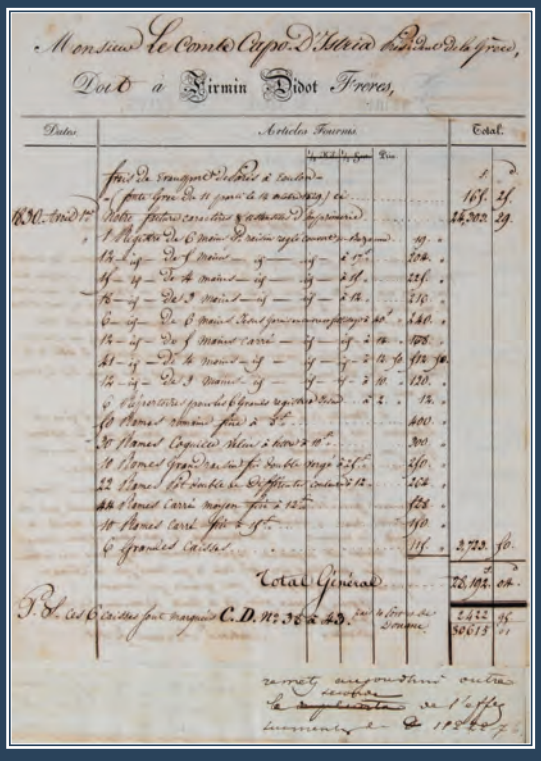
7. Ambroise Firmin Didot (1790-1876)
Ελαιογραφία σε μουσαμά: Wladyslaw Bakalowicz, χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Τιμολόγιο για την πληρωμή από την Ελληνική Κυβέρνηση του τυπογραφικού υλικού που παραγγέλθηκε στον οίκο Firmin Didot Frères, 1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

9. Το αμερικανικό πιεστήριο Columbian που παραγγέλθηκε το 1829 από τον Ιω. Καποδίστρια στον γαλλικό τυπογραφικό και εκδοτικό οίκο του Παρισιού Firmin Didot Frères
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

9

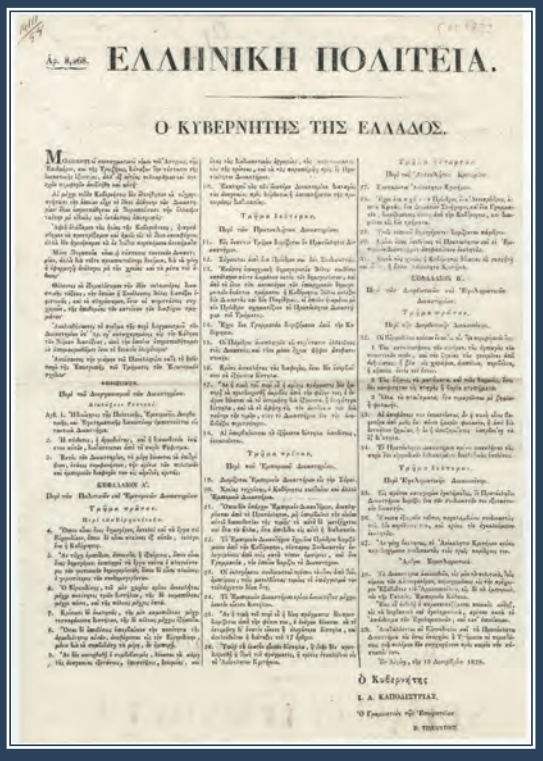

Monsieur Le Comte Capo. d'Istria Président du Gouvernement
Doit à Firmin Didot Freres,

Dates	Articles Fournis	Total.
	Frais de transport de Paris à Londres	f. c.
	(Porte Franc de port à la douane) &c.	165. 25.
1830. Août 1er	Notre facture ci-contre & remise d'usage	25,302. 29.
	1 Registre Du Comité de revision rapportant	19. .
	12 — id — De 4 Mains — id — à 17.	204. .
	14 — id — De 4 Mains — id — à 11.	154. .
	12 — id — Del. 3 Mains — id — à 12.	216. .
	6 — id — De 6 Mains Rond grand raisin rapportant	180. .
	12 — id — De 4 Mains carré — id — à 12.	198. .
	11 — id — De 4 Mains — id — à 12. 50	132. 50
	12 — id — Del. 3 Mains — id — à 10.	120. .
	6 Registres grands blancs rapportant Rond à 2.	12. .
	50 Romes ronsin fins à 8f.	400. .
	30 Romes Coquille blanc à 10 f.	300. .
	11 Romes Grand Raisin fin double rayé à 25 f.	250. .
	22 Romes Id. simple id. à 12.	264. .
	44 Romes Carré moyen fin à 12.	528. .
	10 Romes Carré fin à 15.	150. .
	6 grandes Cartes	114. .
		2,722. 50.
	Total Général	28,192. 04.
P. C.	Ci-Contre pour marque C. D. N.° 38 à 43.	2,412 15
	Le Gérant de Firmin	30615 11

Reçu mille cinq cent soixante dix sept francs quinze centimes ci-contre
le 1er Octobre 1830 pour solde de l'effet
Firmin Didot Freres

8

Αρ. 8,468.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Μ...

Ο Κυβερνητης

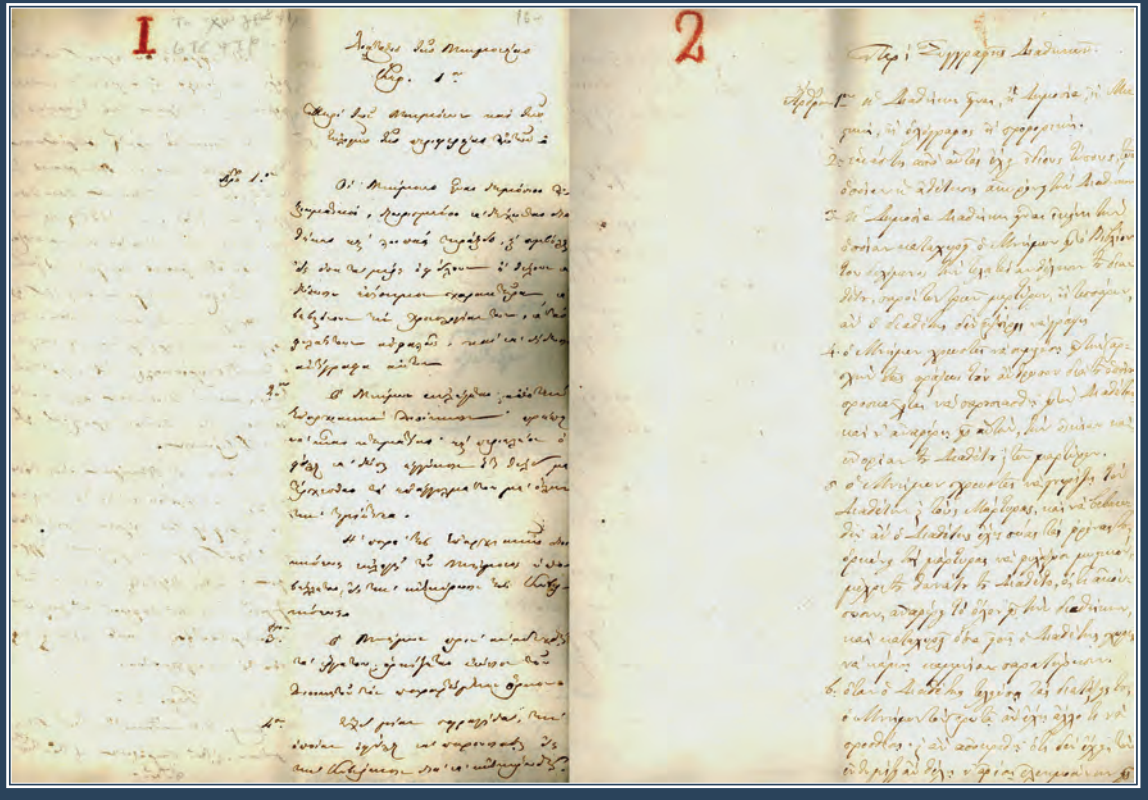
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ο Γραμματευς της Επικρατειας

Β. ΤΟΥΣΣΑΙΝΤ

10

12

1

2

10. Ψήφισμα «Περί του διοργανισμού των δικαστηρίων», Αίγινα 15.12.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

11. Διάταγμα περί συστάσεως δικαστηρίων και διορισμός δικαστών και γραμματέων στις περιοχές των Βορείων Σποράδων, των Κυκλάδων και της Πελοποννήσου, Αίγινα 18.5.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

12. Ο Γραμματέας της Δικαιοσύνης Ιω. Γενατάς υποβάλλει στη Γερουσία προς γνωμοδότηση σχέδια νόμου περί μνημόνων και περί διαθηκών, 17.11.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Εγκύκλιος της Γραμματείας της Επικρατείας «προς τους κατά την Επικράτειαν εκτάκτους επιτρόπους και διοικητάς» με την οποία καλούνται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την εξάλειψη της ληστείας, Ναύπλιο 23.10.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Ψήφισμα «Περί φυλακών», Ναύπλιο 14.12.1830
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

15. Το λιμάνι της Αίγινας με τον μεσαιωνικό πύργο
Υδατογραφία του H. Hansen από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Χριστιανός Χάνσεν, επιστολές και σχέδια από την Ελλάδα,* Αθήνα 1993
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Σχέδιο και προϋπολογισμός από τους Σ. Κλεάνθη και E. Schaubert για να μετατραπεί το Μπούρτζι της Αίγινας σε φυλακή, Αίγινα 20.12.1830
Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής - Μουσείο Μπενάκη

17. Κατάλογος εσόδων-εξόδων της Αστυνομίας Ναυπλίου, Ναύπλιο 1.2.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

18. Ο Γραμματέας της Δικαιοσύνης Ιω. Γενατάς υποβάλλει στη Γερουσία προς γνωμοδότηση σχέδιο ψηφίσματος για την καταπολέμηση της ληστείας «εις τας δημοσίας οδούς», Ναύπλιο 26.8.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Οδηγίες του Ιω. Καποδίστρια προς τον Γενικό Αρχηγό των Πελοποννησιακών όπλων Θ. Κολοκοτρώνη για τη δημιουργία επίλεκτης στρατιωτικής δύναμης με στόχο την αντιμετώπιση του Ιμπραήμ, Αίγινα 9.5.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

11

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

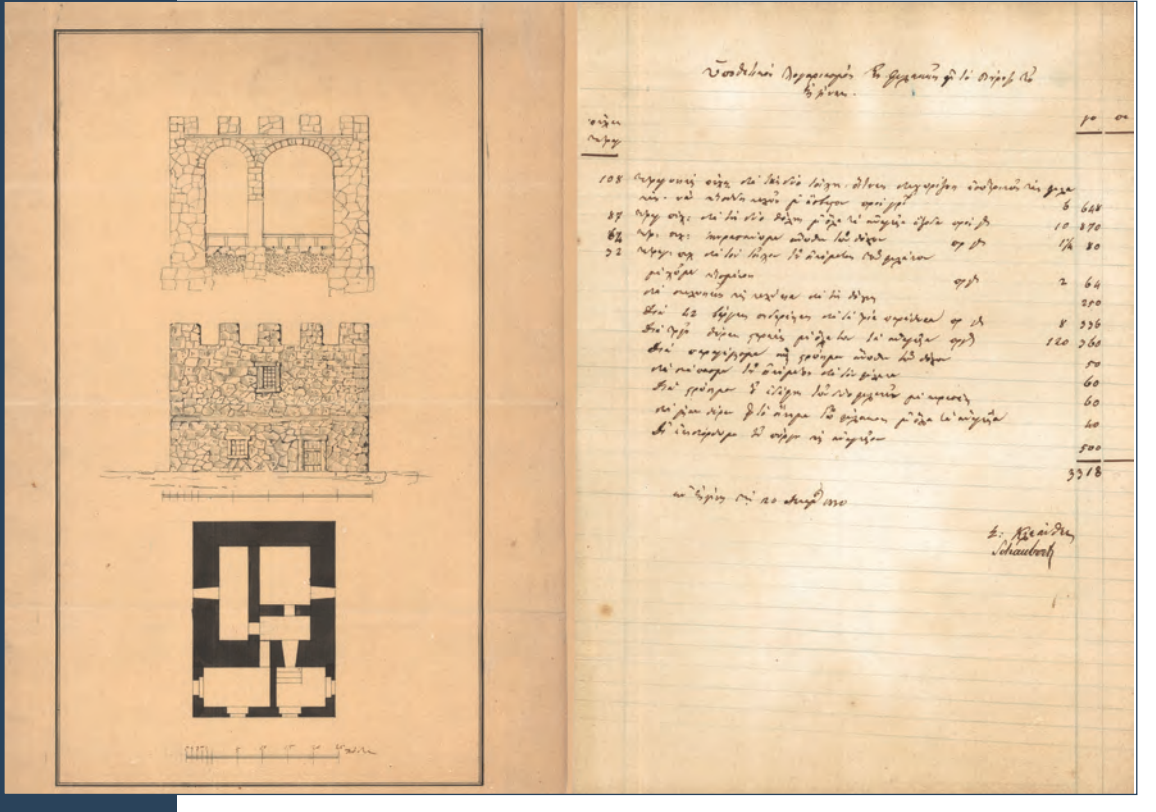
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

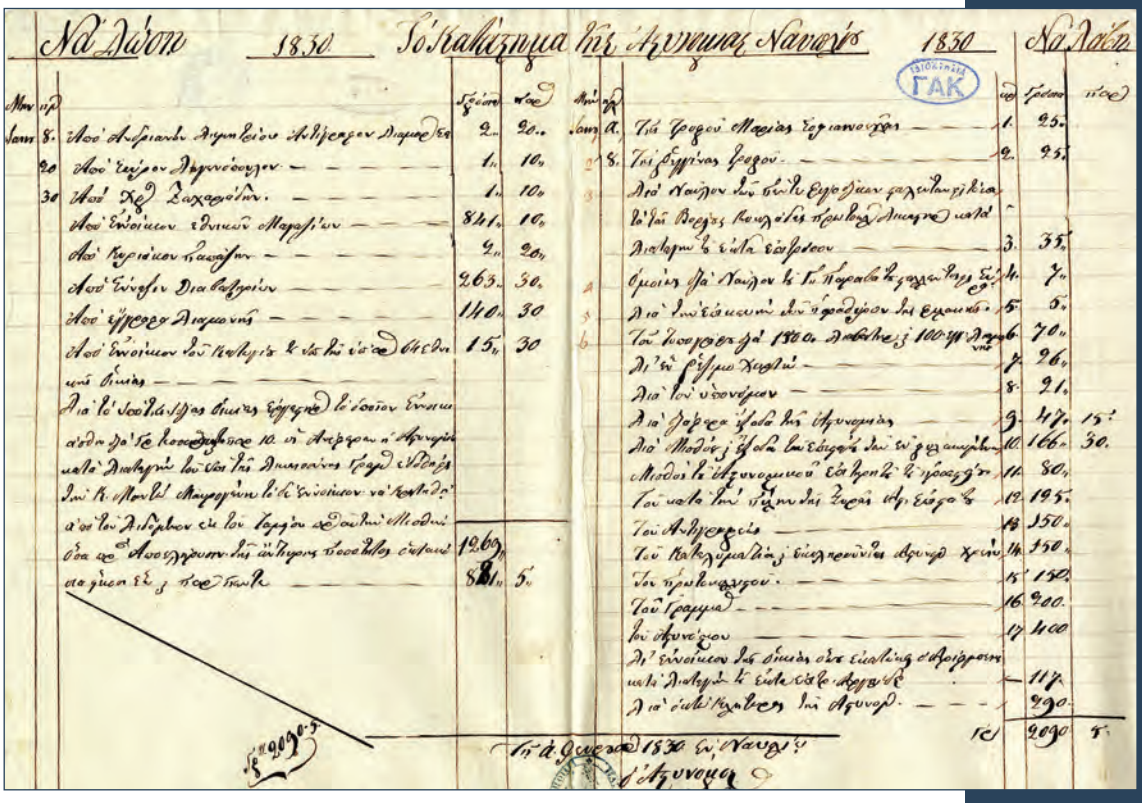
14

15

16

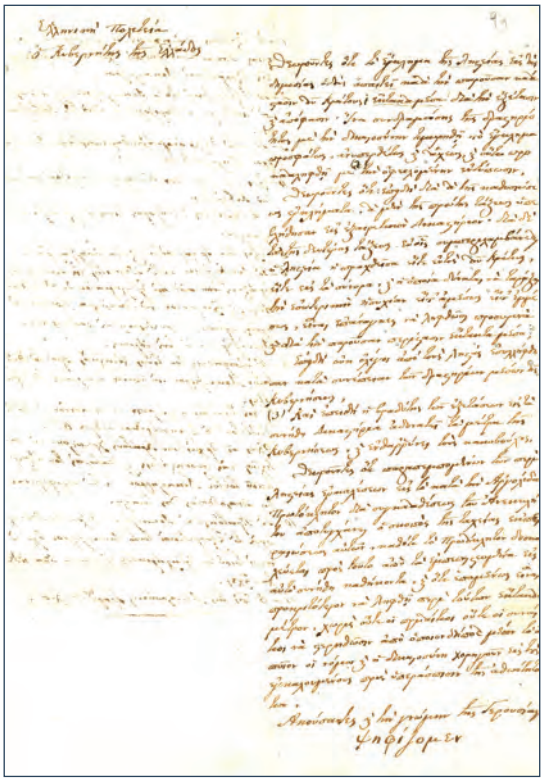

Νά λάβη 1830 Τό Καθεκτικόν τής Αρχοντίας Ναυπλίου 1830 Νά λάβη

17

18

19

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

FABVIER.

20

CARL VON HEIDECK.

21

COLOCOTRONI.

22

PRINCE DEMETRIUS YPSILANTIS.

23

20. Κάρολος Φαβιέρος (1782-1855), Γάλλος φιλέλληνας, στρατηγός και διοικητής του ελληνικού τακτικού στρατού έως το 1828
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Κ. Χάιντεκ (1788-1861), Βαυαρός στρατιωτικός· επί Καποδίστρια διετέλεσε φρούραρχος του Ναυπλίου και μετά την παραίτηση του Φαβιέρου διοικητής του τακτικού στρατού
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (1770-1843)
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24

26

25

27

28

23. Δημήτριος Υψηλάντης (1793-1832)
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal leaders and personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution, from the commencement of the struggle*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Αυγουστίνος Καποδίστριας (1778-1857), αδελφός του Ιω. Καποδίστρια· διορίστηκε πληρεξούσιος τοποτηρητής της Κυβέρνησης στη Στερεά Ελλάδα
Λιθογραφία
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

25. Άποψη του Ναυπλίου· διακρίνονται οι στρατώνες
Φωτογραφία
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

26. «Ιωάννης Καποδίστριας»
Ακρυλικό σε καμβά: Δημήτρης Κρέτσης
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

27. «Η Γαλλική Αποστολή στο Μοριά»
Ελαιογραφία: Noel D. Finert, 1828
Μουσείο Μπενάκη

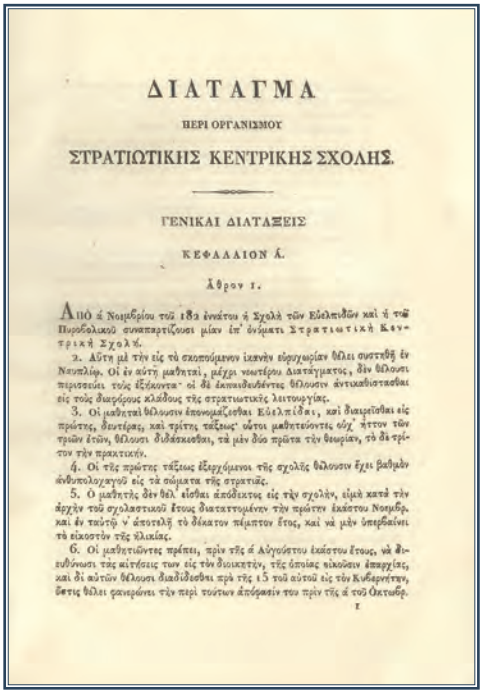
28. Εκπαίδευση στρατιωτών του τακτικού στρατού στο Ναύπλιο, 1830
Υδατογραφία του E. Peytier από: Αφροδίτη Κούρια, *Το Ναύπλιο των περιηγητών*, Αθήνα 2007
Βιβλιοθήκη της Βουλής

29. Ο όρκος του Μακρυγιάννη και των υπ' αυτόν αξιωματικών, Αίγινα 20.4.1828
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

30. Διάταγμα «Περί οργανισμού Στρατιωτικής Κεντρικής Σχολής», Αίγινα 22.2.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

31. Το Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο στο Ναύπλιο
Σκίτσο από: Επ. Στασινόπουλος, *Η ιστορία της Σχολής των Ευελπίδων*, Αθήνα 1954
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Δήλωση της «επί του Ορφανοτροφείου Επιτροπής» σχετικά με την αποστολή άριστων μαθητών στο Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο του Ναυπλίου, Αίγινα 1.11.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Άρθρον 1.

Από α Νοεμβρίου τοῦ 1830 ἐνιάυτου ἡ Σχολὴ τῶν Εὐελπιδῶν καὶ ἡ τοῦ Πυροβολικοῦ συναπαρτίζουσι μίαν ἐπ' ὀνόματι Στρατιωτικὴ Κεντρικὴ Σχολή.

2. Αὕτη μὲ τὴν εἰς τὸ σκοπούμενον ἱκανὴν εὐρυχωρίαν θέλει συστηθῆ ἐν Ναυπλίῳ. Οἱ ἐν αὐτῇ μαθηταὶ, μέχρι νεωτέρου Διατάγματος, δὲν θέλουσι περισσεύει τοὺς ἑξήκοντα· οἱ δὲ ἐκπαιδευθέντες θέλουσιν ἀντικαθιστασθαι εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς στρατιωτικῆς λειτουργίας.

3. Οἱ μαθηταὶ θέλουσιν ἐπονομάζεσθαι Εὐελπίδαι, καὶ διαιρεῖσθαι εἰς πρώτης, δευτέρας, καὶ τρίτης τάξεως· οὗτοι μαθητεύοντες οὐχ' ἧττον τῶν τριῶν ἐτῶν, θέλουσι διδάσκεσθαι, τὰ μὲν δύο πρῶτα τὴν θεωρίαν, τὸ δὲ τρίτον τὴν πρακτικήν.

4. Οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἐξερχόμενοι τῆς σχολῆς θέλουσιν ἔχει βαθμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς τὰ σώματα τῆς στρατιᾶς.

5. Ὁ μαθητὴς δὲν θέλ' εἶσθαι ἀποδεκτὸς εἰς τὴν σχολὴν, εἰμὴ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους διαταττομένην τὴν πρώτην ἑκάστου Νοεμβρ. καὶ ἐν ταὐτῷ ν' ἀποτελῇ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος, καὶ νὰ μὴν ὑπερβαίνει τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας.

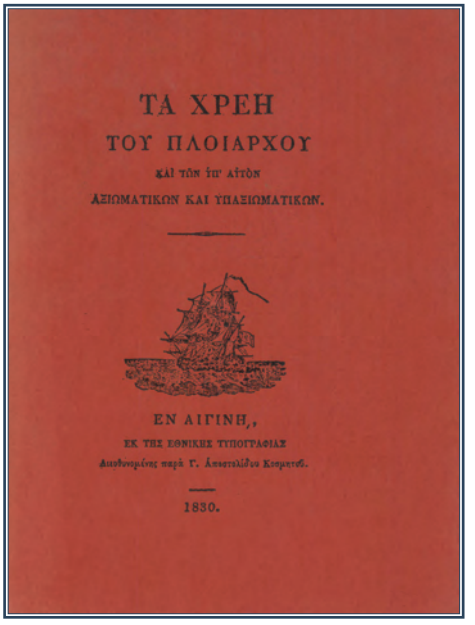
6. Οἱ μαθητεύοντες πρέπει, πρὶν τῆς α Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους, νὰ ἀνανεώνωσι τὰς αἰτήσεις των εἰς τὸν διοικητὴν, τῆς ὁποίας αἰκοῦσιν ἀπαρχίας, καὶ δι αὐτῶν θέλουσι διαβιβασθαι πρὸ τῆς 15 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅστις θέλει χαιρώνει τὴν περὶ τούτων ἀπόφασίν του πρὶν τῆς α τοῦ Οκτωβρ.

1

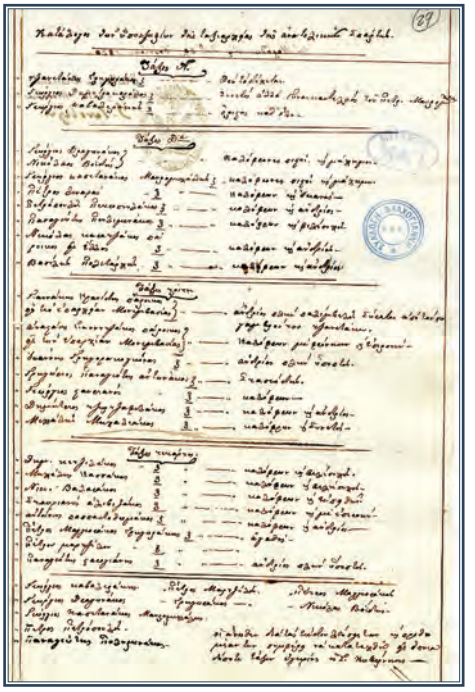
30

31

ΤΑ ΧΡΕΗ
ΤΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΥΤΟΝ
ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ.
ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,,
ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
1830.

33

34

36

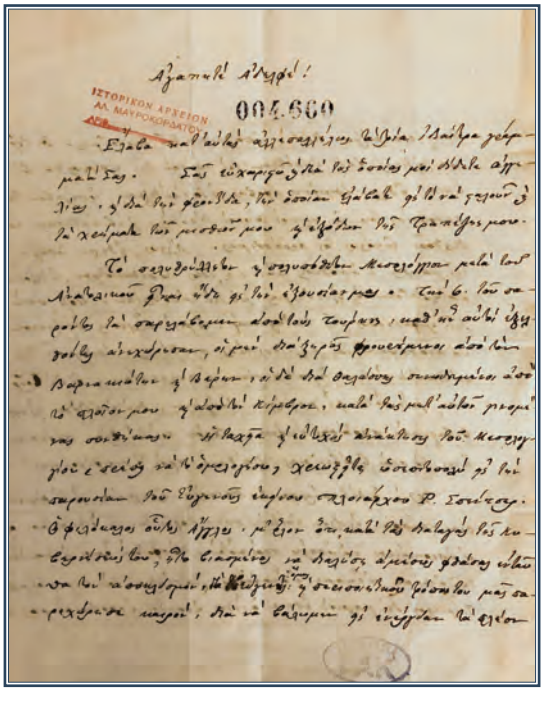
33. *Τα χρέη του πλοιάρχου και των υπ' αυτόν αξιωματικών και υπαξιωματικών*
Φωτοανατύπωση της έκδοσης του 1830 (Αίγινα, Εθνικό Τυπογραφείο)
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Κατάλογος υποψηφίων για την ταξιαρχία της Ανατολικής Σπάρτης, την οποία υπέβαλε με παρατηρήσεις για τον κάθε υποψήφιο ο Ι. Γενοβέλης, Έκτακτος Διοικητής Λακωνίας και Κάτω Μεσσηνίας, Μαραθωνήσι 29.6.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

35. Ο Ανδρέας Μιαούλης εξηγεί στον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο με ποιο τρόπο το «πολυπόθητον» Μεσολόγγι και το Αιτωλικό περιήλθαν στους Έλληνες ύστερα από συνθηκολόγηση των Τούρκων που αποχώρησαν με ασφάλεια, «απέναντι του Μεσολογγίου, επί του δικρότου Ελλάς» 8.5.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

36. Σφραγίδα με ξύλινη λαβή του Ιω. Καποδίστρια
Βιβλιοθήκη της Βουλής

35

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ
ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ
004.660

Καποδίστριας - Οι τρεις προστάτιδες Δυνάμεις

Σχέσεις με τη Ρωσία

Σε όλο το διάστημα της αρχής του ο Κυβερνήτης αλληλογραφούσε τακτικά με τη Ρωσική Κυβέρνηση, κυρίως τον Νέσσελροντ και έγγραφά του γνωστοποιούνταν στον τσάρο. Τίποτε δεν αποδεικνύει ότι ακολουθούσε πιστά τις συστάσεις των Ρώσων. Φαίνεται ότι πολλές φορές συνέβαινε το αντίθετο. Η Ρωσία θεωρούσε τον Καποδίστρια ως τον καταλληλότερο να κυβερνήσει την Ελλάδα στη φάση της συγκρότησής της σε κράτος και γι' αυτό ήταν γενναιόδωρη στη βοήθειά της. Συνεχής ήταν η διπλωματική υποστήριξή της για την επέκταση των ελληνικών συνόρων, η οικονομική συνδρομή, η συνεργασία των διπλωματικών αντιπροσώπων της στην Ελλάδα με τον Καποδίστρια, η βοήθεια του ρωσικού στόλου υπό τον ναύαρχο Λ. Χέυδεν (L. Heyden). Ο στόλος αυτός βρήκε πρόθυμα τις αναγκαίες διευκολύνσεις στα ελληνικά λιμάνια κατά τη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου. Βασική επιδίωξη του Καποδίστρια παρέμενε πάντοτε η εξασφάλιση της υποστήριξης των τριών Δυνάμεων ή τουλάχιστον των δύο. Μόνο το καλοκαίρι του 1831 αναγκάστηκε, με καταστροφικές συνέπειες, να στηριχθεί, σχεδόν αποκλειστικά, στη ρωσική διπλωματική, οικονομική και ναυτική συνδρομή για να σώσει το κλονιζόμενο καθεστώς του.

Σχέσεις με την Αγγλία

Η Αγγλία ήταν η δύναμη εκείνη που είχε λόγους να μη θέλει τον Κυβερνήτη επικεφαλής των ελληνικών πραγμάτων: φοβόταν ότι εξυπηρετούσε, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις του, τα ρωσικά συμφέροντα και ήταν σαφώς εχθρική στην επιθυμία του για την επέκταση των ελληνικών συνόρων. Κατά τον Α. Ουέλλινγκτων, πρωθυπουργό της Αγγλίας στο μεγαλύτερο μέρος της καποδιστριακής περιόδου (Ιανουάριος 1828-Νοέμβριος 1830), ένα ισχυρό ελληνικό κράτος θα ανέτρεπε την ισορροπία δυνάμεων στην Ανατολή, θα ανταγωνιζόταν μελλοντικά τη βρετανική ναυτική δύναμη και αναπόφευκτα θα εξαρτιόταν από τη Ρωσία. Θα δημιουργούσε επί πλέον προβλήματα στην αγγλική κατοχή των Επτανήσων. Ο Ουέλλιγκτων δεν επιθυμούσε τη ρήξη με την Πύλη που προκάλεσε η ναυμαχία του Ναυαρίνου, ανακάλεσε τον Κόδριγκτων και σκέφθηκε, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου, να αποσύρει τη χώρα του από τη συνθήκη του Λονδίνου του 1827.

Η Αγγλία έπεισε τους συμμάχους να υπογράψουν το πρωτόκολλο της 4/16 Νοεμβρίου 1828 με το οποίο οι Δυνάμεις έθεταν υπό την προσωρινή τους εγγύηση μόνο την Πελοπόννησο και τις Κυκλάδες. Ο Καποδίστριας αρνήθηκε να το εφαρμόσει, παρά τις επίμονες πιέσεις του διπλωματικού αντιπροσώπου της Αγγλίας στην Ελλάδα Ε. Ντώκινς (Ed. Dawkins), ο οποίος ζήτησε την αναστολή των στρατιωτικών επιχειρήσεων στη Στερεά Ελλάδα και την ανάκληση των στρατευμάτων στην Πελοπόννησο.

Ο Καποδίστριας, με τη σειρά του, δεν έκρυβε την απέχθειά του για τους Άγγλους και φαίνεται ότι με δυσκολία τηρούσε τα διπλωματικά προσχήματα για να μην το δείχνει. Θεωρούσε ταυτόσημη με προδοσία κάθε μορφής ανεπίσημη συνεργασία των Ελλήνων με την Αγγλία, επειδή απροκάλυπτα επιδίωκε τον περιορισμό των ελληνικών συνόρων.

Σχέσεις με τη Γαλλία

Η Γαλλία, που επιχειρούσε να διαδραματίσει και πάλι πρωτεύοντα ρόλο στην Ανατολή, βρήκε στο ελληνικό ζήτημα μια ευκαιρία παρέμβασης. Ανέλαβε την εκστρατεία στην Πελοπόννησο για να εξισορροπήσει τις τυχόν επιτυχίες των Ρώσων. Η παρουσία, εξάλλου, του γαλλικού στρατού θα δημιουργούσε ένα πλέγμα σχέσεων που θα εξυπηρετούσε μακροπρόθεσμα τα γαλλικά συμφέροντα στην περιοχή. Τάχθηκε υπέρ ευρύτερων ελληνικών συνόρων γιατί ήθελε το νέο κράτος ικανό να μείνει ανεξάρτητο από την επιρροή της Ρωσίας και ιδιαίτερα της Αγγλίας: μικρή Ελλάδα, έως τον Ισθμό, θα κινδύνευε να γίνει το όγδοο νησί του Ιονίου, δηλαδή να περιέλθει στην Αγγλία. Η υποστήριξη της Γαλλίας επί Καρόλου Ι΄ συνέβαλε αποφασιστικά, τουλάχιστον ως τα μέσα του 1830, στη διατήρηση του καποδιστριακού καθεστώτος: επέτρεψε στον Κυβερνήτη να μη στηριχθεί αποκλειστικά στη

Ρωσία για να αντικρούσει τις αγγλικές ενέργειες εναντίον του, συντήρησε την άποψη ότι διαθέτει την εμπιστοσύνη των Δυνάμεων, η παρουσία του γαλλικού στρατού έδωσε κύρος στην εξουσία του και η γαλλική χρηματική βοήθεια τον έσωσε πολλές φορές από οικονομικό αδιέξοδο.

Ο Καποδίστριας διαφώνησε με τον φιλέλληνα στρατηγό Κ. Φαβιέρο ως προς τον τρόπο συγκρότησης και κυρίως διεύθυνσης του ελληνικού τακτικού σώματος, το οποίο θα χρηματοδοτούσε η Γαλλία. Τελικά εξασφαλίστηκε η υποστήριξη της Γαλλικής Κυβέρνησης και του στρατάρχη Μαιζών, αρχηγού του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος, και ο Φαβιέρος ανακλήθηκε στη Γαλλία. Ο Ανδρέας Μιαούλης στάλθηκε στο γαλλικό στρατόπεδο για να εκφράσει την ευγνωμοσύνη των Ελλήνων προς τη Γαλλία.

1. «Ηρωική αντίσταση των Ελλήνων πολιορκημένων στο Μεσολόγγι»
   Η πολιορκία της πόλης και η τραγική κατάληξή της κινητοποίησε ιδιαίτερα το φιλελληνικό ενδιαφέρον στην Ευρώπη
   Επιχρωματισμένη λιθογραφία: N.V. Fonville, π. 1825-1826
   Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

2. «Νεαρός φιλέλληνας με ελληνική ενδυμασία στην Αθήνα»
   Ελαιογραφία σε χαρτόνι: Alexandre-Jean Dubois-Drahonet, 1832
   Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

3. «Ο Γκιαούρ»
   Λιθογραφία από πρωτότυπο έργο του Th. Géricault: François de Villain, 1823
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Νεαρή Ελληνίδα, π. 1825-1840
   Αγαλματίδιο από πορσελάνη γαλλικού εργαστηρίου
   Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

1

3

2

5. Ζεύγος Ελλήνων, π. 1825-1840
Αγαλματίδια από πορσελάνη γαλλικού εργαστηρίου
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

6. Έντυπη εγκύκλιος του Κυβερνήτη με την οποία γνωστοποιείται η έναρξη του ρωσοτουρκικού πολέμου και τονίζεται ότι ο Ρώσος αυτοκράτορας επιδιώκει ως προς την Ελλάδα την εφαρμογή της συνθήκης του Λονδίνου (6.7.1827) και ότι σύντομα θα χορηγήσει στην Ελληνική Κυβέρνηση οικονομική βοήθεια για τις άμεσες ανάγκες της χώρας, Πόρος 19.5.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

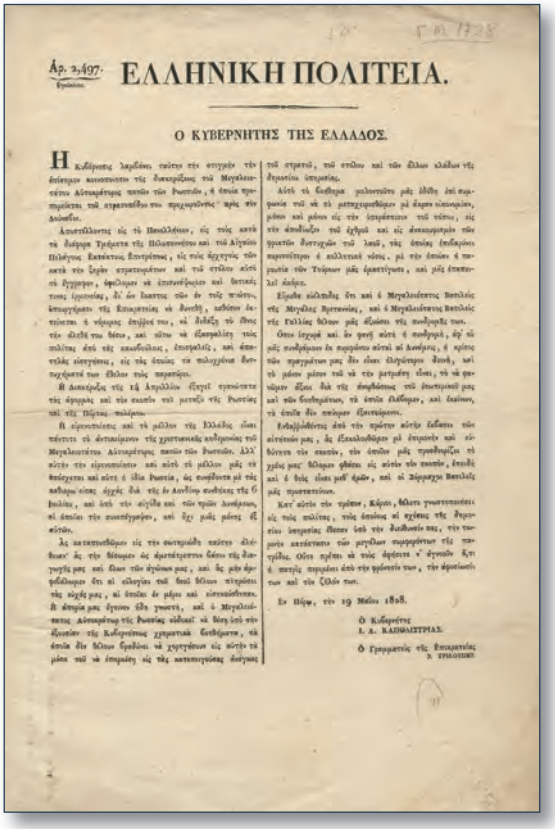
7. Επιστολή του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας Κ.Ρ. Νέσσελροντ προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία τον ενημερώνει για την κήρυξη του ρωσοτουρκικού πολέμου με στόχο, μεταξύ των άλλων, την εφαρμογή της συνθήκης του Λονδίνου· δηλώνει επίσης τη σταθερή υποστήριξη της Ρωσίας ως προς το ελληνικό ζήτημα παρά την οπισθοχώρηση της Αγγλίας, Πετρούπολη 18.4.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4

5

Αρ. 2,497.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Η Κυβέρνησις λαμβάνει ταύτην την στιγμὴν τὴν ἐπίσημον κοινοποίησιν τῆς διακοπῆς τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, ἡ ὁποία προσκάλεσε τὸν στρατηγεῖόν του προχωρήσῃ κατὰ τὸν Δούναβιν.

Ἀποστέλλοντες εἰς τὸ Βουκουρέστιον, εἰς τοὺς κατὰ τὰ διάφορα Τριμήνατα τῆς Πολωνονήσου καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Ἐκπροσώπους, εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κατὰ τὰς ξηρὰς στρατευμάτων καὶ τοῦ στόλου αὐτοῦ τὸ ἔγγραφον, ἀφιλόμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἐνταῦθα τοὺς ὁρισμοὺς, διὰ οὓς ἕκαστος τῶν ἐν τοῖς πλοίοις, ὑπουργήματι τῆς Ἐπικρατείας νὰ δυνηθῇ, κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπιτύχωμεν τὸ νόημα ἐπιβῇ του, νὰ διδάξῃ τὸ ἔθνος τὸν ἐλεεῖ του ἔθνος, καὶ αὐτὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς πολίτας ἀπὸ τὰς καταδρόμους, ἐπιορκίας, καὶ ἀπανθρωπίας εἰς τὰς ὁποίας τὸ πολυχρόνιον δυστυχοῦντα των ἔθνος τοὺς παρασύρει.

Ἡ Διακήρυξις τῆς 14 Ἀπριλλίου ἔδειχε τρανότατα τὰς ἀφορμὰς καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ μεταξὺ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Πύρτας πολέμου.

Ἡ εἰρηνικὴ καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος εἶναι πάντοτε τὸ ἀντικείμενον τῆς χριστιανικῆς καλοκαιρίας τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν. Ἀλλ' αὐτὸν τὸν εἰρηνικὸν καὶ αὐτὸ τὸ μέλλον μᾶς τὸ ἀπόκρυπτει καὶ αὐτὸ ἡ ἴδια Ρωσσία, ὡς συνδέονται μὲ τὰς καθόλου κίνησις διὰ τῆς ἐν Λονδίνῳ συνδιάσκεψις τῆς 6 Ἰουλίου, καὶ ὅτι τὸν αὐγὸν καὶ τῶν τριῶν Δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι τὸν συνεστήσαν, καὶ ὄχι μόνις μόνης ἐξ αὐτῶν.

Ἂς καταπεισθῶμεν εἰς τὸν συνηγοῦν ταύτην ἐλπίδων· ἂς τὸν θέσωμεν ὡς ἀμετάτρεπτον θέλημα τῆς διαγωγῆς μας καὶ ἔλεον τῶν ἀγώνων μας, καὶ ἂς μὴν ἀφηλέλθωμεν ὅτι αἱ εὐλογίαι τοῦ ἀνθρώπου πληρώνει τὰς κόχας μας, αἱ ὁποῖαι ἐν μόνις καὶ κίνδυνεύουσιν. Ἡ ἀπώλεια μας ἔγινεν ἔδη γνωστή, καὶ ὁ Μεγαλειοτάτος Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας εἶδασε νὰ δίνῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Κυβερνήσεως χρηματικὰ ἐνισχύματα, τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν ἐμποδίσει νὰ χορηγήσουν εἰς αὐτὴν τὰ μέσα τοῦ νὰ ἐπιμελήσῃ εἰς τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου καὶ τῶν ἄλλων κλάδων τῆς δημοσίου οἰκονομίας.

Αὐτὸ τὸ ἔνθερμα γαλουχοῦσιν μᾶς ἐλπίδι ὅτι συμφωνεῖ τοῦ νὰ τὸ μετερχισθῶμεν μὲ ἔκφρα οἰκονομίαν, μόνον καὶ μόνον εἰς τὴν ἰσχυσιν τοῦ τόπου· εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ εἰς ἀκαταμαχητον τῶν ὁρκωτῶν δυτικῶν τοῦ λαοῦ, τῆς ὁποίας ἐπιβάρυνσις περισσότερον ἢ αὐλλεπεὶ νόος. μὲ τὴν ὁποίαν ἡ περιουσία τῶν Τούρκων μᾶς ἐμποτίζουσι, καὶ μᾶς ἐπαναλαμβάνουσι.

Εἶμεθα εὐλαβεῖς ὅτι καὶ ἡ Μεγαλειοτάτης Βασιλὶς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, καὶ ἡ Μεγαλειοτάτης Βασιλὶς τῆς Γαλλίας θέλουν μᾶς εὕρουσι τῆς συνδρομῆς των.

Ὅσον ἐγχωρεῖ καὶ ἐν φρεῖ αὐτὴ ἡ συνδρομὴ, ἀφ' ὧν μᾶς συνδράμουν ἐκ συμφώνου αὐτοὶ αἱ δυνάμεις, ἡ κρίσις τῶν πραγμάτων μας δὲν εἶναι ἐλαφρὰν ἔδοξε, καὶ τὸ μόνον μόνον τοῦ νὰ τὴν μετρήσῃ εἶναι, τὸ νὰ φανῶμεν ἄξιοι διὰ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἐπιστρεπτοῦ μας καὶ τῶν ὑποθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν, καὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν παύομεν ἐλπίζομεν.

Ἐκβαλλόντες ἀπὸ τὸν πρώτον αὐτὸν ἔκθεσιν τῶν αἰτίσεων μας, ἂς ἔλαλοδώσωμεν μὲ ἐπιμονὴν καὶ σύστασιν τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον μᾶς προσδορίζει τὸ χρέος μας· θέλομεν φθάσει εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἐπειδὴ καὶ ὁ θεὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν, καὶ οἱ Δύναμεις Βασιλεῖς μᾶς προστατεύουν.

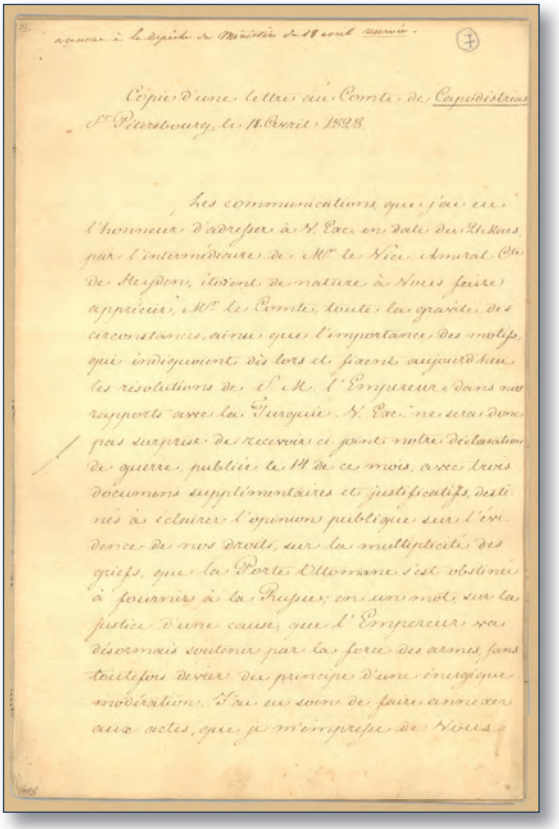
Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, Κύριοι, θέλετε γνωστοποιεῖσει εἰς τοὺς πολίτας, τοὺς ὁποίους αἱ σχέσεις τῆς θερμοτέρου ἐνησίας εἶσαν ἐσὺ τὸν διαθέσεώς σας, τὸν τιμοῦν κατέστασιν τῶν μεγάλων συμφερόντων τῆς πατρίδος. Οὗτοι πρέπει νὰ τοὺς ἀφίσετε ν' ἀγνοοῦν ἕως ὁ πατὴς παρμένει ἀπὸ τὴν φρόνησιν των, τὴν ἀφοίωσιν των καὶ τὸν ζῆλόν των.

Ἐν Πόρῳ, τὴν 19 Μαΐου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

6

Copie d'une lettre au Comte de Capodistrias
St Petersbourg, le 14 Avril 1828

les communications que j'ai eu l'honneur d'adresser à V. Exc. en date du 2 Mars par l'intermédiaire de M. le Vice Amiral Cte de Heyden, étoient de nature à vous faire apprécier, M. le Comte, toute la gravité des circonstances, autant que l'importance des motifs qui indiquoient dès lors et plus encore aujourd'hui les résolutions de S. M. l'Empereur dans ses rapports avec la Turquie. V. Exc. ne sera donc pas surprise de recevoir ci jointe notre Déclaration de guerre, publiée le 14 de ce mois, avec tous documents supplémentaires et justificatifs, destinés à éclairer l'opinion publique sur l'évidence de nos droits, sur la multiplicité des griefs que la Porte Ottomane s'est obstinée à fournir à la Russie, en violant sur la justice d'une cause que l'Empereur veut désormais soutenir par la force des armes sans toutefois devier du principe d'une énergique modération. J'ai eu soin de faire annexer aux actes que je m'empresse de vous

7

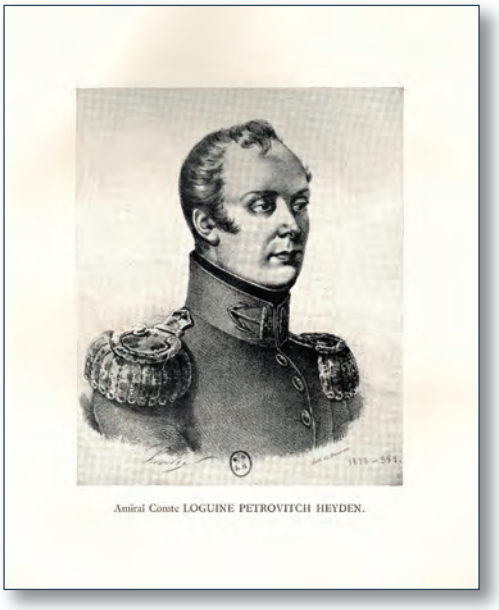
8. Ο Ρώσος ναύαρχος Λ. Χέυδεν (1773-1850)
Λιθογραφία από: Georges Douin, *Navarin (6 Juillet-20 Octobre 1827)*, [Κάιρο] 1927
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Ο Ρώσος φιλέλληνας Ν. Ράικο, αντισυνταγματάρχης και φρούραρχος Πάτρας, ενημερώνει τον Ιω. Καποδίστρια για τη χωρίς προβλήματα διέλευση στρατευμάτων υπό τον Τζαβέλλα από την πόλη, Πάτρα 2.8.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

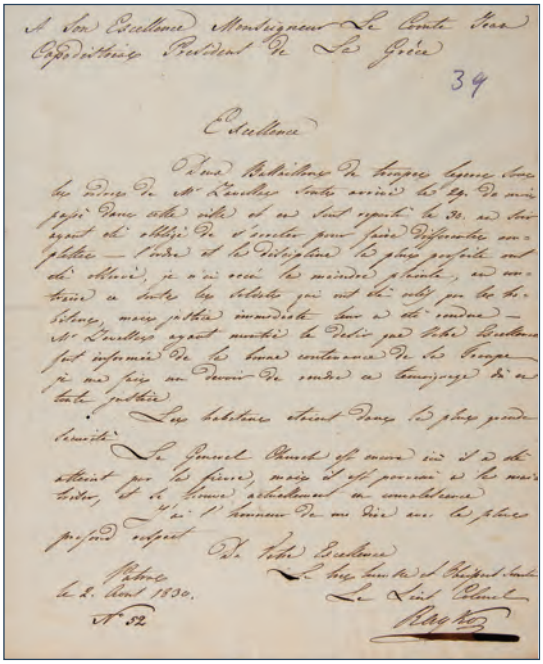
10. Ο Ιω. Καποδίστριας καλεί τον Ρώσο φιλέλληνα Ν. Ράικο να καθυστερήσει την αποχώρησή του από την ελληνική στρατιωτική υπηρεσία μέχρι να διευκρινιστεί ποια κατάσταση θα προκύψει στην Ελλάδα μετά την εκλογή του Λεοπόλδου, Ναύπλιο 12/24.5.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

11. Ο βασιλιάς της Γαλλίας Κάρολος Ι΄ (1757-1836)
Λιθογραφία από: A. de Lamartine, *Histoire de la Restauration ornée de 32 magnifiques portraits*, τ. 8, Παρίσι 1853
Βιβλιοθήκη της Βουλής

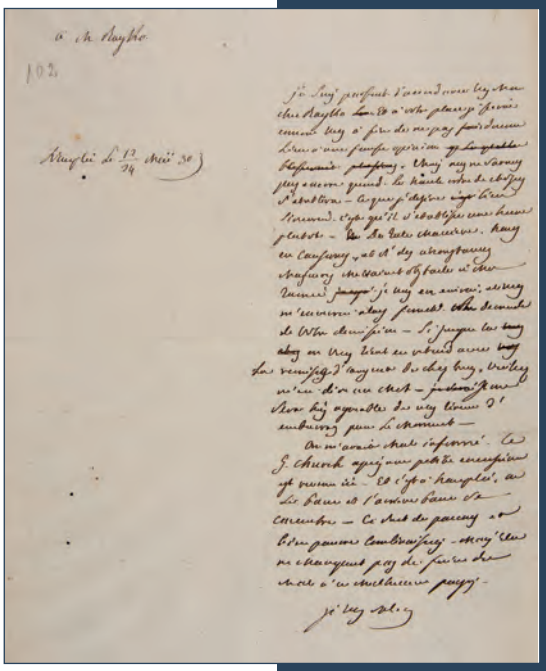
8

Amiral Comte LOGUINE PETROVITCH HEYDEN.

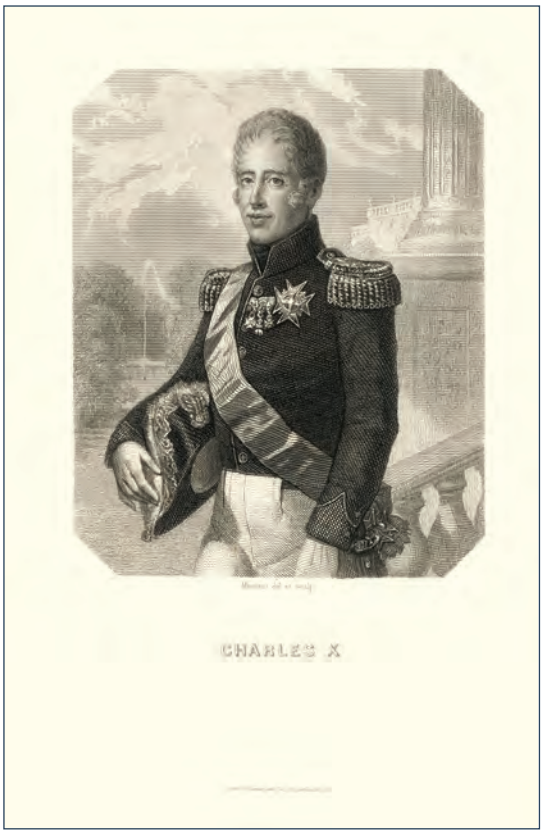
9

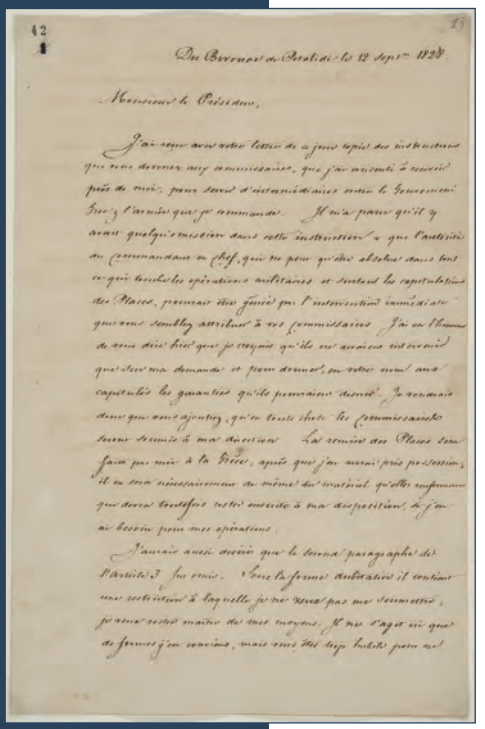
10

11

12

CHARLES X

Le Globe.
Archives des initiations anciennes et modernes
LE MARÉCHAL MAISON

14

12. Ο στρατηγός, μετέπειτα στρατάρχης Νικόλαος-Ιωσήφ Μαιζών (1771-1840), αρχηγός του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο
Λιθογραφία
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

13. «Η απόβασις του Γαλλικού στρατού στον Μοριά»
Λιθογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 2, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Επιστολή του στρατηγού Μαιζών, αρχηγού του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο, προς τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια στην οποία τονίζει τον σκοπό της αποστολής του: εκδίωξη του Ιμπραήμ από την Πελοπόννησο που θα διασφαλίσει την ύπαρξη της Ελλάδας, Πεταλίδι 12.9.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

15. Ο Γάλλος ναύαρχος Δεριγνύ (H.G. comte de Rigny, 1782-1835)
Λιθογραφία από: Georges Douin, *Navarin (6 Juillet-20 Octobre 1827)*, [Κάιρο] 1927
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13

16. Ο Σ. Πέρογλους ενημερώνει τον Αλ. Μαυροκορδάτο ότι έφθασαν στην Πελοπόννησο τα βοηθήματα της Γαλλίας προς την Ελλάδα και ότι οι εκεί Γάλλοι μιλούν κατά των Άγγλων, οι οποίοι, αντίθετα με αυτούς, θέλουν την Ελλάδα μικρή, Νεόκαστρο 20.2.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

17. Βεβαίωση του Ιω. Καποδίστρια ότι έλαβε οικονομική βοήθεια 50.000 φράγκων από τη Γαλλική Κυβέρνηση· συνυπογράφει ο Γενικός Γραμματέας της Επικρατείας Σπυρίδων Τρικούπης, Αίγινα 21.8./2.9.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

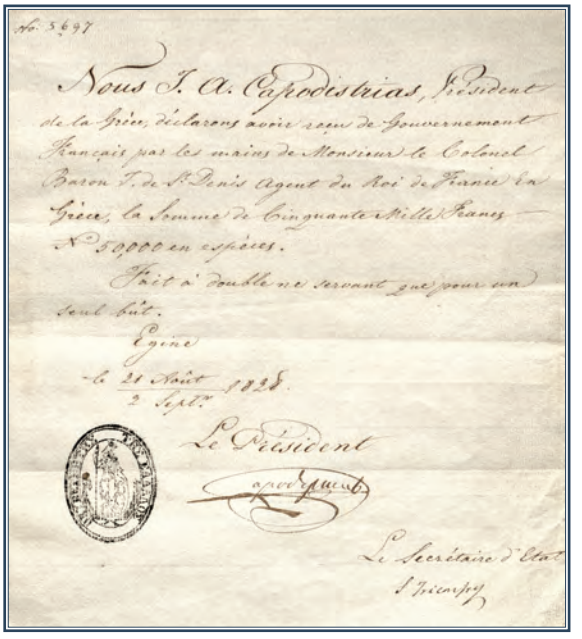
18. Ο Romulus Santelli εκθέτει στον Ιω. Καποδίστρια τα προσόντα του και ζητά να υπηρετήσει στον ελληνικό στρατό· η επιστολή του συνοδεύεται από συστατικό σημείωμα του Γάλλου γενικού προξένου Juchereau de Saint-Denys, Πόρος 18.6.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

19. Άρθουρ Ουέλλινγκτων (1769-1852), Άγγλος στρατάρχης και πρωθυπουργός (1828-1830)
Λιθογραφία από: W.H. Maxwell, *Life of Field-Marshal His Grace the Duke of Wellington*, Λονδίνο 1839
Βιβλιοθήκη της Βουλής

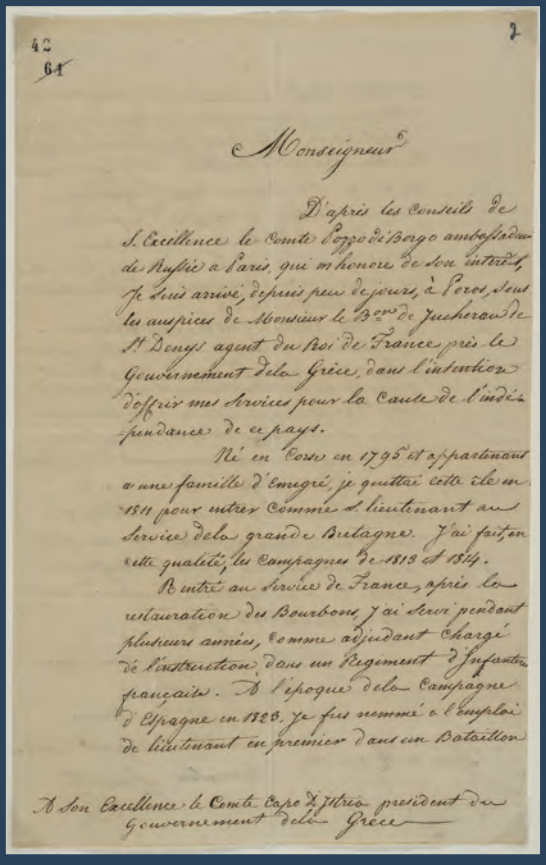
20. Επιστολή του ναυάρχου Κόδριγκτων (E. Codrington) προς τον ναύαρχο Χέυδεν, όπου εκφράζει τη λύπη του επειδή δεν έχει λάβει, όπως εκείνος, από την Κυβέρνησή του οδηγίες για χρήση βίας κατά των Τούρκων, 9.3.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15

17

Monseigneur

D'après les conseils de S. Excellence le Comte Pozzo di Borgo ambassadeur de Russie à Paris, qui m'honore de son intérêt, je suis arrivé, depuis peu de jours, à Poros, sous les auspices de Monsieur le Bon de Jucherault de St Denys agent du Roi de France près le Gouvernement de la Grèce, dans l'intention d'offrir mes services pour la cause de l'indépendance de ce pays.

Né en Corse en 1795 et appartenant à une famille d'émigré, je quittai cette île en 1811 pour entrer comme s. lieutenant au service de la grande Bretagne. J'ai fait en cette qualité les campagnes de 1813 et 1814.

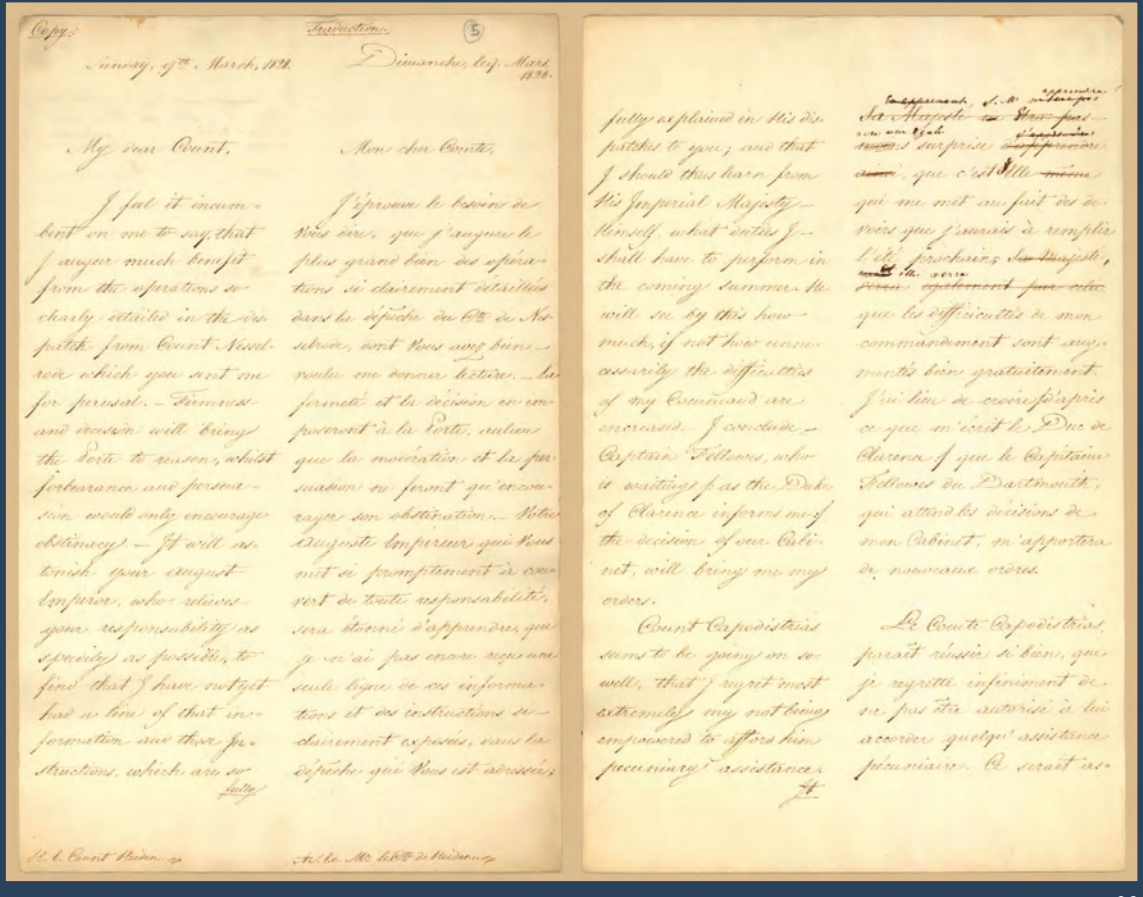
Rentré au service de France, après la restauration des Bourbons, j'ai servi pendant plusieurs années, comme adjudant chargé de l'instruction dans un Regiment d'infanterie français. A l'époque de la campagne d'Espagne en 1823, je fus nommé à l'emploi de lieutenant en premier dans un Bataillon

A Son Excellence le Comte Capo d'Istria president du Gouvernement de la Grece

18

19

Copy.

Instructions. (5)

Sunday, 9th. March, 1828.

Dimanche, 9 Mars 1828.

My dear Count,

I feel it incumbent on me to say that I augur much benefit from the operations so clearly detailed in the dispatch from Count Nesselrode which you sent me for perusal. — Firmness and occasion will bring the Porte to reason, whilst forbearance and persuasion would only encourage obstinacy. — It will astonish your august Emperor, who relies upon your responsibility as sparingly as possible, to find that I have not yet had a line of that information and those instructions, which are so fully explained in his dispatches to you, and that I should thus learn from His Imperial Majesty himself, what duties I shall have to perform in the coming summer. He will see by this how much, if not how unnecessarily, the difficulties of my Command are encreased. I conclude Captain Fellowes, who is waiting for us as the Duke of Clarence informs me of the decision of our Cabinet, will bring me my orders.

Count Capodistrias seems to be going on so well, that I regret most extremely my not being empowered to offer him pecuniary assistance.

Mon cher Comte,

J'éprouve le besoin de vous dire, que j'augure le plus grand bien des opérations si clairement détaillées dans la dépêche du Cte de Nesselrode, dont vous avez bien voulu me donner lecture. La fermeté et la décision en imposeront à la Porte, tandis que la modération et la persuasion ne feront qu'encourager son obstination. — Votre auguste Empereur qui vous met si promptement à couvert de toute responsabilité, sera étonné d'apprendre que je n'ai pas encore reçu une seule ligne de ces informations et des instructions si clairement exposés, dans la dépêche qui Vous est adressée;

H. E. Count Stakieu &c.

A Son Exc. Mr. le Cte de Nesselrode &c.

[illegible] S.M. [illegible] Son Auguste [illegible] [illegible] [illegible] surprise [illegible] [illegible], que c'est [illegible] qui me met en fait des devoirs que j'aurais à remplir l'égard [illegible] [illegible] que les difficultés de mon commandement sont augmentés bien gratuitement. J'ai lieu de croire d'après ce que m'écrit le Duc de Clarence, que le Capitaine Fellowes du Dartmouth, qui attend les décisions de mon Cabinet, m'apportera de nouveaux ordres.

Le Comte Capodistrias paraît réussir si bien, que je regrette infiniment de ne pas être autorisé à lui accorder quelque assistance pécuniaire. Il serait as-

20

Οι πρώτες δυσαρέσκειες

Όσοι δεν συμφωνούσαν ή επλήγησαν από τα κυβερνητικά μέτρα υποστήριζαν ότι ο Καποδίστριας κυβερνούσε αυταρχικά, δεν είχε την υποστήριξη όλων των Δυνάμεων, απομάκρυνε όσους υπηρέτησαν την Ελλάδα και σχημάτισε ένα κόμμα της εμπιστοσύνης του κυρίως από Επτανησίους. Εκμεταλλεύτηκαν επίσης όλες τις δυσαρέσκειες που προκαλούσαν τα οικονομικά μέτρα της Κυβέρνησης και η σταθερή εφαρμογή των νόμων. Επειδή στο Πανελλήνιο εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις για την ακολουθούμενη πολιτική, ο Καποδίστριας πρόσθεσε νέα μέλη σε αυτό και εξασφάλισε κυβερνητική πλειοψηφία. Παραιτήθηκε για τον λόγο αυτό ο Σπ. Τρικούπης από Γραμματέας της Επικρατείας και στη θέση του διορίστηκε ο Ν. Σπηλιάδης. Το πρωτόκολλο της 10/22 Μαρτίου 1829 που προέβλεπε την εκλογή κληρονομικού πρίγκιπα για την Ελλάδα, έγινε όπλο στον αγώνα της αντιπολίτευσης. Εκπρόσωποί της διέδιδαν ότι η εξουσία του Καποδίστρια σύντομα θα λήξει και μερικοί δεν δίστασαν να συνεργαστούν με αγγλικούς παράγοντες για να υπονομεύσουν τη θέση του.

Οι Μαυρομιχαλαίοι

Περισσότερο απογοητεύτηκαν από τα κυβερνητικά μέτρα οι Μαυρομιχαλαίοι. Επειδή είχαν τηρήσει ευνοϊκή στάση στην εκλογή του Καποδίστρια και είχαν προσφέρει πολλά στον Αγώνα, προσδοκούσαν σημαντική θέση στο νέο καθεστώς. Ο Κυβερνήτης διόρισε μόνο τον Πετρόμπεη στο Πανελλήνιο και παρά τις συνεχείς και επίμονες παραστάσεις του, αρνήθηκε να ικανοποιήσει όλες τις απαιτήσεις του, ενώ συγχρόνως πήρε μέτρα για την αποδυνάμωση της οικογένειάς του στη Μάνη. Οι Μαυρομιχαλαίοι, με πληγωμένο τον εγωισμό τους και την επιρροή τους να κινδυνεύει, μετατράπηκαν γρήγορα από ένθερμοι οπαδοί σε αμείλικτους εχθρούς του Καποδίστρια.

Οι Κουντουριώτες

Οι Κουντουριώτες, η ισχυρότερη οικογένεια στην Ελλάδα, κράτησαν από την αρχή επιφυλακτική στάση απέναντι στον Κυβερνήτη. Δεν είχαν υποστηρίξει την εκλογή του. Η διαφορά Κουντουριωτών-Καποδίστρια ξεπέρασε τον προσωπικό χαρακτήρα, όταν ο τελευταίος αρνήθηκε να αντιμετωπίσει κατά προτεραιότητα τα προβλήματα της Ύδρας και μάλιστα κάλεσε τους προκρίτους της να συνεισφέρουν οι ίδιοι για την περίθαλψη των φτωχών συμπολιτών τους. Συγχρόνως, με τον διορισμό τού αδελφού του Βιάρου στο αξίωμα του εκτάκτου επιτρόπου Δυτικών Σποράδων, προσπάθησε να ελέγξει τη δύναμη των ισχυρών οικογενειών. Οι Υδραίοι πρόκριτοι αντέδρασαν ζητώντας επίμονα κυβερνητική ενίσχυση για την επισκευή των πλοίων τους και αποζημίωση για τα έξοδα στον Αγώνα. Με αποφασιστικότητα, επίσης, εξουδετέρωσαν τα διοικητικά μέτρα του Βιάρου και κράτησαν τον έλεγχο του νησιού.

Ο Θεόκλητος Φαρμακίδης

Ο Φαρμακίδης, αποφεύγοντας ή αδυνατώντας να αναλύσει τα πραγματικά αίτια της αγγλικής πολιτικής στην Ανατολική Μεσόγειο, ερμήνευε την απροθυμία της να δεχτεί μεγαλύτερη Ελλάδα ως αποτέλεσμα της δυσπιστίας της για τις προθέσεις του Καποδίστρια. Σε επιστολή του προς τον Κ. Ασώπιο (4/16 Ιαν. 1829) έγραψε μεταξύ των άλλων: «Αν ο Κυβερνήτης δεν συμφέρει εις την Αγγλίαν και την Γαλλίαν, δεν συμφέρει εις την Ελλάδα, και υπάγει οπόθεν ήλθεν. Αλλά διατί να δυστυχήσωμεν οι Έλληνες διά παντός διά πράγμα τόσον ευδιόρθωτον;». Η επιστολή του Φαρμακίδη ανοίχθηκε από αστυνομικά όργανα και ο ίδιος παραπέμφθηκε σε δίκη για τα γραφόμενά του.

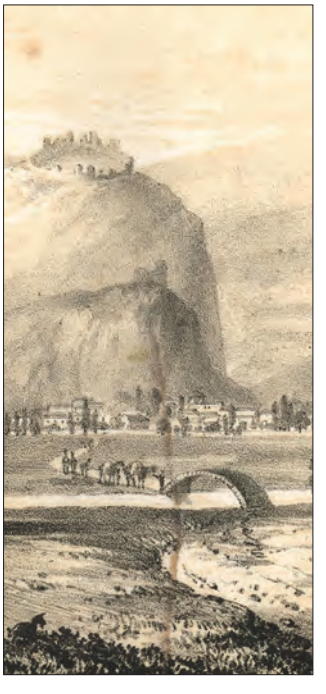
Δ΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους - Προσωρινή νίκη του Καποδίστρια

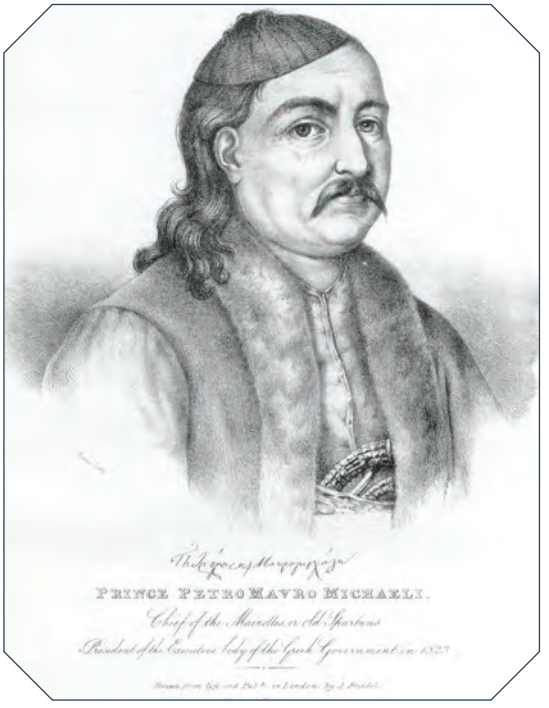
Ο Κυβερνήτης με μια σειρά μέτρων (εποπτεία εκλογών από κυβερνητικά όργανα, δέσμευση των πληρεξουσίων από τους εκλογείς, έλεγχο του Τύπου και αστυνομικά μέτρα), εμπόδισε την αντιπολίτευση να πραγματοποιήσει τους στόχους της. Τελικά απέσπασε, μέσω αφοσιωμένων πληρεξουσίων, ό,τι ήθελε από τη Δ΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους (11 Ιουλίου-6 Αυγούστου 1829): επι-

κύρωση της ως τότε πολιτείας του, νομιμοποίηση, παράταση και επέκταση των έκτακτων εξουσιών του. Με το Α΄ ψήφισμα ο Καποδίστριας αυτοπεριορίστηκε με τη ρητή διάταξη ότι οποιαδήποτε συμφωνία Κυβερνήτη-Δυνάμεων δεν εδέσμευε το έθνος αν δεν επικυρωνόταν από τους αντιπροσώπους του. Ήθελε να το χρησιμοποιήσει ως πρόφαση για να αντισταθεί στις μελλοντικές αποφάσεις των Δυνάμεων αν αυτές κρίνονταν επιβλαβείς.

Η αναλυτική παρουσίαση στην Εθνοσυνέλευση των πεπραγμένων του έδειξε το πόσο είχε εργαστεί για να θέσει σε πολλούς τομείς τα θεμέλια ενός οργανωμένου κράτους, για την επικράτηση της τάξης, τη διεκδίκηση ευρύτερων συνόρων, την περίθαλψη ορφανών και αναξιοπαθούντων, την εκπαίδευση των νέων, την ανοικοδόμηση των ερειπωμένων οικισμών κλπ.

Αμέσως μετά αντικατέστησε το Πανελλήνιο με μια πιο εξαρτημένη Γερουσία και προχώρησε σε ουσιαστικές αλλαγές στα μέλη της Κυβέρνησης και της Διοίκησης. Από τη Γερουσία αποκλείστηκαν οι Ανδρέας Ζαΐμης, Αναγνώστης Δεληγιάννης, Κωνσταντίνος Ζωγράφος. Αρνήθηκαν να διοριστούν οι Ανδρέας Μιαούλης, Γεώργιος Κουντουριώτης, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Εμμανουήλ Τομπάζης. Ο Σπυρίδων Τρικούπης απολύθηκε από τη Γραμματεία των Εξωτερικών. Ο Καποδίστριας πέτυχε να απομονώσει ακόμη περισσότερο τους αντιπάλους του (προκρίτους της Πελοποννήσου, την «αγγλική» φατρία κ.ά.). Ο κυβερνητικός έλεγχος ολοκληρώθηκε με την απόφασή του να διορίζει και να μισθοδοτεί τους δημογέροντες.

PRINCE PETROMAVRO MICHAELI.
Chief of the Maiottes or old Spartans
President of the Executive body of the Greek Government in 1827

1

2

3

G. CONDURIOTTIS.

4

1. Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης (1765-1848)
   Λιθογραφία από: Δήμητρα Κουκίου-Μητροπούλου, *Adam Friedel: προσωπογραφίες αγωνιστών της Ελληνικής Επανάστασης*, Αθήνα 2007
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

2. Σπυρίδων Τρικούπης (1788-1873)
   Λάδι σε μουσαμά αγνώστου, π. 1850
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

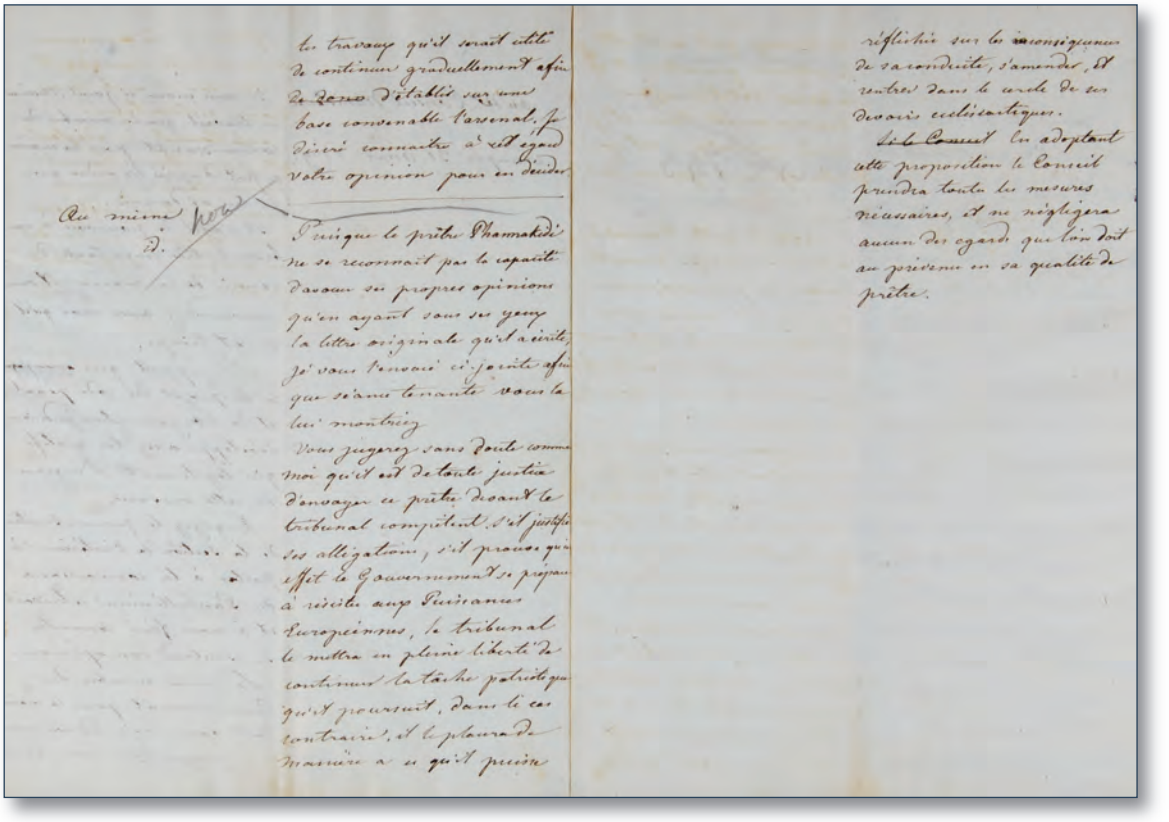
3. Γεώργιος Κουντουριώτης (1782-1858)
   Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Θεόκλητος Φαρμακίδης (1784-1860)
   Ελαιογραφία σε μουσαμά: Διονύσιος Τσόκος, 1858
   Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

5. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς το Υπουργικό Συμβούλιο σχετικά με την παραπομπή του Θ. Φαρμακίδη σε δίκη, Ναύπλιο 31.5.1829
   ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

6. Οδηγίες του Κυβερνήτη ως προς τον τρόπο εκλογής των πληρεξουσίων για τη Δ΄ Εθνοσυνέλευση, Ναύπλιο 4.3.1829
   ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

5

Αρ. 10,050.
Οδηγία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άρθρ. 1.

ΚΑΤΑ ποίαν τε ὥρ' Ἀρ. 10,049 ἡ Κ. Ψηφίσματα ἡ Ἑκατοντάς Ἐπίτροπος ἡ ὁ Πρόεδρος Διοικητὴς δίδων θεμιτόνιον τοῦ παρόντος ὁδηγίου.

Κοινὴ δίδων προβολὴν τῶν ὁμίλων τῆς συνδρόμου, καθ' ὃ μέλλων νὰ διοργήσουν τὸ ἰσόγειον.

Ἡ ὁμίλος δὲ καὶ ἡ δίδων ἄξιος ἐπιτυχὴς ἐμβολὴ ἐν παρόντι ἐπὶ τῷ ἐμπορίῳ αὐτοῦ. Ἐν παρακάτω ἔστω ἡ αὐτὴ διαίτησις ἐν ἐκδοχῇ.

Οἱ διαπεφόρτοι μὲ τὸν θεμιτόνιον τῶν ἰδίων ἐπὶ τοῦ, δίδων ἀπὸ πολὺν συγχρόνως τὸν κατοικὸν ἴδιον τὸν μέρος ἐκάστου ἐπιχείρου, τὸν ἔχοντας δικαίωμα ψῆφου, ἐν κατὰ τὸν ἀγορεύοντα ἔφορον χρωστὸν τὸ σπίθιδεν ἐπὶ τὸ ἐκλέξουν τὸν ἐκλογεῖν.

Δικαίωμα ψῆφου ἔχει ἴδιον οἱ ἀπόγονοι Ἕλληνα ἐξ ἡγεμόνα ἀνὰ 25 ἐτῶν, ἡ κατοικοῦντα τὸ χρόνο, καμμίαν ἡ πόλιν ἐν τῷ παρόντι.

2. Οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψῆφου πολίται δίδων συνέλθῃ τὸν ἐκτὸς ἑβδόμου ἀπὸ τὸν σπάνιον ἐκάστου τὸ τέτοιο, ἡ μετὰ τὸν δίδων ἐκκλησίαν, ἐ ἐκτὸς ἐξαιρέτου δίδων ἀναγκαίου μεγαλύτερον τὸ περὶ συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ψήφισμα τοῦ παρόντος ὁδηγίου.

3. Ἡ συνέλευσις αὕτη δίδων προβολεύεται ἀπὸ τὸν Διοικητόρα, ἡ ἀπὸ τὸν προεδρεύοντα τῶν διοργούντων.

4. Ὁ ἐκκρεμὴς ἐκκλ δίδων κατοικοῦντα τὸν κατοικοῦντα τὸν σπάνιον, ἐπὶ δίδων παρόντα ἡ ἔχοντ δικαίωμα ψῆφου. Ὁ κατοικοῦντα ἐστὶ ἕλλα ἀναγκαῖα μεγαλύτερον, ἡ ἐπιμορφὴ δὲ τὸν συγκεκαλεσμένον τῶν συνέλευσιν πολιτῶν· ἐὰν συγκεκλεσμένον αὐτὸν δίδων ἀπὸ ἐκκρεμὴ δὲ τὸν πλειοψηφίαν· τότε ἡ συνέλευσις δίδων ἄξιον πάντως ἡ δίδων μόνον ἐπὶ τὸν ἐκκλησίαν μόνον ἐπὶ πολὺν ἐκκλησ, τὸν ἐπίλοιπο τὸ δίμηνο δὲ ἄλλης κατεγγραφῆς ἐπὶ τὸν κατάλογον.

5. Ὁ ἐκκρεμὴς ἐκκλησιαστὴς ἐπὶ τὸ μέσῳ αὐτοῦ, κρατῶν ἐν χρόνῳ τὸ ἐκκρεμὲς δὲ τὸ ἐμπόδιον τὸν ἀκόλουθο ἔφορο, ἐ ἐκτὸς δίδων ἀναγκαῖα μεγαλύτερον ἀπὸ δὲ τὸν χρονοτρίχον τὸν συνέλευσιν, τὸ δὲ κοπὸ πολίτην δίδων τὸν ἐκκλησιαστὸν ὑφίστατο τὸν ἐξῆς χρόνο.

Ὅρκος.

"Ἐν ὀνόματι τοῦ Παντρέου ἡ Ἀληθείᾳ Τριάδος ὁμοούσιον ἰσοδύναμον τὸ Θεὸ τὸν πλήθιον, τὸ μὲ δόξα τὸν ἀληθέσιον, ἐν δὲ ἁγίοις, ἐν δὲ μέσοις, ἐν δὲ ἀγίοις ἐν ἐμοίοις, ἐν ἡ ἀληθὲς πρεσβευτικὸ τόμος, ἀλλὰ κατὰ τὸν συνέδριό μὲ, ἡ χαρὰ πάρεσι πρεσβεύθεν.»

6. Μετὰ τὸν ὁρκον, πάντα ἐκ τῶν γραφτεῖων μελῶν τῆς συνελεύσεως, ἐκ ἀκροάτῳ τὸ προβλεπόντων αὐτὸν ἀκροατήριον, δίδων κατεγράφει τὸν κατάλογον τὸν ἐκ ἐκλογεῖν προβλεπόντων ὑπόδειξιν. Ὁ κατάλογος ἔστω δίδων πρώτιμα ἐκάστου ἀπὸ ἐκκλ τὸν ἀκροατήριον ἐκλογέων ἐκ ἡ συνέλευσις δίδων ἐνεβιβάσθη δίδων ἐπιμορφὴν ἐκκλ ἐν ἀπὸ τὸν ἄλλο. Ὅπου δὲ ἐξ αὐτὸν ἐκλεκτὸν τὸν πλειοψήφιον ἐξέρχει, δίδων ἄξιος ἐκ ἐμοίου ἐκλογέως.

7. Ὁ ἐκκλ δίδων κρατεῖ τὸν πρῶτο τὸν ψηφοφόρων, ἡ δίδων ἐκκλείει ἐκ τούτου τὸ σύμπαν ἡ ἐπίσημο ἐκκλ τὸν ἐκκλησίαν, καθὼς ἡ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπὶ ἄκρου τὸν ἐπὶ ἄκρου ἐκκλ, ἐκκτὸς, ἐξέρχει.

Ἐξ πρῶτος αὐτοῦ δίδων ἐπιτρεπτὸν αὐτὸν ἐκ ἐκκλ, τὸν πρωτεύοντα τὸν συνέλευσιν ἀκροατήριον, ἡ ἀπὸ τὸ πίστο μέρο τὸ κατεγράφοντα τὸν κατάλογον τὸν ἐκκλησίαν, ἡ δίδων ἐκκλείθη ἐκ τὸ ἀγῶνα τὸν ἀκροατήριον.

8. Ἐκάστου πάλιν, κρατεῖται ἡ χαρὰ ἐκκλησιαστὴν γραφεῖα τὸ ἐκκλ πάντα ἀκόλουθα τὸν πρῶτον τέτοιο ἀπὸ τὸν Προεδρεύοντα Διοικητὴ ἡ ἀπὸ Ἐπίτροπο Ἐπίτροπο, τέτοιο δίδων τὸ δίκαιο πάρεσι ἐκ τὸ ἐκλέξουν, δὲ τὸ ἐκκλ μεταξὺ τὸν ἐκκλησίαν τὸν ἐκκλησίαν τὸν μέλετα τὸ πρόβλεπτο τὸν ἐκκλησιαστὸν συνέδριον, ἀπὸ κατὰ τὸν πρώτον μόνο συνέλευσιν (συνέλευσιν πρωτοτύπου) ἀπὸ τέτοιο ἡ ἐκ ἄλλο τὸν ἀκόλουθο συνέλευσιν.

9. Ἐκαστὸν τὸν εἰς τὸν συνέλευσιν τοῦτον ἀκροάτῳν ἐκλογέων, ἔλαβε ἐκκλησίαν τὸν ἐκλογέων πράξεων, ἀκουσμένων ἐπὶ τὸν

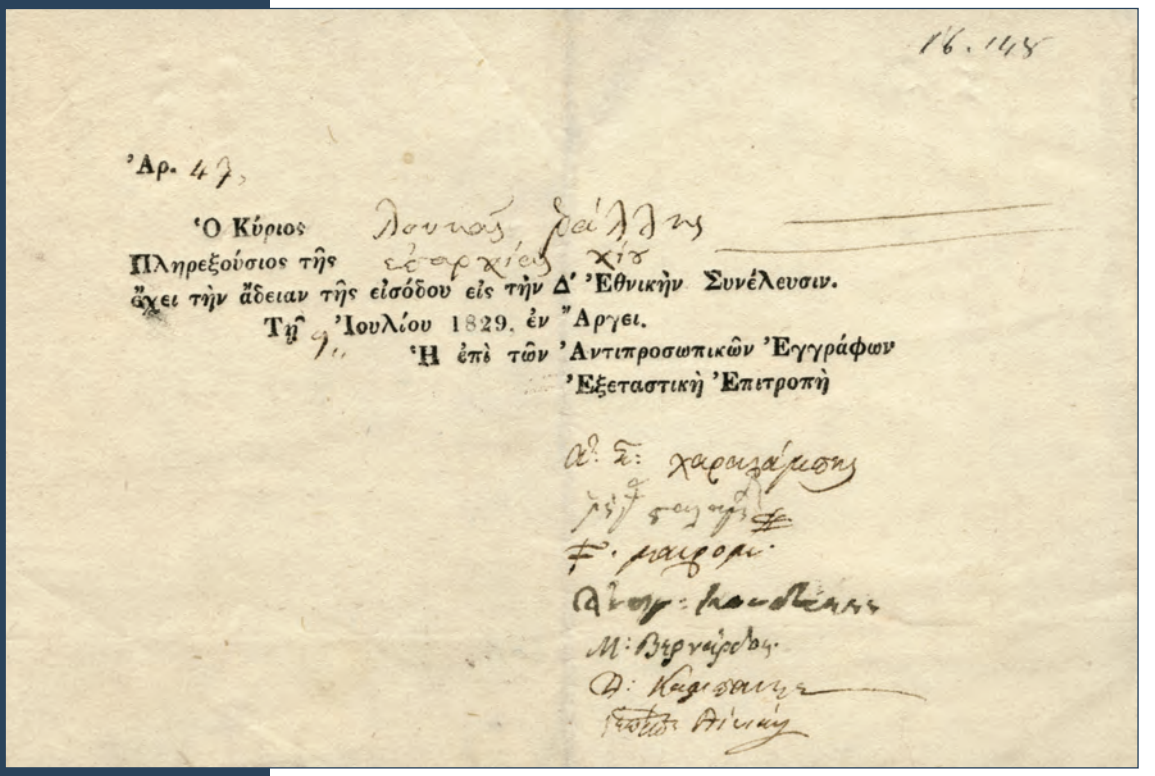
Δημογεροντίαν. Υἱὸν ἄλλο δὲ μόνο ἀκροάτῳν, ἡ ἔστω ἀκροᾶς ἐκλογεύς τὸ ἀντίγραφο ἔλαβε ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τὸν γραφτέα πάντα μόνο ἐκ ἔχει ἀκουσμένα· ἐὰν τὸ ἐγχείρημα ἔκαστον τὸν ἐκλογέων ἔλαβε ἀκόλουθο τὸ ἐπίσημο τὸν ἐκλογέων τὸν πληρεξούσιον, ἐκτὸς ἐχεῖ τὸν ἐκλογέων τὸν πληρεξούσιον.

10. Οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι, ἡ οἱ Πρόεδροι Διοικητὴ δίδων πρωθυπουργὸν ἐπίσης τὸν ἀριθμὸν τὸν συνέλευσιν τὸν ἐκλογέων. Τὸ ἀριθμὸ δὲ αὐτὸν δίδων πάντα ἐ πάντα κοινωνὸ ἐ μέρο τὸν παρόντος ἐκτὸ ἐκείνου ἀπὸ τὸν παρόντος τὸν ἀκόλουθο τὸν Κυβερνήτου τὸ ἐκ ἀμοιβὴ τὸ ἀριθμὸ τὸν ἐκλογέων συνέλευσιν.

Οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι ἡ οἱ Πρόεδροι Διοικητὴ δίδων κοινωνοὶ ἐπὶ συγχρόνως, ἐὰν ἐ συνέλευσιν δίδων γίνῃ ἀπὸ τὸν αὐτὸν λαόν, ἔστω κατὰ τὰ ἐκκλησιαστὰ δίκαιο τοῦτο.

Τὸ ἀκριβὲς τὸν ἀριθμὸ τοῦτον ἡ ἐκλογεὺς δίδων ἐνεργοῦντο τὸ πρῶτο συνέλευσιν, ἐὰ τὸν ἐκλογέα ἡ πρόεδρ, πάντα ἐκ τὸν πλειοψηφίαν τὸν ἐκλογέων, ἡ οἱ ἐπιτρεπτοὶ Διοικητὴ δίδων τὸν κατάλογον τὸν ἐκλογέων, ἡ ἐπιξηραίνεται ἐκ τοῦτο ἐφορεύοντα μέρο.

Τὸ δὲ ἐκκλησιαστὸν δίδων γίνῃ ἡ κατὰ τὸν τὸν ἐκλογέων, ἔστω πάντα τὸ πρῶτο ἐπιφυλάσσοντα αὐτὸν δὲ ἔστω ἐκκλησιαστὸν ἐκκλησιαστὸν ἐκκλησιαστὸν

16. 148

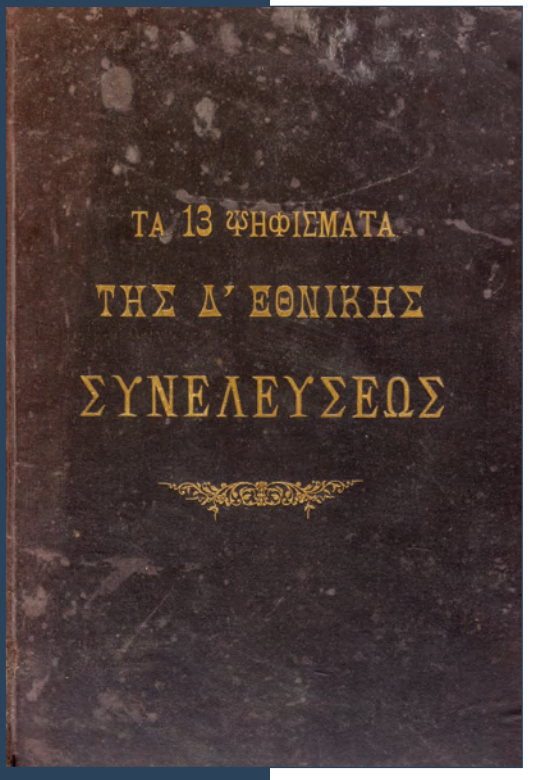
'Αρ. 47.

'Ο Κύριος Δουκας Δαλλας
Πληρεξούσιος τῆς επαρχίας Χίου
ἔχει τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Δ' 'Εθνικὴν Συνέλευσιν.
Τῇ 9 'Ιουλίου 1829. ἐν 'Αργει.
'Η ἐπὶ τῶν 'Αντιπροσωπικῶν 'Εγγράφων
'Εξεταστικὴ 'Επιτροπὴ

Αλ: Σ: Χαραλάμπους
Μ: Βεργωτόπουλος
Φ: Μαυρομ:
Θ. Γ: Μακρυγιάννης
Μ: Βεργωτόπουλος
Φ: Κωνσταντινος
Γρηγόριος Δίκαιος

8

10

ΤΑ 13 ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ
ΤΗΣ Δ' ΕΘΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

11

NUMÉRO XXI. IIe ANNÉE.

COURRIER D'ORIENT.

Journal politique, commercial et littéraire,

PARAISSANT UNE FOIS PAR SEMAINE A DES JOURS INDÉTERMINÉS.

ÉGINE, dimanche 25 août 1829.

PARTIE OFFICIELLE.

QUATRIÈME CONGRÈS NATIONAL.

TRADUCTION.

PREMIER DÉCRET.

DÉCRET SECOND.

7. Άποψη του Άργους
Λιθογραφία από: Francis Hervé, *A residence in Greece and Turkey· with notes of the journey through Bulgaria, Servia, Hungary, and the Balkan*, τ. Ι, Λονδίνο 1837
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Δελτίο εισόδου του Λουκά Ράλλη, πληρεξουσίου των Χίων, στη Δ΄ Εθνοσυνέλευση, Άργος 9.7.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

9. Έκθεση των κυβερνητικών πράξεων του Ιω. Καποδίστρια κατά την έναρξη των εργασιών της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης, Άργος 11.7.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

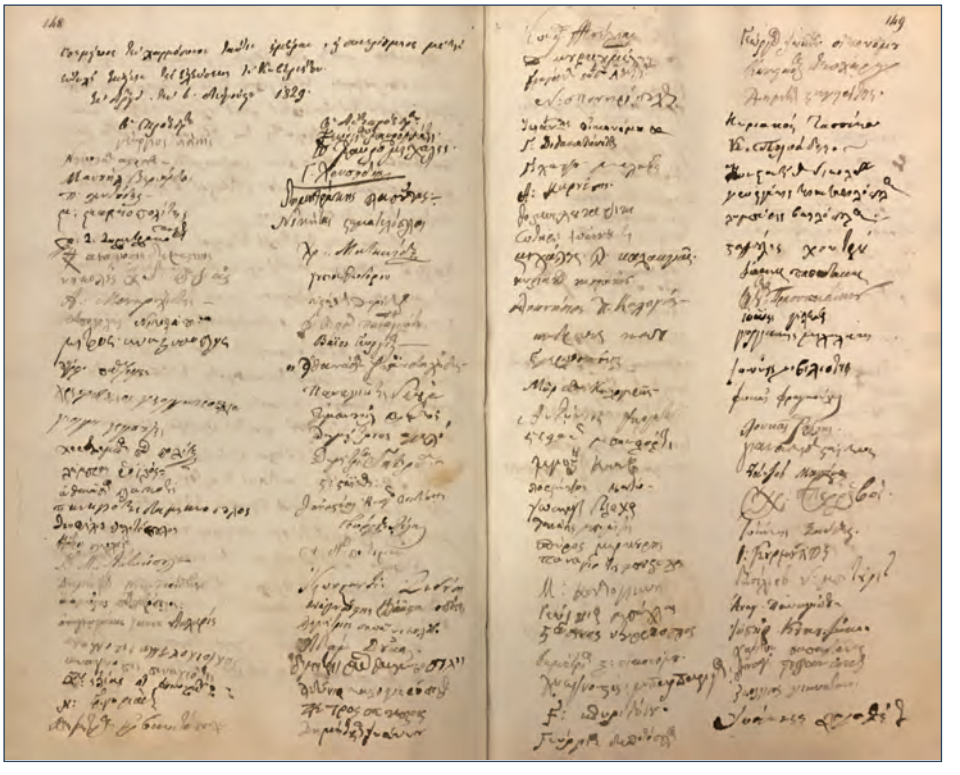
10. «Τα 13 Ψηφίσματα της Δ΄ Εθνικής Συνελεύσεως»
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Φύλλο της γαλλόγλωσσης εφημερίδας *Courrier d'Orient* σχετικά με τη διεξαγωγή της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης στο Άργος, Αίγινα 23.8.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

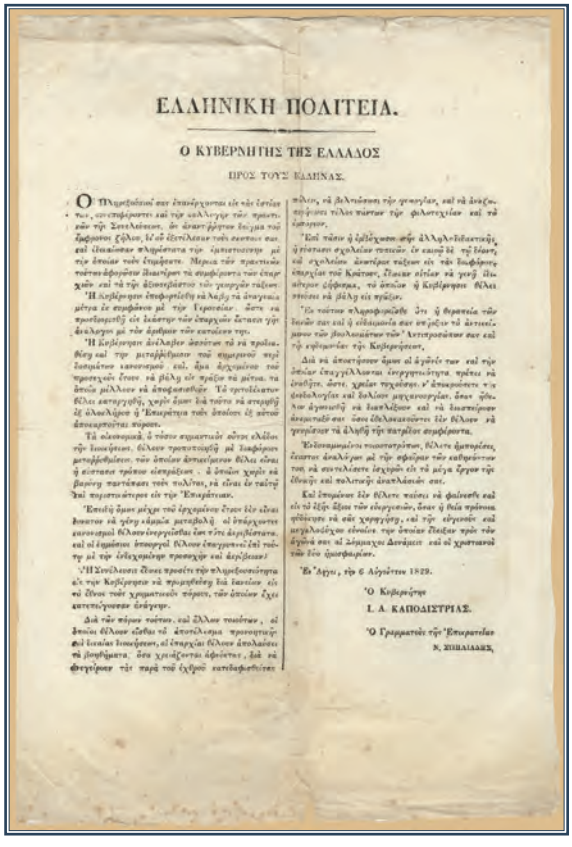
12. Υπογραφές πληρεξουσίων στα πρακτικά της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης του Άργους
Χειρόγραφος κώδικας
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Προκήρυξη του Κυβερνήτη «προς τους Έλληνας», μετά τη λήξη των εργασιών της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης, Άργος 6.8.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

14. Προκήρυξη «προς την Δ΄ Εθνικήν των Ελλήνων Συνέλευσιν», 6.8.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ.

Ο Πληρεξούσιοι σας ενωμένοι εις τας έδρας των, συνεσκέφθησαν και την κατάστασιν των πραγμάτων της Στερεάς Ελλάδος, ότε άνακτήσατε δεύτερον το δικαίωμα του ζήν, ως ελεύθεροι του εαυτού σας, από ολοκλήρου πλημμύρισμα των εχθρικών μερίδων την οποίαν τους είχαμεν βυθίσει. Μερικοί των πραγμάτων τούτων αφορώσιν ιδιαιτέρως τα συμφέροντα των επαρχιών και τα της αξιοσεβάστου των χειρών ταξεως.

Η Κυβέρνησις επιφορτίσθη να λάβη τα αναγκαία μέτρα εν συμφώνω με την Γερουσίαν, ώστε να προσδιορισθή εν εκάστην των επαρχιών έκτασις γης ανάλογον με τον αριθμόν των κατοίκων της.

Η Κυβέρνησις ανέλαβεν έπειτα τα να προλαβάση και την μεταβίβασιν του σημερινού περιστάσεως εσυνεσμού εις άμα άρχομένου του προσεχούς έτους τα βλάβη εν πρώτοις τα μέτρα, τα οποία μέλλουν να αποφασισθώσι. Τα οποία κατορθωθέντα εσταχυθή, χωρίς άμα τα τούτο να στερηθή εξ ολοκλήρου η Επικράτεια των δικαίων εξ αυτού αποκεκτησθαι συρσαν.

Τα οικονομικά, ο τόσον συμπλοκον αυτον ελλειν την ευημερίαν, θέλουν προσεκτικώς μελετηθή. Των δικαίων δικαιωμάτων θέλει είναι η σύστασις τρόπου εισπράξεως, ο δικαίως χωρίς να βαρύνη παντάπασι τους πολίτας, να είναι εν ταυτώ και συστατικώτερος εις την Επικράτειαν.

Επειδή όμως μέχρι του έρχομένου έτους δεν είναι δυνατον να γένη κάμμια μεταβολή οι υπάρχοντες εισοδηματικοί θέλουν ενεργείσθαι εν τη δικαιοσύνη, και οι εμπόροι δικαιωμάτων θέλουν εσταχυτικοί εκ τούτων μη την ενδεχομένην προσοχην και ασφάλειαν!

Η Συνέλευσις δίνει προσέτι την πληρεξουσιότητα εις την Κυβέρνησιν να προμηθεύση δια δανείων εις το δένος των χρηματικούς πόρους, των οποίων έχει επιτακτικωτάτην ανάγκην.

Διά των πόρων τούτων, και άλλων τοιούτων, οι οποίοι θέλουν εύρει το απαιτούμενον προσωπικόν δια δικαίας δικαιώσεως, αι επαγγελίαι θέλουν αποδειχθή τα βουλήματα. Δεν χρειάζονται αφιέρεσις, δια να φυτεύσουν τα παρά του έχθρου κατεδαφισθέντα πόλεις, να βελτιώσουν την γεωργίαν, και τα ανάλογα τούτων τα φιλοτεχνίαν και το εμπόριον.

Εκεί τούτου ή εκπαίδευσις απ' άλληλοδιδακτικής, ή σύστασις σχολείων πανεπιστημίου εν εκαστη εκ τας έδρας, και σχολείου δευτέρας τάξεως εις την διαφόρους επαρχίας του Κράτους, δίνουν αυτόν να γενή ακόμη εύφορον, το οποίον ή Κυβέρνησις θέλει στοχεύσει να βάλη εις πράξιν.

Το τούτου πληροφορηθήτε ότι ή θεραπεία των δικαίων σας και ή ευδαιμονία σας ενέχεται τα αστεία μόνον των βουλευμάτων των Αντιπροσώπων σας και την ενδυναμώσει της Κυβερνήσεως.

Διά να αποτύχουν όμως οι αγώνες των και την δικαίαν επαγγελλομένην ενεργητικότητα πρέπει να ενωθήτε, όντες, χρείαν τοιαύτην, ν' αποκρούσετε την ανομολογίαν και δολίαν μηχανορραίαν, όπου ήδελον ανακτηθή σας όσα εδικαιούσατο την θέλουν να γενήσουν τα ιδιαίτερα συμφέροντα.

Ενδεδειγμένοι πανοπτρόπων, θέλετε ημπορέσει έκαστον ανακλάσαν με την σφαίραν των καθηκόντων του να συντελέσετε ισχυρόν εις τα μέγα έργον της ελευθερίας και πολιτικής αναπλάσεως σας.

Και ετοιμάσουν δεν θέλετε παύσει να φαίνεσθε εαυτούς εις το ίδιον ύψος των ευεργεσιών, όπου ή θεία πρόνοια θέλουσι να σας χαρηγήσ, και την ειρηνικήν και μεγαλοπρεπή εθνικήν την ύπαρξιν δέκεν πρό τον άγωνά σου οι δόξαμεν Δανάμεις εαυτού των δύο ημισφαιρίων.

Εν Άργει, τη 6 Αυγούστου 1829.

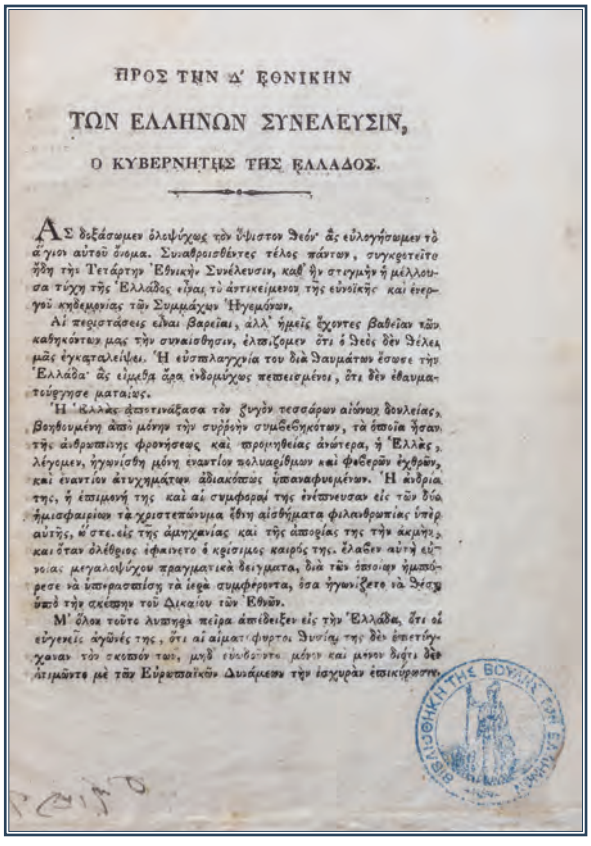
Ο Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ο Γραμματεύς της Επικρατείας

Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

13

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Δ' ΕΘΝΙΚΗΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ,

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ας δεξάσωμεν ολοψύχως τον Ύψιστον Θεόν· ας ευλογήσωμεν το άγιον αυτού όνομα. Συναθροισθέντες τέλος πάντων, συγκροτείτο ήδη την Τετάρτην Εθνικήν Συνέλευσιν, καθ' ην στιγμήν η μέλλουσα τύχη της Ελλάδος είναι το αντικείμενον της ευνοίας και ενεργού κηδεμονίας των Συμμάχων Ηγεμόνων.

Αι περιστάσεις είναι βαρείαι, αλλ' ημείς έχοντες βαθείαν των καθηκόντων μας την συναίσθησιν, ελπίζομεν ότι ο Θεός δεν θέλει μας εγκαταλείψει. Η εύσπλαγχνία του διά θαυμάτων έσωσε την Ελλάδα· ας είμεθα άρα ενδομύχως πεπεισμένοι, ότι θέν εθαυματούργησε ματαίως.

Η Ελλάς αποτινάξασα τον ζυγόν τεσσάρων αιώνων δουλείας, βοηθουμένη από μόνην την συρρόην συμβεβηκότων, τα οποία ήσαν της ανθρωπίνης φρονήσεως και προμηθείας ανώτερα, ή Ελλάς, λέγομεν, ηγωνίσθη μόνη εναντίον πολυαριθμων και φοβερών εχθρών, και εναντίον ατυχημάτων αδιακόπως υπαναφυομένων. Η ανδρία της, ή επιμονή της και αι συμφοραί της ενέπνευσαν εις των δύο ημισφαιρίων τα χριστεπώνυμα έθνη αίσθήματα φιλανθρωπίας υπέρ αυτής, ώστε, εις της αμηχανίας και της απορίας της την ακμήν, και όταν ολέθριος εφαίνετο ο κρίσιμος καιρός της, έλαβεν αυτή ευνοιαι μεγαλοψύχου πραγματικά δείγματα, δια των οποίων ημπόρεσε να υπερασπίση τα ιερά συμφέροντα, όσα ήγωνίζετο να θέση υπό την σκέπην του Δικαίου των Εθνών.

Μ' όλον τούτο λυπηρά πείρα απέδειξεν εις την Ελλάδα, ότι αι ευγενείς αγώνες της, ότι αι αίματα φυρτα Θυσίαι της δεν επετύγχαναν τον σκοπόν των, μηδ' εύδοσαν μόνη και μόνη διότι δεν ετιμώντο με τας Ευρωπαϊκάς Δυνάμεις την ισχυραν εποκύρωσιν.

14

Συνθήκη της Αδριανούπολης - Πρωτόκολλο της ανεξαρτησίας - Εκλογή και παραίτηση του πρίγκιπα Λεοπόλδου

Συνθήκη της Αδριανούπολης

Είναι πολύ πιθανό ότι η αποφασιστικότητα του Καποδίστρια να παραμερίσει τους αντιπάλους του ενθαρρυνόταν από την προσδοκία ότι τα ρωσικά όπλα θα επέβαλαν οριστική λύση του ελληνικού ζητήματος. Η προσδοκία δεν επαληθεύτηκε και οι ευνοϊκές για τον Κυβερνήτη ισορροπίες στις σχέσεις των τριών Δυνάμεων γρήγορα άλλαξαν. Η Ρωσία έκρινε ότι η διατήρηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κάτω από τον έλεγχό της ήταν περισσότερο συμφέρουσα από τον διαμελισμό της. Η συνθήκη της Αδριανούπολης (2/14 Σεπτεμβρίου 1829) δεν έθιξε τα εδάφη του σουλτάνου αλλά τον εξανάγκασε στην καταβολή αποζημίωσης και την ικανοποίηση όλων των ρωσικών αιτημάτων. Στην Ελλάδα αναφερόταν το δέκατο άρθρο της συνθήκης: ο σουλτάνος αποδεχόταν τη συνθήκη της 24 Ιουνίου/6 Ιουλίου 1827 και το πρωτόκολλο της 10/22 Μαρτίου 1829. Τόσο ο Κυβερνήτης όσο και πολλοί άλλοι Έλληνες περίμεναν ότι η Ρωσία θα απαιτούσε από την Πύλη τέτοιες παραχωρήσεις που δεν θα άφηναν πλέον καμιά αμφιβολία για την ύπαρξη και το μέλλον της Ελλάδας. Η απλή όμως αναγνώριση από τον σουλτάνο της αυτονομίας της τελευταίας, χωρίς συγκεκριμένες δεσμεύσεις, ήταν βέβαιο ότι θα παρέτεινε επί πολύ ακόμη την αβεβαιότητα για το μέλλον του νέου κράτους.

Η αγγλική απάντηση στις ρωσικές επιτυχίες ως προς το ελληνικό ζήτημα

Η πρωτοβουλία περιήλθε στη συνέχεια στην Αγγλία. Ο Ουέλλινγκτων, ύστερα από παλινδρομήσεις, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία ανεξάρτητης Ελλάδας θα εξυπηρετούσε καλύτερα τα αγγλικά συμφέροντα, γιατί θα αποδέσμευε την ελληνική υπόθεση από τη συνθήκη της Αδριανούπολης και θα περιόριζε τη ρωσική επιρροή στο νέο κράτος. Αν και δεχόταν ανεξάρτητη Ελλάδα, η Βρετανική Κυβέρνηση επέμενε στον περιορισμό των συνόρων της, ιδιαίτερα στη Δυτική Στερεά, για να μη βρίσκεται κοντά στα Επτάνησα. Άλλη βασική επιδίωξη του Ουέλλινγκτων ήταν η απομάκρυνση, με τις νέες ρυθμίσεις, του Καποδίστρια από την Ελλάδα. Χρησιμοποιήθηκε μάλιστα η αστήρικτη κατηγορία ότι ο Καποδίστριας και το περιβάλλον του προετοίμαζαν επανάσταση στα Επτάνησα. Η Ρωσία δεν πείστηκε ότι ο Καποδίστριας ήταν «επικίνδυνος επαναστάτης», συμφώνησε όμως ότι ήταν αδύνατο να τεθεί επικεφαλής της μελλοντικής Κυβέρνησης της Ελλάδας. Η Γαλλία τόνισε ότι η εκλογή ηγεμόνα ήταν ανάγκη να γίνει με τη βοήθεια και όχι εναντίον του Καποδίστρια.

Η Ελλάδα ανακηρύσσεται ανεξάρτητο κράτος - Εκλογή και παραίτηση του Λεοπόλδου

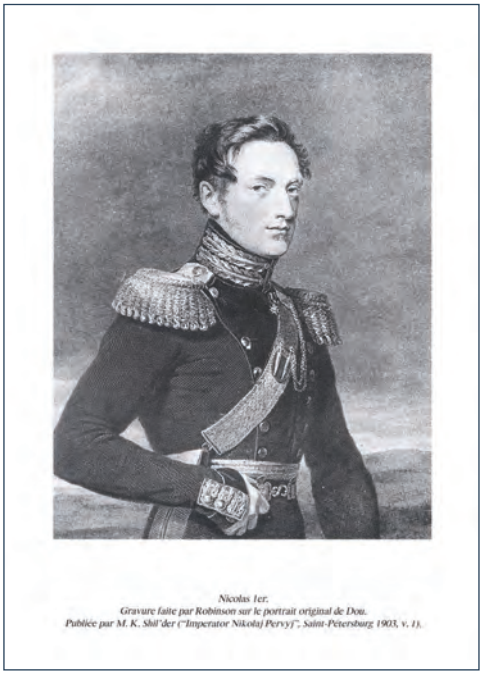
Στις 27 Μαρτίου/8 Απριλίου του 1830 οι αντιπρέσβεις γνωστοποίησαν επίσημα στην Ελληνική Κυβέρνηση το πρωτόκολλο της 22 Ιανουαρίου/3 Φεβρουαρίου 1830 με το οποίο οι Δυνάμεις καθιέρωναν την πλήρη ανεξαρτησία της Ελλάδας, αλλά με σύνορα τη γραμμή Σπερχειού-Αχελώου, χωρίς την Κρήτη και τη Σάμο, και απαίτησαν την εκκένωση από τα ελληνικά στρατεύματα και τις αρχές των περιοχών που δεν περιλαμβάνονταν στο νέο κράτος. Συγχρόνως, ανακοίνωσαν ότι οι Δυνάμεις, με άλλες πράξεις της Διάσκεψης του Λονδίνου, εξέλεξαν τον πρίγκιπα Λεοπόλδο του Saxe-Coburg επικεφαλής της μοναρχικής κυβέρνησης της Ελλάδας και αποφάσισαν να εγγυηθούν δάνειο για τη συντήρηση του στρατού που τυχόν θα έφερνε μαζί του ο ηγεμόνας. Ο Καποδίστριας έκρινε σκόπιμο να μη συγκαλέσει εθνοσυνέλευση για να επικυρώσει, σύμφωνα με το Α΄ ψήφισμα της Συνέλευσης του Άργους, τις αποφάσεις των Δυνάμεων, αλλά ο ίδιος, με τη σύμφωνη γνώμη της Γερουσίας, δήλωσε ότι τα εδάφη που περιέρχονταν στην Τουρκία θα εκκενώνονταν μόλις οι Τούρκοι εγκατέλειπαν την Αττική και την Εύβοια. Παράλληλα, επιφυλάχθηκε να ζητήσει από τον Λεοπόλδο να προβεί σε διαβήματα υπέρ της Ελλάδας.

Η αλληλογραφία του Καποδίστρια με τον Λεοπόλδο σχετικά με τις παραπάνω αποφάσεις των Δυνάμεων χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, γιατί σ' αυτή βασίστηκαν οι αντίπαλοί του για να τον κατηγορήσουν ότι απέβλεπε στον εξαναγκασμό του ηγεμόνα σε παραίτηση. Φαίνεται ότι

ο Καποδίστριας προσπάθησε να χρησιμοποιήσει τον Λεοπόλδο ως μέσο πίεσης των Δυνάμεων για τη βελτίωση των όρων του πρωτοκόλλου, ιδιαίτερα στο ζήτημα των συνόρων και του δανείου που θα εχορηγείτο στον ηγεμόνα. Ωστόσο, τόσο ο ίδιος όσο και ο Λεοπόλδος έκαναν το λάθος να υπερεκτιμήσουν τη δυνατότητά τους να αναγκάσουν τις Δυνάμεις, και ιδιαίτερα τη Βρετανική Κυβέρνηση, σε υποχωρήσεις.

Η σφοδρή επιθυμία των αντιπολιτευομένων για αλλαγή, τους οδήγησε να δεχθούν αδιαμαρτύρητα τους υπόλοιπους όρους των πρωτοκόλλων. Συνέταξαν, παρά την προειδοποίηση του Καποδίστρια ότι θα θεωρηθούν παράνομες, χωριστές αναφορές προς τον ηγεμόνα. Όσοι τις υπέγραψαν βρέθηκαν εκτεθειμένοι μετά την παραίτηση του Λεοπόλδου και έσπευσαν να κατηγορήσουν τον Καποδίστρια ότι θυσίασε στην προσωπική του φιλοδοξία τα συμφέροντα του έθνους.

Nicolas 1er.
Gravure faite par Robinson sur le portrait original de Dou.
Publiée par M. K. Shil'der ("Imperator Nikolaj Pervyj", Saint-Pétersburg 1903, v. 1).

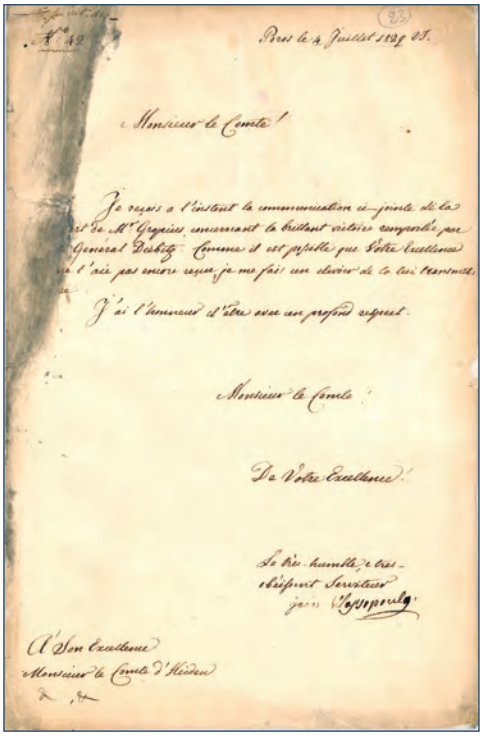
1

1. Ο τσάρος Νικόλαος Α΄ (1796-1855)
Λιθογραφία: J.H. Robinson, βασισμένη σε ζωγραφικό πορτραίτο του George Dawe, από: Gr. Arsh & C. Svolopoulos (επιμ.), *Alexandre Ypsilanti: correspondance inédite 1816-1828*, Θεσσαλονίκη 1999
Βιβλιοθήκη της Βουλής

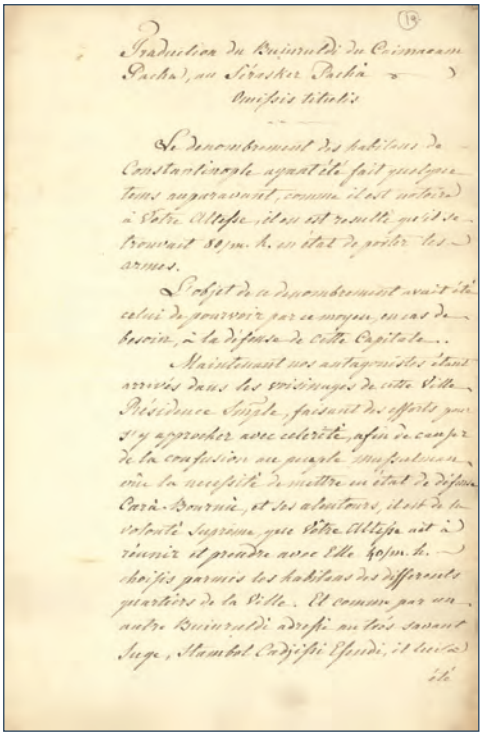
2. Ο Ιω. Βλασσόπουλος αποστέλλει στον ναύαρχο Χέυδεν πληροφορίες για μεγάλη νίκη των ρωσικών στρατευμάτων υπό τον στρατηγό Diebitz κατά των Τούρκων, Πόρος 4.7.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Μετάφραση από τα τουρκικά εγγράφου του Καϊμακάμ πασά, που κατασχέθηκε από τον ρωσικό στρατό, με το οποίο ενημερώνει τον Σερασκέρη πασά για τα μέτρα που λαμβάνονται στην Κωνσταντινούπολη (καταμέτρηση ανδρών που μπορούν να φέρουν όπλα κλπ.) ώστε να αντιμετωπιστεί η απειλή των Ρώσων, 29. 7.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

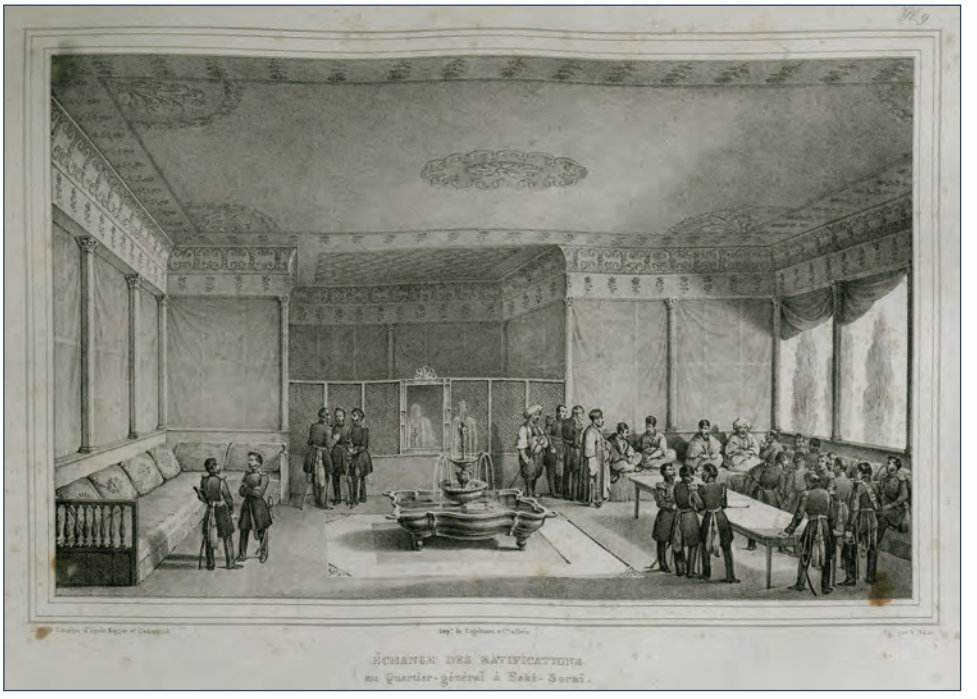
4. Η υπογραφή της συνθήκης της Αδριανούπολης (2/14.9.1829)
Λιθογραφία από: S. Sayger & A. Desarnod, *Album d'un voyage en Turquie fait par ordre de sa majesté l'Empereur Nicolas 1er en 1829 et 1830*, Παρίσι 1834
Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη

2

3

ÉCHANGE DES RATIFICATIONS
au Quartier-général à Ieki-Sorai.

4

TERRAIN POUR LA CONCLUSION DE LA PAIX,
dans la plaine d'Ieki-Sorai.

5

8

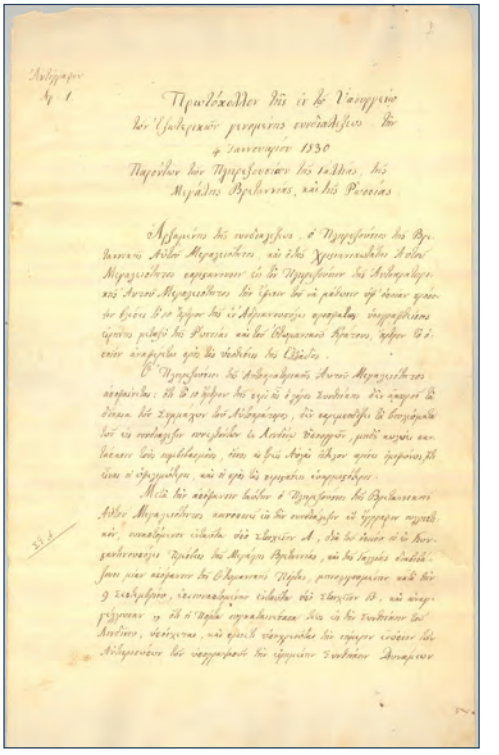

ΚΑΡΔΟΒΟΡΑΤΟΣ
ΚΟΝΑΟΠΤΡΙΟΥΤΗΣ
ΚΑΡΥΦΥΛΛΗΣ
ΕΛΛΑΔΑ
ΑΘΗΝΑ
ΚΑΝΑΡΗΣ
ΙΑΟΥΤΖΑΗΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΜΠΟΥΤΖΑΡΗΣ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

9

5. Δοξολογία για την υπογραφή της συνθήκης ειρήνης στην πεδιάδα της Αδριανούπολης
Λιθογραφία από: S. Sayger & A. Desarnod, *Album d'un voyage en Turquie fait par ordre de sa majesté l'Empereur Nicolas 1er en 1829 et 1830*, Παρίσι 1834
Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη

6. Το κείμενο της συνθήκης της Αδριανούπολης στα γαλλικά και τα ρωσικά (2/14.9.1829)
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Ο αντιπρέσβης της Ρωσίας στην Ελλάδα κόμης Πάνιν γνωστοποιεί στον Κυβερνήτη ότι ο ρωσικός στρατός, με λύτρα που ενέκρινε ο αυτοκράτορας, απελευθέρωσε στην Αδριανούπολη «μέγαν αριθμόν αιχμαλώτων Χίων», Ναύπλιο 2.11.1829
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10

12

Le comte Jean Capodistria

8. Γαλλικά πιάτα με παραστάσεις του Αγώνα, που κυκλοφόρησαν για την ενίσχυση της Ελληνικής Επανάστασης
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Ένδεκα φύλλα τράπουλας, η οποία κυκλοφόρησε στην Ουγγαρία από φιλελληνικούς κύκλους το 1829· απεικονίζουν ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

10. Πρωτόκολλο της Διάσκεψης του Λονδίνου με θέμα τη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, Λονδίνο 4.1.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Το Πρωτόκολλο της Διάσκεψης του Λονδίνου με το οποίο δημιουργήθηκε ανεξάρτητο ελληνικό κράτος, 22.1./3.2.1830
Δημοσιευμένο στο: *Papers relative to the Affairs of Greece: 1826-1830*, Λονδίνο 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Χάρτης όπου διακρίνονται τα σύνορα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους
Από: Ludwig Ross, *Reisen des Königs Otto und der Königinn Amalia in Griechenland*, τ. 1, Halle 1848
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'Indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

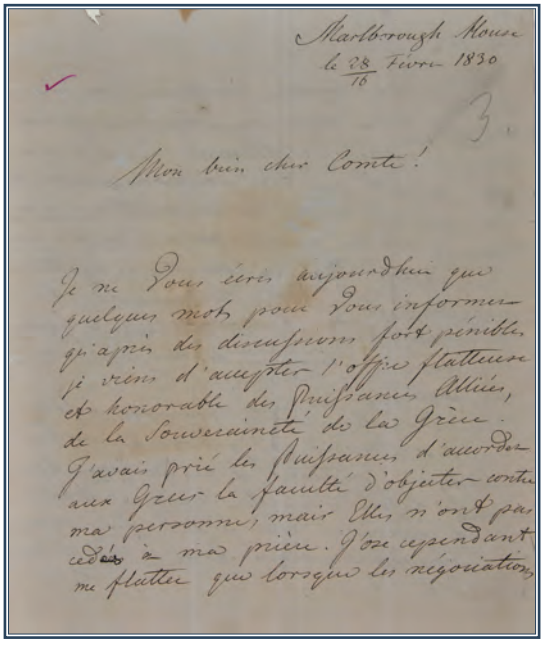
14. Χάρτης του νεοσύστατου ελληνικού κράτους· με κόκκινο χρώμα σημειώνονται τα αρχικά όρια που προέβλεπε το πρωτόκολλο του 1830
Από: Gaston Isambert, *L'Indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14

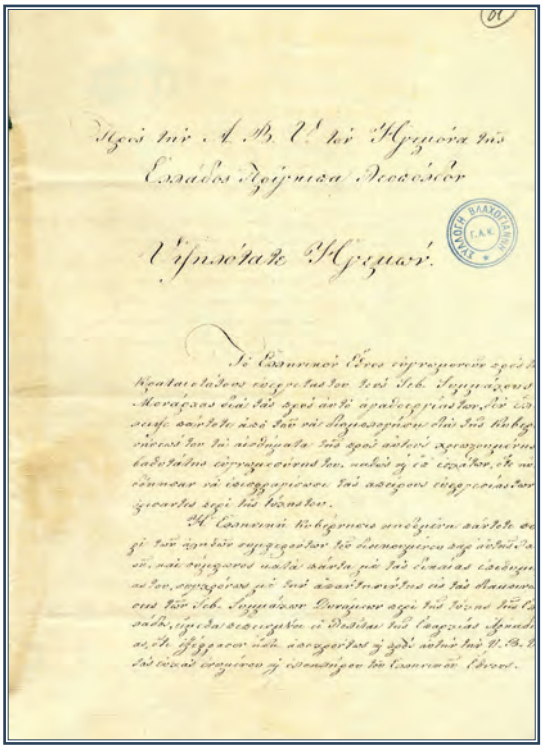

15

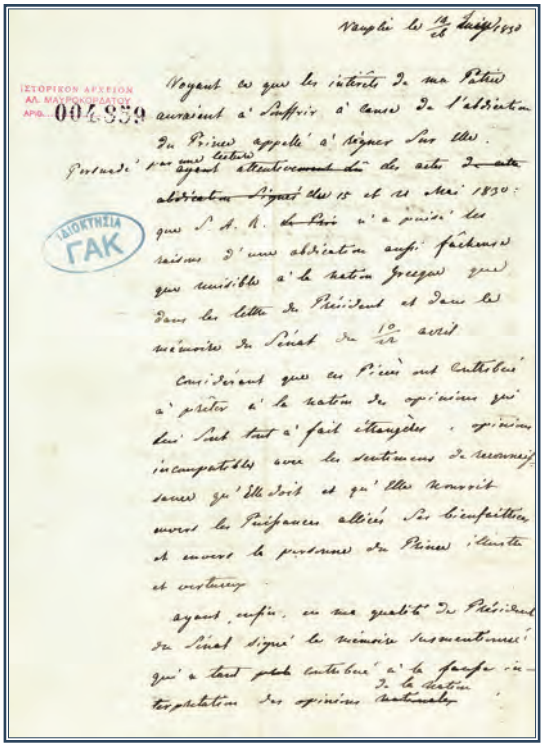

16

17

18

15. Ο πρίγκιπας Λεοπόλδος του Saxe-Coburg (1790-1865), εκλεγείς και παραιτηθείς Ηγεμόνας της Ελλάδας, μετέπειτα πρώτος βασιλιάς του Βελγίου
Λιθογραφία: Alois Senefelder & C. Hübner, βασισμένη σε ζωγραφικό πορτραίτο του Franz Krüger, χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

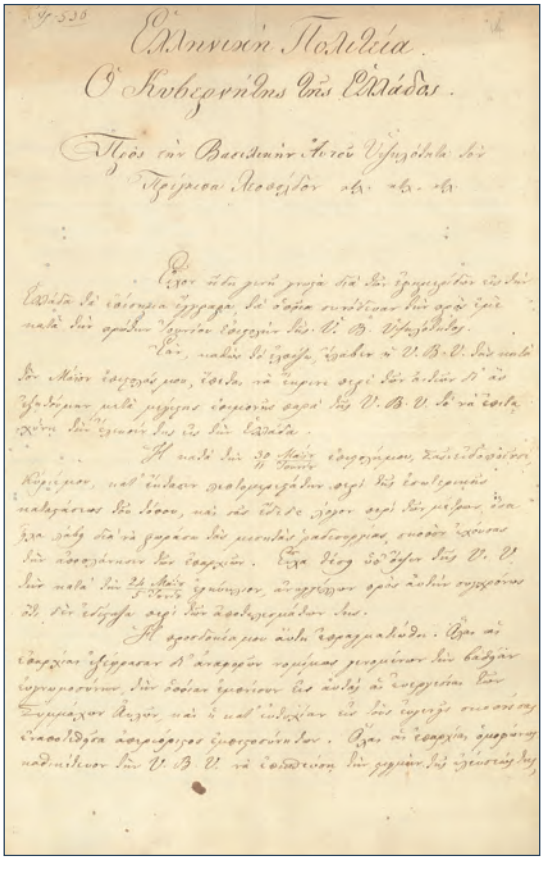
16. Επιστολή του πρίγκιπα Λεοπόλδου προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία του ανακοινώνει ότι δέχθηκε τον ελληνικό θρόνο και ελπίζει στη συνεργασία τους, Marlborough House 16/28.2.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

17. Επιστολή κατοίκων της επαρχίας Αρκαδίας προς τον πρίγκιπα Λεοπόλδο με την οποία εκφράζουν τη χαρά τους για την εκλογή του και την αφοσίωση στο πρόσωπό του, Αρκαδία 8.6.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

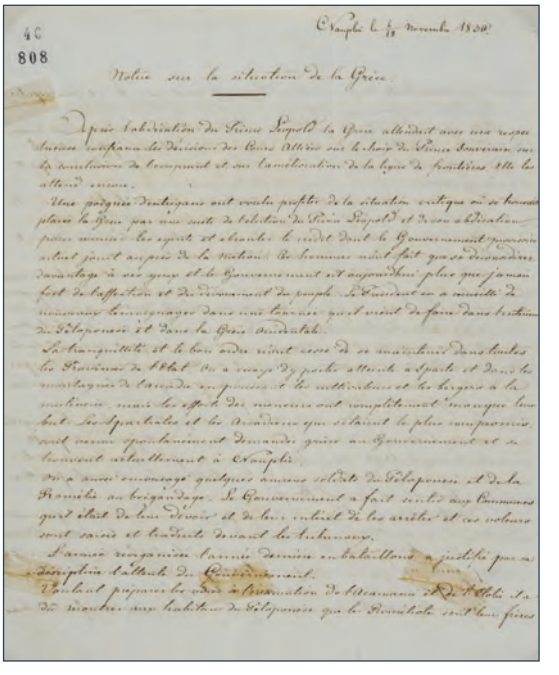
18. Σχέδιο, στα γαλλικά, δήλωσης του Γ. Σισίνη στην οποία εξηγεί πώς παραπλανήθηκε η Γερουσία και υπέγραψε το υπόμνημά της προς τον Λεοπόλδο εξυπηρετώντας τους στόχους του Κυβερνήτη, Ναύπλιο 14/26.6.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

19. Ο Ιω. Καποδίστριας εκφράζει στον πρίγκιπα Λεοπόλδο τη λύπη του για την παραίτησή του από τον ελληνικό θρόνο· επιχειρεί να δικαιολογήσει όσα ήταν υποχρεωμένος να του γράψει για τα προβλήματα που θα αντιμετώπιζε από την εφαρμογή των αποφάσεων των Δυνάμεων ως προς τα όρια και άλλα ζητήματα του νέου κράτους, Ναύπλιο Ιούλιος 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. «Notice sur la situation de la Grèce». Σημείωμα που αποστέλλει ο Ιω. Καποδίστριας, με έγγραφό του της ίδιας ημερομηνίας, στον πρίγκιπα Μιχαήλ Σούτσο, αντιπρόσωπο της Ελλάδας στο Παρίσι, για να μπορεί να υπερασπιστεί με επιχειρήματα στη Γαλλία τις θέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης από τις κατηγορίες των αντιπάλων της, Ναύπλιο 6/18.11.1830
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

19

20

Η Ιουλιανή Επανάσταση αποδεσμεύει τον καταπιεσμένο ευρωπαϊκό φιλελευθερισμό - Ο Αδαμάντιος Κοραής κατακρίνει την πολιτική του Καποδίστρια

Ιουλιανή Επανάσταση

Η ανατροπή του Καρόλου Ι΄, ύστερα από την επανάσταση του λαού του Παρισιού στα τέλη Ιουλίου 1830, φάνηκε ότι θα οδηγούσε σε αναθεώρηση της γαλλικής πολιτικής απέναντι στην Ελλάδα. Οι παράγοντες, ωστόσο, του γαλλικού υπουργείου των Εξωτερικών, παρά τις εισηγήσεις του Φαβιέρου για ανατροπή του Καποδίστρια, έκριναν ότι, ως την εκλογή ηγεμόνα στο θρόνο της Ελλάδας, η παραμονή του Κυβερνήτη επικεφαλής της Ελληνικής Κυβέρνησης ήταν αναγκαία και σύμφωνη με τους στόχους της Γαλλίας για την ενίσχυση του ρόλου της στην Ανατολή. Και γι' αυτό διέταξαν την παραμονή της γαλλικής ναυτικής μοίρας στο Αιγαίο και του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο.

Ωστόσο, τις απόψεις αυτές των διπλωματών και ιθυνόντων του νέου καθεστώτος δεν ενστερνίζονταν πλέον πολλοί από τους Γάλλους που με τον έναν ή τον άλλον τρόπο βρίσκονταν σ' επαφή με τους Έλληνες. Ο φιλελευθερισμός που αποδεσμεύτηκε με τα γεγονότα του Ιουλίου, τα επαναστατικά κινήματα που ακολούθησαν σε ευρωπαϊκές χώρες κατά των απολυταρχικών κυβερνήσεων και ιδιαίτερα η επέμβαση των Ρώσων για την κατάπνιξη της επανάστασης των Πολωνών, δημιούργησαν στους Γάλλους έντονο αντιδεσποτικό πνεύμα. Μέσα σ' αυτό το ιδεολογικό και ψυχολογικό κλίμα ήταν σχετικά εύκολο να ριζώσουν οι κατηγορίες, ακόμα και αβάσιμες ή εξογκωμένες, της αντιπολίτευσης κατά του Καποδίστρια. Αυτό φάνηκε καθαρά στη συμπεριφορά των Γάλλων στρατιωτικών που βρίσκονταν στην Ελλάδα. Ώς τότε, εκτός από λίγες περιπτώσεις, είχαν δείξει κατανόηση στα προβλήματα που συναντούσε ο Κυβερνήτης στην οργάνωση της ελληνικής πολιτείας. Τώρα άρχισαν να βλέπουν με συμπάθεια τους αντιπολιτευομένους που διακήρυσσαν ότι αγωνίζονταν για τις πολιτικές ελευθερίες των Ελλήνων. Η αλλαγή στη στάση των Γάλλων εκδηλώθηκε σταδιακά και κορυφώθηκε μέσα στο 1831.

Ο Αδαμάντιος Κοραής κατά του καποδιστριακού καθεστώτος

Η απόφαση του Κοραή να στραφεί, μετά την Ιουλιανή Επανάσταση, κατά του καποδιστριακού καθεστώτος ενίσχυσε το κύρος του αντικυβερνητικού αγώνα και τον πλούτισε με νέα επιχειρήματα. Παράλληλα, έφερε, λόγω της μεγάλης επιρροής που ο ίδιος ασκούσε, νέους οπαδούς στην αντιπολίτευση, κυρίως από τους Έλληνες της διασποράς. Τον Οκτώβριο του 1830, με το ψευδώνυμο Πανταζίδης, τύπωσε τον πρώτο *Διάλογο δύο Γραικών*. Με αυτόν καλούσε τους Έλληνες να ζητήσουν την προστασία των Γάλλων, για να εξασφαλίσουν, με τη βοήθειά τους, την κατοχύρωση αβασίλευτης συνταγματικής πολιτείας. Με τον δεύτερο *Διάλογο δύο Γραικών*, που η εκτύπωσή του ολοκληρώθηκε ενώ είχε φθάσει στο Παρίσι η είδηση της δολοφονίας του Καποδίστρια, ο Κοραής υιοθετούσε, χωρίς επιφυλάξεις, όλες τις κατηγορίες των αντικαποδιστριακών. Οπωσδήποτε η πληροφόρηση του Κοραή για τα ελληνικά πράγματα ήταν μονομερής. Ωστόσο, κι αν ακόμη είχε τη δυνατότητα σφαιρικότερης ενημέρωσης, η σύγκρουση με τον Καποδίστρια δύσκολα θα είχε αποφευχθεί. Οι ιδεολογίες τους αποδείχθηκαν διαμετρικά αντίθετες.

Πώς απαντούσε ο Καποδίστριας στις κατηγορίες εναντίον του

Σε ειδικό υπόμνημα που ο Καποδίστριας έστειλε, ύστερα από σύσταση του Εϋνάρδου, τον Νοέμβριο του 1830 στον αντιπρόσωπό του Μ. Σούτσο για να έχει επιχειρήματα στις επαφές του με Γάλλους αξιωματούχους στο Παρίσι, τόνιζε ότι μόνο με την ανύψωση των ακτημόνων σε ιδιοκτήτες θα μπορούσε να επιτευχθεί η συνταγματική οργάνωση της χώρας. Αν δινόταν αμέσως σύνταγμα, η τύχη του νέου κράτους θα αφηνόταν στην πλεονεξία των προκρίτων και των «ραδιούργων», Ελλήνων και ξένων. Και σε επιστολή του προς τον Bory de Saint-Vincent, αρχηγό της γαλλικής επιστημονικής αποστολής στον Μοριά, τον Σεπτέμβριο του 1830, είχε επισημάνει ότι πριν δοθεί σύνταγμα στους Έλληνες, έπρεπε να προηγηθεί η μόρφωση του λαού και το μοίρασμα των εθνικών κτημάτων. Διαφορετικά, θα επικρατούσε πάντοτε το δίκαιο του

ισχυροτέρου στηριζόμενο «εις την αμαθίαν και αποκτήνωσιν του πλήθους».

Η αντιπολίτευση περνά σε επαναστατική δράση - Σταδιακή μετατόπιση του κέντρου του αντικυβερνητικού αγώνα

Στα τέλη του 1830 στους κόλπους της αντιπολίτευσης άρχισε να ωριμάζει η απόφαση να δράσουν δυναμικά για να εξαναγκάσουν τον Καποδίστρια να κυβερνήσει σύμφωνα με το σύνταγμα της Τροιζήνας ή να παραιτηθεί. Η απόφαση του Αλ. Μαυροκορδάτου να συμμετάσχει ενεργά σ' αυτήν συνδέεται με τη σταδιακή μετατόπιση του κέντρου του αντικυβερνητικού αγώνα από τους προκρίτους της Πελοποννήσου (Δεληγιανναίοι, Μαυρομιχαλαίοι κ.ά.) σε άλλη κοινωνική βάση: τους προκρίτους της Ύδρας, τα αστικά στοιχεία της χώρας και τους διανοουμένους. Ο Μαυροκορδάτος ισχυριζόταν ότι η Ρωσία αύξανε συνεχώς την επιρροή της στην Ελλάδα χρησιμοποιώντας ως όργανο τον Καποδίστρια και ότι γι' αυτό τον υποστήριζε με κάθε τρόπο και προσπαθούσε να ματαιώσει την εκλογή ηγεμόνα, ώστε αυτός να μείνει στην εξουσία ισοβίως.

Αφού μια γενική αντιαυταρχική εξέγερση στην Ελλάδα, όπως αυτές που συνέβησαν στην Ευρώπη μετά την Ιουλιανή Επανάσταση στη Γαλλία, φαινόταν απραγματοποίητη, η αντιπολίτευση επιχείρησε να ενθαρρύνει τις δυσαρέσκειες στο τοπικό επίπεδο, ώστε να προκληθεί ρήξη με την Κυβέρνηση. Η ρήξη θα μπορούσε στη συνέχεια να διευρυνθεί με την προβολή γενικότερων αιτημάτων. Η Μάνη και η Ύδρα συγκέντρωναν όλες τις προϋποθέσεις για να αποτελέσουν εστίες αντικυβερνητικού αγώνα.

1. «Η Ελευθερία οδηγεί τον Λαό»
   Ελαιογραφία σε καμβά: E. Delacroix, 1830
   Musée du Louvre

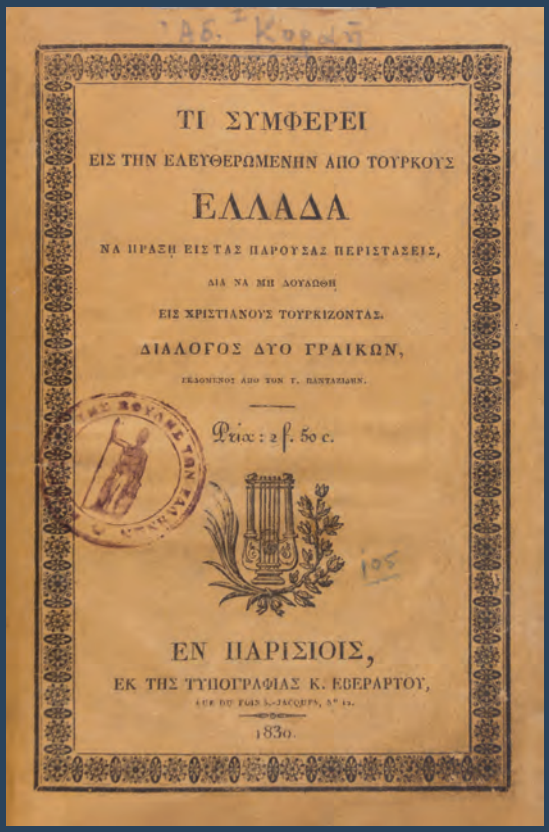
2. Γ. Πανταζίδης (Αδαμάντιος Κοραής), *Τι συμφέρει εις την ελευθερωμένην από Τούρκους Ελλάδα να πράξη εις τας παρούσας περιστάσεις, διά να μη δουλωθή εις Χριστιανούς τουρκίζοντας. Διάλογος δύο Γραικών*, Παρίσι 1830
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Αδαμάντιος Κοραής (1748-1833)
   Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι Παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Β΄, Αθήνα 1874
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Ο Αλ. Μαυροκορδάτος αποστέλλει στον Ιω. Καποδίστρια έκθεση με όσα έπραξε για τη διοίκηση του Ναυτικού και εξηγεί γιατί είναι υποχρεωμένος να ζητήσει την παραίτησή του, δεδομένου ότι άτομα άμεσα προσκείμενα στην Κυβέρνηση τον κατηγορούν ότι είναι επικεφαλής κόμματος που θέλει να «πουλήσει» την Ελλάδα στην Αγγλία, Αίγινα 8/20.7.1829
   ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

1

ΤΙ ΣΥΜΦΕΡΕΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΗΝ ΑΠΟ ΤΟΥΡΚΟΥΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΝΑ ΠΡΑΞΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ,

ΔΙΑ ΝΑ ΜΗ ΔΟΥΛΩΘΗ

ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ ΤΟΥΡΚΙΖΟΝΤΑΣ.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΥΟ ΓΡΑΙΚΩΝ,

ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Γ. ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΝ.

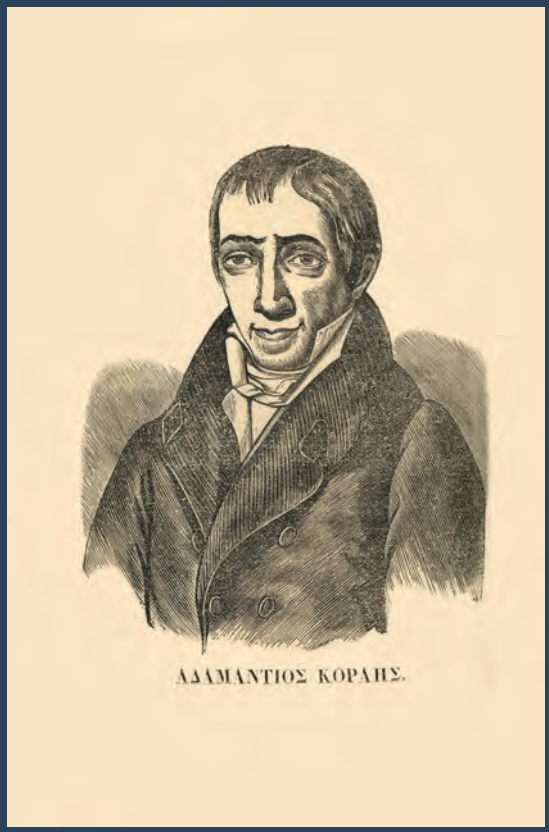
Price : 2 f. 50 c.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΘΕΡΑΡΤΟΥ,

1830.

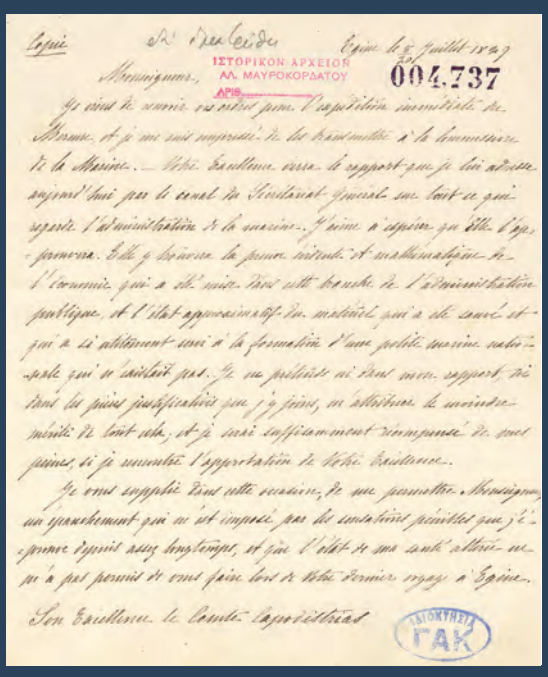
2

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ.

3

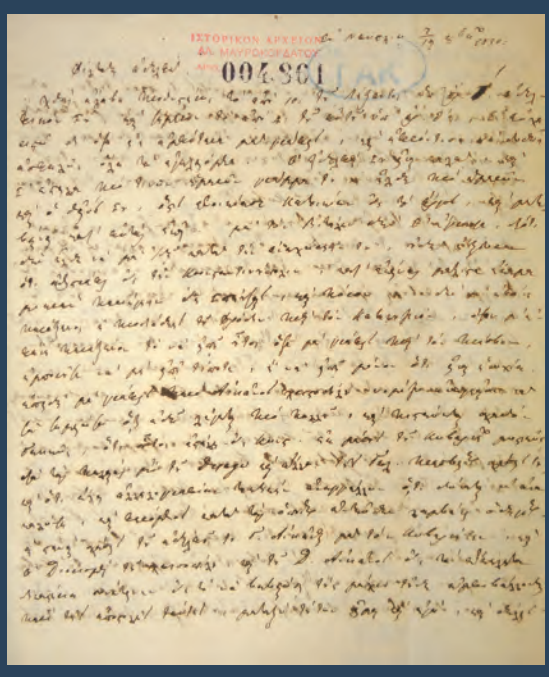
4

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

004.737

6

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

004.861

5. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος (1791-1865)
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Σχέδιο επιστολής του Αλ. Μαυροκορδάτου προς τον Δημ. Καρατζά με την οποία προσπάθησε να αυξήσει τη ρωσοφοβία παραγόντων της γαλλικής πρεσβείας στην Κωνσταντινούπολη. Ισχυρίστηκε ότι ο Καποδίστριας θα εξέλεγε, σύμφωνα με τις επιθυμίες της Ρωσίας, τον διάδοχό του και θα τον προετοίμαζε να ακολουθήσει τρόπο διακυβέρνησης δεσποτικό και «περιοριστικόν όσον ένεστι της διαδόσεως των φώτων»· έτσι, μέσω του αρχηγού του, και κυρίως του συστήματος διακυβέρνησης που θα εισαγόταν, η Ρωσία θα έλεγχε το νέο κράτος, Ναύπλιο 7/19.10.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

7. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Λιθογραφία «εκ του πολυχρωμολιθογραφείου του Ι.Δ. Νεράντζη», Λειψία χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

5

ΙΩ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἐκ τοῦ Λιθογραφικοῦ τ. Δ. Νεφάντζη ἐν Λειψίᾳ

Η εξέγερση στη Μάνη και την Ύδρα

Η άρνηση του Καποδίστρια να ικανοποιήσει τις συνεχείς οικονομικές απαιτήσεις των Μαυρομιχαλαίων και τα μέτρα που πήρε για να περιορίσει την επιρροή τους στη Μάνη τον έφεραν σε ανοιχτή σύγκρουση με την ισχυρή αυτή οικογένεια. Στη Μάνη οι εσπευσμένες πρωτοβουλίες του νέου διοικητή της Σπάρτης έσυραν την Κυβέρνηση σε αναμέτρηση με τους Μαυρομιχαλαίους την πιο ακατάλληλη περίοδο. Η σύλληψη και ιδιαίτερα η φυλάκιση του Πετρόμπεη, αρχηγού της οικογένειας, ενέτεινε τις αντικυβερνητικές ενέργειες των συγγενών του.

Σοβαρότερη υπήρξε η αμφισβήτηση της Ύδρας. Έντονη ήταν η δυσαρέσκεια των Υδραίων από το Δ΄ ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης που αφορούσε τις αποζημιώσεις. Η Κυβέρνηση ήταν διατεθειμένη να δεχθεί μόνον το 1/3 των διεκδικούμενων αποζημιώσεών τους ή νέα εκκαθάριση των λογαριασμών τους. Κάποιες παραχωρήσεις του Καποδίστρια (πενταετής ατέλεια στο λιμάνι της Ύδρας, διάθεση εθνικών κτημάτων στον Ανδρέα Μιαούλη) δεν είχαν ουσιαστικό αποτέλεσμα. Η ανοιχτή ρήξη με την Κυβέρνηση επήλθε όταν οι Υδραίοι δέχθηκαν στο νησί τους την εφημερίδα *Ο Απόλλων* του Αναστάσιου Πολυζωίδη, της οποίας η έκδοση είχε εμποδιστεί στο Ναύπλιο. Στην Ύδρα άρχισαν σταδιακά να συρρέουν και οι κορυφαίοι αντικυβερνητικοί που μαζί με τους Υδραίους κατέστρωναν αντιπολιτευτικές στρατηγικές. Οι πρόκριτοι της Ύδρας απέρριψαν επίσημα τις κυβερνητικές προτάσεις για αποζημίωση και ζήτησαν άμεση αναγνώριση όλου του χρέους και καταβολή ετήσιου τόκου μέχρι την εξόφλησή του. Ο εκβιασμός ήταν προφανής. Οι Υδραίοι επίσης υιοθέτησαν τη συμβουλή των αντιπολιτευομένων: να εντάξουν τις διεκδικήσεις τους στο αίτημα για ικανοποίηση των «γενικών συμφερόντων», δηλαδή να κυβερνηθεί η χώρα βάσει του συντάγματος της Τροιζήνας.

Αποτυχία μιας προσέγγισης

Η αποτυχία της μεσολάβησης των αντιπρέσβεων, τον Ιούνιο του 1831, για μια προσέγγιση των αντιπολιτευομένων στην Ύδρα με την Κυβέρνηση, έδειξε το αγεφύρωτο χάσμα ανάμεσα στις δύο παρατάξεις. Για τους αντιπολιτευομένους υπήρξε αφετηρία νέας στρατηγικής: να φανεί με αναφορές ότι όλοι οι Έλληνες ζητούσαν την αποκατάσταση των συνταγματικών ελευθεριών. Επακολούθησε ένας πόλεμος αναφορών, κυβερνητικών και αντικυβερνητικών.

Τα υδραίικα πλοία εγκατέστησαν αντικυβερνητικές αρχές σε πολλά νησιά του Αιγαίου, μεταξύ αυτών και στη Σύρο, στερώντας έτσι από το δημόσιο ταμείο σημαντικά έσοδα από το τελωνείο του νησιού αυτού. Στόχος ήταν να αναγκάσουν τον Κυβερνήτη σε παραίτηση ή να τον ανατρέψουν πριν η Διάσκεψη του Λονδίνου με νέα απόφασή της διατάξει τους αντιπρέσβεις των τριών Δυνάμεων και τους επικεφαλής των ναυτικών τους δυνάμεων στην περιοχή να υποστηρίξουν την Κυβέρνηση Καποδίστρια, γεγονός που θα οδηγούσε σε αποδυνάμωση την αντιπολίτευση. Επείγονταν επίσης για μια αλλαγή πριν οι Δυνάμεις στείλουν και νέα βοήθεια στον Καποδίστρια έναντι του δανείου των 60.000.000 φράγκων ή αποφασίσουν να δώσουν τον θρόνο της Ελλάδας σε ανήλικο ηγεμόνα, οπότε υπήρχε ο κίνδυνος να ανατεθεί η κηδεμονία του στον Καποδίστρια. Η αντιπολίτευση, ωστόσο, δεν μπόρεσε να προκαλέσει εξέγερση στον στρατό ή να επηρεάσει τους αγροτικούς πληθυσμούς. Μια μόνον αντικυβερνητική κίνηση, του ταγματάρχη Τσάμη Καρατάσου (1 Μαΐου 1831), απέτυχε. Παράλληλα, η απόφαση του Ιω. Κωλέττη να μην ταυτιστεί με καμία από τις δύο αντιτιθέμενες παρατάξεις αδυνάτισε τις επιρροές της αντιπολίτευσης στο στράτευμα.

1. Άποψη της Μάνης
   Χαλκογραφία από: O.M. von Stackelberg, *La Grèce, Vues pittoresques et topographiques*, Παρίσι 1834· δημοσιευμένη στο: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 1, Αθήνα 1970
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

2. Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης (1765-1848)
   Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Επιστολή του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη προς τον Κυβερνήτη με την οποία διαμαρτύρεται για την παραμέληση και καταδίωξη της οικογένειάς του και τονίζει ότι για την υπεράσπισή της αναγκάζεται να επιστρέψει στη Μάνη, Ναύπλιο 8.1.1831
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

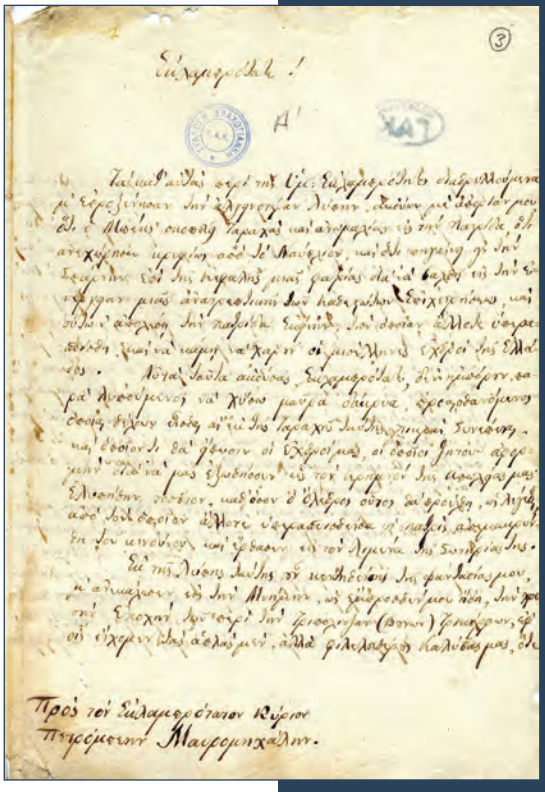
4. Επιστολή του Παν. Αναγνωστόπουλου προς τον Π. Μαυρομιχάλη στην οποία εκφράζει την ανησυχία και τη λύπη του για τη στάση του και τον καλεί να συνομιλήσουν επικαλούμενος τους κοινούς αγώνες κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, Πύργος 18.1.1831
   ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

1

PRINCE PETRO MAVROMICHALI.
Chief of the Maniottes or old Spartans.
Chef des Maniottes ou anciens Spartiates

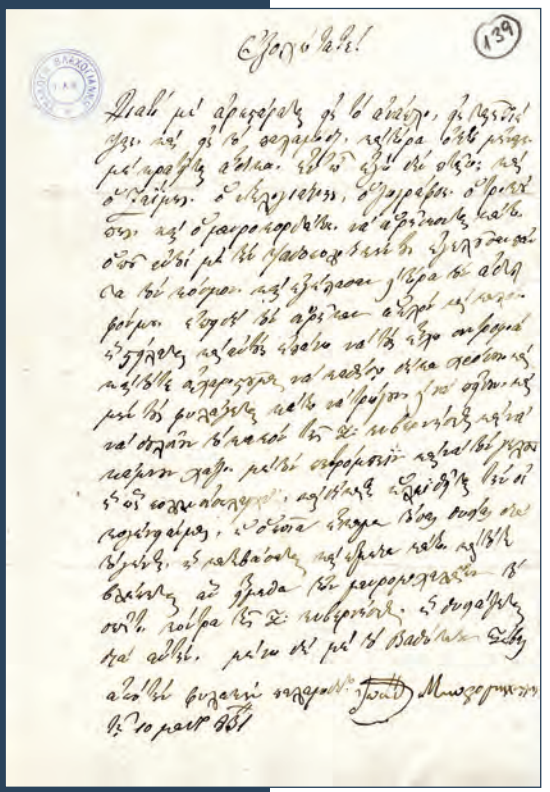
2

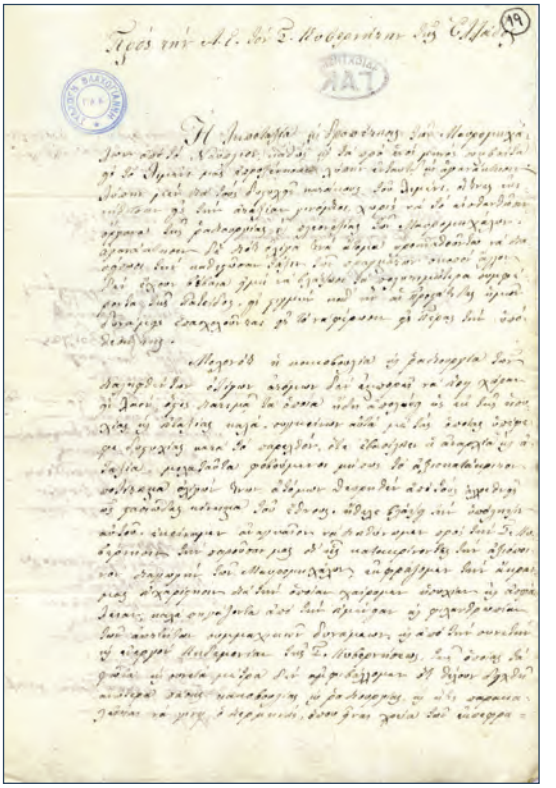
4

7

JOHANNIS MAVROMICHALI.
Prince of the Maniottes or Old Spartans, &c.
Son of Prince Mavromichalis
Prince des Maniotes ou anciens Spartiates

8

9

10

11

Ἀρ. 881.
Φύλλον 18.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Θεωροῦντες τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συγκατατεθοῦν εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους αἰτήσεις τῶν κατοίκων τῆς νήσου Ὕδρας, ἵνα σεσαρῶ τοῦ νὰ πραγματεύσωσιν αὐτοὶ ξυλείαν εἰς τοὺς λιμένας, χαρίζοντες ἀτέλειαν εἰς τὸν λιμένα των·

Ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας,

Ψηφίζομεν.

Α.' Χαίρεται ἀτέλειαν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου Ὕδρας διὰ πάντα ἔτος, ἀρχομένου ἀφ' ἧς ἡμέρας δημοσιευθῇ τὸ παρὸν ψήφισμα.

Β.' Ὁ λιμὴν οὗτος περιλαμβάνεται ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ λεγομένου Μαυρικείου, ἕως τὸ ἄκρον τοῦ καλουμένου Κανάτου, παρατεῖ τούτου δὲ συγχωροῦται εἰς κάθε ἄλλο μέρος τῆς νήσου νὰ εἰσάγωσιν ἢ νὰ ἐξάγωσιν πραγματείαν.

Γ.' Ὅλοι οἱ ἀπὸ ξένου ἐπιφόρτιοι εἰσερχόμενοι πραγματεῖαι, καὶ ἐξαγόμεναι διὰ ξένον ἐπιφόρτιον, δὲν θέλουν ὑποκεῖσθαι εἰς κάθε εἶδος τέλους· μεταφερόμεναι δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιφορτίου ὑποκεῖνται εἰς τὸ πληρωμὴν τοῦ Τελωνίου τῆς εἰσαγωγῆς.

Δ.' Ὅλοι οἱ εἰσερχόμενοι ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Ἐπιφόρτιον πραγματεῖαι δὲν θέλουν ὑποκεῖσθαι εἰς κάθε εἶδος τέλους, ἀτελεῖς, καὶ μεταφερόμενοι τὰς ἐπιφορτίας· ἀλλ' ἂν ἐξάγονται διὰ ξένον ἐπιφόρτιον, ὑποκεῖνται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ Τελωνίου τῆς ἐξαγωγῆς.

Ε.' Συνταίνεται εἰς τὸ Μανδράκι τῆς νήσου Ὕδρας γενικὸν διαμεσολαβητήριον, ἔστω θέλουν καθαρίζονται τὰ φορτηγόμενα πλοῖα, οἱ ἐμπορεῖται, καὶ οἱ ἐπιβάται, καὶ θέλουν ὑποκεῖνται εἰς ἕνα διατηρῶν δι' ἀλατίσεως καπνισμοῦ.

ΣΤ.' Περὶ δὲ μισθοῦ τῆς συμπεριφόρας τῶν πάντων ἐτῶν, θέλει ὁρισθῇ ἡ ἐξακολούθησις ἢ ἡ παῦσις τῆς ἀτελείας.

Ζ.' Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ νὰ ἐκτελέσουν τὸ παρὸν ψήφισμα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 12 Μαΐου 1830.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

Ἴσον ἐξ ἴσου.
Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 1 Ἀπριλίου 1830.

Ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴ
Γ. ΣΤΑΥΡΟΣ.
Ι. ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΣ.
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΈΤΟΣ Α' ΆΡΙΘ. 1 ΤΕΤΑΡΤΗ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 1831

Ο ΑΠΟΛΛΩΝ

ΥΛΗ 1831

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΥΡΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Έκδίδεται δίς τής Έβδομ.
Τετάρτη καὶ Σαββάτων
Τιμᾶται κατ' ἔτος Φ. 36
Κατὰ τετραμηνίαν 12

„Οὔτε ἐκ τοῦ Κίσσου τὸν Ἥλιον οὔτε ἀπὸ τῆς Ἑλικῶνος ὀρθιον τὴν Παρρησίαν." (Ἰλλυσιμ.)

ΕΛΛΑΣ

Ὕδρα. 10 Μαρτίου.

Περὶ τῆς παύσεως τῆς παρούσης Ἐφημερίδος ἐν Ναυπλίᾳ, καὶ τῆς καταφάσεως αὐτῆς εἰς Ὕδραν.

Εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας, ὅτι πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν ἔμελλε νὰ ἐκδοθῇ κατὰ πρῶτον εἰς Ναυπλίαν ἡ παροῦσα ἐφημερὶς· διατί ὅμως καὶ πῶς ἔπαυσε, πολλὰ ὀλίγοι ἴσως ἔχουσιν ἰδέαν τοῦ πράγματος ἀκριβῆ. Ὅθεν ἐν ᾧ ἀναλαμβάνομεν ἤδη τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς ἐξυπαρχῆς, θεωροῦμεν ὡς χρέος ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον νὰ δώσωμεν προηγουμένως εἰς τοὺς ἀναγνώσας μας σύντομον τοὐλάχιστον περὶ τῆς βιαίας παύσεώς της λόγον, ὑποσυνάπτοντες καὶ τὰ ὁποῖα ἕνεκα τοιαύτης πράξεως, καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων μας ἠναγκάσθημεν νὰ ἀπευθύνωμεν ἔγγραφα πρός τε τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πρὸς τὴν Γερουσίαν· ἐπομένως δὲ νὰ διακηρύξωμεν τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ γενναιότητα τῶν Ὑδραίων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων, μετὰ πρίμνον παῦσιν, εἰμπόρεσεν ἡ ἐφημερίς μας νὰ καταφαθῇ.

Δημοσιεύοντες πάντα ταῦτα, καὶ μάλιστα τὰ ἀφορῶντα τὴν παῦσιν, πιθανὸν καὶ ἄνευ τινὸς φλοιώσεως εἰμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἀντιβαίνομεν παντάπασιν εἰς τοὺς ὅρους τῆς ἐλευθερίας τοῦ Τύπου, τῶν ὁποίων ἡ ἀκεραία διατήρησις εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι πάντοτε ἡ ἐξαίρετος φροντίς μας, ἀλλ' ἐκπληροῦμεν καὶ ἔργον ἀγαθοῦ Πολίτου, ἐπιθυμοῦντος νὰ ἐνηχήσῃ ἡ ἀλήθεια εἰς ὅλων τὰς ἀκοάς. Συμμέτοχοι τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἀπὸ πρώτης ἀφετηρίας, καὶ Συμπράκτορες εἰς τὴν συνταγματικὴν διαρρύθμισιν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς διαφόρους Ἐθνικὰς Συνελεύσεις, πλὴν τῆς τελευταίας ἐν Ἄργει, δὲν δυνάμεθα νὰ κρύψωμεν τὰ φιλελεύθερα ἡμῶν φρονήματα, καὶ τὰς Συνταγματικὰς ἀρχάς μας· δὲν δυνάμεθα ν' ἀποσιωπήσωμεν οὐδὲ τὸν ὑποῖον ὁμοῦ μὲ ὅλους τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰλικρινεῖς Πατριώτας τρέφομεν διακαῆ πόθον τοῦ νὰ ἴδωμεν ὀργανισμένα καὶ ἀποκατεστημένα τὰ κοινὰ πράγματά μας ὡς ἀρχίθεν ὁ σκοπὸς τῆς Γιγαντιαίας Ἐθνικῆς Πάλης τὰ προσδιώρισε, ὡς τοῦ παρόντος αἰῶνος τὸ πνεῦμα τὰ διεγράφει, καὶ οἱ εὐχαὶ τῶν φιλελλήνων πρὸ πολλοῦ ἤδη τὰ ἀπεκδέχονται.

Ἀναμφιβόλως ἓν ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ δραστηριώτερα μέσα τὸ ὁποῖον, πλέον παντὸς ἄλλου, εἰμπορεῖ, νὰ συντελίσῃ εἰς πλήρωσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τέλους, εἶναι ἡ Δημοσιότης· διὰ τοῦτο νομίζομεν ὅτι πρέπει πρᾶγμα κοινῶς εὑρέσιν μεταχειριζόμενοι αὐτὸ τὸ ὠφέλιμον, τὸ ἀναίμακτον μέσον· ἀφοῦ πρὸς κρίσιν ἢ χρῆσιν του ἀπαιτῶνται, διὰ νὰ κάμωμεν γνωστὰς τοῖς πᾶσι πράξεις τῆς ἐξουσίας, αἱ τινες, κατὰ τὴν παροῦσαν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἐξεικονίζουσαι, εἰμποροῦν ἴσως νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν ταχεῖαν βελτίωσιν αὐτῆς. Ναί! αἱ δημόσιαι πράξεις, ἅς τοιαῦται, πρέπει κατὰ νόμον νὰ δημοσιεύωνται καὶ νὰ βασανίζωνται· διότι ὅπου αὗται μένουσι κεκρυμμέναι εἰς τὸ σκότος καὶ ἀδυσώπητον, ὅπου ἡ Σάλπιγξ τοῦ Τύπου δὲν ἠχεῖ, ἐκεῖ ἡ μὲν Κυβέρνησις ἀπαλλαγμένη τοῦ ἐλέγχου τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, οὗ φοβεροῦ τούτου καὶ ἀδεκάστου Κριτηρίου, παρικτρέπεται ταχέως ἀπὸ τὰς πρώτας τῆς συχνείας της ἀρχάς, καὶ συνεθίζει νὰ βαδίζῃ εἰς τὸ αὐθαίρετον, ὡς εἰς ἴδιόν φυσικὸν καὶ ὁμαλὴν, οἱ δὲ Κυβερνώμενοι, λησμανοῦντες ὅτι εἶναι ἄνθρωποι ἐλεύθεροι, μὴν ἔχοντες καὶ εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐνυμίζῃ τὰ ἀρχέτυπα δίκαιά των, ἀποκαθίστανται πρὸς τὸ τοῦ χρόνου τοῦτο εἴλωτες, ἕτοιμοι νὰ κλίνωσι τὸν αὐχένα, καὶ νὰ δέχωνται τοὺς κακοὺς καὶ παρανόμους ὡς καλοὺς καὶ νομίμους πράξεις ἀδιακρίτως -- ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὸ προκείμενον.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἴδε τὸ φῶς ἡ πρώτη προκήρυξίς μας, ὁ Κυβερνήτης ἀγαθῇ τύχῃ εὑρίσκετο εἰς Ναυπλίαν· καὶ τὴν ἀκόλουθον ἐτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγιναν ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἴσως ἰδεῖ μέσον εὐχρηστον τι κοινωφελὲς ἐπιχειρημά μας, καὶ μᾶς συνδράμει μάλιστα γενναίως εἰς τοῦτο, ἐπιμέναμεν πρὸς αὐτὸν τὸ πρώτιστον φύλλον ἀχνὸν εἰσέτι τῆς ἐρημένης Προκηρύξεως διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως Γραμματέως. Παρατηρητέον δέ, ὅτι ἀρκούμενοι εἰς μόνην τὴν πρόσκλησιν τῆς συνδρομῆς, οὐ τότε οὐδὲ πρότερον ἐκρίναμεν ἐρῦον νὰ ζητήσωμεν καὶ τὴν ἐπίσημον ἄδειαν τοῦ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Ἐφημερί-

5. Έγγραφο του Κυβερνήτη προς τη Γερουσία στο οποίο απαριθμεί τις αυθαιρεσίες της οικογένειας Μαυρομιχάλη και ζητά τη λήψη σχετικών μέτρων, Ναύπλιο 21.1.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Διάταγμα παύσεως του Π. Μαυρομιχάλη από μέλους της Γερουσίας και παραπομπή του σε «εξαιρετικό» δικαστήριο, Ναύπλιο 26.1.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Ιωάννης Μαυρομιχάλης, τρίτος κατά σειρά αδελφός του Πετρόμπεη
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Ιδιόγραφη επιστολή του φυλακισμένου Ιω. Μαυρομιχάλη προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία υποστηρίζει ότι κορυφαίοι αντιπολιτευόμενοι παρέσυραν τον «απλό και καλό» αδελφό του Πετρόμπεη, φυλακή Παλαμηδίου 10.3.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

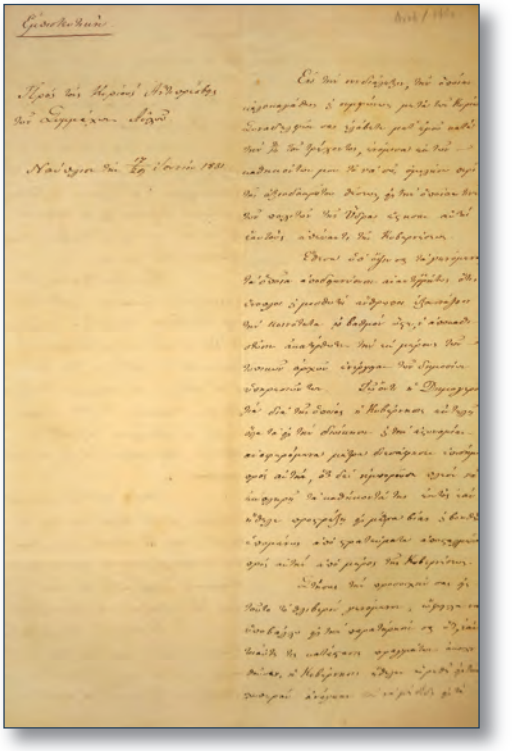
9. Επιστολή προκρίτων και λοιπών κατοίκων της Κορώνης με την οποία εκφράζουν τη διαφοροποίησή τους από τις κινήσεις των Μαυρομιχαλαίων και την αφοσίωσή τους στον Κυβερνήτη, Κορώνη 5.2.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

10. Προσωπογραφία του Ιωάννη Καποδίστρια (1776-1831)
Λιθογραφία από το εργαστήριο Ασπιώτη, χ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Ψήφισμα με το οποίο χορηγείται για πέντε χρόνια ατέλεια στο λιμάνι της Ύδρας, Ναύπλιο 12.3.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Το πρώτο φύλλο της εφημερίδας *Ο Απόλλων* του Α. Πολυζωίδη που κυκλοφόρησε στην Ύδρα στις 11.3.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Αντίγραφο εμπιστευτικής επιστολής του Κυβερνήτη προς τους αντιπρέσβεις των τριών Δυνάμεων όπου εξηγεί την άρνησή του να δεχθεί τους Α. Μιαούλη, Γ. Κουντουριώτη και Αλ. Μαυροκορδάτο, οι οποίοι ήλθαν στο Ναύπλιο για να υποβάλουν τα αιτήματα των αντιπολιτευομένων, Ναύπλιο 17/29.6.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13

14

14. Σχέδιο επιστολής του Αλ. Μαυροκορδάτου προς τον Καποδίστρια στην οποία ως κύριο λόγο της διογκούμενης αντιπολίτευσης εναντίον του αναφέρει την απομάκρυνσή του από τις συνταγματικές αρχές που καθιέρωσε το «έθνος», [Ναύπλιο] 20.6./2.7.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

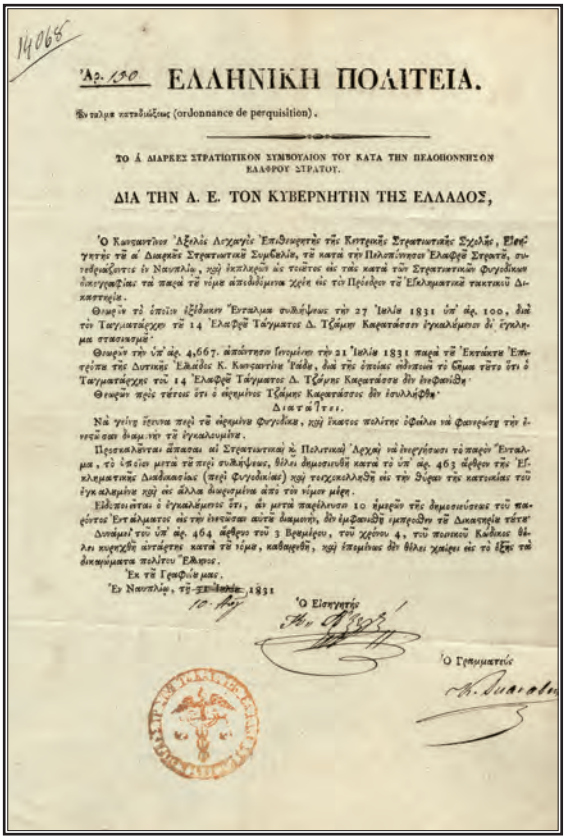
15. Το λιμάνι της Σύρου
Λιθογραφία από: Etienne Rey & A. Chenavard, *Voyage pittoresque en Grèce et dans le Levant, fait en 1843-1844*, τ. 2, Λυών 1867
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Ένταλμα καταδιώξεως του Τσάμη Καρατάσου λόγω ανταρσίας, Ναύπλιο 10.8.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

17. Ιωάννης Κωλέττης (1773/1774-1847)
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής

15

14068

Ἀρ. 130 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἐντάλμα κατασκοπείας (ordonnance de perquisition).

ΤΟ Α ΔΙΑΡΚΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ.

ΔΙΑ ΤΗΝ Α. Ε. ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀξιώτης Λοχαγὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Κεντρικῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς, Ἐφέτης τοῦ α' Διαρκοῦς Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου, τὸ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ἑλληνικὸν Στρατόν, συνεδριάζοντος ἐν Ναυπλίῳ, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων εἰς τοὺς κατὰ τῶν Στρατιωτικῶν Φυγοδίκων ἐπιγραφθείσας τὰ παρὰ τῷ νόμῳ ἀπειλούμενα χεῖρα εἰς τὸν Περίεργον τοῦ Ἑλληνικοῦ τακτικοῦ Δικαστηρίου.

Θεωρῶν τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἐξιδωκὸν Ἔνταλμα συλλήψεως τὴν 27 Ἰουλίου 1831 ὑπ' ἀρ. 100, διὰ τοῦ Ταγματάρχου τοῦ 14 Ἑλαφροῦ Τάγματος Δ. Τζάμη Καρατάσου ἐγκαλέμενον δι' ἔγκλημα στασιαστικόν.

Θεωρῶν τὴν ὑπ' ἀρ. 4,667. ἀπάντησιν ἰσοτιμίου τὸν 21 Ἰουλίου 1831 παρὰ τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος Κ. Κωνσταντίνου Ῥάλλη, διὰ τῆς ὁποίας ἀναφέρει τὸ ζῆμα τοῦτο ὅτι ὁ Ταγματάρχης τοῦ 14 Ἑλαφροῦ Τάγματος Δ. Τζάμης Καρατάσου δὲν ὑπεφονίδη.

Θεωρῶν πρὸς τούτοις ὅτι ὁ εἰρημένος Τζάμης Καρατάσος δὲν ἐσυλλήφθη.

Διατάττει.

Νὰ γένῃ ἔρευνα περὶ τοῦ εἰρημένου Φυγοδίκου, πρὸς ἅπαντος πολίτου ὁφείλει νὰ φανερώσῃ τὸν ἐντοπισμὸν διαμονῆς τοῦ ἐγκαλουμένου.

Προσκαλοῦνται ἅπασαι αἱ Στρατιωτικαὶ καὶ Πολιτικαὶ Ἀρχαὶ νὰ ἐνεργήσωσι τὰ παρὸν Ἔνταλμα, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν περὶ συλλήψεως, θέλει δημοσιευθῆ κατὰ τὸ ὑπ' ἀρ. 463 ἄρθρον τῆς Ἑλληνικῆς Διαδικασίας (περὶ Φυγοδικίας) πρὸς τοιχοκολληθῆ εἰς τὴν θύραν τῆς κατοικίας τοῦ ἐγκαλουμένου πρὸς εἰς ἄλλα διαφορετικὰ αὐτοῦ νόμιμα μέρη.

Γίνεται δὲ γνωστὸν εἰς ὅλους, ὅτι, ἂν μετὰ παρέλευσιν 10 ἡμερῶν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Ἐντάλματος εἰς τὴν ἐνεστῶσαν αὐτὴν διαμονὴν, δὲν ἐμφανισθῇ ἐμπροσθεν τοῦ Δικαστηρίου τούτου Ἀπαμοὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 464 ἄρθρου τοῦ 3 Βρυμιάρου, τοῦ χρόνου 4, τοῦ ποινικοῦ Κώδικος θέλει κηρυχθῆ αὐτομάτως κατὰ τὸ νόμα, καθημερὸν, πρὸς ἐπαισχύνην δὲν θέλει χαίρει εἰς τὸ ἔξης τὰ δικαιώματα πολίτου Ἕλληνος.

Ἐκ τῆς Γραφῆς μας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ [illegible] 1831

Ὁ Εἰσηγητὴς

Ὁ Γραμματεύς

16

JOHANNES COLLETTIS

17

Μέτρα κατά των αντιπάλων της Κυβέρνησης

Το οικονομικό αδιέξοδο

Στην κρίσιμη αυτή φάση η Κυβέρνηση βρέθηκε σε αδυναμία να καλύψει τις βασικές ανάγκες για τη λειτουργία της διοίκησης και κυρίως να εξασφαλίσει την χωρίς μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμή του στρατού, τον οποίο η αντιπολίτευση προέτρεπε σε στάση. Το έλλειμμα για το 1831 ήταν πολύ μεγάλο. Η αναμενόμενη γαλλική βοήθεια δεν ερχόταν, μετά τις αλλαγές που επέφερε η Ιουλιανή Επανάσταση. Οι πρώτοι μήνες του 1831 αντιμετωπίστηκαν με ένα προσωρινό δάνειο που άτυπα χορήγησε στον Κυβερνήτη ο επικεφαλής του ρωσικού στόλου στο Αιγαίο και τα 200.000 φράγκα που έστειλε ο Εϋνάρδος ως βοήθεια. Τον Ιούνιο του 1831 η Κυβέρνηση αναγκάστηκε, παρακάμπτοντας την Τράπεζα, να τυπώσει 3.000.000 φοίνικες σε τραπεζογραμμάτια, επιβάλλοντας έτσι ένα είδος αναγκαστικής κυκλοφορίας: οι κυβερνητικές πληρωμές θα γίνονταν πλέον κατά το 1/3 σε χαρτονόμισμα.

Ένταση των αυταρχικών μέτρων για να αντιμετωπιστεί η επαναστατική δράση της αντιπολίτευσης

Τα ευρωπαϊκά γεγονότα, ιδιαίτερα η επανάσταση του Ιουλίου 1830 στη Γαλλία και αυτή των Πολωνών, φαίνεται ότι είχαν τρομάξει τον Καποδίστρια και είχαν ξυπνήσει τις πιο συντηρητικές του τάσεις, με αποτέλεσμα το ιδεολογικό χάσμα με την αντιπολίτευση να βαθύνει ακόμη περισσότερο. Τον κατείχε και πάλι η υποψία, που γρήγορα έγινε βεβαιότητα, ότι οι ενέργειες εναντίον του ενθαρρύνονταν ή κατευθύνονταν από εξωτερικούς παράγοντες που ήθελαν να αποτρέψουν την ύπαρξη ελληνικού κράτους με πραγματική ανεξαρτησία και με μη παρείσακτους θεσμούς.

Από νωρίς είχαν παρθεί μέτρα κατά των αντιπάλων της Κυβέρνησης. Τα μέτρα αυτά έγιναν πιο αυστηρά και βίαια μπροστά στην ενεργό δράση της αντιπολίτευσης. Τα κυβερνητικά όργανα έδειξαν υπέρμετρο ζήλο: παρακολουθήσεις των πολιτών, άνοιγμα των ιδιωτικών επιστολών, συλλήψεις για πραγματική ή υποτιθέμενη αντικυβερνητική δράση, εκδίωξη των αντιφρονούντων από τους τόπους μόνιμης ή προσωρινής διαμονής τους. Καθιερώθηκαν διαβατήρια για τις μετακινήσεις των πολιτών, μεταρρυθμίστηκε «επί το αυστηρότερον» η Ποινική και Πολιτική Δικονομία. Μέσω των διοικητών, υποχρεώθηκαν οι κάτοικοι να υπογράψουν φιλοκυβερνητικές αναφορές ή να εκλέξουν κυβερνητικούς πληρεξουσίους. Εμποδίστηκε, παράλληλα, κάθε απόπειρα να εκδοθεί μη ελεγχόμενη εφημερίδα. Τα παραδείγματα των εφημερίδων *Η Ηώς* του Εμμανουήλ Αντωνιάδη και *Ο Απόλλων* του Αναστάσιου Πολυζωίδη είναι ενδεικτικά. Ο πρώτος μπόρεσε να κυκλοφορήσει το 1830 λίγα φύλλα πριν αναγκασθεί να σιωπήσει. Επειδή είχε καταφερθεί βίαια κατά των υπουργών της Κυβέρνησης και είχε ζητήσει την αναβίωση της Βουλής, σφραγίστηκε το τυπογραφείο του και παραπέμφθηκε σε δίκη. Ο Πολυζωίδης εμποδίστηκε στην αρχή του εγχειρήματός του (Δεκέμβριος 1830) και καταφεύγοντας στην Ύδρα κατέστησε την εφημερίδα του το κατ' εξοχήν όργανο της αντιπολίτευσης κατά του καποδιστριακού καθεστώτος. Τροποποιήθηκε, τέλος, μετά την έκδοση του *Απόλλωνα*, το βασικό άρθρο περί ελευθεροτυπίας των επαναστατικών κυβερνήσεων.

Άρνηση του Καποδίστρια να προβεί σε παραχωρήσεις προς την αντιπολίτευση

Η ένταση των αστυνομικών μέτρων ήταν οπωσδήποτε ένδειξη αδυναμίας της Κυβέρνησης να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους αντιπάλους της. Ο Καποδίστριας ωστόσο αρνήθηκε να προβεί σε παραχωρήσεις προς τους αντιπάλους του που ασφαλώς θα διασπούσαν την ενότητά τους. Επέμενε, με έντονη μοιρολατρική διάθεση, στην ορθότητα της δικής του κυβερνητικής γραμμής. Επαναλάμβανε στις επιστολές του ότι δεν μπορεί να αλλάξει τις αρχές που τον κατεύθυναν μια ζωή. Τελικά, δεν υπήρξε ουσιαστική αλλαγή στην αντιμετώπιση της αντιπολίτευσης αλλά στροφή στις Δυνάμεις για την υποστήριξη του καθεστώτος του και μέτρα για τη διατήρηση της Κυβέρνησης ως την άφιξη της υποστήριξης αυτής. Ωστόσο, παρά την κρίση, ο Καποδίστριας απέρριψε την πρόταση να σταλούν 500 Γάλλοι στρατιώτες στο Ναύπλιο ή το Άργος για ηθική

υποστήριξη της Ελληνικής Κυβέρνησης. Η πρόταση αυτή έγινε ύστερα από ειδική εντολή της Γαλλικής Κυβέρνησης, που είχε ανησυχήσει από το ενδεχόμενο να κινδυνεύσει η ζωή του Καποδίστρια. Αυτός δικαιολόγησε ως εξής την άρνησή του: «Αν η Ελληνική Κυβέρνησις κατήντα να χρειάζεται εις την ιδίαν της έδραν ξένην φρουράν ίνα υπάρξη, σας ερωτώ, δεν έπρεπεν αφ' εαυτής να γνωρίση τότε την αθλίαν κατάστασίν της; Εις τούτο καταντήσασα ήθελε φανή ότι έχασε την εμπιστοσύνην του έθνους, και λοιπόν έπρεπε ευθύς να παραιτηθή ως μη δυναμένη να εκπληρώση τα χρέη της».

1. Χαρτονομίσματα των 5, 10, 50 και 100 φοινίκων που εκδόθηκαν την 1η Ιουλίου 1831
   Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο

2. Ο Ιωάννης-Γαβριήλ Εϋνάρδος (1775-1863) σε ώριμη ηλικία
   Χαρακτικό, χ.χ.
   Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

3. Ψήφισμα για την καθιέρωση διαβατηρίων στις μετακινήσεις των κατοίκων, Ναύπλιο 29.12.1929
   Γενική Εφημερίς, αρ. 6, 18.1.1830
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Επιστολή του Ευάγγελου Ποταμιάνου, αστυνόμου Τριπολιτσάς, προς τον Καποδίστρια με την οποία τον ενημερώνει για τη συστηματική παρακολούθηση «υπόπτων» κατοίκων της πόλης, Τριπολιτσά 18.2.1830
   ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

5. Φύλλο της εφημερίδας *Η Ηώς* την οποία εξέδωσε μεταξύ 1830-1831 ο Εμμανουήλ Αντωνιάδης· στον βραχύ βίο της αντιμετώπισε εκδοτικές περιπέτειες, κυρίως λόγω της παραπομπής του εκδότη της σε δίκη τον Απρίλιο του 1830
   Βιβλιοθήκη της Βουλής

1

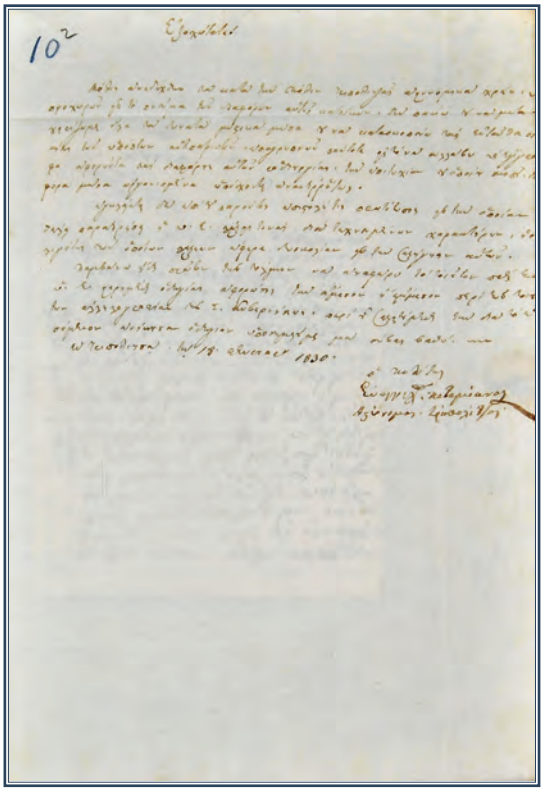

Jean Gabriel Eynard

2

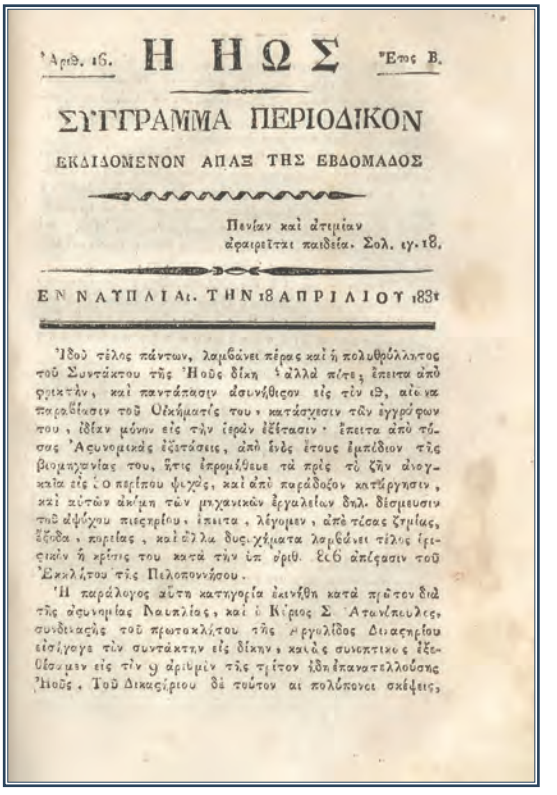

Αριθ. 6.
Έτος Ε
ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.
ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ, ΣΑΒΒΑΤΩ, 18 ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΥ 1830
ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.
Πράξεις τῆς Κυβερνήσεως.
Αρ. 46. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
Ψηφίζομεν.

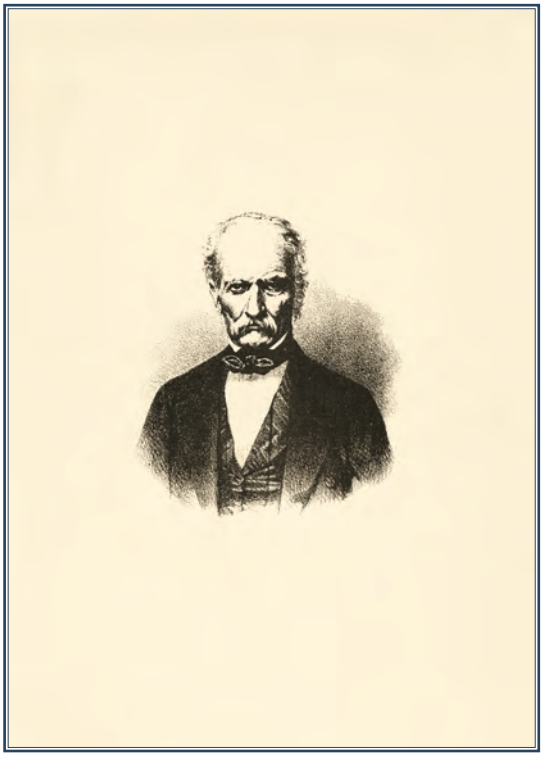
3

4

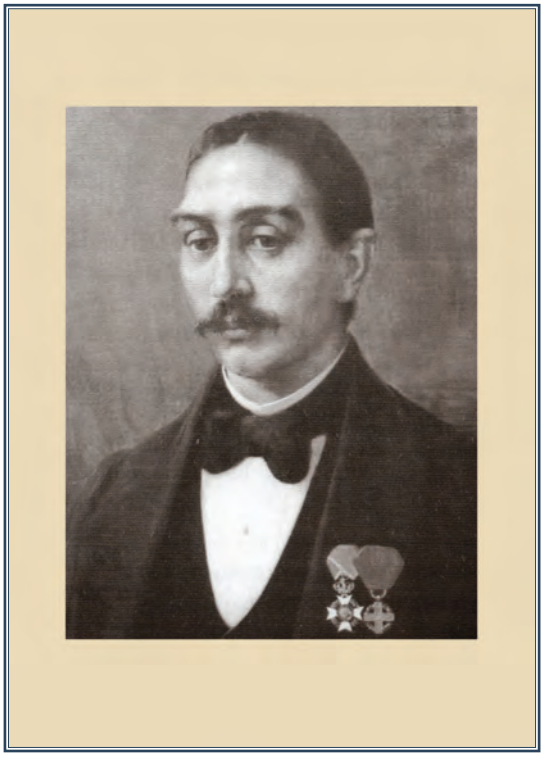

5

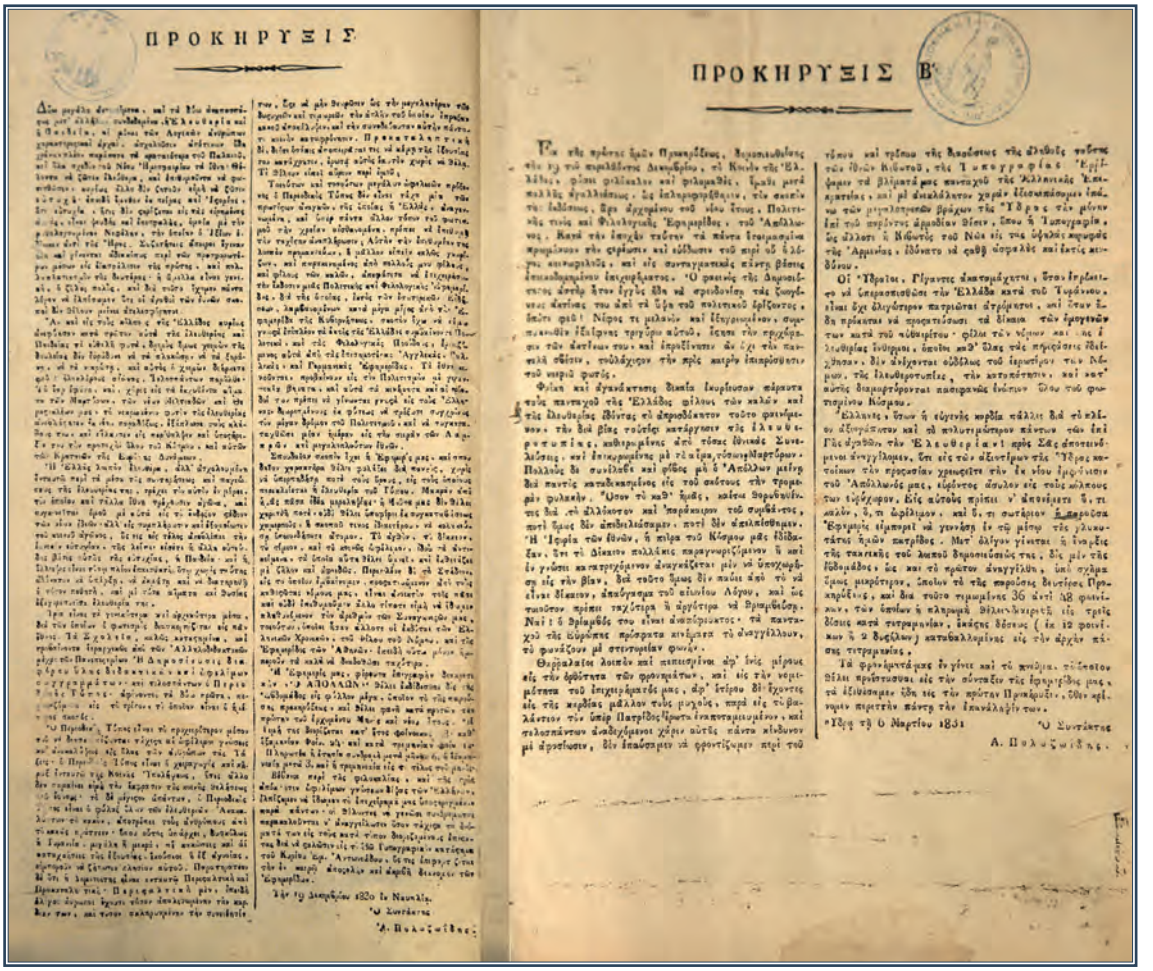

Αριθ. 16. Η ΗΩΣ Έτος Β.
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
Πενίαν καὶ ἀτιμίαν
ἀφαιρεῖται παιδεία. Σολ. ιγ.18.
ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΑι. ΤΗΝ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 183ι

6

8

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ Β'

9

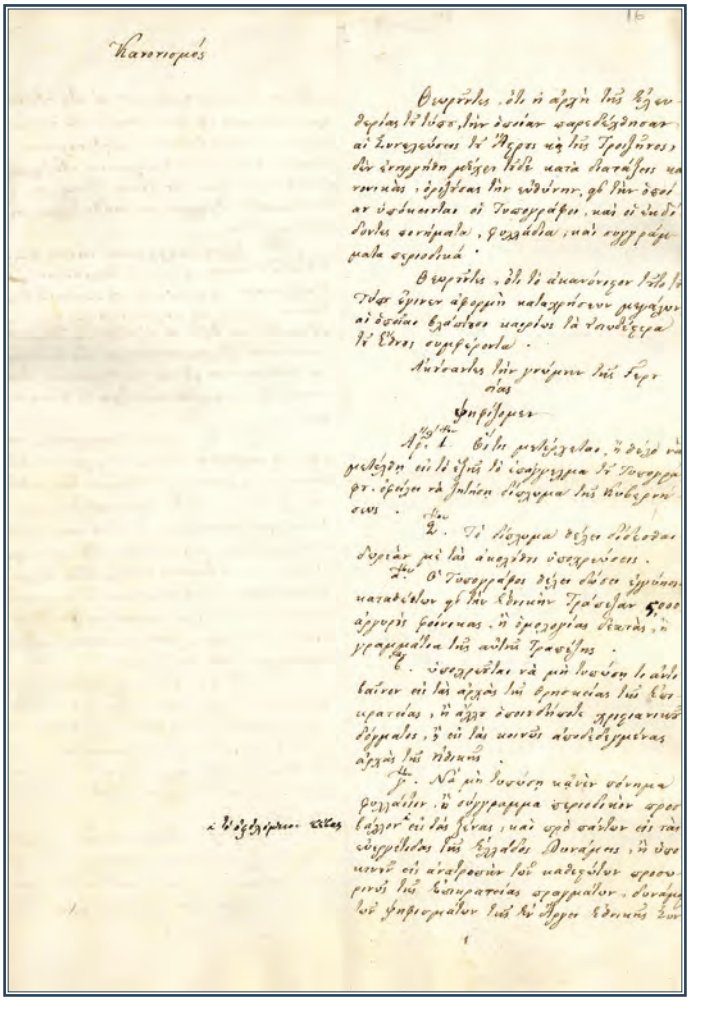
6. Εμμανουήλ Αντωνιάδης (1791-1863)
Λιθογραφία από: Σοφία Αντωνιάδη, *Εμμανουήλ Αντωνιάδης. Ο αγωνιστής, ο δημοσιογράφος (1791-1863)*, Αθήνα 1971
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Ο Αναστάσιος Πολυζωίδης απευθύνει διαμαρτυρία «Προς την ελληνικήν Γερουσίαν» για την κυβερνητική απαγόρευση έκδοσης της εφημερίδας του, [Ναύπλιο] 10.1.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

8. Αναστάσιος Πολυζωίδης (1802-1873), εκδότης της εφημερίδας *Ο Απόλλων*
Από: Βασ. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. Γ΄, Αθήνα 2003
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Προκηρύξεις της εφημερίδας *Ο Απόλλων* με τις οποίες ο εκδότης της εξηγεί τους λόγους έκδοσης και επανέκδοσης της εφημερίδας του, Ναύπλιο 19.12.1830 και Ύδρα 6.3.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Σχέδιο ψηφίσματος «Περί Τύπου» το οποίο περιορίζει την ελευθεροτυπία όπως την προέβλεπε το σύνταγμα της Τροιζήνας, 29.3.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10

Κορύφωση της κρίσης

Τα γεγονότα του Πόρου

Οι αντιπολιτευόμενοι στην Ύδρα, φοβούμενοι ότι η Κυβέρνηση θα μπορούσε να στείλει πλοία και στρατιωτική δύναμη στα νησιά που είχαν εκφραστεί υπέρ του συντάγματος, αποφάσισαν να καταλάβουν, με επικεφαλής τον Α. Μιαούλη, τα κυβερνητικά πλοία στον ναύσταθμο του Πόρου. Ο Καποδίστριας χαρακτήρισε την επίθεση των Υδραίων πειρατική και ζήτησε επίσημα, μέσω των αντιπρέσβεων, τη βοήθεια των αρχηγών των τριών συμμαχικών μοιρών για την αντιμετώπισή τους. Ανταποκρίθηκε μόνον ο επικεφαλής των ρωσικών πλοίων αντιναύαρχος Π. Ρίκορντ (P. Rikord). Οι επικεφαλής της αγγλικής και γαλλικής μοίρας Ε. Λάϊονς (E. Lyons) και Λαλάντ (Lalande) αντίστοιχα χρησιμοποίησαν διπλή γλώσσα: ενώ επισήμως καταδίκασαν το εγχείρημα των Υδραίων, διαβεβαίωσαν ιδιαιτέρως τους τελευταίους ότι δεν ήταν διατεθειμένοι να χρησιμοποιήσουν τα κανόνια των πλοίων τους για να υποστηρίξουν τον Καποδίστρια. Ο Μιαούλης ήταν στο έπακρο οργισμένος. Έγραψε στο κοινό της Ύδρας: «Εάν ο Ρικόρδ ζητήση να μας κτυπήση, θα τον κτυπήσωμεν κ' ημείς και θέλομεν δείξει καν ότι ηξεύρομεν ν' αποθάνωμεν εντίμως διά την υπεράσπισιν των νόμων και την ελευθερίαν της πατρίδος». Μόλις τα ρωσικά πλοία, την 1η Αυγούστου, κινήθηκαν επιθετικά, ο Μιαούλης και όσοι Υδραίοι απέμεναν μαζί του ανατίναξαν τα εθνικά πλοία «Ύδρα» και «Ελλάς», και διέφυγαν στο νησί τους.

Η αντίδραση της Κυβέρνησης

Η Κυβέρνηση προσπάθησε να εκμεταλλευτεί την έκπληξη και τον φόβο από τα γεγονότα του Πόρου λόγω της προσβολής από τους Υδραίους της ρωσικής σημαίας και τον θάνατο κατά την αντιπαράθεση Ρώσων. Με απόφασή της παραπέμφθηκαν να δικαστούν σε «εξαιρετικό» δικαστήριο για εγκλήματα εσχάτης προδοσίας τα μέλη του κοινού της Ύδρας και οι κορυφαίοι αντιπολιτευόμενοι στην Ύδρα. Κλήθηκαν συγχρόνως όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, να ορκιστούν ότι δεν ανήκαν σε καμιά μυστική εταιρεία και υπάκουαν τις διαταγές της νόμιμης Κυβέρνησης. Ο Μακρυγιάννης αρνήθηκε να δεχθεί τον όρκο. Ακολούθησαν νέες διώξεις αντιφρονούντων. Πολλοί εξορίστηκαν από το Ναύπλιο και το Άργος. Μεταξύ αυτών οι: Σπ. Τρικούπης, Ανδρέας Λόντος, Κ. Ζωγράφος, Αλέξανδρος και Παναγιώτης Σούτσος, Κ. και Χρ. Κλονάρης, Ν. Σκούφος, Σπ. Βαλέτας, η μητέρα του Αλ. Μαυροκορδάτου.

Οι αντιπολιτευόμενοι σε δράση

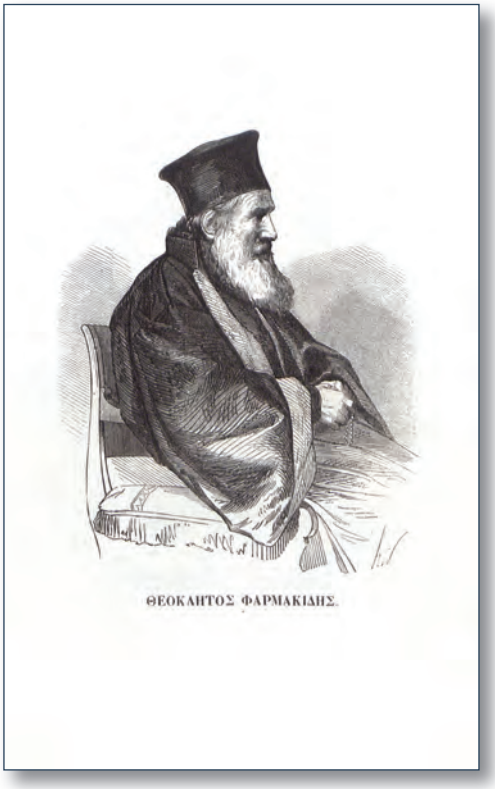
Παρά τα όσα συνέβησαν στον Πόρο, οι αντιπολιτευόμενοι στην Ύδρα, στηριζόμενοι στο γεγονός ότι οι διπλωματικοί και στρατιωτικοί αντιπρόσωποι της Γαλλίας και της Αγγλίας απέφευγαν να καταγγείλουν με αποτελεσματικό τρόπο τις αντικυβερνητικές πράξεις, αισιοδοξούσαν ότι θα πετύχαιναν στους στόχους τους. Ένας από τους φανατικότερους, ο Θεόκλητος Φαρμακίδης, καλούσε τους ομόφρονές του να «ρίξουν εις τον λάκκον τον Πυγμαλίωνα». Στο εξαιρετικά φορτισμένο ιδεολογικό πλαίσιο, δεν έλειψαν και σκέψεις για τη φυσική εξόντωση του Καποδίστρια ως έσχατη λύση. Νέες ωστόσο προσπάθειες να εξεγερθεί ο στρατός της Στερεάς απέτυχαν πάλι παρά την εμπλοκή και του ίδιου του Τσωρτς. Για να μην αλλάξουν απόψεις οι Ερμουπολίτες, μετέβη στην Ερμούπολη ο ίδιος ο Μαυροκορδάτος. Στον *Απόλλωνα*, φύλλα του οποίου διοχετεύονταν παντού, διατυπώθηκαν οξύτατες και πολλές φορές υπερβολικές ή και ανυπόστατες κατηγορίες κατά του Καποδίστρια: ότι ήδη από την άφιξή του, όλες οι πράξεις του εξυπηρετούσαν τη φιλαρχία του και απέβλεπαν συστηματικά στην υποδούλωση των Ελλήνων στη Ρωσία. Σημαντική στη διάδοση των φανατικών απόψεων ήταν η συμβολή του Αλέξανδρου και του Παναγιώτη Σούτσου με τα ποιητικά και πεζά κείμενά τους.

Κατάληψη και λεηλασία της Καλαμάτας από τους Μανιάτες

Η συνεννόηση των υδραίικων πλοίων με τους Μανιάτες που κατηύθυναν οι Μαυρομιχαλαίοι οδήγησε στην κατάληψη και λεηλασία της Καλαμάτας (2 Σεπτεμβρίου 1831). Και ενώ ο Ρίκορντ, που με τον υπέρμετρο ζήλο του έβλαψε τελικά τον Καποδίστρια, έσπευσε με τα ρωσικά

πλοία στα παράλια της Μάνης για να περιορίσει τους Μανιάτες, ο νέος επικεφαλής του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο στρατηγός Γκεενέκ (Guéhéneuc), εισέβαλε στην Καλαμάτα, έδιωξε τους Μανιάτες αλλά αρνήθηκε, μετά από αίτηση του Καποδίστρια, να παραδώσει την πόλη στις ελληνικές αρχές, γιατί, όπως είπε χαρακτηριστικά, θεωρούσε τις ενέργειες της αντιπολίτευσης όχι στάση (révolte) αλλά επανάσταση (révolution). Η αντιστροφή ήταν πλήρης: πολλοί αξιωματικοί του γαλλικού στρατού, ιδιαίτερα όσοι είχαν έλθει στην Πελοπόννησο μετά την Ιουλιανή Επανάσταση και την προσπάθεια των Ρώσων να καταστείλουν την εξέγερση των Πολωνών, εμφορούνταν από έντονα φιλελεύθερα αισθήματα και δεν έκρυβαν τη συμπάθειά τους προς τις επιδιώξεις της αντιπολίτευσης.

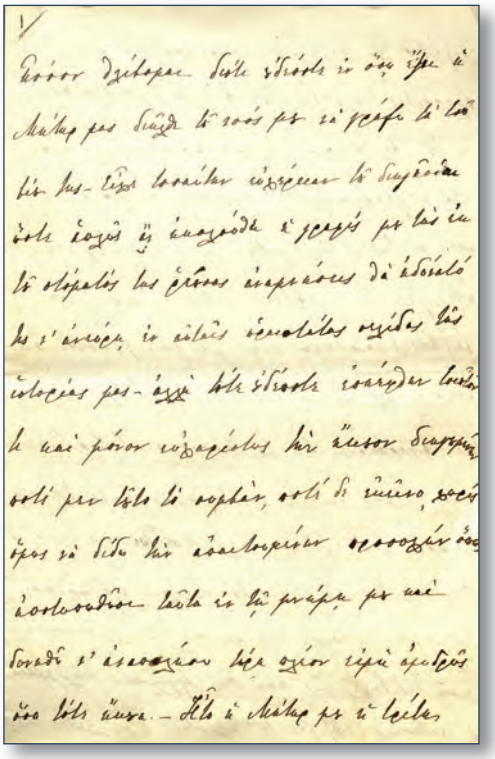

1

1. Θεόκλητος Φαρμακίδης (1784-1860)
Λιθογραφία από: Μαρίνος Π. Βρετός, *Εθνικόν Ημερολόγιον διά το έτος 1862*, Παρίσι 1861
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Στην κορύφωση του αντικαποδιστριακού αγώνα της αντιπολίτευσης, ο Θ. Φαρμακίδης έγραφε στις 9.8.1831 από την Ύδρα προς τον Δρόσο Μανσόλα στην Ερμούπολη: «Εμπρός ο Πυγμαλίων [= ο Καποδίστριας] πίπτει. Αι αναφοραί των αντιπρέσβεων και μοιράρχων Άγγλων και Γάλλων τού κατεπλήγωσαν την καρδίαν, και αι προς τας Αυλάς των θέλουν τον ρίψει εις τον λάκκον διά παντός· αλλά ας τον ρίψωμεν ημείς προτήτερα –και τούτο είναι το ενδοξότερον και εντιμότερον– και ότι πίπτει ευκολώτερον δεν είναι καμμία αμφιβολία, και αν δεν έπεσε έως τώρα, ημείς είμεθα αίτιοι τούτου· διότι δεν ηθελήσαμεν να τον σπρώξωμεν· μη νυν ανώμεν· πρόσω, πρόσω».
Χιακόν Αρχείον, επιμ. Γιάννη Βλαχογιάννη, τ. Δ΄, Αθήνα 1910, σσ. 290-292

2. Ανυπόγραφο κείμενο στο οποίο τονίζεται η ανάγκη η αντιπολίτευση να δημιουργήσει τετελεσμένα γεγονότα πριν οι Δυνάμεις αποφασίσουν να στηρίξουν τον Καποδίστρια· μεταξύ άλλων προτείνεται η δολοφονία του («το κατά του προσώπου αιφνίδιον και ολιγόχειρον κίνημα»), [1831]
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

3

3. Πρώτο φύλλο από το ιδιόχειρο κείμενο της Σοφίας Τρικούπη στο οποίο, μεταξύ άλλων, αναφέρεται διάλογος της μητέρας της Αικατερίνης Μαυροκορδάτου-Τρικούπη με τον Καποδίστρια για τη συμπεριφορά των ηγετών του 1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Παναγιώτης Σούτσος (1806-1868)
Ξυλογραφία, χ.χ.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

5. Αλέξανδρος Σούτσος, *Πανόραμα της Ελλάδος, ή συλλογή ποικίλων ποιημάτων*, Ναύπλιο 1833
Συγκεντρωτική έκδοση των αντικαποδιστριακών ποιημάτων του Αλεξάνδρου Σούτσου
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Αντικαποδιστριακή σάτιρα με τίτλο: «Οι Έλληνες προς τον Κύριον Καποδίστριαν»
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

2

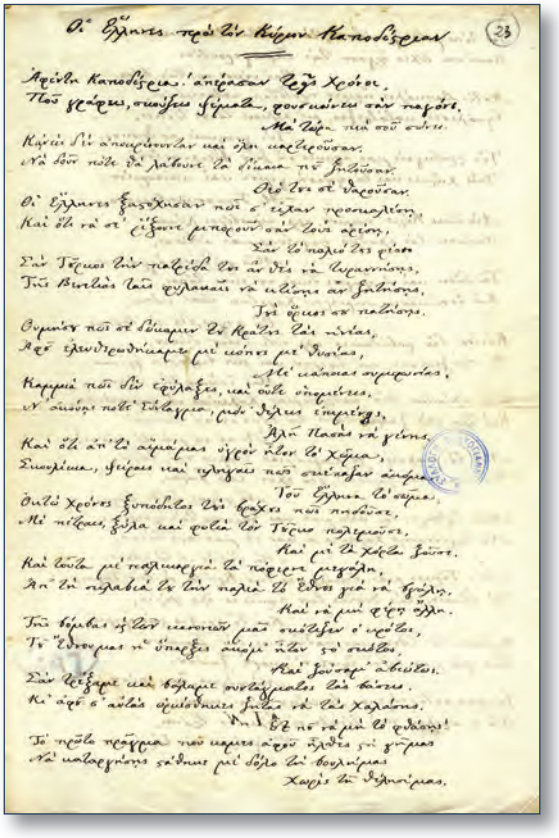
ὅπου δεῖ χρησιμεύουν . ἐκεῖ ὑποθέσεις ἐπ' αὐτῶν ἀπ τοῦ κα' εὑροῦ κα' μετρητά . αὐτοῦ , λέγετε, δὲ διορίσουται . εὑρίσκουται ἀλλοῦ ; διορίσουται εἰς τὴν ὕλην, πῶς καὶ πότε ; καὶ δεῖ εἶναι μερίδιον ἀθλιότητος δεῖ εἶναι μέρος διὰ 8.. 10.. ἐ 15 χρ. δὲ λήμα , κ' χαίρομεν τ' αὐγὰ μὲ τὸ καλάθι διὰ παντα . — 19ου αὐτοὶ εἶναι εἶδος τρόπος ἐνεργείας . ἀνεργείας, συσταματικῆς γνώσεως , ἡ ὁποία ἔχει δὲ διοσκολίας της , δοὺ μισθούσους της καὶ τὰ κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἴσως πιθανότητας δὲ τοῦ συνεπτοῦ ἐπιτυχίας . 20ου δεύτερος τρόπος , πλέον συντομος, εὔκολος , καὶ πλησιέστερος δὲ περὶ ἐπιτυχίας τοῦ συνεπτοῦ βεβαιότητος , εἶναι τὸ κατὰ τοῦ προσώπου αἰφνιδίου καὶ ὀλιγόχειρου μίσημα . ἀλλὰ καὶ τοῦτο χρειάζεται κάτι τι δηλ. συνέφι , προσχεδίασμα , μυαλικότητα , καὶ ὀλίγα χρήματα . 21ου ἢ τὸ ἕν , ἢ τὸ ἄλλο . συνέφεστε , ἐξηγηθεῖτε . συγκοινωνήσατε μας χαρακτ. τὰ περὶ τοῦ πραγμάτου ἰδέας σας . ἢ καὶ αὐτὸ σταυρώσωμεν μὲ ἀδύνατον ἐντροπὴν τὰ χέρια , καὶ αὐτὸ εἰπώμεν , ἄλλα τὰ μάτια κλείστε , ὁ καιρὸς ἀπέρατα καὶ καιροὶ δεῖ ἐ'χομεν .

μὲ λύπην μου παρατήρησα ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἀρχίσα νὰ ἐνδιαφέρῃ ἀπὸ τοὺς ἀληθῶς ἐντίμους καὶ ἐπωφελῆ δρόμους. Ἡ πλατεῖα ἐπιδοχὴ τοῦ ὑποβαστικοῦ Γερουσιαστοῦ διασυμβολὴν λοιπὸν ἀναμφίβολα , ἀλλὰ τὰ πλατιὰ βλέπουν τὴν ὑποβολὴν τοῦ Ἀπόλλωνος . καὶ δόξα τῷ θεῷ , ἢ τῷ διαβόλῳ , ἔχει ὕλην ἀπέραντον πραγμάτων . τί ἠμποροῦσεν νὰ προσθέσῃ εἰς τὰ πλατιά ; ἔπειτα τί ἦτον τὸ συμφέρον τῆς δημοτεύσεως τῆς ἐπιδοχῆς τοῦ ἐρημίτου . ἐθάρρησα ὁ Ζ.. μαλλιὰ καὶ ψυχὴ ἀφάρθη . ἀλλὰ μήπως εἶχα χαθῆ πάσα ἐλπὶς διορθώσεως ; μάλιστα ἦτον καὶ ἔτσι εἰς τὴν σιγμὴν τὰ συμβῆ τὸ ἐναντίον , δηλ. τὸ ὡς πρὸς τὴν κοινὴν ὑπόθεσιν ἐπιθυμητὸν καὶ ὠφέλιμον . ἀρεσθέντας , ἀπελπίσαντας τὸν κόσμον τοιούτῳ τρόπῳ εἰς παιδιὰς σιγμαί , καρμώσει τὴν ὄρεξιν τοῦ ἀρχοντος , καὶ ὡ αὐτὶ φίλων , ἢ ἀδιαφόρων , ἀποκτῶμεν ἐχθρούς . συμπεραίνω ὅτι Ἐρημίτης ἦτον ὁ Ζ.. ὡ σύμβουλος τῆς Ἐρημίας του ὁ Κ.. — δίκαιον φαίνεται εἶχα συνοπτὴν μεταξὺ τῆς τριαρχίας καὶ τοῦ Ζ.. δυσκολίαν , καὶ τὴν συμπαράστασιν τῆς ψύχρας καὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου μεταξὺ μὲ καὶ ὑμᾶς . ἀλλὰ ραδιουργίας

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΓΑΚ
ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

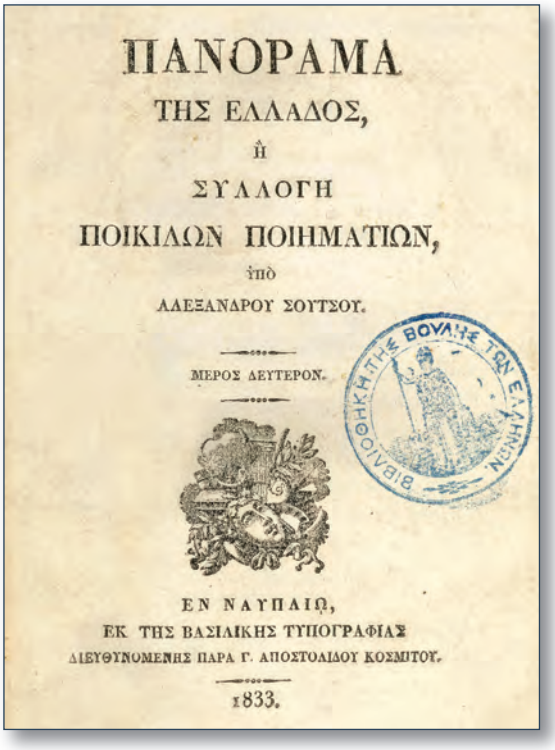

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ.

4

Οἱ Ἕλληνες πρὸς τὸν Κύριον Καποδίστριαν
23

6

5

ΠΑΝΟΡΑΜΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
Ἢ
ΣΥΛΛΟΓΗ
ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ,
ὑπὸ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ.
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.
ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ,
ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ.
1833.

7

MAKRIJANNIS.

8

9

10

7. Ιωάννης Μακρυγιάννης (1797-1864)
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ο Μακρυγιάννης αρνήθηκε να υπογράψει τον όρκο που ήθελε η Κυβέρνηση· αντιπρότεινε δικό του τύπο όρκου, όπου μεταξύ άλλων έγραφε: «Ορκίζομαι πάλε και τώρα εις τ᾽ όνομα της Αγίας Τριάδας ότι δεν ξέρω στο παραμικρό, ούτ᾽ ενέχομαι διά την εταιρία οπού ξεσκέπασες η Εξοχότητά σου». Η Γραμματεία Στρατιωτικών δεν δέχθηκε το σχετικό έγγραφό του και του ανακοίνωσε ότι τον θεωρούσε εκτός υπηρεσίας.
Αρχείον του Στρατηγού Ιωάννου Μακρυγιάννη, επιμ. Γ. Βλαχογιάννη, τ. Α΄: *Ιστορικά έγγραφα*, Αθήνα 1907, σσ. 157-158, 167

8. Άποψη της Μάνης
Λιθογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 1, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Άποψη της Ύδρας
Χαλκογραφία από: Antoine-Laurent Castellan, *Lettres sur la Morée et les îles de Cérigo, Hydra et Zante*, τ. 1, Παρίσι 1808, δημοσιευμένη στο: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως*, τ. 2, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Λάζαρος Κουντουριώτης (1769-1852)
Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι Παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Δ΄, Αθήνα 1871
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11

11. Ανδρέας Μιαούλης (1769-1835)
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Η φρεγάτα «Ελλάς» και το ατμόπλοιο «Καρτερία»
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten,* [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Προκήρυξη του Κυβερνήτη προς τους Έλληνες στην οποία καταγγέλλεται η αντικυβερνητική στάση των Υδραίων, Ναύπλιο 30.7.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

DIE FREGATTE HELLAS UND DAS DAMPFSCHIFF KARTERIA.

12

13

15

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας.

Ἕλληνες! μὲ βαθυτάτην λύπην σᾶς ἀναγγέλλομεν ὅτι οἱ ἐν Ὕδρᾳ ἐπιμένουσιν εἰς τοὺς ἀνοήτους καὶ ἐξωπολέους σκοπούς των. Ἤδη ἀπέβησαν μὲ κίνδυνον ἀλαζονείαν τὰ μέσα τῆς συντρίψεως αὐτῶν, ὅσα τοὺς ἐπρόσφεραν οἱ μοίραρχοι τῶν Συμμάχων Δυνάμεων· ἀλλ' ἐπερχήρησαν καὶ περαιτέρω παρεφρονήσαντες, ἠθέλησαν ν' ἀντιτάξουν τὴν βίαν κατὰ τῆς βίας, καὶ ἀπεπλάνησαν ν' ἀφήσουν τὰς ἐχθροπραξίας ἐναντίον τῶν πολεμικῶν πλοίων, τῶν διακυμαινόντων ὑπὸ τὴν Α. Ε. τοῦ Κυρίου ἀντινασ.χου Ρυθείου.

Ἕλληνες! μὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲ λάβῃ τὰ δυνατὰ μέτρα, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰρήνην ἀπὸ τὰς συνεπείας αὐτοῦ τοῦ νέου πλημμελήματος. Περιελήφθησαν ἤδη ἀφ' ἑαυτῶν, ἀπελθόντες τρομοκρατημένοι καὶ ἀπογνόντες τὴν αὐτουργίαν τοῦ κακοῦ, κατασχύναντες αὐτοὺς οἱ ἔγχωροι τῆς παρηλίου, καὶ ἐπαναλαβόντες κατ' αὐτῶν τὴν ἐλεύσουσαν τῶν νόμων, ἡ ζητοῦντες ταῦλαγκτον νὰ ἐξορισθῶσιν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ ἀναφορὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερ. Ἑλλάδος, εἰς τὰς ὁποίας φαίνονται ἐκπεφρασμένα αὐτὰ τὰ αἰσθήματα, δημοσιεύονται, καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις καὶ ὁ Κόσμος βλέπουσι πλειοψηφοῦσι τὴν ἀλήθειαν, ὅστε νὰ μὴν ἀμφιβάλλωσι πλειότερον περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀντιπολιτευομένων, τὰ ὁποῖα κατεπόργωσι μέρη τινὰ τῆς Ἀργολικῆς, καθὼς καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες διέγειραν καὶ διδύουσι τὴν ἀνταρσίαν· οὗτοι ὑπέκυπτον εἰς βαρεῖαν καὶ ἀσέβειαν, διότι ἀρνοῦνται τὰς ὑποσχέσεις, καταλιμπάνοντες αὐτὰς μὲ τὴν παρουσίαν των, καὶ ἀπατῶνται τοὺς ἐγκαυχῶνται μὲ τὰς συμβουλάς των.

Ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο, μὴ λέγωμεν ὅτι εἶναι καὶ οἱ νεοπλάνοι οὗτοι ἀδελφοὶ μας, εἰσχωρεῖσθε ν' ἀπαδέξουν κατ' αὐτῶν τὴν κρίσιν ὅλων εἰς τὴν περίστασιν τῆς παρηλίου, καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν πόρκη των, καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὰ ἀληθινὰ των συμφέροντα· ἐὰν καὶ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ἐξ τὴν φωνὴν τῶν ἐπιβούλων συμβούλων των, καὶ ν' ἀκολουθοῦν τὴν φωνὴν τῆς τιμῆς, καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 30 Ἰουλίου 1831.

Ο Κυβερνήτης

Ο Γραμματεὺς τῆς Επικρατείας

Ε. 2

À SON EXCELLENCE MONSIEUR LE COMTE J. A. CAPODISTRIAS PRESIDENT DU GOUVERNEMENT PROVISOIRE DE LA GRECE.

etc. etc. etc.

MONSIEUR LE PRESIDENT.

Nous nous empressons de déclarer conformément à la demande de Votre Excellence, que nos gouvernements respectifs mettent le plus grand prix à la conservation de l'ordre et de la tranquillité en Grèce et au maintien de l'état des choses qui y est établi provisoirement.

Nous déplorons et nous réprouvons le mouvement insurrectionnel qui vient de se faire à Poros; et dans l'absence de Monsieur le Résident de France et des Messieurs les commandants des Stations Anglaise et Française, nous espérons que cette déclaration suffira, en attendant l'arrivée de ces autorités, pour ramener à leurs devoirs les chefs égarés qui y ont pris part.

Nous saisissons l'occasion d'offrir à Votre Excellence l'hommage de notre plus profond respect.

Nauplie le 1 Août (an Juillet) 1831.

LE BARON DE BUCKMAN, J. DAWKINS,

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΚΟΜΗΤΑ Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κτλ. κτλ. κτλ.

Ἐξοχώτατε;

Σπεύδομεν νὰ δηλωσωμεν κατὰ τὴν ζήτησιν τῆς Υ. Ε. ὅτι αἱ Κυβερνήσεις ἡμῶν περὶ πλείστου ποιοῦνται τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ ἡσυχίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸν διαφαλισμὸν τῶν ἐν αὐτῇ προσωρινῶς καθεστώτων.

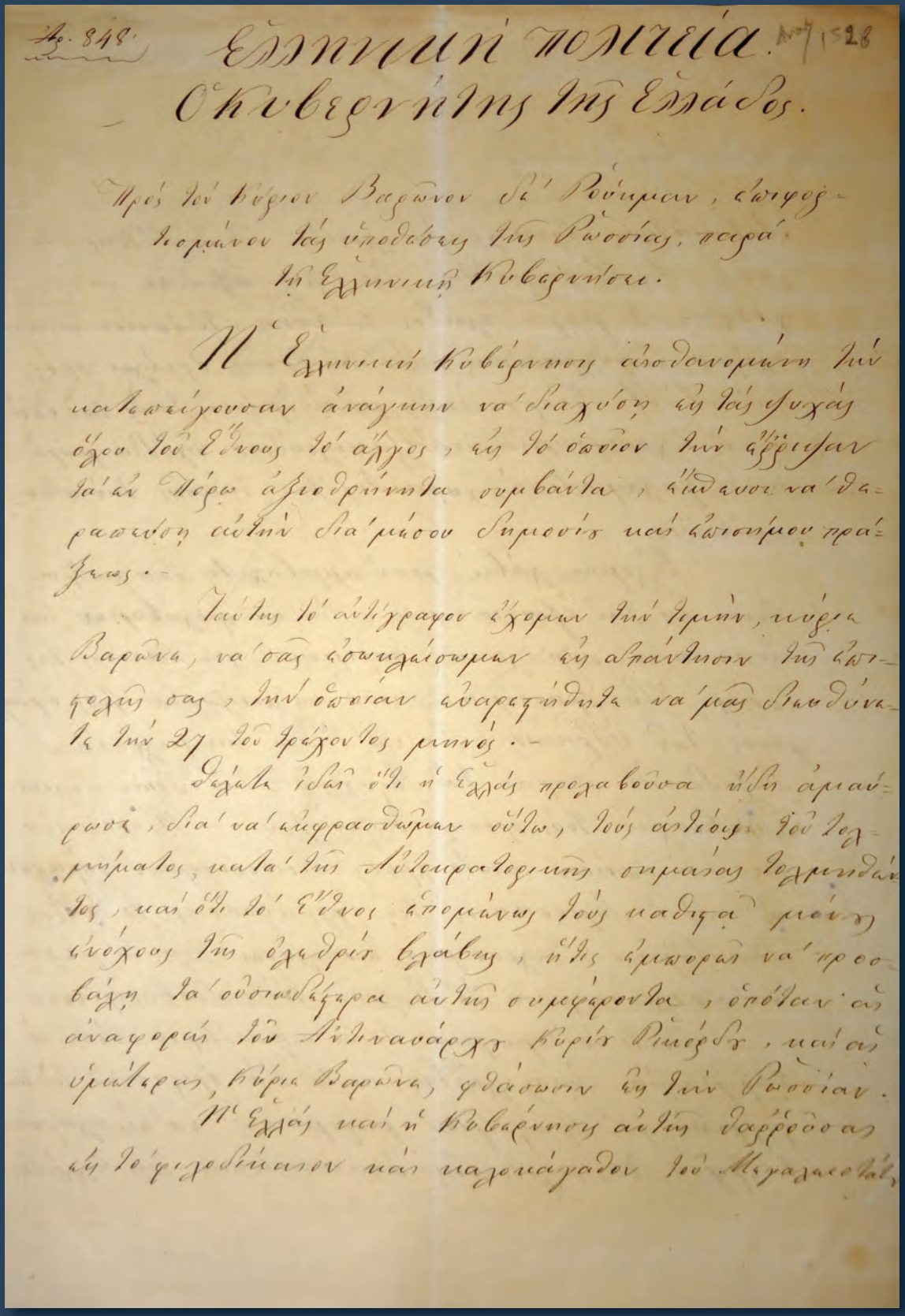
Ἐλαισθανόμεθα καὶ ἀποδοκιμάζομεν τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐσημειώθη εἰς τὸν Πόρον, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κυρίου Ἀντιπροσώπου τῆς Γαλλίας, καὶ τῶν Κυρίων Ἀρχηγῶν τῶν Ναυτικῶν Μοιρῶν Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἐλπίζομεν ὅτι αὗται αἱ θαλασσοπλοΐαι θέλει εἰσθαι ἱκαναὶ, περιμενομένων τῶν Ἀρχηγῶν τούτων, νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὰ χεῖλη τῶν τοὺς ἀποπλανηθέντας Ἀξιωματικοὺς, οἵτινες ἐσυμβουλεύθησαν εἰς τὸ περιφανὲς κίνημα.

Δράττομεν τῆς εὐκαιρίας νὰ προσφερώμεθα εὐσεβάστως τὴν Υμετέραν Ἐξοχότητα.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 20 Ἰουλίου (1 Αὐγούστου) 1831.

Ο φαῖνε. BUCKMAN, I. DAWKINS.

Ἀνθλιον ἀναφορικὸν τῆς ἐπαρχίας
Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 21. Ἰουλ. 1831
ὁ Γραμματεὺς ἐπὶ τῶν Βουλευμάτων
ὁ τῶν Ἐσωτ. Νικ. Ζαχαρίας

Αρ. 848. Ελληνική πολιτεία. Αρ. 1528
Κυβερνήτης της Ελλάδος.

Προς τον βάρωνα Βαρώνον δε Ρόυμαν, αντιγε-
νεράλιον τας υποδάσεως της Ρωσσίας, πεμφθέν
εν Ελληνική κυβερνήσει.

Η Ελληνική κυβέρνησις αποδεχομένη την παλαιόγονον ανάγκην να διαχύσῃ εις τας ψυχάς όλου του έθνους το αίσθημα, εις το οποίον ήτον αφιερωμένα τα πόρω αξιοθρήνητα συμβάντα, έκρινεν να διαρκέσῃ αυτήν δια μόνου δημοσίου και ευσεβούς πράξεως.

Ταύτης το αντίγραφον έχομεν την τιμήν, κύριε Βαρώνε, να σας ειδοποιήσωμεν εις απάντησιν της επιστολής σας, την οποίαν αναφερόμεθα να μας διευθύνητε την 27 του τρέχοντος μηνός.

Δεχόμεθα ίδιαν ότι η Ελλάς προσλαβούσα πλήν αμαυρώσεως, δια να απορροφήσῃ αυτό, τους αθλίους του δογματίσματος, κατά την αλόγιστον συμφοράν τοιαύτης, και ότι το έθνος απομένως τους παθημάτων μείνῃ ένοχος την εμφύτου βλάβης, ήτις εμπορεί να προσβάλῃ τα ευσεβέστερα αυτών συμφέροντα, οπόταν εις αναφοράν του Αθηναϊκής κυρίου Θεοδώρου, και εις ομιλίαν, κύριε Βαρώνε, εφάνησαν εις την Ρωσσίαν.

Η Ελλάς και η κυβέρνησις αυτής δεχθέσα εις το φιλοδίκαιον και παρηγορόν του Μεγαλειότατος

14. Επιστολή του Κυβερνήτη στον διπλωματικό αντιπρόσωπο της Ρωσίας Ρούκμαν (Rückmann) με την οποία αποδίδει τα γεγονότα του Πόρου και την προσβολή της ρωσικής σημαίας στα «μωρά και εγκληματικά» σχέδια λίγων αντικυβερνητικών· παράλληλα τονίζει την αφοσίωση και ευγνωμοσύνη του ελληνικού έθνους προς τη Ρωσία για τη βοήθειά της, Ναύπλιο 30.7.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

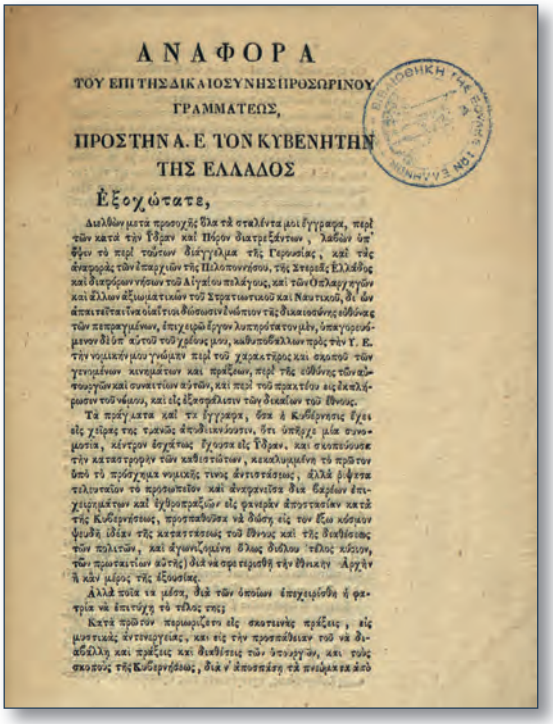
15. Δίγλωσση διακοίνωση των διπλωματικών αντιπροσώπων της Αγγλίας και της Ρωσίας, Ντώκινς και Ρούκμαν αντίστοιχα, προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία αποδοκιμάζουν το κίνημα του Πόρου, Ναύπλιο 20.7./1.8.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Αναφορά του Μ. Σικελιανού, προσωρινού επί της Δικαιοσύνης Γραμματέα, προς τον Ιω. Καποδίστρια σχετικά με τα γεγονότα της Ύδρας και του Πόρου· περιγράφει τις «εγκληματικές» πράξεις των υπευθύνων και ζητά την παραπομπή τους σε δίκη, Ναύπλιο 13.8.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Προκήρυξη των Υδραίων προς τους Έλληνες με την οποία προβάλλονται οι θέσεις της αντιπολίτευσης, Ύδρα 20.8.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

18. Ο επικεφαλής του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο στρατηγός Γκεενέκ, απαντώντας στον Αλ. Μαυροκορδάτο που θεώρησε την άφιξή του ευτυχές γεγονός για την Ελλάδα, τονίζει ότι ευρισκόμενος σε μια άκρη της Πελοποννήσου δυστυχώς δεν έχει την επιρροή που θα του επέτρεπε να φροντίσει για τη γρήγορη επίλυση του ελληνικού ζητήματος, 25.8/6.9.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

16

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ, ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Ε. ΤΟΝ ΚΥΒΕΝΗΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐξοχώτατε,

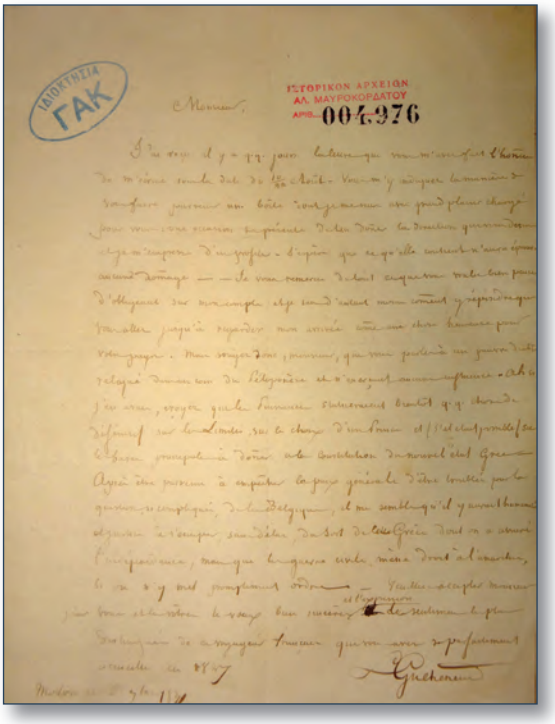
Διὰ δὲν μετὰ προσοχῆς ὅλα τὰ σταλέντα μοι ἔγγραφα, περὶ τῶν κατὰ τὴν Ὕδραν καὶ Πόρον διατρεξάντων, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ τούτων διάγγελμα τῆς Γερουσίας, καὶ τὰς ἀναφορὰς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ διαφόρων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ τῶν Ὁπλαρχηγῶν καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατιωτικοῦ καὶ Ναυτικοῦ, δὲ ὧν ἀπαιτεῖται ἵνα ἰδιαίτερα διδόσωσιν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης εὐθύνας τῶν πεπραγμένων, ἐπιχειρῶ ἔργον λυπηρότατον μὲν, ὑπαγορευόμενον δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ χρέους μου, καθυποβάλλων πρὸς τὴν Υ. Ε. τὴν νομικὴν μου γνώμην περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ σκοποῦ τῶν γενομένων κινημάτων καὶ πράξεων, περὶ τῆς εὐθύνης τῶν αὐτουργῶν καὶ συναιτίων αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ πρακτέου εἰς ἐκκλήρωσιν τοῦ νόμου, καὶ εἰς ἐξασφάλισιν τῶν δικαίων τοῦ Ἔθνους.

Τὰ πράγματα καὶ τὰ ἔγγραφα, ὅσα ἡ Κυβέρνησις ἔχει εἰς χεῖρας της τοιαῦτα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ὑπῆρχε μία συνωμοσία, κέντρον ἔχουσα ἐντὸς εἰς Ὕδραν, καὶ σκοπεύουσα τὴν καταστροφὴν τῶν καθεστώτων, κεκαλυμμένη τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸ πρόσχημα νομικῆς τινος ἀντιστάσεως, ἀλλὰ ῥίψασα τελευταῖον τὸ προσωπεῖον καὶ ἀνοιχτοῦσα διὰ δεινῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἐγθροπραξιῶν εἰς φανερὰν ἀποστασίαν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, προσπαθοῦσα νὰ διάσῃ εἰς τὸν ἔξω κόσμον ψευδῆ ἰδέαν τῆς καταστάσεως τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς διαθέσεως τῶν πολιτῶν, καὶ ἀγωνιζομένη ὅλως διόλου τέλος κύριον, τῶν πρωτείων αὐτῆς διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὴν Ἀρχὴν ἢ κἂν μέρος τῆς ἐξουσίας.

Ἀλλὰ ποῖα τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιχειρήθη ἡ φατρία νὰ ἐπιτύχῃ τὸ τέλος της;

Κατὰ πρῶτον παρωρίζετο εἰς σκοτεινὰς πράξεις, εἰς μυστικὰς ἀντινοήσεις, καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ διαβάλλῃ καὶ πράξεις καὶ διαθέσεις τῶν ὑπουργῶν, καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Διοικήσεως· διὰ δ' ἀποσπάσεως τὰ πνεύματα κατὰ

18

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ ΑΡΙΘ. 004.976

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΓΑΚ

ΕΛΛΗΝΕΣ.

Ἐν Ὕδρᾳ, τῇ 20 Αὐγούστου 1831.

Παρῆλθον ἤδη τέσσαρα ἔτη, ἀφοῦ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος συνηγμένον ἐκ τῶν νομίμων Πληρεξουσίων του εἰς Τροιζῆνα, ἐλπὶς μάρτυρας Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐχαιρέωσε τὰς βεμελιώδεις νόμους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ κυβερνᾶται. Ἡ βέλησίς του ἦτον τόσον σαθρά, τόσον ἀμεταβέτος, ὡς ἀπηγόρευσε ῥητῶς, **διὰ καμμίαν πρόφασιν καὶ εἰς καμμίαν περίσασιν μήτε Κυβέρνησις μήτε ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ μὴ νομοθετήσῃ μήτε νὰ ἐνεργήσῃ τι ἀναντίον τῶν Νόμων ἐκείνων** ἀφέμεσι μάλιστα τὴν ἀκρίβειὰ καὶ πεπτὴν φυλαξίν των εἰς τὸν πατριωτισμὸν ἑνὸς ἑκάστου τῶν Πολιτῶν. Ἀναμφιβόλως ἐδὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἐναργέστερα ἡ θέλησις τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οἱ νόμοι ἐκεῖνοι ἦσαν ἀμεταβόλητοι καὶ ἀμετάσειστοι μέχρι κεραίας.

Συγχρόνως ἐκαλέσθη ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ νῦν λεγόμενος Κυβερνήτης ξένον τῆς Ἑλλάδος τὸν ὁποῖον ἔδωσαν μὲ τὸ Ἔθνος μόνοι οἱ νόμοι ἐκεῖνοι, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐχρεώθη νὰ κυβερνήσῃ. Παραμικρὰ παραβάσεις, ψιλὴ τροπολογία των τὸν ἀπεχώρησε παλιν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Μόλις ὁ ἄνθρωπος ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος, καὶ πρώτη πρᾶξις τε ὑπῆρξεν ἡ τερατώδης ἀρπαγὴ ὅλων τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων· ἐλευθερία πολιτικὴ, αὐτεπροσωπικὰ ἐθνικὴ, ἀτομικὰ ἀσφάλειαι, ἀνεκαρτέρησε δικαιοσύνη, ὅλα κρεμάγησαν, ὅλα κατεπόδησαν ἀπὸ τὸν ἄπονο νοημένον τοῦτον ἄνθρωπον. ὅστις ἐσυγκέντρωσεν εἰς το πρόσωπόν του ὅλας τὰς ἐναμείες, καὶ ὅλα τὰ δικαιώματα ἔκτοτε διέῤῥηξε μονοτρόπως τοὺς ὅρκους, οἵτινες τὸν ἔδεναν, μὲ τὸ Ἔθνος· ἔκτοτε ἡ ξύναμις τῆς λεγομένης Κυβερνήσεως κατάντησεν ἰδιοσία ἄνομος, θία ἀπροκάλυπτος.

Αἰσθανθεὶς, καὶ ὁ ἴδιος, πόσον μέγα χάσμα ἀνοίξε μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους, ἐσυγκάλεσεν ὀλίγας ἡμέρας μετ' ἐπτὰ ταῖς πρώταις ἀρχαῖς τῆς Πατρίδος· εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς πρωτευούσης, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὡρκίσθη ὁ ἴδιος καὶ ὥρκισε καὶ ταύτας νὰ φυλάξουν ταῖς βάσεις ὄχι μόνον τοῦ ἐν Τροιζῆνι Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ τῶν προηγηθέντων τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τῆ Ἄργους. Τότε ὁ ὅλος ἐδιέλθη τὴν θέαν μετ' ὀλίγον πάλιν ἡ ἐπορκία ἐπισφράγισε καὶ τὴν ἴδιαν καὶ τὸν ὅλον.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες γνωρίζουν, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ ἐβεβαιώσωμεν τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἀνηκούστων παραινομιῶν, διὰ τῶν ὁποίων πατῶν τοὺς ἐνωμοτικοὺς ὅρκους του, καὶ παραβαίζων τοὺς καθιερωτος νόμους, ἐξύρισε καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα. Γενικοὶ γογγισμοὶ καὶ κοινὴ ἀπηχία ἠνάγκασαν τὴν ἐξουσίαν νὰ συγκαλέσῃ κατὰ τὸ 1829 τὴν Συνέλευσιν, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς ὑποσχεθεῖσα, ἐψεύσετο νὰ συγκροτήσῃ. Ὁ ὑπάρχων νόμος τῶν ἐκλογῶν ἠσφάλεζε τὴν ἀληθῆ ἔκφρασιν τῆς ἐθνικῆς θελήσεως. Ἡ ἐξουσία, πῆς σκοπὸν κύριον εἶχε νὰ τὴν ἀποβιπλεύσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ὀλεθρίων διαβουλίωντης, ἐπιχείρησε νὰ τὸν ἀνατρέψῃ ἐξ ὁλοῦ ψηφίσματος, φυσικὰ ἀνισχύρου ν' ἀνείσῃ νόμον. Δὶς τὸ Πανελλήνιον ἀπεκρούσε τὸ παρανομοποιητοῦτο τολμήρα· ἀλλ' ἐπέμενε, βλέπουσα τὰ σχέδια τῆς κυβευνέοντα ν' ἀνατραπῶσιν ἐξ ὁλοκλήρου, ἐνόθευσε τὸ ξυμβούλιον τοῦτο καὶ παρέβασε τρίτην φορὰν τὸ περὶ ἐκλογῶν σχέδιον, τὸ ὁποῖον κατὰ ἔλεγχον νόμου οὐδὲ δεύτερα ἐδύνατο νὰ προβῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος.

Ὡς νὰ μὴν ἦσαν αἱ ἀθέμιτοι αὐταὶ πρᾶξεις ἀρκεταὶ ἡ ἐξουσία παρέδωσε τὴν σύναξιν, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν κύρωσιν τῶν ἐκλεκτικῶν συνεδρίων εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων τῆς τῶν Διεκπιῶν τῆς τῶν Λιμενομονῆς, τῶν Πολιτοφυλάκων τῆς, καὶ ἄλλων ἐυτελεστέρων ὀργάνων της. Πυραπρέχομεν τοὺς ὀνοσιωτέρους ῥᾳδιουργίας ἄλλων μυχιῶν καὶ ἀφανεστέρων ἀποζολιντης. Μεταξὺ τῆς ἀνεμπνεύτου ἔξις καὶ ῥᾳδιουργίας διέφευγον τὴν ὄρεξιν τῆς ἐξουσίας χεῖρα τινὲς ἐκλογεῖς ἀνδρῶν προθύμων νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ κοινὰ τοῦ Ἔθνους συμφέροντα. Ἀγρυπνος ν' ἀποτείξῃ πᾶσαν φωνὴν ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαίων ἡ λεγομένη Κυβέρνησις, διώρισε πρὸς τὸν νόμον ἐξ οἰκείας της ἐξουσίας τὴν ἐξεταστικὴν τῶν Πληρεξουσιακῶν ἐγγράφων Ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν μόνη ἡ Συνέλευσις εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ. Αὐτὴ τῆς Συνελεύσεως οἱ σοφισταὶ καὶ ἄλλοι οἱ ἐργασίαι ὑπῆρξεν ἐυθύνσαν, ἐστιγμάτισαν ἀπὸ τὸν παντοῦργον ἐξουσίαν.

Τέλος πάντων αὐτοὺς τοὺς νόμους τῆς ἐν Ἄργει Συνελεύσεως, πολιτεύσεως ἔργα τῶν ἰδίων χειρῶτης, ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τοὺς παρέκλινε, τοὺς παρεῖασε καὶ τοὺς κατεπάτησεν. Ὀργάνισε καὶ ἐσύρσησεν ἐδικαστήρια ἀνεξάρτητα κατὰ τῶν πρώτων καὶ αὐτῶν τῆς ἐν Ἄργει Συνελεύσεως τῶν νόμων. Τὸν δικαιοσύνην τὴν κατέστησεν ὑπηρέτραν ἡ μᾶλλον αἰχμάλωτον τῆς κατὰ χρόνον πολιτικῆς της, λαμβαφούσης μαλίστα συχνὰς μεταμορφώσεις κατὰ τὰς προσπιπτούσας περιστάσεις, μὲ ἕνα λόγον κάνεν πρᾶγμα δὲν ἔμεινεν ἱερὸν οὐδὲ ἀπαραβίαστον. Ὅλα τὰ μέσα ἐγίναν εἰς χεῖρας της δίκαια καὶ ἄδικα.

Πολὺν καιρὸν οἱ Ἕλληνες ἐπρόσμεναν μὲ καρτερικὴν ὑπομονὴν διόρθωσιν τῶν αἴθεμίτων τούτων τολμημάτων, ἐλπίζοντες, ὅτι ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων καὶ ἡ ὁσιότης τῶν καθιερωμένων παραβαζομένων δημοσίων καὶ προσωπικῶν ἀσφαλειῶν ἐμέλλον νὰ ἐπαναγάγουν τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ εἰς τοὺς ὅρκους της. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ βαθμηδὸς τὸ καλὸν ἐπροχώρει κορυφούμενον, καὶ ἡ λεγομένη Κυβέρνησις ἐπεμάλλον ἐσωληνοῦτο, καὶ πῆρε τὰς παρανομίας καὶ τὴν τυραννίαντης, πολλαὶ Κοινότητες ἐκπύρωσαν εὐσεβάσμως τὰ πυρά. ἀλλὰ νόμιμα παράπονα τὰ ἐναντίον τοῦ ἐπικοινοῦντος αὐθαιρέτου συρήματος, καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀναλυσιν τῶν Συνταγματικῶν Νόμων. Ἀλλ' ἐκείνη, ἐξαγριωθεῖσα, ὡς Θησεὺς Ἀνήμορος, κατέφυγεν εἰς ἐπιχειρήματα ἀκόμη φρικτότερα. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ ναυαγίου τῶν δημοσίων ἐλευθεριῶν καὶ ἐθνικῶν δικαιωμάτων, ὀλίγοι μόνον ἄνδρες, γνωστοὶ διὰ τοὺς πολυκινδύνους ἀγῶνας των καὶ διὰ τὰς ἐπισήμους πρὸς τὴν Ἐπικράτειαν ὑπηρεσίας των ἤμειναν ὄρθιοι διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν πολιτικῶν των φρονημάτων καὶ τῆς ἀπτοήτου γαῦρότητος των ἐναντίον τῶν ἀπειλῶν τῆς βίας. Μόνη ἡ παρουσία των ἦτον ζωσα διαμαρτυρία καὶ κατὰ τῶν ἀνοσιωτέρων τολμημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἐξουσία ἐμελέτα νὰ μεταχειρισθῇ διὰ νὰ παραδόσῃ καὶ νὰ παρεκφαράξῃ τὰς νέας ἐκλογάς της ἤδη συγκαλεσμένης Συνελεύσεως.

Τούτους τοὺς ἄνδρας προγράψασα ἐξωρᾳκισα διὰ νὰ μὴ τοὺς ἔχῃ μάρτυρας τῶν πραξίων της τούτων, ταῖς ὁποίαις καὶ ἡ ἰδία αἰσχύνεται.

Τέ μὴ νὰ λοιπὸν πλέον νὰ εἶναι ἡ λεγομένη Ἑλληνικὴ Πολιτεία; ἄβλιον αἴθεσμα ξένων ἰωνίων, τοὺς ὁποίους τὸ Κράτος τῶν ἑπτὰ Νήσων δὲν κατεδέχθη ποτὲ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς δημόσια ἔργα, καὶ ὀλίγων Ἑλλήνων τοὺς ὁποίους ἡ κοινὴ γνώμη εἶχε στιγματίσει πρὸ πολλοῦ, ὡς ξυσιάσαντος πάντοτε τὰ κοινὰ τῆς Πατρίδος συμφέροντα εἰς οὐτιδανεῖ σκοπὸν των.

Οἱ ὀλίγοι οὗτοι, οἱ ἀντιποιούμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Ἔθνους, ἐτοιμάσθησαν νὰ ἐπιβιάσουν δυναίμεις τῆς ξηρᾶς ἴσα' τῶν Ἐθνικῶν πλοίων διὰ νὰ καταπνίξουν τὴν ἐπὶ τῶν νόμων ἀναφανίσαν ἐκφρασιν τῶν συνταγματικῶν φρονημάτων. Τότε ἐπειδὴ οἱ μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ κυβερνωμένων δεσμοὶ ἦσαν ἤδη πρὸ πολλοῦ διεῤῥηγμένοι, οἱ ἐνδοξότεροι Πρωταγωνισταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ὅσους ἡ ἐπαναλαβασις πύρεν ἐπισήμους, καὶ ἀφησεν ἐπισημοτέρους, πεθομένους εἰς τὸν νόμον τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως, ὅστις παραδίδει εἰς ἕκαστον πολίτην τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Συνταγματικῶν Νόμων, ἐπιχείρησαν ν' ἀποσπάσουν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ἀνόμου ἐξουσίας, ἢ μᾶλλον τῆς βίας, ὅτις ἀνερυθριάσας φέρει ἀκόμη ὄνομα Κυβερνήσεως, τὰ μέσα τῆς κακοποιήσεως.

Ἄνθρωποι ἀγνώριστοις ἴως χθὲς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, καὶ ξένος τῆς Πατρίδος, μὴν ἔχων ἐπιμέτωπος ἐκκαίνια ὄχι μόνον γραμματεὺς τῆς δικαιοσύνης νὰ εἶναι, ἀλλ' οὐδ' εὐτελεστάτην ἀρχὴν νὰ μετέλθῃ νομίμως, ἐτόλμησεν ἐσχάτως νὰ ἐγκαλέσῃ ἐνώπιον τῆς παρανόμου ἐξουσίας τοὺς ἄνδρας τούτους, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα μόνον ἐμπνέον πανταχοῦ σέβας. Καὶ πρὸς ποίαν δικαιοσύνην ἐπροστρέχθη ὁ μισθωτὸς οὗτος ἐγκαλαστὴς; πρὸς ἐκείνην τῶν παράνομον ἐξουσίαν, ἡ ὁποία εἶναι πρὸ πολλοῦ ἐγκαλεσμένη ἀπὸ τὸ πλέξον καὶ ὑγιέστατον τοῦ ἔθνους μέρος. Δὲν ἐσυγκάλη μαλιστα νὰ ἐπικαλεσθῇ Δικαστήρια ἐξωτερικὰ, τὰ ὁποῖα κατασχύνουν καὶ τοὺς ὑπερμάχους αὐτῶν, σήμερον δὲ κατηγόρησαν καὶ εἰς τὰς ἀπολυτοτάτας ἐπικρατείας, ἵνα μᾶλιστα οἱ θεμελιώσεις ἡμῶν νόμοι τ' ἀπηγόρευσαν αὐτῆς.

Ποῖον εἶναι τὸ ἔγκλημα τῶν ἀνδρῶν τούτων; ὅτε πεθομένοι εἰς ὅσα παραγγέλλει, κλαθεὶς προεῖπεν, ὁ Συνταγματικὸς Νόμος εἰς ἕκαστον πολίτην ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν θεμελιωδῶν Νόμων, ἐπιχείρησαν ἰσ' ἐπαναφέρουν τῶν πολιτικὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Πατρίδα μας, ἀφοῦ χύσαντες ἀφειδῶς τὸ αἷματων, ἢ προσφέραντες εἰς τὸν Βωμὸν αὐτῆς τὰς πλουσιωτέρας καὶ λαμπροτέρας θυσίας, τῆς ἰσχυρὰ χορηγήσε πλήρη ἀνεξαρτησίαν.

Οἱ ἀληθεῖς οὗτοι σωτῆρες τῆς πατρίδος ὄχι μόνον δὲν ἀρνήσαν τὰς ἴσ' τῶν νόμων ἐγκλομένας πράξεις των, ἀλλὰ μᾶλιστα προκαλοῦν πρὸ πολλοῦ νόμιμον, ἐλευθέραν καὶ τακτικὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ἐνώπιον ταύτης θέλουν ἐγκαλέσει αὐτοὶ τὴν σιδηρᾶν ἐκείνην θέαν, ἥτις τέσσαρας ἤδη χρόνας κατασπαράττει τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Ἀλλ' ἡ λεγομένη Κυβέρνησις δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ ν' ἀνοίξῃ δικαστήρια, τακτικὰ ἢ ἄτακτα. Ὁ ἀληθὴς σκοπὸς της εἶναι νὰ διαείσῃ ὅτ' ὑπεπλοῦς ἐγκαλέσεως τ' ἀπλοΰστερα πνεύματα, νὰ παρασύρῃ πολλὰς κενότητας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὰ ὄμματά των ἐγκεκλιμένα πρὸς τοὺς ἀνδρείους τούτους προμάχους τῆς ἐλευθερίας μας καὶ νὰ ὑπολάβῃ πανούργως τὰς ψήφους των εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐκλογῶν πρὸς ὀφελός της. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως αἱ πολυμηχανοὶ σκευωρίαι καὶ αἱ πολυπλοκοὶ δολιότητες αὐτῆς εἶναι πρὸ πολλοῦ γνωσαὶ εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Ὁ καιρὸς τῆς ἀπάτης παρῆλθεν.

Ἕλληνες! αἱ ἐγκλήσεις εἶναι πολυτιμοι· ἡ συγκρότησις τῆς Συνελεύσεως ὅσον οὔπω ἀρχίζει. Σπεύσετε νὰ ἐγείρετε ὅσον δυνατὸν ταχύτερα τοὺς πληρεξουσίους Σας, διὰ ν' ἀνακτήσωμεν τὰ πρεπρεγμένα παρασπῆς ἔθνος δικαιώματα μας, καὶ νὰ ἐπιβιμεν εἰς ἀκλονήτους βάσεις τοὺς συνταγματικοὺς Νόμους, φυσικοὺς προφάτας, τῆς τιμῆς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας ἑκάστης πολίτου.

Οἱ Κάτοικοι τῆς Νήσου Ὕδρας.

Ἐπωνται αἱ ὑπογραφαί.

Η δολοφονία

Αποτυχία μιας τελευταίας απόπειρας συμφιλίωσης

Στις αρχές Σεπτεμβρίου, όταν όλες οι προσπάθειες της αντιπολίτευσης να διευρύνει τα ερείσματά της, κυρίως με την εξέγερση των στρατευμάτων της Στερεάς, είχαν αποτύχει και η Κυβέρνηση απειλούσε ακόμα και την ίδια την Ύδρα, άρχισε να παρατηρείται διάσταση απόψεων μεταξύ Υδραίων και των συγκεντρωμένων στο νησί τους αντικυβερνητικών. Σύμφωνα με δύο τουλάχιστον μαρτυρίες, οι Υδραίοι πρόκριτοι, παρακάμπτοντας τους άλλους αντιπολιτευομένους, επιχείρησαν προσέγγιση με την Κυβέρνηση, αλλά το τραγικό γεγονός του Ναυπλίου κατέστρεψε την προοπτική κάποιου ενδεχομένως συμβιβασμού.

Το έγκλημα του Ναυπλίου

Το πρωί της 27ης Σεπτεμβρίου 1831 ο Ιω. Καποδίστριας δολοφονήθηκε από τον Κωνσταντίνο και τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη. Κτυπήθηκε μπροστά στον ναό του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο. Ο συνοδός του Κυβερνήτη πλήγωσε τον Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη, ο οποίος, αδυνατώντας να διαφύγει, πιάστηκε από το οργισμένο πλήθος και θανατώθηκε οικτρά. Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης κατέφυγε στη γαλλική πρεσβεία, που αναγκάστηκε να τον παραδώσει υπό τον όρο να δικαστεί. Στην ανάκρισή του ο Γ. Μαυρομιχάλης αρνήθηκε κάθε συμμετοχή στο έγκλημα. Αυτόπτες, όμως, μάρτυρες βεβαίωσαν ότι αυτός μαχαίρωσε τον Κυβερνήτη τη στιγμή που τον πυροβολούσε ο Κ. Μαυρομιχάλης. Συγκροτήθηκε στρατιωτικό δικαστήριο για να τον δικάσει. Στη δίκη του δεν αποκάλυψε τίποτα για τα κίνητρα της πράξης τους. Μόνο στη διαθήκη του μίλησε για σύνταγμα, νόμους ελεύθερους, ομόνοια. Καταδικάστηκε σε θάνατο και εκτελέστηκε.

Δεν εντοπίστηκαν, παρά τον ζήλο των ανακριτικών αρχών, ασφαλή τεκμήρια που θα μπορούσαν να συνδέσουν άμεσα την αντιπολίτευση στην Ύδρα με το έγκλημα του Ναυπλίου. Δεν προέκυψε επίσης κανένα στοιχείο για εμπλοκή στη δολοφονία οιουδήποτε αγγλικού παράγοντα. Οι υπόνοιες για εμπλοκή Γάλλων στρατιωτικών που βρίσκονταν στο Ναύπλιο, αν ευσταθούν, θα πρέπει να αποδοθούν σε ατομική πρωτοβουλία και όχι στην οποιαδήποτε ανάμειξη της Γαλλικής Κυβέρνησης. Η αναζήτηση συνενόχων των Μαυρομιχαλαίων ανάμεσα σ' ορισμένους προκρίτους της Πελοποννήσου, στηρίζεται σε ασφαλέστερα τεκμήρια. Η δολοφονία του Καποδίστρια δεν φαίνεται να ήταν το αποτέλεσμα ευρύτερης συνωμοσίας, στην οποία διευθυντικό ρόλο είχαν ξένοι παράγοντες ή η ηγεσία της αντιπολίτευσης στην Ύδρα, αλλά το τελευταίο όπλο που διέθεταν τα πιο παραδοσιακά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας για να υπερασπίσουν την άμεσα απειλούμενη κοινωνική τους υπόσταση. Η συγκυρία έδωσε στην πράξη τους διαφορετικό περιεχόμενο: ενώ είχε τα χαρακτηριστικά μιας βεντέτας, πήρε και τη χροιά της υπεράσπισης των καταργημένων ελευθεριών.

Με την ενέργεια όμως των Μαυρομιχαλαίων δεν ματαιώθηκαν και οι προσδοκίες πολλών αντιπολιτευομένων που είχαν σπεύσει να τονίσουν με έμφαση «ή αυτός ή εμείς» και μερικοί από αυτούς δεν είχαν διστάσει να θεωρήσουν ακόμη και τη δολοφονία, λίγους μήνες πριν αυτή συντελεστεί, ως το έσχατο μέτρο ανατροπής του Καποδίστρια προτού οι Δυνάμεις αποφασίσουν να τον στηρίξουν μέχρι την εκλογή του νέου ηγεμόνα. Και δεν έκρυψαν την ικανοποίησή τους για το έγκλημα.

Η είδηση της δολοφονίας του Καποδίστρια συγκλόνισε τους πολλούς, κυρίως τους χωρικούς της Πελοποννήσου. Οι αντιδράσεις τους έδειχναν ότι είχαν χάσει τον προστάτη τους: «ο λαός τον έκλαψε και τον κλαίει ακόμα σαν πατέρα και ευεργέτη του», σημειώνει ένας σύγχρονος σφοδρός επικριτής του Κυβερνήτη. Στους πολλούς, αφού θα μένουν άλυτα τα προβλήματά τους, θα διατηρηθεί έντονα η ανάμνηση του Καποδίστρια και στα οθωνικά χρόνια.

Η τριμελής Διοικητική Επιτροπή (πρόεδρος ο Αυγουστίνος Καποδίστριας, μέλη οι Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και Ιωάννης Κωλέττης) που ανέλαβε την εξουσία μετά τη δολοφονία του Κυβερνήτη γρήγορα διασπάστηκε. Σχηματίστηκαν δύο αντίπαλα στρατόπεδα, δύο χωριστές εθνοσυνελεύσεις συνεδρίαζαν και ένας νέος εμφύ-

λιος πόλεμος δεν άργησε να ξεσπάσει. Ο Αυγουστίνος αναγκάστηκε να παραιτηθεί και παραλαμβάνοντας το ταριχευμένο σώμα του αδελφού του κατέφυγε στην Κέρκυρα. Η αναρχία που κυριάρχησε στη χώρα όλο το 1832 κατέστησε αδύνατη κάθε αντίδραση στην απόφαση των τριών Δυνάμεων να επιβάλουν ως πολίτευμα της χώρας την απόλυτη μοναρχία.

1. Σφραγίδα του Ιω. Καποδίστρια από κόκκινο σκληρό λίθο
Μουσείο Μπενάκη

2. Σφραγίδα του Ιω. Καποδίστρια με κρυστάλλινη λαβή
Μουσείο Μπενάκη

3. Καρφίτσα του Ιωάννη Καποδίστρια, που περικλείει μετάλλιο με έκτυπη προτομή ανδρός και ταινία με την επιγραφή: «ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΑC ΕΚΤΗCΑΤΟ»
Μουσείο Μπενάκη

4. Ταμπακοθήκη με μικρογραφία του Ιω. Καποδίστρια
Μουσείο Μπενάκη

5. Κουμπί της στολής που φορούσε ο Ιω. Καποδίστριας την ημέρα της δολοφονίας του
Μουσείο Μπενάκη

6. Μικρό μέρος κρανιακού οστού και μαλλιά του Ιω. Καποδίστρια σε πλαίσιο
Μουσείο Μπενάκη

7. Εγκύκλιος του Γραμματέα της Επικρατείας «προς τους κατά την Επικράτειαν Εκτάκτους Επιτρόπους, Διοικητάς και Τοποτηρητάς» με την οποία γνωστοποιείται ο θάνατος του Ιω. Καποδίστρια, Ναύπλιο 27.9.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

8. «Διάταξις της εκφοράς της Α.Ε. του αειμνήστου Κυβερνήτου της Ελλάδος Ι. Α. Καποδίστρια»
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

9. Αναφορά των κατοίκων Μεγαρίδος με την οποία εκφράζουν την οδύνη τους για τη δολοφονία του Κυβερνήτη, Θήβα 5.10.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Σπουδή για το έργο «Η δολοφονία του Καποδίστρια»
Ελαιογραφία σε μουσαμά: Διονύσιος Τσόκος, π. 1850
Μουσείο Μπενάκη

11. «Η δολοφονία του Καποδίστρια»
Ελαιογραφία σε μουσαμά: Διονύσιος Τσόκος, π. 1850
Μουσείο Μπενάκη

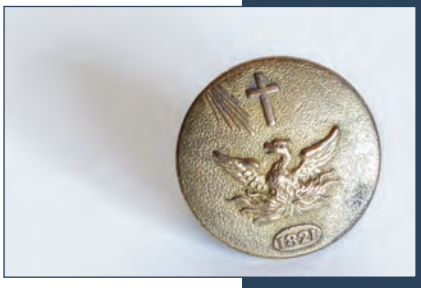
12. «Η δολοφονία του Ιω. Καποδίστρια»
Σχέδιο με μολύβι σε χαρτόνι, β΄ μισό 19ου αι.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

1

2

3

4

5

6

Ἀρ 6446 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους

Διοικητὰς καὶ Τοποτηρητάς.

Σήμερον εἶδα ἡ πικρωτάτη καὶ ἡ τρομακτικωτάτη ἡμέρα διὰ τὴν δυστυχισμένην πατρίδα μας· σήμερον ἀδελφοκτόνος ἡ Ἐξοχότατος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰω. Α. Καποδίστριας καὶ νέος σκοτεινὸς καταπλέει πάλιν τὰς πλέον λαμπρὰς ἐλπίδας τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐὰ' Ἀρ. 262 διαφ. τῆς καὶ τὸ ἐὰ' Ἀρ. 258 φύλλον τῆς Γερουσίας τῆς Ἑλλάδος τὰ ὁποῖα ἐγκλείονται ἐνταῦθα σᾶς πληροφοροῦν τὰ γενόμενα.

Ἡ καὶ αὐτὴ τὸ φύλλον συνταράσσει Ἑπτανησιακὴ ἀδελφοκτόνος ὀργὴ τὰ βαθύτατα χαλὰ της, καὶ ἐξαναζώνουσα διὰ τὰ φυσικῆς ὀργὴ ἡ τύραννος καὶ ἄγουσα εἰς τὸ κράτος, φρυάττει ἐπαναστ καὶ ἀνασηκώνει τὴν Ἑδικὴν Συνέλευσιν, ὅπου τὸ ἔθνος χρειαστεῖ τὰ σκεφτῇ καὶ ἀποφασίσῃ διὰ τὴν τύχην του. Τὸ πιστεύω! ἔθνος ἔχασε τὸν ἀγαθὸν πατέρα του, τὸν ἐνάρετον προστάτην του, τὸν σωτῆρά του! ἔχασε τὸ πᾶν! ὁ Θεὸς διὰ τὰ μάγουλα ἀκαλὰ, τὰ ὁποῖα ἔπαιδε σήμερον, καὶ ἂς φρυάττῃ ὁ ἀπατηλὸς τὴν πολλὰ, τὴν ἔπαιδε ἐπιχείρησιν εἰς τὴν ἐπιλοφὸ τοῦ τὸ στεγνὸν τοῦτο τῆς πατριωτικῆς ἐγκλημα.

Σᾶς δὲ θέλατε λάβει ἔδω τ' ἀκόγκαλα μέτρα διὰ νὰ φυλάξετε τὴν εὐταξίαν καὶ ἡσυχίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας σας ἐπιτηρῶντας, ἐκκλησιάζοντες τὰ χαρὰ σας· μὲ καρτερικὸν, ἀχνιζ' ἔτσι λάβει ἐπὶ, ἀλλ' ὅχι τὸ ἔθνος μέτρα ἀσφαλείας εἰς τὴν περιειλημένην συνέλευσιν.

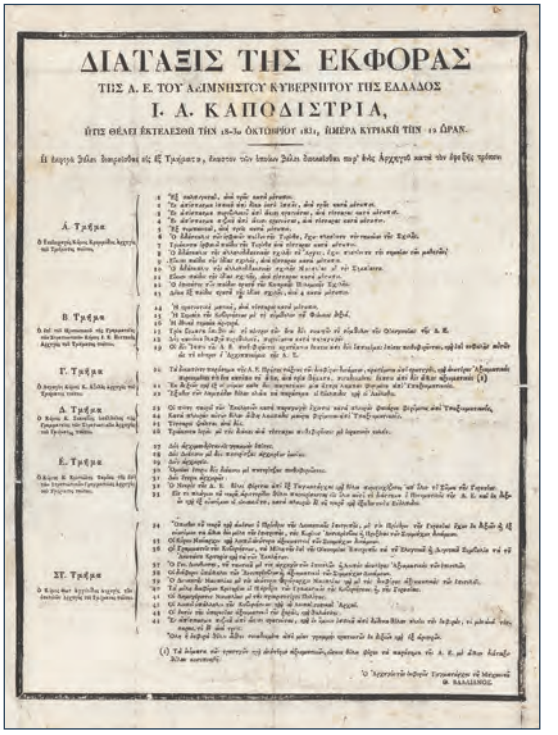
Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1831.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

7

10

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΕΚΦΟΡΑΣ

ΤΗΣ Α. Ε. ΤΟΥ ΑΞΙΜΝΗΣΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ,

ΗΤΙΣ ΘΕΛΕΙ ΕΚΤΕΛΕΣΘΗ ΤΗΝ 18-ΤΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ (Κ), ΗΜΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΝ 10 ΩΡΑΝ.

8

11

12

13

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ
ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ. (ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΡΟΦΙΩΝ
ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ)

14

15

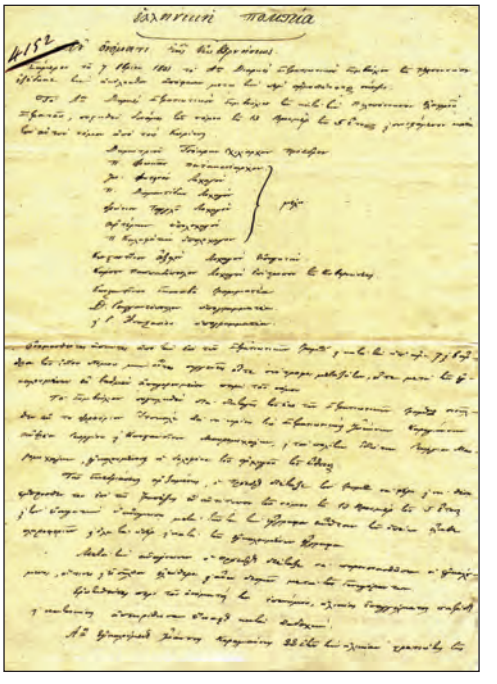
16

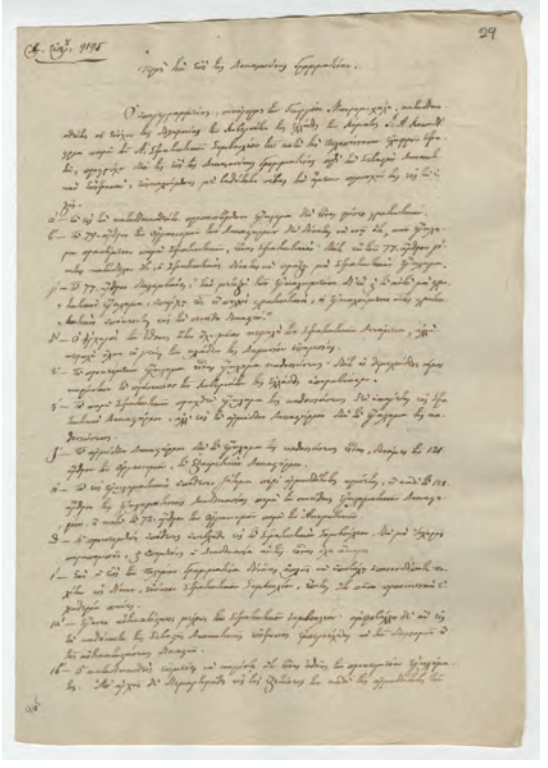
13. Σπάνια απόδοση της σκηνής της δολοφονίας που τοποθετείται μέσα στον ναό του Αγίου Σπυρίδωνα
Ελαιογραφία: Χαράλαμπος Παχής, 1872
Μουσείο Καποδίστρια - Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

14. «Η δολοφονία του Κυβερνήτου εν Ναυπλίω»
Δελτάριο από ομώνυμο πίνακα του Χ. Παχή
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

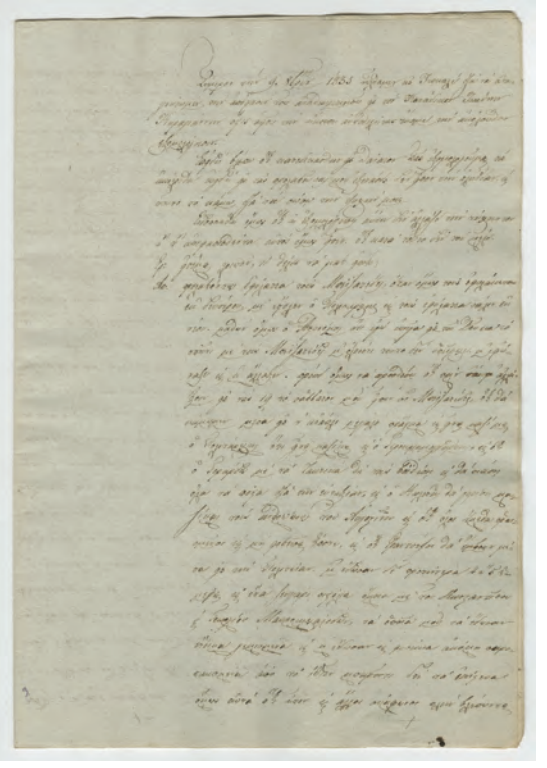
15. «Ο θάνατος J.A. Καποδίστρια τη 27 Δεκεμβρίου 1831»
Χαρακτικό αγνώστου με τον τίτλο και στα ρωσικά
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτση

16. Η απόφαση του Διαρκούς Στρατιωτικού Συμβουλίου με την οποία καταδικάστηκαν ο αυτουργός της δολοφονίας του Ιω. Καποδίστρια Γ. Μαυρομιχάλης και οι συνεργοί στο έγκλημα, 7.10.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

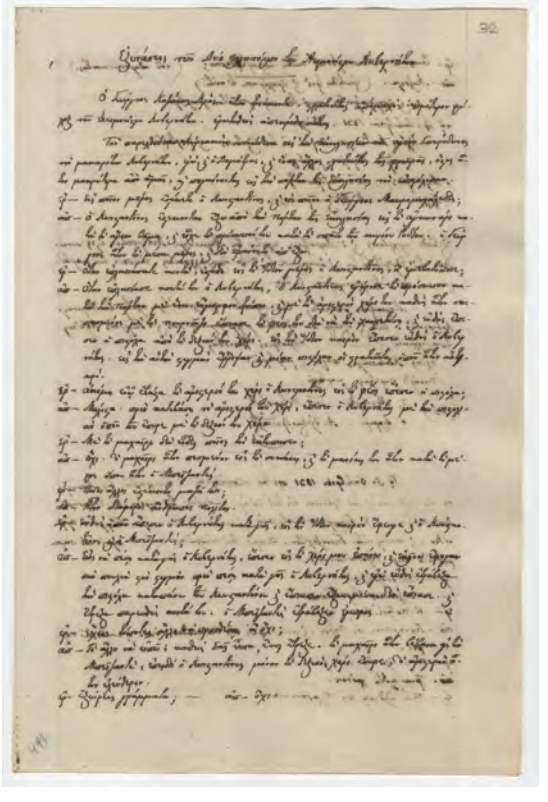

17

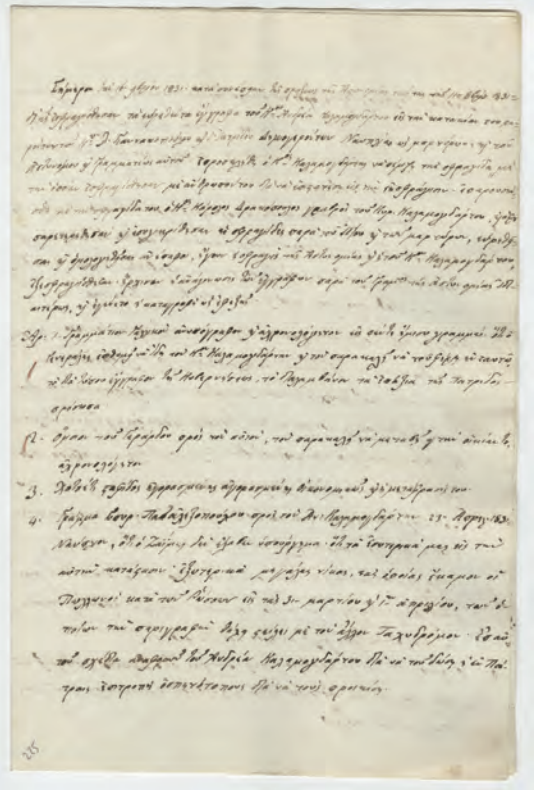

18

19

21

17. Έγγραφο του Εδ. Μάσσονος (Ed. Masson), συνηγόρου του Γ. Μαυρομιχάλη, προς τη Γραμματεία της Δικαιοσύνης με το οποίο ζητά να θεωρηθεί αναρμόδιο το στρατιωτικό δικαστήριο που καταδίκασε σε θάνατο τον πελάτη του, Ναύπλιο 9.10.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

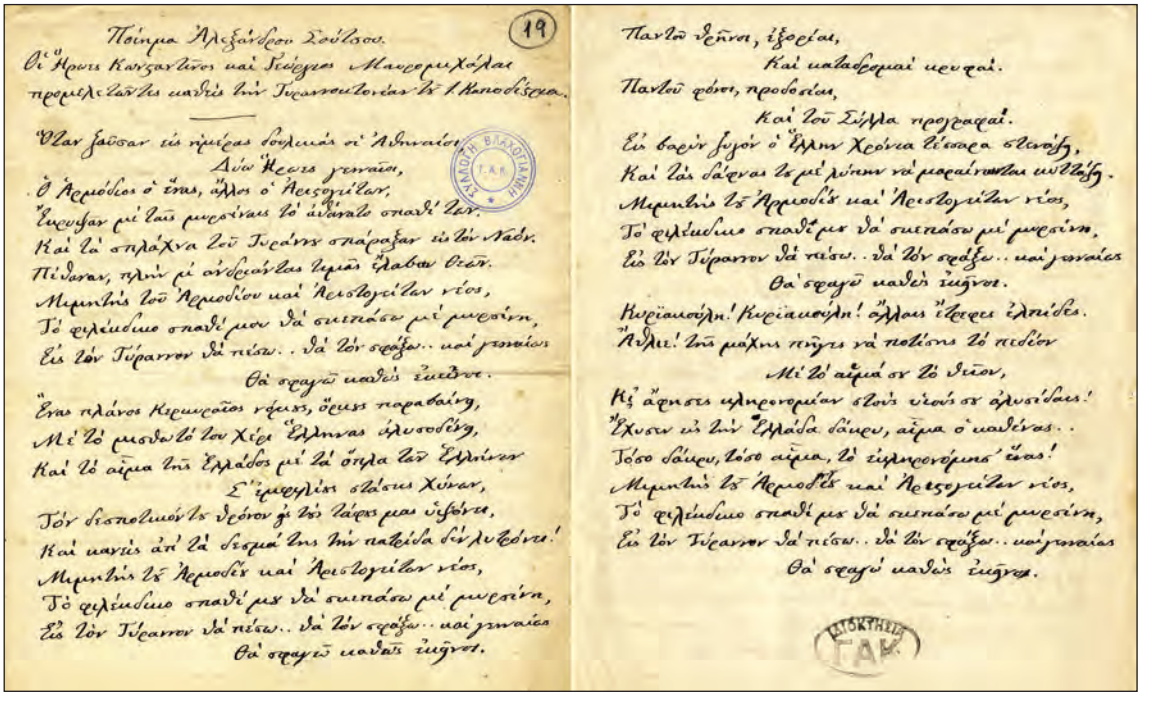
18. Κατάθεση του Ιωάννη Καραγιάννη, συνεργάτη των Μαυρομιχαλαίων, ο οποίος ανατρέπει προηγούμενες καταθέσεις του και ενοχοποιεί Έλληνες και Γάλλους για το έγκλημα, 9.10.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

19. Εξέταση του Γεωργίου Κοζώνη, σωματοφύλακα του Ιω. Καποδίστρια, ο οποίος τραυμάτισε τον Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη αμέσως μετά τη δολοφονία, Ναύπλιο 4.10.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

20. Ο Γραμματέας της Δικαιοσύνης Μιχαήλ Σικελιανός ζητά την άδεια της Γερουσίας ώστε να κληθεί ο Γάλλος στρατιωτικός Pellion να καταθέσει για όσα είπε στη Γερουσία την ημέρα της δολοφονίας του Κυβερνήτη, 30.10.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Κατάλογος καταγραφής των ευρεθέντων εγγράφων κατά την έρευνα στο σπίτι του Ανδρέα Καλαμογδάρτη, 16.11.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

22

Ποίημα Αλεξάνδρου Σούτσου.

Οἱ Ἥρωες Καντζαντῶνος καὶ Γκόγκος Μαυρομιχάλαι
προμελετῶντες τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια.

Θὰρ βασιλεύουν εἰς τὴν ἡμέραν δυὸ μεγάλοι αἰώνιοι
Δυὸ Ἥρωες γενναῖοι,
Ὁ Ἀρμόδιος ὁ ἕνας, ἄλλος ὁ Λεωνίδας,
ἔλευθερώσαν μὲ λαὸν μυριάνθρωπο τὸ ἀθάνατο σπαθί των.
Καὶ τὸ σπαθάκι τοῦ Τυράννου σπάραξαν εἰς τὸν Κάδμον.
Πέθανεν, πλὴν μὲ ἀνδρειάν λαμπρὰν ἔλαβαν θεόν.
Μιμητὴς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Λεωνιδείαν νέος,
Τὸ φιλτάτο σπαθί μου θὰ συντρώσω μὲ μυρσίνη,
Εἰς τὸν Τύραννον θὰ πάω.. θὰ τὸν σφάξω.. καὶ γοναῖος
Θὰ σφαγῶ παλὺ ἐνδόξως.

Ἕνας πλάνος κεραυνοβόλος νύχτα, ὅπου παραβαίνῃ,
Μὲ τὸ μισθαλλό του χέρι Ἕλληνας ἀλυσοδένῃ,
Καὶ τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων
Σ' ἐμψυχίαν στάσιν χύνων,
Τὸν δυσπολιτὸν τὸ θεόν μὲ τὰς ἁγίας μου ὑβρίσῃ,
Καὶ πανοῦκλα ἀπὸ τὰ στόμιά της τὴν πατρίδα δὲν λυτρώσῃ!
Μιμητὴς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Λεωνιδείαν νέος,
Τὸ φιλτάτο σπαθί μου θὰ συντρώσω μὲ μυρσίνη,
Εἰς τὸν Τύραννον θὰ πάω.. θὰ τὸν σφάξω.. καὶ γοναῖος
Θὰ σφαγῶ παλὺ ἐνδόξως.

Παντοῦ θεῖνοι, ἐξορίαι,
Καὶ παλαβωμαῖ μεγάλαι.
Παντοῦ φόνοι, προδοσίαι,
Καὶ τοῦ Σύλλα προγραφαί.
Εἰς βαρὺν ζυγὸν ὁ Ἕλλην χαίνει δίχως ἐλευθερίαν,
Καὶ τὰς ἁλύσεις τὰς μισὲ λύπην νὰ μαλαίνωσιν αὐθάδη.
Μιμητὴς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Λεωνιδείαν νέος,
Τὸ φιλτάτο σπαθί μου θὰ συντρώσω μὲ μυρσίνη,
Εἰς τὸν Τύραννον θὰ πάω.. θὰ τὸν σφάξω.. καὶ γοναῖος
Θὰ σφαγῶ παλὺ ἐνδόξως.

Κυρίαι σύλλ! Κυρίαι σύλλ! ὄλλους ἔχουσι ἐλπίδες.
Ἄλλοι! Στὴν μάχην πᾶμε νὰ πολίσωμε τὸ πεδίον
Μὲ τὸ αἷμά σου τὸ ἰδικόν,
Κὶ ἄρπασε κληρονομίαν σὲ υἱοὺς σου ἀλυσίδας!
Ἔχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα δάκρυα, αἷμα ὁ παλαίνας..
Τόσο δάκρυα, τόσο αἷμα, τὸ ἐμπεγόμενό ἔπος!
Μιμητὴς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Λεωνιδείαν νέος,
Τὸ φιλτάτο σπαθί μου θὰ συντρώσω μὲ μυρσίνη,
Εἰς τὸν Τύραννον θὰ πάω.. θὰ τὸν σφάξω.. καὶ γοναῖος
Θὰ σφαγῶ παλὺ ἐνδόξως.

22. «Οι ήρωες Κωνσταντίνος και Γεώργιος Μαυρομιχάλαι προμελετώντες καθείς την Τυραννοκτονίαν του Ι. Καποδίστρια»
Ποίημα του Αλεξάνδρου Σούτσου
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

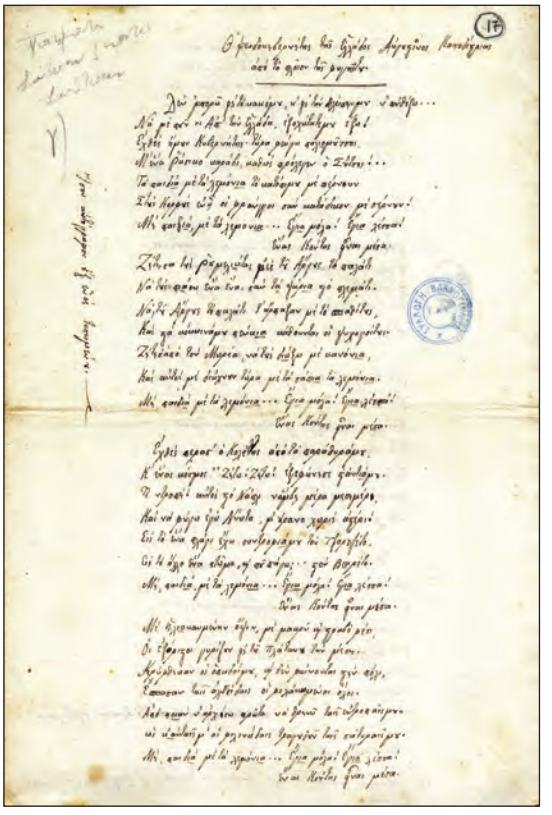
23. «Το λείψανον του Ιω. Καποδίστρια»
Ποίημα που επιχειρεί να δικαιολογήσει τη δολοφονία του Κυβερνήτη
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

24. Ο Κυβερνήτης Αυγ. Καποδίστριας, ύστερα από τις πιέσεις των αντιπρέσβεων, ανακοινώνει στη Γερουσία την παραίτησή του, Ναύπλιο 28.3.1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής

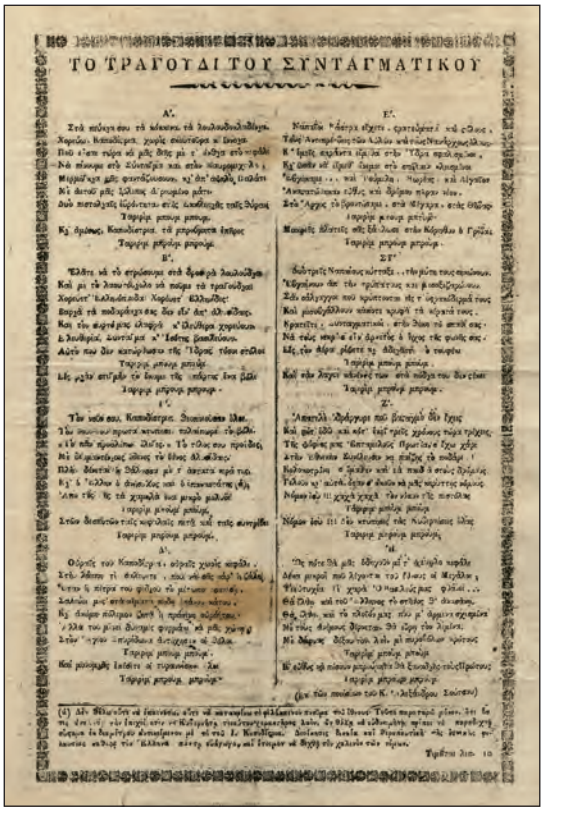
25. «Ο ψευδοκυβερνήτης της Ελλάδος Αυγουστίνος Καποδίστριας από το πλοίον της φυγής του»
Ποίημα του Αλεξάνδρου Σούτσου
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

26. «Το Τραγούδι του Συνταγματικού»
Ποίημα του Αλεξάνδρου Σούτσου το οποίο εξυμνεί τη δολοφονία του Καποδίστρια και τις ακόλουθες νίκες των συνταγματικών κατά των καποδιστριακών
Εθνικό Ιστορικό Μουσεία

27. Αντικείμενα γραφείου του Αυγουστίνου Καποδίστρια, αδελφού του Ιω. Καποδίστρια
Μουσείο Μπενάκη

25

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

26

Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια

Ο Καποδίστριας είναι σημείο αναφοράς για τη μελέτη της ιστορίας της νεότερης Ελλάδας. Προσωπικότητα με πλούσια πολιτική δράση, πανευρωπαϊκής εμβέλειας, αμφιλεγόμενη, η οποία διακόπηκε βίαια, πρότυπο προς μίμηση ή παράδειγμα προς αποφυγή, αποτέλεσε αντικείμενο έρευνας που μέχρι τις μέρες μας έχει αποδώσει πολλές εκατοντάδες τίτλους δημοσιευμάτων. Άρθρα στον Τύπο, δημοσιεύσεις τεκμηρίων, πολιτικός λόγος, ιστορικά κείμενα, μονογραφίες, θεατρικά έργα, πεζά και ποιήματα φωτίζουν όψεις της ζωής και της δράσης του. Μαζί με αυτά, απεικονίσεις του σε έργα τέχνης, τιμητικά γραμματόσημα και νομίσματα οριοθετούν τη θέση του στη νεοελληνική και ευρωπαϊκή ιστορική συνείδηση, όπως αυτή αναπροσδιορίζεται από την επομένη της δολοφονίας του έως σήμερα, υπό το πρίσμα των πολιτικών εξελίξεων, των κοινωνικών αλλαγών και των ιδεολογικών αναζητήσεων.

Ο Καποδίστριας στον 19ο αιώνα

Οι έντονες αντιπαραθέσεις καποδιστριακών-αντικαποδιστριακών κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Καποδίστρια κορυφώνονται με το τραγικό τέλος του, στο οποίο μεταφέρεται το επίκεντρο της σύγκρουσης. Η καταγραφή της επικαιρότητας διχάζει τους σύγχρονους και τα κείμενα που κυκλοφορούν στον απόηχο της δολοφονίας αποτυπώνουν το δίπολο της ερμηνείας της ως πατροκτονίας ή τυραννοκτονίας: η εικόνα του σωτήρα, που άφησε τη διεθνή σταδιοδρομία του, ανέλαβε τα ηνία της λεπλατημένης πατρίδας του και θυσιάστηκε, αντιπαρατίθεται με την εικόνα του ρωσόφιλου, επίορκου τυράννου που καταπάτησε το Σύνταγμα και την εμπιστοσύνη του λαού του.

Την περίοδο της βασιλείας του Όθωνα κυκλοφορούν τα πρώτα βιογραφικά έργα και το πρώτο λογοτεχνικό έργο για τον Καποδίστρια. Τα έργα αυτής της περιόδου παρακολουθούν την πορεία από την πανηγυρική υποδοχή και την ελπίδα που γέννησε η άφιξη του Όθωνα έως τη διάψευση των προσδοκιών και την έξωσή του και καταγράφουν αντίστοιχες αντιφάσεις στη χρήση του καποδιστριακού παραδείγματος. Κυριαρχεί η σύγκριση Κυβερνήτη και Μονάρχη ως αντιδιαστολή, αναλογία ή ταύτιση των δύο προσώπων και των πολιτικών τους, που θα διαρκέσει έως το τέλος του αιώνα. Κριτήριο της συγκριτικής αξιολόγησής τους αναδεικνύεται ο βαθμός εξυπηρέτησης του εθνικού συμφέροντος και η ανάμιξη τού, διαβρωτικού, ξένου παράγοντα. Οι εκδόσεις απομνημονευμάτων και ιστορικών έργων από πρωταγωνιστές ή συμμετέχοντες στην Επανάσταση ανακυκλώνουν τις αντιθέσεις για τον Καποδίστρια, αλλά η απόσταση από τον βιολογικό κύκλο της ζωής του οδηγεί σε ύφεση των παθών. Η απόφαση της Εθνοσυνέλευσης το 1844 για ανέγερση ανδριάντα στο Ναύπλιο για «την διαιώνισιν του μεγάλου σεβασμού και της εξαιρέτου ευγνωμοσύνης, την οποίαν οι λαοί της Ελλάδος σώζουσιν εις την μνήμην του Αοιδήμου Ι.Α. Καποδίστρια, ποτέ Κυβερνήτου της Ελλάδος» αποτελεί την πρώτη σχηματοποιημένη πρόταση συναίνεσης. Η στάση αυτή θα ενδυναμωθεί τις επόμενες δεκαετίες και θα ενισχυθεί με την πολιτική της αποσιώπησης της δολοφονίας.

Στα χρόνια μετά τη βασιλεία του Όθωνα, η Επανάσταση και η καποδιστριακή περίοδος μεταφέρονται αργά από τη βιωμένη εμπειρία στον χώρο της ιστορικής μνήμης. Πενήντα χρόνια μετά το ‘21, καθώς η Μεγάλη Ιδέα προβάλλεται ως κοινό όραμα και παρακαταθήκη του ένδοξου, πρόσφατου παρελθόντος, οι αντιθέσεις λειαίνονται και η διχόνοια ενοχοποιείται ως η μητέρα όλων των δεινών του έθνους. Στο πλαίσιο αυτό, ο Καποδίστριας βρίσκει τη θέση του στο βάθρο των ηρώων της Επανάστασης. Την ίδια περίοδο, η καποδιστριακή διακυβέρνηση χρησιμοποιείται, ευέλικτα ανάλογα με την αφήγηση, ως ιστορικό παράδειγμα, τόσο για τις εσωτερικές εξελίξεις όπως διαμορφώνονται με την αλλαγή στο πολίτευμα, τη συνεχή εναλλαγή

των κυβερνήσεων και τον εκσυγχρονισμό του κράτους στην οικονομία, την εκπαίδευση, τον στρατό κλπ., όσο και σε σχέση με την πορεία της εξωτερικής πολιτικής και του Ανατολικού Ζητήματος. Τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Καποδίστρια στην Κέρκυρα το 1887 και τα δημοσιεύματα των τελευταίων δεκαετιών του 19ου αιώνα, φανερώνουν την παγίωσή του στη συνείδηση του έθνους, παρόλες τις διαφοροποιήσεις στην αφήγηση και την ερμηνεία των γεγονότων.

Ξεχωριστό είναι πάντα το ενδιαφέρον των Επτανησίων. Δημοσιεύματα, εκδομένα σε μεγάλο βαθμό στην Κέρκυρα, που επικεντρώνονται στην πρώιμη δράση του στα Επτάνησα, μονογραφίες και λόγοι σε επετειακές εκδηλώσεις, συγκροτούν ένα σώμα κειμένων με θετικό στη συντριπτική τους πλειοψηφία πρόσημο για τον δικό τους Καποδίστρια. Στους εορτασμούς για την ένωση των Ιονίων Νήσων με την Ελλάδα και για την πεντηκονταετία από την Επανάσταση ο Καποδίστριας, συνδυάζοντας την επτανησιακή καταγωγή με την ιδιότητα του πρώτου Κυβερνήτη του ελληνικού κράτους, όπως αυτό προέκυψε από την Επανάσταση, αποτελεί τη γέφυρα συνάντησης της τοπικής με την εθνική ιστορία.

Η κρίση ξένων συγγραφέων κατά τον 19ο αι. εντάσσεται κυρίως σε γενικά έργα για την Ελλάδα κι όχι σε εξειδικευμένα για τον Καποδίστρια συγγράμματα. Η προσωπική εμπειρία, η πολιτική τοποθέτηση και οι πηγές πληροφόρησης των συγγραφέων τους καθορίζουν την οπτική των έργων αυτών, που φαίνεται να εμμένουν στη φιλορωσική πολιτική του Καποδίστρια και να επηρεάζονται από τον ανταγωνισμό των Μεγάλων Δυνάμεων. Σημαντικό στοιχείο στη μελέτη αυτών των εκδόσεων αποτελεί όχι μόνο το έτος συγγραφής και έκδοσης, αλλά και το έτος μετάφρασής τους στα ελληνικά.

Ο Καποδίστριας στον 20ό αιώνα και έως τις μέρες μας

Η ενσωμάτωση του Καποδίστρια στην εθνική ιστορία ολοκληρώνεται στο μεταίχμιο των δύο αιώνων. Μετά την ήττα του 1897, οι κλυδωνισμοί στην πολιτική ζωή επιβάλλουν την ανάγκη ανάδειξης προσωπικοτήτων που θα ηγηθούν της εσωτερικής εξυγίανσης και της εθνικής ολοκλήρωσης. Στην αναζήτηση αυτή ο Καποδίστριας παίζει καθοριστικό ρόλο. Καθιερώνεται ως πρότυπο πολιτικού ηγέτη και συναποτελεί, λίγα χρόνια μετά, μαζί με τον Τρικούπη και τον Βενιζέλο το τρίπτυχο των πολιτικών ηρώων της νεότερης Ελλάδας. Εκδίδεται, το 1940, για πρώτη φορά στα ελληνικά το αυτοβιογραφικό υπόμνημά του προς τον τσάρο Νικόλαο και πραγματοποιείται η μετονομασία του Εθνικού Πανεπιστημίου σε Καποδιστριακό, στο οποίο παραχωρείται κληροδότημα του συνεργάτη του, Ιωάννη Δομπόλη. Μερικά χρόνια νωρίτερα, για τον εορτασμό των εκατό χρόνων από την Επανάσταση, αποφασίζεται η ανέγερση ανδριάντα του στα Προπύλαια, η οποία τελικά πραγματοποιείται τη δεκαετία του 1930.

Στην κυρίαρχη αντίληψη, η οποία εξαίρει τον ρόλο της προσωπικότητας και της εθνικής ομοψυχίας αντιτάσσεται από τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αι. η αναδυόμενη σοσιαλιστική σκέψη. Μέσα από τη μαρξιστική ανάλυση, προτείνεται μια νέα, κοινωνική, ανάγνωση του Αγώνα και των πρωταγωνιστών του και ανοίγουν παράθυρα σε νέους προβληματισμούς και ερμηνείες. Διερευνάται ο ρόλος της αστικής τάξης, αλλά και των αφανών, αγροτών και ναυτικών, επαναξιολογούνται οι αγωνιστές και οι κυρίαρχοι θεσμοί. Στις προσεγγίσεις των πρώτων μαρξιστών συγγραφέων, η Ελληνική Επανάσταση ερμηνεύεται ως προσπάθεια αστικού εκσυγχρονισμού και ο Καποδίστριας χρεώνεται την ευθύνη της αποξένωσης ή διαστρέβλωσης του φιλελεύθερου και δημοκρατικού της χαρακτήρα. Στην κομμουνιστική εκδοχή, όπως διατυπώνεται από τις αρχές της δεκαετίας του 1930, αμφισβητείται συνολικά ο ρόλος της αστικής τάξης ως αντιλαϊκός και ο Καποδίστριας θεωρείται αντιδραστικός, εκπρόσωπος της φεουδαρχίας. Την ίδια εποχή, ο Ιωάννης Μεταξάς αντιμετωπίζει τον Καποδίστρια ως πρόδρομο του έργου του.

Από τον μεσοπόλεμο μέχρι τη μεταπολίτευση ο Καποδίστριας παραμένει αντικείμενο λογοτεχνικής έμπνευσης και ιδεολογικών αντιπαραθέσεων. Οι εκφραστές της κυρίαρχης ιδεολογίας υποστηρίζουν την εμπεδωμένη άποψη για τον ρόλο του ως ηγετικής προσωπικότητας, την

οποία διαφυλάττει το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο ως θεματοφύλακας της μνήμης του, ενώ οι αριστερές ηγεσίες τον κρίνουν ως αντιλαϊκό δικτάτορα και πράκτορα του τσάρου.

Οι απριλιανοί δικτάτορες ακολουθούν την πολιτική Μεταξά και επιδιώκουν να βρουν αναλογίες του έργου τους με το καποδιστρικό. Έτσι, γιορτάζουν τα εκατόν πενήντα χρόνια από την Επανάσταση του '21, με έμφαση στην άρση των κοινοβουλευτικών θεσμών από τον Καποδίστρια, κατ' αναλογία της «σωτήριας» δικής τους επέμβασης.

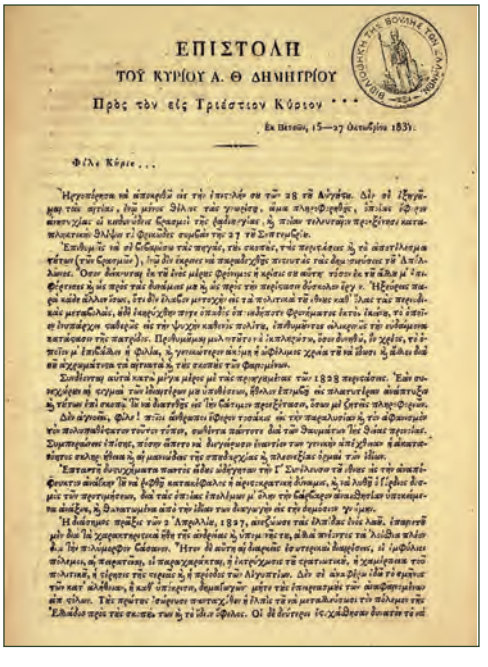
Από τη μεταπολίτευση και εξής, η μελέτη της καποδιστριακής περιόδου βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συστηματική έρευνα των αρχειακών πηγών. Έλληνες, ανάμεσά τους αρκετοί Επτανήσιοι, και ξένοι μελετητές εντοπίζουν και εκδίδουν τεκμήρια που αναφέρονται τόσο στην προκυβερνητική δράση του Καποδίστρια, από τις απαρχές ως και τη διεθνή σταδιοδρομία του ως υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας, όσο και στην περίοδο διακυβέρνησής του και τη δολοφονία του. Ο πανηγυρικός εορτασμός των διακοσίων χρόνων από τη γέννησή του εγκαινιάζει μια περίοδο καθολικής αποδοχής, από την οποία δεν λείπουν στερεοτυπικές προσεγγίσεις και αποσπασματικές ερμηνείες του παρελθόντος. Με βάση τα νέα αρχειακά στοιχεία, τα τελευταία χρόνια επιχειρείται μια υπέρβαση της διχοτομικής αντίληψης που κυριάρχησε στην προσέγγιση της προσωπικότητας και του έργου του Κυβερνήτη για περίπου δύο αιώνες.

1

2

1. «Τεκμήριον σεβασμού και ευγνωμοσύνης»
Χαλκογραφία, Ρώμη 1816
Αναπαρίσταται μαρμάρινη προτομή φιλοτεχνημένη από τον Γεράσιμο Πιτζαμάνο, με χαραγμένη την επιγραφή «Ιωάννης Αντωνίου Καποδίστριας Κερκυραίος ο φιλόπατρις», η οποία δεν έχει βρεθεί
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

2. [Ιωάννης Φιλήμων], *Επιστολή του Κυρίου Α.Θ. Δημητρίου προς τον εις Τριέστιον Κύριον ***. Εκ Πετσών 15/27 Οκτωβρίου 1831*, [Ναύπλιο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Αριστείδης Κουβαράς, «Ποίημα αυτοσχέδιον προσφερόμενον εις την μακαρίαν σκιάν του Πρώτου Κυβερνήτου της Ελλάδος Ι.Α. Καποδίστρια (Εν Νησίω Καλαμάτας, 1 Οκτωβρίου 1831)», *Γενική Εφημερίς*, αρ. 86-87, 11.10.1831, σ. 548
Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Αλέξανδρος Στούρζας, *Λόγος επιτάφιος εις τον Κυβερνήτην της Ελλάδος Ιωάννην Αντωνίου κόμητα Καποδίστριαν, συντεθείς υπό του εξοχωτάτου..., και εκφωνηθείς εν τη πρωτευούση της Οδησσού εκκλησία τη 18 Νοεμβρίου 1831*, Αίγινα 1832
Στα ελληνικά και γαλλικά σε αντικριστές σελίδες
Βιβλιοθήκη της Βουλής

5. G. Padovani, *Panegirico funebre storico del Conte Giovanni Capodistria Governatore della Grecia*, Κέρκυρα 1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Αλέξανδρος Θ. Εδιπζαδέ Εδιπίδης, *Η Αλήθεια, ομιλία προς τους Έλληνας*, Μέγαρα 4.2.1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής

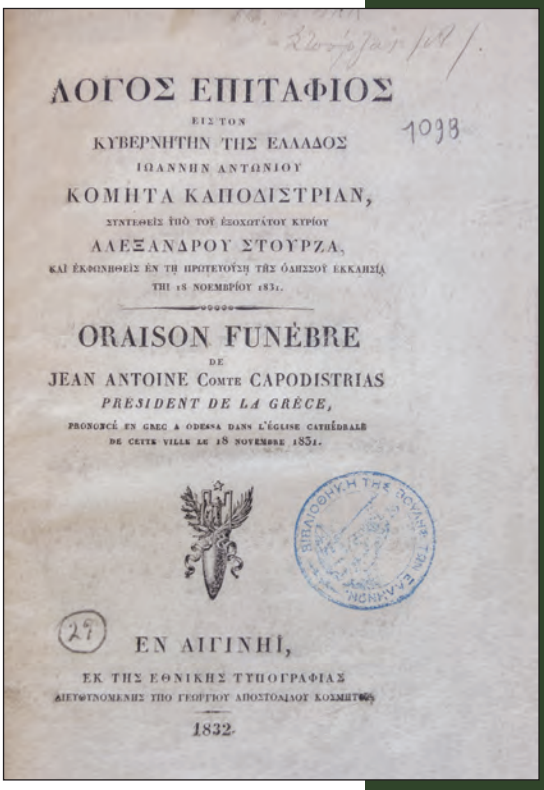
7. Νεόφυτος Δούκας, «Ανδρών αγαθών. Βίος Αδαμαντίου Κοραή και του Κυβερνήτου της Ελλάδος Ιωάννου Α. Κ. Καποδίστρια, οις αφιέρωται και η βίβλος», προτάσσεται στο έργο: *Ξυνωρίς ήτοι Φυσική και Μεταφυσική*, Αίγινα 1834, σσ. α΄-λβ΄
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Αλέξανδρος Σούτσος, *Ο εξόριστος του 1831, κωμικοτραγικόν ιστόρημα...*, Αθήνα 1835
Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. André Papadopoulo-Bretós, *Mémoires biographiques-historiques sur le Président de la Grèce le Comte Jean Capodistrias*, τ. Α΄- Β΄, Παρίσι 1837-1838
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΚΟΜΗΤΑ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΝ,

ΣΥΝΤΕΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΤΟΥΡΖΑ,

ΚΑΙ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΣΣΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΤΗΙ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1831.

ORAISON FUNÈBRE

DE

JEAN ANTOINE Comte CAPODISTRIAS

PRÉSIDENT DE LA GRÈCE,

PRONONCÉ EN GREC A ODESSA DANS L'ÉGLISE CATHÉDRALE

DE CETTE VILLE LE 18 NOVEMBRE 1831.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗΙ,

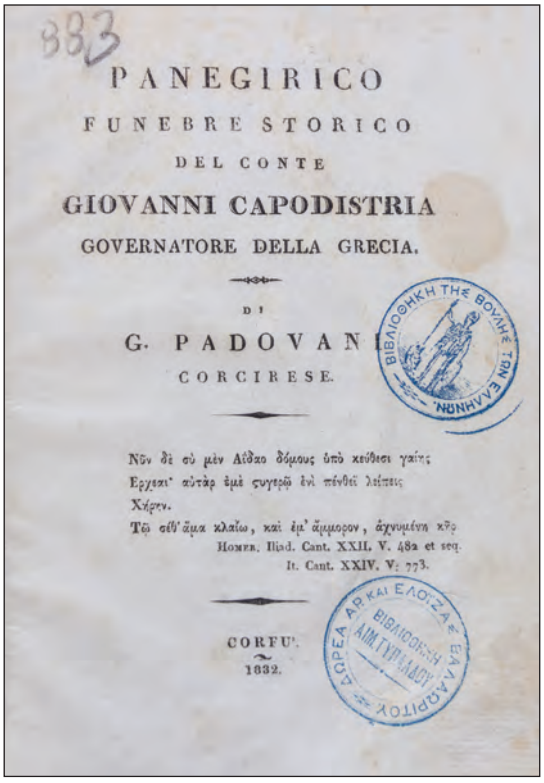
ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΔΙΕΤΥΠΩΜΕΝΗΣ ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ.

1832.

4

5

PANEGIRICO

FUNEBRE STORICO

DEL CONTE

GIOVANNI CAPODISTRIA

GOVERNATORE DELLA GRECIA.

DI

G. PADOVAN

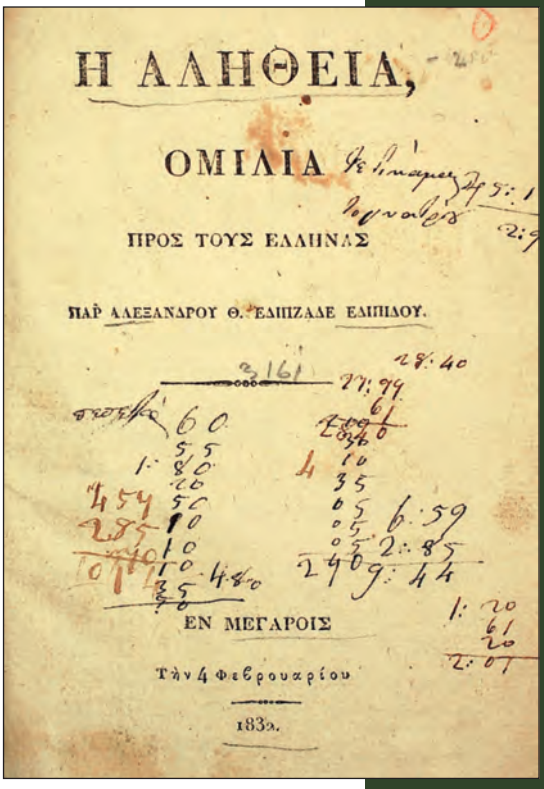
CORCIRESE.

Νῶν δὲ σὺ μὲν Ἀΐδαο δόμους ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Ἔρχεσι· αὐτὰρ ἐμὲ σγυγερῷ ἐνὶ πένθεϊ λείπεις
Χήρην.
Τῷ σεῦ ἄμμα κλαίω, καὶ ἐμ' ἄμμορον, ἀχνυμένη κῆρ

HOMER. Iliad. Cant. XXII. V. 482 et seq.
It. Cant. XXIV. V. 773.

CORFU'.
1832.

6

Η ΑΛΗΘΕΙΑ,

ΟΜΙΛΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

ΠΑΡ' ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Θ. ΕΛΠΙΖΑΔΕ ΕΛΠΙΔΟΥ.

ΕΝ ΜΕΓΑΡΟΙΣ

Τὴν 4 Φεβρουαρίου

1832.

ΑΝΔΡΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΒΙΟΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ

ΚΑΙ

ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. Κ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

Οἷς ἀφιέρωται καὶ ἡ βίβλος.

ὑπὸ

ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΔΟΥΚΑ.

Ὅπως θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

1834.

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ, ΚΑΙ
ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΜ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΕΥΔΑΙΜΟΝΕΙΝ.

ΙΕΡΑΙ ΣΚΙΑΙ·

Ἀνδράσιν ὑμῖν δοκίμοις,
Ὧν κλέος ἀμφὶν ἱκάνει
Πᾶσαν ἀνθρώπων αἶαν,
Ὅσσων Εὐρώπης τέρμα,
Δόξης ἕνεκ' ἀρίστης,
Οἷαν ἔλετε ἔργῳ,
Καθ' ἣν ἐλάχετε τάξιν
Τὸ τεῦχος ἀφοσιοῦται.

Θνητοῖς γὰρ οὔ· ὡς δὲ ζωοῖσι τὴν βίβλον
Δίδωσι δῶρον ἀρετῆς ὑμῖν Δούκας·
Οὔτε γὰρ τεύνασι πάμπαν, ὅσσοις εὐκλεὴς
Βίος γ' ἔην· ἀλλ' ἀντὶ βαιῶν καὶ λυγρῶν
Ῥῦραντο λῆξιν ἄμβροτον, μακαρίην·

Ἀλλ᾽ ἀγρὰ τάδε μὲν οἶδα
Σοφοῖσι περικλείσασι
Φλαύροις φιλοφρονεῖσθαι
Ἔργοις ἐπὶ μεγίστοις·
Ἀλλὰ γ' Ἑλλήνων ἔθνος
Ἄφθιτον στέψει σῆμα
Ἀντὶ ἀγώνων μεγάλων,
Οὓς κάμεθ' ὑμεῖς πρὸ πάτρης·
Ταῦτ' ἐγὼ τάργα ἀρετῆς πολλῆς πλέα,
Ἐφ' οἷσιν ἄσω ἄξιον γ' ὑμῖν ἔπος.

ΧΑΙΡΕΤΕ, ΧΑΙΡΕΤΕ, ΧΑΙΡΕΤΕ.

Οἵοι γὰρ ἔργμασ' ἄριστα πεπράγατο ἐν βίῳ ὠφέλ,
Τούτοις ἡ χάρις ἐν Διὸς ἕδρᾳ ὤπασ' ὀλέσθαι.

7

MÉMOIRES

BIOGRAPHIQUES-HISTORIQUES

SUR

LE PRÉSIDENT DE LA GRÈCE,

LE COMTE JEAN CAPODISTRIAS,

Avec des notes critiques, historiques sur plusieurs événements politiques, ainsi que sur plusieurs personnages étrangers et grecs; accompagnés des pièces justificatives et authentiques pour servir de documents à l'histoire contemporaine, et suivis d'un ouvrage posthume de Capodistrias sur Ali-Pacha de Janina.

PAR

André Papadopoulo-Vrétós,

DOCTEUR EN MÉDECINE, MEMBRE CORRESPONDANT ÉTRANGER DE L'INSTITUT ROYAL D'ENCOURAGEMENT DU ROYAUME DES DEUX-SICILES, ET DE LA SOCIÉTÉ PONTANIENNE DES SCIENCES ET BELLES-LETTRES DE NAPLES, ANCIEN BIBLIOTHÉCAIRE DE L'UNIVERSITÉ IONIENNE, A CORFOU.

TOME PREMIER.

La tombe est un creuset où l'on éprouve l'homme; le comte Capodistrias appartient désormais à l'histoire.
EDMOND.—*Lettres et Documents officiels relatifs aux derniers événements de la Grèce*; pag. 21.

PARIS,

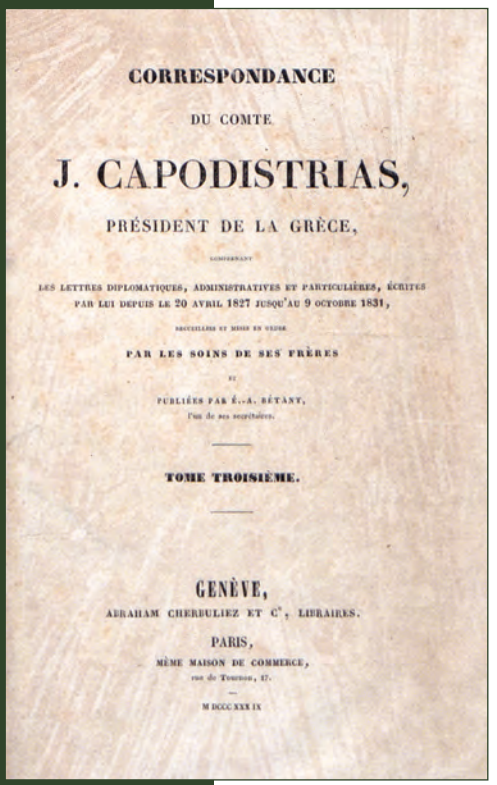
TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES ET Cie,

IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,

RUE JACOB, N° 56.

1837.

9

CORRESPONDANCE

DU COMTE

J. CAPODISTRIAS,

PRÉSIDENT DE LA GRÈCE,

LES LETTRES DIPLOMATIQUES, ADMINISTRATIVES ET PARTICULIÈRES, ÉCRITES PAR LUI DEPUIS LE 20 AVRIL 1827 JUSQU'AU 9 OCTOBRE 1831,

PAR LES SOINS DE SES FRÈRES

ET

PUBLIÉES PAR É...A. BÉTANT,

TOME TROISIÈME.

GENÈVE,

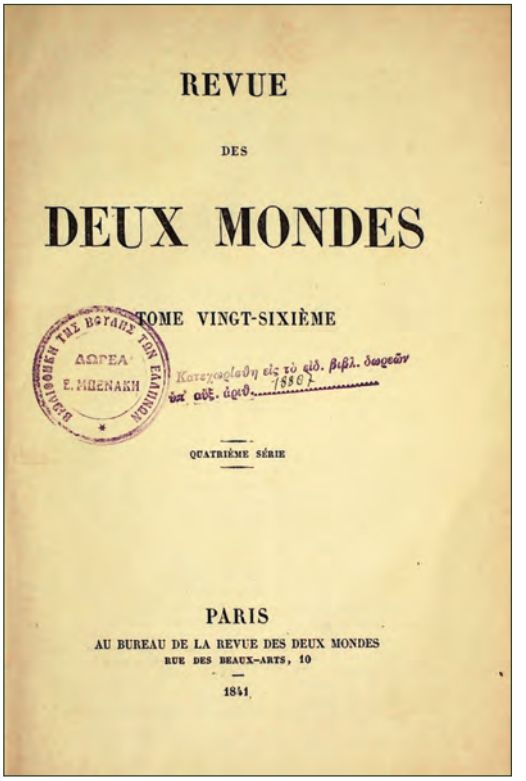
ABRAHAM CHERBULIEZ ET CIE, LIBRAIRES.

PARIS,

MÊME MAISON DE COMMERCE,

M DCCC XXX IX

10

REVUE

DES

DEUX MONDES

TOME VINGT-SIXIÈME

ΔΩΡΕΑ

Κατεγράφθη εἰς τὸ ἐθν. βιβλ. δωρεῶν

ὑπ' αὐξ. ἀριθ.

QUATRIÈME SÉRIE

PARIS

AU BUREAU DE LA REVUE DES DEUX MONDES

RUE DES BEAUX-ARTS, 10

1841

12

11

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ,

ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑΙ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΣΑΙ ΑΠΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1827 ΜΕΧΡΙΣ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1831.

ΣΤΑΛΕΙΣΑΙ ΜΕΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΧΘΕΙΣΑΙ

ΦΡΟΝΤΙΣΙ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΑΥΤΟΥ,

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑ Ε. Α. ΒΕΤΑΝ,

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ ΔΕ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙΣ

Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗ ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΠΑΡΑ

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΣΧΙΝΑ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΤΥΠΟΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΑΔΗ.

1841.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Président de la Grèce

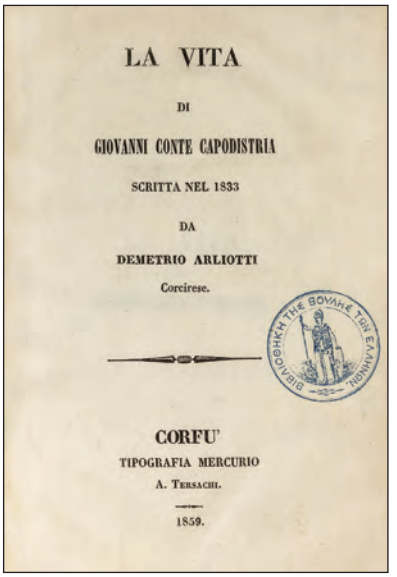
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
ΤΗΣ Γ΄ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΝ
ΥΠΕΡ ΣΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΗΣ

ΚΑΙ
ΠΡΟΤΟΚΟΛΛΟΝ
ΤΗΣ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ
ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

13

LA VITA

DI

GIOVANNI CONTE CAPODISTRIA

SCRITTA NEL 1833

DA

DEMETRIO ARLIOTTI

Corcirese.

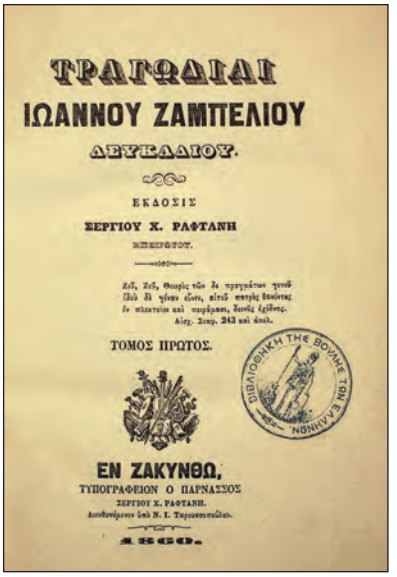
CORFU'

TIPOGRAFIA MERCURIO

A. Tersachi.

1859.

15

ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ

ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ.

1860.

16

10. *Correspondance du Comte Jean Capodistrias, Président de la Grèce, les lettres* […] *recueillies et mises en ordre par les soins de ses frères et publiées par É.-A. Bétant…*, τ. Γ΄, Γενεύη-Παρίσι 1839
Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. *Επιστολαί Ι. Α. Καποδίστρια, Κυβερνήτου της Ελλάδος* […] *συλλεγείσαι μεν και καταταχθείσαι φροντίσι των αδελφών αυτού, εκδοθείσαι δε παρά Ε. Α. Βετάν* […] *ελληνιστί δε εκδίδονται δαπάναις Π.Δ. Στεφανίτση Λευκαδίου, ιατρού, μεταφρασθείσαι εκ του γαλλικού παρά Μιχαήλ Γ. Σχινά*, τ. Α΄, Αθήνα 1841
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Arthur-Joseph de Gobineau, «Capodistrias», *Revue des deux mondes*, τ. 26, Παρίσι 1841, σσ. 234-271
Βιβλιοθήκη της Βουλής

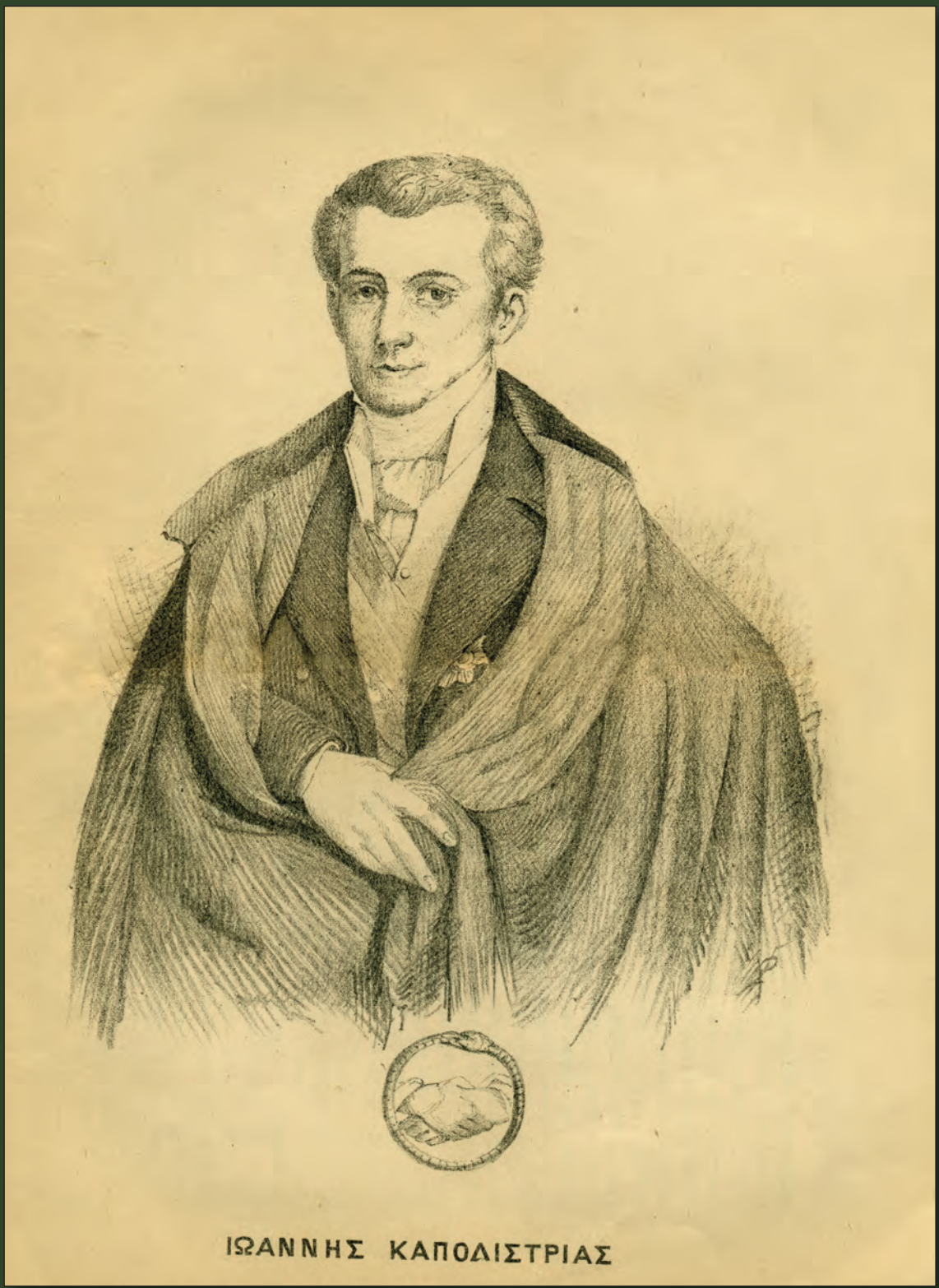
13. Πρακτικά της Εθνοσυνέλευσης της Γ΄ Σεπτεμβρίου· περιλαμβάνεται ψήφισμα για την ανέγερση ανδριάντα του Ιω. Καποδίστρια στην πλατεία των Τριών Ναυάρχων στο Ναύπλιο. Υπογράφουν, μεταξύ άλλων ο εκτελών καθήκοντα Προέδρου, Αντιπρόεδρος Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ο Ανδρέας Μεταξάς και ο Ιωάννης Κωλέττης, 16.3.1844
Χειρόγραφος κώδικας
Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια
Λιθογραφία, Αθήνα 1859
Πολεμικό Μουσείο Αθηνών

15. Δημήτριος Αρλιώτης, *La vita di Giovanni Conte Capodistria, scritta nel 1833 da Demetrio Arliotti Corcirese*, Κέρκυρα 1859.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Ιωάννης Ζαμπέλιος, «Ιωάννης Καποδίστριας. Τραγωδία Ογδόη», *Τραγωδίαι Ιωάννου Ζαμπελίου Λευκαδίου*, τ. Α΄-Β΄, Ζάκυνθος 1860
Βιβλιοθήκη της Βουλής

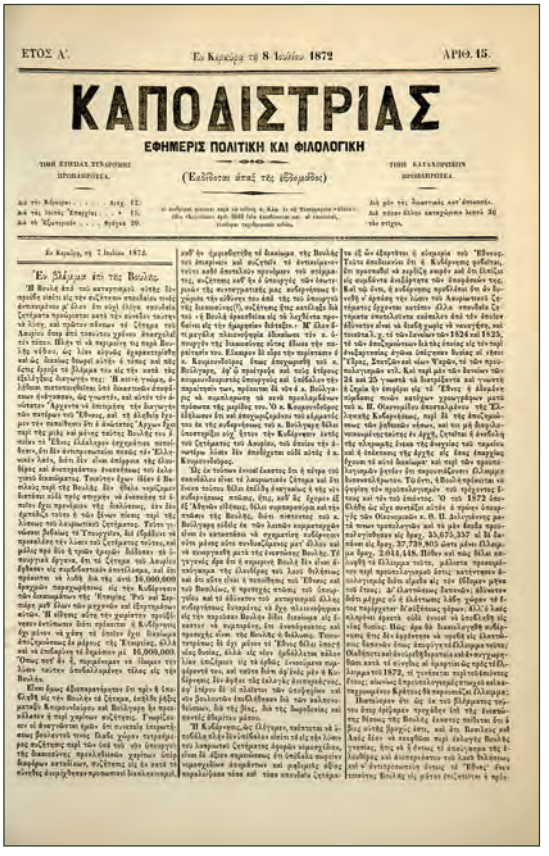
17. Αλληγορική σύνθεση που αναφέρεται στην Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα το 1864: νεαρή κόρη, η Επτάνησος, οδηγούμενη από τον Ιω. Καποδίστρια, παραδίδεται σε γυναίκα, την Ελλάδα, που της επιθέτει στεφάνι στο κεφάλι
Ακουατίντα
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΧΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΑΙΑΠΑΤΕ
ΙΕΡΑ
ΚΕΙΜΗΛΙΑ
1821
25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1821
ΓΕΡΜΑΝΟΣ
ΑΛΛΙΛΕΙΣ
25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

ΕΤΟΣ Α'. Εν Κερκύρᾳ τῇ 8 Ἰουλίου 1872 ΑΡΙΘ. 15.

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

(Ἐκδίδεται ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος)

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 7 Ἰουλίου 1872.

Ἐξ Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀπὸ τοῦ παντερινοῦ σήμερα δὲν προῆλθε εἰσέτι εἰς τὴν συζήτησιν σπουδαίου τινὸς ἀντικειμένου μ' ὅλον ὅτι πᾶσι εἶχεν καταδειχθῆ ζητήματα προόρισται κατὰ τὰς συνεδρίας ταύτας νὰ λύσῃ, καὶ πρώτιστον πάντων τὸ ζήτημα τοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῶν τοιούτων χρόνων ἀναγκαίου τὸν τόπον. Πλὴν τί νὰ περιμένῃ τις παρὰ Βουλῆς τοιᾶσδε, ἧς λίαν κύριος ἐγκαθιστάμενος καὶ ὡς ἔπειτας δικαιοῦ αὐτὸν ὁ τύπος καὶ τὰς ἔσεις ἐρωτᾷ τὸ βλέμμα του εἰς τὸν κατὰ τὰς ἐξελίξεις διατηρητὴν της; Ἡ αὐτοῦ γνώμη, ἀλλήθεια πατεντοφόρος ἀπὸ δικαστικοῦ ἀνδρὸς ἔσεως ἐφέτους, ὡς γνωστόν, καὶ αὐτὸν τὸν ὑπουργὸν Δρόμεα νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν διατηρητὴν τῶν πατέρων τοῦ Ἔθνους, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐμοὶ τὸν ταπεινοῦντι ὅτι ὁ σώστατος Ἄρχων ἔχει περὶ τῆς μαύρης καὶ μόνης ταύτης Βουλῆς τοιοῦτο ὑπόληψιν ὁποίαν ἐπιτρέπουσιν ἐπιτρέπουσιν ἐπιτρέπουσι

18. *Καποδίστριας, Εφημερίς Πολιτική και Φιλολογική*
Έτος Α΄, αρ. 15, Κέρκυρα 8.7.1872
Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Λαυρέντιος Σ. Βροκίνης, *Βιογραφικά σχεδάρια των εν τοις γράμμασιν, ωραίαις τέχναις και άλλοις κλάδοις του κοινωνικού βίου διαλαμψάντων Κερκυραίων...*, τεύχος Α΄, Κέρκυρα 1877
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. «Ο ανδριάς του Κυβερνήτου εν Κερκύρα»
Ξυλογραφία από: *Έσπερος*, Λειψία 1/13.5.1887
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Μιχαήλ Σ. Ιδρωμένος, *Λόγος εις την εορτήν της πεντηκονταετηρίδος τού υπέρ της Ελληνικής Ανεξαρτησίας Αγώνος, Εκφωνηθείς τη 11/23 Απριλίου 1871 παρά τον τάφον του Κυβερνήτου Ιωάννου Καποδιστρίου*, [Κέρκυρα 1871]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. «Οι Πρωτεργάται της Ελληνικής Παλιγγενεσίας: Ιωάννης Καποδίστριας - Ρήγας Φεραίος»
Έγχρωμη λιθογραφία, *Νέος Αριστοφάνης*, Αθήνα 13.5.1889
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

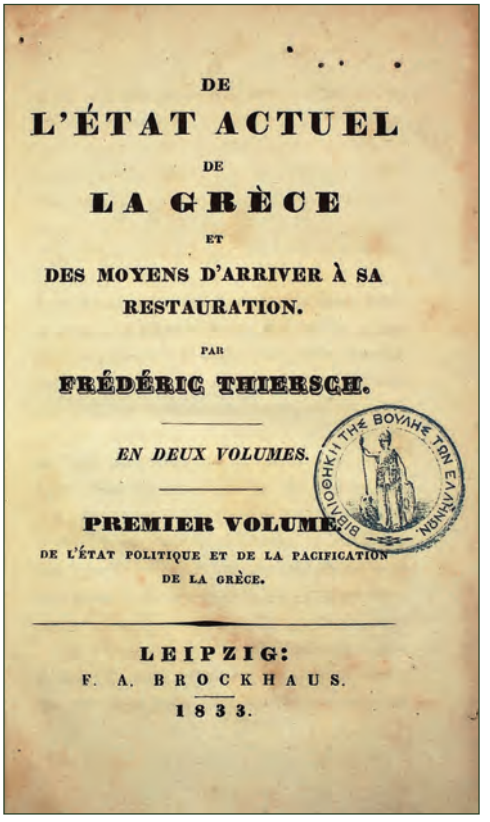
23. Frédéric Thiersch, *De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration*, τ. 1-2, Λειψία 1833
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Karl Mendelssohn-Bartholdy, *Ιστορία της Ελλάδος από της εν έτει 1453 αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως υπό των Τούρκων μέχρι των καθ' ημάς χρόνων*, μεταφρασθείσα εκ του γερμανικού υπό Αγγέλου Βλάχου, τ. Β΄, Αθήνα 1876
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Αναστάσιος Ν. Γούδας, «Καποδίστριας», στο: *Βίοι Παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Ζ΄, Αθήνα 1875
Βιβλιοθήκη της Βουλής

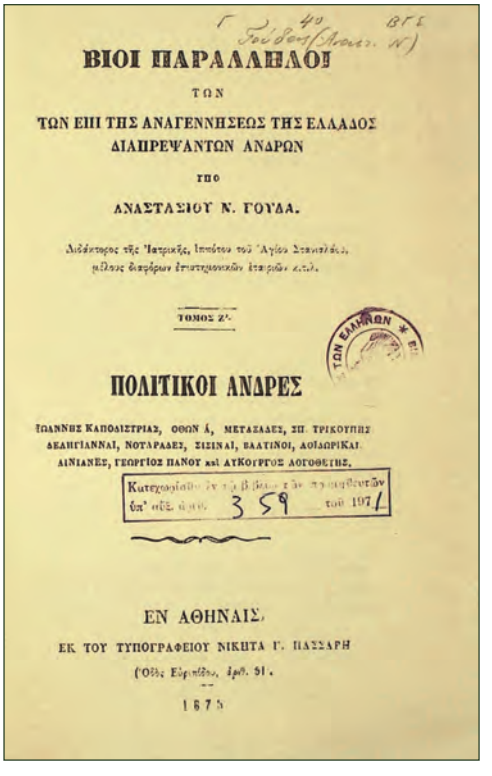
26. Τρύφων Ε. Ευαγγελίδης, *Ιστορία του Ιωάννου Καποδιστρίου, Κυβερνήτου της Ελλάδος (1828-1831)*, Αθήνα 1894
Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. Α.Μ. Ιδρωμένος, *Ιωάννης Καποδίστριας, Κυβερνήτης της Ελλάδος*, Αθήνα 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

DE
L'ÉTAT ACTUEL
DE
LA GRÈCE
ET
DES MOYENS D'ARRIVER À SA
RESTAURATION.
PAR
FRÉDÉRIC THIERSCH.
EN DEUX VOLUMES.
PREMIER VOLUME
DE L'ÉTAT POLITIQUE ET DE LA PACIFICATION
DE LA GRÈCE.
LEIPZIG:
F. A. BROCKHAUS.
1833.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

23

25

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ
ΤΩΝ
ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΙΑΠΡΕΨΑΝΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ
ΥΠΟ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΑ.
ΤΟΜΟΣ Ζ'.
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΑΝΔΡΕΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΟΘΩΝ Α, ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ, ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
ΣΚΑΝΤΖΙΑΝΝΑΙ, ΝΟΤΑΡΑΔΕΣ, ΣΙΣΙΝΑΙ, ΒΑΛΤΙΝΟΙ, ΑΟΪΔΟΡΙΚΑΙ
ΑΙΝΙΑΝΕΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΟΥ και ΑΥΚΟΥΡΓΟΣ ΑΟΓΟΘΕΤΗΣ.
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑ Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ
1875
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΝΕΟΣ ΑΡΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΝ 9 ΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 18

ΟΙ ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ Ε

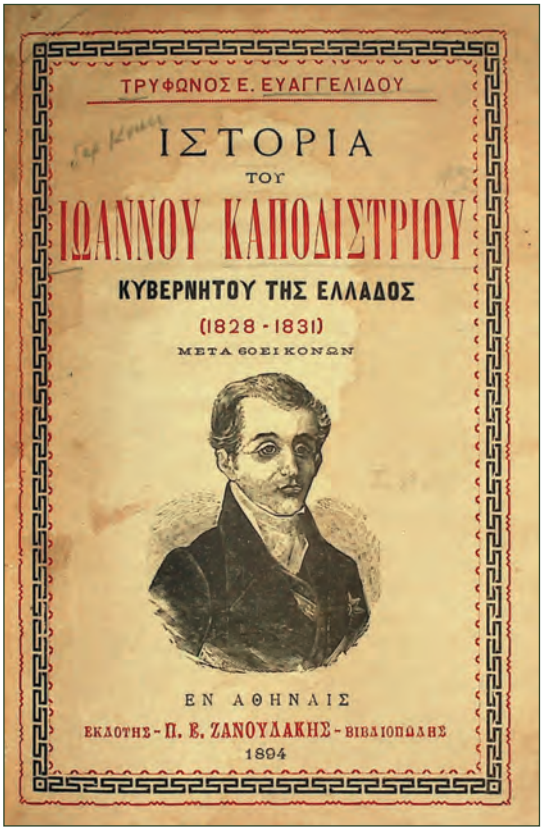
ΣΤΟΦΑΝΗΣ

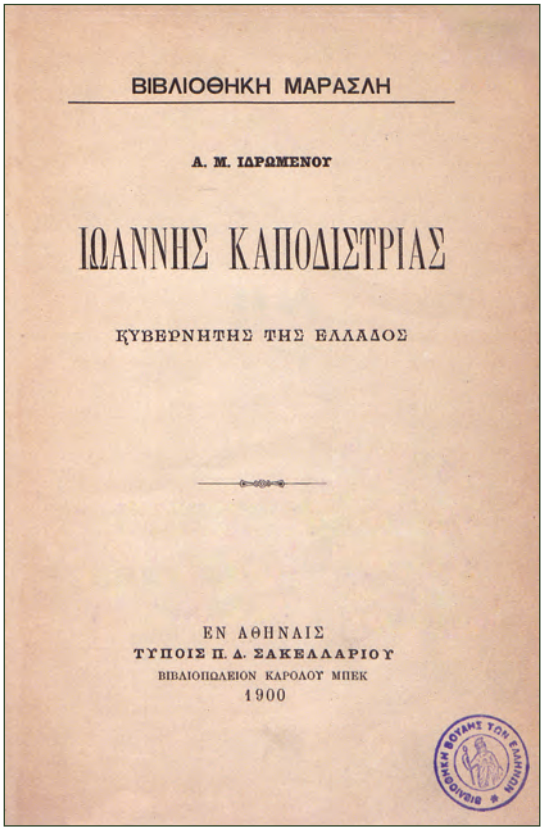
ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

331. ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΑΥΣΤΡΙΑΚΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

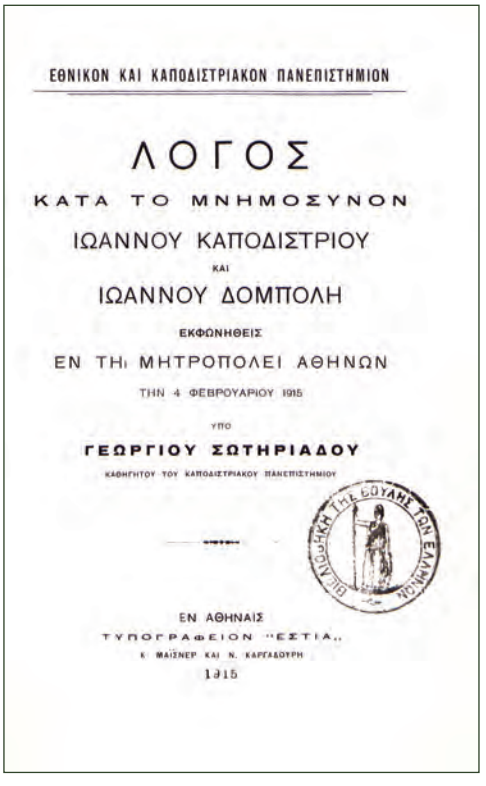

26

27

29

28. Έγγραφο του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως προς το Υπουργείο Εξωτερικών σχετικά με τη διαθήκη (4.2.1849) του Ιωάννη Δομπόλη «δι' ης εκληροδότησε την περιουσίαν του εκ 285.744 ρουβλίων, (ήδη μετά των τόκων των εις 3.777. 255 και 37 φράγκα) προς οικοδομήν και συντήρησιν Πανεπιστημίου κληθησομένου "Καποδιστριακόν"», Αθήνα 8.8.1894
Βιβλιοθήκη της Βουλής

29. Γεώργιος Σωτηριάδης, *Λόγος κατά το μνημόσυνον Ιωάννου Καποδιστρίου και Ιωάννου Δομπόλη εκφωνηθείς εν τη Μητροπόλει Αθηνών την 4 Φεβρουαρίου 1915*, Αθήνα 1915
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Πανεπιστήμιον Αθηνών, *Τα κατά την τελετήν των αποκαλυπτηρίων του ανδριάντος του Ιωάννου Καποδιστρίου*, Αθήνα 1932
Στο έντυπο περιλαμβάνεται ο λόγος που εκφώνησε ο καθηγητής Ιστορίας Μιχαήλ Βολονάκης στις 20 Δεκεμβρίου 1931, κατά τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα στο προαύλιο του Πανεπιστημίου
Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το Υπουργειον
των Εκκλησιαστικων και της Δημοσιας
Εκπαιδευσεως

Εν Αθηναις τη 8 Αυγούστου 1894.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ
08566 ΤΗΝ - 9 Αυγούστου 1894
ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΜΗΜΑ 13
ΘΥΡΙΣ 60
ΦΑΚΕΛΛΟΣ 2.

Αρ. Πρωτ. 14401
Διεκπ. 12227

Προς
το Υπουργειον των Εξωτερικων.

Η υπηρεσια του παρ' ημιν Υπουργειου
εχει υπ' οψιν το υπ' αριθμ. 285,744 φυλλαδιον
Πετρουπόλεως εν τη Ημερ. 4. Σε-
πτεμβριου 1894 ιδιωτικης διαθηκης του Γ.
Δομφορτ, δι' ης αφηρεθη την περιουσιαν
του επι 285,744 φουντων, (ητις μετα την τελει-
ωσιν εις 3,777,255 ½ 37 φραγκα) φορος επιδοσεως και
ενσημου Παντοιοδυναμου υπαδιοφερου α' κλα-
σεως διαφορου".

Παρακαλουμεν λοιπον, εναρεστουμενοι, ινα
μας διαταξητε, ινα ειδοποιηθη η αποδοχη τουτου
παρα της εν Πετρουπόλει Πρεσβειας της Α. Μ.
ως και τα χαρτοσημα δια τα οποια υπο-
κειται η δηλωσις αυτη, οσα τελος οφειλει.

Εαν δεν υπαρχη τι αντιρρησεως παλαιοτερα

32

Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ

ΤΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

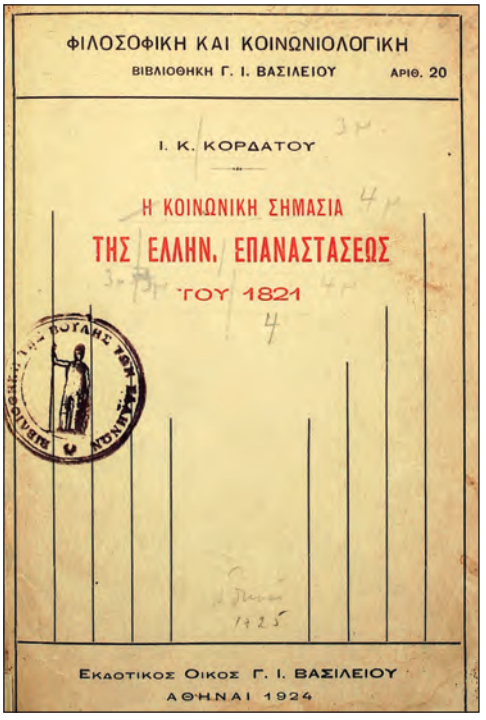
ΠΡΟΛΟΓΟΣ. - ΕΙΣΑΓΩΓΗ. - ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ. - ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ. - ΟΙ ΦΥΛΕΤΙΚΕΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ. - Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821. - ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ. - ΟΘΩΝ Α'. - ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. - ΚΙΝΗΜΑ ΓΟΥΔΗ. - ΔΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ. - ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ. - ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΡΕΥΜΑΤΑ - ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΟΦΡΟΝΩΝ, ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ, ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ. - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. - ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΠΡΩΤΗ ΧΙΛΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ "ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ"
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ
1919

33

34

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Γ. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 20

Ι. Κ. ΚΟΡΔΑΤΟΥ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ 1821

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 1924

31. Ο ανδριάντας του Ιωάννη Καποδίστρια, έργο του γλύπτη Γεωργίου Μπονάνου, στον προαύλιο χώρο του Πανεπιστημίου Αθηνών
Φωτογραφία: Ηλίας Γεωργουλέας (www.athenssculptures.com)

32. Μετάλλιο για τα 150 χρόνια του Πανεπιστημίου Αθηνών: στη μία όψη, προσωπογραφία του Ιω.Καποδίστρια, και στην άλλη, παράσταση του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Μουσείο Μπενάκη

33. Γ. Σκληρός, *Τα σύγχρονα προβλήματα του ελληνισμού*, Αλεξάνδρεια 1919
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Ι.Κ. Κορδάτος, *Η κοινωνική σημασία της Ελλην. Επαναστάσεως του 1821*, Αθήνα 1924
Βιβλιοθήκη της Βουλής

35. «Διατί πρέπει το κράτος να ελέγχη την παιδείαν. Η εκπαίδευσις επί Καποδιστρίου και εις την αρχαίαν Ελλάδα», *Η Νεολαία, επίσημον όργανον... της «Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας της Ελλάδος»*, αρ. 23, Μάρτιος 1939, σσ. 745-747
Βιβλιοθήκη της Βουλής

36. Τάσος Αθανασιάδης, *Ταξίδι στη μοναξιά. Χρονικό από τη ζωή του Καποδίστρια*, Αθήνα 1972
Βιβλιοθήκη της Βουλής

37. Γιώργος Θεοτοκάς, «Αντάρα στ' Ανάπλι. Σχεδίασμα τραγωδίας», στο: Γ. Θεοτοκάς, *Θέατρο*, Αθήνα 1944
Συλλογή Λιλής Αλιβιζάτου

38. Νίκος Καζαντζάκης, «Καποδίστριας», στο: Ν. Καζαντζάκης, *Θέατρο: τραγωδίες με διάφορα θέματα*, Αθήνα 1956
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Θ.Δ. Φραγκόπουλος, *Καποδίστριας. Θέατρο*, Αθήνα 1959
Βιβλιοθήκη της Βουλής

40. Αλέξανδρος Ι. Δεσποτόπουλος, *Ο Κυβερνήτης Καποδίστριας και η απελευθέρωσις της Ελλάδος*, Αθήνα 1996
Βιβλιοθήκη της Βουλής

41. Απ.Β. Δασκαλάκης, *Κοραής και Καποδίστριας. Οι κατά του Κυβερνήτου λίβελλοι*, Αθήνα 1958
Βιβλιοθήκη της Βουλής

42. Σπυρίδων Δ. Λουκάτος, *Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η Επτάνησος Πολιτεία*, Αθήνα 1959
Βιβλιοθήκη της Βουλής

43. Δημήτριος Βερναρδάκης, *Καποδίστριας και Όθων. Επιστολιμαία βιβλιοκρισία*, Αθήνα 1967
Βιβλιοθήκη της Βουλής

44. C.M. Woodhouse, *Capodistria. The Founder of Greek Independence*, Λονδίνο 1973
Βιβλιοθήκη της Βουλής

45. Κώστας Δαφνής (επιμ.), *Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια*, τ. Α΄, Κέρκυρα 1976
Βιβλιοθήκη της Βουλής

46. Γρηγόριος Δαφνής, *Ιωάννης Α. Καποδίστριας. Η γένεση του ελληνικού κράτους*, Αθήνα 1976
Βιβλιοθήκη της Βουλής

47. *Δάφνη στον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια. Διακόσια χρόνια από τη γέννησή του*, Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ἡ Νεολαία

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ, ΗΘΙΚΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ, ΤΗΣ «ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»

ΔΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΝΑ ΕΛΕΓΧΗ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑΝ

Ἡ ἐκπαίδευσις ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Α΄.

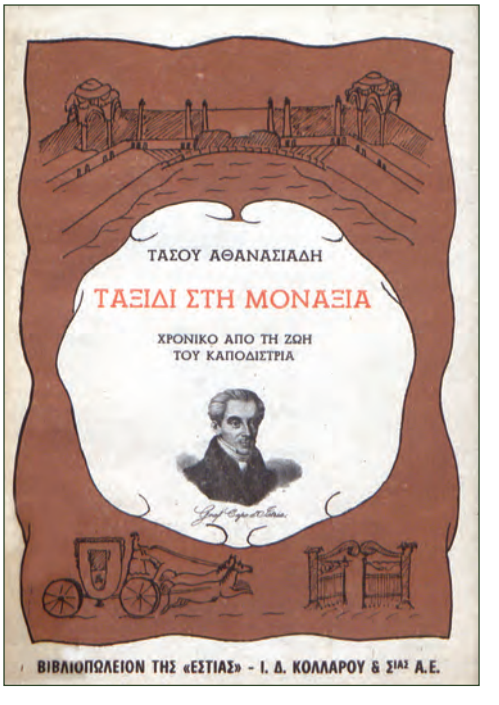
Ἀξίζει νὰ ἐξουν θέσιν εἰς τὰς σηλίας τῆς «Νεολαίας» αἱ σκέψεις τὰς ὁποίας προεκάλεσαν εἰς «Ἑλληνα πατριώτην» τὰ δύο τελευταῖα ἄρθρα μας διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν.

«Θὰ ἐπιτρέψετε, μᾶς γράφει, καὶ εἰς ἕνα ἀνθρωπον ὁ ὁποῖος δὲν ἀνήκει πλέον εἰς τὰς τάξεις τοῦ καθορίζει, ἀπὸ ἀπόψεως ἡλικίας ἢ λέξις ντετοιλαίου, νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ ἔργον σας, διότι πιστεύει ὅτι μόνον μία ἀρτίως διαμορφουμένη καὶ διαπαιδαγωγουμένη γενὸς δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ λαμπρὸν μέλλον ποὺ ἡμποροῦν ἀκόμη νὰ ἔχουν ἡ Ἑλλὰς μας καὶ ἡ ἑλληνικὴ φυλή. Μὴ πρὸς κακοφαντισμὸν τῶν ἐπαινούντων, τῶν δημοσιογράφων καὶ ὅλου τοῦ πλήθους τῶν Ἑλλήνων ποὺ φαντάζονται ὅτι κατέχουν τὴν τελειότητα τῆς σοφίας! ἡ νεολαία αὐτὴ καὶ καμμία ἄλλη εἶναι ἡ αὐγὴ τοῦ νέου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἂν θελήσωμεν νὰ προσέξωμεν ὀλίγον θὰ ἴδωμεν ὅτι εἰς κάθε ἐποχὴν ἡ ἑλληνικὴ ἀκμὴ συμπίπτει μὲ τὰς περιόδους ἐκείνας τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ πολιτεία εἶχε τὸν ἀπόλυτον ἔλεγχον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ αὐτὴ ἔδιδε τὸν τόνον καὶ τὴν μορφὴν εἰς τὴν παιδείαν.

Ἐξ ἄλλου δὲν φαντάζομαι νὰ ὑπάρξουν ἄνθρωποι τόσον κακόπιστοι ὥστε νὰ παρερμηνεύσουν τὴν φράσιν: «Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι λαὸς ἀγροτῶν καὶ τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκπαιδεύονται παρὰ ὡς ἀγρόται καὶ τεχνῖται καὶ ἐργάται, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμε εἰς τὸ ἄρθρον σας τῆς 4ης Μαρτίου. "Αν μοῦ ἐπιτρέπατε, θὰ ἀνέτρεχα ὀλίγον εἰς τὸ παρελθὸν διὰ νὰ φέρω εἰς τὴν μνήμην ἕνα ἄλλο ἀνάλογίζον εἰς τὸ ἑλληνικὸν στερέωμα ὄνομα: τὸ τοῦ Καποδιστρίου. Μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εὑρέθη εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τὸν αἱμόφυρτον καὶ φορτωμένον χαυνώσεως πληγάς, δὲν ἐδυσκολεύθη ν' ἀντιληφθῇ τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ διὰ ν' ἀποδώσῃ ὁ πάντοτε ζωντανὸς ἑλληνικὸς λαὸς ὅτι καλύτερον ἐκρυβεν εἰς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς του. Δὲν ἤργησεν ὅμως καὶ νὰ εὑρεθῇ ἔμπροσθεν εἰς ἕνα κενὸν λογαριασμοῦ, αὐτὸν τὸν ἴδιον ποὺ ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ μὴ ὁμιλῇ ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Ἀλβανία καὶ αὐτὴ ἡ Βουλγαρία Ἑλλη-

745

35

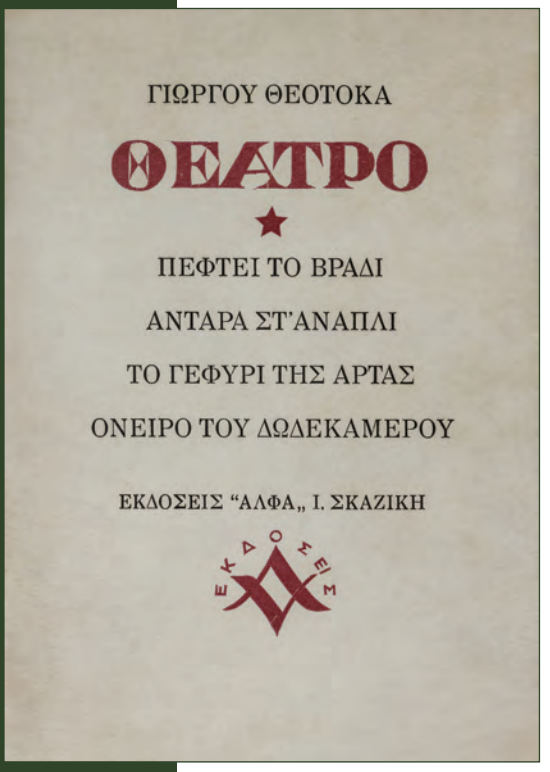

ΤΑΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

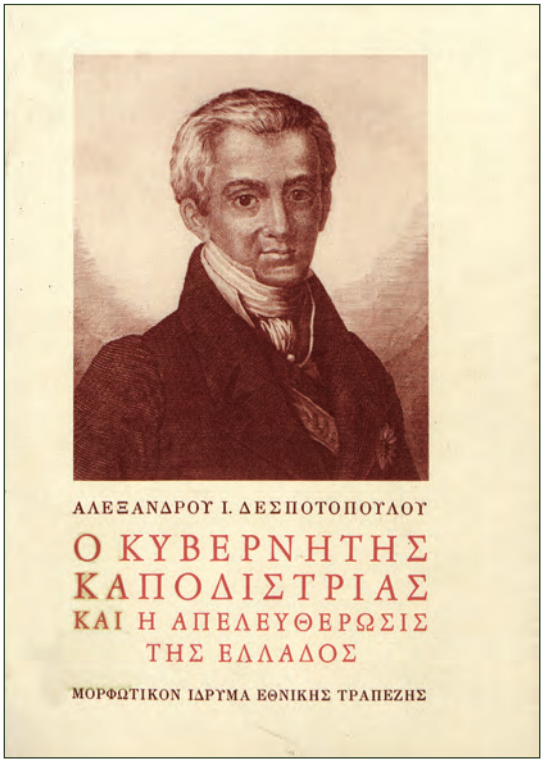
ΧΡΟΝΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» - Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.

36

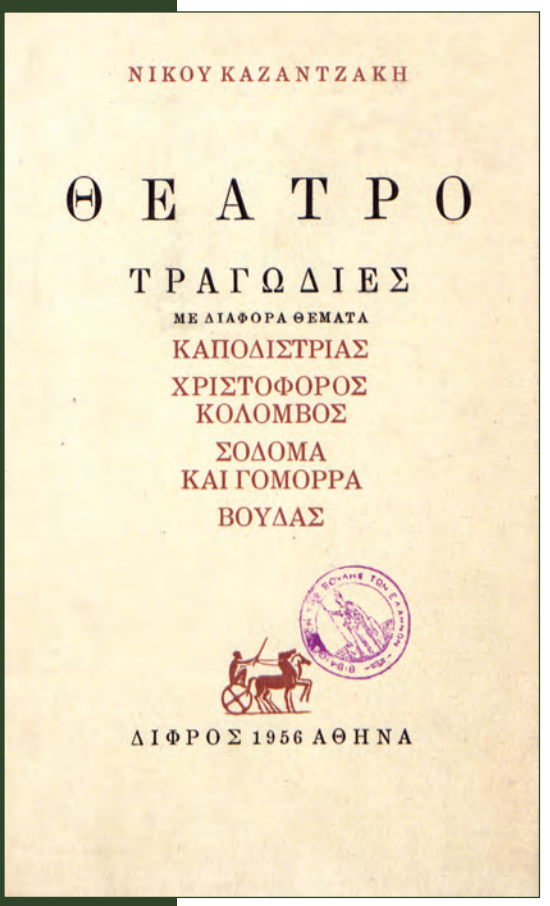

ΓΙΩΡΓΟΥ ΘΕΟΤΟΚΑ
ΘΕΑΤΡΟ
ΠΕΦΤΕΙ ΤΟ ΒΡΑΔΙ
ΑΝΤΑΡΑ ΣΤ'ΑΝΑΠΛΙ
ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ
ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΜΕΡΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΛΦΑ„ Ι. ΣΚΑΖΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

37

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ
Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

40

38

ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ
ΘΕΑΤΡΟ
ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ
ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ
ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ
ΒΟΥΔΑΣ
ΔΙΦΡΟΣ 1956 ΑΘΗΝΑ

39

Θ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΘΕΑΤΡΟ
ΑΘΗΝΑ 1959

ΑΠ. Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

ΚΟΡΑΗΣ
ΚΑΙ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

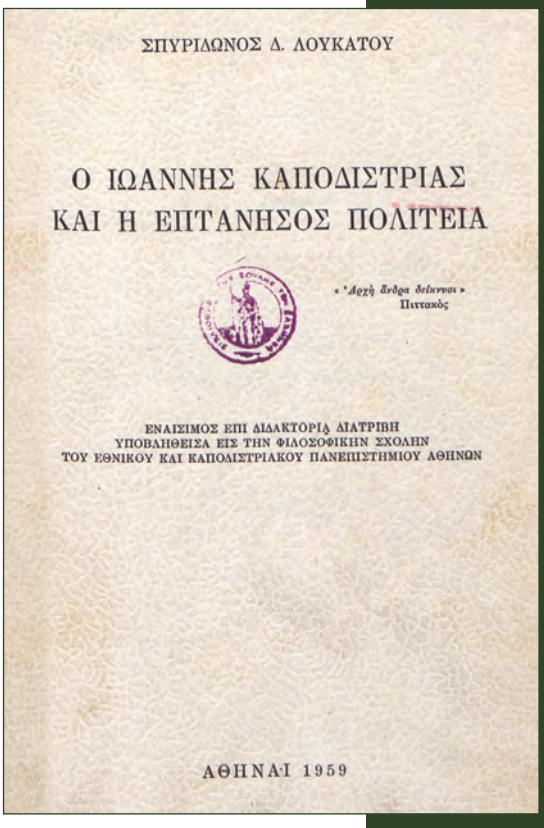
ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΛΙΒΕΛΛΟΙ

*

Υπούλη Β. Δασκαλάκη
7844 8

ΑΘΗΝΑΙ
1958

41

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Δ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΚΑΙ Η ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

« Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι »
Πιττακός

ΕΝΑΙΣΙΜΟΣ ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΑ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΥΠΟΒΑΛΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1959

42

43

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

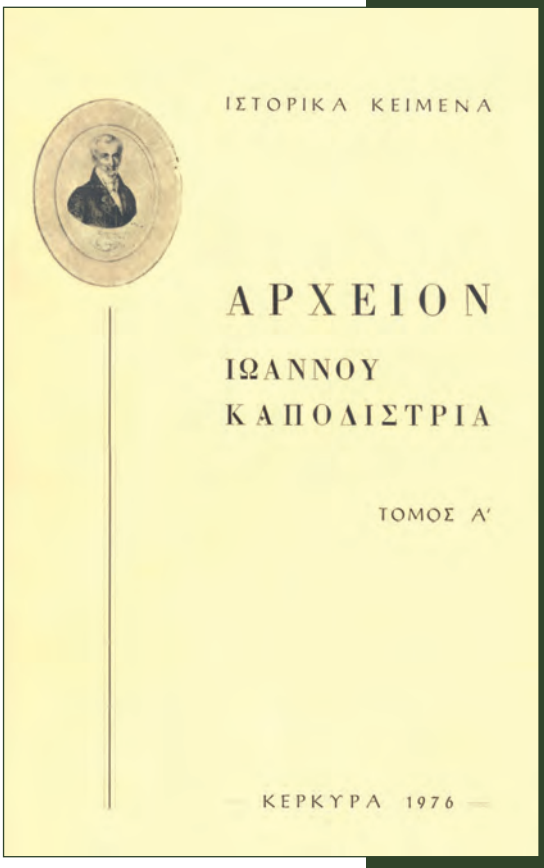
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
& ΟΘΩΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Δευτέρα έκδοσις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΛΑΞΙΑ

ΑΡΧ. 20

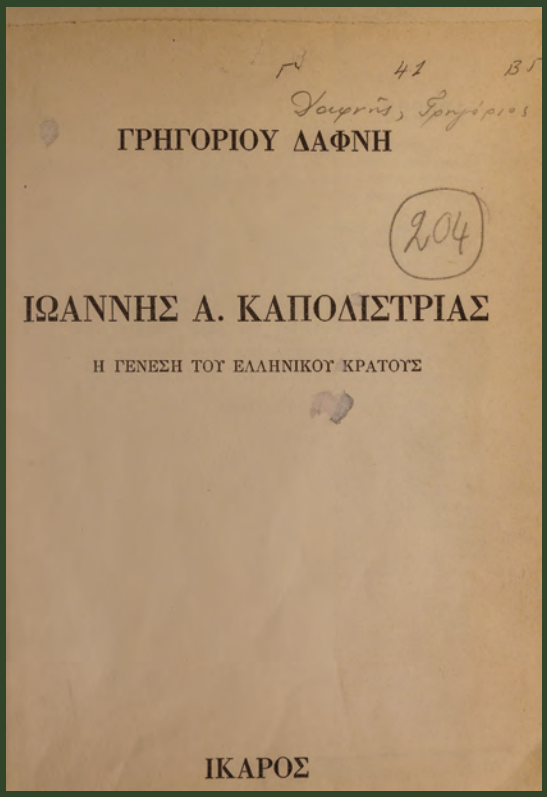
45

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

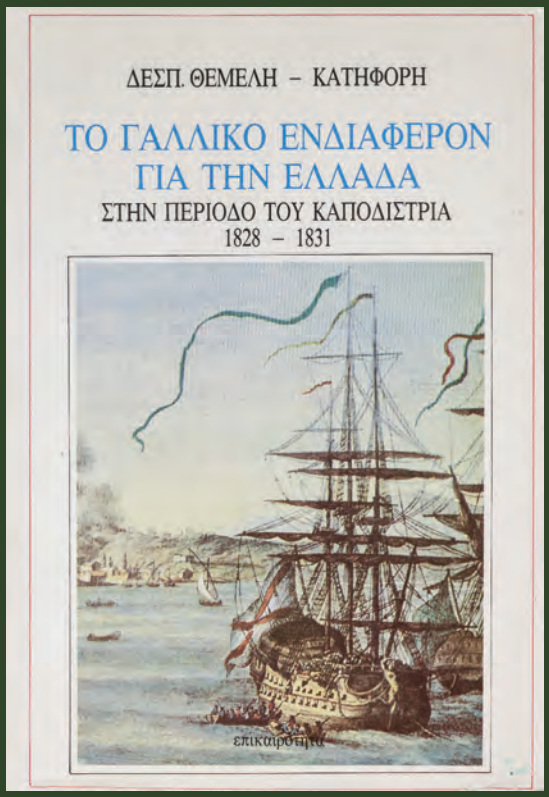
ΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

ΤΟΜΟΣ Α'

ΚΕΡΚΥΡΑ 1976

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΔΑΦΝΗ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΙΚΑΡΟΣ

46

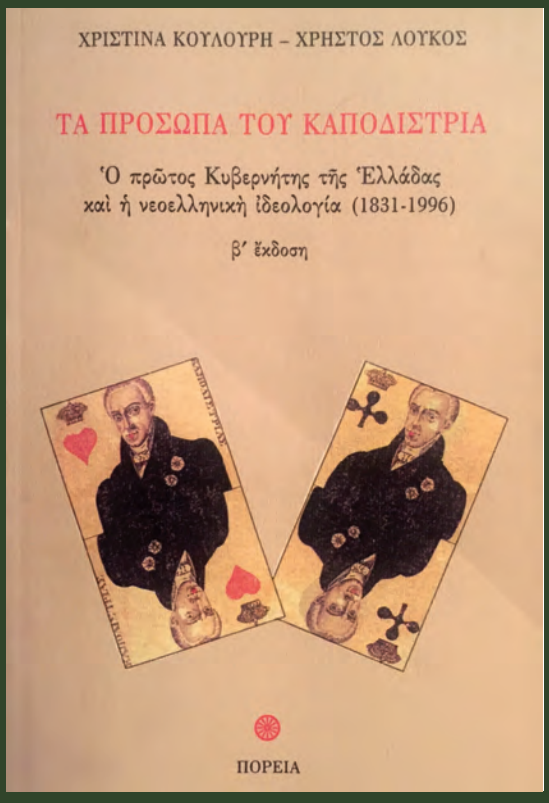

ΔΕΣΠ. ΘΕΜΕΛΗ – ΚΑΤΗΦΟΡΗ
ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
1828 – 1831

49

50

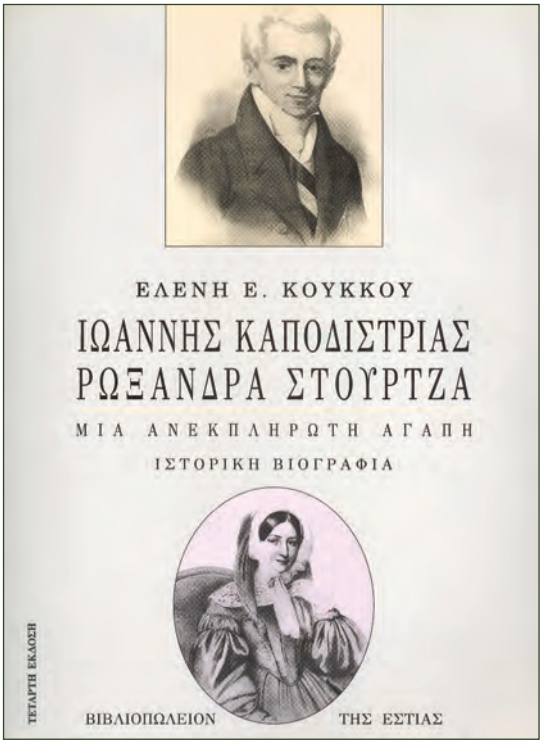

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ
Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΙΩ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ 1828–1831
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΘΕΜΕΛΙΟ

52

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΡΗ – ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ
ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
Ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδας καὶ ἡ νεοελληνικὴ ἰδεολογία (1831-1996)
β΄ ἔκδοση
ΠΟΡΕΙΑ

53

54

48. Βασίλης Κρεμμυδάς, «Ένας αντικαποδιστριακός συνωμότης», στο: *Μια μέρα...*, έκδ. Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1988, σσ. 259-273
Βιβλιοθήκη της Βουλής

49. Δέσπ. Θεμελή-Κατηφόρη, *Το γαλλικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα στην περίοδο του Καποδίστρια, 1828-1831*, Αθήνα 1985
Βιβλιοθήκη της Βουλής

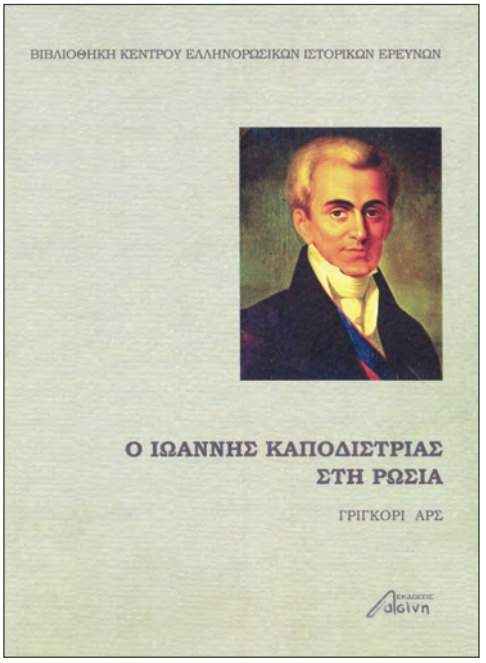
50. Χρήστος Λούκος, *Η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια, 1828-1831*, Αθήνα 1988
Βιβλιοθήκη της Βουλής

51. Απόστολος Βακαλόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού. Η μεγάλη Ελληνική Επανάσταση*, τ. Η΄ (1828 - 27 Σεπτ. 1831): *Ιωάννης Καποδίστριας ή η επώδυνη γένεση του νεοελληνικού κράτους*, Θεσσαλονίκη 1988
Βιβλιοθήκη της Βουλής

52. Χριστίνα Κουλούρη - Χρήστος Λούκος, *Τα πρόσωπα του Καποδίστρια. Ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας και η νεοελληνική ιδεολογία (1831-1996)*, Αθήνα 2012
Βιβλιοθήκη της Βουλής

53. Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας: ο άνθρωπος, ο διπλωμάτης (1800-1828)*, Αθήνα 2005
Βιβλιοθήκη της Βουλής

54. Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας - Ρωξάνδρα Στούρτζα: μια ανεκπλήρωτη αγάπη. Ιστορική βιογραφία*, Αθήνα 1998
Βιβλιοθήκη της Βουλής

55

55. Γκριγκόρι Αρς, *Ο Ιωάννης Καποδίστριας στη Ρωσία*, Αθήνα 2015
Βιβλιοθήκη της Βουλής

56. Λεύκωμα από την έκθεση «Ιωάννης Καποδίστριας: ο πρωτομάρτυρας της νέας Ελλάδας», την οποία οργάνωσε η Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου στο Ναύπλιο, 2008
Βιβλιοθήκη της Βουλής

57. «Το Όραμα του Ιωάννη Καποδίστρια»
Μολύβι σε πανί: Δημήτρης Κρέτσης
Συλλογή Δ. Κρέτση

58. «Το Όραμα»
Λάδι σε καμβά: Δικαία Δεσποτάκη, 2016
Συλλογή Δ. Δεσποτάκη

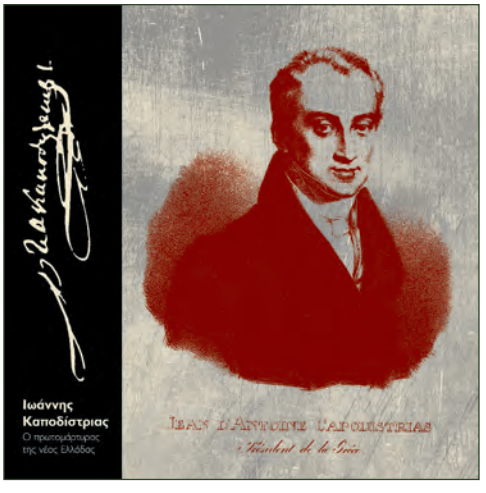
59. «Σαν να φύσηξε αέρας»
Μολύβι και νεροχρώματα: Παρασκευή Κούκκου, 2016
Συλλογή Π. Κούκκου

60-61. Το σπίτι όπου διέμενε ο Ιω. Καποδίστριας στη Γενεύη της Ελβετίας κατά το διάστημα 1822-1827 και σχετική αναμνηστική πλάκα
Φωτογραφίες: Γιάννης Παπαχρήστου

62. Άποψη της πόλης της Κέρκυρας, με το Μέγαρο Καποδίστρια στο Κέντρο· σήμερα το κτήριο στεγάζει τμήματα του Ιονίου Πανεπιστημίου
Φωτογραφία: Μαρίνα Κοντζιάλη

63. Το σπίτι του Ιω. Καποδίστρια στην Κουκουρίτσα της Κέρκυρας· σήμερα Μουσείο Καποδίστρια
Φωτογραφία: Μαρίνα Κοντζιάλη

56

64. Οικόσημο της οικογένειας Καποδίστρια στα Επισκοπιανά Κέρκυρας
Φωτογραφία: Μαρίνα Κοντζιάλη

65. Ο τάφος του Ιω. Καποδίστρια στη Μονή Πλατυτέρας στην Κέρκυρα
Φωτογραφία: Μαρίνα Κοντζιάλη

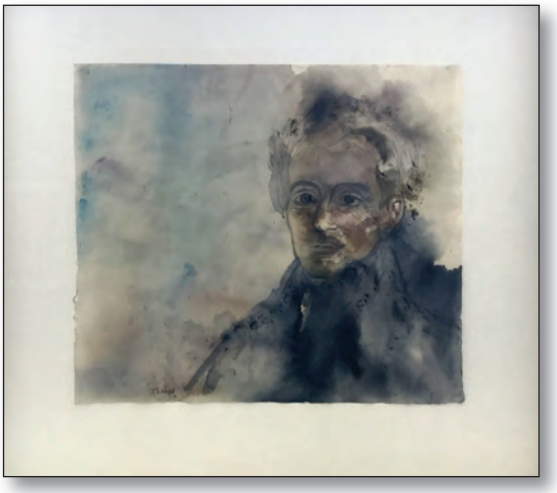
66. Ο ανδριάντας του Ιω. Καποδίστρια στην πόλη της Κέρκυρας· άρχισε να φιλοτεχνείται από τον γλύπτη Λεωνίδα Δρόση και ολοκληρώθηκε από τον μαθητή του Γεώργιο Ξενάκη το 1885
Φωτογραφία: Μαρίνα Κοντζιάλη

57

58

59

60

ICI DEMEURA
DE 1822 A 1827
JEAN CAPODISTRIAS
DE CORFOU
CITOYEN DE GENEVE
ET DE LAUSANNE

61

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

64

Ι · Α ·
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

65

66

62

63

67

68

69

70

aux amis
τοις φίλοις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ • RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ • LA POSTE HELLÉNIQUE

68

69

67. Φύλλο 100 γραμματοσήμων (κλάσεως 5 δρχ.) με την προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια, από την αναμνηστική σειρά «Εκατονταετηρίδα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας (1830-1930)», 1930
Η χαλκογραφική εκτύπωση πραγματοποιήθηκε από την Perkins, Bacon & Co Ltd και Bradbury Wilkinson & Co Ltd στο Λονδίνο
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης - Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου

68. Φύλλο 50 γραμματοσήμων (κλάσεως 20 δρχ.) και φάκελος πρώτης ημέρας κυκλοφορίας με την παράσταση της υπογραφής και της σφραγίδας του Ιω. Καποδίστρια, από την αναμνηστική σειρά «150 χρόνια της Εθνικής Επαναστάσεως του 1821», 1971
Σχεδίαση-προσαρμογή: Γ. Βελισσαρίδης, Π. Γράββαλος
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης - Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου

71

72

73

69. Φύλλο 25 γραμματοσήμων (κλάσεως 0,10€) και φάκελος πρώτης ημέρας κυκλοφορίας με την παράσταση του Ιω. Καποδίστρια, από την αναμνηστική σειρά «Επέτειοι-Γεγονότα», 2008
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης - Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου

70. «Τοις φίλοις – Μία ελληνοελβετική φιλία»/«aux amis – Une amitié gréco-suisse». Λεύκωμα που εξέδωσαν τα Ελληνικά Ταχυδρομεία για να τιμήσουν την ιστορική φιλία του Ιω. Καποδίστρια και του Ιωάννη-Γαβριήλ Εϋνάρδου. Περιλαμβάνει φύλλο προσωπικού γραμματοσήμου και αναμνηστικό φάκελο, 2014
Βιβλιοθήκη της Βουλής

71. Τραπεζογραμμάτιο 500 δραχμών, 1945
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή

72. Τραπεζογραμμάτιο 500 δραχμών, 1983
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή

73. Μακέτες, σχέδια και διακοσμητικά κοσμήματα του τραπεζογραμματίου 500 δραχμών, 1983
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή

74. Νόμισμα 0,20€ που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 2003
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή

74

75. Αναμνηστική ζαχαριέρα με προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια
Μουσείο Μπενάκη

76. Αναμνηστικό κουτί με τη μορφή του Ιω. Καποδίστρια
Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

73

75

76

ΕΤΟΣ Α'.
ΚΑΠΟΔΙΣΤ
ΡΙΑΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙ
ΛΟΓΙΚΗ

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ: Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ» ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ ΔΡΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΟΥΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΖΕΛΑΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ, ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΤΗΘΗΚΕ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ CF-DIN BOOK, ΣΧΕ ΔΙΑΣΤΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΗΛΕΚΤΡΟ ΝΙΚΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΑΖΑ, ΜΕ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΣΧΕ ΔΙΑΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ, ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΦΡΟ ΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚ ΤΥΠΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΕ ΧΑΡΤΙ VELVET 140 ΓΡΑΜΜΑΡΙΩΝ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2017 ΣΕ 1.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ «ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ»

Μικρές Οδύσσειες

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Χαρίλαος Τρικούπης

Έκθεση ιστορικών κειμηλίων
της οικογένειας Τρικούπη

μάρτιος 2012

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

κατάλογος έκθεσης **απρίλιος 2009**

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ISBN 978-960-560-141-6

